

6011

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 1.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου 'Αθανάσιος (πρόεδρος)
 'Αρχ. γρ. 'Ι. Συνόδ. Κωνστ. 'Αλεξανδρίδης
 Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
 'Ιωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 'Αλκιβιάδης Μαυράκης.
 'Αρχισυντάκτης Γεράσ. Δωρίζας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετ' ἐξίτια ἀργυρᾶ 5
 διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκῳ χρυσᾷ 25
 ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
 Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
 Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 'Ιανουαρίου καὶ τὴν 1 'Ιουλίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀρρόθων εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Αλληθειας ἀπευθυντέον: αὐτῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. 'Αθανασίῳ Προέδρῳ τῆς τῆν 'Εκκλησιαστικῆν 'Αλληθειας διευθυνούσης 'Επιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ. — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὀλικῆς διαχειρίσεως φέρονται τὴν σφραγίδα τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αλληθειας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΕΧΟΜΕΝΑ

'Εκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου παράστασις τοῦ οἴκου. Πατριάρχου — 'Επίσημα ἔγγραφα ἀναγόμενα εἰς τὴν λύσιν τοῦ προνομιακοῦ ζητήματος. Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων. Ὑψηλὴ βεζυρική 'Εγκύκλιος — Πατριαρχική καὶ συνοδικὴ 'Εγκύκλιος.

Τοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου ἀνακοινωσαμένου ἡμῖν ὅτι ἡ σεβαστὴ αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις εὐηρεστήθη νὰ ἄρῃ τὴν ἐπιβληθεῖσαν ἐπ' ἀορίστῳ παύσιν τῆς «'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας», ἡ Διεύθυνσις αὐτῆς μετὰ ἐπτάμηνον διακοπὴν ἐπαναλαμβάνουσα σήμερον τὴν ἐκδόσιν, πρώτιστον ἡγεῖται καθήκον τὴν ἐκφρασιν τῶν ἑαυτῆς εὐχαριστιῶν ἐπὶ τῇ ἐνδείξει ταύτῃ τῆς κυβερνητικῆς εὐμενείας πρὸς τὸ ἡμέτερον φύλλον, ὅπερ ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ, καθαρῶς ἐκκλησιαστικῆ, οὐδαμῶς διανοήθη νὰ παρεκκλίνῃ καὶ κατ' ἐλάχιστον τῶν περὶ τύπου διατάξεων τῶν Γενικῶν Νόμων τοῦ Κράτους.

Ὁφείλομεν ἀπ' ἐτέρου καὶ τοῖς ἀξιότιμοις συνδρομηταῖς καὶ ἀναγνώσταῖς τοῦ ἡμετέρου φύλλου, ὧν ἡ κρίσις ἔσται πιστεύομεν ἐπιεικῆς ἐπὶ τῇ μακρᾷ ταύτῃ καὶ ἀκουσίᾳ ἐλλείψει τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ, ἐκδηλώσαι ἐκ προτέρου τὰς ἡμετέρας εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ μεθ' ἧς θέλουσι, πεποιθᾶμεν, ἐξακολουθήσει ὑποστηρίζοντες τὴν πρὸς κοινωφελῆ σκοπὸν ἀποβλέπουσαν ἐκδόσιν τοῦ μόνου τούτου παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ φύλλου.

Ἡ Διεύθυνουσα 'Επιτροπὴ περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὴν συντακτικὴν τοῦ φύλλου βελτιώσιν, ἀσμένως ἀγγέλλει ὅτι ἡ σύνταξις αὐτοῦ ἀνετέθη τῷ ἱερολογιωτάτῳ κ. Γερασίμῳ Δωρίζᾳ, οὗ τινὸς αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις καὶ ἡ γραφικὴ ἱκανότης ἐπαρκῆ εἰσὶν ἐχέγυα τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ ποθουμένου.

Ἡ χρονικὴ ἐτησία περίοδος τῆς συνδρομῆς ἄρχεται ἐφεξῆς ἀπὸ τῆς 1 μαρτίου, ἡμέρα δὲ ἐκδόσεως ὠρίσθη ἡ παρασκευὴ ἐκάστης ἐβδομάδος.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 1 μαρτίου 1891.

Ἡ Διεύθυνουσα 'Επιτροπὴ

Ἐπιλυθέντος τῇ μεγαθύμῳ πρωτοβουλίᾳ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, ἤρξατο ἡδὴ ἡ κανονικὴ τῆς 'Εκκλησίας λειτουργία. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον καὶ ἅπασαι αἱ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐργαζόμεναι ἐπιτροπαὶ ἤρξαντο ἡδὴ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, πᾶσαι δὲ αἱ εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Πατριαρχείων ἀναγόμεναι ὑποθέσεις διεξάγονται νῦν μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς εὐχερείας. Ἡ εὐάρεστος αὐτῆ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων κατάστασις, ἡ ἑμαλὴ τῶν ὑποθέσεων τῶν χριστιανῶν διεξαγωγὴ, τὸ ἀπρόσκοπτον τῆς 'Εκκλησίας ἐν τῇ ἐπιτελεσει τοῦ ἔργου αὐτῆς, πάντα ταῦτα ὀφείλονται ἀναντιρρήτως εἰς τὴν ὑψηλὴν πολιτικὴν περινοίαν καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν πιστῶν Αὐτοῦ ὑπηκόων εὐμενεστάτην πατρικὴν πρόνοιαν τῆς Α.

Α. Μεγαλειότητος, τοῦ λαοφιλήτου ἡμῶν Ἀνακτος, ὅστις νέον οὕτω παρέσχε τεκμήριον πατρικῆς προνοίας καὶ ὑψηλῆς εὐμενείας εἰς τοὺς ἐν τῷ κράτει ὀρθοδόξους, οἵτινες οὐδέποτε παύσονται εὐγνωμονούντες αὐτῷ καὶ δεόμενοι ἀείποτε τοῦ Ὑψίστου ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ δόξης τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἔνεκα τῆς διακοπῆς τοῦ φύλλου ἡμῶν, ἀνακεφαλαιοῦμεν ὡς ἐν συντομίᾳ τὰ κυριώτερα τῶν τελευταίων ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων.

Ἄμα τῇ δι' αὐτοῦ. Διατάγματος ἐπικυρώσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν προνομίων, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ Δ. Ἔθν. Μ. Συμβούλιον συνελθόντα προέβησαν εἰς ἐκλογὴν πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τῶν σεβ. ἀγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων Ἡρακλείας, Δέρκων καὶ Σισανίου καὶ τῶν κ. Δ. Γενίδουνα ἐρένθη καὶ Ξ. Ζωγράφου ἱατροῦ μετὰ τῆς ἐντολῆς ὡπως μεταβᾶσα παρὰ τῆ Α. Θ. Παναγιότητι ἀναγγεῖλαι αὐτῇ ὅτι τὰ δύο Σώματα θεωροῦσι τὸ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα ὀριστικῶς λειψυμένον διὰ τοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24 Δεμαζῆ-οὐλ-ἄχρη 1306 (23 Ἰανουαρίου 1891) τερκερὲ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, καὶ τῆς ὑπὸ ἡμερομ. 23 Δεμαζῆ-οὐλ-ἄχρη 1308 καὶ 22 Ἰανουαρίου 1306 (1891) βεζυρικῆς Ἐγκυκλίου τῆς ὑψηλῆς αὐτοκρατορικῆς Διατάγματι κεκυρωμένης καὶ παρακαλοῦσι τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἵνα ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἀπορρασίῃ τὰ περὶ τῆς καθόδου αὐτῆς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Ἀκολούθως ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ τὰ δύο Σώματα συνέταξαν εὐχαριστήριον Μαζβατῶν διαβιβασθέντα διὰ ταχυρίου πατριαρχικοῦ πρὸς τὴν Α. Ἐξ. τὸν ὑπουργόν τῆς Δικαιοσύνης, ἐξελέξαντο δὲ καὶ ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Ἡρακλείας, Δέρκων καὶ Σισανίου καὶ τοῦ κ. Δ. Γενίδουνα ἐρένθη, ἵνα μεταβᾶσα παρὰ τῷ Ἐξ. Σουρεγιᾶ πασᾷ ἐκφράσῃ αὐτῷ τὰς εὐχαριστίας τῶν Πατριαρχείων, ἐφ' οἷς ἡ Α. Ἐξ. ἐνήργησε πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐντολήν ὡσαύτως εἶχε νὰ υποβάλῃ ὅτι ἡ Α. Θ. Παναγιότης πρῶτιστον θεωρεῖ καθήκον ἵνα παραστᾶσα ἐκδηλώσῃ τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐπὶ τῇ ὀριστικῇ λύσει τοῦ ζητήματος καὶ παρακλήσῃ ἵνα ἡ Α. Α. Μεγαλειότης, ἐάν εὐδοκῇ, ὀρίσῃ ἡμέραν ἀκροάσεως τῇ Α. Θ. Παναγιότητι. Τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἀγαθυνθείσης νὰ διακηρῖσῃ ὅτι μετὰ τὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα κήθον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθήκοντων αὐτῆς ὀρίσει τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θέλει δεχθῆ τὸν Πατριάρχην, ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατήλθεν ἐκ Μακροχωρίου εἰς Φανάριον τῇ Κυριακῇ 27 Ἰανουαρίου ἐν μέσῳ μεγάλῃς συρροῆς πλήθους, ζητωκραυγούτων ὑπὲρ τοῦ Ἀνακτος καὶ ζωηρῶς ἀνευφημούντος αὐτήν. Ἐν δὲ τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ψαλλείσης δοξολογίας ὑπὲρ τοῦ Ἀνακτος ἐν μέσῳ ἀδιακόπων ζητω-

κραυγῶν τοῦ πλήθους, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπήγγειλεν ἐν μεγάλῃ συγκινήσει προσλαλίαν πρόσφορον τῇ περιστάσει, μετ' ὅ ἀνελοῦσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐδέξατο τὰ συγγραφήρια τῶν ἐν τῷ ναῷ παραστάντων ὁμογενῶν. Δοξολογίαι ὑπὲρ τοῦ Ἀνακτος ἐψάλλησαν ὡσαύτως ἐν ἀπαισι τοῖς ναοῖς τῆς πρωτεύουσας· καὶ ἐν ἀπάσαις δὲ ταῖς ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπαρχίαις ὁ ὀρθόδοξος λαὸς κύχθη ὑπὲρ τῆς πολυτίμου ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

— Τὸ εὐάρεστον ἀγγελμα τῆς αἰσίας καὶ ὀριστικῆς λύσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐγνωστοποίησεν εἰς τοὺς κατ' ἐπαρχίας ἀγίους ἀρχιερεῖς, εἰς οὓς ἀποστείλασα ἀντίτυπα τοῦ τε τουρκικοῦ κειμένου τοῦ Τερκερὲ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς βεζυρικῆς Ἐγκυκλίου, καὶ τῆς ἑλληνικῆς αὐτῶν μεταφράσεως, ἔδοτο αὐτοῖς διὰ καταλλήλου πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς Ἐγκυκλίου τὰς δεούσας ὁδηγίας, ἀναφερομένας εἰς τε τὴν κατανοήσιν τῶν καθ' ἑκάστα καὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν.

— Ὑποβληθείσης τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ περαιτήσεως τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Μογλενῶν κ. Καλλινίκου, περαιτουμένου τῆς πνευματικῆς διακυβερνήσεως τῆς ἐπαρχίας ταύτης δι' οὓς λόγους ἀναφέρει ἐν τῇ παραίτησει, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐκτιμήσασα τοὺς λόγους τούτους καὶ ἀποδεξαμένη τὴν ἐπανεπιλημμένως δοθείσαν ταύτην παραίτησιν, προέβη εἰς ἐκλογὴν μητροπολίτου Μογλενῶν ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς 5 φεβρουαρίου προταθέντων δὲ τριῶν ὑποψηφίων ἦτο τῶν θεοφιλ. ἐπισκόπων Καλλιουπόλεως Ἀβερκίου, Ἀργυρουπόλεως Χαρίτωνος καὶ τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις ἀρχ. Μελετίου Γεωργιάδου, ἐξελέγη μητροπολίτης Μογλενῶν ὁ τέως ἐπίσκοπος Καλλιουπόλεως κ. Ἀβερκίος, τελειόφαιτος τῆς Θεολ. Σχολῆς, ἐπὶ ἱκανὸν διαμείνας ἐν Καστορίᾳ ὡς πρωτοσύγκελλος καὶ γινώσκων ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ἐπαρχίαν Μογλενῶν. Τῷ παραιτηθέντι μητροπολίτῃ Μογλενῶν ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐκφράσασα τὴν λύπην αὐτῆς ἐπὶ τῇ παραίτησει ταύτῃ ἀπέφηνετο ἵνα δοθῆ μνημαῖα σύνταξις, ἣν τὸ Δ. Ἔθν. Μ. Συμβούλιον ὤρισεν εἰς γρ. 600.

— Τῆς ἐπαρχίας Βάρνης κενωθείσης ἔνεκα τοῦ θανάτου τοῦ μητροπολίτου Βάρνης Γρηγορίου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προέβη ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς 5 Φεβρουαρίου εἰς διορισμὸν μητροπολίτου Βάρνης. Ἐκ τῶν τριῶν ὑποψηφίων ἦτο τοῦ θεοφ. ἐπισκόπου Λίτης Ἀλεξάνδρου, τοῦ θεοφ. ἐπισκόπου Μελιτουπόλεως Εὐγενίου καὶ τοῦ ἐν Χίφ ἱεροδ. Διοδώρου, μητροπολίτης Βάρνης ἐξελέγη ὁ τέως ἐπίσκοπος Λίτης κ. Ἀλέξανδρος ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολ. Σχολῆς καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εὐδοκίμως διατελέσας ἐπίτροπος ἀρχιερατικός ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βοδενῶν.

— Τῆς ἐπισκοπῆς Καλλιουπόλεως χηρευσάσης, τοῦ δὲ πνευματικοῦ κυριάρχου τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης σεβ. μητροπολίτου Ἡρακλείας διατελοῦντος ἐνταῦθα ὡς μέλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ἐκλογὴ ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως ἐγένετο αἰτήσῃ τῆς Α. σεβασμιότητος ἐνταῦθα, ἀναδειχθέντος ὡς τοιοῦτου τοῦ ἱεροδ. Φω-

τίου Βουγιούκα, τελιοφότου τῆς Θεολ. Σχολῆς, καθηγητοῦ τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἐν τῷ Γυμνασίῳ Ἀδριανουπόλεως καὶ ἱεροκήρυκος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Συνοψοφῆριοι ἦσαν ὁ ἀρχιδιάκονος τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος καὶ ὁ ἀρχιμαν. Δωρόθεος Κλωνάρκης.

— Τοῦ μητροπολίτου Δεβρῶν καὶ Βελισσού ὑποβαλόντος τὴν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας ταύτης κανονικὴν αὐτοῦ παραίτησιν, ἡ ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ συνεδριάσει Αὐτῆς τῆς 26 φεβρουαρίου προέβη εἰς τὴν διορισμὸν ἀρχιερέως ἐν τῇ κενωθείσῃ ταύτῃ ἐπαρχίᾳ, ἀναδείξασα ὡς τοιοῦτον τὸν τῆς ἐπισκοπικῆς Συνάκτων Ἀνθιμον, τελιοφότον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπηρετήσαντα ἐν διαφόροις ἐκκλησιαστικαῖς διακονίαις, συνοψοφῆριων ὄντων τοῦ ἐπισκόπου Χαριουπόλεως Γενναδίου καὶ τοῦ ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Ἀρχύτα.

— Γενομένης σκέψεως ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐξελέγησαν κατὰ τὸ Συνταγματικὸν τὸ γινῶν ἐν μὲν τῇ συνεδριάσει τῆς 5 φεβρουαρίου ὁ σεβ. μητροπολίτης Βελεγραδῶν κ. Δωρόθεος, ἀντὶ τοῦ μητροπολίτου Μογλενῶν, ἐν δὲ τῇ συνεδριάσει τῆς 7 φεβρουαρίου ὁ σεβ. μητροπολίτης Δράμας κ. Γερμανός ἀντὶ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου. Ἀμφοτέροι οἱ ἱεράρχαι ἐδήλωσαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι προσεχῶς ἀρικνοῦνται εἰς βασιλεύουσαν ὅπως ἀναλάβωσι τὰ ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ κηθόμενα αὐτῶν.

— Ἐξάρχος πρὸς παραλαβὴν τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος μητροπολίτου Βάρνης Γρηγορίου ἐξελέγη ὁ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν διακόνων Γερμανός.

— Τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Λέρνης κ. Χρυσάνθου λαθόντος ἄλλοτε ἐντολὴν ἵνα ἐτησίως μεταβαίνων εἰς τὴν Μονὴν τῆς Πάτμου ἐξελέγῃ τὴν διαχειρίσιν τοῦ ἔτους, προστάται τῶν ἐτησίων ἐκλογῶν καὶ ἐπιστάτῃ εἰς τὴν ἐνοικίασιν τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς, τοῦτο δὲ ὅπως προληφθῶσι τὰ ἄλλοτε ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ συμβαίνοντα, ὑπεβλήθη πρὸ τινος τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἔκθεσις τῆς Α. Πανιερότητος μετὰ σχεδίου Κανονισμοῦ τῆς Μονῆς, διορίσθη δὲ ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν σεβ. συνοδικῶν Ἡρακλείας καὶ Δέρκων ἵνα μελετήσασα τὰ ἔγγραφα ταῦτα ὑποβάλῃ τῇ Ἱ. Συνόδῳ τὴν ἐπ' αὐτῶν γνωμοδότησιν αὐτῆς.

— Τῆς Α. Παναγιότητος κωλυθείσης νὰ κατέλθῃ χθὲς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἡ ἱερά Σύνοδος εἰργάσθη ἀδείξαι Αὐτῆς καὶ ἐντολὴν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Α' τῇ τάξει σεβασμ. μητροπολίτου Ἡρακλείας.

— Τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μυριοφύτου κ. Γρηγορίου Φωτεινοῦ ὑποβαλόντος ἐπανειλημμένως παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης τῷ κανονικῷ αὐτῆς κυριάρχῃ σεβασμ. Μητροπολίτῃ Ἡρακλείας, τῆς δὲ παραίτησεως αὐτοῦ ἀποδεκτῆς ἦδη γενομένης, ἡ ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδριάσει αὐτῆς προέβη αἰτήσῃ τῆς Α. Σεβασμιότητος εἰς ἐκλογὴν ἐπισκόπου Μυριοφύτου, προταθέντων δὲ τριῶν ὑποψηφίων ἦτοι τοῦ πανοσιολ. ἀρχιμάνδρ. Γενναδίου Κομνηνοῦ καὶ τῶν ἱερολογ., Νικοδήμου ἀρχιδιακόνου τῆς μητρο-

πόλεως Ἡρακλείας καὶ Διοδώρου ἱεροδιδασκάλου ἐν Χίῳ, ἐξελέγη ἐπίσκοπος Μυριοφύτου ὁ τῆος Ἀρχιδιάκονος τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας κ. Νικόδημος, ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐπὶ ἱκανὰ δὲ ἔτη ὑπηρετήσας ἐν διαφόροις θέσεσι καὶ τελευταίον ὡς ἀρχιδιάκονος ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἡρακλείας.

— Τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀναλαβόντος τὰς ἐργασίας αὐτοῦ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. μητροπολίτου Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ, μέλος μὲν κληρικὸν αὐτοῦ, ἀντὶ τοῦ τῆος μητροπολίτου Μογλενῶν κ. Καλλινίκου διορίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ ἐκ τῶν συνοδικῶν σεβ. μητροπολίτης Σαζουαγαθουπόλεως κ. Παρθένιος, λαϊκὰ δὲ μέλη αὐτοῦ ἐξελέγησαν ἐν συνεδριάσει τῶν δύο Σωμάτων συνθὰ τοῖς Γενικοῖς Κανονισμοῖς οἱ Ἐξ. Παῦλος βένης Φενερλῆς καὶ Β. Σαρακιώτης βένης, ἀντικαθιστῶντες τοὺς κκ. Κ. Βαγιάνην ἐφένδην καὶ Κ. Παντζίρην.

— Μέλος τῆς πρὸς ἐξελέγξιν τῆς διαχειρίσεως τῶν Ἀρχιερατικῶν καθιδρυμάτων ἐπιτροπῆς ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ὁ κ. Κ. Χρυσασφειδης, ὥστε ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀποτελεῖται νῦν ἐκ τοῦ σεβ. ἀγ. Δέρκων καὶ τῶν κκ. Γεροφίλου Κωνσταντινίδου καὶ Κ. Χρυσασφειδίου.

— Τοῦ ἱατροῦ Παπαδόουκα ἀποβιώσαντος, δύο δὲ ἐτέρων μελῶν τῆς ἐφορίας τῶν Ἑθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων συμπληρωσάντων τὴν περίοδον αὐτῶν καὶ ἀποχώρησάντων, τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβόλιον ἐξελέξατο ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος τὸν ἀξιότιμον ἱατρὸν κ. Ἀλλαν, εἰς ἀντικατάστασιν δὲ τῶν δύο ἐτέρων μελῶν τοὺς ἀξίους κκ. Ἐλευθεριάδην ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου καὶ Ἱ. Βάλαμνον.

— Ἀρξικμένης τῆς κανονικῆς τῶν Πατριαρχείων λειτουργίας συνήλθεν ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμ. ἀγίου Σισσανίου κυρίου Ἀθανασίου. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη λαβούσα ὑπ' ὄψιν ἔνθεν μὲν τὰ ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς βελυρικῆς ἐγκυκλίου ὀριζόμενά ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ τοῦ Γένους ἡμῶν πράγματα, ἔνθεν δὲ τὰ ὑπὸ τῆς συνοδικῆς ἐγκυκλίου παρεχομένης τοῖς ἀγίοις ἀρχιερεῦσιν ὁδηγία, κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα νὰ ὑποβάλῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἔκθεσιν ὑποδεικνύουσαν τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς. Ἡ ἔκθεσις παραμυρθεῖσα ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὰ δύο Σώματα συζητηθήσεται προσεχῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπικύρωσις τῶν προγραμμάτων τῶν σχολείων καὶ ἡ ἐπιθεώρησις τῶν διπλωμάτων τῶν διδασκάλων ἀπαιτοῦντο πρῶτιστα πάντων, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνέκρινεν ἵνα προσκληθῶσι μὲν αἱ ἐφορίαι νὰ παραγγέλωσι τὰ ἐν ἐνεργείᾳ κατὰ τὸ ἐνεστὸς σχολικὸν ἔτος προγράμματα τῶν σχολείων πρὸς ἐπιθεώρησιν καὶ ἐπικύρωσιν, διαταχθῇ δὲ τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει διδάσκον προσωπικὸν νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῷ ἀνωτέρῳ εἰρημένῳ σκοπῷ. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν εὐκαιρὸν ἵνα κἀταρτίσῃ καὶ μητρώον τοῦ ἐν τῇ πρω-

τευούση διδάσκοντος προσωπικού. Αί άπορίθειαι τής 'Εκπαιδευτικῆς 'Επιτροπῆς περιβληθεῖσαι τήν ἐγκρισιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀνεκοινώθησαν οἷς δεῖ δι' ἐγκυκλίου τῆς Μεγάλῃς Πρωτοσυγκλήτις.

— Ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύουσα 'Εκκλησιαστικὴ 'Επιτροπὴ συνελθούσα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσυγκλήτου ἡσυχολήθη εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ προγράμματος τῶν κατὰ τὴν ἀγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν κηρυξάντων τὸν θεῖον λόγον ἐν τε τῷ πατριαρχικῷ ναῷ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἱερῇς ἐκκλησίαις τῆς πρωτευούσης.

— Διορισθεῖσα ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων τῇ προτάσει τοῦ σεβασμ. προέδρου τοῦ Α. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, 'Επιτροπὴ πρὸς σύνταξιν δικονομίας καὶ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Ἡρακλείας, Δέρκων καὶ Σισανίου καὶ τῶν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Δ. Γενίδου καὶ ἐφένθη καὶ Σ. Ζωγράφου ἱατροῦ ἐντολῆν ἔλαβεν ἵνα παρασκευάσῃ σχέδιον δικονομίας, μελλούσης νὰ ἰσχύρῃ τούνηθεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ ταῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκκλησιαστικαῖς ἀρχαῖς.

— Γραμματεὺς τῆς Κεντρικῆς 'Εκπαιδευτικῆς 'Επιτροπῆς διορίσθη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὁ ὑπογραμματεὺς αὐτῆς ἱερολογ. ἱεροδιάκονος Κύριλλος ἀντὶ τοῦ τῶος τοιοῦτου ἱερολογ. Δευτερεύοντος Κωνσταντινου, τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ μὴ χρηγοῦσης αὐτῷ τὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν νέων καθηκόντων τοῦ Γραμματεῦς τῆς 'Εκπαιδευτικῆς 'Επιτροπῆς ἀπαιτούμενον χρόνον.

— Τοῦ τῶος Καποῦ Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων ἐνδοξ. Σταυράκη ἐφένθη Ἰωαννῶν ὑποβαλόντος διὰ λόγους ὑγείας παραιτησθαι ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης, τὰ δύο Σώματα προέβησαν εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ, διορισθέντος Καποῦ Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων τοῦ ἐνδοξ. Ἀντωνίου Οἰκιδίου ἐφένθη. Τῷ παραιτηθέντι Καποῦ Κεχαγιᾶ τὰ δύο Σώματα, λαβόντα ὑπ' ὄψει τὰς εἰκοσιπενταετείς πιστάς αὐτοῦ ὑπηρεσίας, ὥρισεν μηνιαίαν σύνταξιν δυσχιλίων γροσίων.

— Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου τοῦ Πρωτοκόλλου διορίσθη ὁ τῶος βοηθὸς ἐν τῷ Γραφείῳ τούτῳ κ. Ἰωάννης Σταυρίδης, ὡς βοηθὸς δὲ ὁ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς ἱεροδ. κ. Φώτιος.

— Προτάσει τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἡρακλείας περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς ἀπὸ διετίας ἀνακουστάσης οἰκονομικῆς 'Επιτροπῆς, διορίσθησαν ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων ἐκ μὲν τῶν κληρικῶν οἱ σεβασμ. μητροπολιταὶ Ἡρακλείας καὶ Δέρκων, ἐκ δὲ τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου οἱ κ. Δ. Γενίδου καὶ ἐφένθη καὶ Γ. Γαρροφάλης, ὥστε ἡ 'Επιτροπὴ αὕτη ἀποτελεῖται νῦν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, τοῦ σεβασμ. ἀγίου Σισανίου κ. Ἀθανασίου καὶ τῶν κ. Π. Στεφάνου καὶ Ν. Ψυχῆ βῆν. Γραμματεὺς τῆς 'Επιτροπῆς ταύτης ἐστὶν ὁ ταμίαις τοῦ Ἐθν. Γυμνασίου κ. Σ. Παπαδάκης. Ἡ οἰκονομικὴ 'Επιτροπὴ ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς συνεδρίσει διώρισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἡρακλείας καὶ Δ. Γενίδου καὶ ἐφένθη πρὸς ἀνεπιβάρυνσιν τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς, ἐτέ-

ραν δὲ ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ. Π. Στεφάνου καὶ Ν. Ψυχῆ βῆν, ὅπως λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ περιλήθοντος ἔτους καὶ παραβαλοῦσα αὐτὸν πρὸς τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ αὐτοῦ ἔτους συντάξῃ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἀρχαίμενου ἔτους 1891.

— Τῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ Ἀγιάσματος τῶν Βλαχερνῶν συμπληρώσεως τὴν χρονικὴν αὐτῆς περίοδον, διορίσθη ἐξ ὀφφικίου νέα 'Επιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ τακτικοῦ αὐτῆς προέδρου σεβασμ. μητροπολίτου ἀγίου Σισανίου κ. Ἀθανασίου συγχειμένη ἐκ τῶν ἐντιμωτάτων κυρίων Ἰ. Ἀγιάνογλου, πρωτομαγίστορος τῆς συντεχνίας τῶν κεραιστευζιδῶν, Ἰγνατίου, πρωτομαγίστορος τῆς συντεχνίας τῶν καπλῶν, Ἀλεξίου Ἰωάννου, πρωτομαγίστορος τῆς συντεχνίας τῶν παντοπωλῶν καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Ἀρχιμανδρίτου, πρωτομαγίστορος τῆς συντεχνίας τῶν ἀρτοποιῶν, τοῦ γραμματέως αὐτῆς Δαβὶδ Ἀλγικανόγλου δικτηρομένου ἐν τῇ θέσει αὐτοῦ.

— Ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐγένετο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία, μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ πλήθους πολλοῦ λαοῦ, ζητοκραυγούντος ὑπὲρ τοῦ Ἀνακτος καὶ ὑπὲρ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀνῆλθεν εἰς τὴν Μ. τοῦ Γένους Σχολὴν, ἐνθα γενόμενης τῆς εἰθισμένης ἱεροτελεστίας, ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν αὐτῆς ἐλλόγιμος κ. Ἀβραάμ Μαλιάκας ἀπήγγειλε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας.

— Τελεσθεῖσης ἐν τῇ ρωσικῇ Πρεσβείᾳ δοξολογίας ἐπὶ τῇ ἐπετηρίδι τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, παρέστη κατ' αὐτὴν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τοῦ πατριαρχικοῦ Γραφείου Ἰ. Τανταλίδου.

— Ἐπίτροπος τοῦ Ἀγίου Ὄρους διορίσθη πρότινος ἐνταῦθα ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης κ. Χρυσάνθος Βασιλειδῆς, ἄλλοτε δικτελέσας ὡς τοιοῦτος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ εὐδοκίμως ἐκπληρώσας τὴν σπουδαίαν ταύτην ὑπηρεσίαν.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων. — Τοῦ Μακαριωτ.

Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Νικοδήμου παραιτησαμένου καὶ ἐφρασυλλόζοντος ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ Μονῇ τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἡ Ἱεροσολυμητικὴ Ἀδελφότης καὶ ὁ σεβ. Τοποτηρητῆς καταρτήσαντες τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηρίων διὰ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, διεβίβασαν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰ. Ψ. Πύλιν. Τοῦ καταλόγου ἐπιστραφέντος ὑπὸ τῆς σεβ. Κυβερνήσεως ἡ ἐκλογὴ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κατὰ τὰς ἐν τῷ ἐνταῦθα ἀγιοταφικῷ Μετοχίῳ ἀφικόμενας πληροφορίας ἔλαβεν ἤδη χώραν, ἐκλεγέντος Πατριάρχου τῆς ἀγίας πόλεως τοῦ Μακαρ. Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Γερασίμου.

— Ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἀγίου Τάφου ἐνταῦθα διορίσθη ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Ἀπο-

στολάτος, ἐπὶ πολλὰ ἔτη διακείμενος ἄλλοτε ὡς τοιοῦτος ἐν Ἀθήναις. Ἡ αὐτοῦ Πανοσιολογίτης ἀπὸ ἰκανοῦ ἤδη ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ.

Ἡ ΕΝΟΠΙΟΝ ΤΗΣ Α. Α. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ
ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος εὐδοκίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ καὶ ὧρᾳ αὐτοπροσώπου παρουσιάσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, Ἐσπερῆς τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης τῷ σαββάτῳ 23 φεβρουαρίου συνοδουμένη ὑπὸ τοῦ Καποῦ-Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντ. ἐφένθη Οἰκίᾳ μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τὴν ὀρθοῖσεν ὀρθοῦν ἀκριβῶς ὡραν ἐγένετο δεκτὸς εἰς ἀκρόασιν παρὰ τῷ Ἀνακτι. Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης μετὰ μεγίστης προσηνείας ὑποδεξαμένη τὸν Πατριάρχην ἠδύκνησεν ἐκδηλωσα αὐτῷ ἰδιόζουσαν εὐμένειαν καὶ τιμὴν. Ἡ Α. Παναγιότης ἀνέγνω ἐν τῇ ἀκρόασει αὐτῇ προσφώνημα δι' οὗ ἐξέφραζε τὴν ἐπὶ τῇ ὑψηλῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐπικυρώσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν προνομίων βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην τοῦ Γένους ἡμῶν καὶ τὴν τελείαν αὐτοῦ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Ἀνακτι. Ἐν τέλει τοῦ προσφωνήματος ἐξεφράζοντο εὐχὰς ὑπὲρ τῆς πολυτίμου ὑγείας τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, Ἡτις λίαν εὐμένως ἀπευθυνομένη πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐξεδήλωσε τὴν αὐτοκρατορικὴν Αὐτῆς εὐαρέσειαν πρὸς τε τὸ ρωμαϊκὸν ἔθνος, τὸ ὅποτον ἐφάνη πάντοτε νομοταγές, καὶ πρὸς τὸν Πατριάρχην αὐτοῦ καὶ προσέθετο ὅτι εὐαρέστως ἀποδέχεται τὰς εὐχὰς τοιοῦτων πνευματικῶν ἀρχηγῶν. Τῆς ἀκρόασεως περατωθείσης, ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ μικρὰν ἐν ἄλλῃ αἰθούσῃ ἀνάπαυαν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ

ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Μεγαλειότατε,

Ἡ ἀναφορικῶς τῆς κυρώσεως τῶν θρησκευτικῶν ἡμῶν προνομίων Αὐτοκρατορικῇ χάριτι καὶ εὐμένειᾳ ἔσαν ἔδωκε ζωὴν ἅπασιν τοῖς Ρωμαίοις ὑπηκόοις τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος.

Τῇ ἀληθείᾳ ἀδυνατοῦμεν ἐπαξίως νὰ ἐκφράσωμεν εὐγνωμοσύνην.

Τὴν ἀξίαν τῆς χάριτος ταύτης μόνον ἡ Ἱστορία χρυσοῖς γράμμασι ἀναγράφει.

Οἱ δὲ θεράποντες τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος δὲν ἔχομεν ἢ νυχθημερόν νὰ δεώμεθα κατὰ καθήκον ὑπὲρ Αὐτῆς.

Ὁ Ὑψίστος αὐξάνει τὰς πολυτίμους Αὐτῆς ἡμέρας ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Θρόνου!

Γένοιτο!

ἘΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦᾶ
ἀναγόμενα

Εἰς τὴν ἄσιν τοῦ προνομιακοῦ ζητήματος

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς τὴν Α. Παναγιότητα τὸν Πατριάρχην τῶν Ρωμαίων.

Ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης ὁ Πρωθυπουργὸς δι' ὑψηλοῦ αὐτοῦ τεσκερῆ τῆς 23 Ἰανουαρίου 1306 (1891) ἀγγέλλει ὅτι, συνταχθείσης ἐγκυκλίου ἐκ τῆς συναρμολογήσεως τῶν διατάξεων τῶν περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ὑμετέρων Πατριαρχείων διὰ τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργείου γραφέντων τεσκερέδων, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἵνα κατὰ τὴν ἐγκύκλιον ταύτην γένωνται κοινοποιήσεις εἰς ἅς δεῖ νομαρχίας καὶ εἰς τὰς ἀπ' εὐθείας διοικουμένας τοπαρχίας (μουτσαρφηλίκαι), ἀποσταλῆ δὲ εἰς τὸ ἡμέτερον Ὑπουργεῖον ἴσον τῆς ἐγκυκλίου ταύτης πρὸς γνωστοποίησιν τοῦ πράγματος εἰς τὰ ὑμέτερα Πατριαρχεῖα καὶ ἀποστολὴν τοῦ ἴσου τούτου καὶ ὅτι ἐκδοθέντος Αὐτοκρατορικοῦ ἐπὶ τούτῳ διατάγματος ἐνηργήθησαν τὰ δέοντα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης διαβιβάζουσα μοι ἐπικευρωμένον ἀντίγραφον τῆς ἐγκυκλίου ταύτης, ἀξίω ἵνα συνωδὰ τῷ Αὐτοκρατορικῷ διατάγματι κοινοποιηθῆ τὸ πρᾶγμα εἰς τὰ ὑμέτερα Πατριαρχεῖα, διὰ ταῦτα προάγομαι νὰ φέρω εἰς γνώσιν τῆς Ὑμ. Παναγιότητος τὰ ἀνωτέρω καὶ ἀποστείλω ἅμα αὐτῇ ἐπισυννημένως ἐν ἐπικευρωμένον ἀντίγραφον τοῦ ἀποσταλέντος ἴσου τῆς ἐγκυκλίου.

Τῇ 24 Δεμαζή-ουλ-ἄχρη 1308

23 Ἰανουαρίου 1306 (1891).

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης
καὶ τῶν Θρησκευμάτων

PIZA

ΥΨΗΛΗ ΒΕΖΥΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΔΙΑΒΙΒΑΣΘΕΙΑ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΥΨΗΛΟΤΗΤΟΣ

ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΚΙΑΜΗΛ ΠΑΣΑ

ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23 Δεμαζή-ουλ-ἄχρη 1308 καὶ 22 Ἰανουαρίου 1306 (1891) πρὸς τὰς Νομαρχίας καὶ πρὸς τὰς ἀνεξαρτήτους Τοπαρχίας Μουτσαρφηλίκαι

Τὸ Ρωμαϊκὸν πατριαρχεῖον ἐπέδωκε τακίρια περὶ τῶν ἐξῆς, ἧτοι περὶ ἐκτελέσεως ὡς καὶ πρότερον τῶν ἀποφάσεων τῶν ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἐκδομένων ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ γάμου καὶ τοῦ διαζυγίου ἀπορρυσῶν ἀγωγῶν διατροφῆς, τραχώματος καὶ προικῶς, περὶ τοῦ ζητήματος τῶν διαθηκῶν, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν Ρωμαϊκῶν σχολείων, περὶ τῆς ὀρκωμοσίας τῶν ἱερέων καὶ τοῦ

τρόπου τῆς ἕνεκα ποινικῶν ἀντικειμένων προσωποκρατήσεως καὶ διαδικασίας αὐτῶν, ἐξαιτούμενον τὴν διατήρησιν τῶν ἀρχαίων θρησκευτικῶν αὐτοῦ προνομίων.

Συνεπεία τῶν ταχισίων τούτων, γενομένης προλαβόντως καὶ ἐσχάτως ἐξετάσεως καὶ σκέψεως ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων, ἐκιοινοποιήθησαν συμφωνῶν δὴ διὰ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπὸ διαφόρους χρονολογίας ἀποράσεις, ἐμπεδοῦσαι τὴν διατήρησιν τῶν προνομίων, ἃς τὸ εἰρημένον Πατριαρχεῖον κέκτηται δυνάμει ὑψηλοῦ Βερατίου.

Κατὰ τὰς ἀποράσεις αὐτάς, αἱ ἐκ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου καὶ διαλύσεως αὐτοῦ ἀπορρέουσαι ἀγωγαὶ διατροφῆς, τραχώματος καὶ προικὸς ἀνάκαθεν θεωροῦνται ἐνταῦθα μὲν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἔξω δὲ ἐν ταῖς Μητροπόλεσιν ἢ ἀρχαία αὕτη τάξις καὶ τοῦ λοιποῦ θέλει τηρεῖσθαι. Ἐκτὸς τούτου, αἱ περὶ προσδιορισμοῦ διατροφῆς εἴτε ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου, εἴτε ὑπὸ τῶν Μητροπόλεων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐκδιδόμεναι ἀποράσεις (καρὰρ ἢ ἰλιαμ) ἀνάκαθεν ἐξακολουθοῦσιν ἐκτελοῦμεναι ὑπὸ τῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων, ἐφ' ὅσον δὲν γίνεται ἐνστάσις ἐκ μέρους ἐκείνων, ἀφ' ὧν εἰσπραχθήσεται ἡ διατροφή. Τὸ κυρίως ζήτημα τῶν παραπόνων ἦτον ἡ ἐξέτασις τῶν ἐνστάσεων τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν προβαλλομένων, ὅτι δηλαδὴ ὠρίσθη πολλὴ διατροφή καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου ἀδυνατοῦσι νὰ διδῶσιν αὐτήν· καὶ ἡ ἐξέτασις δὲ τῶν ἐνστάσεων τούτων ἀνατίθεται τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, τὰς δὲ τελειωτικὰς ἀποράσεις (καρὰρι-νιγαί), ἃς τὸ Πατριαρχεῖον συνεπεία τῆς ἀναθέσεως ταύτης μετὰ ἐξέτασιν θέλει ἐκδίδει, εἴτε τροποποιητικὰς τῶν προηγουμένων, εἴτε ἐπικυρωτικὰς, θέλουσιν ἐκτελεῖν τὰ ἐκτελεστικὰ τμήματα· διὰ δὲ τοὺς ὀφειλέτας, ὁστίνας συμφῶν τῇ περὶ τῶν λοιπῶν ὀφειλετῶν ἐπικρατούσῃ τάξει, δεόν νὰ φυλακίζωνται ἐν τῇ ἐκτέλει τῶν περὶ διατροφῆς τελειωτικῶν ἀποράσεων, δὲν θὰ λαμβάνηται παρὰ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων δαπάνη τροποδοτήσεως.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τῶν διαθηκῶν, καίτοι τοῦτο εἶναι ἀστικῆς τάξεως, ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐξέτασις καὶ ἐξομάλισις τῶν εἰς αὐτάς ἀναγομένων διαφορῶν εἶναι ἀνατεθειμένη, δυνάμει τοῦ 3ου ἄρθρου τοῦ περὶ καθηκόντων τοῦ Δ. Μ. Συμβουλίου κεφαλαίου τοῦ Πατριαρχικοῦ Κανονισμοῦ, εἰς τὸ εἰρημένον Συμβούλιον, διὰ τοῦτο ἡ διαθήκη ἢ παρυσιασθησομένη ἐν τῇ περιουσίᾳ χριστιανοῦ ἔχοντος κληρονόμους ἀνηλικίους ἢ ἐνήλικας, θέλει εἶναι ἔγκυρος δικαστικῶς ὅταν ἡ ἐπικεκρωμένη ὑπὸ Πατριαρχεῖου ἢ Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου· τῶσον δὲ τὰ κλητὰ (μᾶλ) ὅσον καὶ τὰ ἀκίνητα (μούλια),

ἄτινα ἤθελε περιέχει ἡ διαθήκη, ἐκτὸς δημοσίων γαιῶν (ἐραζιῖ-ἐμιριγιέ) καὶ βακουφίων, θέλουσιν ἄνευ ἀναμίξεως ἀφίεσθαι εἰς τὸν κληροδόχον, ἧτοι εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ διετέθησαν. Αἱ δὲ ἐκ τῶν διαθηκῶν τούτων μεταξὺ κληρονόμων ἢ τοῦ κηδεμόνος τῶν ἀνηλικίων ἀναφησόμεναι, ἢ αἱ περὶ κύρους καὶ ἀυθεντίας τῆς διαθήκης προκύψουσαι διαφοραὶ θεωροῦνται κατὰ τὸ 3ον ἄρθρον τοῦ περὶ Μ. Συμβουλίου κεφαλαίου τοῦ Πατριαρχικοῦ Κανονισμοῦ, ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Συμβουλίῳ τούτῳ, ἐν δὲ ταῖς Νομαρχίαις ἐν τοῖς Μητροπολιτικοῖς Συμβουλείοις, καὶ αἱ ἀποφάσεις (ἰλιαμάτ) αἱ ὑπὸ τῶν Συμβουλιῶν τούτων ἐκδοθησόμεναι θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι κυβερνητικῶς ὑπὸ τῶν Ἐκτελεστικῶν τμημάτων. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ μέτρον τοῦτο ἀφορᾷ τὴν Ὁρθόδοξον Ρωμαϊκὴν κοινότητα, ἐάν τινες τῶν κληρονόμων ἀνήκωσιν εἰς ἑτέραν κοινότητα, ἢ ὡσιν ὑπῆκοι ξένοι, ἢ ἐάν ἡ ἐπικεκρωμένη διαθήκη περιλαμβάνῃ βακούφια ἢ δημοσίους γαίας, ἢ ὑπὸ τρίτου, εἴτε ὑπῆκοῦ Ὁθωμανοῦ εἴτε ξένου, διαφιλονεικουμένην κινήτην περιουσίαν ἢ ἀκίνητα μούλια, ἢ ἐξέτασις τῶν ἐκ τούτων διαθηκῶν ἀπορρεουσῶν ἀγωγῶν ἀνήκει εἰς τὰ δικαστήρια τοῦ Κράτους.

Τὰ προγράμματα τῶν σχολείων θέλουσι συντάττεσθαι ἢ ἐπικυροῦσθαι ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν Μητροπόλεων· ἐπίσης καὶ τὰ διπλώματα καὶ ἐνδεικτικὰ τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλιστῶν ὑπὸ τῶν ἰδίων θέλουσιν ἐπικυροῦσθαι. Ἐπειδὴ δὲ πρέπει νὰ ὦσι καὶ κυβερνητικῶς γνωστὰ, ὅταν ὁ ἐπιθεωρητὴς (μουφεττίς) ἢ ὁ διευθυντὴς (μουδὶρ) τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἐξετάζων τὴν ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίαν, ἤθελε παρατηρήσει μᾶθημά τι ἀπᾶρον, ἢ διδάσκαλον καὶ διδασκάλισσαν μὴ ἔχοντας τοιοῦτον ἐνδεικτικόν, ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας θέλει συνεννοεῖσθαι μετὰ τοῦ Πατριαρχείου, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ ἢ τοπικῇ ἀρχῇ μετὰ τῶν Μητροπόλεων, καὶ οὕτω δι' αὐτῶν θέλουσι κωλύεσθαι τὰ τοιαῦτα μαθήματα καὶ ἀντικαθίστασθαι οἱ τοιοῦτοι ἄνευ ἐνδεικτικοῦ διδασκαλοῦ καὶ διδασκάλισσαι.

Ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινικῆς δικονομίας οἱ κληρικοὶ οἱ ἕνεκα ποινικῶν ὑποθέσεων ἐρχόμενοι ὡς μάρτυρες ἤρνοντο νὰ ὀρκισθῶσιν ὡς οἱ λαϊκοί. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐδυσχέρανε τὴν διαδικασίαν, διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου δεόν νὰ ἐφαρμόζηται τὸ κατ' αὐτάς εἰς ἐνέργειαν τὸ ἐν ἄρθρῳ νόμου, καθ' ὃ οἱ ἱερεῖς, ὁστίνας δεόν νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ὀρκωμοσίαν εἴτε ἕνεκα ἀστικῶν εἴτε ἕνεκα ποινικῶν ἀγωγῶν, δεόν νὰ ὀρκίζωνται κατὰ τὴν θρησκευτικὴν αὐτῶν τάξιν ἐν τῷ οἰκείῳ Πατριαρχεῖῳ ἢ τῇ Μητροπόλει.

“Ὅσον δ’ ἀφορᾷ τὴν προσωποκράτησιν καὶ τὴν διαδικασίαν αὐτῶν, ἔταν μὲν πρόκηται περὶ χρέους, καθὼς ἀνέκαθεν οἱ κληρικοὶ κρατοῦνται ἐν τοῖς οἰκειοῖς Πατριαρχείοις καὶ ταῖς Μητροπόλεσι, τὸ αὐτὸ θέλει γίνεσθαι καὶ τοῦ λοιποῦ. Ἐν δὲ τῇ ἀνακρίσει καὶ τῇ διαδικασίᾳ τῶν κληρικῶν, τῇ ἕνεκα ποινικῶν ὑποθέσεων ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων γινομένη, θὰ ἰσχύῃ ἡ ἐπομένη τάξις: Ἡ κλήσις (δὲ ἐλπ. μουζεκικρεσῆ), ἡ ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ δικαστηρίου κοινοποιεῖται ἐνταῦθα μὲν διὰ τοῦ Πατριαρχείου, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ διὰ τοῦ Μητροπολίτου καὶ Ἐπισκόπου. Τὸ δὲ Πατριαρχεῖον, οἱ Μητροπολίται καὶ οἱ Ἐπίσκοποι, ἅμα λάβωσι τὴν κλήσιν ταύτην, ὀφείλουσι νὰ παραδώσωσι τῇ ἀρχῇ τὸν κατηγορούμενον ἱερέα. Ἐάν ἡ ὑποχρέωσις αὕτη δὲν ἐκπληρωθῇ, ἢ ἐάν ὁ κληρικός, δι’ ὃν ἐξεδόθη κλήσις, δὲν συμμορφωθῇ πρὸς αὐτὴν, φυσικῶς τῷ λόγῳ θέλει ἐνεργεῖσθαι ὅ,τι κελεύει ὁ νόμος.

Οἱ κληρικοὶ μέχρι τῆς ἀποδείξεως τῆς ἐνοχῆς καὶ τῆς ἐπιβολῆς ποινῆς δὲν θέλουσι προφυλακίζεσθαι καὶ κρατεῖσθαι ἔπου καὶ οἱ ἰδιῶται, ἀλλ’ ἐν τῷ Διοικητηρίῳ, ἐν δωματίῳ ἀναλόγῳ πρὸς τὸν χαρακτήρα αὐτῶν, δηλαδὴ ἐν δωματίῳ ἐξειδικιασμένῳ δι’ εὐπόλητα πρόσωπα (μερί-ουλ-χατήρ).

Ἀποδειχθείσης δὲ τῆς ἐνοχῆς, ἐάν μὲν αὕτη περιορίζεται εἰς πλημμέλημα καὶ πταῖσμα, ἐπειδὴ δὲν συνεπάγεται τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος, διὰ τοῦτο τὴν ἐπιβληθησομένην ποινὴν τῆς φυλακίσεως θέλει ὑφίστασθαι ἐν τῷ οἰκείῳ Πατριαρχείῳ ἢ ἐν τῇ Μητροπόλει. Ἐάν δὲ ἡ προσπατομένη πρᾶξις ἢ κακούργημα, μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ καὶ καταδικασθῇ, πάλιν κατὰ τὴν προσωποκράτησιν καὶ ἀνάκρισιν θέλει κρατεῖσθαι ἐν τῷ δωματίῳ τῷ ὀρισθησομένῳ ἐντὸς τοῦ Διοικητηρίου· μετὰ δὲ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς καὶ τὴν ἐπιβολὴν ποινῆς καὶ ἀφοῦ ἀφαιρηθῇ τὸ ἱερατικὸν αὐτοῦ ἀξίωμα, ἐκτίει τὴν ὀρισθησομένην κατὰ νόμον ποινὴν ἐν ταῖς κοιναῖς φυλακαῖς.

Ἐάν δ’ ἐν τινι μέρει τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας κηρυχθῇ ὁ στρατιωτικὸς νόμος ἕνεκα ἐμπράκτου διαταράξεως τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας, μέχρι τῆς ἀποσοδήσεως τῆς καταστάσεως καὶ τῶν λόγων τῶν προκαλεσάντων τὸν στρατιωτικὸν νόμον, οἱ ἐγκληματῖαι τῶν ἐντὸς τοῦ μέρους ἐκείνου συμψησομένων ἐγκλημάτων δικάζονται μὲν ἀνεξαίρετως ἐν τῷ στρατοδικείῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ διαδικασίᾳ ταύτῃ τὰ στρατοδικεῖα τηροῦσι τὴν ἀνωτέρω περὶ προσωποκρατίας καὶ φυλακίσεως τῶν κληρικῶν καὶ ἱερέων ἐκτεθεῖσαν τάξιν.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀνωτέρω συζητηθέντα καὶ ἐγ-

κριθέντα ἐν τῷ Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ ὑπεβλήθησαν τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι καὶ ἐπεκυρώθησαν δυνάμει ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος, διὰ ταῦτα ἀξιοῦται καὶ ἡ ὑμετέρα Ἐξουχότης ἵνα ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς ἐνεργῇ κατὰ τὰ ἀνωτέρω.

“Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφο

Ἐκ τοῦ τμηματάρχου τοῦ ἐπὶ τῶν ἑρμηνευτικῶν τμήματος.

(Τ. Σ.)

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ ΒΗΠΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΣΩΜΑΤΩΝ

Παραγιώτατε δέσποτα.

Ἀπεστάλημεν παρὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Διαρκοῦς Μ. Συμβουλίου ὅπως εὐαγγελίσωμεν χάριν μεγάλην ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ ὅτι εὐδοκίᾳ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πίστεως καὶ θεμελιωτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ ἐπήνευσε ἡ Α. Α. Μ. ὁ φιλόλαος καὶ εὐεργετικώτατος ἡμῶν Ἄναξ, ἡ δὲ σεβαστὴ Αὐτοῦ κυβέρνησις συναθὰ τοῖς ἐλλόγοις καὶ δικαίοις ἡμῶν παραστάσειν ἔδωκε πέρας αἰσιν εἰς τὸ ζωτικώτατον τῶν προνομίων ζήτημα· οὗτο δὲ ἡ Ἐκκλησία κέκτηται νῦν τὰ προκείμενα αὐτῆς δίκαια ὀρισμένα καὶ σαφῆ. Ἀρθεῖτων τοίνυν τῶν λόγων τῆς παραιτήσεως τῆς Ὑμ. Παναγιότητος προσκαλεῖται αὐτὴ ὅπως ἐπικνευθῶσα εἰς τὸν ἀγιώτατον Αὐτῆς οἰκουμηνικὸν θρόνον ἀναλάβῃ τοὺς οὐκας τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνεχίσῃ φιλοθέως καὶ ἐθνοφιλῶς τὴν δοξασθεῖσαν αὐτῆς πατριαρχεῖαν πρὸς κοινὴν πάντων χάριν καὶ ἀγαλλίαν.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Σεβασμώτατοι καὶ εὐγενέστατοι κήριοι.

Δύσκολον ἢ μᾶλλον ἀδύνατον θὰ ἐπιχειροῦμεν ἔργον εἶναι ἀντιφωνοῦντες, ἢ ἔλομεν ἐκφράσει τὴν κατέχουσαν τὴν καρδίαν ἡμῶν συγκίνησιν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, καθ’ ἣν εὐαγγελιζόμεθα ἐπιστήμως ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν τὴν εὐδοκίαν τοῦ τρισεβόστου ἡμῶν Ἄνακτος αἰσῖν λύσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν ζητήματος.

Εὐγνωμονοῦμεν τοῖς τε σεβασμιωτάτοις ἀγίοις συνοδοκίκοις καὶ τοῖς εὐγενεστάτοις μέλεσι τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἐπὶ τῷ εὐσεβεῖ αὐτῶν ζήλῳ καὶ τῇ ἀκαμάτῳ φεροπονίᾳ, μεθ’ ὧν αἰετοτε μὲν, μάλιστα δὲ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ εἰργάσθησαν. Πεπειθήμεν δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν αὐτὴν ἐπίδειξονται προθυμίαν.

Ἡμεῖς δὲ ἐπαναλαμβάνοντες καὶ πρὸς ὑμᾶς σήμερον τοὺς λόγους ἐκείνους, οὓς πρὸ τετραετίας περὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀνέκρησιν ἡμῶν ἐπιστήμως εἶπομεν, ὅτι ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος ἡμῶν ἀπορῶμεν οὐχὶ εἰς τὴν ἀσθένειαν τῶν ἄλλ’ εἰς τὴν ἀγνὴν καὶ πρόφρονον συνεργασίαν τῶν περὶ ἡμᾶς δύο διοικητικῶν Σωμάτων, χωροῦμεν πρὸς τὸ ἀναλαβεῖν τὰ καθήκον-

τα ἡμῶν, δοξολογούντες τὸ ὄνομα τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἀνακτος, οὗ τὰ ἔτη εἶσαν πᾶμπόλλη, ἢ δὲ βασιλεία ἐνδοξος καὶ κραταιά.

ΠΡΟΣΛΑΛΙΑ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ
ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ

Σεβάσμοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα.

Εὐλογητός ὁ Θεός ὁ καταξιώσας ἡμᾶς ἕνα μετὰ τοσοῦτον διαγενόμενον χρόνον παρκατώμεν ἐν μέσῳ ἡμῶν τῶν σεβασμιῶν ἀγίων συνοδικῶν, τῶν εὐγενεστάτων μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, τῶν λογάδων τοῦ ἔθνους καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ.

Καί, λέγομεν, εὐλογητός ὁ Θεός ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν, Ὀν ἀποχωροῦντες τοῦ ἀγιωτάτου τούτου Οἰκουμενικοῦ θρόνου, μετὰ δακρύων πολλῶν ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ κῆρ πόντες, προσευκησάμεν καὶ ἐδεήθημεν ἕνα, διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, μὴ παρίδῃ τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ, ἣν προσεποιήσατο τῷ τιμῷ Αὐτοῦ αἵματι.

Καὶ νῦν, ἰδοὺ, Χριστεπώνυμε τοῦ Κυρίου καί, εὐχαγγελίζομεθα σοι σήμερον ὅτι, εὐδοκίᾳ τοῦ μεγαθύμου καὶ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν Ἀνακτος ἀποκατέστη ἡ εἰρήνη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀναγνωρισθέντα ἐκυρώθησαν αὐτῆς τῷ Γένει καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰ ἀνέκθετα κεκτημένα δίκαια ἡμῶν, καὶ οὕτως ἐκόπασεν ὁ σῆλος ἐκεῖνος, ὅστις ἀπὸ ἐτῶν ἦδη συνετάραττε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος.

Δόξα τοίνυν καὶ τιμὴ καὶ εὐγνωμοσύνη τῷ Τρισεβάστῳ ἡμῶν Ἀνακτι, Ὁς εἶπε καὶ ἐπέταξε τῇ καταγιῖδι καὶ ἔσται εἰς εὐχραν. Δόξα καὶ αἶνος τοῖς περιουστάτοις Αὐτοῦ Ὑπουργοῖς οἵτινες ἀψῆραν ἡμᾶς καὶ ἠσύχασαν καὶ ὠδήγησαν εἰς λιμένα θελήματος Αὐτοῦ.

Σὺ δὲ, ἐπουράνιε τῆς Ἐκκλησίας Νυμφίε, καὶ Κύριε τῶν Κυριουόντων, τὴν Ἁγίαν Σου Ἐκκλησίαν περιρροῦρησον καὶ διαφύλαξον ὑπὸ τὴν πανθενουργὴν χάριν τοῦ Ἁγίου σου ὀνόματος. Ὁδήγησον εἰς ὁδὸν σωτηρίας καὶ εὐδόωσον τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν πρὸς δόξαν τοῦ ἁγίου Σου ὀνόματος.

Τὸν Γαληνότατον δὲ καὶ Εὐεργετικώτατον ἡμῶν Ἀνακτα Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμίτ Χάν Ἐφένδην ἡμῶν, Ὀν ἐδικαιώσας βασιλεύειν ἐπὶ τῆς Γῆς, κραταίωσον ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου Αὐτοκρατορικοῦ Αὐτοῦ θρόνου, ἐπιχορηγῶν Αὐτῷ ζωὴν μακροχρόνιον, βασιλείαν ἀσάλευτον καὶ γυμνὴν ἀμετάπτωτον, ἀνθ' ὧν πλουσίως δωρεῖται ἀγαθῶν πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὸ ἐνδόξον Αὐτοῦ σκηπτρον τεταγμένοις λαοῖς. Γένοιτο!

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ἐλέῳ θεοῦ κελ.

πρωτ. 322
ἀριθ. 212
δεκεμ. 212

Ἱερώτατε μητροπολίτα . . . Ἐγνώσθησαν καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν πρωτοκόλλου 3900 καὶ ἡ-

μερομηνίῳ 28 Σεπτεμβρίου π. ἔ. συνοδικῆς ἐγκυκλίου τὰ αἴτια τὰ προκαλούσαντα τὴν ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου παραίτησιν ἡμῶν. Ἀσμεῖν νῦν ἀναγγέλλομεν ὅτι, ἐπελευθύνθη εὐδοκίᾳ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τελείως καὶ ὀριστικῆς τῆς λύσεως τοῦ προνομιακοῦ ζητήματος, ὡς ἐκ τῆς ἐγκλείστου βεζουρικής ἐγκυκλίου καταφαίνεται, ἀναλύομεν τὰ ἱερά τῆς πατριρχείας καθήκοντα, εὐλογοῦντες τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτήρος ἡμῶν ὅτι ἐξέμεν ἔτι καὶ νῦν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, ἐπιλάμπας τῇ πατριαρχικῇ κερδίᾳ τοῦ φιλόλου καὶ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν Ἀνακτος, οὕτω μεγαθύμου ἐπιπρυτανεύσαντος τὴν εἰρήνην τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν ἣ ἡδέιστε καὶ εὐχὰς ἀναπέμπειν ὑπὲρ Αὐτοῦ πᾶν ἐπιβάλλεται.

Καὶ δὴ συνιστάντες συνοδικῆ διαγνώσει τῇ αὐτῆς Ἱερότητι τὴν μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιστασίας μελέτην τῆς Αὐτοκρατορικοῦ Ἰσραὴλ κεκοσμημένης ὑψηλῆς ἀποφάσεως, προτεπόμεθα καὶ παραγγέλλομεν, ὅπως αὐτηρὰν τήρησιν προσοχὴν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἐκείνου κεφαλαίου.

Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν δικαστικῶν, τὰς μὲν ἐκ μηντείας καὶ γάμου ἀπορροῦτας (πνευματικῆς) διαφοράς ὀφείλει διεξίγειν ἐν δικαστηρίῳ, συγκροτούμενῳ, κατὰ τὴν ἐν ἐνεργείᾳ δικονομίᾳ, ἐξ ἱερέων καταλλήλων, ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτῆς ἢ τοῦ ἰδίου ἐπιτρόπου· τὰς δὲ ἐκ τῆς διαλύσεως μηντείας καὶ τὰς περὶ προικῶν, τραγώματος διατροφῆς καὶ διαθηκῶν διαφοράς, ἐν δικαστηρίῳ, καταρτιζομένῳ, ὡς ἀνωτέρω, ἐκ πολλῶν τιμῶν εὐνοήτων καὶ διακεκριμένων ἐπὶ ἀκραιότητι χαρακτήρος, φρονιζούσα ἐγκαίρως τὴν καθ' ἅπασαν τὴν ἐπαρχίαν αὐτῆς ἐκδοσὶν ὁμοιομόρφου τύπου προικοσυμφώνου καὶ διαθήκης νομίμου καὶ συνάδοντος· τοῖς ἐν τῇ ἐγκλείστῳ ὑψηλῇ ἀποφάσει καθωρισμένοις, μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων ὀδηγῶν.

Ἐπὶ δὲ τῶν σχολικῶν ὀφείλει προτελεῖν α] ἐν τῇ ἐκλογῇ τῆς ἐφορίας, γινομένη ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτῆς, ὅπως καταρτιζομένη ἐκ προσώπων τιμῶν, ἀρμοδίων καὶ ἀπολυομένων τῆς ἀγαθῆς ὑπολήψεως τῆς κοινότητος καὶ μητροπόλεως, ὑπαρχῶν ὅτων ἐργάζεσθαι ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτῆς, ἢ τοῦ ἰδίου ἐπιτρόπου· β] ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ προσωπικοῦ τῶν διδασκάλων, γινομένη ἐν συνδεδεικτοῦ τῆς ἐφορίας, ὅπως ὅτι οὗτοι οὐ μόνον εὐκαθετοῦ καὶ δόκιμοι περὶ τὸ διδασκαλικὸν αὐτῶν ἐπάγγελμα, ἀλλὰ καὶ χρηστοί, φρόνιμοι, τύπον ἠθικότητος καὶ ὑπογραμμῶν ὑγιᾶς μορφώσεως ἐκείτους παρέχοντες καὶ οὕτως ἐγκρίνειν αὐτοὺς καὶ ἐφοδιάζειν κατ' ἔτος δι' ἰδίῳ αὐτῆς ἐνδεικτικῷ· γ] μελετᾶν ὀφείλει τὰ προγράμματα τῶν μαθημάτων λίαν προσεκτικῶς, ἵνα μὴ τι ὑπέρχῃ τὸ ἀπῆδον οὐ μόνον τοῖς πολιτικῶς καθεστῶσιν, ἀλλὰ καὶ τῇ διανοητικῇ ἀναπτύξει καὶ ἠθικῇ καὶ θρησκευτικῇ διαπλάσει τῆς μαθητεούσης νεότητος, καὶ ἀκολουθῶς ἐπικυροῦν ταῦτα, ἀναλογίζομένη τὰς εὐθύνας, ἃς μόνῃ φέρει ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως.

Περὶ δὲ τῶν ἱερέων οὐ χρῆζει ὀδηγῶν, γινώσκουσα πῶς δὲ καθοδηγεῖν τὸν ἕκαστον, ὥστε οὐ μόνον ἀπέχειν τῶν αἰτίων, τῶν προκαλοῦντων δικὰς δὲ ὅρκους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τῶ ἀγαθῷ αὐτοῦ παραδείγματι διδάσκει ἀποχρῆν· ἐν ἣ δὲ περιπτώσει τυχὼν εὐερίῃ τις τῶν ἱερέων ὑποχρεωθεὶς εἰς ὀρκωμοσίαν ἢ ἐναχθεὶς εἰς δίκην, ἢ αὐτῆς Ἱερότης ὀφείλει ἐνεργεῖν συμφῶνως τοῖς περὶ τούτου δικτατομένοις ἐν τῇ ὑψηλῇ ἀποφάσει μετὰ πάσης ἀκρίβειας.

Ταῦτα πάντα ἀπαραγκλίτως τήρειν παραγγέλλεται, καὶ προτρέπεται ὅπως ἀνακωνοσθῆται καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἐπαρχίαν τοὺς σωτηρίους τούτους θεμέλιος, πρὸς οὓς ὀφείλουσιν ἀντιπροσφύτως συμμορφωθῆναι πάντες, βίβαιοι ὄντες· ὅτι ὁ τάναξ φρονῶν λογισθήσεται ἀντιστρατευόμενος τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ σεβαστῇ Κυβερνήσει τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἀνακτος. Οὐ τὰ ἔτη εἶσαν ἐνδοξα, ἄνοσα καὶ πνευμάσιμα· Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

ἀωθ'α, Ἰανουαρίου λα'.

+ Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝ ΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητός ἀδελφός.

(ἔπονται αἱ συνοδικαὶ ὑπογραφαί)

Ὁ ὑπεύθυνος Γ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 8 ΜΑΡΤΙΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 2.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ	
† Ό Σισανίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)	καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετ' ἑτία ἀργυρᾶ	5
Ἀρχιγρ. Ἰ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης	διὰ τῶν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίαι)	ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγμα χρυσᾶ	25
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)	ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.	
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.	Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται	
Ἀρχισυντάκτης Γεώργ. Δωριέζας.	Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.	

Διὰ πᾶσαν αἰτησὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀληθεῖαν ἀπευθυνέον: α) Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. Ἀθανασίῳ Προέδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικῆν Ἀληθεῖαν διευθυνοῦσης Ἐπιτροπῆς. Βεῖ τῷ Πατριαρχεῖῳ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ. — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὀλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν υπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλασσόντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα: πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις περὶ τῶν ἐνοριακῶν ἐκλογῶν Ἐγκύκλιος τῆς Μ. Πρωτοσυκελλίας περὶ διδασκάλων — Ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας — Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη — Λόγος τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Χαρκόβου Ἀμβροσίου περὶ τῆς χριστιανικῆς προόδου — Ἀγγελία βιβλίων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπὶ τῇ αἰσίχ λύσει τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ἐπισκέφθησαν τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὁ Μακαρ. Πατριάρχης τῶν Ἀρμενοκαθολικῶν κ. Ἀζαρίαν, ὁ Μακαριώτ. Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων κ. Χορίν Ἀσικιῶν, οἱ Πρεσβευταὶ τῆς Ρωσσίας, Ἑλλάδος καὶ Σερβίας. Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας ἀπέστειλε τὸν ἐκ τῶν διερχομένων κ. Κωνσταντινίδην. Ἐπίσης ἐπισκέφθη τὴν Α. Θ. Πανηγυρίτητα καὶ ὁ ἀρχίατρος τῶν ἀνάκτορων καὶ ἰδιαίτερος ἰατρός τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἔξοχ. Σπ. Μαυρογένης πασσαῶ. Τὴν παρελθούσαν δὲ ἐβδομάδα ἡ Α. Θ. Π. ἐδέξατο εἰς ἐπίσκεψιν τὴν Α. ἔξοχ. τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἀυστροουγγαρίας Βαράνον Δὲ Κάλιτζ συνυδουμένον ὑπὸ τοῦ βαρῶνου Δὲ Κάλ, Ἀδιερμηνεῶς τῆς Πρεσβείας. Ἡ Α. Θ. Πανηγυρίτης ἀνταπέδωκε τὰς ἐπισκέψεις ταύτας· ἐπισκέψατο δὲ προσέτι, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἐνδοξ. Δ. Γενθουνα ἐφένδη, ἐν τοῖς μεγάροις αὐτῶν τὰς ΑΑ. Ἐξοχ. τὸν Ἰπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν Σαίτ πασσῶν καὶ τὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὸν Ὁρθηκευμάτων Ριζᾶ πασσῶν.

— Ἐπιστάντος τοῦ καιροῦ καθ' ὃν πέσσαρχ τῶν ἀξιοτιμῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου

ἦτοι οἱ κκ. Ξ. Ζωγράφος, Β. Ἐλευθεριάδης, Π. Φενερλῆς καὶ Π. Κουρτζῆς συμπληρώσαντες τὴν διετὴ αὐτῶν περίοδον δέον νὰ ἀντικταστῶσι κατὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ γενικοῦς Κανονισμοὺς διὰ τῆς ἐκλογῆς τεσσάρων νέων μελῶν, ἀνεγνώσθη τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐν ἀπάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀπόδειξις πατριαρχικὴ, δι' ἧς γνωστοποιεῖται ὅτι ἡμέρα μὲν τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συγκροτήσεως τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ὀρίσθη ἡ Γ' Κυριακὴ τῶν νηστείων, 24 ἰσταμένου, ἡμέρα δὲ τῆς ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐνορίαις συγκροτηθησομένης ἐκλογικῆς συνελεύσεως πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἀμέσων ἢ ἐμμέσων ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων ἡ 10 Μαρτίου Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ δι' ἧς προτρέπονται πάντες οἱ κατ' ἐνορίας χριστιανοὶ ἵνα συνελθόντες κατὰ τὴν ὀρίσθεισαν ἡμέραν εἰς κοινὴν ἐνοριακὴν συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀρχιερατικῶς ἡ ἱερατικῶς προϋσταμένου οἱ ἐν τοῖς ἐκλογικοῖς καταλόγοις ἐγγεγραμμένοι ἐνορίται καὶ ὑπήκοοι τῆς κρατικῆς βασιλείας, προβῶσιν εἰς ἐκλογὴν ἀντιπροσώπων ἐκ τῶν σταθερῶν κατοίκων τῆς ἐνορίας, ὑπηκόων τῆς κρατικῆς βασιλείας, ὅπως οὗτοι εἴτε ἀμέσως, ἐὰν ἡ ἐνορία αὐτῶν ἔχη τὸ δικαίωμα τοῦτο, εἴτε μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων οὗς ἤθελον ἐκλεξεῖ αἱ ἐνορίαι ἐκεῖναι, ὧν οἱ ἀντιπρόσωποι συνεργόμενοι κατὰ τὸν Κανονισμόν—κατὰ δὲ τὴν Ἀπόδειξιν δέον νὰ συνελθῶσι τῇ Β' Κυριακῇ τῶν νηστείων 17 τρέχοντος—ἐκλέγουσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν πατριαρχικοῦ ἐξάρχου ἕνα ἢ δύο κοινούς ἀντιπροσώπους, μεταβῶσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ σχηματίσωσι τὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν ἀπαρτιζομένην ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ἐκ τῶν ἀμέσων ἀντιπροσώπων τινῶν ἐνοριῶν καὶ τῶν ἐμμέσων ἀν-

τίπρσώπων τῶν ἄλλων ἐνοριῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

— Ὁ ἑσπερινὸς τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου ἐψάλη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ μετὰ τῆς εἰθισμένης ἀπὸ πολλοῦ ἐν αὐτῷ τάξεως, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου χωροστατοῦντος ἐν τῷ γεδικίῳ. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀρχιερέων τῶν γονυκλισίων καὶ τῆς συγγορήσεως, τὸ συμπροστώμενον πλῆθος τῶν ὀρθοδόξων γονυπετησάν ἡσάπαστο εὐλαβῶς τὴν δεξιάν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἧτις κυλόγει πάντας καὶ συνηώρει.

— Τοῦ τῆως ἀρχιδιακόνου τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Ἡρακλείας προαχθέντος εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Μυριοπότου, Πρωτοσύγγελλος τῆς Α. Σεβασμιότητος διωρίσθη ὁ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Γεῶν. Γοργίας ἐκ τῶν ἀποροίτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀρχιδιακόνος ἄλλοτε καὶ ἀρχιερατικῶς ἐπίτροπος ἐν Πρεβέζῃ, καθηγητῆς δὲ χρηματίας καὶ ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Ἱερατικῇ Σχολῇ.

— Οἰκονόμος ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τῆς ὀρθοδόξου κενόστητος Σμύρνης διωρίσθη ὁ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Ἀμβρόσιος Σταυρινός ἐκ τῶν τελειωροίτων τῆς τε Μ. τοῦ Γένους καὶ τῆς Θεολ. Σχολῆς, εὐδοκίμως ὑπηρετήσας μέχρι τοῦδε ἐν διαφόροις ἐκκλησιαστικαῖς δικαιοῖσις.

— Τῇ Κυριακῇ τῆς Τυροφάγου 3 πρέχοντος ἐγένετο ἐν Θεραπείας ἡ χειροτονία τοῦ νέου ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως κ. Φωτίου Βουγιούκα, συλλειτουργούντων τῶν σεβ. Δέρκων καὶ Σισανίου καὶ τοῦ θεοφ. ἐπισκόπου Τραπεζῶς κ. Μοθιδίου.

— Γενομένης τῇ παρελθούσῃ ἑβδομάδι τῆς κηδείας τοῦ αἰοδήμου Θεμιστοκλέους Χριστοφορίδου μέλους τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀρχιεῖς δὲ μέλους ἐπὶ πολλὰς περιόδους τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀντεπροσωπεύθη ἐν τῇ κηδείᾳ ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγγέλλου κ. Κωνσταντίου. Καὶ οἱ μὲν σεβ. συνοδικοὶ Βερροίας καὶ Προικοννήσου μετὰ τοῦ χωρεπισκόπου τοῦ Πέραν ἐτέλεισαν τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, λόγον δὲ ἐπικηδέων ἐξεφώνησεν ὁ ἱερολ. κ. Γ. Δωρίτζας.

— Τελεσθέντος τῇ Κυριακῇ τῆς Τυροφάγου ἐν τῷ ἐν Πέραν ναῷ τῆς Παναγίας ἑτησίου μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπάσεως τῆς ψυχῆς τοῦ κοιδίμου Κωνσταντίνου Ἡρακλείου Βασιλάου, τὴν μὲν ἱερὰν λειτουργίαν καὶ τὴν τοῦ μνημοσύνου ἀκολουθίαν ἐτέλεισεν ὁ ἐκ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητροπολ. Σηλυβρίας κ. Γερμανός μετὰ τοῦ χωρεπισκόπου τοῦ Πέραν κ. Γενναδίου, λόγον δὲ ἐπιμνημόσυνον ἐξεφώνησεν ὁ ἱερολ. κ. Γ. Δωρίτζας.

Ἰωακείμων Παρθεαγωγέιτορ. — Ἀσμενὶ ἀναγκάρομεν ὅτι τοῦ ἡδῆ ὑπάρχοντος οἰκοδομήματος μηδαμῶς ἐπαρουόντος εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητιῶν ἀνερχομένων τὸ ἔτος τοῦτο ὑπὲρ τὰς τριακοσίας, τῆς δὲ εὐρύσεως τοῦ καταστήματος καταστάσης ἀναγκαιοτάτης, ὁ μέγας ἐθνικός εὐεργέτης κ. Α. Συγγρός τῇ αἰτήσει τῆς Ἐκκλησίας ἀνέλαβε προθύμως τὴν δαπάνην τῆς εὐρύσεως ὑπολογιζομένην περὶ τὰς 400

λίρας. Ἡ μεγάλη αὐτῆ τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου δωρεά, γινομένη μάλιστα εἰς τοιοῦτον ἐθνικὸν καθίδρυμα, ὅπερ μόνον μεταξὺ τῶν ἄλλων παρέχει δωρεὰν τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν θηλείαν νεότητα ἐπισπᾷ τὴν εὐγονοσοφίαν τοῦ ἔθνους καὶ τὰς διαπύρους εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας.

— Ὁ Μητροπολίτης Αἴνου κ. Λουκάς τηλεγραφικῶς καὶ δι' ἐπιστολῆς ἀνήγγειλεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὅτι ὁ ἠγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου Ἰζαθῆρι Ἀνθιμος τῇ 26 ἀπελθόντος μὲνός ἐξεληθὼν τῆς Μονῆς ἐφιππος κατήρχετο εἰς τὸ Μετόχιον κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ τῆς Μονῆς καὶ ὅτι εἰς ὀλίγην ἀπὸ τῆς Μονῆς ἀπόστασιν περιπεσὼν εἰς ἐνέδραν κατεκρουεργήθη καταμελισθεὶς εἰς τέσσαρα ἢ πέντε τεμάχια καὶ ἐρρίθη ἐντὸς χαρδάρως ἔνθα καὶ εὐρέθη τὸ πτώμα αὐτοῦ φέρον τὰ ἐνδύματα πάντα, τὰς κλειδὰς τῶν σιταποθήκων καὶ τῶν τῆς Μονῆς δοματίων ἐτι δὲ καὶ τινὰ χρήματα, τοῦθ' ὕπερ ἀποδεικνύει, προσθήσιν ἡ Πανιέρυτης του ὅτι τὸ ἔγκλημα εἶχε σκοπὸν μᾶλλον ἐκδίκησιν πάθους.

— Ἡ ἱερὰ ἀδελφότης τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μηθύμνης ἱερᾶς καὶ σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Λειμῶνος ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ κοινῶν ἱεροσφραγίστου γράμματος ὅτι, γενομένην ἐνώπιον τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Μηθύμνης, ἐπόπου τῆς Μονῆς, τῶν νενομισμένων ἐκλογῶν, ἀνεδείχθη ἠγούμενος μὲν τῆς Μονῆς ὁ καὶ πρὸ διετίας διατελέσας ὡς τοιοῦτος πανοσιώτατος ἱερομόναχος Ἀνθιμος, σύμβουλοι δὲ οἱ πανοσιώτατοι Χρυσόστομος Ἱερομόναχος, Προκόπιος Ἱεροδικόνος καὶ Γρηγόριος μοναχός· γραμματεὺς δὲ τῆς Μονῆς ὁ Ἱεροδικόνος Σερραεῖμ. Ἐπιδοκιμαθεισῶν τῶν ἐκλογῶν, ἀπεστῆθη τὸ νενομισμένον πατριαρχικὸν τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν γράμμα.

— Συνθῆα τῷ γενομένῳ προγράμματι τῶν κηρυζόντων τὸν θεῖον λόγον κατὰ τὴν παρούσαν ἀγίαν καὶ μεγάλην Τεσσαρακοστήν, τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ Α' τῶν νηστείων κηρύξουσιν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ τὸν ἑσπερινόν, ὡς εἰθισται, ὁ πανοσιολ. Μέγας Πρωτοσύγγελλος κ. Κωνσταντίας, ἐν Ξυλοπόρτῃ ὁ ἱερολ. κ. Γεράσιμος Τανταλίδης, ἐν Ἐγρεικαπίῳ ὁ πανοσιολογ. κ. Πάμφιλος, ἐν Βλαχῆκ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Λεύκης κ. Λεόντιος, ἐν Ὑψωμαθίοις ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως κ. Χαρίτων, ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ ναῷ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὁ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Καλλίνικος Δελικάνης, ἐν τῷ ἐν Πέραν ἱερῷ ναῷ τῆς Παναγίας ὁ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Ἀπόστολος Χριστοδούλου, ἐν τῷ ἐν Διπλοκονίῳ ἱερῷ ναῷ τῆς Παναγίας ὁ ἱεροδιδ. κ. Ἀθανάσιος Βεζεβανίδης, ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος Πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Γερμ. Θεοτοκάς, ἐν Ταταούλις ὁ ἀρχιερ. προϊστάμενος θεοφιλ. ἐπίσκοπος Χερουπόλεως κ. Γεννάδιος καὶ ἐν τοῖς Πρόσποι τῶν Ταταούλων ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος αἰδεσιμ. οἰκονόμος κ. Ἰωάννης.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων. — Βεβαιωθείσας τῆς εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἀδελφοθέου ἐκλογῆς τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Γερασίμου, ἡ Α. Θ. Παναγιώτης τηλεγραφικῶς ἔσπευσε νὰ συγχαρῆ τῇ Α. Μακαριότητι ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ ταύτῃ, ἧς ἐπανάγει τὴν εἰρήνην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἱεροσολύμων καὶ δι' ἧς τὰ σπουδαιότατα τῶν ἁγίων τόπων συμπερόντα ἐμπιστεύονται εἰς χεῖρας δεξιᾶς καὶ πεπειραμένως. Ἐπειδὴ δὲ τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ 4 Ἰσταμένου συνέπιπτε καὶ ἡ ὀνομαστικὴ ἑορτὴ τῆς Α. Μακαριότητος, καθόσον ἐρωτάζετο κατ' αὐτὴν ἡ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ, ἡ Α. Θ. Παναγιώτης διεθίβασε τῇ Α. Μακαριότητι καὶ τὰ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ταύτῃ συγχαρητήρια αὐτῆς.

— Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς Α. Μακαριότητος ἐτελέσθη ἐν τῷ ἐν Φαναρίῳ ἀγιοταφικῷ Μετοχίῳ δοξολογία, ἐν ἣ παρεστήσαν ὁ ἐν ταῦθα ἀντιπρόσωπος τοῦ ἁγίου Τάφου Γερμανὸς Ἀποστολάτος, ἡ ὑπαλληλία τοῦ Μετοχίου καὶ πλῆθος ἱκανὸν ὀρθοδόξων.

— Παρελείφθη νὰ σημειωθῇ ἐν τῷ προεκδοθέντι φύλλῳ τῆς **Ἐκκλησ. Ἀληθείας** ὅτι ὁ τῶς ἀρχισυντάκτης αὐτῆς ἔλλογ. κ. Μ. Γεδεὼν ἀπῆλλαξεν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ παρατηθεὶς πρὸ πολλοῦ καὶ τῆς παρατήσεως αὐτοῦ ἀποδεκτῆς γενομένης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ἐλέφ Θεοῦ κτλ.

Ἄριθ. πρωτ. 1110
διεκτ. 550

Ἄσπιώτατε προΐσταμενε, τιμωτάτοι ἐπίτροποι καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς ἐνορίας (δεῖνα) τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπήτοι χεῖρι εἶη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐπεισάντος τοῦ καιροῦ, καθ' ὃν τέσσαρα τῶν ἐντίμων λαϊκῶν Μελῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς Διεκροῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, συμπληρώσαντα τὴν διετὴ αὐτῶν περίοδον, ἀντικαθίστανται συμφώνως πρὸς τοὺς Γενικοὺς Κανονισμοὺς τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἐκλογῆς τεσσάρων νέων μελῶν, προαχόμεθα διὰ τοῦ παρόντος πατριαρχικοῦ ἡμῶν γράμματος ἀνακοινώσασθαι πᾶν ὑμῖν ὅτι, προνοεῖ ἐκκλησιαστικῆ, ὠρίσθη ὡς ἡμέρα τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συγκροτήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συνελεύσεως ἡ Γ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν, 24 Ἰσταμένου μηνὸς Μαρτίου, ὥρᾳ 3 τοῦριστι' ἡμέρα δὲ καθ' ἣν ἐν πάσι ταῖς ἐνορίαις συγκροτηθῆσεται ἐνοριακὴ συνέλευσις ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν ἀρχιερατικῶς ἢ ἱερατικῶς προΐσταμένων πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἀμείνων ἢ ἐμείνων ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων ὠρίσθη ἢ προσελθῆς Κυριακῆ τῆς Ὁρθοδοξίας, 10 Μαρτίου. Προτρεπόμεθα τοίνυν ὑμᾶς πατρικῶς ἵνα, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἐκλογικοῦ ἐνοριακοῦ Κανονισμοῦ, συμμορφωθῆτε ἀκριβῶς πρὸς τὰς διατάξεις αὐτῶν, τοῦ μὲν προΐσταμένου τῆς ἐνορίας συγκυλοῦντος κατὰ τὴν ὠρίσθεισαν ἡμέραν τῆς 10 Μαρτίου εἰς ἐνοριακὴν συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ τοῦ ἐν τοῖς ἐκλογικοῖς καταλόγοις ἐγγεγραμμένου ἐνορίτου, ὑπάρχοντος τῆς κραταιᾶς βασιλείας, τῶν δὲ ἐνοριῶν συνεργουμένων καὶ προβιζινοῦντων εἰς τὴν ἐκλογὴν (τόσων) ἀντιπροσώπων

τῆς ἐνορίας ὑμῶν ἐκ τῶν σταθερῶν κατοίκων τῆς ἐνορίας ταύτης, ὑπάρχον ἐπίσης τοῦ βασιλείου Κράτους, οἵτινες συνεργουμένοι μετὰ ταῦτα ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν (δεῖνα) τὴν Β' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν, 17 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, ἐκλέξουσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου, ἐν ὧσ' καὶ τόσῳ ὀριστημένῳ ἀκολουθῶν ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων (τόσους) κοινούς αὐτῶν ἀντιπροσώπους τῆς γενικῆς ἀπολαύσεως ἐν τῇ ἐνορίᾳ ὑπολήψωσι, ἐφοδιαζομένους διὰ τοῦ ἀπειτουμένου πρακτικοῦ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν οἵτινες καὶ μεταθήσονται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα κατὰ τὴν ὀρισθεισαν ἡμέραν καὶ ὥραν ἵνα μετὰ τῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συνελεύσεως, ἀπαριζομένης ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ' Ἐθν. Συμβουλίου καὶ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν, κατὰ τὸ Δ' ἄρθρον τοῦ περὶ σχηματισμοῦ τοῦ Συμβουλίου Κεφαλαίου τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν. Ταῦτα ἐκ προνοεῖς ἐκκλησιαστικῆς πᾶσιν ἀνακοινούμενοι προτρεπόμεθα ὑμᾶς μετ' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ἐγκαρδίων ὅπως ἐκπληροῦντες ἀκριβῶς καὶ ἀνελλιπῶς τὴν ἡμετέραν ταύτην πατρικὴν ἐντολὴν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ἐκασκῆσθε τὸ ἐνοριακὸν ὑμῶν τοῦτο καθῆκον καὶ δικαίωμα μετὰ τῆς ἀρμοζούσης παντὶ εὐσεβεῖ χριστιανῷ τάξεως καὶ εὐπρεπείας, ἐπισηπόμενοι τὸν κοινὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐαρέσκειαν τῆς ἁγίας Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μεθ' ὑμῶν. *αἰετα'.*

ΕΝ ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙῒ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΟΣ Δ'.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΙΑ

Ἄριθ. πρωτ. 851
διεκτ. 310

Ἐντιμωτάτοι ἐφόροι κτλ.

Πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν δι' Ἐγκυκλίῳ τῆς Μεγάλης Βεζυρίας κοινοποιηθέντων καὶ δι' ὑψηλοῦ Ἀυτοκρατορικοῦ Διατάγματος κεκυρωμένων μέτρων τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ἐπιθεωρησὶν καὶ ἐγκρίσιν τῶν σχολικῶν προγραμμάτων καὶ εἰς τὴν ἐπικυρώσιν τῶν πτυχίων καὶ ἐνδεικτικῶν τῶν διδακτῶν καὶ διδασκαλιστῶν, ἐνετάλημεν ἵνα προσκαλέσωμεν τὰς ἐντίμους ἐφόρους πάντων τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἐκπαιδευτηρίων ἐκατέρου τοῦ φύλου, ὅπως συμμορφωθῶσιν ἐντὸς βραχείας χρονικοῦ διαστήματος πρὸς τὰ κυβερνητικὰ καὶ ἐκκλησιαστικῶς διαταγαμένα. Καὶ δι' ἀνακοινώμεθα τοῖς ἐντιμωτάτοις κυρίως ἐφόροις τὰ ἐπόμενα:

Α'] Ἐκάστη ἐφορία Σχολῆς ὀφείλει νὰ υποβάλλῃ εἰς τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύουσαν *Πατριαρχικὴν Κεντρικὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἐπιτροπὴν*:

1ον. Τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τῶν κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος διδασκόμενων μαθημάτων ἐν δυοσὶν ἀντιγράφοις ὑπογεγραμμένοις ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, ἵνα ἐπιθεωρηθῆ καὶ ἐπικυρωθῆ, τοῦ μὲν ἐνδὲς ἀντιγράφου ἐπιτρεφεμένου τῇ ἐφορίᾳ σὺν τῇ ἐπικυρώσει, τοῦ δ' ἐτέρου κρατούμενου ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

2ον. Κατάλογον πάντων τῶν ἐν χρήσει διδακτικῶν βιβλίων ὑπογεγραμμένων ὁμοίως ὑπ' αὐτῆς καὶ

3ον. Ὀνομαστικὸν κατάλογον πάντων τῶν ἐν ἐκάστῃ σχολῇ διδασκόντων, ἐπίσης ὑπὸ τῆς ἐφορίας ὑπογεγραμμένων.

Β'] Πάντες οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κων-

σταντινουπόλεως διδάσκοντες, καθηγηταί, διδάκκαλοι καὶ διδασκαλιστοὶ ὀφείλουσιν ἵνα προσέλθωσιν ὅσον ἔνεστι τάχιον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ προσαχῶσιν τὰ ἔγγραφα τῶν σπουδῶν αὐτῶν, πρὸς ἐπιθεώρησιν καὶ ἐπικύρωσιν, εἰς τὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις θέλει ἐφοδιάξει αὐτοὺς δι' εἰδικῶν Ἐνδεικτικῶν μετὰ προηγουμένην δοκιμασίαν ἐνώπιον Ἐπιτροπῆς εἰδικῶν καθηγητῶν ἐπὶ τοῦτω διοριζομένης.

Γ] Οἱ στεροῦμενοι τυχόν τακτικῶν ἐγγράφων τῶν σπουδῶν αὐτῶν ὀφείλουσιν ἐπίσης νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις θέλει ἐφοδιάξει αὐτοὺς δι' εἰδικῶν Ἐνδεικτικῶν μετὰ προηγουμένην δοκιμασίαν ἐνώπιον Ἐπιτροπῆς εἰδικῶν καθηγητῶν ἐπὶ τοῦτω διοριζομένης.

Δ] Ἡ ὡς ἀνωτέρω καθοριζομένη ἐπικύρωσις τῶν προγραμμάτων καὶ πτυχίων ἀρχαίωται ἀπὸ τῆς 25 ἑνεστώτος μηνὸς δέον ἵνα ἀποπερατωθῇ τὸ βραδύτερον μέχρι τέλους τοῦ προσεχοῦς μηνὸς μαρτίου. Ἐπὶ τοῦτω δὲ τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ σεβ. μητροπολίτου ἁγίου Σισκανίου κυρίου Ἀθανασίου θέλει ἐργάζεσθαι καθ' ἑκάστην ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἀπὸ τῆς 1 ὥρας μ. μ. μέχρι τῆς 5 (εὐρωπαϊστὶ) διορισθέντος Γραμματέως αὐτῆς τοῦ Β' Γραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἱερολογ. κ. Κυρίλλου, πρὸς ὃν θέλουσι παραδίδοσθαι τὰ πρὸς ἐπικύρωσιν ἔγγραφα, ὠρίσθησαν δὲ διὰ τὰς ἐνορίας αἱ κατωτέρω σημειούμεναι ἡμέραι καθ' ἃς δέον ἵνα γίνηται ἡ τῶν ἐγγράφων τούτων προσαγωγή.

Ταῦτα τοίνυν κατ' ἐντολὴν ἀνακοινοῦμεν τῇ ἐντίμῳ Ἐφορᾷ ἀναμεινομένῃ ἐκ τοῦ δικαιρῶντος αὐτῆν ζήλου τὴν ἐγκαίριον αὐτῶν ἐκτέλεσιν, ἀξιούμετες ἅμα θῶπας δηλώσῃ τὸ περιεχόμενον τῆς παρούσης καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐν τῇ ὑπ' αὐτῆς ἐφορευομένῃ σχολῇ διδασκόντας ἵνα συμμορφωθῶσιν ἀνελλιπῶς καὶ ἐγκαίριος πρὸς τὰ καθορισθέντα. Περὶ τὸν δ' ὅλιγον νὰ ὑποδείξωμεν ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου ὀλιγορῖα συνεπάγεται εὐθύναι, θεωρηθησομένη ὡς ἀρνητικῆς ἐκτελέσεως ἐκκλησιαστικῆς ἅμα καὶ κυβερνητικῆς διατάξεως. Εἴητε δὲ ἐν Κυρίῳ ὑγιαινόντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 21 Φεβρουαρίου 1891.

Ὁ Μ. Πρωτοσύγγαλλος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

Ἡμέραι προσαγωγῆς

τῶν σχολικῶν προγραμμάτων καὶ διδασκαλικῶν πτυχίων.

Α] Θεολογικῆ Σχολῆ, Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῆ, Ἐμπορικῆ Σχολῆ, Γυμνάσια, Λύκεια, Χίππειον, Παλλὰς κατὰ πᾶσαν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος· πλήν τῆς Κυριακῆς.

Β] Σχολαὶ ἐνοριῶν Φαναρίου, Παλαιᾶς, Τριβαλίου, Βαλίνου, Εὐλοπόρτης, Μουλίου, Φωτηρᾶ, Τεκροῦ Σερχειοῦ, Σαλαμοδρομίου, Ἐβίρῃς Κηπῶν, Σαρμασικίου, Ἐβρὶ Κηπῶν, Τῆς Καπῶ κατὰ δευτέραν.

Γ] Σχολαὶ Ἐξ Μαριόρων, Βελιγραδίου, Ἰψωμυζίου, Βλάγκας, Κονστακίου, Τρίτην.

Δ] Γαλατᾶ καὶ Χάσκιοι, Τετάρτην.

Ε] Σταυροδρομίου, Πέμπτην.

Σ] Ταταούλων, Εὐαγγελιστρίας καὶ Φερίοι, Παρασκευῆν.

Ζ] Διπλοκονίας, Ὀρτάκιοι, Κουρουτσεμέ, Μ. Ρεῦματος, Βεθεκίου, Βογιατζίκιοι, Σιέτης καὶ Νεοχωρίου, Σάββατον.

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ μεγάλῃ καὶ περιφανῇ ἑορτῇ καὶ πανήγυριν ἄγει ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία. Ἡ πρώτη Κυριακὴ τῶν νηστειῶν ἡ νῦν λεγομένη Κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας ὠρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἵνα τελεθῆται ἐν μεγάλῃ πομπῇ πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ τροπαίου, ὅπερ ἡ ὀρθοδοξία ἔστησε κατὰ τῆς δυσσεβοῦς καὶ βυρβύρου αἵρέσεως τῶν εἰκονομάχων, ἀναστηλωθεῖσων τῶν ἁγίων εἰκόνων, τῆς δὲ δυσωνύμου αἵρέσεως τέλειον ἔκοτε μετὰ τινος ἀνωφελείας ἀντιστάσεις ἐξαφανισθείσης. Ἡ ἀγία ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 842 συνελθούσα σύνοδος, ἣτις τὴν Κυριακὴν τῆς ἀναστηλώσεως τῶν σεπτῶν καὶ ἁγίων εἰκόνων ὠρίσεν ὡς ἡμέραν ἑορτῆς καὶ πανηγύρεως πληρέστατα δίκαιον εἶχε, διότι οὐχὶ μόνον ἡ ἀσεβῆς τῶν εἰκονομάχων αἵρεσις, ἡ ἐπιζητήσασα ἀνατροπὴν τοῦ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ λατρεῖᾳ ἱεροῦ καθεστῶτος ἐτύγχανε ἐναντία τῇ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπαργαλίῳ κρατούσῃ ἱερᾷ παραδόσει καὶ ἠπειλεῖ νὰ λάβῃ ὀλεθρίας διαστάσεις, ἀλλὰ καὶ διότι πανηγυρικῶς εἶδε καὶ αὖθις νὰ βεβαιωθῇ τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ ἀκλήντοτος ἔννοει νὰ ἴσταται ἐπὶ τὴν ἀρχαίᾳ τῆς ὀρθῆς πίστεως πέτραν καὶ νὰ κρατῇ πιστῶς καὶ εὐλαβῶς τὰς παραδόσεις, ἃς παρὰ τῶν τοῦ Κυρίου μαθητῶν καὶ τῶν μακκρίων αὐτῶν διαδόχων παρέλαθεν εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς αὐτῶν.

Ἐπὶ τοιαύτῃ εὐρυτέραν ἔνοιαν ἡ Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας παρέχει ἡμῖν ἀφορμὴν εἰς σπουδαιότητα μελέτας. Βεβαίως ὁ παρῶν αἰὼν δὲν εἶναι ἀκριβῶς θρησκευτικὸς, τούναντιον μάλιστα οὐ μόνον αἱ θεμελιώδεις θρησκευτικαὶ ἀλήθειαι δεδιὰ ὑφίστανται πόλεμον ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος μέχρι σήμερον ὑπὸ τῶν λεγομένων ἰσχυρῶν πνευμάτων καὶ τοῦτο ἐν ὀνόματι τῆς φιλοσοφίας, ἐν ὀνόματι τῶν νεωτέρων φυσιολογικῶν καὶ βιολογικῶν ἐρευνῶν, ἐν ὀνόματι τῆς λεγομένης ἱστορικῆς κριτικῆς, ἀλλ' ὅπερ χείριστον αἰ ἀντιθρησκευτικαὶ ιδεαὶ εἰσελθούσαι παρὰ τῷ λαῷ ἰδίως ἐν Εὐρώπῃ δεδιὰ ἀπειλοῦσι κοινωνικὸν ὄλεθρον. Ἐν τοιαύτῃ τῶν πνευμάτων καταστάσει ἀνθρωποὶ ἀληθῶς σοφοί, πολιτευταὶ ἀληθῶς τοῦ μεγάλου τῶν ἐθνῶν αὐτῶν κηδόμενοι, συγγραφεῖς ὑψηλῆν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν ἧ ζωῇ, θεῖον κατέχοντες ἤρξαντο σπουδαίως νὰ ἐργάζωνται ὅπως ἐπαναχῶσιν τοὺς λαοὺς εἰς τοὺς κόλπους τῆς θρησκείας, ἣτις μόνη δύναται νὰ στηρίξῃ τὸν νοῦν αὐτῶν ἐν τῇ ἀληθείᾳ, νὰ μορφώσῃ τὰς καρδίας αὐτῶν καὶ παραμυθίσῃ ἐκείνους, οἵτινες ἐν τῇ ἀπογνώσει, ἣν παρῶν ἀπ' ἐνός μὲν ἡ δυστυχία ἀπ' ἑτέρου δὲ ἡ ἔλλειψις θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ζητοῦσι τὴν παντελῆ ἀνατροπὴν τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν ὅσοι σήμερον διέπουν τὴν ἀνθρωπότητα. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐν τῷ χριστιανισμῷ ἡ ἀνθρωπότης θὰ εὕρῃ τὰς δογματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀληθείας ἐκείνας, αἵτινες ἀπολύτως ἀπαιτοῦνται πρὸς διαπαιδαγώγησιν αὐτῆς. Ὁ χριστιανισ-

σμός είναι πηγή ζωής διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἐν αὐτῷ δύναται νὰ εὕρη ἡ ἀνθρωπότης ἀνάπαυσιν συνειδήσεως, γαλήνην καὶ ἡρεμίαν τῆς καρδίας, παραμυθίαν ἐν τῷ φοβερῷ ἀγῶνι τοῦ βίου. Ὁ χριστιανισμός είναι ἡ κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ ἐξ ἧς ἡ ἀνθρωπότης δύναται νὰ ἐξέλθῃ ὑγιᾶς ἀπὸ τῶν παθημάτων αὐτῆς. Ἄλλ' ἐνταῦθα παρουσιάζεται τὸ ζήτημα ποῦ εὐρίσκεται ὁ ἀληθὴς χριστιανισμός, ποία είναι ἡ Ἐκκλησία ἐκείνη, ἥτις διατηρεῖ καὶ διασώζει τὸν ἀληθῆ χριστιανισμόν, τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν τὴν ἀγνήν καὶ ἀμόλυντον, ἣν ἐδίδαξεν αὐτός ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐδίδαξαν οἱ πανεὐφρόνιοι Μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Ἄποστολοι, ἥτις θεοσόφως διετυπώθη ὑπὸ τῶν μεγάλων πατέρων καὶ θεοσόφων διδασκάλων καὶ περὶ τῆς ὁποίας Ἐκκλησίας νὰ δύνηται τις ἀδιστάκτως νὰ εἴπῃ ὅτι αὐτὴ ἐστὶν ἡ ἀληθὴς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἡ ἀκριβὴς θεματοφύλαξ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, καὶ ἣν τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐνοικῶν ἐν αὐτῇ ὁδηγεῖ ἀείποτε εἰς πᾶσαν τὴν ἀληθειαν· Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς ζῆναι τοῦ ἐλαχίστου ἐνδοικισμοῦ καὶ μετὰ τῆς πεποιθήσεως ἣν ἐμπνέει δέκα καὶ ὀκτὼ αἰῶνων ἀμόλυντος ἱστορία ἀποκρίνεται ὅτι ἡ μόνη Ἐκκλησία τῆς ἀληθείας, ἡ μόνη Ἐκκλησία ἡ τηρήσασα ἀνέπαρον ὅ,τι παρὰ τοῦ Χριστοῦ, τῶν μαθητῶν αὐτοῦ τῶν διχόδοχων αὐτῶν καὶ τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων παρέλαθε, ἡ τὸν χριστιανισμόν διαφυλάξασα τοιοῦτον οἷος ἐδίδαχθη ὑπὸ τοῦ αἰωνίου αὐτῆς θεμελιωτοῦ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ οἷος ἐμορφώθη ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἐν αὐτῇ οἰκούντος πνεύματος τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν ἀνατολικὴ Ἐκκλησία.

Ὁλόκληρος ἡ χριστιανικὴ θρησκεία δύναται νὰ συνοψισθῇ ἐν τοῖς ἐξῆς κεφαλαίοις, δόγμα, ἤτοι διδασκαλία τοῦ τί δεῖ πιστεῦναι, δεύτερον ἠθικὴ ἤτοι διδασκαλία τοῦ τί δεῖ πράττειν, τρίτον ἐξωτερικὴ λατρεία καὶ τέταρτον διοικήσεις τῆς Ἐκκλησίας, νομοθεσία αὐτῆς καὶ ἐν γένει τάξις ἱεραρχικὴ ἐν τῇ διοικήσει Ἐκκλησίᾳ. Ἐν ἅπασιν τοῖς κεφαλαίοις τούτοις ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δικαίως δύναται νὰ καυχήθῃ ὅτι οὐδὲν μετέβαλεν ἢ ἠλλοιώσεν ἐξ ὅσων παρέλαθεν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ὁ θῆλων ἀκριβέστερον νὰ πισθῇ περὶ τούτου δύναται νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὴν ἀγίαν Γραφήν καὶ τὴν ἱστορίαν, ἐπ' αὐτῶν δὲ ὡς ἐπὶ ἀλκωνάστων κριτηρίων βασιζόμενος νὰ ἐξετάσῃ ἀκριβῶς καὶ ἀμερολήπτως κατὰ πόσον ἡ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δικαιούται νὰ ἀποκαλῆ ἑαυτὴν τὴν μόνην ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἡ ἀγία Γραφὴ καὶ ἡ ἱστορία εἰσὶν ἡ λυθία λίθος ἐφ' ὧν δύναιται νὰ δοκιμασθῇ ἂν Ἐκκλησία τις διετήρησε σώαν καὶ ἀκεραίαν τὴν πίστιν ἣν παρὰ τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς θρησκείας ἡμῶν καὶ τῶν Ἀποστόλων ἔλαθεν, ἢ ἂν εἰς τι ἐκαινοτόμησεν εἰσπαχγοῦσα κενοφάνους διδασκαλίας, νοήματα ἀνθρώπων. Τὸ ἀλλόητον τοῦτο τῆς ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἱστορίας κριτήριον ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν μετὰ θάρρους προτείνειν καὶ ἐπεκαλίσθη

ὅσκις ἄλλαι Ἐκκλησίαι ἠθέλησαν νὰ προτείνωσιν αὐτῇ συζήτησιν ἐπὶ τινος σημείου τοῦ δόγματος ἢ τῆς λατρείας. Τὸ ἄπταιστον τοῦτο κριτήριον ἐπικαλούμενοι καὶ ἡμεῖς λέγομεν ὅτι ἡ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη Ἐκκλησία τῆς ἀληθείας, ἡ Ἐκκλησία τοῦ μέλλοντος τῆς ἀνθρωπότητος, εἰς ἣν οφείλουσι νὰ προσέλθωσι πάντες οἱ τὴν ἀληθῆ πρόδοον καὶ εὐμερίαν τοῦ ἔθνους αὐτῶν ἐπιζητοῦντες, πάντες οἱ θέλοντες νὰ ἴδωσι τὴν κανονικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, πάντες οἱ θέλοντες νὰ προσφύλῃσιν τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τοῦ δεινοῦ καὶ φοβεροῦ κλύδωνος δι' οὗ κατ' ἀνάγκην ἐπαπειλεῖται αὕτη ἄρ' ἐνός μὲν ἕνεκα τοῦ θρησκευτικοῦ δεσποτισμοῦ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἄρ' ἑτέρου δὲ ἐκ τῆς θρησκευτικῆς ἀναρχίας ἣν ἐδημιούργησεν ὁ προτεσταντισμός.

Ἐπιφυλακτόμενοι ἐν προσεχεί ἡμῶν ἄρθρῳ ἀναλυτικώτερον νὰ ἀναπτύξωμεν τὰς ιδέας ταύτας, παραβάλλοντες τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν πρὸς τὰς ἄλλας χριστιανικὰς Ἐκκλησίας καὶ ἰδίως πρὸς τὴν καθολικὴν καὶ καταδεικνύοντες ἐν τίσιν ἢ λατινικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκαινοτόμησεν ὑπεισπαγοῦσα ξένης καὶ ἄλλοτριᾶς τῆ ὑγιαινούσης διδασκαλίᾳ θεωρίας, διαστρέψασα καὶ παραμορφώσασα τὴν ἠθικὴν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλοιώσασα τὴν ἀρχαιοπαράδοτον ἐξωτερικὴν λατρείαν καὶ ἀνατρέψασα ἄρθρον τὸ ἀρχαῖον διοικητικὸν τῆς Ἐκκλησίας σύστημα, περαινόμεν τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐπιλέγοντες μετὰ τοῦ μεγάλου τῶν ἔθνων Ἀποστόλου περὶ τῆς ἡμετέρας ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία αὕτη τῶν Ἀποστόλων, ἡ Ἐκκλησία αὕτη τῶν μαρτύρων καὶ τῶν πατέρων, ἡ Ἐκκλησία αὕτη τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων εἶναι ἡ μόνη Ἐκκλησία Θεοῦ ζώντος στύλος καὶ ἰσθμὸς τῆς ἀληθείας.

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ὁ διάσημος θεολόγος καὶ ἐκκλησιαστικὸς ρήτωρ Abbé Didon ἐξέδωκεν εἰς φῶς σύγγραμμα περισπούδαστον εἰς δύο τόμους ὀγκώδεις, ἐπιγραφόμενον δὲ **Βίος τοῦ Ἰησοῦ**. Τοῦ σπουδαιωτάτου συγγράμματος τὸν σοφὸν πρόλογον δημοσιεύοντες ἐκ τῆς *Revue des Deux Mondes* ἐπιφυλασσόμεθα νὰ δώσωμεν τοῖς ἀναγνώσταις τῆς **Ἐκκλησίας**. **Ἄληθείας** λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τοῦ ἔργου.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τὸ μέγα τῆς ἱστορίας ὄνομα· ὑπάρχουσι ὀνόματα δι' ἃ ἀποθνήσκαι τις, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τὸ μόνον ὄνομα ὅπερ λατρεύεται ὑπ' ὅλων τῶν λαῶν, ὑπ' ὅλων τῶν φυλῶν, δι' ὅλων τῶν χρόνων. Ὁ φέρων τὸ ὄνομα τοῦτο εἶναι γνωστὸς καθ' ὅλην τὴν γῆν. Ἀπόστολοι μηδέποτε ἀπαυδῶντες μεταβάνουσι μέγχι τῶν ἀγρίων καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐκπεπωκυίας φυλάς τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους ἀγγέλλοντες ὅτι ἀπέθανεν ἐπὶ σταυροῦ. Καὶ τὰ περικαθάρματα

τῆς ἀνθρωπότητας δύνανται νὰ σωθῶσι διὰ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Αὐτοὶ οἱ θρησκευτικῶς ἀδιάφοροι παρ' ἡμῖν ἀνγνωρίζουσι ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρξεν ἀγαθώτερος τοῦ Ἰησοῦ διὰ τοῦς ταπεινοὺς καὶ τοῦς δυστυχεῖς.

Τὰ δικασμότερα πνεύματα τοῦ παρελθόντος ἤθελον περιέλθει εἰς παντελῆ λήθην, ἐὰν δὲν περιεσώζον ἀνάμνησιν τινα αὐτῶν διάφορα μνημεῖα, ἀνάκτορα, ὀβελίσκοι ἢ τάφοι, ἢ ἔγγραφοι μαρτυρικά οἷον παυροὶ ἢ περρακινηαὶ, κέρχοι, μονόλιθοι ἢ μετάλλια. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπέζη ἐν τῇ συνειδήσει τῶν πιστῶν αὐτοῦ. Αὐτὴ εἶναι ἡ μαρτυρία αὐτοῦ, αὐτὴ εἶναι τὸ ἀθάνατον μνημεῖον αὐτοῦ. Ἡ Ἐκκλησία θεμελιώθεισα ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ ἀγγέλλει τὸ ὄνομα αὐτοῦ πάντοτε καὶ πανταχοῦ. Ἡ Ἐκκλησία γινώσκει αὐτὸν, ἀγαπᾷ αὐτόν, λατρεῖ αὐτόν. Ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς ζῆ ἐν αὐτῇ καὶ ἡ Ἐκκλησία ζῆ ἐν αὐτῷ. Ὁ Χριστὸς ἐστὶ τὸ δῶμα, ὁ ἠθικὸς νόμος ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία διδάσκει εἰς πάντας ἄνευ διακρίσεως ἢ ἐξαιρέσεως ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ γενόμενος ἀνθρώπος, συλληφθεὶς δὲ ἐν τῇ γαστρὶ τῆς Παρθένου, ὅτι ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον παθεῖν καὶ σταυρωθῆναι ὡς σῶμα αὐτόν, νικήσῃ δὲ τὸν θάνατον διὰ τῆς ἀναστασεως αὐτοῦ, ὅτι ἀνῆλθε πρὸς τὸν οὐρανὸν αὐτοῦ πατέρα ὡς παρασκευασθῆναι ἡμῖν τόπον παρ' αὐτῷ καὶ ὅτι καὶ πάλιν ἔρχεται κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς, τοὺς μὲν ἀγαθούς προσκαλῶν εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, τοὺς δὲ πονηροὺς ἀποστέλλων εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, εἰς τὸν ψυχικὸν θάνατον. Τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως εἶναι ἀρ' ἐνός μὲν ἐπίτομος δογματικὴ καὶ ἠθικὴ διδασκαλίαν καὶ ἀρ' ἑτέρου ἱστορίας δημώδους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ πιστεύων δύναται νὰ ζῆσῃ ἐν αὐτῷ. Ἐν ὀλίγοις, ἀπλουστάτοις μὲν ἀλλὰ βαθυτάτης σημασίας λόγοις μανθάνει ὁ πιστεύων ὅτι τὸ μέγιστον γεγονός τῆς ἀνθρωπότητος τυγχάνει ἡ ἔλευσις τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ αὐτόν, ἀπέδειξε δὲ τοῦτο ἐρχόμενος νὰ σῶσῃ αὐτόν, ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ ὕψιστον τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ἀρῶ ὁ Κύριος ἐξ ἀγάπης πρὸς αὐτόν ἔπαθεν, ὅτι ὀρεῖται νὰ γηγορήσῃ ἐν τῇ πράξει τοῦ ἀγαθοῦ, καθύστεν ὁ Διδάσκαλος αὐτοῦ ἐστὶ καὶ κριτὴς αὐτοῦ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τροβῆται τὸν θάνατον διότι ὁ Κύριος ἐνίκησεν αὐτόν καὶ ὅτι τέλος αὐτός ὁ πιστεύων προωριεῖται διὰ τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ὁ ἄνθρωπος ὁ πιστεύων εἰς Χριστόν καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ δύναται ἀδελῶς νὰ βαδίζῃ ἐν τῷ βίῳ. Θεωρακισμένος διὰ τῆς πίστεως ταύτης εὐχερῶς δύναται νὰ ἀμύνεται κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ καὶ προκόπτῃ ἐν τῇ ἀρετῇ. Οὐδὲν δύναται νὰ παρακωλύσῃ τὴν ἐν Χριστῷ προκοπὴν αὐτοῦ. Ὁ μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ ἀπέβη κύριος τοῦ κόσμου, οὐχὶ βεβαίως ὑπὸ τὴν ὕλην τῆς λέξεως σημασίαν, καθύστεν ἡ βία καὶ καταδυναστεία δὲν ὑπάρχουσι ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἐσταυρωμένου διδασκάλου αὐτοῦ, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγαθότητος, τῆς αὐταπαρνησίας, τῆς

ὑπὲρ τοῦ πλησίου θυσίας, τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ἐν γενεῇ ἀξίας. Σκορπιζῶν δὲ ὁ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ τὰς ἀρετὰς ταύτας ὡς σπόρον ζωῆς, καθίσταται τὴν ἀνθρωπότητα ἐπιδευκτικὴν πάσης καλλιέργειας, παντός θεϊμοῦ.

Ἄλλ' ὅμως, ὅπως ὁ χριστιανὸς ἐπιζητεῖ τὴν κατανόησιν τῶν στοιχειῶν δογμάτων τῆς πίστεως, ὅπως ἐπιθυμεῖ ἵνα ἐξηγηθῶσιν αὐτῷ ταῦτα ἐν τῷ μέτρῳ πάντοτε τῶν ἀτελῶν καὶ περιορισμένων γνώσεων ἡμῶν, ὅπως ἀπαιτεῖ νὰ ἴδῃ ἀποκρουσμένας τὰς ἐναντίας τῆς πίστεως αὐτοῦ ἔθρικας ἐπιθέσεις ἐνὸς εἶδους φιλοσοφίας ἢ ἐπιστήμης, οὕτως ἐπιθυμεῖ διακτικῶς νὰ γνωρίσῃ ἐν λεπτομερείᾳ τὴν ἀνθρωπίνην καὶ τὴν θεϊαν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ, τοὺς λόγους, οὓς ὁ θεάνθρωπος ζῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀπήγγειλε, τὸν νόμον ὃν διέτυπωσε, τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐδίδαξαν, εὐαγγελίστατο, ἠγωνίστατο, ἔπαθεν καὶ ἀπέθανεν.

Ἡ ἱστορία τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ βῆσις καὶ τὸ θεμέλιον τῆς πίστεως. Κήρυγμα εὐαγγελικόν, θεολογία, ἠθικὴ χριστιανικὴ, ἐξώτερικὴ λατρεία, ἱεραρχία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πάντα ταῦτα βῆσιν ἔχουσι τὴν ἱστορίαν τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ. Διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς τῶν σωφῶν ἐργασίας, ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ, ἡ ἠθικὴ ἦν ἐδίδαξαν, ἡ λατρεία ἡ ἐξώτερικὴ καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἦν ἐσυστήσεν, ἐγένοντο ἀντικείμενα μελέτης ἰδιαίτερον ἐπιστημῶν, αἵτινες ἀναποκρίνονται εἰς τοὺς δικαίους πόθους τῶν πιστῶν ἐκείνων οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ ὦσιν ἄνθρωποι τῆς πίστεως καὶ ταυτοχρόνως ἄνθρωποι τῆς ἐπιστήμης. Κατὰ τὸν αὐτὸν ὅμως τρόπον πρέπει νὰ ἐξιστορηθῇ καὶ ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡταὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἱστορίας.

Εἰς τὴν ἀπαιτήσιν ταύτην προσπαθεῖ νὰ ἀναποκριθῇ τὸ παρὸν πῦγμα.

Οἱ ὑπακοὴ τῆς λεγομένης κριτικῆς Σχολῆς θὰ προβάλωσιν ὅτι ὁ Χριστὸς τοῦ δώματος καὶ τῆς παραδόσεως, ὁ Χριστὸς τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων ἐρμηνευομένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι καὶ δὲν δύναται νὰ ἦ ὁ Χριστὸς τῆς ἱστορίας. Ὁ ἰδεώδης οὗτος Χριστὸς ὁ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ὁ ἐνσεσαρκωμένος Λόγος, ὁ γεννηθεὶς διὰ θαύματος ὑπερφουοῦς ὁ ἀποκαλῶν ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ μονογενῆ ἐν τῇ μεταρσιχῇ καὶ ἀπολύτῳ ἐνοίχῃ τοῦ πράγματος, ὁ σκορπιζῶν ἔθνην κἀκείθεν τὰ θαύματα, ὁ ὁμιλῶν ὡς τὸ τέταρτον εὐαγγέλιον παρίσταται αὐτὸν λαλοῦντα, ὁ ἀναστὰς τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὁ ἀνυψωθείς εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ μετὰ πενήκοντα ἡμέρας, δὲν εἶναι πραγματικῶς ἄνθρωπος, δὲν ὑπάρχει ἢ ἐν τῇ εὐσεβεί φαντασίᾳ τῶν πιστῶν, ἤτις καὶ καθολοκληρίαν ἐδημιούργησεν αὐτόν.

Ὁ ἀληθὴς Ἰησοῦς, ὁ Ἰησοῦς τῆς ἱστορίας ἐγεννήθη ὡς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἐβίωσεν ὡς αὐτοὶ, δὲν ἐτέλεσε θαύματα, ὡς δὲν δύναται νὰ τελέσῃσι τοιαῦτα καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἐδίδαξαν ἠθικὴν ὑψηλοτέ-

αν τῶν μέχρι τοῦδε καὶ ἀγνοτέρων, ἐσύστησε θρησκείαν ἥττον τῶν ἄλλων ἀτελῆ καὶ ὡς πάντες ἐν γένει οἱ ἀναμορφωταὶ ὑποκύπτουσιν ὑπὸ τὴν ἀντίρρασιν τῆς κοινωνίας ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας βιοῦσιν, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐγένετο ὄψμα τῆς ἰουδαϊκῆς ἀντιδράσεως, ἀλλ' ὅμως οὔτε ἀνέστη οὔτε ζῆ ἐν τῷ Θεῷ.

ὑπὸ φοβερῆς κατακλιθῆναι ἀναγκασθεὶς ὡς χριστιανὸς καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀμερόληπτος ἐπὶ τῇ δόξῃ ἀντιθέσει αὐτῆ μεταξὺ τοῦ δόγματος καὶ τῆς ἱστορίας, ἣν ἀντίθεσιν οἱ ἐναντίοι ἀναδιβάζουσιν εἰς δόγμα καὶ ἣν ζητοῦσι νὰ ἀντιτάξωσιν ὡς ζήτημα ἀποκλείον πᾶσαν συζήτησιν ἐν παντὶ προτεινομένη βίβῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ πλήρη ἔχων πεποίθησιν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦν ὁ ἀόρατος Θεὸς ἐν ἀνθρωπίνῳ ὄντι ὁμοίῳ ἡμῖν, βλέπω αὐτὸν καὶ ὡς ἱστορικὸς ζῶντα τοιοῦτον οἷος πράγματι ἦν ἐν τῇ διπλῇ αὐτοῦ φύσει.

Τὸ ζήτημα τῆς θεότητος διαίρει τὰ ἐξωχώτερα πνεύματα ἀπὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ θέλει διαίρει τοῦτ' αὖ μέρη συντελείας τῶν αἰώνων. Καὶ τοῦτο ἀκόμη εἶναι παρὰ δόξαν φαινόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς προὐκλήσε τοιοῦτο πρόβλημα, ὅπερ δὲν ἀρκεῖ ποτε νὰ πέσῃ εἰς λήθη ἢ συνείδησις τῆς ἀνθρωπότητος καὶ διὰ τοῦ ὁποίου τούαντιον εἶναι τις βέβαιος ὅτι πάντοτε δύναται νὰ προκαλέσῃ συγκίνησιν ἐν τῇ ἀνθρωπότητι. "Ἄς μοι ἐπιτραπῆ ἐνταῦθα μὴ τις ἀπλή σέψις ἀπευθυνομένη εἰς ἐκείνους οἵτινες δὲν εἶναι προκατεληγμένοι, εἰς τοὺς ἀληθεῖς δηλαδὴ κριτικούς. Τὴν φοβερὰν ταύτην ἀντίρρασιν, ἥς ἀντικείμενον ἐγένετο ὁ Χριστὸς, προσέφευσαν ἀπὸ πολλοῦ οἱ προφῆται· ὁ Ἰησοῦς θὰ ἦ σημεῖον ἀντιλεγόμενον ἐρ' ὅσον ὑφίσταται ὁ παρὼν κόσμος· βεβαίως ἢ ἀντίρρασις αὐτὴ θλίβει καὶ λυπεῖ τὸν χριστιανόν, ἀλλ' ὅμως ὁ χριστιανὸς οὔτε ἐκπλήσσεται ἐξ αὐτῆς οὔτε ταράσσεται, ὁ χριστιανὸς βλέπει ἐν αὐτῇ τὸ σημεῖον τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ. Ἡ ἀντίρρασις αὐτὴ ἀνεφάνη ζῶντος ἔτι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. "Ἐνῶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀποκρινόμενοι εἰς ἐρώτησιν αὐτοῦ ἔλεγον «σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» οἱ ἄνθρωποι, οἱ Ἰουδαῖοι δηλαδὴ ἔλεγον ὅτι προφῆτης ἐστὶ καὶ ἄλλοι μᾶλλον τυρλώτοντες ἐγχαρκτήριον αὐτὸν ὡς βλάσφημον καὶ ἀποστάτην.

Ἀφοῦ κατέλιπε τὸν κόσμον καὶ καθ' ὃν χρόνον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων ἐκῆρτυον αὐτὸν ὡς Μεσσίαν Θεόν καὶ ἄνθρωπον πλήρη σοφίας καὶ χάριτος, οἱ πρῶτοι αἰρετικοὶ, οἱ Νεζωραῖοι καὶ οἱ Ἐβιωναῖοι δὲν ἔσπερον νὰ ἴδωσιν ἐν αὐτῷ ἢ ἀπλοῦν ἄνθρωπον.

Ἡ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου πάλιν διήρκεσε πολλοὺς αἰῶνας, εἰς φιλόσοφος ἔθνικος, ὁ Κέλσος, χωρὶς νὰ ἀρνῆται τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔσκωπε τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, ἣν ἀπεκάλει μωρὰν, καὶ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ὃν ἀπεκάλει ἐπονείδιστον. Ὁ Ὀριγένης ἀκίρων τὸν φιλόσοφον τοῦτον ἀνεκῆρτυε διὰ τῆς μεγάλης αὐτοῦ φωνῆς τὴν θεότητα τοῦ διδασκάλου

αὐτοῦ. Οἱ χρόνοι παρῆλθον ἔκτοτε, ὁ ἑσταιρωμένος ὑπερφύθη, καταστρέψας τὸν ἔθνημον, ἀπορροφήσας τὴν φιλοσοφίαν, κατακτῆσας τὴν γῆν, ἐκπολιτίσας τοὺς βαρβάρους, δημιουργήσας κόσμον νέον.

Τὶς λοιπὸν εἶχε δίκαιον, οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀνεθεματίζοντες τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀποκατείναντες αὐτόν, οἱ ἔθνικοι ὡς ὁ Τάκτος καὶ ὁ Σουετιανὸς καὶ ὁ ἀγαθὸς νομάρχης τῆς Βιθυνίας Πλίνιος ὁ νέος, οἱ περιφρονοῦντες αὐτὸν καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, οἵτινες ἐφαινόσαντο αὐτοῖς ὡς αἰρεσις βδελυκτῆ, οἱ φιλόσοφοι ὡς καὶ ὁ Κέλσος, οἵτινες ἔσκωπον αὐτόν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς σοφίας αὐτῶν, ἢ οἱ Ἀπόστολοι οἱ ἐν τῷ Ἰησοῦ λατρεύοντες τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;

Ἐὰν ὁ Ἰησοῦς ἦν πράγματι ἄνθρωπος ἀπλοῦς φέρων τὴν κατάραν τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἐθνικῶν, πῶς ἐχάραζεν ἐπὶ τῆς γῆς τοιαύτην αὐλακκ, πῶς ἐσύστησε θρησκείαν δεσποζούσαν τοῦ κόσμου;

Τὸ ἔργον τυγχάνει ἀνεξήγητον, τὸ ἔργον εἶναι ἡ δημῶδες ἀπόδειξις ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦν πράγματι τοιοῦτος οἷον ἡ Ἐκκλησία παρίστησιν ἡμῖν αὐτόν, υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ θεῶνθρωπος. (ἔπειτα συνέλξει).

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠ' ΣΚΩΠΟΥ
ΧΑΡΚΟΒΟΥ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ
ΠΕΡΙ
ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

"Ἐσεσθε οὖν ἡμεῖς τέλει, ὡςπερ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι· (Ματθ. 5. 48).

Ἡ περιληψιμὴ λέξις τῶν μεμορφωμένων ἀνθρώπων τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς ἐστὶν ἡ λέξις **προόδου**.

Ἡ λέξις πρόοδος ἐστὶ νέα διὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἀμβώνα· ἀναγκαζόμεθα ὅμως νὰ κλιμῶμεν χρῆσιν αὐτῆς ὡς ἐκ τοῦ καθήκοντος ἡμῶν τοῦ παρακολουθεῖν πάσας τὰς νέας διευθύνσεις καὶ τάσεις τοῦ πνεύματος ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ. Ἄλλ' ὅμως ἡ ἔννοια αὐτῆ ἢ περὶ τῆς προόδου οὐκ ἐστὶ νέα διὰ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν καὶ Ἐκκλησίαν. Μεγάλῃ ἐν τούτοις ἐστὶν ἡ διαφορὰ καὶ ἀμείτητος ἢ διάστασις μεταξὺ τῆς συγχορῆς φιλοσοφικῆς θεωρίας περὶ τῆς προόδου, καὶ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας περὶ αὐτῆς. Σκοπὸς τοῦ παρόντος ἡμῶν λόγου ἐστὶ τὸ ὑποδείξει τὴν διαφορὰν ταύτην καὶ διάστασιν. Ἰδιαιτέρων ἀφορμῶν πρὸς τοῦτο εὐρίσκομεν ἐν τῇ δυσaráστω θέσει εἰς ἣν περιέστησαν ἑαυτοὺς οἱ σύγχρονοι φιλοπροῦδοι ἀπέναντι τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.

Κατὰ τὰς θεωρίας τῶν ἀνθρώπων τούτων ἡ χριστιανικὴ διδασκαλίᾳ ἀναστῆλκει τὴν προόδον τῆς ἀνθρωπότητος· διατείνονται ὅτι τὰ ἀναλλοίωτα δόγματα τοῦ χριστιανισμοῦ περιορίζουσι τὴν ἐλευθέρην ἐνέργειαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ὅτι οἱ ἠθικοὶ αὐτοῦ κανόνες καὶ αἱ ἀσκητικαὶ διατάξεις καταπνίγουσι τὰς φυσικωτέρας καὶ νομιμωτέρας ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὅτι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ αἰ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν διαγωγὴν τῶν ἀνθρώπων ἀνεπερρέμεναι

στερούσιν αυτούς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐπωρελεῖσθαι τῶν δικαιοματικῶς ἀνηκουσῶν αὐτοῦς τέρψεων καὶ ἀπολαύσεων τῆς ζωῆς, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅτι ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἀποκτείνει τὴν ζωὴν. Ἀδύνατον νὰ περὶλθῃ τις ἐν σιγῇ πόσον πολλοὶ ἐν πᾶσι τούτοις ὑποκρύπτονται κίνδυνοι καὶ πόσαι πλάναι διὰ τοὺς χριστιανούς τοὺς ἐστερημένους στερεῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, μάλιστα δὲ διὰ τὴν νέαν γενεάν. Προβῶμεν ἤδη εἰς σύντομον ὀρισμὸν τῆς συγγρόνου φιλοσοφικῆς διδασκαλίας περὶ τῆς προόδου, εἴτα δὲ ἀναπτύξωμεν πῶς ὁ χριστιανισμὸς θεωρεῖ τὴν αἰωνίαν τελειοποίησιν τῆς ἀνθρωπότητος, ἐσόμενοι τῇ θεῖᾳ ἀποκαλύψει ἐν πάσῃ ἀκριβεῖ καὶ αὐστηρότητι, χωρὶς ἀποσιωπήσεων ὑπεκρυφῶν καὶ διαστρωφῶν, ἅς νῦν ἀποτολμῶσι τινες συγγραφεῖς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς, καίπερ χριστιανοὶ ὄντες.

Ἡ σύγχρονος καὶ μάλλον παρ' ἡμῖν διχιδιδομένη φιλοσοφία περὶ τῆς προόδου διδασκαλία ἐστὶν ἀμεσον πόρισμα τῆς ὑλιστικῆς ὑποθέσεως περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ὁ κόσμος καὶ ἡ ἀνθρωπότης προσῆλθεν ἐξ ἀγνώστου ὕλικῆς ἀρχῆς, τῆς ζωῆς κινουμένης καὶ ἀναπτυσσομένης ἀρ' ἐαυτῆς καὶ μόνῃς κατὰ νόμον φυσικὸν καὶ ἀναποδρόστον ἀνάγκης. Ἀναλλοιπῶς κινουμένη πρὸς τὴν πρῶσθ ἢ ζωὴν δὲν δύναται νὰ ἀναστῆλθῃ ἐαυτὴν, αὐτὴ δὲ ἢ ἀνευ ἀνασταλῆς ἀνελιξῆς καὶ ἢ ἀτελεύτητος τελειοποίησις ἐστὶν ἡ πρόοδος ἢ παγκόσμιος αὐτῆ μηχανῆ ἐν τῇ αἰωνίᾳ αὐτῆς κινήσει σχηματίζει ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα νέα εἶδη ὄντων ἐν οἷς καὶ ἀνθρώπους, ἐξ ἀτελῶν τελειότερα, ἀλλ' οὕτως ὥστε οὐδεὶς νὰ δύνηται νὰ προῖδῃ τὰς μελλούσας αὐτῶν ιδιότητες. Τοιοῦτοτρόπως ἡ πρόοδος ἐστὶν ἐξ ἀγνώστου εἰς ἀγνωστον κίνησις. Ὅπως ἐπιγύσονται εἰς τὴν ὁμίλῃν αὐτὴν ἀμυδρὸν τι φως οἱ σοφοὶ ἀδυνατοῦντες νὰ δεῖξωσι τὴν πρῶτην αἰτίαν τῆς γενέσεως τῶν ὄντων κατατρέφουσιν εἰς δευτερεύοντα αἰτία, ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ ἀνθρώπος τελειοποιεῖται οὐχὶ δύναται τῆς ἐλευθερίας ἰδίας ἐνεργείας ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἀναπόδραστον ἐπίδρασιν τῶν ἐκτὸς αὐτοῦ παραγόντων, οἷοι εἰσὶν αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως, οἱ νόμοι τῆς ὀργανικῆς ἀναπτύξεως, ὁ κύκλος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη καὶ κατοικεῖ, οἱ κοινωνικοὶ ὄροι τοῦ βίου, οἱ νόμοι, τὰ ἔθιμα κτ. Ἐντεῦθεν ἐπεται ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἀναποφεύκτως παρσύρεται ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ρεύματος τῆς ζωῆς, ἡ δὲ ζωὴ καὶ κύμα φέρει αὐτὸν εἰς τὴν τελειοποίησιν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν.

Μάτην, λέγουσιν οἱ προσθετικοί, ὁ ἀνθρώπος ἐκ προκαταλήψεως περὶ τῆς ἐαυτοῦ ἐλευθερίας ἤθελε διανοηθῆ νὰ σταματήσει καὶ σκερθῆ, περὶ τοῦ ποῦ βραίνει καὶ τί πράττει, καὶ νὰ λάβῃ ἄλλην διέδουσιν, ἐὰν ἤθελε θεωρῆσαι ἐαυτὸν δυστυχῆ, ὄφειλε νὰ βροῖ μετὰ πάντων, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τῶν λεγομένων προσθετικῶν κοινῶν βίον κατὰ τὰς παραδεδηγμένους κανόνας καὶ τύπους, ἄλλως ὡς ὀπισθοδρομικὸς ἢ κατασυντριβῆ ὑπὸ τοῦ ἐπερχομένου ὁπίσω αὐτοῦ.

πλήθους ἢ ἐκτροχιασθῆ ἐκ τῆς δεδομένης ὑπὸ τῆς ζωῆς διευθύνσεως· ἐντεῦθεν ὁ κανὼν, ἀπαρκαλοῦθει τοῖς πᾶσιν ἡ εὐδαιμονία ἐστὶ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἐν μὴ ἰδῆς σὺ αὐτὴν, ἢ ἰδῆ αὐτὴν ἢ μελλούσῃ ἀνθρωπότης.

(ἐπεται συνέχεια).

Ἐκ τῶν Ἐκκλησιᾶς Εἰδήσεων

BIBLIA ΠΩΛΟΥΜΕΝΑ

ΕΝ Τῷ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚῷ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙῷ

ΣΥΝΟΨΙΣ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν πρὸς ψυχρωφῆ χρῆσιν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθόδοξων χριστιανῶν, ἐκδοθεῖσα ἐγκρίσει τῆς τοῦ Χριστοῦ Μετλήτης Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου διευθύνσεως Ἐπιτροπῆς. Πωλεῖται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ, τιμᾶται δὲ ὡς ἑξῆς:

Δεξιμένη μετὰ ἀπλοῦ πανίου μαζούρου γρ.	7
„ „ χρυσώματος ἐξωθεν „	10
„ „ φύλλων κεχρωσμένων „	15
„ „ δερματός κεχρωσμένων „	25

ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις περιτιθεμένου ἐνὸς γροσίου διὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ, περιέχον τὰς θείας καὶ ἱερὰς λειτουργίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ Γρηγορίου τοῦ Δακλόγου, ἦτοι τῶν προηγουσμένων ἔτι δὲ καὶ τὰς τάξεις πασῶν τῶν χειροτονιῶν, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ, καὶ μέρος τῆς ἱερᾶς μεταλήψεως, καὶ ἄλλας ἀναγκαίας τοῖς ἀρχιερεῦσιν εὐχὰς, ἐκδοθὲν ἤδη εἰς χρῆσιν τῶν ἀρχιερέων ἐπιμελεῖται συντόμῳ τῶν πανερωτάτων ἐφόρων τῆς Πατριαρχικῆς Τυπογραφίας. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ΑΔΚ'. 1820. Ἀδεία καὶ κλεῦσματι τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀντίτυπα τῆς ἀνωτέρου Ἀρχιερατικοῦ (Φυλλάδα), ἐκτετυπωμένα λίαν φιλοκάλως καὶ ἐπὶ καλοῦ γάρτου ἐν ἔτει 1820, πωλοῦνται ἐν τῷ Πατριαρχ. Τυπογραφείῳ ἀντὶ γροσίου 40 ἕκαστον, ἄδεια.

Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπιθυμῶντες νὰ λάβωσι τοῦτο πολυτέλος δεδωμένον ἀπευθυνθήτωσαν τῇ Ἐπιτροπῇ τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου.

ΤΥΠΙΚΟΝ κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας δις ἐκδοθὲν ὑπὸ Κωνσταντινίου πρωτοψάλτου, διασκευασθὲν δὲ καὶ πολλὰς προσθήκας καὶ ἐπιδιορθώσεις συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ νῦν πρωτοψάλτου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΟΛΑΚΗ ἐργασθέντος μετὰ δύο ἀλλεπαλλήλων ἐπιτροπῶν ἐπὶ τοῦ πατριαρχικῆ κλεῦσιν ὀρθοθεῖσιν· ἐκδοθεῖσα ἀδεία καὶ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου, 1888. Τιμᾶται δεδωμένον γροσίων 40.

ΒΟΙΚΗ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ, ἦτοι ἀποσπασμάτα ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐμμετρως παραρραθέντα εἰς ἀπλὴν διάλεκτον ὑπὸ Ἀρχιμ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΑΦΘΟΝΙΔΟΥ ΣΙΝΑΙΤΟΥ· ἀδεία τοῦ Ἰγουμενοῦ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπ' ἀριθμ. 432 καὶ χρονολογίαν 5 Ἰουλίου 1305. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1888, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. Τιμᾶται γρ. 10.

ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμ. Ὁρόν ὀρθόδοξων χριστιανῶν, ἀνατυπωθέντες ἐπιμελεῖται τῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου διευθύνσεως Ἐπιτροπῆς, πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Τυπογραφείου ἐν ταῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείαις ἀντὶ γροσίων 5.

ΑΦΕΑΞ ΑΠΟΨΙΣ τῶν ἀξιώσεων τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀντικειμένον ταῖς λοιπαῖς χριστιανικαῖς ἐκκλησίαις· ὑπὸ J. J. OVERBECK, μεταφράσις ἐκ τοῦ ἀγγλικῆ· ὑπὸ τῶν πανσοβίου, πρεσβυτέρου κ. ΙΩΑΚΕΙΜ Δ. ΦΟΡΟΠΟΛΟΥ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου, 1883. Τιμᾶται γροσίων 10.

ΜΗΝΑ Δ. ΧΑΜΟΔΟΠΟΛΟΥ ΟΙ ΕΝ Τῷ ΑΝΑΤΟΛΗ ΜΕΣΙΟΝΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΥ δημοσιευθέντες τὸ πρῶτον ἐν τῇ Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείᾳ, ἦδη δὲ ἐπιθεωρηθέντες ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκδοθέντες αὐτῆς συνοδικῆ γνώμῃ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου, 1882. Τιμᾶται γροσίων 3.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 3.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)
 Ἀρχιγρ. Γ. Σουδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
 Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
 Ἰωάν. Α. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
 Ἀρχισυντάκτης Γεράσ. Δωριζάς.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετρίτια ἀργυρᾶ 5
 διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοφιλισταίλους 3
 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
 ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Ἀπὸ συνδρομᾶ ἀρχόντα τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀληθειαν ἀπευθυνόντες: «Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. Ἀθανασίῳ Προέδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικῆν Ἀληθειαν διευθυνοῦσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὕλης διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλασσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ Α. Α. ΜΕΓΑΛΟΒΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ

Χθὲς τὴν πρωίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκου-
 μενικὸς Πατριάρχης μετέβη εἰς τὰ Ἀνάκτορα ἵνα ἐπὶ
 τῇ ἐπετειῇ τῆς γεννήσεως τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος
 τοῦ Σουλτάνου ὑποβῆλθῃ τῷ Ἀνακτι τὰ τῆς Ἐκκλη-
 σίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν συγχαρητήρια. Μετὰ μι-
 κρὰν ἐν ἰδιαιτέρῳ τμήματι ἀνάκτουλαν, ἐν ᾧ συνήλθον
 καὶ πάντες οἱ ἄλλοι θεσμοκρατικοὶ ἀρχηγοὶ τῶν διζ-
 φῶρων κοινοτήτων, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, κελύσει αὐ-
 τοκρατορικῇ, προσεκλήθη πρώτη ἵνα αὐτοπροσώπως
 παραστῇ ἐνώπιον τοῦ Ἀνακτος. Ἡ δεξιῶσις, ἣν καὶ
 τὴν φορὰν ταύτην ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ λαοφιλὴς
 ἡμῶν Ἀναξ ἐποίησατο εἰς τὸν Πατριάρχην ἡμῶν ἦν
 εὐμενεστάτη. Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης οὐ μόνον ἐπα-
 νελημμένως ἠδύοχησε νὰ ἐπερωτήσῃ τὰ τῆς ὑγείας
 τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἣν μετ' εὐχαριστήσεως,
 προσέθηκεν ὅτι βλέπει βελτιωθείσαν ἀπὸ τῆς πρώτης
 ἀποστάσεως, οὐ μόνον μετὰ προσηνείας καὶ εὐμενείας
 ὑψίστης ἐδῆλωσε τῷ Πατριάρχῃ ὅτι μετὰ πολλῆς
 εὐαρεσκείας θέλει ἴδει τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁσά-
 κισ παρουσιάζεται ἐνώπιον Αὐτῆς, οὐ μόνον ἰδίαις
 Αὐτῆς χερσὶν ἔλαβε τὸ τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς πε-
 ριέχον ἔγγραφο, ὅπερ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκράτει,
 ἀλλὰ καὶ ἀποχωροῦντα τὸν Πατριάρχην εὐμενεστάτα
 πρόεπεμψεν ἀναθεῖσα αὐτῷ νὰ διαβιβάσῃ τὰς Αὐτο-
 κρατορικὰς Αὐτῆς προσηθείας εἰς τὸ ρωμαϊκὸν ἔθνος.
 Ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ προφορικῶς ὑπέβαλε τῷ Ἀ-

νακτι τὴν βιβλιότυπὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας
 καὶ τοῦ Γένους ἐπὶ τῇ ἐνδεικνυμένῃ ὑπὸ τῆς Α. Α.
 Μεγαλειότητος μεγαθύμῳ-εὐμενεῖα, διαβεβαιώσασα
 ἅμα τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα ὅτι οὐ μόνον τὸ Γένος
 ἡμῶν τυγχάνει εὐλικρινῶς ἀφοσιωμένον εἰς Αὐτὴν
 ἀναγνωρίζον καὶ ἐκτιμῶν τὰς πολλαπλὰς εὐεργεσίας
 Αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε παύεται εὐ-
 χὰς καὶ δεήσεις ἀναπέμπουσα πρὸς τὸν Ὑψίστον
 ὑπὲρ τῆς πολυτιμοῦ ὑγείας καὶ δόξης τῆς Αὐτοῦ Α.
 Μεγαλειότητος.

Μετάφρασις τοῦ τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι ὑπὸ τῆς Α. Θ. Πα-
 ναγιότητος ὑποβληθέντος ἔγγραφου

Ὁ Ὑψίστος τὴν Ὑμετέραν Αὐτοκρατορικὴν
 Μεγαλειότητα, τὸν κραταιότατον καὶ ἐνεργει-
 κώτατον ἡμῶν ἄνακτα καὶ ἀθῆτην, Σουλτὰν
 Ἀπδουλ Χαμίτ Χὰν τὸν Β' διατηροῖ ἐπὶ μὴ-
 κιστον ἐν ὑγείᾳ καὶ δόξῃ ἐπὶ τοῦ κλεινοῦ Αὐ-
 τῆς αὐτοκρατορικοῦ θρόνου, τοῖς δὲ πιστοῖς
 αὐτοκρατορικοῖς Αὐτῆς ὑπηκόοις πάσης τά-
 ξεως καὶ φυλῆς δῶν παρηγουρίζειν εἰς πολλὰς
 ἐτῶν περιόδους τὴν αἰσίαν ταύτην ἑορτήν.

Μεγαλειότατε! Ἡ σήμερον ἡμέρα εἶναι ἐ-
 κεινὴ ἡ αἰσία καὶ εὐτυχὴς ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ
 πολυτιμωτάτη διὰ τὸ μέγα ὀθωμανικὸν κράτος
 καὶ ἔθνος ὑπαρξίς τῆς Ὑμετέρας Αὐτοκρατο-
 ρικῆς Μεγαλειότητος ἐπαρουσιάσθη τὸ πρῶ-
 τον ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ κόσμου.

Ἡ ἡμέρα αὕτη δι' ὅλους τοὺς ὑπὸ τὸ πα-
 τρικὸν Αὐτῆς σκῆπτρον ἐν ἡσυχίᾳ διαβιοῦν-
 τας καὶ εὐημεροῦντας πιστοὺς Αὐτῆς ὑπη-

κόους δικαίως είναι και λογίζεται μία τῶν με-
ρίστων ἐθνικῶν ἑορτῶν.

Εὐτυχῆς λογίζομαι, Μεγαλειότατε! λαμ-
βάνων τὴν ὑψηλὴν τιμὴν καὶ τὴν τόλμην ἵνα
ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ παρασία εὐκαιρία καθυποβά-
λω εἰς τὸ ὑποπόδιον Αὐτῆς, ἐν ᾧ ῥόμαι τῶν πι-
στῶν ρωμαίων αυτοκρατορικῶν Αὐτῆς ὑπη-
κόων, τὰς εὐχὰς καὶ δεήσεις ὡς νυχθημερόν
κατὰ καθήκον πρὸς τὸν Ὑψίστον δοτῆρα παν-
τὸς ἀγαθοῦ ἀναπέμπομεν ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τοῦ
αὐτοκρατορικοῦ θρόνου ἐδραίας καὶ εὐκλεοῦς
Αὐτῆς μακροήμερῆς καὶ τὰ ταπεινὰ καὶ
θερμὰ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἀγομῆνῃ παρδή-
μῳ ἑορτῇ.

Τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1308.

14 Μαρτίου 1307 (1891)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικά χρονικά — Ἐκκλησιαστικά ἔγγραφα (πα-
τριαρχικὰ Ἀποδείξεις περὶ ἐνοριακῶν ἐκλογῶν) — Περί τῆς ἁ-
γίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς — Λόγος εἰς τὸ ρητὸν « Ἰ-
δὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, τέκνον
ἀπέωντα σοὶ αἱ ἄμαρτια » — Ἀγγελία βιβλίων — Βιβλία
πωλούμενα ἐν τῷ πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ἐπὶ τῇ Κυριακῇ τῆς Ὁρθοδόξιας πατριαρχι-
κῆ καὶ συνοδικῆ λειτουργία ἐτελέσθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος
τοῦτο μετὰ πάσης τῆς εἰθιμῆς πομπῆς, ἱεουργη-
σάσης τῆς Α.Θ. Παναγιότητος καὶ συλλειτουργούντων
τῶν σεβασμ. Συνοδικῶν Ἡρακλείας, Βερροίας, Σουλτα-
γαθοπόλεως, Βελεγράδων, Σισανίου καὶ Προικονήσου,
καὶ τοῦ νεωστὶ διορισθέντος Μητροπολίτου Δεβρῶν
καὶ Βελισσοῦ κ. Ἀνθίμου. Κατὰ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν
λειτουργίαν παρῆσαν οἱ ἐκ τῶν ἐντίμων μελῶν τοῦ
Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου κ. Β. Σαρακιώτης βέης, Κ.
Χατζόπουλος καὶ Β. Ἐλευθεριάδης, ἡ Α. Ἐξ. ὁ μέ-
γας ρήτωρ Κ. Καλλιμάδης βέης ἐν στολῇ καὶ πλῆθος
πολὺ εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

Ἐν τῷ ἑσπερινῷ χροστοαυτοῦσις ἐν τῷ παραβρο-
νίῳ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἁ-
βωνος λόγον ὁ πανοσιολογ. Μέγας Πρωτοσύγκελλος
κ. Κωνσταντῖος περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ γινομένης εἰς
τὸν ἄνθρωπον κλήσις πρὸς σωτηρίαν, ἀναπτύξας μετὰ
σαρκειᾶς καὶ συντομίας τὸ θέμα ὅτι ὁ μὲν Θεὸς κα-
λεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς σωτηρίαν πρῶτον διὰ τῆς χάρι-
τος αὐτοῦ, δεύτερον διὰ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ τοῦ
ἀνθρώπου καὶ τρίτον διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἣν ἐσύστη-
σε πρὸς τοῦτο, ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ ἄνθρωπος ὡς λογικόν
καὶ ἐλεύθερον ὄν ὀφείλει νὰ ἀναποκριθῇ εἰς τὴν

κλήσιν ταύτην τοῦ Θεοῦ, ἵνα καὶ ἡ σωτηρία αὐτοῦ ἦ
ἔργον καὶ τῆς ἰδίης αὐτοῦ βουλήσεως.

— Τελεσθέντος ἐν Μεγάλῳ Ρεῦματι τεσσαρακον-
θημέρου μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ
ἀοιδίμου Κωνσταντίνου Μουσοῦρου, τὴν μὲν θείαν
μυσταγωγίαν καὶ τὴν ἱερὰν ἐπιμνημόσυνον τελετὴν
ἐτέλεσεν ὁ ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων σεβασμ. μη-
τροπολίτης Σηλυβρίας κ. Γερμανός, ἐκ μέρους δὲ τῆς
Α.Θ. Παναγιότητος παρέστη ὁ ἱερολογ. κ. Γ. Δωρι-
ζας ἐπόπτης τῶν σχολείων καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς
« Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας ». Ἐκτός τῶν μελῶν τῆς
οἰκογενείας Μουσοῦρου παρῆσαν εἰς τὴν τελετὴν ἡ Α.
Ἐξοχ. ὁ Κρέστοβιτς πσσῶς, ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Σ. Χρυ-
σίδης ἐφένδης, ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Α. Κωνσταντινίδης πα-
σῶς καὶ ἄλλοι πολλοὶ τιμῶντες τὴν μνήμην τοῦ μα-
καρίτου. Ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Στέφανος βέης Μουσοῦρος
ἐξεδήλωσεν εἰς τὸν ἀπεισταλμένον τῆς Α.Θ. Πανα-
γιότητος τὴν πρὸς Αὐτὴν εὐγνωμοσύνην τῆς οἰκογε-
νείας ἀπάσης ἐπὶ ταῖς διαβιβασθείσας εὐχὰς καὶ εὐ-
λογίαις Αὐτῆς.

— Ἀρτίετο ἤδη εἰς Βασιλεύουσαν καὶ ἀνέλαβε τὰ
ἐν τῇ Ἐρᾷ Συνόδῳ καθήκοντα αὐτοῦ ὁ σεβασμ. Μη-
τροπολίτης Βελεγράδων κύριος Δωρόθεος ἐρχόμενος
κατὰ τὸ Συνταγματικόν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ πα-
τριαρχθέντος Μητροπολίτου Μογλενῶν Καλλινίκου.

— Ἐπεσκέρθη τὴν Α.Θ. Π. τὸν οἰκουμηνικὸν Πα-
τριαρχὴν ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ βυκαρὸς σύμβουλος τῆς
ἐπικρατείας von Pfistermeister.

— Ὁ ἀρχιερατικός ἐν Μογλενοῖς ἐπίτροπος ἀνήγ-
γειλεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρ-
χίας μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἤκουσαν τὴν ἐκλογὴν τοῦ
νέου ποιμενάρχου αὐτῶν, οὐτινος τὴν παρ' αὐτοῖς με-
τάβασιν παρακαλοῦσιν νὰ ἐπισπέυση ἡ Ἐκκλησία.
Ἐσαύτως μετὰ πολλῆς εὐαρεσκείας ἤκουσαν οἱ χρι-
στιανοὶ τῆς ἐπαρχίας Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ τὸν διορι-
σμὸν τοῦ νέου αὐτῶν ποιμενάρχου κυρίου Ἀνθίμου καὶ
τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῶν ταύτην ὑπέβλεπον τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ παρακαλοῦντες ἵνα ὅσον ἐνεστί τάχῃον ἀποσταλῇ
ὁ Ἀρχιερεὺς αὐτῶν παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ χρῆζοντι
τῆς παρουσίας αὐτοῦ. Ἐρ' ᾧ καὶ ἐγένοντο αἱ δέουσαι
πατριαρχικαὶ συστάσεις τῷ ἁγίῳ Δεβρῶν.

— Μεθ' αὐτὸν δευτέρῃ Κυριακῇ τῶν νηστεῶν τελε-
σθήσεται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἡ εἰς ἀρχιερέα χει-
ροτονία τοῦ ἐφηρισμένου ἐπισκόπου Μυριοφύτου κ.
Νικοδήμου ἱεουργούντος τοῦ σεβασμιατ. μητροπολί-
του Ἡρακλείας κ. Γερμανοῦ τοῦ αἰ κανονικοῦ κυ-
ριάρχου τῆς ἐπισκοπῆς καὶ συλλειτουργούντων αὐτῶ
τῶν σεβ. συνοδικῶν Βελεγράδων, Προικονήσου καὶ
τοῦ θεογιλ. ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως.

— Συνεπεῖχ τῶν ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ληφθέντων
προκαταρκτικῶν μέτρων ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεν-
τρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, τῶν ἀπαφάσει
πατριαρχικῆ ἀνακινωθέντων ταῖς ἐνορίας δι' ἔγκυ-
κλίου τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας, προσήλθον ἤδη
εἰς τὰ Πατριαρχεῖα οἱ πλείους τῶν διδασκάλων καὶ

διδασκαλιστῶν καὶ ἐφωδιόθησαν διὰ τοῦ ἀποραπισθέντος Ἐνδεικτικοῦ· πολλὰ δὲ ἐφορία ὑπέβαλον τὰ προγράμματα τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διδασκομένων μαθημάτων καὶ τὸν κατάλογον τῶν ἐν χρῆσει βιβλίων πρὸς ἐπικύρωσιν. Δὸν ὄθεν ἵνα σπεύσωσι καὶ ὅσοι διδασκαλοὶ ἢ ἐφορία καθυστεροῦσιν ἔτι, ὅπως λάβῃ πέρας ἡ ἐκδοσις τῶν ἐνδεικτικῶν καὶ ἡ ἐπικύρωσις τῶν προγραμμάτων καὶ τῶν καταλόγων τῶν βιβλίων, ἵνα οὕτω πάντες ὦσιν ἐν τάξει κατὰ τὴν προσεχῆ εἰς τὰ σχολεῖα ἐπίσκεψιν τοῦ πατριαρχικοῦ ἐπόπτου.

— Προχθὲς τρίτῃ ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνσταντῖος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τοῦ πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Γ. Δ. Τανταλίδου ἀντεπισκέφθη ἐν Ἐμριγανίῳ ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τὸν ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπον τοῦ Μαυροβουνίου Βάκιτζ.

— Αὐθιμερὸν ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνσταντῖος ἐπεσκέψατο ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὸν ἄρτι ἐξ Ἀθηνῶν ἐπανακκίψαντα μεγάλιμον ὁμογενῆ κ. Π. Στεφάνοβιχ.

— Ἐξεδόθη καὶ διανεμέται τὸ 27 φυλλάδιον τόμου Γ' τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Νικολαΐδου ἐρένηθη, διευθυντοῦ τῶν ἐφημερίδων «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Σερβίε» ἐκδιδομένων ὀθωμανικῶν Κωδικῶν περιέχον νόμους καὶ διατάξεις ἀναγομένας εἰς τὸ δικαιοκτικὸν δίκαιον.

— Κατὰ τὴν Β' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν κηρῶσιν συμφώνως τῷ γενομένῳ ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς προγράμματι ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναφὸ ὁ πανοσιολογ. Ἀρχιμανδρίτης καὶ Ἀρχιεραρχία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Κωνσταντῖνος Ἀλεξανδριδης, ἐν Βαλατᾷ ὁ Μέγας Ἐκκλησιαρχης κ. Κηλλίνικος, ἐν Σαρματικῷ ὁ πανιερ. πρ. Κῶου κ. Παύλος, ἐν Χάσκιοι ὁ ἱερολογ. κ. Πολύκωπος Θεολογίδης, ἐν τῇ ἐν Γαλατᾷ Ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου ὁ πανοσιολογ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Γ. Θεοδοκῆς, ἐν Ἰψωμκλειοῖς ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως κ. Χαρίτων, ἐν Ταταούλοις ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος θεοφιλ. ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως κ. Γεννάδιος, ἐν Βλάγκη ὁ ἀρχιερ. προϊστάμενος θεοφιλ. ἐπίσκοπος Λεύκης κ. Λεόντιος καὶ ἐν τῇ ἐν Πέρην Ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Τριάδος ὁ ἱερολογ. κ. Νικολάημος Βασιλείου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ἐλέφ Θεοῦ κτ.λ.

*Αριθμ. πρωτ. 1237

Ἐντιμῶτατοι κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ τιμιώτατοι ἐπιτροπῶν τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἐνοριῶν τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾷ καὶ τοῦ Καταστίνου, καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιαν-

νοὶ, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Περὶ πολλοῦ ποιουμένη ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὴν ἀγαθὴν διοίκησιν τῶν ἱερῶν ἐν ταῖς ἐνορίαις Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν ἐν τάξει καὶ ἀκριβεῖς διαχειρίσιν τῶν προσώπων καὶ τῶν διαπανημάτων αὐτῶν, ἔργω καθορίσας ἐν καιρῷ τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν τε ἐντίμων ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ἐνοριῶν δι' εἰδικῶν Κανονισμῶν καὶ δι' ἐκκλησιαστικῶν ἐγκυκλίων γραμμῶν ἐπὶ τούτῳ ἐκίστατο ἀπολυμένων, ἵνα πάντες τῷ ἐν ἐνεργείᾳ ἐκκλησιαστικῷ νόμῳ ὑπέκοντες περιβάλλωσι τὰς περὶ τῶν εὐαγῶν καθιδρυμάτων πράξεις αὐτῶν διὰ τῆς ἀπαιτούμενης νομιμότητος, δι' ἧς ἐξασφαλίζεται ἔτι μᾶλλον ἢ ἀπὸ τῶν ἀεπανημάτων αὐτῶν μόχθον προσδοκωμένη ὠφέλεια. Οὕτω τοίνυν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀνανεώσεως τῶν καθ' ἐνορίας ἐπιτροπῶν τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν προαγομέθω ὑπομνησαι πᾶσιν ὑμῖν τὴν ἀπαραίτητον ἐκτέλεσιν τῶν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀπορροδίων μέτρων, ἐπιστάτους ἤδη ἀπὸ πολλοῦ τοῦ πρὸς τοῦτο ὀρισμένου χρόνου. Καὶ δὴ, μετὰ τὰς παρ' ἡμῖν ἐγκαρδίας εὐχὰς, προνοίᾳ ἐκκλησιαστικῇ ἐντελλόμεθα πατριαρχικῶς τὰ ἐπόμενα.

Α] Ἐν ἐκίστη τῶν ἐνοριῶν τῆς ἡμετέρας Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως δέον ἵνα συζητηθῇ ἄνευ ἀναβολῆς ἐνορικῆ συνελουσις συνωδὰ ταῖς διατάξεσι τοῦ ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ πρὸς ἐκλογὴν νέας ἐπιτροπῆς τῆς ἐκκλησίας, ἐν τῇ ἐκλογικῇ δὲ ταύτῃ συνελουσι αἱ ἀποχωροῦσαι ἐπιτροπαὶ ὀφείλουσιν ὑπεκαλεῖν τοὺς λογαριασμοὺς τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν, ὅπως ἐξελεγχθέντες ἐν ὀρισμένῳ χρόνῳ ὑπὸ τῆς διορισθησομένης ἐν αὐτῇ ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς, προσαχθῶσιν ἐγκαίρως, κατὰ τὴν τάξιν, εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἐξέλεγχιν καὶ ἐπικύρωσιν. Ἐπειδὴ δὲ ἀπερασίθη ὅπως τοῦ λοιποῦ αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ αἱ ἐφορίαι τῶν σχολῶν ὡσιν ἀνεξέρτητοι ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἐργάζωνται ἰδίᾳ ἐκάστη, διὰ τοῦτο ἐν ταῖς ἐνορίαις, ἐν αἷς ὑπάρχει κοινὴ ἐφοροεπιτροπὴ δέον ἵνα ἐνεργηθῇ ἄνευ ἀναβολῆς ἡ ἐκλογὴ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐφορίας τῆς σχολῆς ἰδιαιτέρως, ἀπαρτιζομένων ἐκ μελῶν ἐγγόντων τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα· ἐν δὲ ταῖς ἐνορίαις, ἐν αἷς ὑπάρχουσιν ἤδη αὐταὶ κενωρισμένα, δέον ἵνα ἐνεργηθῇ ἡ ἐκλογὴ μόνον ἐπιτροπῆς τῆς ἐκκλησίας, τῆς μέχρι τοῦδε ἐφορίας ἐξακολουθούσης τὸ ἔργον αὐτῆς μέχρι τῆς προσεχοῦς ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐγκρίσεως ἰδιαιτέρου Κανονισμοῦ μέλλοντος καθορίσαι τὸν χρόνον τῆς ἐκλογῆς καὶ τὰ λοιπὰ καθήκοντα τῶν σχολικῶν ἐφοριῶν.

Β] Ὅσοιδήποτε καὶ ἂν ᾖ ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐπιτροπὴ τις ἐκκλησίας διετέλεσεν ἐν ἐνεργείᾳ, ὀφείλει εἴτε δι' ὀποιοῦνδήποτε λόγον ἀποχωροῦσα, εἴτε ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ ἔτους, ὀφθαλοῖς ἐν ἐνορικῇ συνελουσι πρὸς ἐξέλεγχιν τὴν ἐαυτῆς διαχειρίσιν καὶ εἴτα ἀποστείλαι τὰ λογιστικὰ αὐτῆς βιβλία εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ.

Γ] Τοῦ Κανονισμοῦ ἐπιτρέποντος ὅπως ἐκλέγονται καὶ αὐθις ἐπὶ ἐν ἔτος τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ἢ ἔλθῃν ἡ περίοδος, ἀλλὰ ρητῶς ὀρίζοντος τὴν περίοδον ταύτην ἐτησίαν, ἡ ἐπιθεώρησις καὶ ἐξέλεξις τῆς διαχειρίσεως δέον ἵνα ἐκτελεθῆται ἅμα τῇ λήξει τοῦ ἔτους, οὐχὶ δὲ μετὰ διετίαν, καὶ ἂν ἀκόμη ἡ αὐτὴ ἐπιτροπὴ ἐξέλεγχῇ αὐθις διὰ τὸ ἐπὶ τὸ ἔτος.

Δ] Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἐφαρμοζονται εἰς τε τὰς ἐν ἐνορικῇ συνελουσι ἐκλεγόμενας ἐπιτροπὰς καὶ εἰς τὰς ἐξ ὀφθαλοῦ διοριζόμενας.

Ε] Ἡ διὰ προηγουμένης πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως καινοποιηθεῖσα ἀπόφασις τοῦ καθ' ἡμᾶς Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, καθ' ἣν αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν ἐκκλησιῶν ὀφείλουσιν ἀπαραίτητως ἐξαιτεῖσθαι τὴν ἄδεια τῶν Πατριαρχείων πρὸς ἀνέγερσιν νέων οἰκοδομιῶν ἢ ἐπισκευὴν τῶν παλαιῶν, ἢ πρὸς ἐπιπέσειν οἰωνόηποτε ἔργων ἀπαιτούτων σπουδαίων διατήρησιν, ἢ πρὸς συνολόγησιν θανατῶν, ἐπιδιωχθήσεται ἐφεξῆς ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων μετὰ τῆς προσηκούσης αὐστηρότητος· γνωστὸν δὲ καθίσταμεν ὅτι, εἰάν τις τῶν ἐπιτροπῶν, ὀλιγοψόσσα τῶν διατάξεων τούτων, μὴ προβληθῆ ἰσομορφώθῃ ἐγκαίρως τοῖς ἀνωτέρω διαταχθέντοις, ἢ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ κηρομένη τῶν ἐνοριακῶν συμπεριόντων, προδήσεται εἰς τὴν πᾶσιν καὶ ἀντικατάστασιν αὐτῆς εἴτε δι' ἑτέρας, ἐκλεγομένης ἐν ἐνοριακῇ συνελούσει, εἴτε δι' ἐπιτροπῆς διοριζομένης ἐξ ὀφφικίου.

Ἀναμένοντες τείνουσιν παρὰ τοῦ ὄχλου καὶ τῆς εὐθεΐας ὁμῶν τὴν ἐγκαίρως τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτων ἐντολῶν ἐκτέλεσιν, καὶ τὴν πατρικὴν ἡμῶν εὐλογίαν ἀπονεύοντες, αἰτούμεθα ἡμῖν πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον παρὰ Κυρίου, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὁμῶν. , αὐχά'.

ΕΝ ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙῶ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΟΣ Δ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

Τεσσαρακοστὴ ὀνομάζεται ἡ νηστεία τὴν ὁποῖαν οἱ χριστιανοὶ τηροῦσιν ἀπὸ τῆς καθαρᾶς λεγομένης δευτέρας μέχρι τοῦ ἀγίου καὶ μεγάλου Πάσχα. Ἡ ἀξία τῆς νηστείας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαφρασεύσῃ παρὰ τῶν χριστιανῶν. Ἐκτός τῶν περὶ νηστείας διατάξεων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Ἐξ. 12. 8 κτλ.), οἱ χριστιανοὶ βλέπουσι τὴν νηστείαν συνιστωμένην διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος αὐτῶν, ὅστις πρὸς τῇ θεῇ διδασκαλίᾳ, ἦν ἐθιμαζε, πρὸς τοὺς θαύμασιν, ἅτινα ἐτέλεσεν, ἐνήστευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὰ οἱ ἱεροὶ εὐαγγελιστοὶ ρητῶς ἀναγράφουσι (Ματθ. 4, 2, Μάρκος 1, 2, Λουκᾶς 4, 2), ὅστις σαρφεὶς εἶδοτο εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ διατάξεις περὶ τοῦ πῶς δεῖ χριστιανικῶς νηστεύειν (Ματθ. 6, 16), περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νηστεύειν πρὸς ἐκδίωξιν τοῦ δαίμονος (16, 21) καὶ ὅστις καθιέρωσε τὴν νηστείαν διὰ ρητῆς καὶ σαφοῦς διακηρύξεως ἀρρώσσης εἰς τὸ μέλλον (Ματθ. 9, 15). Αὐτὸς ὁ οὐρανοβόμων Παῦλος ὁ διδάσκων τοὺς πιστοὺς ὅτι οὐκ ἐξ ἔργων νόμου δικαιώθησεται ἄνθρωπος, ἀλλὰ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐτίρει καὶ συνίστα τὴν νηστείαν (Πράξεις 14, 23. Α' Κορινθ. 7, 5. Β' Κορινθ. 6, 5, 11, 27). Διὰ ταῦτα ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ χριστιανισμοῦ, οὐ μόνον οἱ Ἰουδαῖοι ἀσπαζόμενοι τὴν πίστιν τοῦ Ἰησοῦ ἐνήστευσαν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐθνικοὶ προσήλυτοι ἐμυμήθησαν αὐτοὺς ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων τῆς Ἐκκλησίας ἡμερῶν νηστεύοντες (Πράξ. 13, 2, 3, 14, 23). Ἐν τῷ προτεσταντισμῷ ἡ νηστεία εὐρεν

ἀείποτε δεινὸς πολεμῖος, διὰ παντοίων ἐπιχειρημάτων προσπαθούσας νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι θεσμὸς, ὃν δύναται τις νὰ ἀναγάγῃ εἰς τὴν ἀρχέγονον Ἐκκλησίαν, εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἀποστόλους. Ἐν τούτοις ὁ μὲν Λούθηρος θεωρεῖ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ἐκτελεθῇ τις τὴν νηστείαν κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων χριστιανῶν πρὸς προπαρασκευὴν ἰδίᾳ εἰς τὰς μεγάλας ἐορτὰς τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Πάσχα καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, καλὸν δὲ φρονεῖ νὰ νηστεύῃ ὁ χριστιανὸς καὶ τὴν παρασκευὴν ἐκάστης ἐβδομάδος, δὲν παραδέχεται ὅμως νὰ ὀρίσθῃ ἐπιστήμως θεσμὸς περὶ νηστείας, ἀφῆς τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν θέλησιν ἐκάστου χριστιανοῦ. Ὁ δὲ Καλθίνος θετικώτερον συνίστησι τὴν νηστείαν. «Ὅτε, λέγει, ἐγείρεται διαφωνία τις ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ, ἧτις δύναται νὰ ἔχῃ σπουδαίας συνεπειάς, ἢ ὅτε ὑπάρχει δυσχερὴς τις ἢ μεγάλῃ σπουδαίουτητος ὑποθεσίς, ἢ ἐπίσης ὅταν παρουσχῆται σημεῖον τι θεομηνίας, ὡς πόλεμος, λιμὸς ἢ λοιμὸς, εἶναι τῆς ἐκείνου καὶ ὀφείλεις, ἵνα οἱ ποιμένες προκαλῶσι τοὺς πιστοὺς εἰς νηστείας καὶ προσευχὰς ἐκτάκτους. . . ἡ ἐκείνου καὶ ὀρθὴ νηστεία ἀρροφῇ εἰς τρεῖς σκοποὺς, ἢ ὅπως δαμάσῃ τις τὴν σάρκα, ἵνα μὴ ὑπερῷ δὲ χάρη αὐτῆ, ἢ ὅπως παρασκευάσῃ ἡμᾶς εἰς προσευχὰς καὶ εἰς ἀκράσιν τοῦ θεοῦ λόγου καὶ εἰς ἄλλας εὐσεβεῖς μελέτας ἢ τέλος ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς μακρύτερον τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅταν θέλωμεν νὰ ἐξομολογηθῶμεν τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν ἐνώπιον αὐτοῦ. . . Καὶ πρᾶγματι ἐκ πείρας γινώσκουμεν ὅτι ὅταν ἡ γαστήρ ᾖ πληρῆς, τὸ πνεῦμα δὲν δύναται νὰ ὑψωθῇ πρὸς τὸν Θεόν» (Inst. Cret. I, IV, κεφ. XII, 14, 15, 16). Ἐν τούτοις καὶ οὗτος θεωρεῖ ὡς πλάνην ἐπικινδύνον τὸ ἐπιτάττειν αὐστηρῶς τὴν νηστείαν, ὡς ἐν τῶν κυρίων ἀγαθῶν ἔργων τοῦ χριστιανοῦ, καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι αὐτὴν οὕτως ὅσπερ νὰ νομιζώμεν οἱ ἄνθρωποι ὅτι μόνον νηστεύοντες πράττουσιν ἔργον ἀγαθὸν καὶ ἀξιόμισθον (19).

Παρὰ τὴν ἀντιπρακτικὴν ταύτην διδασκαλίαν τῶν ἀρχηγῶν τοῦ προτεσταντισμοῦ, ἀπλῆ ἐξέτασις τῶν πηγῶν τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς ἀδιστακτικῶς πείθει ἡμᾶς ὅτι εἰς τοὺς ἀποστολικούς χρόνους ἡ νηστεία ἐτήρειτο ὡς τι ἀποτελοῦν μέρος τῆς θείας λατρείας καὶ συνδεόμενον μετὰ τῆς προσευχῆς. Ἡ νηστεία ἐχρησίμευσεν ὡς προπαρασκευῆ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Βαρνάβα, ὀρισθέντας διὰ τὸ ἔργον εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκάλεσαν αὐτοὺς, εἴτα δὲ εἰς τὴν ἐγκατάστασιν πρεσβυτέρων ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ταῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου καὶ Βαρνάβα εὐαγγελισθεῖσιν (Πράξ. 13, 2, 3, 14, 23). Δυνάμεθα μάλιστα γενικώτερον νὰ εἰπωμεν ὅτι ἡ νηστεία ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Ἐκκλησίας προηγήθη τῇ ἐπίθεσιν τῶν σπουδαιοτέρων πράξεων τοῦ ἐν τῇ πίστει βίου. Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς ἐν τῇ ἀπολογία αὐτοῦ (1, 69) λέγει ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐδίδασκεν εἰς τοὺς μέλλοντας λαβεῖν τὸ ἅγιον βῆπτισμα νὰ

νηστεύσει και προσεύχονται και ότι και οι πιστοί αυτοί ενήστευον και προσήχοντο μετ' αὐτῶν. Ὁ ἱερός Κλήμης ἐν τῇ Β' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ λέγει ἀκριβῶς νηστεία προσευχῆς. Ἐν δὲ τῇ διδαχῇ τῶν ΙΒ' Ἀποστόλων ἐν τῷ κεφαλαίῳ η' λέγεται «αἱ δὲ νηστεία ὑμῶν μὴ ἔστωσαν μετὰ τῶν ὑποκριτῶν, νηστεύουσι γὰρ δευτέρᾳ σαββάτων καὶ πέμπτῃ, ὑμεῖς δὲ νηστεύσατε τετράδα καὶ παρασκευῆν», ἐν τῷ ζ'. «κελεύσεις δὲ νηστεύσαι τὸν βαπτιζόμενον πρὸ μιᾶς ἢ δύο» καὶ ἐν τῷ α', «νηστεύετε δὲ ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς», ἐν ταῖς διαταγαῖς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐπίσης λέγεται «πᾶσαν τετράδα καὶ παρασκευὴν προστάσσομεν ὑμᾶς νηστεύειν», καὶ ἀλλαχοῦ, «ὑμεῖς δὲ τὰς πέντε νηστεύσατε ἡμέρας ἢ τετράδα ἢ παρασκευὴν, ὅτι τῇ μὲν τετράδι ἡ κρίσις ἐξῆλθεν ἢ κατὰ τοῦ Κυρίου, Ἰούδα χρημάσιν ἐπαγγειλαμένου τὴν προδοσίαν, τὴν δὲ παρασκευὴν, ὅτι ἔπαθεν ὁ Κύριος ἐν αὐτῇ πάθος διὰ τοῦ σταυροῦ» τέλος ὁ 9^{ος} κανὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ρητῶς καὶ ἐκπερασμένως θεσπίζει «εἰ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὑποδιάκονος, ἢ ἀναγνώστης, ἢ ψάλτης, τὴν ἁγίαν τεσσαράκοντην τοῦ Πάσχα οὐ νηστεύει, ἢ τετράδα, ἢ παρασκευὴν καθιερισθῶ, ἐκτός ἐμὴ δι' ἀσθένειαν σωματικῆν ἐμποδίζοιτο· εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη ἀποριζέσθω».

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν τεσσαράκοντην καὶ αὕτη μετὰ βεβαιότητος δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι τυγχάνει θεσμὸς ἀποστολικός. Κατὰ τὸν ἱερὸν Ἰερώνυμον, τὸν ἱερὸν Αὐγουστίνον καὶ ἄλλους πατέρας τοῦ τετάρτου αἰῶνος ἢ πρὸ τοῦ Πάσχα νηστεία, ἣτοι ἡ τεσσαράκοντη, διετάχθη ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Τὸ πρὸς τοῦτο ἐπιχειρήματα εἶναι τὸ ἐξῆς: ὅταν τις εὐρίσκη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ γενικῶς καὶ ἀνεξαίρετως ὑπάρχοντα ἐν ἰσχύϊ θεσμὸν τινα, χωρὶς νὰ δύνηται νὰ εὐρηρῇ περὶ αὐτοῦ διάταξιν τινα συνόδου καθιερούσαν αὐτόν, ὀφείλει ἀναπορεύτως νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὁ γενικῶς ὑπὸ τῆς ὕλης Ἐκκλησίας παραδεδομένος θεσμὸς οὗτος ἀνάγεται εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Ὅσον ἀφορᾷ λοιπὸν εἰς τὴν τεσσαράκοντην πρῶτον μὲν ὁ ἄνω μνημονευθεὶς 9^{ος} κανὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, δεύτερον ἢ ἐν Νικαίᾳ οἰκουμένην Σύνοδος, τρίτον ἢ ἐν Λαοδικεῖς Σύνοδος καὶ τελευταίον πλείστοι πατέρες τῆς τε ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς Ἐκκλησίας ὁμιλοῦσι περὶ αὐτῆς ὡς περὶ θεσμοῦ ἀπὸ πολλοῦ καθιερωμένου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὁμιλεῖ περὶ τῆς τεσσαράκοντης ὡς περὶ θεσμοῦ ἐν ἰσχύϊ ὄντος ἀπὸ πολλοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ αὐστηρῶς τηρουμένου, «εἰσὶ τινες, λέγει, οἱ πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμούμενοι καὶ θαυμασίαν ἀμιλλαν ποιοῦμενοι καὶ οἱ μὲν ὀλοκλήρους ἡμέρας δύο διατελοῦσιν ἄσιτοι, οἱ δὲ οὐκ οἴνου μόνον οὐδὲ ἐλαίου ἀλλὰ παντός ἐδέσματος χρῆσιν τῆς ἐαυτῶν ἐκβαλλόντες τραπέζης, ἄρτω καὶ ὕδατι χρώμενοι μόνον τὴν τεσσαράκοντην διακύνουσιν ἄπασαν».

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τῆς

τεσσαράκοντης χωρὶν τι τοῦ Εἰρηναίου, ἐν ᾧ λέγετ' ὅτι τινὲς μὲν τῶν χριστιανῶν νομίζουσιν ὅτι πρὸ τοῦ Πάσχα ὀφείλουσι νὰ νηστεύωσι μόνον μίαν ἡμέραν, ἄλλοι δύο ἡμέρας, ἄλλοι μάλιστα πολλὰς ἡμέρας, ἐν ᾧ ἄλλοι ἀριθμοῦσι μόνον τεσσαράκοντα ὥρας λαμβανόμενας κατὰ συνέχειαν ἐκ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τινὰς νὰ ὑπολάβωσιν ὅτι ἡ διάρκειά τῆς πρὸ τοῦ Πάσχα νηστείας δὲν ἦτο κατ' ἀρχὰς πανταχοῦ τεσσαράκοντα ἡμέραι. Βεβαίως τοπικαὶ διαφοραὶ τινες κατ' ἀρχὰς ὑπῆρχον καὶ ὁ ἱστορικός Σωκράτης πληροφορεῖ ἡμᾶς (5, 2) ὅτι μέχρι τοῦ πέμπτου αἰῶνος ἡ νηστεία ἢ πρὸ τοῦ Πάσχα ἐν Ρώμῃ ἦν τριῶν ἑβδομάδων, ἐνῶ ἐν Ἰλλυρίᾳ, Ἀχαΐᾳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ οἱ χριστιανοὶ ἐνήστευον ἐπτά ἑβδομάδας, ἀλλ' ὅμως ἡ τεσσαράκοντα ἡμερῶν διάρκειά κατὰ μίμησιν τῆς ἐκ τεσσαράκοντα ἡμερῶν νηστείας τοῦ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ πολὺ ἐνωρίς ἤρξατο νὰ γίνηται παραδεκτὴ γενικώτερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διότι ὁ μὲν Ὁριγένης (Ὁμιλ. 10 εἰς τὸ Λευιτικόν) λέγει ὅτι ἡ διάρκειά τῆς νηστείας ἦν τεσσαράκοντα ἡμερῶν, αὐτὸς δὲ ὁ Εἰρηναῖος ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευθέντι χωρίῳ προστίθει ὅτι ἡ διαφορὰ τοῦ χρόνου τῆς διάρκειας τῆς νηστείας προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι τινὲς τῶν ἀρχαίων δὲν ἐπεδείξαντο τὴν ἀπειτυχημένην αὐστηρότητα ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς νηστείας καὶ ἐπέτρεψαν νὰ γένηται ἕξι ὃ τι ἦν ἀγνοίας καὶ ἀμαθείας προϊόν.

Εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ ἡ πιστὴ τήρησις τῆς νηστείας ἀπῆται ἀποχρῆν τελεῶν ἀπὸ τροφῆς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἰδίως ἡ νηστεία τοῦ μεγάλου Σαββάτου ἔπρεπε νὰ παραταθῇ μέχρις οὗ φωνήσῃ ἀλέκτωρ καὶ οὐχὶ μέχρι τῆς ἑσπέρας. Ἀλλ' ἤδη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Ἐπιφανίου (τέλος τοῦ Δ' αἰῶνος) ἡ νηστεία ἠδύνατο νὰ λήγῃ τὴν ἐνάτην ὥραν καθ' ἣν ὁ Σωτὴρ παρέδωκε τὸ πνεῦμα, ἀκολούθως δὲ διήκει μόνον μέχρι μεσημβρίας. Τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν χωρίον τοῦ Χρυσόστομου ὡς καὶ ἕτερον τοῦ αὐτοῦ θεοῦ πατρὸς «ἰδοὺ τὴν ἡμέραν ἄσιτοι διατελέσασκεν σήμερον ἅπασαν καὶ τράπεζαν ἐν ἑσπέρᾳ παρατησόμεθα» δεικνύει μετὰ πόσης αὐστηρότητας οἱ χριστιανοὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἐτήρουν τὴν ἁγίαν Τεσσαράκοντην.

Περὶ τῶν τροφῶν ὧν ἐπέτρεπετο νὰ γένηται χρῆσις κατὰ τὴν νηστείαν δὲν φαίνεται ὅτι ἀμέσως ἐπεκράτησε γενικῶς τις κανὼν. Τινὲς, λέγει ὁ Σωκράτης (Ἐκκλ. Ἱστορία 5, 22) ἀπέχουσι παντός ὃ, τι ἔχει ζῶν, ἄλλοι τρώγουσι μόνον ἄχθυς μεταξὺ τῶν ζῶντων κτισμάτων, ἄλλοι πτηνὰ καὶ ἰχθύς, διότι κατὰ τὴν διήγησιν τῆς Γενέσεως τὰ πτηνὰ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ ὕδατος ὡς καὶ οἱ ἰχθύς (Γεν. 1, 20—21), ἄλλοι ἀπέχουσι οὐχὶ μόνον ὧν ἀλλὰ καὶ καρπῶν ἔχοντων κέλυφος σκληρὸν, ἄλλοι τρώγουσι μόνον ξηρὸν ἄρτον, ἄλλοι δὲν τρώγουσι διόλου, ἄλλοι τέλος ἀφοῦ νηστεύσωσι μέχρι τῆς τρίτης ὥρας, λαμβάνουσι παντός εἰ-

δους τρώριμα. Ἐν τούτοις ἡ ἐν Αποδικεῖχ σύνοδος (Κανὼν Ν') ἐνετείλατο τὴν ξηροραγίαν, ἥτοι τὴν ἀποκλειστικὴν χρῆσιν τοῦ ἄρτου καὶ τῶν ξηρῶν καρπῶν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς τεσσαρακοστῆς. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην Τεσσαρακοστὴν ἢ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐρομοῦζει τὴν ἐντολὴν ταύτην ὅσον ἐστὶ δυνατόν, ἐπιβάλλουσα τὴν ἀπογῆν ἰχθύων, γάλακτος ὠῶν καὶ ἐλαίου, ἐπιτρέπουσα ὅμως τὴν χρῆσιν ἰχθύων καὶ ἐλαίου εἰς τὰς ἄλλας νηστείας, πλὴν τῆς νηστείας τῆς πρὸ τῆς ἑορτῆς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Καθ' ὅσον ὅμως ἀποβλέπει εἰς τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν αἱ διατάξεις αὗται ἐμετριχθήσαν σπουδαίως, ἐνίοτε δὲ οἱ δυτικοὶ ἐξεμεταλλεῖθησαν ταύτας διὰ τοῦ δικαιώματος, ὅπερ ἔχει ὁ ἀνώτερος κληρὸς ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ χορηγεῖν ἀδείας ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς νηστείας. Διατάξεις ἐπισκοπικαὶ ὀρίζονται τὰ περὶ τούτου καθ' ἕκαστον ἐπιλόγιον τῶν τόπων καὶ τῶν περιστάσεων. Ἐν τούτοις ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία φαίνεται ἐπιεικιστέρα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν νηστείαν. Αἱ συνήθειαι συνθηκῆαι, αἵτινες ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐπιτυχίαν ἀδείας ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς νηστείας εἶναι ἀσθένεια, ἀδυναμία, γήρας καὶ ἀνάγκη. Οἱ λαμβάνοντες τὰς ἀδείας ταύτας ὀφείλουσι νὰ ἀντικαταστήσωσι τὴν νηστείαν διὰ προσφορᾶς τινος ἀνηκουστικῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐν ἐπιτοῇ καθ' ἡν ἡ νηστεία ἦν ἐν τῇ Δύσει λίαν αὐστηρὰ καὶ καθ' ἡν οἱ χριστιανοὶ ἐτήρουν αὐτὴν εἴτε οἰκιοθελῶς εἴτε βιαζόμενοι εἰς τούτου καὶ ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, αἱ προσφοραὶ αὗται συνετέλεσαν ὥστε νὰ ἀνεγερθῶσι μεγαλοπρεπῆ θρησκευτικὰ μνημεῖα. Σήμερον ὅ,τι λαμβάνεται ἐκ τῶν ἀδειῶν τούτων χρῆσιμοποιεῖται εἰς συντήρησιν ἱερατικῶν σχολῶν ἢ ἀπόρων ἱερέων. Εἰς τὸ κωνοικὸν δίκαιον τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας τὸ σύστημα τούτου τῶν ἀδειῶν (dispense) δὲν ὑπάρχει. Παρ' ἡμῖν ὁ νομοθέτης (Καν. ἀποστ. 29) ὥρισεν ὅτι μόνος λόγος πρὸς λύσιν τῆς νηστείας τυγχάνει ἡ ἀσθένεια, οὐδεὶς δὲ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δημιουργήσῃ ἄλλους λόγους ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς νηστείας καὶ παράσχῃ ἀδειαν τοιαύτης ἀπαλλαγῆς.

Ἡ ἐπισκοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας εἶναι ἡ μόνη ἐκ τῶν προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν, ἥτις ἐτήρησε τὴν χρῆσιν τῆς νηστείας τῆς Τεσσαρακοστῆς καὶ τινῶν ἄλλων νηστειῶν ἐν χρῆσει παρὰ τοῖς Καθολικοῖς. Τινὲς προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι ἔχουσιν ὀρισμένην μίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους, ἣν ὀνομάζουσιν ἡμέραν νηστείας, ἀλλ' ὅμως αὕτη εἶναι μέλλων ἡμέρα μετανοίας καὶ ταπεινώσεως ἢ ἡμέρα νηστείας, ἀποχῆς δηλ. υποχρεωτικῆς τρωρῶν τινῶν.

Ἐὰν ἤδη θελήσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὰς ποινας, αἵτινες ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς μὴ τηροῦντας τὰς νηστείας, ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ βλέπομεν ὅτι αἱ ποιναὶ αὗται εἰσι καθαρῶς πνευματικαί, καθαρῶς διὰ τοὺς κληρικοὺς, ἀφορισμὸς διὰ τοὺς λαϊκοὺς, τοῦ ὅπερ συμβαίνει κατ' ἀνάγκην σήμερον καὶ παρὰ τοῖς καθολικοῖς ἐν τῇ Δύσει ὅμως ἡ πολιτεία ἐθέσπισεν αὐστηροτά-

τους περὶ τηρήσεως τῆς Τεσσαρακοστῆς νόμους. Διὰ ταγμα τοῦ Καρολομάγνου ἐπιβάλλει τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου εἰς τοὺς παραβάτας τῶν περὶ τῆς Τεσσαρακοστῆς διατάξεων, ἕτερον δὲ Ἐρρίκου τοῦ Δ' διατάσσει τὴν αὐτὴν ποινὴν εἰς τοὺς ἐκ τῶν κρεπωλιῶν πωλοῦντας κρέατα τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν. Καὶ ὅτε δὲ ἡ Ρώμη διετέλει ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς παπικῆς αὐτῆς διατάξεως τοῦ Καρδινάλιου διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας ἐκάνονζον αὐστηρῶς καὶ ἐπὶ ποινῇ προστίμου καὶ φυλακίσεως τὰ τοιαῦτα.

Συμφώνως πρὸς τοὺς σχετικούς κανόνες τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν ἀγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν οὐ τελοῦνται μνημεῖα μαρτύρων, εἰμὴ ἐν σαββάτῳ καὶ κυριακῇ, οὐδὲ γάμοι ἢ γενέθλια, οὐδὲ τελεία ἱεροτελεστία, ἀλλὰ μόνον ἡ τῶν προηγουμένων ἱερὰ λειτουργία κατὰ τὸν ΝΒ' κανόνα τῆς 5' οἰκουμένη. Συνόδου, λέγοντα ἂν Ἐπάσις ταῖς τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέρας, παρεκτός σαββάτου καὶ κυριακῆς καὶ τῆς ἀγίας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας, γενέσθω ἢ τῶν προηγουμένων ἱερὰ λειτουργία». Τὸ αὐτὸ λεκτέον καὶ περὶ τῶν χειροτονιῶν ὅτι δηλ. πλὴν τοῦ σαββάτου καὶ τῶν κυριακῶν καὶ τῆς ἀγίας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας οὐ γίνεται χειροτονία κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν (Σύντ. Καν. Δ' 490), «ἡ γὰρ χειροτονία πανηγυρεῖς ἐστὶ καιρὸς καὶ δοξολογίας Θεοῦ τοῖς ἀξίοις χαρακτηρομένη πνευματικὰ ἀξιώματα».

Περὶ τῶν λοιπῶν νηστειῶν τῶν ἐν χρῆσει ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς καὶ περὶ τῆς νηστείας τῆς τετάρτης καὶ τῆς παρασκευῆς, ἐν ᾧ ζήτηματι ὑπάρχει ἀδικαιολόγητος καὶ ἀξιοκατάκριτος καινοτομία τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ποιήσωμεν λόγον προσεχῶς.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΗΤΟΝ

«Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, τέκνον, ἀφέονται σοὶ αἱ ἁμαρτίαι».

Μάρκ. Β' 5.

Λίαν συγνηθικὴ ἀλλὰ καὶ λίαν διδακτικὴ σκηνὴ ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἐν τῇ σήμερον ἀναγνωσθεῖσῃ περικοπῇ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ὁ θεάνθρωπος ἡμῶν Σωτὴς ὁ ἔλθων ἵνα ἐξγάγῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τοῦ βάλου τῆς ἀσεβείας καὶ ἁμαρτίας, εἰς ὃ εἶχον καταβυθιστεῖ αὐτὸν μακροὶ καὶ χαλεποὶ αἰῶνες καὶ σῶσῃ αὐτὸν, περιεργόμενος τὰς πόλεις καὶ κώμας τῆς Γαλιλαίας καὶ κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, δὲν ἀπηξίου ἐν τῇ θείᾳ αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος εὐσπλαγγνίᾳ ἵνα πανταχοῦ ὅθεν διέρχεται σκορπίζη τοὺς ἠσασαυροὺς τῆς ἀπίστου αὐτοῦ φιλάνθρωπιᾳς, θεραπεύων καὶ ἰώμενος παντὸς εἴδους ἀσθενείας. Ὁ λαὸς τοῦ ὁποῖου

τὴν διάνοιαν καὶ τὰ ὄμματα δὲν ἐσκότιζεν ἡ ἀλαζονεία καὶ ὁ φανατισμὸς τῶν Φαρισαίων ἐκλιμακώθη ἐνώπιον τῆς οὐρανόθεν διδασκαλίας τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ εἰς πᾶν βῆμα τελουμένων ἑκαυμάτων, ὧν τὰ πλεῖστα ἐγένοντο πρὸς ἀναισθησίαν τῶν δεινῶν αὐτοῦ, ἀθρόος συνωθεῖτο καὶ συνωστίζετο περὶ τὸν θεῖον διδάσκαλον καὶ σωτῆρα, ἀκούων δὲ τὴν ἐκ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξερχομένην διδασκαλίαν, ἥτις ὡς ἄρσος τοῦ οὐρανοῦ ἐδρούειζε τὰς ὑπὸ τῶν ἀχρηρῶν καυμάτων τῆς ὑποκριτικῆς τῶν Φαρισαίων διδασκαλίας κεκαυμένης ψυχῆς αὐτῶν καὶ καθαρῶν τὰ πρό των ὀφθαλμῶν αὐτοῦ γινόμενα θαύματα, πλήρης ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀνεφώνει: οὐδέποτε ἐλάλησεν ἀνθρώπος ὡς οὗτος ὁ ἀνθρώπος καὶ οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν. Ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὡς διηγείται ὁ ἱερός εὐαγγελιστής, ὁ θεῖος διδάσκαλος καὶ Σωτῆρ ἦλθεν εἰς τὴν Καπερναοὺμ, τὴν πόλιν ἐκείνην ἐν ἣ κατὰ προτίμησιν ἐτέλεσε τὰ πλεῖστα τῶν θαυμάτων αὐτοῦ, ἐν ἣ ἡ θεία αὐτοῦ φωνὴ πλεύτερον ἴσως ἢ ἄλλαχού ἠκούσθη καὶ ἦν ἕτερος εὐαγγελιστής ἰδίαν τοῦ Ἰησοῦ ὀνομάζει πόλιν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὁ λαὸς μολῶν ὅτι ὁ γλυκύτατος διδάσκαλος καὶ πανσθενὴς ἰατρός ξενίζεται ἐν τινι οἴκῳ, τοσοῦτον ἀθρόος ἔσπευσεν ἵνα ἀκούσῃ αὐτὸν καὶ λάβῃ τὴν ἴασιν τῶν ἀσθενῶν αὐτοῦ, ὥστε ἦτο ἀδύνατον ἵνα εἰσέλθῃ τις διὰ τῆς θύρας τῆς οἰκίας. Ἐν μέσῳ τοῦ ἀπειροῦ ἐκείνου πλήθους, εἰς τὰ ὅσα τοῦ ὁποῦ πρῶτην φοράν ἔφθασαν οἱ παρηγόριοι ἐκείνοι λόγοι «μακάριοι οἱ πτωχοὶ ὅτι ὑμετέτερά ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ», ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἦν συνειθισμένον νὰ ἀκούῃ τοὺς περιφρονητικούς ἐκείνους λόγους τῆς φαρισαϊκῆς ἀλαζονείας: «ὁ ὄχλος ἐπικατάρτατοι εἰσιν», ἐν μέσῳ τοῦ ἀγρίου ἐκείνου ὄχλου, ὃν ἡ θεὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ παρηγόριον αὐτοῦ κήρυγμα καθίστη ἡπιώτερον ἀντιῶν, ὁ Ἰησοῦς ὠραῖος κἀλλεὶ παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ πρόσωπον ἀπαστρέπτον ἐκ τῆς αἰγλῆς τῆς ἐν αὐτῷ θεότητος ἐλάλει τὸν λόγον, τὸν λόγον ἐκείνον ὅστις ἀκουσθεὶς ὑπὸ τῶν πτωχῶν ἐκείνων καὶ ταπεινῶν ἀρίκετο δι' αὐτῶν μέχρι τῶν οἰκῶν τῆς οἰκουμένης καὶ ἀνέτρεψε τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Τὴν στιγμήν ἐκείνην ἀνθρωποὶ τινες ἐλλόθοντες ἄγρουσι μεθ' αὐτῶν παραλυτικὸν κατακείμενον ἐπὶ κλίνης καὶ παντοιοτρόπως προσπαθοῦσι νὰ προσεγγίσωσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ ἐπιτύχωσι τὴν θεραπείαν τοῦ ἀσθενοῦς αὐτῶν. τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ πίστις αὐτῶν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὥστε μὴ δυνηθέντες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν οἰκίαν διὰ τῆς θύρας ἐνεκα τῆς μεγίστης συρροῆς τοῦ πλήθους, ἀποσπεγγάζουσι τὴν οἰκίαν καὶ διὰ τῆς στέγης καταβιβάζουσι τὸν ἀσθενῆ αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ οὐρανόθεν ἰατροῦ. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ὁποῦ τὴν φιλόανθρωπον καρδίαν συνεχίνουσι αἰετοί καὶ τὰ ἐλάχιστα δεινὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ ὁποῦ τὴν ἀπειρὴν ἀγαθότητα οὐδέποτε εἰς μάτην ἐπεκαλέσθη ἡ θερμὴ καὶ ζῶσα πίστις διχοκόπτει τὸ θεῖον κήρυγμα καὶ ἐν τῇ θεῖᾳ αὐτοῦ παντοδυναμίᾳ λέγει τῷ παραλυτικῷ «τέ-

κνον ἀρέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» θέλων διὰ τούτου νὰ δηλώσῃ ἡμῖν ὅτι αἱ πλείους τῶν σωματικῶν ἀσθενειῶν αἰτίαν ἔχουσιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ψυχικὰ νοσήματα. Ἡ πίστις λοιπὸν τῶν ἀγαθῶν τὸν παραλυτικὸν, ἡ πίστις αὐτοῦ τοῦ παραλυτικῶν καὶ ἡ φιλοανθρωπία τοῦ Ἰησοῦ ἐπετέλεσαν τὸ θαυμάσιον γεγονός τῆς θεραπείας τοῦ παραλυτικοῦ, τὸ ὅποιον ἐξιστορεῖ ἡμῖν ὁ σημερινὸς ἱερός εὐαγγελιστής. Καὶ ἀληθῶς τί ἄλλο ζητεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἀνοιχθῶν αὐτῷ τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν τῶν θείων αὐτοῦ χαρίτων, εἰμὴ πίστιν θερμὴν καὶ ζῶσαν πρὸς αὐτόν; ἀλλὰ καὶ τίνας ἄλλου μεγαλειτέραν ἀνάγκην ἔχουσι τὰ ἄτομα καὶ τὰ ἔθνη ἵνα δυνηθῶσι νὰ ἐκπληρώσωσι τὸν ἐπὶ γῆς προορισμὸν αὐτῶν, εἰμὴ τῆς ζωῆς καὶ θερμῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως; Περὶ πίστεως λοιπὸν ἐπιτρέψατέ μοι φιλόχριστοι ἀκροαταὶ νὰ ὁμιλήσω πρὸς ὑμᾶς σήμερον ἐξετάζων, πόσον ἡ πίστις ἡ ζῶσα καὶ θερμὴ εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὰ ἔθνη καὶ εἰς ἕκαστον ἀνθρώπον ἰδίᾳ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπὶ γῆς προορισμοῦ αὐτῶν καὶ ἀπόκτησιν τῆς αἰωνίου τοῦ Χριστοῦ βασιλείας.

Τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἄτομα, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἀκροαταὶ, τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἄτομα δὲν ἔχουσι μόνον προορισμὸν ἵνα, ζήσαντα ἐπὶ τινὰ ἔτη ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀπολεσθῶσιν ἀκολούθως εἰς τὸ ἀχανές βασίλειον τῆς αἰωνιότητος. Ὁ ἀνθρώπος δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἵνα μόνον γεννηθῆ, ζήσῃ καὶ ἀποθάνῃ. Τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἄτομα ἐρχόμενα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἔχουσιν ὑψηλότερον νὰ ἐκπληρώσωσι προορισμὸν, ὁ ἀνθρώπος ἔχει προορισμὸν ἵνα ἀγωνισθῆ ὅπως διὰ τῆς πράξεως τοῦ ἀγαθοῦ αὐξήσῃ τὸ ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαθόν, κατοπολημῆσθαι τὸ κακὸν καὶ καταστήσῃ ἑαυτὸν πολίτην τῆς βασιλείας τοῦ ἀγαθοῦ, ἥτις ἐστὶν αὐτὴ ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ, ἀρχομένη μὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, φθάνουσα δὲ μέχρι τετρακῶν αἰῶνων. Ἐθνη καὶ ἄτομα ἦλθον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὅπως πράξωσι τὸ καλὸν καὶ ἐδραιώσωσιν ὅσον ἐστὶν εἰς ἕκαστον δυνατόν τὴν βασιλείαν τοῦ ἀγαθοῦ. Τὸν ὑψηλὸν τοῦτον τοῦ ἀνθρώπου προορισμὸν διδάσκει ἡμῖν ἡ θρησκεία, ἡ ἐπιστήμη, ἡ συνειδήσις, αὐτὴ ἡ μελέτη τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Ἐὰν εἰμῶθα προσωρισμένοι ἵνα μόνον ζήσωμεν καὶ ἀποθάνωμεν, ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος θὰ ἦτο λυπηρὰ καὶ ἀξία οἰκτοῦ ἐκθεσις πόνων καὶ ἀγῶνων ματαίων καὶ κενῶν, αἱ μεγάλα καὶ θαυμάσια κατακτήσεις τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς, αἱ ἐπιστήμαι, αἱ τέχναι, αἱ ἐφευρέσεις θὰ ἦσαν προϊόντα προσπαθειῶν ἄνευ λόγου καὶ αἰτίας, οἱ μεγάλοι καὶ ἀθάνατοι τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος ἥρωες καὶ μάρτυρες θὰ ἦσαν ἀπλοὶ ἐνθουσιασταὶ, αἱ δὲ θυσίαι αὐτῶν πολὺ μικρὰν θὰ εἶχον ἀξίαν. Ἡ ἀξία αὐτῶν θὰ ἐξηρτάτο μόνον ἐκ τῆς ὑπ' αὐτῶν αὐξήσεως τῆς ὕλικῆς ἡμῶν εὐδαιμονίας. Ἡ κατασκευὴ ἡμῶν, ἡ ὑπαρξίς ἐν ἡμῖν τοῦ θεοῦ τῆς δικαιοῦς φωτὸς καὶ τοῦ αὐστηροῦ τῆς συνειδήσεως κριτοῦ διαμαρτύρεται κατὰ τῆς ιδέας ὅτι δὲν ἔχομεν

ύψηλότερον ἐν τῷ κόσμῳ προορισμόν· ἡ κατασκευὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ἡ θαυμασιὰ ποικιλία τῶν νόμων τῆς φύσεως, ἡ ὑπερβία τῶν μεγάλων καὶ ἀδιαιολογητῶν ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν νόμων δεικνύουσι πληρέστερα ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἵνα ἐκπληρωθῆ ὑψηλότερον τινα προορισμόν. Ἄπαντες οἱ μεγάλοι ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι σοφοί, ἐκτός ὀλίγιστων ἐξαίρετων κατανύσσιν εἰς τὸ συμπέρασμα τῶν μελετῶν αὐτῶν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐγεννήθη ἵνα μόνον ζῆσθαι καὶ ἀποθάνῃ, ἡ δὲ θρησκεία λέγει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἵνα γένηται μέτοχος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τὸν προορισμόν τοῦτον ὅπως ἐκπληρώσῃσι τὰ ἄτομα καὶ τὰ ἔθνη ἔχουσιν ἀνάγκη τοῦ Θεοῦ, ἔχουσιν ἀνάγκη τῆς πίστεως· ἄνευ τοῦ Θεοῦ, ἄνευ τῆς πίστεως ἀδύνατον εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐκπληρωθῆ τὸν προορισμόν αὐτοῦ. Ὅπως τὸ δένδρον ἄνευ τοῦ κλιμακοῦ φωτός καὶ ἄνευ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ παραγάγῃ καρπὸν, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος ἄνευ τοῦ φωτός τοῦ Θεοῦ καὶ ἄνευ τῆς δρόσου τῆς θείας χάριτος εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκπληρωθῆ τὸν προορισμόν αὐτοῦ. Τὸν ἄνθρωπον εἴτε ὡς ὁμάδα ἀτόμων, ὡς ἔθνος δηλαδὴ ἐξετασόμεν, εἴτε ὡς ἄπλοον ἄτομον ἔχει ἀνάγκη τῆς πίστεως διὰ νὰ γίνῃ τοιοῦτος ὡς προώρισεν αὐτὸν ἡ χεὶρ τοῦ πλάστου καὶ δημιουργοῦ. Ἐὰν δὲ τινες νομιζόμενοι σοφοὶ διατείνωνται τὸ ἐναντίον οὗτοι πλανώμενοι ἐξελέγχονται ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων.

(ἔπειτα συνέχεται).

ἈΓΓΕΛΟΓΙΑ ΒΙΒΛΟΙΩΝ

Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ ἐξετυπώθη μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς φιλοκαλίας Ἱερὰ Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἱσχυροτάτου Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ, συνερανισθεῖσα ἐξ ἀρχαιοτέρων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὑμνων καὶ συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Κωνσταντίνου τοῦ Τυπάλδου, ἐκδοθεῖσα μὲν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1848 δαπάναις τοῦ αὐθιμοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Ἀνθίμου τοῦ ἀπὸ Ἐφέσου, ἦδη δὲ τὸ δεύτερον δαπάναις τοῦ νῦν εὐκλεῶς πατριρχεύοντος Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Διονυσίου Ε' τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως καὶ διανέμεται δωρεὰν ταῖς ἀγίαις τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαις. Ἡ Ἱερὰ καὶ πανσεβάσμιος μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἱσχυροτάτου Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ πνεύματος ἄλλοτε ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ἐφημίας ἢ Ἱερείας τελομένη, συνέστη καὶ αὐτὴ καὶ ἀπὸ πολλῶν τελείται ἐτῶν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ τῆς ἀγίας Τριάδος Μονῇ, ἐν ἧ καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολή, τῇ παρ' αὐτοῦ τοῦ μεγάλου τῆς Ἐκκλησίας διδασκάλου κτισθεῖσα, ὡς ἡ ἐκ τῶν πατέρων ἀριστομένη παράδοσις ἐξιστορεῖ.

Ἄλλ' ὁμως τῆς ὑπὸ τοῦ αὐθιμοῦ καὶ σοφωτάτου διδασκάλου Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως τοῦ Τυπάλδου συναρμολογηθείσης ἐξ ἀρχαιοτέρων ἐκκλησιαστικῶν ὑμνων Ἱερὰς Ἀκολουθίας τοῦ φωτωνόμου ἀγίου πατρὸς γνωστῆς οὐσας μόνῃ τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ καὶ ἐν μόνῃ τῇ ἐν αὐτῇ πανσέπτῳ ναφ τῆς ὑπερβαρῆς Τριάδος ψαλλομένης, ὁ νῦν εὐκλεῶς πατριρχεύων Διονύσιος Ε' ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως ὁ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ εὐκλείαν ὑπὲρ τις καὶ ἄλλος ζηλῶν καὶ τὴν ἱεράν καὶ σεπτὴν μνήμην τοῦ ἀγιωτάτου Πατριάρχου Φωτίου, τοῦ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας τῶν πόλεων ἀφθίτῳ καταγλαίσσαντος δόξῃ, δικαίως τιμῶν καὶ γεραίρων, οὐ μόνον ἰδίῳι ἀναλώμασι διέταξε τὴν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ ἀνατύπωσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν δωρεὰν διανομὴν αὐτῆς ἐνετείλατο ταῖς ἀγίαις τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις. Οὕτω τοίνυν πᾶς εὐσεβῆς καὶ φιλεόρτος δύναται τὸν τεῦθεν, τῇ εὐσεβείᾳ τοῦ παναγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ Δεσπότης χορηγίξαι, ἐν εὐλαθείᾳ καὶ κατανύξει ψυχῆς γενέσθαι ἀκροατῆς τῆς Ἱερᾶς τοῦ μεγάλου τῆς Ἐκκλησίας πατρὸς καὶ διδασκάλου Ἀκολουθίας, ψαλλομένης τῇ Σ' τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου, καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία εὐλαβῶς τελεῖ τὴν ἱεράν καὶ σεπτὴν μνήμην τοῦ ἱσχυροτάτου Πατριάρχου αὐτῆς Φωτίου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΩΛΟΥΜΕΝΑ

ἘΝ Τῷ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚῷ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙῳ

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΑΚΟΛΟΘΗΙΩΝ πρὸς ψυχαρελῆ χρῆσιν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἐκδοθεῖσα ἐγκρίσει τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Πωλεῖται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ, τιμᾶται δὲ ὡς ἐξῆς·

Δεδεμένη μετὰ ἀπλοῦ πανίου μαύρου γρ.	7
» » χρυσώματος ἔξωθεν »	10
» » φύλλ. κεχρυσωμένων »	15
» » δερμάτος κεχρυσωμ. »	25

ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις προστιθεμένου ἑνὸς γρασοῦ διὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

ΤΥΠΗΚΑ κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἡ' Ἐκκλησίας δις ἐκδοθὲν ὑπὸ Κωνσταντινοῦ πρωτοφάλτου, διασκευασθὲν δὲ καὶ πολλαῖς προσθήκαις καὶ ἐπιδιορθώσεσι συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ νῦν πρωτοφάλτου ΓΕΡΜΠΟΥ ΒΙΟΛΑΚΗ ἐργασθέντος μετὰ δύο ἀλλοπαλλήλων ἐπιτροπῶν ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικῇ καλεῖται ὀρθοθεῖσιν· ἐκδοταὶ ἀδείξαι καὶ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1888. Τιμᾶται δεδεμένον γρασοῦν 40.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 22 ΜΑΡΤΙΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 4.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

+ Ο Σισανίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)
 Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
 Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
 Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
 Ἀρχισυντάκτες Γεράσ. Δωριέζας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετζίτια ἀργυρᾷ 5
 διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκῳ χρυσᾷ 25
 ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκατάβλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρρονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυνόν: α) τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. Ἀθανασίῳ Πρόεδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικῆν Ἀλήθειαν διευθυνοῦσας Ἐπιτροπῆς· Β) εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.— Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὕλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλόστοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ ρυθλάκια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ προσκύνησις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ Σταυροῦ — Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη (συνέχεια) — Λόγος τοῦ πανερ. ἀρχιεπισκόπου Χαρκόβου Ἀμβρόσιου περὶ τῆς χριστιανικῆς προόδου (συνέχεια) — Βιβλία πωλούμενα ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφεῖῳ — Δελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστήμασι περιθλοπομένων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τῇ Α' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν συνοδᾷ τῷ ἐκλογικῷ νόμῳ καὶ τῇ σχετικῇ πατριαρχικῇ Ἀποδείξει, προκειμένου περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν τεσσάρων ἀποχωρούντων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ἐγένοντο αἱ ἐκλογαὶ ἀντιπροσώπων ἐν ταῖς διαφόροις τῆς πρωτεύουσας ἐνορίας, ταῖς τε κεκτημέναις δικαίωμα πρωτοβαθμίου ἐκλογῆς καὶ ἐν ἐκείναις ἐν αἷς ἡ ἐκλογὴ γίνεται κατὰ δύο βαθμοὺς, τῆς ἐνορίας δηλαδὴ ἐκλεγούσης ἀριθμὸν ἀντιπροσώπων ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ νόμου, οἵτινες ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων ἄλλων ἐνοριῶν, ἃς ὡσαύτως ὀρίζει ὁ νόμος καὶ ὑπὸ τὴν προεδρείαν πατριαρχικοῦ ἐξάρχου προβαίνουσιν εἰς ἐκλογὴν τῶν ὀριστικῶς μελλόντων λαβεῖν μέρος εἰς τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκλογικὴν συνέλευσιν ἀντιπροσώπων. Τῇ παρελθούσῃ δὲ Κυριακῇ συνετελέσθησαν καὶ αἱ ἐκλογαὶ αὗται καὶ ἤδη ἀντιπρόσωποι τῶν ἐνοριῶν ἐν τῇ ἐκλογικῇ συνέλευσει τυγχάνουσιν οἱ ἐξῆς: Σταυροδρομίου Δημ. Πασπαλῆς ἐφένδης καὶ Ἀθρ. Μαλιχίας κληρηγῆτης.— Ταταούλων Χρήστος Νικολαΐδης καὶ Νικόλαος Χατζῆ Ἰωάννου.— Εὐαγγελιστρίας Πολυχρόνης Παχίδης.— Φερίκιοι Χατζῆ Γεωργίου.— Χόσκιοι Νικ. Δημητριάδης φαρμακοποιός.— Ὀρτζίκιοι Δ. Δημητριάδης.— Ἐξ Μαρχαίων Παναγιώτης Βαρεϊδης.

— Βαρεχωρίου Μιχαὴλ Βαρόπουλος.— Βαλίνου, Τζιζιάρχου καὶ Ξυλοπόρτης, Σαράντης Ἀναστασίου καὶ Γεωργίου Ἀναστασιῆδης.— Μουχλίου καὶ Φωτηρᾶ, Μαλλιαρᾶ.— Κοντοσκελίου (Ἁγίας Κυριακῆς καὶ Ἑλπίδος) Ἀθανάσιος Γεωργιάδης.— Ἐδινεκαπίου, Σαλματομβρουκίου, Ἐγρικαπίου, Τοπκαπίου, Σαρματικίου καὶ Τεκρούρ Σεραγίου Κωνσταντίνος Μιχαηλίδης καὶ Χρῆλαμπας Σάββας.— Γαλατᾶ Ν. Ψυχάρης βέης καὶ Κ. Μαδέλλης.— Διπλοκιονίου Πέτρος Ἀδαμαντίδης.— Βεθεικίου καὶ Κουρούτσεμς Ἰωάννης Ἀναστασιῆδης.— Ὑψωμαθείων καὶ Βελιγραδίου Λάζαρος Νίκου καὶ Ἀντών. Ἀνδρέηδης.— Νεχωρίου καὶ Στένης Ἀνέστης Χατζῆ Ἀλέκου καὶ Ἀθην. Σαραφειμίδης.— Ἀντιπρόσωποι Φαναρίου καὶ Τζιβαλίου ὀρισθῆσονται σήμερον, καθόσον ἐνεκα ἐγερθείσης ἐνοστάσεως κατὰ τῆς ἐκλογῆς Τζιβαλίου εἶχεν ἀναβληθῆ ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἐκλογῆς ταύτης· σήμερον δὲ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀπορριφάντος τὰς διατυπωθείσας ἐνοστάσεις, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δύο ἐνοριῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πατριαρχικοῦ ἐξάρχου προβήσονται εἰς ἐκλογὴν τῶν ὀριστικῶν ἀντιπροσώπων.

Ἐξάρχου πατριαρχικὸν οἱ ἐν ταῖς διαφόροις ἐνορίαις ἦσαν ὀρισμένοι οἱ ἐξῆς: Ἐν Γαλατᾷ ὁ ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν Διπλοκιονίῳ ὁ Ἱεροδ. Γεράσ. Τανταλίδης, ἐν Βεθεικίῳ καὶ Κουρούτσεμς ὁ Ἱ. Δ. Τανταλίδης, ἐν Νεχωρίῳ καὶ Στένῃ ὁ Δευτερεύων τῶν πατριαρχικῶν διακόνων, ἐν Φαναρίῳ καὶ Τζιβαλίῳ ὁ Σ. Παπαδάκης, ἐν Ἐδινεκαπίῳ, Ἐγρικαπίῳ, Σαλματομβρουκίῳ καὶ Τοπκαπίῳ ὁ ἀρχιμ. Πανᾶρετος, ἐν Κοντοσκελίῳ ὁ Γεωργίος Λεμονίδης, ἐν Ὑψωμαθείῳ ὁ αὐτός, ἐν Φωτηρᾷ καὶ Μουχλίῳ ὁ Α. Βρυένιος καὶ ἐν Βαλίνῳ καὶ Ξυλοπόρτῃ ὁ Ν. Νικολαΐδης.

— Τῇ Β' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν χοροστατούσης

της Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ παραθρονίῳ ὀμίλησεν ἀπὸ τοῦ πατριάρχικου ἀμῶνος ὁ πανοσιολογ. ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἀρχιεραρχιεπίσκοπος τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Κωνσταντίνος Ἀλεξανδρινὸς ἀναπτύξας μετὰ σαφηνείας καὶ συντομίας τὸ θέμα ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ μέχρι σήμερον νέει καὶ καινοφανεῖς ἰδέαι ἀγωνίζονται ν' ἀντικαταστήσωσι τὴν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ παραδοθεῖσαν ἡμῖν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ κατὰ τὴν ἑκείνην ὅλας τὰς προσπάθειάς αὐτῶν αἱ ἰδέαι αὗται εἶναι ἀδύνατον νὰ κατορθώσωσι τοῦτο, καθόσον α) ἡ πίστις ἡμῶν τυγχάνει ἱερᾶ παρακαταθήκης, ἣν ἐνεπιστεύθη ἡμῖν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ οἱ Ἀπόστολοι καὶ ἐπομένως δὲν διακαίμεθα ἡμεῖς ὡς τοιαύτην νὰ ἀλλοιώσωμεν οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον καὶ β) διότι τὰ χριστιανικὰ δόγματα εἶναι καθ' ἑαυτὰ ἀληθεῖα ἀναλλοίωτοι, καὶ τινεὶ ἔμελλοι καὶ μενοῦσι τοιαῦται εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

— Ἀπὸ πολλοῦ τοῦ Οἰκουμενικῶν Πατριαρχεῖον συνέστησε ταῖς ἐνοριακὰς Ἐπιτροπὰς καὶ ταῖς Ἐφορίας τῶν Σχολείων ἵνα ἐνθεν μὲν προσεργάζωνται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα σημειώσιν λεπτομερῆ τῶν κτημάτων τῶν εἰς τὰς ἱερὰς Ἐκκλησίας ἣ εἰς τὰ σχολεῖα ἀνηκόστων πρὸς κατάστρωσιν τακτικοῦ κτηματολογίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Σχολείων, ἐνθεν δὲ φροντίσωσι νὰ λάβωσι παρὰ τῶν ἀτόμων, ἐπ' ὀνόματι τῶν ὁποίων εἰσὶν ἐπιγεγραμμένα ἐκκλησιαστικὰ ἢ σχολεῖα κτήματα, τὰ ἀπαιτούμενα εἰκοδικὰ ἔγγραφα. Τὸ μέτρον τοῦτο, οὐτινος ἡ ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν κτηματικὴν περιουσίαν τῶν ἱερῶν κτῶν καὶ τῶν σχολείων καὶ προλάβῃ τὰ ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως τακτικοῦ κτηματολογίου καὶ εἰκοδικῶν ἔγγραφων λαμβάνοντα χώραν ἄτοπα, τινεὶ τῶν ἐντίμων Ἐπιτροπῶν καὶ Ἐφοριῶν δεόντως ἐκτιμήσασιν ἔσπευσαν νὰ συμμορφωθῶσι τῇ ἐντολῇ τοῦ Πατριαρχείου. Ἐπειδὴ ὅμως μετὰ λύπης παρετηρήθη ὅτι ἱκαναὶ τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ Ἐφοριῶν ὕστεροῦσιν ἔτι, θεωροῦμεν καθήκον νὰ ὑπομνήσωμεν αὐταῖς ὅτι ὀφείλουσι νὰ σπεύσωσι καὶ αὐταὶ εἰς ἐκτέλεσιν τῆς πατριαρχικῆς ἐντολῆς, ἐξασφαλίζουσαι οὕτω ὀριστικῶς τὴν κτηματικὴν περιουσίαν τῶν ἱερῶν κτῶν, ἐν οἷς ἐπιτροπεύουσιν, ἢ τῶν σχολείων ἐν οἷς ἐφορεύουσιν. Ἄλλως τε αἱ τοιαῦται ὀλιγορούσαι Ἐπιτροπὰὶ ἢ Ἐφορίαι ὀφείλουσι νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψει τὴν σπουδαίαν εὐθύναν, ἣν ὑπέχρουσι καθυστεροῦσαι ἐν τῇ ἐκτελέσει καθήκοντος ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων.

— Τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτοῦ τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς πεισθὲν ἐξ ἐπισήμου ἐκθέσεως, ὑποβληθείσης αὐτῷ, ὅτι παρατυπία σπουδαία ἔλαβον χώραν ἐν τῇ ἐκλογικῇ συνελεύσει τοῦ Μεγάλου Ρεθύμματος, ἥτις καθήκον εἶχε νὰ ἐκλέξῃ ὡς ἀντιπροσώπου μέλλοντας ἐν συνέλευσιν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν Βεθεκίου καὶ Κουρουτζεσμέ καὶ ἐκλέξωσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου τοὺς ὀριστικούς ἀντιπροσώπους τῶν τριῶν ἐνοριῶν, ἠκώρωσε τὴν ἐκ-

λογίαν ταύτην ἐνεκα τῶν ὡς ἄνω εἰρηται σπουδαίων παρατυπιῶν. Ἐπομένως ἀντιπρόσωποι τῆς συνοικίας ταύτης δὲν παρευρέθησαν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν προεδρίαν πατριαρχικοῦ ἐξάρχου γενομένη συνεδριάσει τῶν ἐνοριῶν Βεθεκίου καὶ Κουρουτζεσμέ.

— Ἐπίσης ἐνεκα παρατυπιῶν ἠκυρώθη ἡ ἐκλογὴ τῆς ἐνορίας Βλάχικας. Κατὰ συνέπειαν ἀντιπρόσωπος τῆς ἐνορίας ταύτης δὲν θελεῖ λάβει μέρος ἐν τῇ ἐκλογικῇ Συνελεύσει.

— Τῇ δευτέρᾳ 25 Μαρτίου ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὁ σεβ. μητροπολίτης Ἡρακλείας κ. Γερμανὸς ἱεραργήσῃ ἐν τῷ ἐν Πέραν ναφ τῆς ἁγίας Τριάδος συλλειτουργούντων αὐτῷ τῶν θεοφ. ἐπισκόπων Καλλιουπόλεως Φωτίου καὶ Μυριοπότου Νικοδήμου.

— Ὡσαύτως ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἱεραργήσῃ ἐν τῇ ἐν Βαρεσοχωρίῳ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς Εὐαγγελιστρίας ὁ σεβ. μητροπολίτης Δέρκων κ. Καλλίνικος.

— Ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἑορτῇ ἱεραργήσῃ ἐν τῇ ἐν Γαλατῶν ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας Καρατιανῆς ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωροθέος.

— Ἀρίετο ἐνταῦθα ἐπ' ἀδείᾳ ὁ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει τὰς διατριβὰς ποιούμενος θεοφιλ. πρ. Πρόεδρος Ἱερουσοῦ καὶ Ἁγίου Ὁρους κ. Μελέτιος.

— Ἀρίετο ἐνταῦθα ἐπ' ἀδείᾳ ὁ ἐν τῷ ἐν Μύσχῳ πατριαρχικῷ Μετοχιῷ διαμένων ἀρχμ. κ. Ἀρσένιος.

Ἰωακείμιον Παρθεναγωγεῖον. — Τυγχάνει γνωστὴ ἡ ἐξ 20 χιλιάδων δραχμῶν σπουδαιωτάτη δωρεὰ τῆς εὐγενεστάτης κ. Εὐαθίας Κέπετζη εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ἰωακείμιον Παρθεναγωγεῖον, ἐν ᾧ τοσαῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄπορα κοράσια λαμβάνουσι δωρεὰν τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν. Τὸ Δικρὴς Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτοῦ τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς συνεπέει γνωμοδοτήσεως τῆς Ἐφορίας, ὑποβληθείσης αὐτῷ, τὴν μὲν φιλομουσοτάτην κυρίαν Κέπετζη ὠνόμασε μεγάλῃν εὐεργέτιδα τοῦ καθιδρύματος καὶ ἐπίτιμον πρόεδρον τῆς κοσμητείας, τὸν δὲ κύριον Σ. Κέπετζην ἐπίτιμον μέλος τῆς Ἐφορίας, κεκτημένον τὸ δικαίωμα τοῦ λαμβάνειν μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς, ὡς αἰς βούλεται. Τὸ Ἰωακείμιον Παρθεναγωγεῖον ἐλπίζει πολλὰ ἐκ τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐργασίας ἀμφοτέρων τῶν εὐγενῶν καὶ φιλομουσῶν συζύγων.

Η ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ [ΚΑΙ ΖΩΟΠΟΙΟΥ] ΣΤΑΥΡΟΥ

Τῇ προσεχει κυριακῇ, τρίτῃ τῶν νηστειῶν, ἡ ἁγία ἡμῶν μήτηρ Ἐκκλησία προβάλλει εἰς προσκύνῃσιν τῶν εὐσεβῶν αὐτῆς τέκνων τὸν τίμιον καὶ πανσεβασμιον τοῦ Κυρίου σταυρὸν, ἐξ οὗ θαυμασία ἀναβλύζει χάρις καὶ δύναμις πᾶσι τοῖς μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας προσκυνούσιν αὐτόν. Ὁ καιρὸς τῆς νηστείας εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν καιρὸς ἀγῶνος καὶ πάλης διὰ τὸν χριστιανόν. Ἄπας ὁ ἐπὶ γῆς βίος ἡμῶν πρέπει νὰ ᾖ διηγετικὸς ἀγῶν, ἀγῶν κατὰ τῆς ἐν ἡμῖν ἀμαρτίας,

ἀγών κατά τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ κακοῦ. Καθ' ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ ἐνταῦθα ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ ἰσχυρῶς ἐπι τῆς θείας φυλακῆς προσέχων καὶ ἀγρυπνῶν ἵνα μὴ ὑπεισέλθῃ ἐν αὐτῷ ἡ ψυχαστόνος ἀμαρτία, ἥτις σκοτίζει τὸν νοῦν αὐτοῦ καὶ καθιστᾷ αὐτὸν ἀνεπίδεκτον τοῦ φερεσθίου φωτός τῆς θείας ἀληθείας καὶ ἥτις διαστρέφει τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ ἀρραίζει ἀπ' αὐτῆς τὴν δύναμιν τοῦ πράττειν τὸ ἅγιον θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὁμως ὑπάρχουσι ἐποχὰί ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ, ἃς ἡ Ἐκκλησία σοφῶς περὶ τῆς σωτηρίας τῶν τέκνων αὐτῆς μεριμνῶσα, ὥρισεν ἐιδικώτερον πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων, ἐποχὰί καθ' ἃς ἡ Ἐκκλησία ζωηρότερον ὑποκινηθεῖ εἰς τὰ μέλη αὐτῆς τὴν κλήσιν εἰς τὴν ἐκλήθησαν, καθ' ἃς ἡχηροτέρα ἀκούεται ἡ φωνὴ αὐτῆς λέγουσα ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν ἐσμέν κεκλημένοι, οὐκ ἐστὶ βρωσίς καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ ἀρετὴ, καθ' ἃς ἐναργέστερον γίνεται καταφανὴς εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν καθ' ἑκάστην στιγμήν τὸν θεῖον νόμον ἀθετοῦντα καὶ τὸν οὐράνιον νομοθέτην παροργίζοντα ἡ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ ὑψίστου ἐνοχὴ αὐτοῦ καὶ αἰ φοβεραὶ ταύτης συνέπειαι καὶ στενότερον προσκαλεῖται ἵνα ἐν κατανύξει ψυχῆς καὶ συντριβῆ καρδίας ἀγωνισθῇ νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν ἀγαθὸν ἀλλὰ καὶ αὐστηρὸν ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς δικαιοσύνης κριτὴν, καθ' ἃς τέλος ὁ ἄνθρωπος εἰς αὐστηρότερον ὑποβάλλεται ἀγῶνα καὶ δοκιμασίαν, ἐξ ὧν δύναται νὰ ἐξέλθῃ κρείσσω ἐαυτοῦ, δικαιέστερον ἐπιγινώσκων τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀγνότερον τὴν καρδίαν εἰλικρινῶς ἀγαπῶν ὅσα ἀγνά, ὅσα δίκαια, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, καὶ τὴν θέλησιν μᾶλλον γεγυμνασμένην ἔχων ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἀγαθοῦ.

Ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ὑπάρξεως, ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος δεινῶς ἀγωνίζεται καὶ παλαίει ὅπως ἀσφαλῆς εἰς ἑαυτὸν τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως, ἐν ᾧ ὁ μὲν κατὰ μυρίαν ἀντεπεξέρχεται φοβερῶν δυσχεριῶν ὅπως παρασκευασθῆ ἐαυτῷ στάδιον βιωτικόν, ὁ δὲ ὅπως προμηθεύσῃ τὸ ὑλικῶς ζῆν εἰς ὀλόκληρον οἰκογένειαν καὶ ὁ ἕτερος ὅπως φιλῆται ἐκεῖ ἔθια ἐσωτερικὴ κλήσις καλεῖ αὐτὸν ἐν τῷ πολυταρχῶ καὶ πολυμερίμῳ τούτῳ βίῳ, ἐν ᾧ ἄλλον μὲν κατακυριεύει τῶν ὑλικῶν ἀπολαύσεων ἡ ἐπιθυμία, ἄλλον τῆς κτήσεως ἀγαθῶν ὁ πόθος καὶ ἕτερον καταθεβρώσκει ἡ ἀκέρεστος δίψα τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς ἐν αὐτῷ ματαιότητος καὶ φιλοδοξίας, ὁ ἄνθρωπος συγγόντα ἐπιλαμβάνει τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ προσριμῶ αὐτοῦ, ἀκούων δὲ καὶ τὴν ὀληθριαν διδασκαλίαν ἐκείνων, οἵτινες ὡς οἱ Σαδδουκαῖοι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν περιορίζουσι τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν μέχρι τοῦ τάφου καὶ χαρακτηρίζουσιν ὡς ὅλους ἄσκοπον πᾶσαν περὶ τοῦ μετὰ τὸν τάφον βίου μερίμναν, δικατρεχεῖ τὸν κίνδυνον νὰ λησμονήσῃ τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ πέραν τῆς ὑπάρξεως οὐ μόνον κενὸς παντός ἀγαθοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ τὴν συνείδησιν σφόδρα βεδρυμένην ἔχων ἐκ διαφόρων ἐναντίον πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πράξεων. Πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου ἡ Ἐκκλη-

σία ὥρισε τὰς νηστείας, αἵτινες οἰοεὶ τινες σταθμοὶ δικαίως ἐξομοιούμεναι ὑπὸ τινος ἀρχαίου ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς σταθμούς, ἐν οἷς οἱ στρατιῶται ἡγρύπνου πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν προσβολῶν τῶν ἐχθρῶν, προκαλοῦσι τοὺς χριστιανούς νὰ ἀγρυπνοῦσι πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἐπιθέσεων τῆς ἀμαρτίας. Ἄλλ' ὁ σπουδαιότερος τῶν σταθμῶν τούτων, ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἦν ἀποκλειστικῶς ἡ Ἐκκλησία καθιερωμένην ἔχει εἰς τὴν μετανοίαν, εἰς τὴν συντριβὴν καρδίας καὶ τὴν ταπεινώσιν, ἡ ἐποχὴ ἐν ἣ διὰ διαφόρων ἀμαρτιῶν, διὰ διαφόρων τελετώτων καὶ προσευχῶν ἀδικεῖσθαι ἡ Ἐκκλησία ἀγωνίζεται νὰ συντριψῇ τὸν φοβερὸν ἐν ἡμῖν ἐγωισμόν καὶ ταπεινώσῃ ἡμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν τὴν δυσχερεστέραν ἡ Ἐκκλησία ἐπιβάλλει ἡμῖν δοκιμασίαν, εἶναι ὁμολογομένως ἡ ἀγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ, τὸ μέγα τοῦτο τῶν ψυχῶν καθαρτήριο, ἡ λυθία αὕτη λίθος, ἐν ἣ ἡ εὐσέβεια ἡμῶν δοκιμάζεται, ἡ ἐποχὴ αὕτη τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ συνδιαλλαγῆς ἡμῶν, τὸ μέγα τοῦτο τῆς μετανοίας λουτρόν, ἐξ οὗ δυνάμεθα ἐξελθεῖν τὰ τῆς νίκης σύμβολα φέροντες.

Ἄλλ' ὅπως ἐν τῷ δεινῷ καὶ χαλεπῷ τούτῳ ἀγῶνι ἡ Ἐκκλησία ἐνισχύσῃ τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν, ὅπως καταστήσῃ ἡμᾶς μετόχους καὶ κοινωνοὺς τῆς χάριτος ἐκείνου, ὅστις ὑπὲρ ἡμῶν ἔπαθεν ἡμῖν ὑπολαμβάνων ὑπογραμμῶν ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ, ὅπως φωτίσῃ καὶ καθοδηγήσῃ τὴν ἐν τῷ μικρῷ πελάγει τῆς νηστείας θαλασσοπορίαν ἡμῶν, ἡ Ἐκκλησία παρουσιάζει ἡμῖν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Τεσσαρακοστῆς εἰς προσκύνησιν τὸν πάνσεπτον τοῦ Κυρίου σταυρὸν, τὸ μέγα τοῦτο τῆς σωτηρίας ἡμῶν ὄργανον, τὸ πανάγιον ζῦλον ἐφ' οὗ συνετελέσθη τὸ θαυμάσιον καὶ ὑπερφυῆς τῆς θείας ὀικονομίας μυστήριον, δι' οὗ ἡ φοβερὰ τῶν ἐιδώλων πολυθνηὴ κατήργηται, δι' οὗ τῷ Θεῷ διηλλάχθημεν, δι' οὗ τῆς χάριτος αὐτοῦ κοινωνοὶ γεγόναμεν, δι' οὗ πᾶσα ἡ φύσις ἡλλοιώται, δι' οὗ πᾶσαι αἱ δωρεαὶ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐξεχύθησαν, ἐξ οὗ ἀέναντι ἀνέβλυσαν κρουνοὶ ζωῆς καὶ δυνάμεως ἐν τῇ ἀνθρωπότητι. Τὸν σταυρὸν τοῦτον τὸν πανσεβάσιμον εὐλαβῶς προσκυνῶντες οὐ μόνον ἀρούμεθα ἐξ αὐτοῦ δύναμιν καὶ ἰσχύον εἰς τὸ φερενικῶς ὑποστῆναι τὸν φοβερὸν τῆς νηστείας ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ ἡ χάρις ἐκείνου ὅστις ἐπ' αὐτοῦ ἔπαθεν, ἀσμένως βοηθεῖ καὶ χειραγωγεῖ ἡμᾶς ἐν τῷ δυσχερεῖ ἔργῳ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας.

Ὁ σταυρὸς οὗτος, τὸ ἀποτρόπαιον ἄλλοτε ὄργανον τῆς ἀτιμωτικωτέρας τῶν ποινῶν, ἐφ' οὗ οὐ Ἰησοῦς ἔπαθεν ἐπ' αὐτοῦ, ἀπέθη τὸ ἐνδοξότερον σπῆμα τῆς νίκης καὶ τοῦ θριαμβοῦ. Τὸ ζῦλον τοῦτο, σύμβολον ἄλλοτε φοβερῆς ἐκδικήσεως, κατέστη σήμερον τὸ γλυκὺ καὶ πάνσεπτον σύμβολον τῆς ὑψίστης τῶν ἀρετῶν, τῆς ἀγάπης, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἀγάπη ἐτέλεσε τὴν ὑψίστην τῶν θυσιαῶν. Ὅπου τὸ τίμιον καὶ πανσεβάσιμον τοῦτο σύμβολον ἀνεστηλώθη, ἐκείθεν ἐξεδιόχθη ἡ ἀτέβεια καὶ εἰδωλωταρεία, ἐκεῖ

Θαυμάσιος ἀνεπύχθη ἀνθρωπισμός και πρόοδος, ἐκεῖ καταπληκτικὴ ἐδημιουργήθη πνευματικὴ ζωὴ, ἐκεῖ τὸ καλλιέκροτον τῆς ἀγάπης δένδρον ἐφύτεύθη και παρήγαγε τοὺς θαυμασίους τῆς εὐπορίας καρπούς, ἐκεῖ ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἐγένετο ἐπιδεικτικὴ τῆς θείας ἀληθείας, ἐκεῖ ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά ἐξηυγενίσθη, ἐκεῖ θαυμάσιον και καταπληκτικὸν εἰσέθηκε ρεύμα χάριτος και δυνάμεως, παρκαχθόν ὅ,τι ἀγαθόν, ὅ,τι εὐγενές, ὅ,τι ὑψηλὸν ὑπάρχει ἐν τῷ σημερινῷ χριστιανικῷ κόσμῳ. Δικαίως ἄρα ἡ μήτηρ Ἑκκλησία τὸ γερπρὸν τοῦτο τῆς ἡμετέρας σωτηρίας Σύμβολον παρουσιάζει ἡμῖν εἰς προκύνησιν ὅπως «καρδίῃ και χεῖλεσιν αὐτὸ περιπτυσσόμενοι, τὸν ἀγιασμὸν ἐξ αὐτοῦ ἀρῶμεθα».

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ*

Ἡ πρώτη συνθήκη ἱστορίας ἐπιστημονικῶς γεγραμμένης τυγχάνει τὸ νὰ καθοδηγῆται ὑπὸ κριτικῆς σώφρονος, μὴ ἀμβλυωπούσης και ἀμερολήπτου. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὴν κριτικὴν μετὰ τῆς ἱστορίας. Καίπερ ἀχώριστοι ἀπ' ἀλλήλων αἱ δύο αὐταί ἐπιστήμαι, πρέπει νὰ μένωσι διακεκριμέναι.

Ἡ κριτικὴ ἐν τῇ ἐνόχῃ αὐτῆς τῇ γενικωτέρῃ εἶναι ἡ ἐνάσκησις αὐτῆ τῆς οὐσιώδους ψυχικῆς δυνάμεως παντὸς λογικοῦ ὄντος, δηλ. τῆς κρίσεως· χρῆσθαι τῇ κριτικῇ και κρίνειν εἰς δύο λέξεις συνώνυμοι, διότι ἦτε κρίσις και ἡ κριτικὴ ἀντικείμενον ἔχουσι τὴν διάκρισιν τοῦ ἀληθοῦς ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς. Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ πρῶτον τῶν δικαιωμάτων, τὸ μᾶλλον ἐπιβεβαιῶν καθήκον τοῦ λογικοῦ. Οἰονόηποτε τυγχάνει τὸ ἔδρανος ἐν ᾧ ἐργάζονται θρησκείαι, φιλοσοφίαι, θετικαὶ ἐπιστήμαι, φιλολογία, καλλιλογία και αὐταί ἔτι αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστήμαι, τὸ λογικὸν ὀφείλει μετὰ προσοχῆς νὰ διακρίνῃ τὸ πραγματικὸν ἀπὸ τοῦ φαινομένου, τὸ ἀληθές, ὅπερ πολλάκις παρουσιάζεται ὡς ἀπίθανον, ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς, ὅπερ πολλάκις φαίνεται τοσοῦτο πιθανόν.

Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι ἡ κριτικὴ δὲν εἶναι ἰδιαιτέρα τις ἐπιστήμη, ἀλλ' ὅτι εἶναι μᾶλλον ἡ συνθήκη πάσης ἐπιστήμης. Ἡ κριτικὴ ἀποτελεῖ τότε μέρος τῆς λογικῆς, ἥτις διατυπῶν τοὺς κανόνας τοῦ ὀρθῶς σκέπτεσθαι και ὑγιῶς κρίνειν.

Αἱ ἀπλούστατοι αὐταὶ παρτηρήσεις καταδεικνύουσι τὴν μεταιότηταν ἐκείνων, οἵτινες φρονοῦσιν ὅτι αὐτοὶ κατέχουσι τὸ μονοπώλιον τῆς κριτικῆς.

Ἡ λεγομένη κριτικὴ σχολὴ εἶναι σχολὴ ἀνέκρουσα εἰς πᾶντα, ἕκαστος ἀνθρώπος δύναται και ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτήν. Ὁ συνειθέστερος πειρασμός τῶν μεμορφωμένων νόων εἶναι τὸ νὰ ἐπικρίνωσιν ὑπὲρ τὸ μέτρον, τὸ νὰ θέλωσι νὰ ἐξευνέγκωσι κρίσιν ἐπὶ πάντων τῶν πραγμάτων και ἐπὶ

ἐκείνων ἔτι ἄτινα ἀγνωοῦσιν. Ὁ συνετός μετρίῳζει τὴν ἀπληστον και ἀκρατῆ ταύτην βούλησιν, μανθάνει νὰ ἐπικρίνῃ ἐκεῖνο μόνον ὅπερ ἐνοεῖ, μηδέποτε λησμονῶν ὅτι ἡ γνώσις αὐτοῦ ἔχει ὄρια, ἐνῶ ἡ ἀγνοία αὐτοῦ εἶναι ἀκαταμέτρητος.

Δύναται τις νὰ ἦ ἄριστος κριτικὸς ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, ἀλλὰ λίαν κακὸς κριτὴς ἐν τῇ θρησκείᾳ ἢ τῇ ἱστορίᾳ. Ἀνθρώπινοι τινες γνώσεις δὲν ἀπαιτοῦσι μόνον πνεῦμα ἱκανὸν νὰ ἀνυψωθῇ εἰς θεωρίας, ἀλλὰ και μακρὰν πείραν. Αἱ ἠθικαὶ διδασκαλίαι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπικριθῶσι πολλῶ κἄλλιον ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀμαθοῦς μὲν, ὅστις ὅμως ἀπέκτισσε πείραν ἐν τῇ πράξει τῆς ἀρετῆς, παρὰ ὑπὸ τοῦ σκεπτικιστοῦ, ὅστις οὐδεμίαν ἔχει γνώσιν τῆς σοβαρᾶς ἡδονῆς, ἣν παρέχει ἡ ὑπὲρ πᾶν ἄλλων θυσία. Οἱ ἄγιοι οἱ ζῶντες ἐν τῷ λόγῳ και τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Ἰησοῦ θὰ ἐνοεῶσι ταύτην αἰεποτε πολλῶ κἄλλιον ἢ ὁ ἐλληνομαθὴς ἐρμηνευτὴς, ὅστις ἀποκρούει ταύτην και ἀγνοεῖ τὴν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Ἰησοῦ ὑπάρχουσαν ἡδύτητα.

Ἐφαρμοζομένη εἰς τὴν ἱστορίαν ἡ κριτικὴ ἔχει ἔργον ἀκριβῶς ὠρισμένον. Ἡ ἱστορία ὑποκείμενον ἔχει τὴν διήγησιν τῶν γεγονότων. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ γεγονότα τοῦ παρελθόντος εἰσὶν ἡμῖν γνωστὰ ἐκ τῶν περιωζομένων πηγῶν, αὐταὶ δὲ συνετέχθησαν ὑπὸ ἀνθρώπων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αὐτοπτῶν μαρτύρων τῶν γεγονότων τούτων, ἡ κριτικὴ ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ συγγρόνως και τὰ τρία, ἥτοι τὰ γεγονότα, τὰς πηγὰς και τοὺς μάρτυρας.

Ἐὰν γεγονότα τινὰ εἰσὶν ἐναντία εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ἡ κριτικὴ ἀπομακρύνει αὐτὰ. Ἐὰν ὑπάρχωσι πηγαὶ, αἵτινες ὑπέστησαν ἀλλοιώσεις ἢ εἰσὶν ὑποπτοὶ, ἡ κριτικὴ ἀποδοκιμάζει και τὰς ἱστορικὰς ταύτας πηγὰς, ἐὰν δὲ και οἱ μάρτυρες ἦνε ἀνάξιοι πίστεως, ἡ κριτικὴ ἀποκαλύπτει τοῦτο και ἀποδεικνύει αὐτοὺς ψευδομένους.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ ἡ κριτικὴ προκαταρκτικῶς καθῆκον και δικαίωμα ἔχει νὰ ἀναζητήσῃ τὰς πηγὰς και τοὺς μάρτυρας, οἵτινες παρέχουσι ἡμῖν πληροφορίας περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ, τὴν ἀρχαιότητα και γνησιότητα τῶν μὲν, τὴν μαρτυρικὴν ἀξίαν τῶν δὲ ὀφείλει ἡ κριτικὴ νὰ ἐξετάσῃ πρὸς τούτοις τὴν φύσιν τῶν γεγονότων, ἄτινα ἀναφέρονται ἐν ταῖς πηγαῖς ταύταις και ἄτινα ἐκτίθενται ὑπὸ τῶν μαρτύρων.

Τὰ προβλήματα ταῦτα ἤγειραν ἀπὸ ἐνὸς αἰῶνος ἐν Γερμανίᾳ, Ἑλβετίᾳ, Ἀγγλίᾳ και Γαλλίᾳ τοιαύτας συζητήσεις, ὅστε πολλοὶ τόμοι θὰ ἐπήρουν μᾶλις εἰς λεπτομερῆ αὐτῶν ἔκθεσιν. Ἡ ἀναίρεσις μόνον τῶν πεπληνημένων λύσεων τῶν προβλημάτων τούτων θὰ ἀπῆται ἕνα ὀλόκληρον τόμον. Δὲν δύναμεθα ἢ νὰ χαράξωμεν ἐνταῦθα τὰς μεγάλαις μόνον γραμμὰς και ἐκθῶμεν συμπεράσματά τινὰ βέβαια, αἰτιολογούντες ταῦτα.

II.

Τὰ συγγράμματα ἄτινα διδάσκουσιν ἡμῖν ἐν λε-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 13—15 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

πομερείχ τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν γέννησιν αὐτοῦ, τὸν βίον αὐτοῦ καὶ τὸν θάνατον, τὴν διδασκαλίαν, τὴν νομοθεσίαν, τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐν γένει εἰσὶν εὐχρίσμα, οἷον ἐπιστολαὶ τινες γραφεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων, κεφάλαιά τινα τῶν Πράξεων καὶ κυρίως τὰ ἑσπέρα βιβλία τὰ γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα κανονικῆς Εὐαγγελίας.

Μεθ' ὅλον τὸν μικρὸν αὐτῶν ὄγκον τὰ βιβλία ταῦτα ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἀνεξάντλητον ὡς πρὸς τὴν ἀφθονίαν τῶν γεγονότων καὶ τῶν λόγων, οὗς ἀναγράφουσιν. Ἡ πρώτη ἀξία αὐτῶν ὡς μνημείων ἱστορικῶν, ἡ μεγάλη ἀξία αὐτῶν ἐστὶν ἡ ἀρχαιότης. Συνταχθέντα κατὰ τὰ ἔτη, ἄτινα διεδέχθησαν τὰ γεγονότα, ἄπερ ἀναφέρουσιν, εἰσὶν ἀπλή καὶ ἀληθινὴ ἐκφρασις τῶν ἀναμνήσεων, ἃς ἡ διδασκαλία, τὰ παραγγέλματα, τὰ παραδείγματα, αὐτὸ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀπελθόντος διδασκάλου κατέλιπον ἐν ταῖς καρδίαις τῶν μαθητῶν. Δύο καὶ ἡμισυ ἔτη διηνεκοῦς μετὰ τοῦ διδασκάλου συγγρωτίσεως εἶχον ἤδη ὀλίγον κατ' ὀλίγον μεταμορφώσει αὐτούς. Ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων ἔργων τοῦ Ἰησοῦ, ἐκεῖνο ὅπερ ὑπερτερεῖ πάντα τὰ ἄλλα καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου τὰ ἄλλα ἔργα δὲν ἠδύνατο νὰ λάβωσιν ἀμυθὸν πέρας, ἦν τὸ ἐγγράξαι ἐν τῇ συνειδήσει τῶν μαθητῶν αὐτοῦ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ πιστὴν καὶ ζῶσαν. Δὲν ἦσαν προσωρισμένοι νὰ ἀναγγελίωσιν αὐτὸν εἰς πάντα τὰ ἔθνη; ἀλλὰ διὰ νὰ εὐαγγελισθῶσιν αὐτὸν, δὲν ὤφειλον νὰ γνωρίσωσιν αὐτόν; ἀλλὰ καὶ τίς ἄλλος ἐκτὸς αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ διδάξῃ αὐτούς; Ὁ Κύριος οὐδὲν ἀπέκρυψεν αὐτοῖς θεωρῶν αὐτούς, ὡς αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, ὡς φίλους ἠνοιξεν αὐτοῖς τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐγνώρισαν οἱ μαθηταὶ τὸν Μονογενῆ Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ παρθένου, ἡκουσαν τὸν πλήρης χάριτος καὶ σοφίας λόγους αὐτοῦ, εἶδον τὸν ὄρανόν ἀνευρότα ἐπ' αὐτόν καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβάνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐγένοντο μάρτυρες τῆς ἀκαταμάχητου θείας αὐτοῦ δυνάμεως, κατενόησαν τὴν κεκρυμμένην αἰτίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, τῶν ὀδυνῶν αὐτοῦ, τῆς ἐκουσίας ἀδυναμίας, τῆς ἀποτυχίας αὐτοῦ παρὰ τῷ ἐκλεκτῷ λαῷ καὶ τέλος τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Εἶδον ὡσκύτως τὴν δόξαν τοῦ ἀναστάντος ἐκ νεκρῶν, ἧς ἡ αἴγλη κεκαλυμμένη οὐσα διὰ τὸν κόσμον ἐπεφυλάχθη εἰς μόνους τοὺς μαθητάς. Ἐπίστηθον ἐσωτερικῶς καὶ εἰς τρόπον καταφανῆ ὑπὸ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ. Περιβεβλημένοι τὴν ὑπεράνθρωπον ταύτην δύναμιν, ἠσθένθησαν ἑαυτοὺς ἐντολοδόχους τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπητήτους ἀποστόλους τῆς πίστεως αὐτοῦ, μέλλοντας νὰ συνεχίσωσι τὸ ἔργον αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν οἱ Γαλιλαῖοι ἐκείνοι οἱ ἀμόρφωτοι, οἱ ἀμαθεῖς καὶ δειλοὶ ἀποτινάξαντες πάντα δυσταγμὸν καὶ πάντα ρόβον, ἤρξαντο πενήτηγοντα ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, ἐν ᾗ ὁ διδασκαλὸς αὐτῶν ἐσταυρώθη, νὰ κηρύττωσιν αὐτὸν ἐνώπιον παντός τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ὅστις ἐζήτησε τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ ἐνώπιον τοῦ συνε-

δρίου, ὅπερ περισκεύαζεν αὐτόν. Ἀπεκάλου αὐτόν «τὸν ἄγιον, τὸν δίκαιον, τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς», ἐμέμφοτο αὐτοῖς μετὰ θλίψεως καὶ πικρίας τὸν φόνον αὐτοῦ, διεβεβαίουν ὅτι ὁ Θεὸς ἀνέστησεν αὐτόν, ἔλεγον περὶ αὐτοῦ τοῖς Ἰουδαίοις «τὸν ὑπὸ τῶν προφητῶν προκεκηρυγμένον προφήτην ἀνέστησε Κύριος ὁ Θεός». Διεκήρυττον ὅτι τὰ θαύματα, ἐν οἷς ἐχρησάμενον οὗτοί μόνον ὡς ὄργανα, ἐτελοῦντο τῇ δυνάμει Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου καὶ ἐν τῇ τόλμῃ τῆς πίστεως αὐτῶν ἐδείκνουν τὸν Χριστὸν ὡς τὸν ἐξουθενηθέντα ὑπὸ τῶν οἰκοδομούντων λίθον, καταστάντα ὁμῶς ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Θεοῦ ἀρογονιαῖον καὶ ὡς τὸν μόνον Σωτῆρα τὸν δοθέντα τοῖς ἀνθρώποις (Πράξ. 3, 14 καὶ Ἐφ. 4, 11). Οἱ λόγοι τῶν μαθητῶν τούτων, ἡ τόλμη αὐτῶν, ἡ πεποιθήσις καὶ ὁ ζῆλος αὐτῶν ἦσαν ἀκατάβλητα. Οὔτε ἀπαγόρευσις, οὔτε ἀπειλαὶ, οὔτε μάστιγες, οὔτε βέσανοι ἠδύνατο νὰ ἀνχαλιτίσωσιν αὐτούς. Ἀπεκάλου ἑαυτοὺς μάρτυρας τοῦ ἀναστάντος καὶ ποιούμενοι ἐκκλησίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν προσέθετον ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅπερ ὁ Θεὸς δίδωσι πᾶσι τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ, μαρτυρεῖ ἐπίσης περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων αὐτῶν (Πράξ. 5, 30 καὶ Ἐφ.). Τὸ ἀποστολικὸν τοῦτο κήρυγμα εἶναι τὸ πρῶτον εὐαγγέλιον, ἀνέβλυεν ἐκ τῆς ψυχῆς τῶν ἁμέσων μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τὴν ὄψιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τὸ κήρυγμα τοῦτο εἶναι θεῖος λόγος, ἡ ἀνθρωπίνῃ συνείδησις δὲν ἐφεῦρε τοῦτο, τὸ κήρυγμα τοῦτο εἶναι ἡ ἰχὺς τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνῆθῃ οὔτε τὴν ἀρχαιότητα οὔτε τὴν γνησιότητα τοῦ κηρύγματος τούτου.

Ὁ ἱστορικὸς εἰθισμένος εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν πραγμάτων τοῦ παρελθόντος τῇ βοθειᾷ τῶν ἱστορικῶν ἀνηγῶν, παρατρρεῖ τοὺς μαθητάς τοῦ Ἰησοῦ ἠνωμένους ἐν τῇ ἀνάμνησει καὶ τῇ λατρείᾳ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Ἡ ἐνωσις αὐτῶν εἶναι τοσοῦτο στενοτέρα καὶ ἐνδομυχωτέρα ὅσα μᾶλλον εἰσι μεμονωμένοι καὶ ἐν κοινωνίᾳ ἐχθρικῇ· οὐδὲν οἱ μαθηταὶ εἰσὶν ἀρ' ἑαυτῶν καὶ οὐδὲν ἔχουσιν ὅλη ἡ ἰσχύς αὐτῶν ἐστὶν ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Θεοῦ· πᾶσα ἡ γνώσις αὐτῶν συγκεφαλαιοῦται εἰς ἐν ὄν, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν· πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν ἐστὶν ἐν αὐτῷ· ὅλος ὁ ἠθαυρὸς αὐτῶν ἐστὶν ὁ Χριστός· ὅλος ὁ προσωρισμὸς αὐτῶν περιορίζεται ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπειδὴ τοιαῦτα πράγματα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἢ διὰ τῆς πίστεως, ἢ πίστις εἶναι τὸ πᾶν δι' αὐτούς, ἢ πίστις αὐτῶν εἶναι ἁμετρος, ἢ ζωὴ αὐτῶν δὲν ἀνήκει πλέον εἰς αὐτούς, ἀλλ' εἰς τὸν Χριστόν· ἀναγνωρίζουσιν ἑαυτοὺς ὡς ἴδια αὐτοῦ μέλη καὶ ἔχουσιν τὴν συνείδησιν ὅτι οὐδεμία δύναμις ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς δύναται νὰ χωρήσῃ αὐτούς ἀπὸ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ. Οὐδέποτε παρετήρηθη ὁμοίον ψυχολογικὸν φαινόμενον· οἰανδήποτε ἐπύροῦν καὶ ἂν ἐξασκῶσιν οἱ ἐξοχοὶ ἄνδρες ἐπὶ ἐκείνων οἵτινες προσεγγίζουσιν αὐτοῖς, οὐδέποτε κατορθοῦσι νὰ ἀρομωῶσιν αὐτοὺς τοσοῦτον ἐντελῶς,

τούναντίον μάλιστα εξωτερικῶς μόνον κατὰ τὸ ἐκτυπῶν πρότυπον μετασχηματίζοντες αὐτοὺς εἰς ἀνίκανον νὰ ἐνσταλάξωσιν εἰς αὐτοὺς τὸ ἴδιον αὐτῶν πνεῦμα ὡς δύναμιν νέαν, ζῶσαν καὶ προσωπικὴν.

Ἐν τῷ κύκλῳ τούτῳ τῶν μαθητῶν ὁ Ἰησοῦς ἔζηπεν ὅλον τὸν ἐπὶ γῆς βίον αὐτοῦ. Ὡς πάντες, οὗς ζωὴ καὶ ἐξοχος ἀγάπη κατέχει καθ' ὀλοκληρίαν, καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ ἔθετον ἐν κοινῷ τὰς ἀναμνήσεις αὐτῶν, διηγούντο ἀλλήλοις τὰς πράξεις τοῦ διδασκάλου, ἐπιανελέμβανον τὰ πραχθέντα αὐτοῦ καὶ ἀνεκοίνουσαν αὐτὰ τοῖς νεοφύτοις. Αἱ ἐλάχιστοι λεπτομέρειαι τῶν τελευταίων τοῦ ἐπὶ γῆς σταδίου αὐτοῦ ἡμερῶν, τῶν τοσοῦτο συγκινητικῶν, ἢ παρὰ δόξαις, ἢ διαδικασίαις, ὁ Γολγοθᾶς, ὅλα αὐτὰ καὶ θλιβεραὶ καὶ σπαρακτικῶς σκληρὰ ἀναπαριστῶντο καὶ αὖθις. Οὐδέποτε ἡ εἰκὼν τοῦ Ἰησοῦ ἦν ζωηρότερα ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῶν. Εἶναι ἴδιον τοῦ χωρισμοῦ καὶ τοῦ θανάτου τὸ συγκεντροῦν πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς ἀναμνήσεως ἐπὶ τῶν τεθνεώτων καὶ τῶν ἀπελθόντων. Ἀναγεννῶνται οὗτοι ἐν ἡμῖν, ἐξετάζοντες δὲ ἡμεῖς ἐν τῷ βίῳ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀνευρίσκομεν αὐτοὺς, βλέπομεν αὐτοὺς, ἀκούομεν αὐτοὺς. Ὁ Ἰησοῦς ἦν ἀληθῶς ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπον οὗτοι μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ προσευχῇ (Πράξ. 1, 14), ἐν τῇ πράξει τῶν ἀρετῶν, ἃς ἐδίδασκεν αὐτοῖς διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ παραδείγματός αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν τὴν ἀρχὴν τοῦ πρώτου προφητικῆς εὐαγγελίου, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων καὶ τὴν πηγὴν τῶν γραπτῶν εὐαγγελίων.

Οἱ Ἀπόστολοι ταχῶς ἠσθλάνθησαν τὴν ἀνάγκην τῆς ὀριστικῆς ἐκθέσεως τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ βίου αὐτοῦ. Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ βεβαίως ἐπεβόησαν δικαίως νὰ τηρήσωσιν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῶν τὸ «Εὐαγγέλιον», ὅπερ οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἰησοῦ ἐκήρυττον αὐτοῖς, οἱ δὲ ἀπόστολοι ἀποχωροῦντες τῶν νεωστὶ προσελθόντων, τῶν νέων δηλ. χριστιανικῶν κοινοτήτων, εἰς ἃς εὐαγγελίσαντο τὸν Χριστόν, προετίμων νὰ ἀφήσωσιν αὐτοῖς μαρτυρίαν τοῦ κηρύγματος αὐτῶν διακριεστέραν τοῦ ἀπλοῦ λόγου. Τὸ γραπτὸν Εὐαγγέλιον ἱκανοποιεῖ πᾶσας τὰς ἀνάγκας ταύτας.

(Ἐπεὶ συνέχεται).

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΧΑΡΚΟΒΟΥ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ*

Φανερόν ὅτι ἡ διδασκαλία αὕτη ἀντίκειται εἰς πᾶσας τὰς ἀναρρήτους ιδιότητας καὶ εἰς πάντας τοὺς νόμους τῆς ἐνεργείας τοῦ λογικοῦ καὶ ἐλευθέρου ὄντος οἷος ὁ ἄνθρωπος, ἥτοι τῇ γνώσει ἣν ἔχει ὁ ἄν-

θρωπος περὶ ἑαυτοῦ, τῷ ὀρισμῷ δὲ ὁ ἴδιος δίδωσ' περὶ ἑαυτοῦ, τῇ ἀπέναντι ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἠθικῇ εὐθύνη καὶ τῷ ὑπὸ τῶν ἄλλων γινόμενῳ εἰς αὐτὸν καταλογισμῷ δικαίων ἐπιμέμπτων πράξεων. Κατὰ τὸν κοινὸν ὕγιᾶ νοῦν ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖ παράλογον τὸ ἐνεργεῖν καὶ ἐν αὐτῷ τῷ κελ' ἡμέραν βίῳ ἀνευ αἰτίας ἢ σκοποῦ καὶ κατὰ τὸ λεγόμενον εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἐνῶ ἐνταῦθα ἐν τοῖς ὑψίστοις ζητήμασι τῆς ζωῆς λέγουσιν αὐτῷ: μὴ ἐρωτᾷς πόθεν ἔρχεσαι καὶ ποῦ ὑπάγεις. Δύσκολον τῇ ἀληθείᾳ διατυπῶσαι διδασκαλίαν μᾶλλον ἀντιπρακτικὴν καὶ μᾶλλον ταπεινωτικὴν διὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Λυπηρὰ ἢ παραμυθία ἢ προτεινομένη εἰς τὸν πάσχοντα ἄνθρωπον ὑπὸ τῆς φιλοσοφικῆς διδασκαλίας περὶ τῆς προοδου «πάσχε, λέγει αὐτῷ, οἱ ἀπόγονοί σου ἔσονται εὐτυχεῖς». Εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρῆ τις παραμυθίαν καὶ ἐν τοῖς παθήμασιν, ὅταν τὰ ἀγαθὰ, δι' ἃ πάσχομεν ὧσιν ἡμῖν καταληπτὰ καὶ ἐσωτερικῶς αἰσθητὰ, τὸ πάσχειν ὅμως διὰ τὸ ἀγνωστον καὶ ἀκατάληπτον πρὸς τοῦτοις δὲ δι' ἀόριστα καὶ μέλλοντα ἀγαθὰ, εἰς ἃ οὐδεμίαν ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν προσωπικῶς συμμετοχὴν, οὔτε ἐν αὐτῇ τῇ πέραν τοῦ τέρου ζωῆς, οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ πάσχειν ἀσκήτως καὶ ματαίως, ἐπομένως πάσχειν ἀνοήτως. Ὅπως καταστήσῃσι τὴν διδασκαλίαν ταύτην συνεπῆ μέχρι τέλους, προαγγέλλουσι ἐν τῇ περικιτέρῳ προόδῳ τῆς ἀνθρωπότητος τελείαν καταστροφὴν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, ἀρνούμενοι ἐνταῦθα καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Τὸ τοιοῦτον οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἀνοίγειν τῷ ἄνθρωπῳ ἄβυσσον ἀπογνώσεως, ἐξ οὗ δικαιοδογεῖται καὶ ἡ εἰς τὸ μέσον ἀναιρεῖται περὶ τοῦ ἀδεξιόδου τῶν ἀνθρωπίνων παθημάτων διδασκαλία τῶν λεγομένων ἀπισιοδῶζων. Τοιοῦτοτρόπως ἀνοίγεται ἔτι μᾶλλον τὸ βράχρον, εἰς ὃ ἡ σύγχρονος πρόοδος ἄγει τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐν τούτοις οἱ ὀπαδοὶ τῆς συγχρόνου διδασκαλίας περὶ τῆς προοδου ποιοῦνται λόγον περὶ ἰδανικῶν, ἥτοι ἰδεατῶν προτύπων τελειότητος, πρὸς ἃ ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ ὁ ἀνθρώπινος βίος, δὲν διστάζουσι δὲ νὰ παρουσιάζωσι καὶ διαγράμματα μελλούσης εὐδαιμονίας τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. Ἐρωτήσατε ὅμως αὐτοὺς ποῦ ἢ εὐρωσι καὶ πᾶς θὰ ὀρίσωσι τὰ χαρακτηριστικὰ, ἐξ ὧν ὀφείλει ν' ἀποτελεῖται ἰδανικὸν τελειότητος καὶ εὐδαιμονίας τῆς ἀνθρωπότητος καταληπτὸν καὶ ἐφικτὸν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις παντὸς βελήμου ἀναπτύξεως, ἱκανοποιῶν σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ἱστορία τῶν παρελθόντων αἰώνων καὶ ἡ σύγχρονος παρουσιάζει ἡμῖν τὸν ἄνθρωπον αἰείποτε δυσηρεστημένον διὰ τὸ παρὸν, ζητοῦντα δὲ τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι. Τὸ ἐν μιᾷ ἐποχῇ καλὸν ἀποδεικνύεται κακὸν ἐν ἄλλῃ, ἡ εὐτυχία τῶν μὲν συνδέεται μετὰ στερήσεων καὶ βραχυτάτων δεινῶν τῶν δὲ, τὸ νέον καταφαίνεται ἐπανάληψις τοῦ ἀρχαίου, τὰ ἄριστα σχέδια δὲν πραγματοποιοῦνται, τὰ ὄνειροπολήματα μένουσι πάντοτε τοιαῦτα. Δυσχερῆσει καὶ παρὰπαντα, ἰδοὺ ἡ γενικὴ φωνὴ τῆς ἀν-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 15—16 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

θρωπότητας καθ' ἅπαντας τοὺς αἰῶνας. Ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως, ἐν ἧ ἢ μὲν πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τάσις τοῦ ἀνθρώπου μένει ἀπραγματιώσιμος, τὰ δὲ δυστυχίματά εἰσι πραγματικά, εἶναι ἀδύνατον νὰ συλλέξῃ τις ὑλικὸν πρὸς διατύπωσιν ἰδανικοῦ ἀληθοῦς τελειότητος καὶ εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ μέλλοντι. Αἱ σύγχρονοι ἀνακαλύψεις καὶ τελειοποιήσεις ἐν διαφόροις κλάδοις τοῦ βίου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συλλεγῶσιν εἰς ἓν γενικὸν ἄθροισμα καὶ συντεθῶσιν οὕτως, ὥστε ἐν τῇ περὶ τοῦ μέλλοντος σκέψει ν' ἀποτελέσωσι πλήρες καὶ ὀλομελές ἰδανικὸν τῆς ἀνθρωπίνης τελειότητος. Πάντα ταῦτά εἰσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξωτερικά, δευτερεύοντα, εὐμετάβλητα, ἐναντία ἀλλήλοις, τὰ μὲν καταστρέφοντα τὰ δέ. Πάντα ταῦτα ἀδυνατοῦσι νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν διαδοχὴν τῶν αἰῶνων καὶ εἰς τὴν φορὰν τῆς ζωῆς, πολλῶν δὲ μᾶλλον νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὰς βιαιὰς ἐκείνας ἐν τῷ κόσμῳ ἀνατροπὰς, αἵτινες ἐκρίπτουσιν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ὀλόκληρα ἔθνη καὶ κράτη, καίπερ θαυμασίον ἔχοντα πολιτιμὸν. Καὶ ἐπὶ τούτοις πᾶν ἐγείρεται τὸ ζήτημα πρὸς τί διευθυντέον καὶ πῶς τὴν ἀπάυστως ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ἐκδηλουμένην τάσιν πρὸς τὴν τελειότητα καὶ τὴν εὐδαιμονίαν. Μόνη ἡ χριστιανικὴ διδασκαλίαι δίδωσιν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο λύσιν ἀκριβῆ καὶ τὰ πάντα ἱκανοποιούσαν. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλίαι δὲν προβάλλει ἰδανικὸν τῆς ἀνθρωπίνης τελειότητος εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, διότι ἐντύχῳ οὐδὲν ἐστὶ τέλειον, ἀλλὰ προτείνει ἰδανικὸν ἐν τῷ οὐρανῷ «ἐσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὡσπερ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν».

Μετὰ θαυμαστῆς σαφηνείας ἐν τῇ θεῖᾳ ἀποκαλύψει φαίνονται τὰ ἱερὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἰδανικοῦ τούτου ἐν τῇ διατύπωσει τῶν ἰδιότητων τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός ἐστὶν οὐσία αἰώνιος καὶ ἀπειρος τελεία, ἐπομένως ἐν τῇ ἰσομοιῶσει τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ἐλευθέρως αὐτοῦ ἐνεργείας πρὸς τὸν Θεόν, τῆς ἡμετέρας δηλαδὴ φύσεως ἰσομοιουμένης πρὸς τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ, ὡς εἰκότος πλασθείσης κατὰ τὸ ἀρχέτυπον, ἀποκαλύπτεται ἡμῖν ἄμυστος, ἀσφαλῆς καὶ ἀτελειότητος ἄνοδος πρὸς τὴν τελειότητα. Ὁ Θεός ἐστὶ παντέλειος ἐν σοφίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, ἐπομένως τυγχάνει δι' ἡμᾶς ἀνεξάντλητος πηγὴ τῆς ὑπὸ τοῦ νοῦς ἡμῶν ἐπιζητουμένης γνώσεως καὶ ἀληθείας.

Ὁ Θεός ἐστὶ παντέλειος δικαιοσύνη, ἀγνότης καὶ ἀγιότης, ἐπομένως τυγχάνει δι' ἡμᾶς ὁ γνώμων καὶ ὁδηγὸς πρὸς τὴν ζητούμενην ὑπὸ τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως δικαιοσύνην καὶ ἠθικὴν καθαρότητα.

Ὁ Θεός ἐστὶν ἀπειρος καὶ ἀτελειότητος ἀγάπη, ἐπομένως εἶναι καὶ δι' ἡμᾶς ἀνεξάντλητος πηγὴ ἀγάπης καὶ αἰωνίου μακαριότητος ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ἀγάπῃ.

Ὁ Θεός ἐστὶ παντοδύναμος ποιητὴς καὶ δεσπότης τοῦ κόσμου, ἐπομένως δι' ἡμᾶς ἐστὶν ἐλεήμων δικνομεύς ἔνθεν μὲν δυνάμει καὶ ἰσχύϊ διὰ τὴν

ἑσωτερικὴν ἡμῶν ἐνεργεῖαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν δράσιν, ἔνθεν δὲ τῶν δῶρων τῆς περιουκλούσης ἡμᾶς φύσεως.

Ὁ Θεός ἐστὶν αὐτὴ ἡ αἰώνιος ζωὴ καὶ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ἐπομένως δι' ἡμᾶς ἐστὶν ἰδανικὸν οὐ μόνον θεωρητικῶς νοητὸν καὶ καταληπτὸν, ἀλλὰ ἰδανικὸν ζῶν καὶ ἀνταποκρινόμενον εἰς πάντας τοὺς καθαρῶς ἡμῶν πόθους, εἰς πάσας ἡμῶν τὰς πρὸς αὐτὸν τάσεις.

Καταδειξόμεν ἤδη συνωδᾶ τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ πῶς τὸ ἰδανικὸν τοῦτο ἐφαρμύζεται ἐν τῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος, ἢ μᾶλλον τὴν ὁδὸν δι' ἧς ὁ ἄνθρωπος δύναται ν' ἀνέλθῃ πρὸς αὐτὸ καὶ ἐνσαρκῶσθαι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ.

Πρῶτη ὁδὸς ἀδιαφιλονεικίτως ἐστὶν ἡ γνώσις τῆς ἀληθείας, ὡς αὕτη ἐπιτίθεται ἡμῖν ὑπὸ τῆς θείας ἀποκαλύψεως ἐν τοῖς δόγμασι τῆς πίστεως ἡμῶν. Ταῦτά εἰσιν ἀλήθειαι αἰώνιοι, ὧν τὸ ἐν μέρος ἐστὶν ἐστραμμένον πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐπομένως καταληπτὸν ὑπ' ἡμῶν, τὸ δὲ ἔτερον καλύπτεται ὑπὸ μυστηριώδους πέπλου καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ἡμετέραν ἔρευναν. Διατί δὲ αἱ ἀλήθειαι αὗται ἐδόθησαν ἡμῖν οὐχ ὡς ζητήματα ἢ θέματα προβεβλημένα εἰς τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἐλευθέραν λύσιν ἢ κατανόησιν, ἀλλ' ὡς ἀλήθειαι θεῖαι μὴ ὑποκειμένοι εἰς ἐξέτασιν καὶ ὑπὸ τὸν ἀμετάθετον ὄρον ἵνα γένωσιν ἀποδεκταὶ διὰ πίστεως; Διότι ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἐσκοτισμένος ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας ἀδυνατεῖ ἀπ' ἑαυτοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν κανονικὴν λύσιν τῶν ὑψίστων ζητημάτων περὶ τῆς τύχης τῆς ἀνθρωπότητος, ἀπόδειξις δὲ τούτου οἱ φιλόσοφοι τοῦ ἔθνικοῦ κόσμου. Ἄλλ' οὐδὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλυφθεῖσαν ἀλήθειαν δύναται νὰ τηρήσῃ ἀνόθευτον, ἀνευ τελείας ἀιμαλωτίσεως παντὸς νοήματος εἰς τὴν ὑπακοὴν τῆς πίστεως (Β' Κορινθ. 10, 5), ὡς ἀπέδειξαν οἱ φιλόσοφοι τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, οἱ παρχαρχόζωντες τὰς ἀληθείας τῆς ἀποκαλύψεως καὶ ποιήσαντες σύγχυσιν αὐτῶν μετὰ ἀνθρωπίνων ἰδεῶν, μετὰ ἰδίων αὐτῶν πλανῶν. Ἀλλὰ τὸ ἀναλλοίωτον τῶν δογμάτων δύναται ἄρα γε νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τῆς αἰωνίας καὶ ἀκατασχέτου τάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας; Ἀναντιρρήτως. Τὰ δόγματα εἶναι τοῦτ' αὐτὸ οὐράνιον ἀστέρες, δι' ὧν οἱ θαλασσοπόροι ὤρισαν καὶ δι' ὧν ἔμειθον ἀκριβῶς τὰς ὁδοὺς καθ' ὅλας τὰς θαλάσσας τοῦ κόσμου. Καθὼς πᾶσα μετᾶθεσις τῶν οὐρανίων τούτων λαμπτήρων εἰς νέας τοποθεσίας καὶ νέαι διευθύνσεις τοῦ δρόμου αὐτῶν ἤθελε καταστρέφει ἀρδην τὴν ἐπιστήμην τῆς θαλασσοπλοίας, τὴν αὕτην ἐπιρροὴν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ μετατροπὴ, ἢ ἀλλοίωσις τῶν δογμάτων τῆς πίστεως, διαστρέφουσα τὰς ὁδοὺς τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Πῶς δὲ τὰ δόγματα τῆς πίστεως διακείμενα ἀναλλοίωτα ἀποκαλύπτουσι τῷ ἀνθρωπίνῳ νοῦ ὁδοὺς πρὸς ἀπειρον καὶ ἀτελειώτητον τελειοποίησιν ἐν τῇ ἐπίγνωσι τῆς ἀληθείας, δυνάμεθα ἐνοῦσαι ἐκ τούτου ὅτι τὰ δόγματα δὲν πρέπει νὰ

ἐπελκύνει τὴν προσοχὴν ἡμῶν ὡς γνώσεις καὶ ἔνοιαι περιεχόμεναι ἐν τῇ Γραφῇ καὶ αἰτίνας ἐδόθησαν ἡμῖν πρὸς ἀπλὴν γνώσιν, ἀλλ' ἔχουσι καὶ ἕτερον ὑψηλότερον σκοπὸν ἀποτελοῦντα ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆν τὴν περὶ Θεοῦ ἐπιστήμην, ἥτις ἄγει ἡμᾶς, ὡς λέγει ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν τοῦ πνεύματος τῆς σοφίας, εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ἐφ. 1, 17, 4 13) καὶ ἥτις ποιεῖ τοὺς μαθητὰς τῆς ἀποκαλύψεως κοινωνοὺς τῆς πεποιθήσεως, ὅτι ὅπισθεν τοῦ γραπτῶ λόγου τούτου ὑπάρχει αὐτὸ τὸ λαλοῦν τὸν λόγον τούτου πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλυφθείσας ἐκείνας ἀληθείας, αἰτίνας διὰ τῆς θεοσεβείας, τῆς ὑπὲρ τὰ γήινα ἀνυψώσεως καὶ τῆς προσευχῆς εἰσάγουσι τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν εἰς ἄριστον κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν ὅτι οἱ ἀκαθαροὶ τὴν καρδίαν τὸν Θεὸν ὄψονται. Ἐνταῦθα κεῖται ἡ δογματικὴ βᾶσις τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τοιούτων οἵα ἀληθεῖς καὶ πραγματικαὶ θεοπραξίαι, ἀποκαλύψεις, ἀναβλάσεις εἰς οὐρανὸν καὶ ὁμίλια ἐν οὐρανῷ γλώσση, ἣν οὐκ ἐξεστὶν ἀνθρώποις λαλῆσαι. Ἐνταῦθ' ἐστὶν ἡ ὁδὸς οὐ μόνον πρὸς ἐπίγνωσιν ἰδεῶν τιμῶν καὶ διδασκαλίαν, διδομένων ἄκριτι δι' ἐσόπτρου καὶ ἐν αἰνίγματι ἀλλὰ καὶ πρὸς θεωρίαν προσώπων πρὸς πρόσωπον (Α' Κορινθ. 13, 12). Ἐνταῦθεν οἱ πλήρεις ἱεροῦ ζήλου ἀσκηταὶ καὶ ἀγωνισταὶ τῆς καθαρότητος τῆς καρδίας καὶ τῆς ἠθικῆς τελειότητος, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐνταῦθεν αἱ ψυχὴ ἐκείναι, αἰτίνας τῶ θεῷ φωτὶ φωτισθεῖσαι, ἐκτίσαντο τὸ δῶρον τῆς προφητείας. Ἐνταῦθεν ἡ δύναμις τοῦ θαυματουργεῖν, εἰς ἣν οὐδὲν ἐστὶν ἀδύνατον. Εἰς αὐτοὺς καὶ μόνους τοὺς ὑπὲρ τὰ γήινα ἀνερχομένους καὶ πρὸς τὸ ζῶν ἰδανικὸν τῆς ἀνθρωπίνης τελειότητος ἀνίστασθε ἀρροῦζει νὰ ἀποκαλῶνται προσθετικῶς, οὐχὶ δὲ εἰς ἐκείνους οἵ-

τινες διδάσκουσιν ἡμῖν πρὸσον πρὸς ἀγνωστον τελειότητα πλανώμενοι ἐν σκότει ψηλαρητῶ καὶ κατὰ τὴν περὶ αὐτῶν ἀπόφρασιν τοῦ Σωτῆρος «τυφλὸς τυφλὸν ἐὰν ὀδηγῇ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται» (Ματθ. 15, 14).

(ἔπειτα συνέχεια).

ΒΙΒΛΙΑ ΠΩΛΟΥΜΕΝΑ

ΕΝ Τῷ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚῷ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙῷ

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ πρὸς ψυχωφελῆ γρήσιν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὁρθοδόξων χριστιανῶν, ἐκδοθεῖσα ἐγκρίσει τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς τῷ Πατριαρχικῶν Τυπογραφεῖον διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Πωλεῖται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφεῖῳ, τιμᾶται δὲ ὡς ἑξῆς·

Δεδεμένη μετὰ ἀπλοῦ πανίου μαύρου γρ.	7
» » χρυσώματος ἑξωθεν »	10
» » φύλλ. κεχρυσωμένων »	15
» » δέρματος κεχρυσωμ. »	25

ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις προστιθεμένου ἐνὸς γροσίου διὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

ΤΥΠΙΚΟΝ κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας δις ἐκδοθέν ὑπὸ Κωνσταντίνου πρωτοψάλτου, δικασευασθέν δὲ καὶ πολλαῖς προσθήκαις καὶ ἐπιδιορθώσεσι συμπληρωθέν ὑπὸ τοῦ νῦν πρωτοψάλτου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΟΛΑΚΗ ἐργασθέντος μετὰ δύο ἀλλοπαλλήλων ἐπιτροπῶν ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικῇ κελύσει ὑρεσιεσῶν ἐκδίδεται ἀδείξ καὶ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱεράς Συνόδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφεῖου. 1888. Τιμᾶται δεδεμένον γροσίων 40.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ
μὴρὸς Φεβρουαρίου 1891.

	Οἱ καθ' ὄλον τὸν μῆνα											
	Οἱ κατὰ τὴν 1 Φεβρουαρ. εὐρεθέντες.		Εἰσελθόντες						Οἱ κατὰ τὴν 15 Φεβρουαρ. μείναντες.			
	ἄνδρες	γυναῖκες	ἄνδρες	γυναῖκες	τὸ ὄλον	ἄνδρες	γυναῖκες	ἄνδρες	γυναῖκες	τὸ ὄλον		
Ἀσθενεῖς	234	37	300	23	594	263	20	50	5	221	35	594
Γηροκομούμενοι	87	28	3	1	119	2		2	2	86	27	119
Φρενοβλαβεῖς	296	139	8	2	445	3	1	5	3	296	137	445
Ὀρφανοὶ	144		4		148					148		148
Περιορισμένοι	3				3					3		3
Προσωπικόν	110		4	1	142	2				112	28	142
	874	231	319	27	1451	270	21	57	10	866	227	1451

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 6 Μαρτίου 1891

Ἐκ τοῦ Γ. Γραφείου τῶν Ἐθν. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων

Ὁ Διευθυντὴς Εἰ. ΚΑΒΑΔΑΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 29 ΜΑΡΤΙΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 5.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
 † Ὁ Σισανίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)
 Ἀρχιγρ. Ἰ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδριδῆς
 Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίος)
 Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
 Ἀρχισυντάκτης Γεράσ. Δωρίτζας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
 καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετρίτια ἀργυρᾶ 5
 διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκῳ χρυσῷ 25
 ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
 Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
 Αἱ συνδρομαὶ ἄρχοντα, τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυνόντες: Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ. — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὕλης διαχειρίσεως φέρονται εἰς τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν υπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλασσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικά χρονικά — Ἐκλογικὴ Συνέλευσις — προαχθὴ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος — ἔκθεσις τῶν ἐτησίων ἐργασιῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου — Λόγος εἰς τὸ ρητὸν «Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, τέκνον, ἀφέωντα σοὶ αἱ ἁμαρτίαι» (συνέχεια καὶ τέλος) — Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη (συνέχεια) — Ἡ προπαρασκευὴ τῆς σωτηρίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ τῷ ἐθνικῷ κόσμῳ — Κοινοποιήσις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν, καθ' ἣν ἐχοροσπάτει ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, συνήλθε κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ὥραν ἡ πρὸς ἐκλογὴν τῶν τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου συνέλευσις ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Τὰ ἀποχωροῦντα λαϊκὰ μέλη ἦσαν οἱ κκ. Ξ. Ζωγράφος ἰατρός, Β. Ἐλευθεριάδης, Π. Φενερλής βέης καὶ Π. Κουρτζῆς. Ἐκ τούτων ὁ μὲν κ. Ξ. Ζωγράφος ἀπεχώρει ὀριστικῶς ὡς συμπληρώσας τὴν διετὴ αὐτοῦ περίοδον, οἱ δὲ κκ. Β. Ἐλευθεριάδης, Π. Φενερλής βέης καὶ Π. Κουρτζῆς ἦσαν ἐκλέξιμοι ὡς ἀντικαταστάσαντες μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου παρικτηθέντα ἐν τῇ πορείᾳ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, ὁ μὲν κ. Π. Κουρτζῆς τὴν Α. Ἐξοχ. τὸν Κ. Ἀνθόπουλον πασᾶν, ὁ κ. Β. Ἐλευθεριάδης τὸν κ. Ἰ. Ἀναστασιάδην, ὁ δὲ Π. Φενερλής βέης τὸν κ. Α. Παντζήρη. Ἡ συνέλευσις ἀπρητίετο ἐκ 40 μελῶν, ἦτοι τῆς Α. Θ. Παναγιότητος προεδρευούσης, τῶν σεβασμ. ἀγίων συνοδικῶν Ἡρακλείας, Δέρκων, Βερροίας, Ἀράμας, Σηλυβρίας, Σωζουχαθουπόλεως, Βελεγράδων, Σισανίου καὶ Προικονήσου, τῶν μελῶν

τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου καὶ 25 ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀντὶ 28, καθόσον αἱ μὲν ἐκλογαὶ Μεγάλου Ρεύματος καὶ Βλάχκας εἶχον ἀκυρωθῆ ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἕνεκα παρκατυπῶν, ἡ δὲ ἐνορία Εὐαγγελιστρίας δὲν ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν ἀντιπρόσωπον αὐτῆς.

Τῆς συνεδριάσεως κατῆρξάτο ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ προσλαλαΐας, δι' ἧς ἐξεδήλωσε τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους πρὸς τε τὰ ἀποχωροῦντα καὶ τὰ ἐν ἐνεργείᾳ ἔτι διατελοῦντα μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου διὰ τὴν μετὰ ζήλου καὶ αὐταπαρησίας ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐν ταῖς δυσχερεσί μακρίστα περιστάσεσιν, ἃς διήλθεν ἡ Ἐκκλησία. Μετὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Ἀ' Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου ἡ ἔκθεσις τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πεπραγμένων αὐτῶ. Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἥτις ἐπιψηφίζει αὐτὴν παραπέμπουσα εἰς τὴν ἐκλογικὴν Συνέλευσιν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκθέσεως ἡ μὲν Α. Θ. Παναγιότης λαβούσα ἐκ ταύτης ἀφορμὴν ἐξέφραξε τὴν βαθύτατην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους εὐγνωμοσύνην τῷ μεγάλῳ ἡμῶν Ἀνακτι Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμίτ Χάν τῷ Β' διὰ τὴν ὑψηλὴν αὐτοκρατορικὴν αὐτοῦ εὐμένειαν ἐπικύρωσιν τῶν προκλιων δικαίων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ διότι εὐδοκήσας δις νὰ δεχθῆ αὐτὴν εἰς ἰδικιτέραν ἀκρόασιν, ὑψίστην ἐπεδείξατο αὐτῇ καὶ τῷ γένει ἡμῶν εὐμένειαν, ἐδήλωσε δὲ καὶ αὖθις τὴν εὐπρέπειαν Αὐτῆς πρὸς τε τὰ σεβάσμα μὲλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ πρὸς τὰ ἐντιμα μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἐπὶ τῇ ἐν συμπνοίᾳ, ἀκραίφει ζήλῳ καὶ προθυμίᾳ γενομένῃ ὑπ' αὐτῶν ἐργασίᾳ, ὁ δὲ Ἐξοχ. Μ. Χαροτρυφᾶς κ. Ν. Ψυχάρης βέης ἀντιπρόσωπος Γαλατᾶ, ἐρμηνεύων τὸ γενικὸν φρόνημα τῆς ἐκλογι-

κῆς συνελεύσεως ἐξέφραξε τὰς εὐχαριστίας αὐτῆς εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, ἐρ' οἷς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τελεσφόρους εἰργάσαντο.

Κατόπιν τούτων ἤρξατο ἡ ψηφοφορία, γινομένη κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον: ἕκαστον τῶν μελῶν τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως κέκτηται τὸ δικαίωμα τοῦ προτείνειν ὑποψήφιους, ὧν τὰ ὀνόματα ἐγγράφονται ἐν τοῖς πρακτικοῖς. Ἀκολουθῶς δὲ ἐπὶ τῶν προτεθέντων πάντων γίνεται ψηφοφορία διὰ ψηφοδελτίων, ἕκαστος μέλους δικαιουμένου νὰ ἐγγράψῃ ἐν τῷ ψηφοδελτίῳ τέσσαρα ὀνόματα, ὅσα δηλαδὴ μέλη τοῦ Συμβουλίου πρόκειται νὰ ἐκλεγῶσι. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν προτάθησαν ὡς ὑποψήφιοι οἱ ἐξῆς: Β. Ἐλευθεριάδης, Π. Φενερλῆς βέης, Δ. Εὐθυβουλῆς ἰατρός, Ν. Ψυχᾶρης βέης, Κ. Σισμάνογλου, Μ. Μαράσογλου, Α. Χρηστοδίδης ἰατρός, Π. Ἀδαμντιδῆς καὶ Β. Κογιούνογλου. Ἐκ τῶν προτεθέντων οἱ κ. Β. Ἐλευθεριάδης καὶ Π. Ἀδαμντιδῆς ἠθέλησαν νὰ παραιτηθῶσι τὴν ὑποψηφιότητα, ἀλλ' ἡ ἐκλογικὴ Συνέλευσις ἐπὶ τῇ βῆσει προγενεστέρων ἀποφάσεων, κατ' ἧς δὲν ἐπιτρέπεται παραιτήσεις ἀπὸ ὑποψηφιότητος, καθίσσον τυγχάνει ἄγνωστον ἂν οἱ παραιτούμενοι θὰ ἐκλεγῶσι, δὲν ἀπεδέχτο τὴν παραιτήσιν αὐτῶν καὶ προέβη εἰς τὴν ψηφοφορίαν. Οὗτω λοιπὸν γινομένης ψηφοφορίας καθ' ἣν ἔλαβον ὁ μὲν Β. Ἐλευθεριάδης ψήφους 39, ὁ Π. Φενερλῆς βέης 32, ὁ Δ. Εὐθυβουλῆς ἰατρός 29, ὁ Ν. Ψυχᾶρης βέης 25, ὁ κ. Σισμάνογλου, 17, ὁ Μ. Μαράσογλου 9, ὁ Α. Χρηστοδίδης ἰατρός 7 καὶ ὁ Π. Ἀδαμντιδῆς 2, ἐξελέγησαν νέα λαϊκὰ μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου οἱ τῆς ἀπολύτου πλειονοψηφίας τυχόντες ἄξιοιτιμοὶ κ. Ν. Ψυχᾶρης βέης, Π. Φενερλῆς βέης ἰατρός, Β. Ἐλευθεριάδης καὶ Δ. Εὐθυβουλῆς ἰατρός, οἵτινες μετὰ τῶν κκ. Δ. Γενιδουναίου ἐρένδη, Β. Σαρκαϊώτη βέη, Γ. Γεροκλιδίου καὶ Κ. Χατζοπούλου καὶ τῶν τεσσάρων σεβασμ. ἀρχιερατικῶν μελῶν ἀποτελέσονται τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ σεβασμ. Γέροντος ἁγίου Ἡρακλεῖος κ. Γερμανοῦ.

— Ἀποσταλέντος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπουργικῶν Τεσεκερῶν ἐγκρίνοντος τὴν ἐκλογὴν τῶν τεσσάρων νέων μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ἐστάλησαν αὐτοῖς τὰ εἰθιμικὰ πατριαρχεῖα πιττάκια προσκαλοῦντα τοὺς ἐκλεγέντας νὰ προσέλθωσιν εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου. Σήμερον δὲ προσελήθοντες καὶ τῶν νέων τούτων μελῶν ἐγένετο ἡ νόμιμος ἀπαρτίτις καὶ συνεδριάσις διοικητικὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ τακτικοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου σεβασμ. Γέροντος Ἡρακλεῖος.

— Τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα ἀρίτετο εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀνέλαβε τὰ ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ καθήκοντα αὐτοῦ ὁ σεβασμ. Μητροπολίτης Ἀράμους κ. Γερμανός, ἐρχόμενος κατὰ τὸ Συνταγματικὸν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ σεβασμ. Μητροπολίτου Ἐφέσου.

— Ὁ σεβ. μητροπολίτης Βόσσης κ. Γεώργιος εἶχεν

ἐκδώσει τύποις τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον σλαβωνιστὶ ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ἀδείξ τῆς ἀγιογ. ρωσικῆς Συνόδου ἐκδομένων τοιούτων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Α. Σεβασμιότης εἶχεν ὑποβάλει τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τὴν ἀρμοδίως γινομένην ἐξέτασιν αὐτοῦ, ἀπάντησε τῷ φιλοπόνη μνητροπολίτῃ ἐγκρίνουσα τὸ ἔργον αὐτοῦ, διατάξασα ἅμα ἵνα τὸ σταλῆν ἀντίτυπον κατατεθῆ ἐν τῇ πατριαρχικῇ βιβλιοθήκῃ.

— Ἡ ὁμογενὴς κοινότης Κισνοβίου ἐν Ρωσίᾳ προσεκέλευσεν ἐξ Ἰσμηκίου προϊστάμενον τῆς νεωστὶ ἐκεῖ, τῇ εὐσεβεῖ δαπάνῃ τῶν ἐριτίμων ἀδελφῶν Σιναιδίων ἀνεγερθεῖσης ἱερᾶς ἐκκλησίας, ἧς τὰ ἐγκαίνια γενίθονται προσεχῶς, καὶ ἧτις προσηρτήθη εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον δυνάμει αὐτοκρατορικοῦ οὐκᾶξίτου, τὸν πανοσιολ. ἀρχιμυνητροπὴν κ. Σωφρόνιον Φωτοπούλου, ὃν ἀντικαταστήσει ἐν Ἰσμηκίῳ ὁ ἐν Μουνδανίῳ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος ἀρχιμ. Ἀγαθόνικος, ὑποδειχθεὶς ὑπὸ τῆς αὐτοῦ ὁμογενοῦς κοινότητος. Τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον αἰτήσεται τῆς ὁμογενοῦς κοινότητος Κισνοβίου ἀπεράσισι νὰ ποιήσῃται παρὰ τῇ ἀγιωτάτῃ Συνόδῳ τῆς Ρωσσίας τὰ προσήκοντα δικήματα πρὸς ἐκδοσὶν τῆς ἀπαιτουμένης ἀδείας μεταβάσεως τοῦ εἰρημένου ἀρχιμυνητροπῆ.

— Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου, ἐκλεγείσα ἐν ἐποχῇ μεσοσημνεϊκῆς, εἶχε προβῆ καθ' ὑπέβρασιν τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς εἰς πώλησιν εἰς Ρῶσσον μοναχὸν κελλίου ἀνήκοντος τῇ Μονῇ, παραχωρήσασα ἅμα τῷ ἀγοραστῇ παρὰ τὰ νόμιμω καθεστῶτα τοῦ ἁγίου Ὁρους τὴν ἄδειαν μεταβολῆς τοῦ κελλίου εἰς Σκήτην. Ἡ ἱερὰ Κοινότης τοῦ ἁγίου Ὁρους, εἰς ἣν ἀννήθη τὸ πρᾶγμα, προσεπάθησε ματαίως νὰ πείσῃ τὴν εἰρημένην ἐπιτροπὴν ὅπως ἀνακαλέσῃ τὴν πράξιν ταύτην, ἧτις ὁμολογουμένως τυγχάνει παράνομος διὰ δύο λόγους, καὶ διότι ἐγένετο ὑπὸ ἐπιτροπῆς, μηδὲως κεντημένης τοιαύτην δικαιοδοσίαν καὶ διότι ἐστὶν ἐναντία τῇ ἐν ἁγίῳ Ὁρει ἱερᾷ καθοσττικῇ τάξει. Ἐπειδὴ δὲ οὐ μόνον ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὰς προτροπὰς τῆς ἱερᾶς Κοινότητος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀγοραστής ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς συμφωνιῶν ἐγκυτέστη ἐν τῷ κελλίῳ, εἰσαγαγόντες ἐν αὐτῷ καὶ ἄλλους μοναχοὺς, ἡ ἱερὰ Κοινότης τοῦ ἁγίου Ὁρους ἀποκηρύξασα τὴν πράξιν ἀνεκοίνωσε τὴν ἰσῦθεισιν καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἧτις ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς 26 μαρτίου ἐγκρίνασα καθ' ὅλοκληρίαν τὴν ἀπόφασιν τῆς ἱερᾶς Κοινότητος ἀπεκηρύξαι τὴν παράνομον πώλησιν καὶ ἀνήγγειλε τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς εἰς τὴν ἱερὰν Κοινότητα καὶ εἰς τὴν τοῦ Ἐσφιγμένου ἐπιτροπὴν, ἧ ἐνετείλατο ἅμα ἵνα ἀνευ ἀναβολῆς προβῆ εἰς ἐκλογὴν καταλλήλου ἡγουμένου.

— Ἀπονεμηθέντος ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως τῷ πανιε. μητροπολίτῃ Νεοκκισαρείας κ. Κωνσταντίνῳ τοῦ σταυροῦ τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Β' τμήματος τοῦ Σωτήρος, ἐξεδόθη συνετελεχ. πατριαρχικοῦ τα-

κρίνου ύψηλός αυτοκρατορικός ιραδής έπιτρέπον τῆ Α. Πανιερότητι να αποδεχθῆ καί φέρῃ τὸ άπονεμηθὲν αὐτῷ περι οὗ ὁ λόγος παράσημον.

— Έκ τηλεγραφήματος πρὸς τὸν ένταῦθα δικελοῦντα πανοσιολ. άρχιμανδρίτην κ. Άρσένιον έγνωσθη ὅτι άπέβιασεν ὁ προϊστάμενος τοῦ έν Μόσχῃ ιθρηνικοῦ Μετοχίου άρχιμανδρίτης Πολύκαρπος, έν τῶν άρχαιοτέρων άδελφῶν τῆς ιεραῆς Μονῆς τῶν 'Ισθρων, άγων τὸ ὄγδοηκοστὸν έτος τῆς ηλικίας αὐτοῦ.

— Κατὰ τὸ γενόμενον ὑπὸ τῆς Πατρ. Κεντρ. Έκκλησιαστικῆς Έπιτροπῆς Πρόγραμμα κηρύξουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῆ Δ' Κυριακῆ τῶν νηστειῶν έν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὁ Μ. άρχιεπίσκοπος κ. 'Ιωακείμ, έν Τζιζαλίφ ὁ ὑπογραμματεὺς τῆς ιεραῆς Συνόδου, έν 'Εδιρνεκκίφ ὁ πανοσιολογ. κ. Πάμφιλος, έν Βλάζικῃ ὁ θεοφιλ. έπίσκοπος Λεύκης κ. Λεόντιος, έν Ύψωμαθείσι ὁ θεοφιλ. έπίσκοπος 'Αργυρουπόλεως κ. Χαρίτων, έν τῆ έν Γαλατῆς ιεραῖ Έκκλησίῃ τοῦ άγ. 'Ιωάννου ὁ ιερατικῶς προϊστάμενος πανοσιολ. άρχιμανδρίτης κ. Γερμανὸς Θεοτοκάς, έν τῆ έν Σταυροδρομίφ ιεραῖ έκκλησίῃ τοῦ άγίου Κωνσταντίνου ὁ πανοσιολ. άρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος Δελικάνης, έν Ταταούλοις ὁ θεοφιλ. έπίσκοπος Χαριουπόλεως κ. Γεννάδιος καί έν τοῖς πρόποσι Ταταούλων ὁ αἰδεσιμ. οἰκονόμος κ. 'Ιωάννης ιερατικῶς προϊστάμενος.

ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Προσλαλὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἴκου. Πατριάρχου.

Σεβάσμοι έν Χριστῷ άδελφοί καί έντιμοί κίριοι!

Γνωστὸς βεβαίως τυγχάνει πᾶσιν ὑμῖν ὁ σκοπὸς τῆς συγκλήσεως τῆς παρούσης συνελεύσεως, ὅστις ἐστίν ἡ συνφά τῆ σχετικῆ διατάξει τοῦ περι έκλογῆς τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Έθ. Μ. Συμβουλίου κανονισμοῦ άντικατάστασις τοῦ ἡμῖσες προσωπικοῦ αὐτοῦ, ὅστιςος λήγει σήμερον ἡ διετῆς περίοδος, ἥτοι τῶν κκ. Σενοφῶντος Ζωγράφου, ὅστις συνεπλήρωσε ταύτην ὀριστικῶς, καί Παυλάκη βέη Φενερλή, Πάνου Κουρτζῆ καί Βασιλείου 'Ελευθεριάδου, οἵτινες ἐκλεγέντες νομιμῶς καί διορισθέντες εἰς άντικατάστασιν έτέρων μελῶν παραιτηθέντων έν τῆ πορείῃ τῶν έργασίων τοῦ Συμβουλίου, εἰσίν αὔθις ἐκλέξιμοι.

Οὐχ ἤττον οὐδόπως λαθάνουσι τὴν ἡμέτεραν άγάπην, οὐ μόνον ἡ μεγάλη εὐθύνη ἣν φέρουσι οἱ περιβεβλημένοι τοιαύτην ἔθνικην ὑπηρεσίαν, έν ἣ πρὸς πολλοῖς άλλοις σπουδαίοις καί δυσχερέσι έργοις τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ άπονομή τῆς δικαιοσύνης, αλλά καί τὰ προσόντα, ὅφ' ὧν δεόν να περικοσμηῶνται ὅπως δυναθῶσιν να ἐκπληρώσωσι πιστῶς καί άνελλιπῶς τὴν σπουδαίαν αὐτῶν άποστολήν, καί φανῶσιν άξιοι τῆς έμπιστοσύνης τῶν ἐκλογέων αὐτῶν. Καί δὴ πρωτίστως κατὰ καθῆκον ἱερὸν άπομένοντες

δικαιῶς τὸν προσήκοντα έπαινον, καί ταῖς ἐκ βλάβους ψυχῆς εὐχαῖς τῆς άγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Έκκλησίας καταστέφοντες καί πανδήμως κηρύττοντες έν ὀνόματι αὐτῆς καί σὺμπαντος τοῦ ἔθνους τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην πρὸς τε τὰ άποχωροῦντα ἰδίῃ καί πρὸς άπαντα έν γενέει τὰ άρχιεραικῆ καί λαϊκῆ μέλη τοῦ Συμβουλίου, άνθ' ὅτου μετὰ ζήλου οὐ τοῦ τυχόντος καί μετὰ αὐταπαρνησίας εἰργάσθησαν ὑπέρ τῶν δικαίων τῆς Έκκλησίας καί τοῦ Γένους ἡμῶν, προσκαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως ἐξ αἰσθήματος φιλογενεῖς ὀρῶμενοι προθυμηθῆτε ἕκαστος να δώσητε τὴν ψῆφον ὑμῶν ὑπέρ ἐκείνων, οὓς συνοῖδατε άξιους καί ἱκανοὺς εἰς άνάληψιν τῶν δυσχερῶν τούτων καθηκόντων καί έμφορουμένων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὡς καί οἱ προκάτοχοι αὐτῶν ζήλου, ὅπως συντελέσωσι κατὰ τὸ ένὸν ὑπέρ τῶν κοινῶν ἐκκλησιαστικῶν καί ἔθνικῶν ἡμῶν συμφερόντων, να έν κενρῷ τῷ προσήκοντι τῶν κοινῶν οὐτοῖς έπαξίως τῶν έπαινῶν καί ἐγκαρδιῶν εὐλογιῶν τῆς Έκκλησίας καί τῆς κοινῆς τοῦ ἔθνους εὐγνωμοσύνης.

'Επικαλοῦμεθα δὲ θερμῶς τὸν Ὑψιστον ὅπως φωτίξῃ καί καθοδηγῇ ὑμᾶς εἰς πᾶν ἔργον άγαθόν καί αὐτῷ άρεστόν. Γένοιτο!

Έκθεσις τῶν ἐτησίων έργασίων τοῦ Δ. Έθ. Μ. Συμβουλίου.

Παναγιώτατε άίσποτα!

Τὸ Δ. Έθ. Μ. Συμβούλιον προαχόμενον εἰς ἐπιτέλειαν ἐπιβεβλημένου καθήκοντος, καθ' ὃ έν τῆ λήξει ἐκάστης ἐτησίης περιόδου ὀφείλει συνοπτικῆν τῶν αὐτῷ πεπραγμένων ποιήσασθαι έκθεσην πρὸς γνῶσιν τῆς πρὸς άντικατάστασιν τοῦ ἡμῖσες τῶν λαϊκῶν αὐτοῦ μελῶν, τῶν τῆν διετῆ αὐτῶν περιόδου διακυσάντων, συνεργημένης κατὰ πᾶν έτος νομίμου ἔθνικῆς αντιπροσωπειάς, προσέρχεται καί σήμερον, ὅτε, ληγουσῆς ὅσον οὕτω καί τῆς παρούσης χρονικῆς περιόδου, πρόκειται να διὰ τῆς συγκροτηθεμένης τῆ 24 ἰσταμένου γενικῆς συνελεύσεως γενήται ἡ ἐκλογή τῶν αντικαταστήροντων τοὺς ἐξ αὐτοῦ άποχωροῦντας άξιότιμους: κκ. Ξ. Ζωγράφου, Β. 'Ελευθεριάδην, Π. Κουρτζῆν καί Π. Φενερλήν, να διὰ βραχείων ὑπεβλή τῆ Ὑμ. Θ. Παναγιότητι καί δι' Αὐτῆς τῆ ἐρίτιμῃ ταύτῃ τῶν ἐκλογέων συνελεύσει εἶ τι κατὰ τὸ δυνατόν ἐτέλεσεν έν τῆ διπλῇ αὐτοῦ ἰδιότητι, τῆ Δικαστικῆ ἠδλονοῦν καί τῆ Διοικητικῆ.

'Αρχόμενοι δὲ πρὸ παντός ἐκ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ Συμβουλίου, σημειοῦμεθα ὅτι, ὅτε κατὰ τὸν παρελθόντα μάρτιον ἡ άντικατάστασις προῦκειτο τῶν τότε μελλόντων ν' άποχωρήσωσιν, ἡ τῆς γενικῆς συνελεύσεως πλειοψηφία ἐξελέξατο καί άνέδειξεν άξιους αὐτῶν διαδόχους τοὺς άξιότιμους κκ. Γρ. Γαροφαλιδῆν, Κ. Βαϊκάνην, Κ. Χατζήπουλον καί Γ. Βασιλειάδην. Έκ τούτων ὅμως ὁ μὲν κ. Κ. Βαϊκάνης έν τῷ μέσῳ τοῦ σταδίου αὐτοῦ άποσυμβεῖς άντικατέστη οὐ πρὸ πολλοῦ, ἐκλογῆ τῶν δύο Διοικητικῶν τῆς Έκκλησίας Σωμάτων, διὰ τοῦ κ. Β. Σαρακιώτου, ὁ δὲ κ. Γ. Βασιλειάδης εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐξαιρεθεῖς διὰ λόγους εὐλογοφανεῖς τῆ Έκκλησίᾳ, ἔσχε διαδόχον αὐτοῦ τὸν ἐπίσης ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων ἐκλεγέντα κ. Δ. Γενιδουνικῶν. Οὕτω δὲ τὸ Συμβούλιον άποτελούμενον τὸ κατ' άρχὰς μὲν ὑπὸ τῶν άνωτέρω κυρίων μετὰ τὸν ἀπὸ τοῦ προπαρελθόντος έτους διατελούντων τοιούτων κκ. Ξ. Ζωγράφου, Π. Μ. Κουρτζῆ, 'Αλ. Παντζεῖρη καί Β. 'Ελευθεριάδου καί τῶν ἐπί-

σμάτων προσηθέντων κκ. Β. Σαρακιώτου καὶ Π. Φενερλή ὡς ἀντικαταστάτων τοῦ μὲν τοῦ κ. Κ. Βαϊζάνη, ἔχοντες εἰσέτι νὰ ἀναστή μίαν ἐτησίαν περίοδον, τοῦ δὲ τοῦ πρὸ πολλοῦ ὠπαύτου ἀποσυρθέντος κ. Ἄλ. Παντζήρη, οὗτινος λήγει νῦν ἡ διετής περίοδος, καὶ ὑπὸ τῶν ἐξῆς κληρικῶν μελῶν, ἤτοι τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Ἑρακλείας κ. Γερμανοῦ, προέδρου, Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ, Σισαίου κ. Ἀθανασίου καὶ τοῦ Λιτίστου κ. Γρυατίου, σχόντος δύο μετὰ ταῦτα διαδόχους τοῦ ἀγ. Μογλενῶν κ. Καλλίνικου καὶ Σωφροναγθοπούλου κ. Παρθένου, παρεδρεύοντα νῦν ἐν τῷ Συμβουλίῳ, καθήρξατο τῇ 11ῃ ἀπριλίου παρελθόντος τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, περὶ ὧν ποιούμεθα ἐφεξῆς λόγον οὐ διὰ πολλῶν.

Καὶ πρῶτιστα, προκειμένου περὶ τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ, τῶν τε δικαστικῶν καὶ τῶν διοικητικῶν, καθὼς καὶ τῶν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου συγχροηθειῶν, αὐτὰ ἀνήλθον ἐν συνόλῳ εἰς 45, ἤτοι ἀναλυτικώτερον εἰπεῖν, δέκα μὲν ἐγένοντο δικαστικά, 18 διοικητικά, τακτικά τε καὶ ἑκαττοί, καὶ 18 κοινὰ μετὰ τοῦ ἐτέρου Σώματος.

Τὸ ἔθροισμα τοῦτο τῶν συνεδριάσεων τῆς ληγουσῆς ταύτης περιόδου πρὸς τὸ τῶν προηγουμένων ἐτῶν ἀντιπαράβολόν μιν ἀνακρινήτως εὐρήται ἰκανῶς ὑποδέεστερον· ἀλλὰ τὴν οὐσιωδὴν ταύτην διαφορὰν, ἥτις ἰδίᾳ παρατηρεῖται ἐν ταῖς συνεδρίαις τοῦ Συμβουλίου, δικαιολογεῖ προφανῶς ἡ ἕνεκα τῶν γνωστῶν λόγων κατ' ἀνάγκην ἐπελθούσα γενικὴ τῆς ἐργασίας τῶν Πατριαρχείων ἀναστολή, συνεπεί τῆς ὁποίας διακόψαν τὸ Συμβούλιον τὰς συνεδριάσεις αὐτοῦ ἀπὸ τῆς 7ης ἰουλίου π. ἔ. καὶ ἐφεξῆς, μόλις ἐποήρησθε ἐπανάληψιν αὐτῶν τῇ 19ῃ ἰανουαρίου ἔ. ἔ. ἤτοι μετὰ πάροδον ἑνὸς καὶ ἐπέκεινα ἐξαμήνου. Οὐχ ἦττον κατὰ τὰς ἀνωτέρω αὐτοῦ δικαστικὰς συνεδριάσεις τὸ Συμβούλιον ἐπελήθη καὶ ἐξεδίδικται τρεῖς ἔκ τῶν εἰς αὐτὸ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παραπεμφθειῶν ἑκτὸ νέον ὄλιον ὑποθέσεων πρωτοδικῶν καὶ κατ' ἔρπον μεθ' ἑτέρων ἑτεῖ ἐνέει ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μιναισῶν ἐκκρεμῶν, δώδεκα δ' ἐξέδοκ προδικαστικὰς τε καὶ ὁριστικὰς ἀποφάσεις, μίνουσι δ' εἰσέτι ὑπὸ συζήτησιν ἐκκρεμῆς ὑποθέσεις ἕκ τε προηγουμένων ἐτῶν καὶ ἕκ τοῦ ἔτι λήγοντος περὶ τὰς δέκα.

Ἐπίσης κατὰ τὰς διοικητικὰς αὐτοῦ συνεδριάσεις τὸ Συμβούλιον οὐκ ὀλίγων ἐπελήθη ὑποθέσεων καὶ ζητημάτων εἴτε ἰδιωτικοῦ εἴτε γενικοῦ ἐνδιεφέροντος. ἄπρὸς διὰ διαφορῶν ἐγγράφων παρεπέμφθησαν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἰ. Μ. Θ. Παναγιώτητος ἀνεργουμένων ἐν ὅλῳ εἰς 180 καὶ ἀποτελουμένων ἐξ ὑπουργικῶν τεκερῶν, ἐξ ἀναφορῶν ἰδιωτικῶν τε καὶ μὴ, ἐξ ἐκθέσεων τακτικῶν τε ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ ἐκτάκτων Ἐπιτροπῶν καὶ ἐξ ἄλλων αἰτήσεων πραγματευομένων περὶ ὑποθέσεων ποικίλων κοινοῦ εἴτε ἰδιωτικοῦ χαρακτήρος. Μολοντὶ δὲ βραχίον ἦν αὐτῷ, τῆς διακοπῆς ἕνεκα, ὃ πρὸς ἐργασίαν χρόνος, οὐδὲν ἦτο καὶ ἐν τῷ ὀλίγῳ τούτῳ χρονικῷ διαστήματι τὸ Συμβούλιον κατάρθρωσεν ἵνα, οὐ μόνον τὰς διὰ τοιοῦτων ἡσίων ἐγγράφων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὑπολειφθείσας ὑποθέσεις τέλειον ἐκκαθάρῃ, ἀλλὰ καὶ ἰκανὸν μέρος τῶν τοῦ λήγοντος εἰς ἱριστικῶν ν' ἀγάγη πέρας, ἐλάχιστον μόνον ἀρῆθλον ἐγγράφων καταλιπὼν μεταδιδαστέον εἰς τὸ ἐπίθιν.

Ἄλλ' ἐν ἂν ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω διπλῆν τοῦ Συμβουλίου ἰδιότητα συνεδριάσεις αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐργασίαι εἰς τοιοῦτον μικρὸν περιορίζονται κύκλον, ἕνεκα τοῦ εἰρημένου ὄλιου ἐκτάκτου καὶ ἀνεξαρτήτου αἰτίου, αἱ μετὰ τοῦ ἐτέρου ὄλιου σεβαστοῦ τῆς Ἐκκλησίας Σώματος κοινὰ αὐτοῦ συνεδρῶσι καὶ ἡ συνεργασία τούναντιον ὑπῆρξεν καὶ πυκνὰ, ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε, καὶ ὑψίστης διὰ τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους σημασίας καὶ σπουδαιότητος, διότι κατὰ ταύτας, εἰς

ὀκτωκαίδεκα, ὡς προσήρται ἀριθμομεινὰς, συνεζητήθη ἐπανειλημμένως μετὰ τῆς ἐμπροσθέντος εἰς τὸ εἰς ὃ ἀφαιρών αὐτὰ ἀντικείμενον σοβηρότητος καὶ ἐπιστασίας τὸ ἐπὶ μακρὸν τὴν Ἐκκλησίαν ἀπασχολήσαν ζήτημα τῶν ἡμετέρων προνομίων, οὗτινος αἰτίως, σὺν Θεῷ, ἐπιλυθέντος, εὐδοκίᾳ καὶ ἐπινοεῖται τοῦ κραταίου καὶ φιλοδικαίου ἡμῶν Ἀνακτος, ἐπεβραβεύθη καὶ αὐθις τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ ποσὴ τῆς εἰρήνης, ἐπελθούσης τῆς τάξεως ἐν ταῖς ἐνεργείαις καὶ τῇ δικαιοδοσίᾳ αὐτῆς καὶ ἐξαπαλατισθείσης αὐτῷ τέλειον τῆς ἀπροσκόπτου τοῦ λοιποῦ λειτουργίας αὐτῆς.

Οὐχ ἦττον δὲν λείπομεν ἵνα μνημονεύσωμεν, ὄλιος ἰδιαίτερον περὶ αὐτοῦ ποιούμενοι λόγον, ὅτι μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ καθεστώτος, τὸ Συμβούλιον, ἐν τινι τῶν μετὰ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου συνεδριάσεων αὐτοῦ, σπουδασιώτην καὶ ἀνυσιμωτάτην εἴληφεν ἀπὸ κοινοῦ ἀπόφασιν, ἀφορῶσαν εἰς τὸν κατάρτιστον εἰδικῆς δικονομίας, μελλούσης τοῦ λοιποῦ νὰ διέπη τὰ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, ἀνατεθείσης καταλλήλως τῆς τοῦ ἔργου τούτου μελέτης καὶ ἐκπονήσεως εἰς Ἐπιτροπὴν, ἥτις ἀρχιμένη ἦδη τῆς ἐπεξεργασίας οὗτου, ἐλπίζει ὅτι ἐνὸς βραχείου ἢ ὑποβόλη τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας αὐτῆς εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ κύρωσιν τῶν δύο Σωμάτων διὰ τὰ περαιτέρω.

Τὰ ὄλιγα ταῦτα, ἐν οἷς πᾶσα κεφαλαιώδης ἡ τῆς ληγουσῆς ταύτης περιόδου τοῦ Συμβουλίου ἐργασία περιλαμβάνεται, καθυποβόλλοντες εὐπεθέτως τῇ Ἰ. Μ. Θ. Παναγιώτητι πρὸς γνώσιν Αὐτῆς τε καὶ τῆς προσεχῶς συνεργουμένης Ἐκκλησιαστικῆς Συνελεύσεως, ἐπικαλούμεθα τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχὰς καὶ διατελούμεν μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 20 Μαρτίου 1891.

Διὰ τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ

† Ἑρακλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΡΗΤΟΝ*

* Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλιτικῷ, τέκνον, ἀφάνται σοὶ αἱ ἑμαρτίαι· Ματθ. Β' 5.

Ἐὰν παραλείψωμεν τὸ ἰουδαϊκὸν ἔθνος, τὸ κατ' ἐξοχὴν τοῦτο ἔθνος τῆς θρησκείας, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ὁποίου τρανώτατα κατακρίνεται ἡ ἀνάγκη τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πίστεως, ἐὰν λέγω παραλείψωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐβραϊκοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ὁσάκις ἀμυκίαν διετῆρει τὴν πίστιν τῶν πατέρων αὐτοῦ κατῶρθου μεγάλῃ καὶ θαυμαστά, ὁσάκις δὲ ἀπέκλινεν ἀπ' αὐτῆς ἡ φοβερὰ τῆς ἠθικῆς ἐκλύσεως καὶ μετὰ ταῦτα τῆς δουλείας χεῖρ ἐπέτιθετο ἐπ' αὐτοῦ, ἀπαντα τὰ ἄλλα ἔθνη τὰ εἴτε μικρὰν εἴτε μεγάλῃν θραξίν σχόντα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος τότε μόνον ἐγένοντο μεγάλῃ καὶ εὐδαίμονα, τότε μόνον ἦσαν εὐνοῦσα καὶ ἀμυκία, ἐφ' ὅσον ζῶσαν καὶ ἄμυκτον διετηρεῖτο ἐν αὐτοῖς τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα, ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεόν. Τούναντιον ἄμα ἡ πίστις διεσαλεύθη, ἄμα εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἔθνη ἡ ἀπιστία καὶ πρὸς τὸν Θεόν

* Συνέχει ἀπὸ σελ. 22--24 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου καὶ τέλους.

ἀσέβεια και αυτά τὰ μέγιστα ἔθνη δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποφύγῃσι τὸν ἀναπόφευκτον νόμον τῆς ἠθικῆς ἐκλύσεως και τῆς καταστροφῆς. Τὰ ἔθνη ἀποτελοῦσιν ὅπως τὰ ἄτομα μεγάλους ὄργανισμούς ἔχοντας ἰδίους νόμους, ἰδίαις δυνάμεις, ἰδίαν κατασκευὴν ὅπως τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμόν διακλύει ἡ ἀσθένεια, οὕτω και τοὺς μεγάλους ἔθνικούς ὄργανισμούς διακλύει ἡ ἀσέβεια, ἡ ἀπιστία. Ἀναπολήσατε εἰς τὴν μνήμην ὑμῶν τὸ μέγα και εὐδαίμον ρωμαϊκὸν ἔθνος. Ἐφ' ὅσον οἱ Ῥωμαῖοι ἀκμαῖον διετήρουν τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν αἰσθημα, διεσώζετο παρ' αὐτοῖς ἡ παροιμιώδης ἐκείνη χρηστότης τῶν ἡθῶν, ἧτις παρήγαγε τοὺς μεγάλους και θαυμασίους ἐκείνους χαρακτηῖρας και κατέστησε τὴν Ῥώμην κοσμοκράτειραν τῆς οἰκουμένης. Ἀμα ὅμως ἐχαλαρώθη τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα, ἄμα ἡ πίστις τῶν πατέρων αὐτῶν ἐψύγη, ἡ διαφθορὰ τῶν ἡθῶν τερατώδης εἰσῆλθεν εἰς τὴν ρωμαϊκὴν κοινωνίαν, και τὸ ρωμαϊκὸν κράτος κατέπεσεν ὡς πίπτει παλαιὰ και προαιώνιος ὄρυς ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ ξυλοκόπου. Αἱ μεγάλοι τῶν Ῥωμαίων ἀρεταὶ μετεβλήθησαν εἰς μεγάλας, εἰς τερατώδεις κακίας, τῶν ὁποίων ἡ μνήμη ἐτι και νῦν ἐμποεῖ φρίκην. Ἡ ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους εἰς τὰ αὐτὰ ἄγει ἡμᾶς συμπεράσματα. Ἐφ' ὅσον οἱ ἄρχαῖοι Ἕλληνες ἀκμαῖαν διετήρουν τὴν ἀρετὴν πίστιν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὰ ἦθη αὐτῶν ἦσαν ἀγνά και οἱ Ἕλληνες οὐ μόνον χρυσοῖς γράμμασιν ἀνέγραψαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ και κατέστησαν οἱ ἀθάνατοι διδάσκαλοι τοῦ πολιτισμοῦ εἰς ἅπαντα τὰ ἔθνη. Ἀμα ὅμως ἡ θρησκεία αὐτῶν περιεφρονήθη, ἄμα τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν αἰσθημα ἐψυχρῶνθη ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν σοφιστῶν και ἄλλων ψευδοδιδασκάλων, ἡ ἔκλυσις τῶν ἡθῶν εἰσεχώρησεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν και τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπέστη ὅσας ὑπέστη καταστροφάς. Ἀλλὰ μήπως ἡ ἱστορία τῶν νεωτέρων ἔθνῶν εἶναι ἤττον διδακτικῆς; μήπως δὲν εἶναι ζωηρὰ ἐτι εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τὰ φοβερὰ δυστυχήματα μεγάλου και εὐδαίμονος ἔθνους, τὸ ὅποιον ἐνῶ θεωρεῖται τὸ μέγιστον τῶν ἔθνῶν τῆς γῆς, ἐνῶ οἱ κυβερνήται αὐτοῦ ἦσαν τὰ μαντεῖα τοῦ κόσμου, ἀίρουν εὐρέθως σφαδάζον ὑπὸ τὸν πόδα χμελιώτου νικητοῦ; Ἀλλὰ τελευταῖον τίς ἐξ ἡμῶν δὲν γινώσκει τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγρίου ἐκείνου βασιλέως, ὅστις ἀποστειλάς τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο και εὐδαίμον ἔθνος, εἰς τὸ ὅποιον αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταὶ κατήντησαν συνήθειαι τοῦ καθημερινοῦ βίου, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔθνους τούτου; Ποία ἄραγε ἀπάντησις ἐδόθη εἰς τὸν βασιλέα τούτον; εἶπον ἄρξ γε αὐτῷ ὅτι ὁ ἀμύθητος τῶν κατοίκων πλοῦτος, αἱ καὶ ἰεράστην γινόμεναι ἐφευρέσεις και ἀνακαλύψεις, ἡ πεφημισμένη σοφία τῶν σχολῶν αὐτοῦ εἰσι τὰ αἰτια τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔθνους τούτου; οὐχί, πάντα ταῦτά εἰσιν ἀποτελέσματα, οὐχί δὲ και αἰτία· ἐστὶ γὰρ αὐτῷ εἰς ἀπάντησιν τὸ Εὐαγγέλιον, διότι ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν μεγαλύνει και κρατύνει τὰ ἔθνη και καθίστησιν αὐτὰ ἰσχυρὰ και εὐδαί-

μονα, ἐνῶ ἡ ἀσέβεια και ἡ ἀπιστία καταστρέφει αὐτά. Ὁ νόμος οὗτος εἶναι μοιραῖος ὅπως οἱ φυσικοὶ νόμοι ἄμα ἔθνος τι παρεκκλίνει τῆς πίστεως αὐτοῦ ἀμέσως εἰσέρχεται ἐν αὐτῷ ἡ διαφθορὰ, ἡ παρακμὴ και ἡ διέκλυσις. Ἄς μελετήσωσι τὸν νόμον τούτον ὅσοι ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν ἐξασκοῦσιν ἐπιρροὴν τινα ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ἔθνῶν, πρώτιστον αὐτῶν καθήκον εἶναι ἵνα διὰ τῆς διδασκαλίας και τοῦ παραδείγματος αὐτῶν διδάσκωσιν αὐτοὺς τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ὅσοι εἴτε κυβερνῆται, εἴτε προύχοντες, εἴτε συγγραφεῖς, εἴτε διδάσκαλοι, εἴτε ἐπιστήμονες, εἴτε πρὸ πάντων ἱερεῖς ἀπομακρύνουσι τὰ ἔθνη διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν και τοῦ παραδείγματος ἀπὸ τοῦ Θεοῦ και τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως, οὕτοι καταστρέφουσι τὸν σπουδαιότερον παράγοντα τῆς εὐδαιμονίας και τοῦ μεγαλείου τῶν ἔθνῶν και καθίστανται ἀληθεῖς καταστροφεῖς και ὀλετήρες αὐτῶν. Ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τοιουτοτρόπως ἐδημιούργησε τὰ πράγματα, ὥστε τὰ πάντα, ἄτομά τε και ἔθνη νὰ ἐργάζωνται πρὸς πραγμάτωσιν τῆς βασιλείας τοῦ ἀγαθοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· ἄμα λοιπὸν ἐν ἔθνος παρεκκλίνει τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, και παρεκκλίνει διὰ τῆς ἀσεβείας και ἀπιστίας, συντρίβει και θραύει τὸ ὄνειδος ὅπως ὁ κεραμεὺς συντρίβει και θραύει τὸ ἄχρηστον εἰς ἐργασίαν σκεῦος.

Εἰς τὰ ἄτομα, εὐσεβεῖς και φιλόχριστοι ἀκραταί, εἰς τὰ ἄτομα ἡ ἀνάγκη τῆς πίστεως εἶναι ἐπίσης κατακρήνη και κατάδηλος. Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ πολυκακρήτῳ τούτῳ κόσμῳ, ἐν ᾧ εἰς πᾶν βῆμα συναντᾷ τὴν κακίαν και πονηρίαν, θὰ ἦτο κλάμος ὑπὸ τῶν παντοίων τῆς πλάνης και ἀμαρτίας ἀνέμων σπλευόμενος, ἐὰν δὲν εἶχε τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν φωτίζουσαν τὰ διακρίματα αὐτοῦ και καθοδηγοῦσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ. Οὔτε ἡ γνώσις, οὔτε ἡ ἐπιστήμη, οὔτε ἡ ὑλικὴ εὐδαιμονία, οὔτε ἄλλο τι δύνανται νὰ ἀντικαταστήσωσι διὰ τὸν ἄνθρωπον τὸν Θεόν και τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν· ἀραιρέσατε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τὴν πίστιν και τὸν Θεόν και ἄμέσως γίνεται ἔρμειον τοῦ ψεύδους και τῆς κακίας. Οὐ μόνον κατ' οὐδέναν τρόπον δύναται ὁ ἄνθρωπος ἄνευ τοῦ Θεοῦ και τῆς πίστεως νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ και αὐτὴ ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ἀπλὴ ὑπαρξίς αὐτοῦ ἀποβαίνει ἐλεεινὴ και δύσμοιρος. Πολλοὶ φρονοῦσιν ὅτι ὁ Θεὸς και ἡ πίστις εἶναι διὰ τοὺς ἀπλοῦς ἀνθρώπους και ὅτι ἄμα φθάσῃ τις εἰς βαθμὸν τινα καλλιέργειας τοῦ πνεύματος δύναται νὰ βιώσῃ και ἄνευ τοῦ Θεοῦ και τῆς πίστεως· οἱ τοιοῦτοι ἄμα εἰς ἐπιτρέψωσι νὰ εἴπω αὐτοῖς ὅτι δὲν εἶναι ἀληθῶς σπουδαῖον πολλὴ διανοητικὴ ἀνάπτυξις προσεγγίζει εἰς τὸν Θεόν, ὀλίγη δὲ ἀπομακρύνει ἀπ' αὐτοῦ. Ὅσῳ τις βαθύτερον μελετᾷ τὸν ἄνθρωπον, ὅσον σοφώτερον ἀνακλύει τὸ παράδοξον τούτο ὄν, ὅσῳ ἐμβριθέστερον ἐξετάζει τὸν κόσμον, τὴν ἀρχὴν και τὸ τέλος αὐτοῦ, τόσῳ μᾶλλον πείθεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τοῦ Θεοῦ και τῆς πίστεως εἰς πᾶν αὐτοῦ βῆμα. Ἡ πίστις ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον

ἐν ἡμέραις εὐτυχίας, ἡ πίστις παρκαμυθεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐν ἡμέραις δυστυχίας, ἡ πίστις φωτίζει τὸν νοῦν τοῦ σοφοῦ, ἡ πίστις ἐλαφρύνει τὰς συμφορὰς τοῦ δυστυχούς, ἡ πίστις τὸν βίον τοῦτον τῶν πόνων καὶ βασάνων καθίστασι βιώσιμον, ἡ πίστις ἐπιφέρει βλάσκαμον παρκαμυθείας ἐπὶ τῶν πασχόντων. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος γεννηθῆ ἐν μέσῳ τῆς εὐτυχίας, ἢ ὅταν ἀκολούθως ἀποκτήσῃ περιουσίαν χωρὶς νὰ γνωρίσῃ τοὺς πόνους τῆς δυστυχίας, τίς θέλει εἰπεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὅτι ὀφείλει νὰ συμπῶλῃ εἰς τοὺς δυστυχχεῖς, νὰ βοηθῇ αὐτοὺς διότι ὁ πλοῦτος αὐτοῦ εἶναι δεδομένος πρὸς ἀνακουρίσιν τῶν θεινῶν τῶν δυστυχῶν; τίς ἄλλος θὰ εἴπῃ αὐτῷ ταῦτα εἰμὴ ὁ Θεὸς καὶ ἡ πίστις; ἄνευ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πίστεως ὁ πλοῦσιος θὰ καθήντα εἰς τὸ ἀρχαίωμεν καὶ πίνωμεν αὔριον γὰρ ἀποθνήσκωμεν. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος γεννηθῆ ἐν τῇ δυστυχίᾳ, ἢ ἀπολέσῃ διὰ μωρίων πόνων καὶ μάθων ἀποκτηθεῖσιν περιουσίαν, ὅταν ἀπολέσῃ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν, ὅταν χάσῃ ἐκ τῶν ἀγκαλιῶν αὐτοῦ προσφιλέστατα ὄντα, γονεῖς, φίλους, σύζυγον, τέκνα, ὅταν πῆρ τῆς χηρείας ἢ τῆς ὄρφανιᾶς τὸ πικρὸν, τὸ πικρότατον ποτήριον, τίς θὰ χύσῃ βλάσκαμον παρηγορίας εἰς τὰς πληγὰς του, τίς θὰ εἴπῃ εἰς τὸν ἀπληπιμῆνον ἔλπιζε, εἰς τὸν ἀπεγνωσμένον θάρρει, τίς θὰ παρηγορήσῃ τὸν δυστυχῆ, τὴν χήραν, τὸ ὄρφανόν, τίς ἄλλος εἰμὴ ὁ Θεὸς καὶ ἡ πίστις; Ὅταν ὁ ἀγαθὸς; πλοῦσιος ἀνοίγῃ τὰ ταμεία αὐτοῦ ἢ δὲ εὐγενὴς οἰκοδόσποινα, ἀρίστουα τὰ πλήρη εὐτυχίας μέγαρα αὐτῆς, ἔρχεται εἰς τὴν κλύβην τοῦ πτωχοῦ καὶ ὡς ἄλλη πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἀνακουρίζει τὰ θεινὰ αὐτοῦ, τίς ἀνάπτει ἐν τῇ εὐγενείᾳ αὐτῶν καρδίᾳ τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς φιλάνθρωπιᾶς; τίς ἄλλος εἰμὴ ὁ Θεὸς καὶ ἡ πίστις; ἄνευ πίστεως ὁ εὐτυχὴς θὰ ἦτο ἀσπλαγχνος, ὁ δὲ δυστυχὴς θὰ ἤρχετο εἰς ἀπελπισίαν, εἰς ἀπόγνωσιν. Ὅταν ὁ σοφός, ὁ ἐπιστήμων, ἔρχεται εἰς ἀπελπισίαν ἐνὸς προβλήματος ἀλύτου, τίς δύναται νὰ στηρίξῃ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καὶ ἐνισχύσῃ αὐτὴν εἰς εὐρεσιν τῆς ἀληθείας, τίς ἄλλος εἰμὴ ὁ Θεὸς καὶ ἡ πίστις; Ὅταν ὁ ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς ἀσθενείας ἀγωνιῶν κατανοῇ τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἱατρῶν εἰς τὸ νὰ ἐπαναγάγῃ αὐτὸν εἰς τὴν υγίειαν, τίνα ἄλλην ἔχει τελευταίαν παρκαμυθίαν ἢ τὸν Θεόν καὶ τὴν πίστιν; διότι καθὰ εἶπεν εἰς τῶν μεγάλων τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης διδασκάλων ὁ ἱατρός νοσηλεύει, ἀλλ' ὁμοῦς ὁ Θεὸς θεραπεύει. Ὅταν ὁ ἔμπορος, ὅστις ἔαχμεν ἀτυχχεῖς ἐπιχειρήσεις, αἰσθάνηται τὸν πειρασμὸν τοῦ νὰ καταχρησθῇ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἄλλων τίς στηρίζει αὐτὸν εἰς τὴν τιμιότητα εἰμὴ ἡ πίστις καὶ ὁ Θεός; Ὅταν ἡ πτωχὴ κόρη ὑπὸ τὴν μεροληψίαν πνοῆν ἀθλίου διαφθορῶς λησμονήσῃ τὸ καθήκον καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς, τίς θὰ λυτρώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀπωλείας ἐν ὅχι ὁ Θεὸς καὶ ἡ πίστις; Ὅταν ὁ καλὴς ἐμπιστευτὴν τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς ὀλίγας σανίδας τίς δίδωσιν αὐτῷ ἐλπίδα καὶ θάρρος ἐν μέσῳ τῶν ἀγρίων κυμάτων καὶ τῶν μαινομένων ὠκεανῶν,

τίς ἄλλος εἰμὴ ἡ πίστις καὶ ὁ Θεός; Ὅταν τέλος ὁ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ ποτισθῇ τὴν φοβεράν πικρίαν τῆς ἀδικίας καὶ συκοφαντίας τοῦ κόσμου, τίς δύναται νὰ ἐπουλώσῃ τὰς πληγὰς τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰμὴ ἡ πίστις καὶ ὁ Θεός;

Πίστις λοιπὸν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, πίστις εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ πίστις θερμὴ καὶ ζῶσα, πίστις κατέχουσα ὁλόκληρον τὴν ψυχὴν ὑμῶν καὶ διὰ τῶν ἔργων ὑμῶν ἐκδηλουμένη, ἔστω αἰεὶ τὸ ἐφόδιον τοῦ βίου ὑμῶν. Καὶ ὡς ἔθνος καὶ ὡς ἄτομα ἔχομεν ἀνάγκην τῆς πίστεως, οὐδὲν ἄγαθὸν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν. Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ ποιῶν αἰεὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ μεθ' ἡμῶν εἴθε νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὰς καρδίας πάντων ἡμῶν τὴν πρὸς αὐτὸν ἀληθῆ καὶ θερμὴν πίστιν, ἵνα καὶ ὡς ἔθνος καὶ ὡς ἄτομα πραγματώσωμεν τὸ θεῖον αὐτοῦ θέλημα, καὶ γενώμεθα κοινωνοὶ καὶ μέτοχοι τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Γένοιτο!

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ*

III.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὀρίσῃ τις ἐπακριβῶς τὸν χρόνον, ὅστις διῆλθε μεταξὺ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος καὶ τῆς ἐμμανίσεως τοῦ πρώτου γραπτοῦ ἔργου. Ὁ χρόνος οὗτος ἔδει κατ' ἀνάγκην νὰ ἦ λίαν βραχύς. Ἡ κοινὴ τῆς Ἐκκλησίας παράδοσις τίθησι τὴν σύστασιν τοῦ πρώτου Εὐαγγελίου μεταξὺ τοῦ 33 καὶ τοῦ 40 ἔτους τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας (Εὐσεβ. Χρ. Εἰρήν. adv. haeres III, 1.). Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο συγγραφέα ἔχει ἕνα τῶν Ἀποστόλων, Ματθαῖον τὸν τελώνην. Ἐγράφη γράμμασιν ἑβραϊκοῖς διὰ τοὺς Ἰουδαίους τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ (Ἱερ. κατὰ Πελαγ. III, 1 Εἰρήν. κατὰ αἰρετικῶν) ἐν τῇ γλώσσῃ ἣν ὠμίλουσιν οὗτοι τότε, ἦτοι τὴν ἄραμικὴν διάλεκτον, ἣτις εἶναι μίγμα χαλδαϊκῆς καὶ ἄσσυριακῆς γλώσσης καὶ ἦτις ἦν ἡ γλῶσσα αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ θεμελιώδης ἰδέα, ἐφ' ἧς συνεκεντροῦτο ἅπασα ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων εἶναι ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦν πρῶτιστα πάντων ὁ διὰ τῶν προφητῶν εἰς τὸν Ἰσραὴλ προκηρυχθεὶς Μεσσίας. Περί τούτου ἠγωνίζοντο νὰ πείσωσι τοὺς Ἰουδαίους πάντας. Τὸ κήρυγμα αὐτῶν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἡ δημοσία μαρτυρία τῆς ἀληθείας ταύτης, ὅπως ἀποδεικνύουσι τοῦτο τὰ τεμάχια τῶν λόγων, ἅτινα αἱ Πράξεις δίδωσιν ἡμῖν (Πρ. 11, 4, καὶ Ἐφ. 4, 8 καὶ Ἐφ. 5, 29—32 κτλ.). Ἐκεῖνο ὅπερ ἔλεγεν ὁ Πέτρος, ὅλοι οἱ σύντροφοι αὐτοῦ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐμπνεόμενοι πίστεως ἔλεγον ὡσαύτως· ἄμα δὲ ὁ Ἰησοῦς κατέλιπεν αὐτοὺς, πιστοὶ οὗτοι εἰς τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐπλήρωσαν τὴν Ἱερουσαλήμ. καὶ πάσας

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 28—30 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

τάς συναγωγάς τῆς Παλαιστίνης τεκμηρίων τῆς εἰς τὴν μεσσιανικὴν αὐτοῦ ιδιότητα πίστεως αὐτῶν. Ἡ ἰδέα αὕτη ἐνέπνευσε τὸ πρῶτον Εὐαγγέλιον, ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ πρώτου Εὐαγγελίου, ἡ ἰδέα αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ἐνότητά τῶν διχρῶρων αὐτοῦ μερῶν.

Εἶναι εὐχερὲς νὰ πεισθῆ τις περὶ τούτου ἐξετάζων τὰ προφητικὰ χωρία, ἅτινα ὁ συγγραφεὺς ἀναμνηστικῶς, καὶ ὧν ἡ ἰδίξις αὐτοῦ διήγησις εἶναι ἡ ἐρμηνεία καὶ ἡ ἐκ τῆς ἱστορίας ἀπόδειξις (Ματθ. 1, 23, 2, 6, 15, 18, 23, 3, 3, 4, 15, 8, 17, 11, 5, 10, 12, 18, 13, 35, 21, 5, 16, 42, 22, 44, 26, 31, 27, 9, 35, 43, 46). Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶδε φυσικῶς καὶ κατ' ἀνάγκην νὰ ἔχη ὡς τίτλον αὐτὴν τὴν γενεαλογίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἐκτιθεὶν τὴν ἐκ τοῦ Δαβὶδ καταγωγὴν αὐτοῦ, διότι ὁ μᾶλλον δημῶδες τῶν τίτλων τοῦ Μεσίου εἰς τὰ ὄμματα τῶν Ἰουδαίων ἦν ὁ τίτλος υἱοῦ Δαβὶδ.

Ἡ μεγάλῃ ἐπὶ τοῦ ὅρου διδασχῆ ἀρμόζει εἰς τὸν νομοθέτην τῶν νεωτέρων χρόνων, αἱ πολυχρήσιμοι παρχολαὶ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτουσιν ἐκείνον, ὅστις ἀπεστῆλθε εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, τὸ κατὰ τῶν Φαρισαίων ἀνάθημα καὶ αἱ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τοῦ κόσμου προφητεῖαι ἀγγέλλουσι τὸν δικαστὴν, οὗ τὸ πῦρον ἐν τῇ χειρὶ καὶ ὅστις τυγχάνει κύριος τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν αἰῶνων.

Ὁ ἰδικίτερος οὗτος χαρακτὴρ τοῦ βιβλίου τούτου ἐξηγεῖ ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποστολικῆς αὐτοῦ καταγωγῆς καὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἄλλων εὐαγγελίων προτεραιότητος αὐτοῦ, τὸ κύριον οὐ ἀπολαύει καὶ τὴν ἐκτακτὸν ἐπιρροὴν ἣν ἔσχεν ἐν τῇ διχόσει τοῦ εὐαγγελίου παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ οὐχὶ ὁ Μεσσίας τῶν προφητῶν; τούτο ἦν τὸ ἀντικείμενον μεγάλῃς συζητήσεως μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν πιστῶν. Τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου ἀποκρίνεται εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο μετὰ θριαμβευτικῆς ἐναργείας.

Ὅλοι οἱ τίτλοι τοῦ Μεσίου οἱ ὑποδηλωθέντες ὑπὸ τῶν προφητῶν ἐφαρμόζονται ἐν τῷ Ἰησοῦ. Ὁ εὐαγγελιστὴς καταδεικνύει τοῦτο ἐξ αὐτοῦ τοῦ βίου τοῦ Κυρίου. Τὸ βιβλίον αὐτοῦ εἶναι ἔνθεν μὲν ζωσὰ εἰκῶν τοῦ Ἰησοῦ, ἔνθεν δὲ ἀπόδειξις καὶ ἀπολογία τοῦ μεσσιανικοῦ αὐτοῦ χαρακτῆρος.

Ἡ γλῶσσα ἐν ἣ συντάχθη δὲν ἦτο σχεδὸν καταληπτὴ ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης καὶ ἐν τούτοις ὁ μεσσιανικὸς χαρακτὴρ τοῦ Ἰησοῦ ἐνδιέφερον οὐ μόνον τοὺς Ἰουδαίους τῆς Ἱερουσαλὴμ, τῆς Ἰουδαίας, τῆς Ἰδουμαίας καὶ τῆς Γαλιλαίας, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς Ἰουδαίους τῆς διασποράς. Ἐπειδὴ ὁμως οἱ τελευταῖοι οὗτοι ὠμίλουσαν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐδέησε νὰ μεταφρασθῆ χάριν αὐτῶν τὸ συροχαλδαῖστὶ γραπὸν εὐαγγέλιον.

Πολλοὶ κατὰ τὸν Παπῖαν (Εὐσεβ. Ἐκκλησι. Ἱστορία 3, 39) ἐπέδωσαν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Μία ἑλληνικὴ μετάφρασις, ἧς ὁ συγγραφεὺς τυγχάνει ἄ-

γνωστος (Ἱερ. περ. τῶν ἐνδ. ἀνδρ. 111) ἐπῆλθεν ἡμέσως μετὰ τὸ ἀρχαῖον πρωτότυπον. Ἡ μετάφρασις αὕτη ἔλαβεν εἴτε ἐνεκα τοῦ μεταφραστοῦ εἴτε τῆ συνανήσει τῆς Ἐκκλησίας τοσοῦτο κύριος, ὥστε ἡμέσως ἀντικατέστησε τὸ ἀρχαῖον κείμενον, τὸ δὲ πρωτότυπον τοῦτο ἀπώλετο μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἐξ Ἰουδαίων χριστιανῶν, οἵτινες ἐποιούουν χρῆσιν αὐτοῦ. Μία ἐκδοσις τοῦ πρωτοτύπου τούτου ἔμεινε ταρὰ τοῖς Ἔθιοναίοις καὶ τοῖς Ναζωραίοις, ἀλλ' ἡ ἐκδοσις αὕτη ἠλλοιώθη ὡς πᾶσαι αἱ τοιαῦται ἐκδόσεις αἱ ἐν ταῖς χερσὶ τῶν αἰρέσεων, ἧς αὐταὶ ἠλλοιοῦσι, περικόπτουσιν, ἐπαυξάνουσιν, τροποποιοῦσι κατὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν.

Μετὰ τινα ἔτη, ὅτε οἱ ἀπόστολοι πληρώσαντες τὸ ἔργον αὐτῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ μαρτυρήσαντες περὶ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν διεσπάρησαν ὅπως κομίσει μακρὰν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν τοῦ Πέτρου μνητῶν, ὁ ἐρμηνεύς αὐτοῦ, ὅς ὀνομάζει αὐτὸν ὁ Παπῖας, (Εὐσεβ.) ἢ ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ κατὰ τὸν Ἱερώνυμον (Ἐπιστ.) ἠκολούθησε τὸν Πέτρον εἰς τὸ κήρυγμα αὐτοῦ ἐκλείπει δὲ Μάρκος καὶ φαίνεται ὡν ὁ Ἰωάννης Μάρκος τῶν Πράξεων (Ἠρ. 12, 25).

(ἔπειτα συνέχει).

Ἡ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

ΕΝ Τῷ ΙΣΡΑΗΛ

ΚΑΙ Τῷ ΕΘΝΙΚῷ ΚΟΣΜῳ

Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» εὐχαρίστως ἀρχόμεθα σήμερον τῆς δημοσιεύσεως σπουδαιότητος πραγματείας τοῦ διαστήματος γερμανοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας Ἐρνέστου Λουθάριου ἐπιγραφομένης, «Ἡ προπαρασκευὴ τῆς σωτηρίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ τῷ ἐθνικῷ κόσμῳ», μεταφρασθεῖσης δὲ ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου κ. Ἰακώβου Βασιλάδου.

Ἐγείρει ὁ καθέδων, γενεῶ φῶς! διότι τὸ φῶς σου ἔρχεται καὶ ἡ δόξα τοῦ Κυρίου ἀνατέλλει ἐπὶ σέ! —Οἱ λόγοι οὗτοι προκρῦπτουσι μέγα ἐν τῷ κόσμῳ γεγονός. Προαγγέλλουσι τὴν νέαν τῆς σωτηρίας ἡμέραν, ἣτις ἐλευσεται ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὰ ἔθνη καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ φῶς αὐτῆς ἐπὶ πάσας τὰς ψυχὰς τὰς διανοιχθησομένας τῷ φωτί.

Σκότος ἐκάλυπτε τὴν γῆν καὶ τὰ ἔθνη, ἀλλ' ὑπεράνω τῆς Σιών ἀνέτελλεν ἡ δόξα τοῦ Κυρίου αὐτῆς! Τί κοινὸν μεταξὺ φωτός καὶ σκότους; Δύναται ὁ φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον νὰ κλίνη πρὸς τὸν τόπον, ἔθνη σκότος καὶ σκιὰ θανάτου βασιλεύουσιν; Ἠδύνατο ὁ αἰῶνας νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν χρόνον; ὁ ἄγιος νὰ βαδίσῃ μετὰ τῶν ἀμαρτωλῶν;

Ὁ Θεός ἐστι φῶς! ἀλλ' ὁ αὐτός ἐστι καὶ ἀγάπη! Ἐν τῇ φράσει ταύτῃ κείται ἡ λύσις τοῦ μεγάλου

καί ἱερῶ προβλήματος. Ἐξ ἀγάπης οὗτος, ὁ μόνος ἔχων μακαριότητα, ὁ οὐδενὸς εἰς τὴν μακαριότητα αὐτοῦ χρεῖαν ἔχων, ἔπλασεν ὄντα, ἵνα ὡς μακάριον ἀναγνωρίζοντα τὴν ὑπαρξίν Αὐτοῦ καὶ διατελοῦντα συνοδεδέματα μετ' Αὐτοῦ, διότι ἀναγνωρίζουν Αὐτὸν ἔστιν ἀγαπᾶν Αὐτόν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐνεργήσῃεν αὐτῷ τὴν πνοὴν Αὐτοῦ. Τὸ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ τὰς ρίζας αὐτοῦ ἔχον ἀπεικόνισμα εἶδει νὰ ὑπομνησθῇ τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ καταγωγήν καὶ καθιστᾶ ἱκανὸν εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος, καίτοι μετ' ἐμψύτου μακαριότητος, τούτεστι μετὰ τῆς θετικῆς δεξιότητος πρὸς πᾶν ἀγαθὸν ἐξῆλθε τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ὡς ἀπεικόνισμα τοῦ Θεοῦ ἦν πεποικισμένος ὑπὸ πλήρους ἐλευθερίας, διὰ τοῦ αὐτέξουσίου αὐτοῦ ἠδύνατο καὶ νὰ ἀμαρτήσῃ. Ἡ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ σκοπομένη ἀνάπτυξις εἶδει νὰ μὴ χορηγηθῇ τῷ ἄνθρωπῳ, ἢ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χορηγηθεῖσα μακαριότης αὐτοῦ νὰ μὴ παραβιασθῇ, ἀλλ' εἶδει οὗτος διὰ τῆς ἐλευθερίας συμπράξεως τῆς ἰδίας αὐτοῦ θελήσεως νὰ φθάσῃ μὲν πρὸς τὴν πρώτην, προφυλάξῃ δὲ τὴν ἄλλην διὰ τῆς ἐλευθερίας ἐλλογιᾶς.

Ὁ παντογνώστης Θεὸς ἐξ ἀρχῆς προσεῖδε τὴν πτώσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι ἐμελλε νὰ ἀποχωρισθῇ οὗτος ἀπ' Αὐτοῦ τοῦ ἀγίου καὶ ἐκμηδένισῃ τὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας· ἀλλ' Αὐτὸς πάλιν ὁ εἰς εὐσπλαγχνίας τὴν ὑπαρξίν αὐτῷ δοῦς, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ καὶ τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ. Τοῦτου ἕνεκα ἀπ' αἰῶνων συνέθεσε στενότερα μετὰ τῆς ἀποράσεως τῆς δημιουργίας τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ τοῦ ἐκ νέου μετ' Αὐτοῦ συνδέσμου. Μεγάλῃ καὶ θαυμαστῇ ἀπόφασιν, ἣν οὐδεμία πεπερασμένη δύναμις νὰ συλλάβῃ καὶ πρὸ τῆς ὁποίας ἡμεῖς προσκυνοῦντες μόνον δυνάμεθα νὰ κλινόμεν γόνυ. Οὐδὲν πεπερασμένον πνεῦμα ἠδύνατο νὰ ἐξελίξῃ τὴν ἀγιότητα—τὴν διὰ τὰς ἀμαρτίας ὄργην τῆς θεότητος νὰ φαντασθῇ—οὐδὲς ἀδελφὸς ἠδύνατο νὰ λυτρώσῃ τὸν ἕτερον, μόνον ὁ Θεὸς αὐτὸς ἠδύνατο νὰ ἐξιλώσῃ τὸν Θεόν. Ὁ οὐρανὸς αὐτὸς εἶδει νὰ ἀνοιχθῇ καὶ ὁ Μονογενὴς, ὁ ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρὸς οἰκῶν, νὰ κατέλθῃ ἵνα ἐξελίξῃ τὴν κατάρξιν, ἣν ὁ Θεὸς ὁ ἄγιος ἐξήνεγκεν ἐπὶ τῶν ἀμαρτωλῶν. Ὁ Λόγος ὁ ἐν ἀρχῇ ὢν εἶδει νὰ φέρῃ τὴν διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου ἐξιλώσιν, ὁ χαρακτήρ τῆς αἰδιότητος, εἰς τὸν Ὁ Πατὴρ ἔδωκεν ἵνα ἐξῇ ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς, εἶδει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν θάνατον ἵνα συντριβῇ ἡ δύναμις ἐκείνου καὶ δοθῇ ζωὴ ἐκείνους, ὢν αὕτη συνεπίρξῃ τοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποχωρισμοῦ αὐτῶν κατέστη συνεχῆς ἀμαρτία καὶ θάνατος.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ δοθῇ τοῖς ἀνθρώποις ἡ σωτηρία εἶδει νὰ προπαρασκευασθῶσιν οὗτοι δι' αὐτήν. Ἄλλ' ὁ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ βυθισθεὶς ἄνθρωπος, ὁ ἀπετυπλώθη ἡ γνῶσις καὶ διεστράφη ἡ θέλησις, οὕτε τὴν ἀμαρτίαν ἐγνωρίζεν ὡς αἰτίαν τοῦ χωρισμοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ

Θεοῦ, οὕτε ἠσθάνετο τὴν ἀθλιότητα τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποξενώσεως αὐτοῦ. Πῶς ἠδύνατο νὰ κατανοήσῃ τὸ θαῦμα χάριτος, ἧς οὕτε τὴν ἀνάγκην ἐνόει, οὕτε πύθον πρὸς ταύτην ἔτρεφε;

Τοῦτου ἕνεκα εἶδει ὅπως πρὶν ἔλθῃ ἄνωθεν ἡ σωτηρία, ἐξεγερθῇ κατὰ βῆθος ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς ἀπωλείας καὶ ὁ πόθος πρὸς σωτηρίαν. Ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἀμαρτίας διδάσκει τὸν ἄνθρωπον νὰ εἴπῃ ἀταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος! ἐκ τῆς ἐπιγνώσεως ταύτης πηγάζει ἡ ζωηρὰ ἀνάγκη: «Τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου»; καὶ εἰς τοιαύτην ὁδὸν τῆς καρδίας ἐπέρχεται ἡ ἀπάντησις «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐλευθέρωσεν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς κατάρξας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρξας». Οἱ ἄνθρωποι εἶδει νὰ γνωρίσωσιν ὅτι ἄθλιοι, ἔλειπνοί, ἀξιοθρήνητοι, τετυφλωμένοι καὶ γυμνοὶ εἰσιν ὅπως ὑποδεχθῶσιν ἐκείνον ὅστις ἀπεσταλεῖ «εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἰσκαθίαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρύξαι ἀίμακλώτους ἄρσεν καὶ τυρλοῖς ἀνάβλεψιν, καὶ ἀποστελεῖται τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει» (Λουκ. 4, 18).

Ἡ σωτηρία ἀποτελεῖ αἰώνιος τὸν ἕνα καὶ μέγαν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τούτῳ πάντων τῶν ἀνθρώπων ὁ προορισμὸς τυγχάνει ὁ αὐτὸς, ἀλλ' ἡ ὁδὸς δι' ἧς ὁ Θεὸς ἔχει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν σκοπὸν ἐστὶν διάφορος. Ἐνῶ ὁ Θεὸς ἰδιαιτέρως χορηγεῖ εἰς ἕνα λαὸν πλήρως χάριτος ἀποκαλύψεις, ἐγκαταλείπει ἄφ' ἑτέρου τοὺς ἔθνικοὺς ἵνα βυθίζωσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὁδὸν, ὅπως διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀγάγῃ αὐτοὺς εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας καὶ τῆς μηδαιμνιότητος τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας. Τὸ ἔργον τοῦ πρώτου εἶναι θετικὴ προοδοποιήσις καὶ προεικονικὴ παραστάσις τῆς σωτηρίας, τὸ τοῦ δευτέρου ἀρηνητικὴ τῆς ἐξέγερσις τῆς ἀνάγκης καὶ ἐπιδεικτικὸς διὰ τὴν σωτηρίαν. Ἀκολουθήτωμεν νῦν τὰς διαφόρους ὁδοὺς, ἐν αἷς ὁ Θεὸς προπαρασκευάζει τὴν σωτηρίαν διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὴν σωτηρίαν.

(ἔπειτα συνέχισι).

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Γνωστοποιεῖται τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι κατ' ἀνακοίνωσιν τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τοῦ γραφείου τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων τοῦ Κράτους, ἀπέβρισεν ἐν Ὁλοσπῷ ὁ Θεόδωρος Νικολάου Κωνσταντινουπόλιτις ἐτῶν 70.

Ὡς αὐτῶς γνωστοποιεῖται ὅτι ἀπέβρισεν ἐν Ρουμανίᾳ ἡ Ἀναστασία Ἀγγέλου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἡρώμενη ἐτῶν 23.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 28 Μαρτίου 1891.

Ἐκ τῆς Μ. Πρωτοσυγκλήτας.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 6.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
 † Ο Σισσανίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)
 Ἀρχιγρ. Ι. Σουβ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
 Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίης)
 Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
 Ἀρχισυντάκτης Γεράσι. Δωρίζας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
 καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετρίτια ἀργυρᾶ 5
 διὰ τὸν κατώτερον κληρὸν καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
 ἐξαμηνιαία τὰ ἕμισθ.
 Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
 Αἱ συνδρομαὶ ἄρχοντα, τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἰτήσιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυνέον: τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισσανίου κ. Ἀθανασίῳ Πρόδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικῆν Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὀλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν υπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλὰσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Ἀρξάμενης τῆς κανονικῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐργασίας, ἤρξατο ἐκδιδόμενη καὶ ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ὑπὸ νέου ἀρχισυντάκτην. Ἡ νέα σύνταξις τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» πᾶσαν κατέβαλε καὶ καταβάλλει ἐπιμέλειαν ἡν ἡ ὕλη τοῦ πατριαρχικοῦ τούτου φύλλου ἢ ἀνάλογος τοῦ σκοποῦ, δι' ἃν τοῦτο ἐκδίδεται. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἡ διευθύνουσα τὸ φύλλον Ἐπιτροπὴ οὐ μόνον μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος μεριμνῶσι περὶ τῆς ὁσημέραι προαγωγῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν παραλείψουσι τὸ δυνάμενον νὰ συντελέσῃ ἵνα τὸ ἐκ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξερχόμενον τοῦτο φύλλον μὴ ὑπολείπηται κατ' οὐδὲν τῆς ἀποστολῆς, ἣν ὤρισεν αὐτῷ ἡ Ἐκκλησία. Δυστυχῶς ὅμως τὸ ἔργον σπουδαίως προσκόπτει κατὰ δυσχερειῶν οἰκονομικῶν, προερχομένων ἔνθεν μὲν ἐκ τῆς σχετικῆς ὀλιγότητος τῶν συνδρομητῶν αὐτοῦ, ἔνθεν δὲ ἐκ τῆς ἐνδείκνυμένης ὑπὸ τινῶν ἐκ τῶν συνδρομητῶν αὐτοῦ ἀσυγγνώστου ὀλιγωρίας περὶ τὴν ἀπότισιν τῶν συνδρομῶν αὐτῶν, ἐνῶ τούναντιον δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοιοῦτο, προωρισμένον νὰ ἀγωνίζηται ὑπὲρ τῶν δικαίων καὶ συμφερόντων τῆς ἁγίας μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ συντελῆ εἰς γνῶσιν τῆς διδασκαλίας τῆς ἀμωμῆτου ἡμῶν πίστεως, οὐ μόνον μέγαν ἀριθμὸν ἔδει νὰ ἔχη συνδρομητῶν, ἰδίᾳ δὲ πάντας τοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἀνεξαιρέτως, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπότισις τῶν

συνδρομῶν εἰς αὐτὸ ἔδει νὰ γίνηται μετὰ πάσης προθυμίας καὶ ἀκριβείας, τῶν συνδρομητῶν ἐχόντων ὑπ' ὄψει ὅτι διὰ τῆς σχετικῶς μικρᾶς αὐτῶν συνδρομῆς ὑποστηρίζουσιν ἔργον κατ' ἐξοχὴν ἀγαθὸν καὶ κοινωφελές. Τὴν καθυστέρησιν τῶν συνδρομῶν δυνατὸν ν' ἀποδώσωμεν καὶ εἰς τὴν μακρὰν τῆς ἐκδόσεως τοῦ φύλλου διακοπήν, ἣτις ὅμως οὐδαμῶς δεόν νὰ καταλογίζηται εἰς βῆρος τῶν Πατριαρχείων, ἐξ ἀνωτέρας προσλοθούσα ἀνάγκης. Τούτων οὕτως ἐχόντων, πεποιθήμεν ὅτι νῦν μετὰ τὴν ἐκδοσιν καὶ τοῦ παρόντος ἔκτου φύλλου, ὅποτε ὁ ἱερὸς κληρὸς καὶ τὸ δημόσιόν εἰσιν εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμῆσωσι τὴν νέαν πορείαν, ἣτις ἐδόθη εἰς αὐτὸ, καὶ μετὰ τὴν ἐπίκλησιν ἣν πρὸς πάντας τοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς ἀπευθύνει ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς κατωτέρω δημοσιευομένης πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου, οἱ σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, οὐ μόνον θέλουσι προθυμηθῆ ὅσον τάχιστα ν' ἀποστείλωσι τὰς τε ἰδίαις καὶ τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῶν καθυστερουμένας συνδρομὰς, ἀλλὰ καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι τοιαῦτα ἐκκλησιαστικὰ ἔργα δατελοῦσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν συμπαθείας τῆς ἱεραρχίας, ἐκ τῆς ἀγαθῆς θελήσεως τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία αὐτῶν, προθυμηθήσονται πᾶσαν καταβαλεῖν μέριμναν περὶ εὐρέσεως νέων συνδρομητῶν, ἵνα τῆς οἰκονομικῆς τοῦ φύλλου καταστάσεως βελτιουμένης, ἐπενεχθῶσιν ἐν αὐτῷ καὶ πᾶσαι αἱ δυναταὶ βελτιώσεις. Περὶ εἰσπράξεως ἰδίᾳ καὶ ταχείας ἀποστολῆς τῶν καθυστερουμένων συνδρομῶν, πρέπει ἰδιαζόντως νὰ καταβληθῆ ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων μέριμνα, καθόσον αἱ ὕλικαι τοῦ φύλλου ἀνάγ-

και είναι λίαν ἐπιείγουσαι, οὐδόλως δὲ θὰ ἦν ἀξιοπρεπὲς διὰ τὴν ἡμετέραν ἱεραρχίαν νὰ προσκόψῃ φριστικῶς τὸ μόνον παρ' ἡμῶν δημοσιογραφικὸν ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐκ τοῦ ὀρθοδόξου πληρωμάτος δυνάμενοι ὀφείλουσι, νομίζομεν, νὰ υποστηρίξωσι τὸ ἐκκλησιαστικὸν φύλλον διὰ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ ὀνόματος αὐτῶν μεταξὺ τῶν συνδρομητῶν αὐτοῦ. Ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἔχουσα προορισμὸν ὅς ἀνωτέρω ὑπεδείχθη, εἶναι νομίζομεν ἀξία τῆς υποστηρίξεως πάντων τῶν ὁμογενῶν τῶν ἀγαπωπτῶν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ κηδόμενων τῆς ἀξιοπρεπειᾶς αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ἡ τὸ φύλλον διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε νὰ ποιήσῃτε ὑπὲρ αὐτοῦ ἔκκλησιν καὶ πρὸς πάντας τοὺς φιλευσεβεῖς ὁμογενεῖς, οἵτινες, πεποιθᾶμεν ὅτι καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ θέλουσι παράσχει τῇ Ἐκκλησίᾳ νέον δείγμα ἀγάπης καὶ εὐλαβοῦς ἀφοσιώσεως, γενναίως ὑποστηρίζοντες τὸ ὑπὸ πᾶσιν ἔποψιν λυσιτελεῖς δημοσιογραφικὸν αὐτῆς ὄργανον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα (πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς ἀγίους ἀρχιερεῖς περὶ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας») — Περὶ ἀντροφῆς τῶν τέκνων λόγος τῆ Δ' Κυριακῆ τῶν νηστειῶν — Ἀγγελία βιβλίων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων διαρκούς Ἐπιτροπῆς διωρίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς τρίτης ὁ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν σεβασμ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Γερμανός.

— Πρόεδρος τῆς Πατριαρχικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς διωρίσθη ὁ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος.

— Τοῦ τῶς προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἀγιάσματος τῶν Βλαχερνῶν σεβασμ. Μητροπολίτου Σισανίου κ. Ἀθανασίου παραιτησαμένου τὴν ἐπιτροπεῖαν ταύτην ἕνεκα τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν, διωρίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς τρίτης ὁ σεβασμ. Μητροπολίτης Προικονήσου κ. Νικόδημος.

— Ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἑπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερ. Μητροπολίτης Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ κ. Ἀθίμιος.

— Ἀφίκετο εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ πανιερ. Μητροπολίτης πρῶην Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ κ. Μεθόδιος.

— Τῇ Κυριακῇ ἐν τῷ ἑσπερινῷ ἐξέφωνήσεν ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ Ἀμβωνος λόγον ἐκκλησιαστικὸν ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος κ. Ἰωακείμ, θέμα λαβὼν τὸ περὶ χρόνου, ἀναπτύξας ἐπιτυχῶς τὰς διαφύρας τοῦ

ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπιμετρηθέντος τῇ ζωῇ ἡμῶν χρόνου ιδιότητος καὶ καταδείξας ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς ποῖον χρῆσιν ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ κάμῃ τοῦ χρόνου τούτου.

— Σήμερον ἀπὸ πρωίας ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὁ μεγάλτιμος ὁμογενὴς κ. Π. Στεφάνοβιχ.

— Τῇ Κυριακῇ τελομένης ἐν Ξυλοπόρτῃ τῆς ἑορτῆς τῆς ἀδελφότητος «Ἐννέα Μούσαι» τὴν μὲν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ ἐκ τῶν συνοδικῶν σεβασμ. Μητροπολίτης Προικονήσου κ. Νικόδημος, ἀντιπρόσωπος δὲ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη ὁ Ἱερολογ. κ. Γ. Δωρίζας πατριαρχικὸς ἐπόπτης τῶν σχολειῶν καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ὅστις καὶ διὰ βραχείας προσλαλιᾶς ἐξέδῃλωσε τοῖς φιλοτίμοις καὶ μετὰ παραδειγματικῆς φιλομουσίας ἐργαζομένοις νέοις τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπὶ τῇ ὑπὲρ τῆς ἐνοριακῆς σχολῆς εὐδοκίμῳ καὶ καρποφόρῳ ἐργασίᾳ τῆς ἀδελφότητος καὶ τὰς εὐχὰς αὐτῆς ἵνα τὸ κοινωφελὲς τοῦτο σωματεῖον εὐδωτῶται καὶ προάγῃται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἀγλαοῦς πράγον κισποῦς ὑπὸ τῇ αἰγίδι τῶν φιλομουσοτάτου ἡμῶν Ἀνακτος.

— Τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα ἀφίκετο εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ὁ πανοσιώτατος ἡγούμενος τῆς ἐν τῇ ἑπαρχίᾳ Δράμας ἱερᾶς, πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγικῆς Μονῆς τῆς Εἰκοσιφοίνισσης κ. Χρυσάνθος μετὰ τοῦ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς αὐτῆς Μονῆς κ. Δαμασκηνοῦ χάριν ὑποθέσεων μοναστηριακῶν.

— Ὁ πανοσιολογ. ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Ὁρους κ. Χρυσάνθος μεταβήσεται αὔριον ἐπ' ἀδεία εἰς Γαλιζίαν μέλλων νὰ διατρίψῃ ἐκεῖ ὀλίγας ἡμέρας χάριν ὑποθέσεων τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρεῖ ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βαποπεδίου.

— Κατὰ τηλεγράφημα ἐκ Βουκουρεστίου ἡ ἐκεῖ βασιλικὴ Ἀκδημία ἐξελέξατο μέλος αὐτῆς ἀντεπιστέλλον τὸν ἐλλογιμώτατον κύριον Μ. Γεδεῶν ἄλλοτε ἀρχισυντάκτην τῆς Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας.

— Κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς κηρύσσων τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ Ε' τῶν νηστειῶν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ὁ Ἱερολογ. Δευτερεύων κ. Κωνσταντῖνος Μικρούλης, ἐν Σαλατομβρουκίῳ ὁ πανιερ. πρ. Κάου κ. Παῦλος, ἐν Βλάγχῳ ὁ Θεοφιλ. ἐπίσκοπος Λεύκης κ. Λεόντιος, ἐν Ὑψωμαθείοις ὁ Θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως κ. Χαρίτων, ἐν τῇ ἐν Γαλατῶν ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος ἀρχιμ. Γ. Θεοτοκάς, ἐν τῇ αὐτοῖ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Νικολάου ὁ ἱερολογ. κ. Καλλίνικος Διθέλις, ἐν Ταταούλοις ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος Θεοφιλ. κ. Γεννάδιος, ἐν τοῖς πρόποι Ταταούλων ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος αἰδεσιμ. Οἰκονομος Παπᾶ Ἰωάννης, ἐν Ὁρτάκιοι ὁ πανοσιολ. κ. Πάμφιλος καὶ ἐν Βαφεοχωρίῳ ὁ ἱερολογ. Προκόπιος Λαζαρίδης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ἐλέω Θεοῦ κτλ.

*Αρθ. (πρωτ. 1730
διεκτ. 1158)

Ἐρωτάτε Μητροπολίτα Τῆς α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας ἐπαναλαμβάνετε ἤδη τὴν ἐπί τινα καιρὸν ἐξ ἀνωτέρας ἀνάγκης διακοπεῖται ἔκδοσι αὐτῆς, ἢ διευθύνουσα ταύτην Ἐπιτροπὴ, ἐντολὴν ἐκπληροῦσα τῆς Ἐκκλησίας, πᾶσαν ἔλαβε καὶ ἐξακολουθῆσει λαμβάνουσα πόνοιον ὅπως τὸ μόνον τοῦτο πρὸ ἡμῶν ἐκκλησιαστικῶν φύλλον ἐκπληροῖ ἐπιζῶως τὸν κοινωφελῆ αὐτοῦ προορισμὸν διὰ τῆς δημοσιεύσεως διδακτικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ ψυχοφελῶν πραγμάτων καὶ ἐνδιαφεροῦσάν ἐκκλησιαστικῶν εἰδήσεων, καθὼς ἐν τοῖς ἐκδοθεμένοις τεύξεσιν ἐστὶν ἰδεῖν. Ἄλλ' ἀφ' ἑτέρου, καθήκον ἀπαραίτητον ἐπιβάλλεται παντὶ εὐσεβεῖ χριστιανῷ, ἰδίᾳ δὲ τῶ ἱερωῖ κλήρω, καὶ πρώτιστα πέντων τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ἀγίοις Ἀρμερίουσιν ὅπως προθυμηθῶσιν εἰς ὑποστήριξιν τοῦ δημοσιογραφικοῦ τούτου ὄργάνου τῆς Ἐκκλησίας, μὴ περιοριζόμενοι μόνον εἰς τὴν ἀποδοχὴν ἐνὸς φύλλου καὶ τὴν ἀπόστιν τῆς ἰδίας αὐτῶν συνδρομῆς, καθὼς τοιαυτὴ λίαν περιορισμένη καὶ ἀσθενὴς ὑποστήριξις οὐδ' αὖτις ἰσχύει εἰς τὰς δαπάνας τῆς συντηρήσεως, οὐδὲ συντελεῖ ὅσον δεῖ εἰς τὴν διαδόσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐνεργούσης προθυμότερον καὶ δραστηριότερον τὰ δέοντα καὶ πείθοντες διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτῶν προτροπῆς καὶ ἐνεργείας τοὺς μὲν καθυστερούσας τὰς ἐκπτώων συνδρομὰς εἰς ταχέαν τούτων ἀπόστιν, τοὺς δὲ δυναμένους συνδραμεῖν εἴτε ἐκ τοῦ κλήρου, εἴτε ἐκ τῆς τάξεως τῶν λαϊκῶν, εἰς ἐγγραφῆν τοῦ ἀνόματος αὐτῶν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν συνδρομητῶν. Ἔστω δ' ὑπ' ὄψιν τῆς αὐτῆς Ἐρωτήσεως ὅτι, ἐάν μικρὰ τις προσπάθεια καταβληθῇ ὑπ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀγίων Ἀρμερίων, ἢ ἐνεστώσα οὐχ εὐρέστως οἰκονομικὴ θέσις τῆς α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας μεταβληθῆσεται τάχιστα· οὐδεὶς δὲ τούτων ἐστὶ, πεποιθήμεν, μὴ ἐπιθυμῶν ἰδεῖν προαγόμενον ὡς δεῖ τὸ μόνον τοῦτο, ὡς εἴρηται, ὑφίσταμενον ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς κλίματι ἐκκλησιαστικῶν φύλλων.

Ταῦτα τοίνυν ἔχοντες ὑπ' ὄψει καὶ διακεφάμενοι μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔρωμεν ἐντελεσθῆαι τῇ αὐτῆς Ἐρωτῆρι ἵνα ἐκ παντὸς τρόπου συμπράξῃ ἀποτελεσματικῶς ὑπὲρ τοῦ ἐπιδοκίμου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας σκοποῦ τῆς συντηρήσεως καὶ ἐπὶ μᾶλλον διαδόσεως τοῦ διηληφθέντος δημοσιογραφικοῦ αὐτῆς ὄργάνου, ἐνεργούσα διττῶς ἐπὶ τούτῳ, ἥτοι ἅμα μὲν ὅπως ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι εἰσπραχθῶσι καὶ ὁσονούτω ἀποσταλῶσιν αἱ ἐν τῷ ἐπισυνημμένῳ σημειώματι καθυστερούμενα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς συνδρομαί, ἅμα δὲ ὅπως ἐγγραφῶσιν ἐν τοῖς ἐγκλίσεισι διαγράμμασι (. . .) τοὺλάχιστον νέοι συνδρομηταὶ καὶ ἐπισταρασίον ἡμῶν ὁσονούτω αἱ ὀνομαστικοὶ οὗτοι κατάλογοι διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀνωτέρω ζητούμενα οὐκ εἰσι βεβιαίως ἐκ τῶν δυσχερεστάτων καὶ δυσπεπευκτών, ἀρκεῖ δὲ πρὸς ἐπίτευξιν αὐτῶν ἡ προσπάθεια παρὰ τοῖς ἀρμοδίαις ἐνεργεῖα τῆς αὐτῆς Ἱερότητος, ἀνεμῶμεν ταχέως παρὰ τοῦ ζήλου αὐτῆς τὸ προσδοκώμενον ἀγαθὸν ἀποτελεσμα, ἐφ' ᾧ μεγίστη ἔσται αὐτῇ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς· ἡμεῖς δ' ἄριστοι. Ἀπριλίου δ'.

† Ὁ ΚΑΝΩΝΤΑΝ ΠΟΛΩΝ ἐν Χριστῷ ἀγαπητῶ; ἀδελφοί.
(ἔπονται αἱ συνοδικαὶ ὑπογραφαί).

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ

ΛΟΓΟΣ Τῆ Δ' ΚΥΡΙΑΚῆ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

«Καὶ ἐπρώτῃσι τὸν πατέρα αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς πῶσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ, ὃ δὲ εἶπε παιδίθεν»·
Μάρκ. 9 21—22.

Τὸ Εὐαγγέλιον τῆς σημερινῆς Κυριακῆς ἀφηγεῖται ἡμῖν, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἀκροαταί, μίαν ἐξ ἐκείνων τῶν συγκινητικωτάτων σκηνῶν, ἧς οἱ βίοι

Εὐαγγελισταὶ μόνον γινώσκουσι καὶ περὶ τῶσι μετὰ τσαυτῆς θαυμασικῆς ἀπλότητος καὶ τσαυτῆς δυνάμεως, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τις τὴν ἐμπνεύσαν αὐτοὺς ὑπερρῦθ τοῦ παναγίου Πνεύματος χάριν. Ὁ θεάνθρωπος ἡμῶν Σωτὴρ κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελιστοῦ, ἀφοῦ ἐτέλεσε τὸ μέγα καὶ ὑπερρῦθ γεγονός τῆς μεταμορφώσεως, καθ' ὅ θαυμασικῶς διετρανώθη ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένων τὸ μυστήριον τῆς θεότητος αὐτοῦ, κατήλθεν ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ παρέστη ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὅπως συνεχίσῃ τὸ ἔργον τῆς θείας αὐτοῦ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ἀποστολῆς. Ὁ ὄχλος τοῦ ὁποίου τὰ ὄμματα καὶ τὸν νοῦν δὲν ἐσκότιζεν ἡ ἀλαζονεία καὶ ὁ φανατισμὸς τῶν Φαρισαίων, ἐκθαμβῶς ἐκ τῆς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ ἀπαστραπτούσης εἴαι αἴγλης τῆς θεότητος, ἀθρόος ἔσπευσε ἐν ἀπάντησιν αὐτοῦ περικυκλῶν καὶ κατασπαζόμενος αὐτόν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀνθρωπῶς τις δυστυχῆς, ἀνθρώπος τοῦ ὁποίου ἡ πατρικὴ καρδιά ἐσπαράσσεται ἕνεκα τῆς ἀνίκανοῦ καὶ φοβερᾶς ἀσθενείας τοῦ τέκνου αὐτοῦ, διασχίζει τὸ περικυκλῶν τὸν Ἰησοῦν πλήθος καὶ μετὰ ἀλγεινότητος πόνου ψυχῆς ἀναρχαίει: «Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ ἔχοντα πνεῦμα ἄλλοον καὶ ὅπου ἐν αὐτῷ καταλάβῃ ῥήσσει αὐτόν καὶ ἀφρίξει καὶ τρίξει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραίνεται». Ὁ Ἰησοῦς τοῦ ὁποίου τὴν εὐσμπάθητον καρδίαν συνεχίνου καὶ τὰ ἐλάχιστα δεινὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἄρατον φιλανθρωπίαν οὐδέποτε εἰς μάτην ἐπεκκλήσθη ἡ δυστυχία, συγκινητῶς μὲν ἐπὶ τῇ θέξ τοῦ ἀτυχοῦς παιδιοῦ οἰκτῶρ ὑπὸ τῆς ἐπαρτοῦ ἀσθενείας βασσακιζομένου καὶ ἀποφασίζει ἐν ἑαυτῷ αὐτοῦ, ἀλλ' ὅμως θέλων νὰ σωφρονίσῃ καὶ τὸν πατέρα, ὅστις ὅσον ἀφ' ἐνὸς ἦτο ἀξίος οἴκου διὰ τὴν ἀσθενείαν τοῦ τέκνου αὐτοῦ, τοσοῦτον ἀφ' ἑτέρου ἦτο ἀξίος μομφῆς διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν μεθ' ἧς προσήλθεν εἰς αὐτόν καὶ τῆς ὁποίας κάκιστον παράδειγμα ἔδιδε καὶ εἰς τὸ δυστυχῆς τέκνον, πρὶν ἢ ἐπιτελέσῃ τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας, ἐρωτᾷ τὸν πατέρα: «Πῶσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;» θέλων διὰ τούτου νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς γονεῖς ὅτι, ἐάν τὰ τέκνα αὐτῶν εἰσι δυστυχῆ καὶ δύσμοιρα, ἡ δυστυχία αὐτῶν ἐστὶν ἀποτέλεσμα τῆς ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ ἀνατροφῆς, ὅπως τούναντιον ἐάν τὰ τέκνα εἰσιν εὐτυχῆ καὶ εὐδαίμονα καὶ τοῦτο ἄμεσος τυγχάνει συνέπεια τῆς ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ καλῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ ἀνατροφῆς. «Καὶ ἐπρώτῃσι τὸν πατέρα αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, πῶσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;» ὃ δὲ εἶπε «παιδίθεν». Καὶ πράγματι, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἀκροαταί, οὐδὲν ἀληθέστερον, οὐδὲν βεβαιότερον τῆς ἰδέας ταύτης. Ὁ ἀνθρώπος εἶναι τὸ προϊόν τῆς καλῆς ἢ κακῆς ἀνατροφῆς, ἢ λαμβάνει ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ παρὰ τῶν γονέων αὐτοῦ. Ὁ ἀνθρώπος ἐν τῇ κοινωνίᾳ βερίζει τοὺς καρπούς, τοὺς ὁποίους σπείρει καὶ καλλιεργεῖ ἡ ὑπὸ τῶν γονέων αὐτοῦ διδομένη πρώτη ἀνατροφή. Σπουδαῖον λοιπὸν, σπουδαιότερον

ὁπὸ πᾶσαν ἐποψίαν τὸ ζήτημα τῆς ἀνατροπῆς τῶν τέκνων, ζήτημα κατ' ἐξοχὴν ἐνδιαφέρον τὸ άτομον, τὴν οἰκογένειαν, τὴν κοινωνίαν, ζήτημα ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς λύσεως τοῦ ὁποῦο ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον καὶ ἡ εὐτυχία ἢ ἡ δυστυχία τῶν ἀτόμων, τῶν οἰκογενειῶν καὶ τῶν κοινωνιῶν. Περὶ τούτου λοιπὸν τοῦ σπουδαίου ζητήματος τῆς ἀνατροπῆς τῶν τέκνων ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ὁμιλήσω πρὸς ὑμᾶς σήμερον, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπικαλεσθῶ τὴν σύνθετον ὑμῶν προσοχήν.

Οὐδεὶς βεβαίως ἀρνεῖται ὅτι οἱ γονεῖς, ἅπαντες ἀνεξαιρέτως, εἴτε πλοῦσιοι, εἴτε πτωχοὶ, εἴτε μικροὶ, εἴτε μεγάλοι καθῆκον ἀπαραιτήτων ἔχουσιν ἵνα φροντίζωσι περὶ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων αὐτῶν. Ὅπως οἱ γονεῖς καθῆκον ἀπαραιτήτων ἔχουσιν ἵνα φροντίζωσι περὶ τῆς σωματικῆς διατροφῆς τῶν τέκνων αὐτῶν, τοιοῦτοτρόπως ἀπαραιτήτως ἐπιβάλλεται εἰς αὐτοὺς ἵνα ἐπιμελῶνται τῆς ἠθικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως καὶ διαπλάσεως. Ἐν τῷ ἔργῳ δὲ ἀκριβῶς τοῦτο τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων καταφαίνεται τὸ ὕψος καὶ ἡ ἱερότης τῆς ἀποστολῆς τῶν γονέων. Οἱ γονεῖς ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, λέγει εἰς τῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι συνεργᾶται αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· ἐνῶ ὁ Θεὸς ἠδύνατο ἐν τῇ ἀπειρῳ αὐτοῦ παντοδυναμίᾳ νὰ μορφώσῃ μόνος τὴν ψυχὴν, ἦν μόνος καὶ ἐπλασεν, ἠδύνατο ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ φιλανθρωπικῶς νὰ καταστήσῃ τοὺς γονεῖς οἰονεὶ συντρόφους καὶ κοινωνοὺς αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ἔργῳ τῆς διαπλάσεως καὶ μορφώσεως τῆς ψυχῆς τῶν τέκνων αὐτῶν. Τὸ καθῆκον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔνθεν μὲν τὸ γλυκὺ τῆς φιλοστοργίας αἶσθημα ἀνυμνιῶνται πάντοτε εἰς τοὺς γονεῖς, ἔνθεν δὲ ἡ θρησκεία ἐπιτακτικῶς ἐπιβάλλει, πάντες μὲν οἱ γονεῖς κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἤττον ἀναγνωρίζουσι καὶ συναισθάνονται, ἀλλ' ὅμως πόσοι ἀρᾶ γε ἐκπληροῦσι κατὰ τὰς ἀληθεῖς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς θρησκείας; Ἡ σημερινὴ δυσχέρεια ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίαν ἠθικὴ τῆς κοινωνίας ἡμῶν κατάστασις, ἡ πανταχῶν ἀκουσμένη γοερὰ φωνὴ ὅτι καὶ ὡς ἔθνος καὶ ὡς ἄτομα δὲν εὐρισκόμεθα εἰς καλὴν ἠθικὴν κατάστασιν, ἢ ἐκ τῶν παλαιῶν σεβαστῶν ἡθῶν καὶ γερῶν παραδόσεων καθ' ἑκάστην παρατροπυμένη ἀπομακρυνοῦσι τῆς νέας γενεᾶς, ἢ ἀκατάσχετος αὐτῆς τάσις πρὸς τὴν ὑλικὴν μόνον ἀπόλαυσιν καὶ ἡ κακοῦζήλου ὀρμὴ πρὸς ἀπομίμῃσιν ἐκ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ πάντων ἐκείνων τῶν στοιχείων, ὅσα καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς εὐρωπαίους θεωροῦνται ὡς διαλυτικὰ τῆς κοινωνίας, πάντα λέγω ταῦτα δεικνύουσι τρανῶτα ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων δὲν γίνεται ὑπὸ τῶν γονέων οὕτως, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ θρησκεία, ὡς ἀπαιτεῖ ὁ ὀρθὸς λόγος, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας, ὁ προορισμὸς τῆς οἰκογενείας καὶ αὐτὸ τὸ συμφέρον τῶν τέκνων. Ἀρ' ἐτέρου ὅμως ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν κοινωνιῶν καὶ αὐτῶν τῶν μικροτάτων καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν οἰκογενειῶν εἶναι ἀναντητῶς ἀπαδεδειγμένον

ὅτι αἱ προγενέστεραι γενεαὶ δημιουργοῦσι κατ' εἰκόνα αὐτῶν καὶ ὁμοίωσιν τὰς μεταγενεστέρας. Ὅπως αἱ μεταγενέστεραι γενεαὶ κληρονομοῦσι τὰ ὑλικά κεφάλαια τῶν προγενεστέρων γενεῶν, τοιοῦτοτρόπως μεταβαίνουν εἰς αὐτὰς καὶ τὰ ἠθικά κεφάλαια τῶν προγενεστέρων γενεῶν, ὅτι δῆποτε σπείρουσιν αἱ προγενέστεραι γενεαὶ, ἐκεῖνο θὰ θερισῶσι αἱ μεταγενέστεραι. Ἄλλ' ἐν ταῦτα ἔχουσιν οὕτως, ὡς καὶ πραγματικῶς ἔχουσι, δὲν εἶναι ἀρᾶ γε καθῆκον ἀπαραιτήτων παντὸς χριστιανοῦ νὰ γνωρίσῃ καὶ μάθῃ τίς ἢ ἀληθῆς καὶ καλὴ τῶν τέκνων ἀνατροφή ἢ σύμφωνος πρὸς τὸν ὑψηλὸν τοῦ ἀνθρώπου προορισμὸν καὶ πρὸς τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ συμφέρον;

Ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος ἐπιστέλλων πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἐφεσίων καὶ διαγράφων τὰ καθήκοντα τῶν γονέων ἐπιτάσσει αὐτοῖς: «οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου». Ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις λόγοις περιλαμβάνεται ὁλόκληρον τὸ χριστιανικὸν σύστημα τῆς τῶν τέκνων ἀνατροφῆς. Ἐν τῇ βραχυτάτῃ ταύτῃ περικοπῇ διαγράφεται θεοπνευστως ὁ τρόπος, καθ' ὃν δεῖν νὰ ανατρέφωσιν τὰ τέκνα τῶν χριστιανῶν ἢνα αὐτὰ μὲν καταστῶσι τέκνα φωτὸς, τέκνα τῆς βουλείας τοῦ Θεοῦ, οἱ δὲ γονεῖς οἱ ἀναθρέψαντες αὐτὰ καὶ ἡ κοινωνία ἔν τοις κόλοις τῆς ὁποίας θὰ βιώσωσι τὰ τέκνα ταῦτα, ἀποβῶσιν ἀληθῶς εὐτυχεῖς καὶ εὐδαίμονες. «Οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου». Δύο λοιπὸν εἰσιν οἱ τρόποι καθ' οὓς οἱ χριστιανοὶ γονεῖς ὀφείλουσι νὰ ανατρέφωσι τὰ τέκνα αὐτῶν. Ἀναπτύξῃ τοῦ νοῦ διὰ τοῦ φωτὸς τῆς θείας ἀληθείας καὶ διὰ πλάσις καὶ μόρφωσις τοῦ ἤθους αὐτῶν διὰ τοῦ παραδείγματος τῆς ἀρετῆς, διδασκαλίᾳ διὰ τοῦ στόματος καὶ διδασκαλίᾳ διὰ τῶν ἔργων, ὑγιῆς ἠθικῆ καὶ θρησκευτικῆς παιδείας, καλῆ καὶ ἀληθῆς μόρφωσις διὰ τοῦ παραδείγματος.

Ὁ ἄνθρωπος, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἀκροαταί, ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ἵνα γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ ζῆσῃ ἐν αὐτῇ. Ὅπως ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπλάσθη θεοσώφως ἵνα ἢ ἐπιδεικτικῶς τοῦ φωτὸς, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπλάσθη ἵνα ἢ δεκτικὴ τῆς ἀληθείας. Ὅπως τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἄνευ τοῦ φωτὸς μαραινεται καὶ φθίνει, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ ψυχὴ ἄνευ τοῦ θείου φωτὸς τῆς ἀληθείας φθίνει, μαραινεται καὶ πίπτει εἰς νάρκωσιν, ἢ ἀλήθεια εἶναι ἡ δύναμις τῆς ψυχῆς, τὸ μένα τὸ θεοῦ, ἡ δρῶσα τοῦ οὐρανοῦ διὰ τὴν ψυχὴν. Τοῦτου οὕτως ἔχοντος, ἐννοεῖται βεβαίως πόσον ἢ διδασκαλίᾳ τῆς ἀληθείας εἶναι ἀναγκασιότατη εἰς τὴν ἀπαλὴν τῶν παιθῶν ψυχῆν καὶ πόσον μέγα ἐπομένως καθῆκον ἔχουσι οἱ τε γονεῖς καὶ πάντες οἱ τὴν ἀνατροφήν τῶν παιθῶν ἐντεταλμένοι ἵνα διδάσκωσιν αὐτὰ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὁποῦο τὸν νοῦν δὲν φωτίζει τὸ ζωηρόρον τῆς ἀληθείας φῶς, γίνεται δούλος τῆς πλάνης, τῆς ἀμαρτίας καὶ πάσης

έν γένει προλήψεως και κακίας, ή ἀλήθεια είναι εκείνη ήτις ἐλευθεροῦ αὐτόν ἀπό τῆς δουλείας ταύτης και ἀναδεικνυσιν αὐτόν τὸ εὐγενέστερον τῶν ἐπὶ γῆς κτισμάτων. Ὁ ἄνθρωπος ἄνευ τῆς ἀληθείας περιπατεῖ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ γινώσκων ποῦ ὑπάγει, ή ἀλήθεια εἶναι ή στήλη τοῦ πυλῶν, ὁ φαιεσφόρος φάρος, ὅστις δεικνύει αὐτῷ τὴν ὁδὸν ἐν τῇ σκοτίᾳ τοῦ βίου. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἐπίσης ή ἀληθὴς τροφή τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἄνευ τῆς ἀληθείας ή ἀνθρωπίνη διάνοια μαρζίνεται και σβέννυται ἐξ ἄτροφίας. Ἄπαντες λοιπὸν οἱ τε γονεῖς και οἱ κηδεμόνες καθήκον ἀπαραίτητον ἔχουσιν ἵνα καταυγάξωσι τὴν διάνοιαν τῶν τέκνων δικῶ τοῦ ζωοπαρόχου φωτός τῆς ἀληθείας. Ἄπαντες μὲρ τὸ και μεγάλοι πλούσιοι και πτωχοὶ καθήκον ἀπαραίτητον ἔχουσιν ἵνα ἐκπαιδεύουσιν ἐν τῇ ἀληθείᾳ τὰ τέκνα αὐτῶν. Οὐδεὶς σήμερον δύναται νὰ προσφασισθῇ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκπαιδεύσῃ τὸ τέκνον αὐτοῦ, διότι ὅπως ἀνεπτύχθησαν τὰ σχολεῖα και τὰ μέσα τῆς ἐκπαιδεύσεως μόνον ή κακὴ θέλησις δύναται νὰ εὕρῃ ἀδικαιολογήτους δικαιολογίας. Ὅστις ἐκ τῶν γονέων δὲν ἐκπαιδεύει σήμερον τὰ τέκνα αὐτοῦ, και ἂν ἀκόμη εἶναι ὁ πτωχότερος πάντων, δὲν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ, διότι ὅπως τὰ τῆς παιδείας ἔχουσι σήμερον και τὸ πτωχότερον τέκνον δύναται νὰ γίνῃ μέτοχον τῶν ἀγαθῶν τῆς παιδείας και τὸ πενέστερον τῶν τέκνων δύναται νὰ γευθῇ τῶν ζωηρόρων τῆς παιδείας καρπῶν.

Ἄλλ' ἐνταῦθα, ἀγαπητοί, παρουσιάζεται τὸ ζήτημα πότε πρέπει νὰ ἀρχηται ή καλὴ τῶν τέκνων μόρφωσις και ἐκπαιδευσις και ποῖα τις πρέπει νὰ ἦναι αὕτη. Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἀπαντήσω διὰ μιᾶς προμοιώσεως. Τὸ παιδίον δύναται νὰ παρομοιωθῇ πρὸς τὸ μικρὸν δένδρον, τὸ ὅποιον μόλις ἤρξατο φυόμενον. Ἐὰν ὁ κηπουρὸς δὲν καλλιεργήσῃ τὸ δενδρῶλλον τοῦτο, ἐὰν δὲν ἐπιμεληθῇ τὴν ἀνάπτυσιν αὐτοῦ, δύναται ἐπειτα, ὅσους δῆποτε κύπους και ἂν καταβάλῃ, νὰ διορθώσῃ αὐτὸ και ρυθμίσῃ τοὺς κλώνους αὐτοῦ ἐκ νῆξῃσαν σπν κακῶς; Βεβαίως οὐχί. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν και διὰ τὰ παιδία, ή πρώτη καλὴ μόρφωσις και ἀνάπτυξις αὐτῶν πρέπει νὰ γίνηται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ὑπὸ τῶν γονέων. Ὅταν οἱ γονεῖς εὐσυνειδήτως ἐκτελῶσι τὸ ἐρὸν τοῦτο καθήκον, τὸ σχολεῖον ἐρχεται ἀκολούθως και συμπληροῖ τὴν ἀνάπτυσιν και μόρφωσιν τοῦ παιδίου, τὸ ὅποιον τότε και μόνον ἐπωφελεῖται ἀληθῶς τῆς ἐν τῷ σχολεῖῳ διδασκαλίας.

Ὅταν ὁμως οἱ γονεῖς παραμελῶσι τὸ καθήκον αὐτῶν, ὅταν ἀντὶ νὰ μορφῶσι τὰ τέκνα αὐτῶν, δηλητηριάζωσι τὴν ἀθῶν αὐτῶν ψυχὴν διὰ λόγων και βιβλίων κακῶν, τότε οὐ μόνον ἐλάχιστα δύναται νὰ κατορθώσῃ τὸ σχολεῖον, ἀλλὰ και ἂν ὑπερκηρῶπος προσπαθείας καταβάλῃ ὁ ἀτυχῆς διδάσκαλος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σπεῖρει κατὰ πετρῶν, τὸ δὲ δενδρῶλλον μένει τοιοῦτο συνθῶς, οἷον ἐφύη ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Πρώτιστοι λοιπὸν τοῦ παιδίου διδάσκαλοι εἶναι και

πρέπει νὰ ἦναι οἱ γονεῖς, ἐὰν θέλωσι νὰ ἴδωσι τὸ τέκνον αὐτῶν ἐπωφελοῦμενον τῆς ἐν τῷ σχολεῖῳ διδασκαλίας.

Πολλοὶ νομίζουσιν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι ή ἀπλὴ ἀπόκτησις οἰωνδήποτε γνώσεων ἀποτελεῖ τὴν ἀληθῆ τὸν ἀνθρώπου ἀνάπτυσιν, ἐκπαιδεύουσι λοιπὸν ἀναλόγως τὰ τέκνα αὐτῶν, χωρὶς σοδερματὶ νὰ κάμωσι διάκρισιν μεταξύ τῆς ἀληθοῦς μορφώσεως και τῆς ἐπιπλάστου, μεταξύ τῆς ἀληθοῦς ἐκπαιδεύσεως και τῆς πρὸς ἐπίδειξιν μᾶλλον και στολισμὸν ἐξωτερικῶν διδομένης. Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν νέοι και νέαι περὶ πάντων μὲν τῶν πραγμάτων ὀμιλοῦντες, περὶ οὐδενὸς ὁμως μετὰ ἀληθοῦς γνώσεως και ἀκριθείας, ἐὰν παρατηρῆται μεγίστη σπάνις νέων ἀληθῶς και ἐμβριθῶς μεμορφωμένων, ἐὰν ή σημερινὴ νεολαία ἀκατάσχετος φέρηται πρὸς μόνας τὰς ὕλικὰς ἀπολαύσεις, πρὸς τὴν πολυτέλειαν και τὰς ματαιὰς ἐπιδείξεις, ἐὰν μόνον τὸ ἐγὼ θεοποιῇ, ἐὰν θεωρῇ τοῦ σαρκοῦ τὸ μακταριεῖν τὰ θεῖα και χλευάζειν τοὺς ἥρωας τῆς ἀρετῆς και τοῦ καθήκοντος, ἐὰν ἐν τῇ εὐτυχίᾳ γίνηται ἀλαζῆν και ἀφρόνησι, ἐν δὲ τῇ ἐλαχίστῃ δυστυχίᾳ ἐργηται εἰς ἀπελπισίαν και ἀπόγνωσιν, ἐὰν ἤρχηται και παρ' ἡμῖν ή κακὴ πίστις, ή ἀνευλάβεια πρὸς τὸ καθήκον, ή ἀκαταμέτρητος φιλαυτία και ἰδιοτέλεια και τέλος ή αυτοκτονία, ταῦτα πάντα ὀφείλονται εἰς τὴν ἐπιπλάστον ταύτην και ὀθνεῖαν ἐκπαιδευσιν, ἣν ἰδίως αἱ εὐποροὶ τῆς κοινωνίας ἡμῶν τάξεις διδοῦσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν. Ἡ ἀληθὴς ἐκπαιδευσις, και τοιαῦτη ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ ἐννοοῦμεν τὴν ἐπὶ τῶν θεῶν δογματικῶν και τῶν οὐρανίων παραγγελμάτων τῆς χριστιανικῆς θρησκείας και πίστεως βασιζομένην—διότι ὁ Χριστὸς εἶναι ή ὁδὸς, ή ζωὴ και ή ἀλήθεια,—ή ἀληθὴς ἐκπαιδευσις ἔχει ὅλους διολοῦ τὰ ἐναντία ἀποτελέσματα. Ἡ ἀληθὴς ἐκπαιδευσις ἐνσπείρει εἰς τὸν νοῦν τοῦ παιδίου τὰς αἰωνίους θρησκευτικὰς και ἠθικὰς ἀληθείας, αἵτινες καθίστανται τὸ θεμέλιον και ή ἄγκυρα τοῦ μετὰ ταῦτα βίου αὐτοῦ. Ἡ ἀληθὴς ἐκπαιδευσις διδάσκει τὸν ἀνθρώπον τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, τὸν μέγαν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ προορισμὸν και τὸ καθήκον, ὅπερ ἕκαστος ἡμῶν ἔχει ἵνα γένηται πολίτης τῆς βασιλείας τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡ ἀληθὴς ἐκπαιδευσις διδάσκει εἰς τὸ παιδίον τὴν πρὸς τὸν Θεὸν και τὸν πλησίον ἀγάπην, τὴν τιμιότητα, τὴν χρηστότητα τὴν εὐκρίνειαν, ή ἀληθὴς ἐκπαιδευσις διδάσκει ὅτι ὁ ἀνθρώπος ὀφείλει ἐν τῷ κόσμῳ νὰ ἀγωνισθῇ, νὰ ὑποβληθῇ εἰς πλῆνη καθ' ἑαυτοῦ και τῶν ἐν αὐτῷ παθῶν, διότι δὲν ἐγεννήθη μόνον ἵνα ζῆσῃ και ἀποθάνῃ, ή ἀληθὴς ἐκπαιδευσις εἶναι ἐκείνη ἣτις πλησιάζει τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸν Θεὸν και εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν, ἣτις ἐστὶν ὁ σύμβουλος αὐτοῦ ἐν ἡμέραις εὐτυχίας, ή παρηγόρος αὐτοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς δυστυχίας, ή φωτιζούσα τὸν νοῦν αὐτοῦ και καθιστῶσα αὐτὸν ἀληθῆ κορωνίδα τῆς δημιουργίας. Τοιαῦτη διανοητικὴ ἀνάπτυξις προσγγίζει τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸν Θεὸν, ἐνφ ή ἄλλη και πρὸ πάντων ἡμῶν ἀπομακρύνει

τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Τοιαύτην λοιπὸν ἀνάπτυξιν ὀφείλουσι νὰ δίδωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν οἱ γονεῖς, τοιαύτην παιδείουσι οἱ διδάσκαλοι, τοιαύτην μόρφωσιν πάντες ἐν γένει οἱ τῆν ἀληθῆ αὐτῶν διέπλασιν ἐπιποθοῦντες. Ὅσοι εἶτε γονεῖς, εἶτε διδάσκαλοι, εἶτε συγγραφεῖς πράττουσι τὸ ἐναντίον, οὗτοι διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν κακῶν αὐτῶν βιβλίων δηλητηριάζουσι τὰς ψυχὰς τῶν παιδιῶν, στρεβλοῦσι τὸν νοῦν αὐτῶν, διαφθείρουσι τὴν καρδίαν καὶ καταστρέφουσι μὲν τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα, καταστρέφουσι δὲ καὶ τὰς οικογενεῖας καὶ τὰς κοινωνίας, εἰς ἃς τὰ τοιαῦτα τέκνα γίνονται ἀληθεῖς ὀλετῆρες.

Ὁ δεύτερος τρόπος τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἀκροαταί, εἶναι ἡ διὰ τοῦ καλοῦ παραδείγματος διδασκαλία αὐτῶν. Τὸ παιδίον ζῆ καὶ ἀναπτύσσεται διὰ τῆς μιμήσεως. Οὐ μόνον ἐνεργεῖ καὶ πράττει ὅπως ἐνεργοῦσι καὶ πράττουσιν οἱ περὶ αὐτό, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς κινήσεις τοῦ σώματος αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν πολλὰκις τὸν ἦχον τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀποκτᾷ κατὰ μίμησιν ἀνάλογον πρὸς τὸν τῶν γονέων. Ἡ καρδία τοῦ παιδίου ὁμοιάζει πρὸς ἀπαλὸν κηρὸν ἐν τῷ ὅποιῳ ἐντυποῦνται αἱ πράξεις καὶ οἱ λόγοι τῶν γονέων. Ἐντεῦθεν ἀπορρέει τὸ μέγα, τὸ ἀπαραίτητον κληθὲν διὰ τῶν γονεῖς καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς ἐν τῇ οικογενεῖᾳ ἵνα παρέχωσιν αἰετοπε καλὸν παράδειγμα εἰς τὰ τέκνα. Ἡ ἀθωότης τοῦ παιδίου πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς τὸ ἐρωτέρον πρᾶγμα, ὡς τὸ μᾶλλον σεβαστόν, ἢ ἀθωότης τοῦ παιδίου εἶναι καὶ πρέπει νὰ ἦναι ὅτι τὸ ἱερὸν βῆμα διὰ τὸν ἱερέα. Ὅπως ὁ ἱερεὺς μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐλαθείας εἰσέρχεται εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ γονεῖς καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἐν γένει πρέπει νὰ σέβηται καὶ εὐλαβῆται τὴν ἱεράν τοῦ παιδίου ἀθωότητα. Ἐνώπιον τοῦ παιδίου καὶ οἱ λόγοι καὶ αἱ πράξεις τῶν γονέων καὶ πάντων ἐκ γένει πρέπει νὰ ὦσι τοιαῦτα, οἷα θὰ ἐγίνοντο ἐν ἱερῷ τόπῳ· πᾶς λόγος κακός, πᾶσα πρᾶξις ἐπιμέμητος, γινόμενη ἐνώπιον τοῦ παιδίου, εἶναι ἀσεβεια κατὰ τῆς ἱερότητος αὐτοῦ, εἶναι ἱεροσυλία κατὰ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ ἀθωότητος. Τὸ παιδίον εἶναι ὄραιον ἄνθος, τὸ ὅποιον ἐρύττει καὶ καλλιεργεῖ ἡ πανάχαθος τοῦ Θεοῦ χεὶρ· ὅπως τὸ ἄνθος μαραινέται καὶ φυλλορροεῖ ὑπὸ τὴν δηλητηριώδη πνοήν τοῦ μεμολυσμένου τυχῶν ἀνέμου, οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου δηλητηριάζει καὶ μαραινέει τὸ κακὸν παράδειγμα τῶν γονέων καὶ τῶν περὶ αὐτό. Εἶναι φοβερὰ ἀληθῶς ἡ δύναμις τοῦ παραδείγματος τῶν γονέων ἐπὶ τοῦ παιδίου. Οἰωνοῦνται ἀνάπτουζιν καὶ ἂν λάθῃ κατόπι τὸ παιδίον, οἰωνοῦνται βιωτικὸν στάδιον καὶ ἂν διατρέξῃ, οἰωνοῦνται περιπετεῖας καὶ ἂν ὑποστῇ, τὸ παράδειγμα τῶν γονέων μένει πάντοτε ἀνεξάλειπτον. Ἐὰν ἐν τῇ παιδικῇ αὐτοῦ ἡλικίᾳ λάθῃ ὁ ἄνθρωπος παρὰ τῶν γονέων αὐτοῦ παράδειγμα εὐσεβεῖας, ἀρετῆς, τιμωότητος, ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποστῇ κατόπι πολλὴ τῶν παραδειγμάτων τούτων, ὅπως καὶ ὅταν ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ

λάθῃ παράδειγμα ἀσεβεῖας, ἐγώμητοῦ καὶ ἰδιοτελείας εἶναι ἀδύνατον, ὅσονδῆποτε καὶ ἂν μορφωθῇ ἀκολούθως, νὰ μὴ διατηρήσῃ ἴγνη τῶν παραδειγμάτων τούτων καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν μετὰ ταῦτα βίον. Διὰ τοῦτο πάντες σχεδὸν οἱ μεγάλοι ἄνδρες, πάντες οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας πατέρες, οἵτινες ἐλαμπῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἦσαν τέκνα μητέρων ἐναρέτων καὶ ἀγίων, ἢ δὲ ἅγια Γραφῆ ὁσάκις ἀναφέρει τὰ ὀνόματα τέκνων διαπρεπῶτων ἐπὶ ἀρετῇ καὶ ἀγιότητι προτιθήσιν ἀμείως ὅτι τὸ παράδειγμα τῶν ἀρετῶν τούτων εὔρε τὸ τέκνον ἐν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

Ἄς ἀκούσωσι τὴν ἀλήθειαν ταύτην οἱ γονεῖς, οἱ διδάσκαλοι καὶ πάντες ἐν γένει ὅσοι ἔχουσιν ἐπιπροσῆν τινα ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν, πρῶτιστον καθῆκον αὐτῶν ἐστὶν ἵνα δίδωσι διὰ τῶν λόγων, διὰ τῶν ἔργων καὶ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν τὸ καλὸν παράδειγμα εἰς τὰ τέκνα, διότι τοιαῦτα θὰ ἦναι τὰ τέκνα, οἷοι εἰσι σήμερον οἱ γονεῖς αὐτῶν, οἷαν διαγωγὴν ἔχουσιν οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν. Σεβᾶσθητε λοιπὸν πάντες τὴν ἀγιότητα τοῦ παιδίου, ὁσάκις πλησιάζετε εἰς ἄθωον παιδίον προσέξτε καὶ εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰ ἔργα ὑμῶν καὶ ἂν ὡς ἄνθρωποι ἔχητε ἐλλείψεις, ἐνώπιον τοῦ παιδίου ἀποκρύψατε ταύτας, προσέξτε ἵνα μὴ διὰ τοῦ κακοῦ ὑμῶν παραδείγματος μακρόντη τὸν στέφανον τῆς ἀθωότητος, ὃν ἔδωκεν εἰς τὰ παιδία ὁ Θεός, διότι ἄλλως ἐστὶ ὑπεύθυνος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅστις φουερὸν θὰ ζητήσῃ λόγον ἀπὸ τοὺς γονεῖς, οἵτινες διὰ τοῦ κακοῦ αὐτῶν παραδείγματος δηλητηριάζουσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν ἀθῶων αὐτῶν τέκνων. Καὶ ὁ πτωχότερος τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ ἀναθρῆψῃ καλῶς τὸ τέκνον του διὰ τοῦ καλοῦ αὐτοῦ παραδείγματος, ἀρκεῖ νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος καλὸς καὶ ἐνάρετος καὶ ἄς μὴ ἀμφιβάλλῃ ὅτι καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ θὰ γίνωσι τοιαῦτα.

Πρὶν ἢ περῶν τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ἐπιτρέψατέ μοι, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἀκροαταί, νὰ θίξω μίαν ἐτι χορδὴν, ἀλλὰ χορδὴν τὰ μέγιστα λεπτήν καὶ ἀξίαν πάσης προσοχῆς καὶ ἐπιφυλάξεως. Γινώσκετε πάντες, πόσαι ἀσθένεια καταπολεμοῦσι τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παιδιῶν καὶ πόσα καθ' ἐκείτην παιδία θερίζει τὸ φοβερὸν καὶ ἀμείλικτον τοῦ θανάτου θεῖστον. Γενῶσιν οἱ δυστυχεῖς γονεῖς τέκνα, διὰ μυριῶν μόθων καὶ ἀγῶνων, περιποιοῦνται καὶ περιβάλλουσιν αὐτὰ καὶ ὅμως αἶφνης ἢ ἀδυσώπητος τοῦ θανάτου μάχαιρα κύπτει τὸ νῆμα τῆς ζωῆς αὐτῶν καὶ ἀφίνει τοὺς γονεῖς ἐν φοβερᾷ ἀπελπισίᾳ. Ποῖον τὸ αἷτιον τῶν προῶρων τούτων θανάτων εἰς τὰ παιδία, ποῖα ἢ αἰτία, δι' ἣν τὰ ἀθῶα ταῦτα πλάσματα ἄλλα μὲν εἰς μικράν, ἄλλα δὲ εἰς ἀνωτέραν ἡλικίαν μαραινόνται καὶ φθίνουσιν ὑπὸ τὴν μόρσιμον τοῦ θανάτου πνοήν; Ἐὰν ἐρωτήσῃτε τὰ ἐξαγόμενα πολυχρονίων ἐρευνῶν τῆς ἐπιστήμης, ἀδιστάκτως θὰ σᾶς εἴπωσιν ὅτι τὰ τρία τέταρτα τῶν ἀσθενειῶν, αἵτινες προσβάλλουσι ἀνατηρήτως τὰ παιδία, εἶναι ἀσθένεια κληρονομικαί, εἶναι ἀσθένεια προερχόμενα ἐκ τῆς διαγωγῆς τῶν γονέων. Τὰ δυσ-

τυχή τέκνα πληρώνουσι τὸν φόρον τῆς σκανδαλώδους τῶν γονέων αὐτῶν διαγωγῆς καὶ πληροῦται ἐπ' αὐτὰ τὸ ρηθὲν «οἱ ἁμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα». Δὲν εἶναι βεβίαιως τοῦ παρόντος νὰ ἀναπτύξω τὰς φοβεράς ἀσθενείας, ὅσας ἡ ἀκρασία, ἡ μέθη καὶ ἡ ἀκολασία τῶν γονέων κληροδοτοῦσιν εἰς τὰ δυστυχή τέκνα. Ἡ κοινωνία ἡμῶν ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῆς ζωῆς μέχρι τῆς ἀνωτάτης πλείστα ὅσα ἀριθμεῖται τοιαῦτα δυστυχή καὶ ἄξια οἴκου πλάσματα, ἅτινα κατέστησαν τοιαῦτα αὐτοὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν «οἷα ἡ ρίζα τοιοῦτοι καὶ οἱ κλάδοι» λέγει ὁ μέγας τῶν ἔθνων Ἀπόστολος, ἐὰν ἡ ρίζα ἦται σαπρὰ καὶ οἱ κλάδοι θὰ ὦσι σαπρὰ. Θέλετε λοιπὸν τὰ τέκνα ὑμῶν νὰ μὴ καταστῶσι δυστυχή, θέλετε νὰ μὴ βλέπητε αὐτὰ καὶ σπαράσσῃται ἡ καρδιά ὑμῶν, ὅπως ἐπαράσσοιτο ἡ καρδιά τοῦ δυστυχιοῦ πατρὸς, ὅστις ἐπαρουσίασε τὸν σεληνιζόμενον υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰησοῦν, θέλετε νὰ μὴ ἀκούσῃτε παρὰ τοῦ Κυρίου τὴν φοβερὰν καταδίκην ὅτι ἐμολύνετε τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, τὸ σῶμα τοῦ τέκνου ὑμῶν, ὑμεῖς αὐτοὶ πρῶτον πρέπει νὰ μείνητε ἄγνοι, ὑμεῖς αὐτοὶ πρέπει νὰ φυλάξῃτε καθαρὸν τὸ σκεῦος τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ σῶμα ὑμῶν. Ὅταν ἦσθε νέοι καὶ τὸ πῦρ τῆς νεότητος ὦθῃ ὑμᾶς εἰς ἀκρασίαν, ἀναλογισθῆτε ὅτι θὰ γίνητε πατέρες καὶ ὅτι πᾶσα παρεκτροπὴ ὑμῶν δύναται νὰ ᾗ τότε ὀλεθρία διὰ τὰ τέκνα ὑμῶν· ὅταν ἦσθε οἰκογενειάρχαι, ἀναλογισθῆτε ὅτι ἡ οἰκογένεια εἶναι βωμὸς τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν ὅποιον οὐδεὶς πρέπει νὰ πλησιάζῃ ἐπιλωμένος, διότι συνήθως τὰ δυστυχή τέκνα πληρώνουσι τὸν φόρον τῆς ἀσωτίας καὶ ἀκολασίας ὑμῶν, ἀναλογισθῆτε ταῦτα πάντα καὶ συγκρατήσατε ἐκυτοῦς χάριν τῶν τέκνων ὑμῶν.

Χριστιανοὶ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἡ καλὴ τῶν τέκνων ὑμῶν ἀνατροφή, ὡς ἡκούσατε σήμερον, εἶναι τὸ πρῶτιστον ὑμῶν κληθῆναι καὶ τὸ θεμέλιον καὶ ἡ κρηπίς τῆς εὐτυχίας τῶν τέκνων ὑμῶν. Ἐὰν ἔχητε πραγματικὴν στοργὴν πρὸς τὰ τέκνα ὑμῶν, ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ἴδῃτε ταῦτα ἡμέραν τινὰ εὐτυχή καὶ εὐδαίμονα, καλοὺς χριστιανικοὺς καὶ ἀγαθοὺς πολίτας ἀπολαύοντας τῆς κοινῆς ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως, ἐκτρέφετε ταῦτα ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου διὰ ὑγιεῖς διδασκαλίας καὶ καλοῦ παραδείγματος. Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ θέλων ἵνα πάντες γίνωσι τέκνα φωτὸς, τέκνα τῆς βασιλείας αὐτοῦ, εἶθε νὰ καταστήσῃ τὰ τέκνα ὑμῶν ἄξια τῆς κλήσεως, εἰς ἣν ἐκλήθησαν, ἄξια τῶν ἐλπίδων ὑμῶν, ἄξια τῶν ἐλπίδων τῆς κοινωνίας, ἄξια τῆς οὐρανίου αὐτοῦ βασιλείας. Γένοιτο!

Ἡ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥὴ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

EN Tῶ ΙΣΡΑΗΛ

ΚΑΙ Τῶ ΕΘΝΙΚῶ ΚΟΣΜῶ

Πρὶν ἢ ὁ ἅγιος Θεὸς ἀπαγγεῖλῃ τὴν κατάρταν ἐπὶ τοὺς πεπτωκότας ἀνθρώπους δίδει αὐτοῖς πρὸς παρα-

μυθίαν ἐν τῷ δυσχερεῖ βίῳ τῆς δουλείας καὶ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ χωρισμοῦ τὸν λόγον τῆς ἐπαγγελίας (Γεν. 3, 15). «Ἐχθρὰν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀναμέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτὸς σου τηρήσει τὴν κεφαλὴν καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν». Ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ καὶ λίαν σατινῆ προφητεῖᾳ σποραδικῶς ὑπάρχει τι περὶ ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, περὶ κατασκευῆς τοῦ διαβόλου καὶ ἐπομένως κατανικήσεως τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ, ὑπάρχει ἡ δῆλωσις ἐκείνου τοῦ σημείου, εἰς ὃ καταλήγει πᾶσα προφητεία.

Ὁ λόγος οὗτος ἦν διὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ ἁγίου καὶ μακαρίου Θεοῦ ἐξορισθέντας «Εὐαγγέλιον», ἦν φαιδρὰ ἀγγελία, περὶ τῆς λόγον ἐποιούσῃ πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν, ἦν ἐλπίς, ἥτις διεφύλαττεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ὀλοσχεροῦς καταπτώσεως αὐτῶν εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Τὸ ἀρχαιότατον δὲ τοῦτο Εὐαγγέλιον μυστηριωδῶς χαρακτηρίζει τὸ θεανδρῖνον πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος. Ὀνομάζει αὐτὸν «τὸ σπέρμα τῆς γυναικὸς» καὶ συγχρόνως «τὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφους τηρήσον». Χαρακτηρίζει αὐτὸν ὡς τὸν βαστάζοντα τὰς ὀδύνας, ὡς τὸ θῆμα καὶ σῶμα ὡς τὸν ἐξουδενωτῆν τῶν ἁμαρτιῶν! Τὸ σπέρμα τῆς γυναικὸς, ὁ πάσχων εἶδει νὰ ᾗ ἀληθὴς ἄνθρωπος, ὁ δὲ καταγωνιστὴς τοῦ διαβόλου καὶ τῆς ἀπάτης ἀνωτέρως τις, εἶδει νὰ ὑποδειχθῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης ἀρχεται ἡ ἱστορία τῶν θεῶν πράξεων πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ προΐουσα ἀποκαλύψις τοῦ Θεοῦ ἐστὶ τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς ἱερᾶς Ἱστορίας, ἥτις καθ' ὅλους τοὺς τύπους αὐτῆς καταβαίνει εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον προδιαγεγραμμένον σκοπὸν, τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θείας περὶ σωτηρίας βουλῆς ἐν τῷ ἐνοσχωθέντι Γίῳ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἱερὰ Ἱστορία σὺν τῇ προΐουσῃ ἐνεργεῖ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ δείκνυσιν ἡμῖν καὶ φοβερὰν κατίσχυσιν τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐκνήκῃσιν αὐτῆς ἐκ τῶν ἔσωθεν—τῆς πωρωθείσης δηλαδὴ καταστάσεως τῆς καρδίας—εἰς τὰ ἔξωθεν, πρὸς τὴν βδελυγμαίναν προκαλοῦσαν πράξιν τῆς ἀδελφοκτονίας, πρὸς τὴν φανερὰν ἔχθραν πρὸς τὸν Θεόν.

Ὁ Κεῖν καὶ Ἄβελ εἰσὶν αἱ προεικονιστικαὶ μορφὰι τῶν δύο διευθύνσεων ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει. Ἐκ τῆς μιᾶς γεννῶνται πολυάριθμοι ἀπόγονοι, οἵτινες καταβυθίζονται εἰς τὴν ἀπίστιαν καὶ τὴν ἀθεῖαν χωρὶς νὰ κατανοήσωσι καὶ αἰσθανθῶσι τὸν ὑπερρυσικὸν κόσμον, ἀλλὰ τούναντιον ἀναπτύσσουσι σπουδαίας δυνάμεις καὶ σύνεσιν περὶ τοῦ ὕλικου κόσμου. Τὴν ἀπάλιν δὲ ἀπὸ τοῦ Σὴθ, τοῦ ἀντικαταστήσαντος τὸν φονευθέντα Ἄβελ, γεννῶνται ἀπόγονοι θεοσεβεῖς, οἵτινες πρὸς πᾶσαν τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν διαστροφὴν τῆς γνώσεως καὶ τῆς θελήσεως, διαφυλάττουσι τὴν πίστιν καὶ τὴν πρὸς τὸν ἕνα ἀληθινὸν Θεὸν ἀρρώσῃσιν αὐτῶν, ἡ δὲ θεία ἀποκαλύψις μετεδίδοτο ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἐν τούτοις διὰ τῆς ἐπιμειξίας

μετὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Κάνιν εἰσέδυσεν ἡ διχρωρὰ καὶ εἰς τὴν φυλὴν, ἣν ἡ ἀγία Γραφή χαρακτηρίζει διὰ τοῦ ὀνόματος «οἰοὶ τοῦ Θεοῦ» καὶ ἐκορυφώθη κατὰ πολὺ· ἀλλ' ὁ Κύριος τοὺς ἀθρώπους ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ἠθέλε νὰ καταμείνῃ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας, ἐβάστασεν ἐπὶ μακροῦς χρόνους εὐσπλαγχνίαις. «Ἄλλ' ἡ γῆ ἐφθάρη ἐναφτίον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπλήσθη ἀνομίας» ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁ Θεὸς ἐνεθυμήθη καὶ ἐθλίβετο ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὅτι ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ τὰ σχέδια καὶ τὰ μηχανήματα ἦσαν κακὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ. Ἡ προφανῶς ἀνθρωπίνη αὐτῆ ἐκφρασις τῆς ἱερᾶς Γραφῆς μαρτυρεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀναγνώρισιν ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸν θεῖον σκοπὸν καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν ψευδῆ ταύτην ἀνάπτυξιν καὶ ἀρξῆται νέα ζωὴ.

Εἰς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀπόρασιν ταύτην κατὰ τῆς ἀμαρτίας συνεπῆλθε καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀγιότητος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξεπληρώθη ὁ λόγος αὐτοῦ «ἀπλείψω τὸν ἀνθρώπον, ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς». Μόνον εἰς, περὶ οὗ ἡ ἀγία Γραφή ποιεῖται λόγον διεσώθη, ὁ Νῶε, διότι οὗτος περιεπάτει κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μεταξύ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων καὶ ἕνεκα τῆς πίστεως αὐτοῦ εὔρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ τῆς διασώσεως αὐτοῦ συνδέεται ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ πρώτου ἀνθρώπου ὁ κανὼν τῆς δικαιοσύνης ἐγένετο διέχρονος. Ἐκτοτε μόνον διὰ τῆς πίστεως ἦν δυνατὴ ἐνώπιον τοῦ ἀγίου Θεοῦ ὑπαρξίς τις. «Πίστει, λέγει ἡ ἱερὰ Γραφή, πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρά Κάνιν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος». Διὰ τῆς πίστεως πρὸς τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον καὶ ὁ Νῶε «χρηματισθεὶς περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος» (Ἑβρ. ΙΑ' 3 7).

Μετ' αὐτοῦ καὶ τῆς διὰ τοῦ κατακλισμοῦ καθαρθεύσεως γῆς ὁ Θεὸς ἱστίαι διαθήκη καὶ παρέχει πρὸς τῆ ἐπαγγελίᾳ καὶ τὸ τῶσον ὡς ὄρατόν σημεῖον τῆς χάριτος αὐτοῦ καὶ τῆς πρὸς τὴν διαθήκην πίστεως αὐτοῦ (Γενεσ. 21, 13).

Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν βῆσιν τῆς ἐκ διαθήκης σχέσεως τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ὁποίας εἶδει νὰ διατελῇ ὑπάρχουσα καὶ ἀναπτύσσεται ἐπὶ τῆς γῆς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Σὴμ, νέαν καὶ μετὰ τῆς ἀρχαίας συνδεομένην, μεταφέρεται ἡ ἐπαγγελία· ἀλλ' ἐνταῦθα εἰς τὴν φαινόμενην ἀποκλειστικότητα τοῦ θείου σκοποῦ ἀντιτίσσεται ἀπεριόριστος καθολικότης (Γενεσ. 27). Οὕτως ἀρχεται ὁ χρόνος τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς μακροθυμίας, περὶ ἧς λαλεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Ρωμ. 3, 25), χρόνος, καθ' ὃν ὁ Θεὸς φειδομένως ἀνέχεται τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ ἐπὶ τοσοῦ-

τον ἀναστέλλει τὴν τελικὴν κρίσιν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ, μέχρις οὗ ἡ χάρις αὐτοῦ ἐπετέλεσεν, ὅπερ πρότερον ἦν ἔσκαμμένον.

Ἄλλὰ ἕνεκα τῆς ἀνθρωπίνης ἀστασίας πάντοτε ὁ θεὸς σκοπὸς διασταυροῦται, ἡ δὲ ἀνάπτυξις τῆς σωτηρίας ἀναστρέλλεται. Τοῦτου δ' ἕνεκα ὁ Θεὸς καταστρέφει τὴν ψευδῆ καὶ φθοροποιὴν ἐνότητα τῆς ἀνθρωπότητος καὶ πατάσσει τὸ ἴδιον αὐτῶν μεγαλεῖον, ὅπερ ἐν ἀπειθείᾳ πεισμονῇ καὶ ἀποτυρώσει ἀντιστρατεύεται πρὸς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, διαχωρίζων συγγρόνας καὶ διασκορπίζων ἀπ' ἀλλήλων διὰ τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ γεγονός τοῦτο φέρει σαφῆ τὸν χαρακτήρα τῆς προφητείας ἀκριβῶς ἀντιτιθέν τὰς δύο ὄξυτάτας ἀντιφάσεις: Πύργος καὶ Σταυρός! Ὁ ἀλαζονικός πύργος, οὗ ἡ κορυφὴ μέχρι τῶν νεφελῶν, ἐμελλε νὰ φθάσῃ τὸν ἐν τῷ ὕψει θρόνον τοῦ Δημιουργοῦ, ὁ δὲ μικρὸς καὶ ἀφανὴς σταυρὸς ὁ ἐν ἀληθείᾳ οὐρανὸν καὶ γῆν συνδέων, τὴν διασπορὰν πάντων τῶν ἕνεκα ἀλαζονείας καὶ μίσους ἀποξενωθέντων τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐκ νέου συνένωσιν τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ταπεινοροσύνης καὶ τῆς ἀγάπης νὰ ἐπιτελέσῃ.

Ἀπὸ τοῦ νῦν μεταβάλλεται ὁ γενικός χαρακτήρ, ὃν μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῆς γῆς ἔφερον ἡ ἀνάπτυξις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, εἰς μερικὴν. Ὁ Κύριος ἐγκαταλείπει τοὺς ἐθνικούς ἵνα πορεύονται τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὁδὸν καὶ ἐγκαθιδρύει τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐν τῷ κύκλῳ ἐνὸς ἐκλεκτοῦ λαοῦ. Ἐν ἐνὶ ἀνθρώπῳ καὶ τοῖς τοῦτου ἀπογόνοις συγκεφαλαιούνται τοῦ λοιποῦ πᾶσαι αἱ ἀποκαλύψεις καὶ αἱ ἐξεικονίσεις πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ παράστασιν τῆς σωτηρίας.

(ἔπειτα συνέχεια).

ἈΓΓΕΛΟΛΟΓΙΑ ΒΙΒΛΟΛΟΓΩΝ

Ἐξεδόθησαν.—Τὸ 28ον φυλλάδιον τῆς ἐνταῦθα ἐκδομένης μεταφράσεως τῶν Ὁθωμανικῶν Κωδικῶν, περιέχον ὕλην τοῦ διοικητικοῦ Δικαίου.

—Τοῦ μνησίου περιοδικοῦ ἐν Ἀθήναις συγγραμματος «Σωτῆρος» συντασσομένου ὑπὸ διαφόρων λογίων τοῦ Α' καὶ Β' τεύχους τοῦ ΙΔ' τόμου. Ἀμφότερα τὰ τεύχη περιέχουσιν ὕλην ὀρθοσκευτικὴν ἐκλεκτήν.

—Ὁ 17ος καὶ 18ος ἀριθμὸς τοῦ ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Π. Ἰωαννίδου ἐκδομένου ἐβδομαδιαίου περιοδικοῦ συγγραμματος «Κήρυκος» περιέχοντος καλλίστην φιλολογικὴν ὕλην.

—Ὁ 17ος ἀριθμὸς τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐκδομένου περιοδικοῦ συγγραμματος «Ἀναπλάσεως» περιέχοντος ὁμοίως ὕλην καλλίστην.

—Ὁ «Ἐξηγητὴς τῶν Ἁγίων Γραφῶν» ἔτος Β' φύλλον τῆς 15 μαρτίου περιέχει ἀρίστην Θεολογικὴν ὕλην.

Ὁ υπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 7.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἰ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίαις)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Γεράσι. Δωριζας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετ' ἴσῃ ἀργυρᾷ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδυσάκλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγμα χρυσᾷ 25
ἐξαμνηνία τὰ ἡμίση.
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄρονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυνέον: α) Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. Ἀθανασίῳ Πρόεδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικῆν Ἀλήθειαν διευθυνοῦσας Ἐπιτροπῆς. Β) εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ. — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὀλιγῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικά χρονικά — Τῆ Ε' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν λόγος εἰς τὸ ρητὸν «Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα, ὃ ἐν αἰτήσωμεν, ποιῆς ἡμῖν» — Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη (συνέχεια) — Πρόγραμμα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου ἐψᾶλη τὴν παρελθούσαν παρασκευὴν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναφ μετὰ τῆς συνήθους ἐκκλησιαστικῆς παρατάξεως. Τοὺς πρώτους οἴκους τῆς Θεοτόκου ἀνέγνω ἡ Α. Θ. Παναγιώτης, ἣν διεδέχθησαν ἀκολούθως οἱ σεβ. Βερροϊκας, Δράκμας καὶ Σηλυβρίας, ἀπόντων τῶν σεβ. Γερόντων Πρακλείας καὶ Δέρκων.

Τῆ παρελθούσῃ Κυριακῇ γενομένου ἐν τῷ ναφ τῆς ἁγίας Τριάδος ἐν Πέραν τεσσαρακονθήμερου μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίτου **Θεμιστοκλέους Χριστοφορίδου**, ἀρχαίου ἀνωτέρου ὑπάλληλου τῆς αὐτοκρ. Κυβερνήσεως, ἀρχαίου μέλους τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ἐτέλεσε τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ὁ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν σεβ. μητροπολίτης Δέρκων κύριος Καλλίνικος.

Τῆ αὐτῇ Κυριακῇ ἱερούργησεν ἐν τῷ κατὰ Γαλατᾶν ἱερῷ ναφ τῆς Παναγίας Καφαριανῆς ὁ ἐκ τῶν συνοδικῶν σεβ. μητροπολίτης Δράκμας κ. Γερμανός, ἐξηγήσας ἅμα διὰ λόγου λίαν ἐποικοδομητικὸν τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἡμέρας.

Ἐν τῷ ἔσπερινῷ τῆς Κυριακῆς ἀπήγγειλεν ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἄμβωνος λόγον ὁ ἱερολ. Δευτερευόντων τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Μικρούλης, λαθῶν ὡς θέμα τοῦ λόγου αὐτοῦ τὰ σεπτὰ τοῦ Κυρίου Πάθῃ καὶ ἐπιτυχῶς διαπραγματευθεὶς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἀντικείμενον.

Τὴν παρελθούσαν παρασκευὴν ἀνεγνώσθη ἐν τῇ

συνεδριάσει τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ὁ ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς ἐκπονηθεὶς προϋπολογισμὸς τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ ἔτους 1891—1892, ὅστις καὶ ἐπεψηφίσθη μέλλων νὰ καγωνίσῃ τὴν οἰκονομικὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τούτου.

Ἐκ γράμματός τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Λέρου καὶ Καλύμνου κ. Χρυσάνθου γνωσθέντος ὅτι κανονικῇ ψήφῳ ἐξελέγησαν ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ σταυροπηγιακῇ Μονῇ τῆς Πάτμου ἡγούμενος μὲν ὁ τῶς προηγούμενος κ. Βενιαμίν, ἐκκλησιαρχὴς ὁ ἱερομόναχος Ἀγαθάγγελος, σύμβουλοι δὲ οἱ ἱερομόναχοι Ἰεζεκιήλ, Διονύσιος, Μεθόδιος, Δωρόθεος, Παΐσιος καὶ Γερμανός ἐξεδόθη τὸ εἰθισμένον πατριαρχικὸν Γράμμα, ἐπικυροῦν τὴν γενομένην ἐκλογὴν.

Ὁ θεοφιλ. ἅγιος Χαριτοῦλεως κ. Γενναδῖος καθ' ὃν καιρὸν ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ναφ τῶν Ταταούλων, ἐν ᾧ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διατελεῖ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος, προσβλήθη ὑπὸ ἡμιπληγίας. Ἡ κατὰστάσις τῆς υγείας τοῦ γεραροῦ ἱερέρχου φαίνεται σοβαρὰ.

Ἐπειδὴ ἐπανειλημμένως εἶχεν ὑποβληθῆ τῇ Ἰ. Συνόδῳ αἴτησις παρὰ τῆς τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Λουκά καὶ τῶν ὀρθοδόξων κατοίκων Δεδε-Ἀγάτζ περὶ μεταθέσεως τῆς ἐδρας τοῦ μητροπολίτου Αἴνου εἰς τὴν πόλιν ταύτην, κέντρον οὖσαν τῶν συμπεφόντων τῶν σπουδαιότερων τμημάτων τῆς ἐπαρχίας Αἴνου, ἡ Ἰ. Σύνοδος ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τοῦ παρελθόντος σαββάτου, λαβούσα ὑπ' ὄψεϊ τοῦ ὑπὲρ τῆς μεταθέσεως ταύτης ὑποβληθέντος λόγου καὶ εἰρουσα αὐτοὺς ἀποχωρῶντας ἀπέδειξεν τὴν μετάθεσιν καὶ ἀνήγγειλε τοῦτο τοῖς ἐνδιαφερομένοις.

Ἐγκρίσει τῆς διευθυνοῦσας τὴν Ἐκκλησίαν Ἀληθείαν Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου,

διωρίσθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς χθὲς συνεργάτης ἐν τῇ συντάξει τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φύλλου ὁ ἐλλόγιμος κ. Ἰάκωβος Βασιλάδης, γνωστός λόγιος, διατελέσας δὲ συντάκτης ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ *Νεολόγῳ*.

— Τὴν κυριακὴν ἤρξαντο αἱ ἐνίκυσοι ἐξετάσεις τῆς ἐν Πέτρῳ ἑνοριακῆς Σχολῆς τῶν θηλέων. τῆς λεγομένης τῶν ἀπόρων κορασιῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς σεβαστῆς διευθυντρίας Ἐ. Καλογερά. Μετὰ θερμὴν πρὸς τὸν πατέρα τῶν φώτων δέησιν καὶ ὕμνον πρὸς τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα τὸν φιλομουσικότατον ἡμῶν Ἀνακτα, αἱ μαθήτριά τῆς Β' τάξεως ἐξητάσθησαν εἰς τὰ θρησκευτικὰ (ἠθικὴν, ἱερὰν κατήχησιν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν) εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ εἰς τὴν φυσικὴν, αἱ μαθητρίαι τῆς Γ' καὶ Β' εἰς ἄλλα τινὰ μαθήματα καὶ αἱ τῆς Α' εἰς τὴν ἀπομνημόνευσιν διαφόρων ποιημάτων καὶ εἰς τὴν τοπογραφίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὰς ἐξετάσεις τῆς πρώτης ταύτης ἡμέρας ἐπεσφράγισεν ὠραῖον ἄσμα (αἱ ἀκωνίδες) διδασχθὲν ὑπὸ τοῦ ἐλλογιμοῦ μουσικοδιδασκάλου κ. Εὐστρ. Παπαδοπούλου. Πλὴν τῶν εὐγενεστάτων κοσμητηρίων παρήσαν ἐν τῇ τελετῇ ταύτῃ τῶν γραμματῶν ὁ Γεν. Προξένος τῆς Ἑλλάδος κ. Ε. Μαυρομάτης ὁ μέγας ρήτωρ Κ. Καλλιμάδης βήνης, ὁ πατριρχικός ἐπόπτης τῶν σχολείων καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς *Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας* Γ. Δωρίτζας, ἡ κ. διευθύντρια τοῦ Ζαπτείου, ὁ κ. Χρ. Χατζὴ Χρήστου καὶ πλῆθος πολὺ ἀκροατῶν. Αἱ ἐξετάσεις διακρίσουσιν ὀλόκληρον τὴν ἐβδομάδα, τὴν προσεχὴ δὲ Κυριακὴν τῶν Βαλίων γενήσεται ἐπίσημος ἡ ἐπίδοσις τῶν πτυχίων εἰς τὰς ἀπολυομένας τὸ ἔτος τοῦτο μαθήτριάς.

— Ἡ Ἐφοροεπιτροπὴ τῆς ὀρθοδόξου Κοινοῦτητος Σταυροδρομίου, ἡ Ἐφορία τῆς ἑνοριακῆς σχολῆς τῆς Παναγίας καὶ ἡ οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς συνοικίας ταύτης εἶχον ὑποβάλει τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ ἔκθεσιν, δι' ἧς δηλοῦσαι ὅτι, προκειμένης κατεδρασίσεως τοῦ κτιρίου τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ ἑνοριακῆς σχολῆς τῆς Παναγίας καὶ ἀνοικοδομήσεως νέου κτιρίου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ γηπέδου, ὁ ἐν Παρισίοις τὰς διατριβάς ποιούμενος μαγιάτιμος ὁμογενὴς Ἔξοχ. Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος ἐγνωστοποίησεν ὅτι προσφέρει τὸ ποσὸν δέκα χιλιάδων λιρῶν ἵνα διὰ τούτου καὶ τὸ μελετώμενον οἰκοδόμημα συντελεσθῇ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς σημερινῆς περὶ σχολείων ἀρχιεπισκοπικῆς καὶ τὸ ἐναπολειφθὲν ποσὸν προστιθέμενον εἰς τὰς μέχρι τοῦδε διενεργηθείσας συνδρομὰς τῶν διαφόρων ὁμογενῶν καὶ εἰς τὴν ἐκ δύο χιλιάδων λιρῶν τοῦ κ. Α. Ζαρίφη ἀποτελέσει κεφάλαιον ἀναραίρητον, οὐ οἱ τόκοι νὰ χρησιμοποιοῦνται εἰς συντήρησιν τῆς σχολῆς, προσέθετον ὅτι τὴν βαρυσήμαντον ταύτην τοῦ φιλογενεστάτου ἀνδρὸς δωρεὰν εὐγνωμόνως ἀποδεξιμένοι ἦ τε Ἐφοροεπιτροπὴ καὶ ἡ Ἐφορία τῆς ἑνοριακῆς σχολῆς, εἴτα δὲ καὶ αὐτὴ ἡ ἑνορία Σταυροδρομίου ἐν τῇ κατὰ τὴν 9ην Ἰουλίου 1890 συγκροτηθείσῃ ἐν τῷ προνώμῳ τῆς ἐν Γαλιτᾷ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου γενικῆ συνέλευσει, συνεφώνησαν ὀριστικῶς μετὰ τοῦ δω-

ρητοῦ, ἀντιπροσωπευομένου ὑπὸ τοῦ Ἐξοχωτάτου ἀρχοντος Μεγάλου Ρήτορος καὶ προέδρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντίνου Καλλιμάδου βῆ ἐπὶ τῶν ἐξῆς:

Α'. Ὁ Ἐξοχωτάτος Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος προσφέρει εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὀρθοδόξου Κοινοῦτητα Σταυροδρομίου πρὸς ἀνάγεσιν Σχολῆς καὶ προικουδότησιν αὐτῆς τὸ ποσὸν 10 χιλιάδων λιρῶν ὀθωμανικῶν.

Β'. Δωρούμενος τὸ ποσὸν τοῦτο οὐδεμίαν ἐπιφυλάσσεται αὐτῷ ἢ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ ἀνὰ μίξιν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἐν λόγῳ σχολῆς, ἧς ἡ κυριότης ἐξακολουθήσει ἀνήκειν ὀριστικῶς τῇ ἑλληνικῇ ὀρθοδόξῳ Κοινοῦτητι Σταυροδρομίου, ἧτις ὡς ἀνεκάθεν διοικήσει αὐτὴν ἐσαεὶ δι' Ἐφορίας ὑπ' αὐτῆς ἐκλεγομένης.

Γ'. Ἡ ἀνεγερθησομένη Σχολὴ ἀποκληθήσεται Ζωγράφειον, ἀναγραφομένου τοῦ τίτλου τούτου καὶ ἐπὶ τῆς εἰσοδου τοῦ κτιρίου.

Δ'. Τὸ ἐν λόγῳ ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα ἀπὸ ἑνοριακῆς σχολῆς μετατραπήσεται εἰς πραγματικὸν Γυμνάσιον, ἧτοι Γυμνάσιον λειτουργοῦν ἐπὶ βάσειων πρακτικωτέρων τῶν ἐν τοῖς κλασσικοῖς λεγομένοις Γυμνασίοις εἰσαχθεῖσῶν καὶ συμμορφούμενον ταῖς ἐκάστοτε ἀνάγκαις τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

Ε'. Ἡ ἑλληνικὴ ὀρθοδόξου Κοινοῦτητος Σταυροδρομίου ἀναλαμβάνει τὴν ρητὴν ὑποχρέωσιν τῆς διατηρήσεως εἰς τὸ διηνεκὲς τῆς ἐπωνυμίας Ζωγράφειον καὶ τῆς ἐσαεὶ λειτουργίας τῆς Σχολῆς ὑπὸ τὸν εἰρημένον τύπον ἄνευ αἰτήσεων ἐν τῷ μέλλοντι εἴτε παρὰ τοῦ Ἐξοχωτάτου Χρηστάκη ἐφένδης Ζωγράφου, εἴτε παρὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἐτέρων χρηματικῶν χορηγίων ἐξήκουντο δὲ τὰ εἰρημένα σωματεῖα ἵνα κατακυρωθῶσι ταῦτα πάντα διὰ πατριρχικοῦ σιγιλιάδου Γράμματος.

Τῆς αἰτήσεως ταύτης ἀποδεκτῆς γενομένης, ἐνεκρίθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Τρίτης ἡ ἐκδοσις τοῦ αἰτουμένου πατριρχικοῦ σιγιλιάδου Γράμματος, κατακυρούμενος τὰ ὡς ἀνωτέρω ὠμολογημένα.

Τῆ Ε' ΚΥΡΙΑΚῆ ΤῶΝ ΝΗΣΕΤΙῶΝ

ΛΟΓΟΣ Εἰς τὸ ΡΗΤΟΝ

Ἐκείνους ἀπὸ τῶν ἱακωβῶν καὶ Ἰωάννων, οἱ οἱ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα, ὅ ἐάν αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν.
Μάρκος 1, 35

Προσεγγίζει, εὐσεβὲς καὶ φιλόχριστον συνάνθρωπον, προσεγγίζει τὸ τέμμα τῆς ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος ἀναστροφῆς τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος Ἰησοῦ, ἐγγίζει ἡ φοβερὰ στιγμή, καθ' ἣν ἐν μέσῳ τοῦ ἀρχαίου κόσμου παρασταθῆσεται ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἡ τελευταία πράξις τοῦ μεγάλου καὶ ὑπερφυοῦς ἄρχατος τῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ αἰωνίου θυσίας τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ λόγος τῆς ἀληθείας, ὁ λόγος τῆς ἀγάπης ἀβύθως ἐσπέσθη ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ἐγγύς ἐστὶν ἡ στιγμή καθ' ἣν τὸ αἶμα τοῦ αἰώνιου τοῦ Γολγοθᾶ μάρτυρος πρέπει νὰ ποτίσῃ αὐτὸν ὅπως αὐξήθῃ εἰς

δένδρον εύθαλής και πλατύσκιον, υπό τὸ εὐεργετικόν φύλλωμα τοῦ ὁποίου θὰ εὐρῆ ἀσφαλῆς ἄστυλον ἢ ὑπὸ τῶν αὐχμηρῶν και ὀλεθρίων τῆς πλάνης και τοῦ ἔγωισμοῦ καυμάτων φλογίζομένη ἀνθρωπότης. Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας εἶναι μικρὸν τῆς Ἱερουσαλήμ κατὰ τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὁ λαὸς ἐκθιχθὸς συνωθεῖται ἔτι και συνωστίζεται περὶ αὐτόν· ἀλλ' ἐπέστη ἡ ὥρα καθ' ἣν πρέπει νὰ τελεσθῆ ἔν Ἱερουσαλὴμ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καθ' ἣν ὁ Ἰησοῦς πρέπει νὰ πῆ τὸ μικρότατον ποτήριον τῶν ἀμαρτιῶν τῆς ἀνθρωπότητος, καθ' ἣν πρέπει νὰ γίνῃ τὸ αἰώνιον ὑπὲρ ἡμῶν θῆμα. Πραχλαμβάνει λοιπὸν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ και ἀναβαίνειν μετ' αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα παρασκευάζει αὐτοὺς εἰς τὰ μέλλοντα συμβαίνειν «Ἰδοὺ ἀναβαίνωμεν, λέγει αὐτοῖς, εἰς Ἱεροσόλυμα και παραδοθήσεται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοῖς ἀρχιερεῦσι και τοῖς γραμματεῦσι και κατακρινούσιν αὐτόν θανάτῳ». Ἡ στιγμή εἶναι ἱερὰ, εἶναι κρίσιμος, εἶναι στιγμή ἀθυμίας και λύπης, διότι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι πρόκειται νὰ κριθῆ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλ' ὁμως ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς πρόκειται νὰ ἐπιτελέσῃ ὑπὲρ αὐτῆς τὴν ὑψίστην τῶν θυσιῶν. Ἄλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσιν ἔτι οἱ ἀπλοὶ και ἀγαθοὶ τῆς Ἰουδαίας ἄλεις, τὸ Πνεῦμα Κυρίου δὲν κατέβη ἔτι ἐπ' αὐτοὺς, ἔχουσι πάσας τὰς ἀδυναμίας τῶν συνήθων ἀνθρώπων, ὁ δὲ ἀνθρώπος και ἐν αὐταῖς πολλῆς ταῖς κρίσιμωτέροις και ἐν αὐταῖς ταῖς μᾶλλον ἱεραῖς στιγμής τοῦ βίου αὐτοῦ παρουσιάζει τοσοῦτον λυπηρὰς ἀδυναμίας, ὥστε ἐξεγείρει τὴν ἀγανάκτησιν και τῆς μᾶλλον στοιχειώδους συνειδήσεως. Διὰ τοῦτο δύο ἐξ αὐτῶν ὁ Ἰάκωβος και Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, χωρὶς νὰ δώσωσι προσοχὴν εἰς τὴν ἀγωνίαν, ἧτις κατεῖχε κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην τὴν καρδίαν τοῦ Ἰησοῦ, χωρὶς νὰ προσέξωσιν εἰς τοὺς πλήρεις λυπηρὰς μελαγχολίας λόγους αὐτοῦ: «Ἰδοὺ ἀναβαίνωμεν εἰς Ἱεροσόλυμα και ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι και τοῖς γραμματεῦσι και κατακρινούσιν αὐτῶν θανάτῳ», ἀρῖνους κατὰ μέρος τοὺς ἄλλους συντρόφους αὐτῶν και προσεγγίσαντες εἰς τὸν Ἰησοῦν λέγουσι: «διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα, ὃ ἐάν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν». Ἐνθ' εἶναι καιρὸς ἀγώνων, οἱ μαθηταὶ οὗτοι νομίζουσιν ὅτι εἶναι καιρὸς στεφάνων, ἐνθ' εἶναι καιρὸς θυσίας, οἱ μαθηταὶ οὗτοι ὑπολαμβάνουσιν ὅτι εἶναι καιρὸς βραθειῶν και ἀναπαύσεως. Τί δὲ αἰτοῦνται παρὰ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν; «ὁδὸς ἡμῖν, λέγουσιν, ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν και εἰς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου». Φαντάζονται ὅτι ὁ διδάσκαλος αὐτῶν, ὅστις οὐδὲν ἄλλο ἐν τῷ κόσμῳ ἐζήτησεν, ἢ νὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ τῶν καρδιῶν, μέλλει νὰ καταστῆ μέγας και κραταιὸς δυνάστης, καθήμενος ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ και ἐπλημένου και σπεύδουσι νὰ διανεμηθῶσιν τὰς πρώτας τιμὰς και τὰ ἀξιώματα παρ' αὐτῶν. Θέλουσιν νὰ γίνωσιν εὐτυχεῖς, αἰσθάνονται ἀκτατάχεται τῶν πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, ἀλλ' ὁμως ἀγνοοῦσιν ἐν τίνι ἔγκειται ἡ

ἀληθὲς τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονία. Διὰ τοῦτο αἰτοῦνται παρὰ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν πράγματα, ἀτινα οὐ μόνον δὲν ἀποτελοῦσι τὴν ἀληθὴ τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ και ἄρῃν κατατρέφουσιν αὐτὴν και ἀναγκάζουσι τὸν Ἰησοῦν μετὰ τινος ψυχικῆς ἀθυμίας νὰ εἴπῃ αὐτοῖς: «οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε». Ἄλλ' ὁμως τὸ γεγονός τοῦτο τῶν δύο μαθητῶν δὲν ἐξεικονίζει ἄρῃ γε πιστῶς ὅτι συμβαίνει παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς ἀνθρώποις; τὸ πᾶθημα τῶν δύο τούτων μαθητῶν δὲν εἶναι ἄρῃ γε ἡ γενικῶς ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ἐπικρατοῦσα ἀσθένεια; Μήπως οἱ πάντες δὲν ζητοῦμεν τὴν εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ μήπως και οἱ πάντες δὲν ζητοῦμεν αὐτὴν ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει; Μήπως τὸ ζήτημα, τίς ἡ ἀληθὲς εὐδαιμονία, δὲν εἶναι ζωτικώτατον και λίαν ἐνδιαφέρον πάντα ἀνθρώπων; Περὶ τούτου λοιπὸν τοῦ σπουδαιωτάτου ζητήματος τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας ἐπιτρέψατέ μοι, φιλόχριστοι ἀκραταί, νὰ ὁμιλήσω πρὸς ὑμᾶς σήμερον, ἀφοῦ ἐπικαλεσθῶ τὴν εὐμενὴ ἡμῶν προσοχὴν.

Ὁ ἀνθρώπος, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀπὸ τῆς κατωτάτης βελτιώσεως τῆς κοινωνικῆς κλίμακος μέχρι τῆς ἀνωτάτης αἰσθάνεται ἐν ἐαυτῷ ἀκόρεστον τινα ἐπιθυμίαν και τάσιν πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν. Εἴτε ἡ ὁδὸς τοῦ βίου αὐτοῦ εἶναι ἐστρωμένη ὑπὸ ρόδων, εἴτε διέρχεται τὸν βίον αὐτοῦ πατῶν ἐπὶ ἀκανθῶν, εἴτε κέθεται εἰς τὴν τράπεζαν τῆς ζωῆς περιδεδημένος πορφύραν και βύσσον, εἴτε ζητεῖ νὰ κορέσῃ τὴν πείναν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἐκ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου, ὁ ἀνθρώπος ἐπιθυμῶν διακῶς βελτιώσιν τινα τῆς καταστάσεως ταύτης. Ὁ ἀνθρώπος φέρει ἐν ἐαυτῷ τὸ ἰδεῶδες καλλιτέρας τινὸς και εὐδαιμονοετέρας καταστάσεως ἐκείνης, ἐν ἣ ἐν τῷ παρόντι εὐρίσκεται, αἰσθάνεται ἀσθεστον ἐπιθυμίαν ἵνα πραγματοποιῆ τὸ ἰδανικὸν τοῦτο και οὐδέποτε ἀρκούμενος ἢ ἀναπαυόμενος εἰς ὅτι, ἐν τῷ παρόντι κέθεται, ἐναγωνίως ποθεῖ και ἀδιαλείπτως ἀγωνίζεται νὰ βελτιώσῃ τὴν παροῦσαν αὐτοῦ κατάστασιν, τὴν δὲ τοσοῦτο διακῶς ποθυομένην και ἀδιαλείπτως ἐπιζητούμενην βελτιώσιν τῆς καταστάσεως ταύτης ἀποκαλεῖ εὐδαιμονίαν, εὐτυχίαν αὐτοῦ. Τὸ παρὸν οὐ μόνον οὐδέποτε ἱκανοποιεῖ τὸν ἀνθρώπον, ἀλλὰ και γίνεται αἰτία μειζήσεως ἐπιτάσεως τῆς πρὸς βελτιώσιν αὐτοῦ ἐπιθυμίας τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ παρὸν εἶναι διὰ τὸν ἀνθρώπον, ἡ διὰ τῆς αὐχμηρῆς ἐρήμου ὁδὸς, εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁποίας νομίζει ὅτι θὰ συναντήσῃ ἀναπορεύτως τὴν εὐεργετικὴν ὁσιν τῆς εὐδαιμονίας. Ἐπιζητεῖ λοιπὸν και ἐπιδιώκει πανταχοῦ και πάντοτε τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην· ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῆς εὐδαιμονίας ταύτης ὁ ἀνθρώπος δυστυχῶς πάσχει ὅτι, πᾶσχοσιν οἱ τρέχοντες κατόπιν φάσματος. Ὁ μὲν νομίζει ὅτι ὁ πλοῦτὸς ἐστὶ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν και ὅτι ἡ κτήσις αὐτοῦ θὰ καταστήσῃ αὐτόν εὐτυχῆ, ὁ δὲ θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀπολαυσις τῶν ὑλικῶν ἡδονῶν ἀποτελεῖ τὴν ἀληθὴ τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν και ἀκατάσχετος φέρεται πρὸς ταύτας, και ὁ τρίτος φρονεῖ ὅτι

αί τιμαί και τὰ ἀξιώματά εἰσιν οἱ ἀληθεῖς τῆς εὐδαιμονίας παράγοντες, καὶ ὁμως οἱ πάντες καταντῶσιν εἰς τὸ μοιραῖον συμπέρασμα ὅτι ἔπρεχον μέχρι τοῦδε κατόπιν φάσματος ἀνερίκτου καὶ ὅτι οὔτε ὁ πλοῦτος οὔτε αἱ ὑλικαὶ ἀπολαύσεις, οὔτε αἱ τιμαὶ καὶ τὰ ἀξιώματα ἠδυνήθησαν νὰ πραγματώσωσι τὸ ἰδεώδες αὐτῶν καὶ ἱκανοποιήσωσι τὴν πρὸς εὐδαιμονίαν ἀσθεστον αὐτῶν ἐπιθυμίαν, οἱ πάντες καταντῶσι νὰ ἀκούσωσιν ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῶν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ λέγουσαν αὐκοῦ οὐδὰ τί αἰτίεσθε.

Οἱ πλείους σχεδὸν τῶν ἀνθρώπων νομιζοῦσιν, εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἄκροαταί, ὅτι ἡ ἀπόκτησις πλοῦτου εἶναι τὸ ἄκρον ἀγαθὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον, εἶναι ἡ ἀληθὴς αὐτοῦ εὐδαιμονία, διὰ τοῦτο ἀντικείμενον πασῶν τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν, πάντων τῶν ἀγῶνων τιθεῖσι τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πλοῦτου. Τὸ εὖχρον μεταλλοῦ καὶ αἱ ἄλλαι κινήται καὶ ἀκίνητοι κτήσεις ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς φαντασίας αὐτῶν τοσούτην μαγικὴν δύναμιν, ὥστε μακχρίζουσι μὲν καὶ θεοποιοῦσιν ἐκείνους, ὅσοι κατώρθωσαν νὰ ἐπισπεύσωσιν ἀρθροῖναι τοιοῦτων, θεωροῦσι δὲ ἐαυτοὺς λίαν δυστυχεῖς καὶ δυσμοῖρους, ἐὰν ἡ δύστροπος φορὰ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων δὲν ἐπιστέλῃ τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν διὰ τοιοῦτων κτήσεων· ἀλλ' ὁμως ποία ἡ σχέσις τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου, ἣτις εἶναι γειγνός ὅλως ἐσωτερικόν, γεγονός ἔχον τὴν ἔδραν αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς τὸν πλοῦτον, ὅστις ἐστὶ πρᾶγμα ἐξωτερικόν, πρᾶγμα ὑλικόν μηδεμίαν ἔχον ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν; Βεβαίως ὁ πλοῦτος εἶναι ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀπόκτησις αὐτοῦ ἀναγκαστικὴ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ δὲ θρησκεία οὐδαμῶς καταδικάζει τὴν ἐμφορὰν καὶ λελογισμένην προσπάθειαν πρὸς ἀπόκτησιν αὐτοῦ. Ὁ πλοῦτος τούναντίον θεωρεῖται κατὰ τὴν θρησκείαν ὡς τὸ ἄριστον ὄργανον πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ πλοῦτος εἶναι τὸ μέσον, δι' οὗ δύναται νὰ ἐξασκηθῇ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ἡ κορωνὴ αὐτῆ τῶν ἀρετῶν, ὁ πλοῦτος εἶναι τὸ ἄριστον μέσον δι' οὗ δύναται νὰ δοθῇ παρακλήσις εἰς τοὺς πάσχοντας, νὰ ἐπιχυθῇ βάλσαμον παρηγορίας εἰς τὰς καρδίας τῶν στεναζόντων καὶ ἰδουμένων. Ὁ πλούσιος δύναται νὰ γίνῃ ἀντιπρόσωπος τῆς προνοίας ἐπὶ τῆς γῆς, συνεργάτης αὐτῆς. Οὐχὶ λοιπὸν τὴν κτήσιν τοῦ πλοῦτου καταδικάζει ἡ θρησκεία, ἀλλὰ τὴν κακῶν τῶν ἀνθρώπων ιδέαν, καθ' ἣν ὁ πλοῦτος αὐτός καθ' ἑαυτὸν ἀποτελεῖ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀκατάσχετον ἐπομένως καὶ ἀκόρεστον ἐπιθυμίαν πρὸς ἀπόκτησιν αὐτοῦ ὡς τελικὸν ἀγαθὸν καὶ οὐχὶ μέσου τινὸς ἐξωτερικοῦ. Ὁ πλοῦτος αὐτός καθ' ἑαυτὸν οὐδεμίαν ἔχει δύναμιν νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον εὐτυχῆ. Ὁ, τιδῆποτε καὶ ἂν κατορθώσιν οἱ μεγάλοι πλουτολογικαὶ καὶ οικονομολογικοὶ συνδυασμοί, ὅσονδῆποτε καὶ ἂν αἰξάνωσι τὸν πλοῦτον τῆς ἀνθρωπότητος αἱ τέχναι καὶ ἡ ἐπιστήμη—ἡ αἰωνία αὕτη πᾶλη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν φύσιν—εἶναι ἀδύνατον οἱ πᾶν-

τες νὰ πλουτήσωσιν. Ἐντεῦθεν ὁ φοβερός τῆς ὑπέρ-
 ξεως ἀγῶν, ἐν τῷ ὅποιῳ οὐδὲν ἀσταθέστερον τοῦ
 πλοῦτου. Ὅπως ἔχουσι σήμερον τὰ πράγματα, αἱ πε-
 ριουσαὶ μεταβαλίνουσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον
 μετὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἀστραπῆς. Ἐπιχειρήσεις ἀ-
 νεπιτυχεῖς, ἔκτακτα καὶ ἀπρόβλεπτα πολιτικὰ γεγο-
 νότα, χρεωκοπία κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δολαίει,
 θεωρητικαὶ καὶ ἄλλα παρόμοια ὡς κύνιν σκορπίζουσιν
 εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὰς μᾶλλον κολοσσαίας περιουσίας—
 ὁ σήμερον κοιμώμενος πολυτάλαντος δύναται αὔριον
 νὰ ἐγερθῆ γυμνότερος καὶ τοῦ Ἰᾶθ. Εἶναι λοιπὸν λο-
 γικὸν ἐπὶ τοιοῦτου τινὸς ἀβεβαίου πράγματος νὰ βλα-
 πίσῃ τις τὴν εὐδαιμονίαν αὐτοῦ; Ἐκτὸς τούτου ὁ
 πλοῦτος οὐδέποτε σχεδὸν ἀποκτάται διὰ μιᾶς. Ὁ
 πλοῦτος εἶναι προτὶν μυρίων καὶ πολυετῶν μόχθων
 καὶ ἀγῶνων, ποσάκις δὲ δὲν συμβαίνει ἐν μέσῳ τῶν
 ἀγῶνων πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ πλοῦτου νὰ ἀκούσῃ τις
 τὴν φοβερὰν ἐκείνην φωνὴν «ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν
 σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ, & δὲ ἠτοίμασας τίνοι ἔσται»;
 Ὁ πλοῦτος ὡσαύτως δὲν εἶναι πάντοτε καὶ ἐν πάσῃ
 περιστάσει προτὶν τῆς τιμίας τοῦ ἀνθρώπου ἐργασίας,
 διότι ὑπάρχουσι καὶ πλούσιοι εἰς πᾶν ἄλλο ἢ εἰς τὴν
 τιμίαν αὐτῶν ἐργασίαν ὀφείλοντες τὸν πλοῦτον αὐ-
 τῶν. Δύνανται λοιπὸν οἱ πλούσιοι οὗτοι, οἵτινες τρέ-
 μουσι καὶ φοβιῶσιν ἐπὶ τῇ θέξῃ καὶ τοῦ ἐλαχίστου
 ὑπαλλήλου τῆς δικαιοσύνης, οἵτινες ὑπὸ αἰδοῦς καὶ
 ἀσχύλης συγκλύπτουσι τὸ πρόσωπον καὶ ἐπὶ τῇ
 ἀπλῇ καρυσίᾳ ἐνὸς τιμίου ἀνθρώπου καὶ ὦν τὴν
 καρδίαν αἰωνίως καταβιβρώσκει ὁ ἀκούμητος τῆς συνει-
 δήσεως ἐλεγγος, δύνανται οἱ τοιοῦτοι νὰ ὦσιν εὐτυ-
 χεῖς; Ἀλλὰ καὶ ἐὰν κατορθώσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ στα-
 ματήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ εὐμετάβλητον καὶ αἰωνίως κυ-
 μινόμενον ρεῦμα τῆς τύχης, ἐὰν κατορθώσῃ ἐγκαί-
 ρως νὰ πληρώσῃ τὰ ταμεία αὐτοῦ καὶ διὰ τιμίας καὶ
 ἀσπίλου ἐργασίας εἶναι ἄρα γε, τότε διὰ τοῦ πλοῦτου
 κατὰ πάντα εὐτυχῆ; ἡ ἀπάντησις εἶναι καὶ πάλιν
 ἀρνητικῆ· ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἀρχίζει τὴν ἀπόκτησιν
 πλοῦτου εἶναι ἀδύνατος νὰ χρεωσθῆ εἰς τὸ ἦδη ἀπο-
 κτηθῆναι τὸ πρῶτον ἀποκτηθῆναι ποσὸν χρησιμεύει ὡς
 κέντρον ὠθοῦν αὐτὸν καθ' ἑκάστην εἰς τὴν ἀπόκτησιν
 ἄνωτέρου καὶ τοιοουτρόπως ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε
 σταματᾷ εὐχαριστημένος, ἀλλὰ πάντοτε ἐπιθυμεῖ καὶ
 ἀγωνίζεται νὰ αὐξήσῃ τὰ ἦδη ἀποκτηθέντα κεφάλαια,
 θλητηρικῶν τὰς ἀρίστους ἡμέρας τοῦ βίου αὐ-
 τοῦ. Ἐπειτα ἡ ἀπόκτησις πλοῦτου δύναται νὰ ἀπαλ-
 λάξῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰς λύπας καὶ ἀνίας τοῦ κό-
 σμου τούτου; Ἐὰν ἡ οἰκιακὴ αὐτοῦ εὐημερία διατα-
 ράχῃ ἔνεκα τῆς ἀνομιότητος τῶν χαρακτῆρων τῶν
 συζύγων καὶ ἔνεκα ἄλλων ἐνδομυχωτέρων λόγων, ἐὰν
 ἡ καρδία αὐτοῦ ἐσπαράχῃ διότι ἀπώλεσεν ἐκ τῶν
 ἀγαθῶν αὐτοῦ προσφιλέστατα ὄντα, γονεῖς, σύζυγον,
 τέκνα, ἐὰν ὁ Θεὸς δὲν ἠθέλησε διὰ τέκνων νὰ εὐλογῆ-
 σῇ τὴν ἔνωσιν αὐτοῦ, ἐὰν νόσοι καὶ ἀδικασταὶ κρατῶ-
 σιν αὐτὸν συνεχῶς ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς ἀγωνίας δύνα-
 ται, ὅσον καὶ ἂν ᾖ πλοῦσιος, νὰ ᾖ εὐτυχῆ; δύναται νὰ

είπη ότι ἐν τῷ πλούτῳ ἀπῆλκυσε τοῦ ἄκρου ἀγαθοῦ; βεβαίως οὐχί, διότι ἄλλο πλοῦτος καὶ ἄλλο εὐδαιμονία καὶ διότι ὁ πλουσιώτερος τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ ἦ καὶ ὁ μᾶλλον δυστυχής.

Ἄλλ' ἐὰν ὁ πλοῦτος δὲν καθίστησι τὸν ἀνθρώπον εὐτυχή, δὲν κατορθοῦσιν ἄρᾳ γε τοῦτο αἱ ἄλλαι σωματικαὶ ἡδοναὶ καὶ ἀπολαύσεις; Δὲν εἶναι ἄρᾳ γε εὐδαιμονία καὶ εὐτυχὴς ἐκεῖνος, ὅστις παραδίδεται, ὡς ὁ πλούσιος ἐκεῖνος τοῦ Εὐαγγελίου, εἰς πάσας τὰς ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις εὐφρανόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς; Ἄλλὰ δικαίᾳ τότε ἡ ἀνάγκη καὶ ἀφιλήθης τοῦ Κυρίου δεξιᾷ ἐσπεῖρε τσαούτα ἀγαθὰ ἐπὶ τῆς γῆς; Ναι, δὲν εἶναι εὐτυχὴς καὶ ὁ ἡδονικός, διότι τὸ ἄχρηστο τῶν θλίψεων, τῶν ἀσθενειῶν, τῶν στεναγμῶν καὶ τῶν δακρύων ἐν τῷ βίῳ εἶναι πολὺ μεγαλειότερον τῶν ἡδονῶν τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἀπολαύσῃ τις, διότι ἐκείνη ἡδονὴ γενεᾷ ἐπιθυμῶν πρὸς ἄλλην, διότι ὑπὸ τὰ ῥόδα τῶν ἡδονῶν ὑπάρχουσι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φροβερὰ ἄκανθα, ἐνίοτε δὲ καὶ σκορπιοὶ δηλητηριώδεις καὶ ἐχθρὰ, διότι καὶ ἡ εὐτυχία ἢ ἐκ τῶν ἡδονῶν εἶναι εὐμετάβλητος, εἶναι δὲ γνωστὸν πᾶσιν ἡμῖν ὅτι δὲν ὑπάρχει ζωοτετέρα λύπη ἀπὸ τῆν ἐν καιρῷ δυστυχίᾳ ἀνάμνησιν ἀπολεσθεύσης εὐτυχίας, διότι ἢ ἐκ τῶν ἡδονῶν εὐχάριστησι δὲν εἶναι διαρκῆς· αἰῶνες εὐχρηστῆσεως παρέρχονται ὡς μίκα στιγμὴ, ἐνῶ μίκα στιγμὴ λύπης διαρκεῖ ὡς πολλοὶ αἰῶνες. Ἐπειτα εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ἦ εὐτυχὴς ὁ ἡδονικός ἀνθρώπος, ὅστις, ὡς τοιοῦτος, γίνεται δούλος τῶν ἡδονῶν, γίνεται δούλος καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Τὸ πρῶτιστον συστατικὸν τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ φρονήματος αὐτοῦ, εἶναι ἡ ἀνεξαρτησία τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· ὅταν ὁ ἀνθρώπος ὑποδουλωθεῖ εἰς τὰς ἡδονὰς καθίσταται δυστυχὴς ἐν τῇ ἐλαχίστῃ λύπῃ καὶ στερήσει, ὅταν ἀναγκάζηται ἐνώπιον τοῦ τελευταίου ἀγύρτου νὰ κύπη τὸν ἀνέναντον, ὅταν ἀναγκάζηται νὰ σιγᾷ τὸ φρόνημα αὐτοῦ, ὅταν ἐν παντὶ θυσιάσῃ τὴν ἰδίαν ἀτομικότητα διὰ νὰ μὴ στερηθῇ τῶν μέσων τῆς ἀπολαύσεως καὶ τῶν ἡδονῶν, εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ἦ εὐτυχὴς ὁ ἀνθρώπος οὗτος;

Μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὰς τιμὰς καὶ τὰ ἀξιώματα καὶ ἴδωμεν ἂν καὶ ταῦτα δύναται νὰ καταστήσῃ τὸν ἀνθρώπον εὐτυχή. Ὑπάρχει ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, εὐσεβείας καὶ φιλόχριστος ἀρεταὶ, ζῶντᾳ καὶ δικαίᾳ ἐπιθυμίᾳ τοῦ ἄρχειν τῶν ἄλλων. Ἐκαστος τῶν ἀνθρώπων νομίζει ὅτι φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰκανότητα τοῦ ἄρχειν τῶν ἄλλων. Ἡ ἐξουσία τοσοῦτον ἰκανοποιεῖ τὸν ἐγωισμόν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε ἕκαστος νομίζει ὅτι ἐγεννήθη δι' αὐτὴν, πλεῖστοι δὲ ὅσοι θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς τὸ ὑπακοῦν τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν, παρ' ἡμῖν ἰδίως ἡ ἀκατάσχετος πρὸς τὸ ἄρχειν τῶν ἄλλων τάσις εἶναι ἀμέτρητα προπατορικόν, οὐδὲν ἡδύνη ἡμᾶς τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἐκλογή ἡμῶν εἰς τινὰ ἀρχὴν, ἔστω καὶ ἂν ἡ ἀρχὴ ἡμῶν στηρίζεται ἐπὶ ἀνυπάρκτου ἐξουσίας. Ἄλλ' ὅμως πόσον ἢ ἐκ τῶν

τοιούτων τιμῶν καὶ ἀξιωμάτων ἡδὼν ἡμῶν εἶναι ἐφήμερος καὶ πόση πικρία καὶ ἀπογοητεύσεις δὲν εἶναι τὸ πρῶτόν τῶν τιμῶν τούτων καὶ τῶν ἀξιωμάτων; Εἶναι λοιπὸν δυνατόν νὰ γένηται βλάβη τῆς εὐδαιμονίας ἡμῶν πράγμα, τὸ ὅποιον δίδωσι καὶ ἀφαιρεῖ ἀπὸ ἡμᾶς ἢ εὐμετάβλητος ἀστασία τῆς τύχης καὶ ἡ ἰδιότροπος τῶν ἰσχυρῶν εὐνοια; Εἶναι δυνατόν νὰ ἦ εὐτυχὴς ὁ ἀνθρώπος, ὅστις, ὅπως ἀνέβη εἰς ἀξίωμα ἢ εἰς ἀρχὴν τινα, ἀναγκάζεται νὰ ὑποστῇ μυρία ταπεινώσεις, μυρία ἐξευτελισμοὺς, ὅστις ὅταν ἀνέβη εἰς τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ἀρχὴν ταῦτην ποτίζεται καθ' ἐκείνην τὰ φροβερὰ τοῦ εὐθινοῦ, τῆς συκοφαντίας καὶ τῆς ἀδικίας τῶν ἄλλων ποτήρια καὶ ὅστις εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἀπειλεῖται νὰ κατασυντριβῇ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀξιώματος, εἰς ὃ ἀνυψώθη;

Ἰδοὺ ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ τί συνήθως νομίζομεν εὐτυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν ἡμῶν, ἰδοὺ τί συνήθως οἱ ἀνθρώποι ἐπιδιώκουσιν ὡς τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς, πλοῦτον, ἡδονὰς, ἀξιώματα, πράγματα μάταια καὶ ἐφήμερα, πράγματα ἄτινα οὐδὲ ὅπως δύναται καθ' ἑαυτὰ νὰ καταστήσῃ τὸν ἀνθρώπον εὐτυχή. Διὰ τοῦτο, μολοντοὶ ὁ ὕλικός πλοῦτος τῶν ἔθνων καθ' ἐκείνην αὐξάνει, μολοντοὶ δὲ τῶν μεγάλων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν τεχνῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων τὰ ὕλικὰ κεφάλαια τῆς ἀνθρωπότητος θαυμασιῶς ἐπληθύνθησαν, οὐδέποτε ἄλλοτε ἢ φωνὴ τῆς δυστυχίας ἠκούσθη τοσοῦτο γοερὰ ὡς σήμερον, οὐδέποτε ἄλλοτε ἢ καρδία τῆς ἀνθρωπότητος ἠσθάνθη τοσοῦτον πόνον καὶ τσαούτην ἄδύνην, διότι ἡ σημερινὴ τοῦ ἀνθρώπου μόρφωσις τοσοῦτον ἀνέπτυξε τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ τὰς ὕλικὰς καὶ τσαούτην ἔδωκεν ὄψιν εἰς τὴν ἀρχαίτητον αὐτοῦ τῆσιν πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ κόσμου, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἰκανοποιηθῇ κατὰ πάντα αὐτὴ, διότι μετεκινήθη τὸ κέντρον τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου, διότι δὲν ζητοῦμεν τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν σήμερον ἐκεῖ ὅπου πράγματι ὑπάρχει.

Ἡδυνάμην, ἀγαπητοὶ, νὰ πραγματευθῶ ἐνταῦθα καὶ διὰ ποίῳν ἢ κοινωνία ἡμῶν μέσων ἐπιζητεῖ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀγαθῶν τούτων, ἄτινα νομίζει ὡς ἀποτελοῦντα τὴν ἀληθῆ αὐτῆς εὐδαιμονίαν ἢ δυνάμην νὰ ἐκτιλέξω ἐνώπιον ἡμῶν τὸ λυπηρὸν τῆς κοινωνίας ἡμῶν θέαμα. Πόσοι ἄρᾳ γε δὲν θυσιάζουσιν εἰς τὸν βωμὸν τῆς ψευδοῦς ταύτης εὐδαιμονίας τὰ ἱερώτερα τοῦ ἀνθρώπου κειμήλια, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν; πόσοι οἰκογένειαι δὲν καταποντίζονται εἰς τὸ βράχρον τῆς ἀπωλείας χάριν τῆς ματαιῆς ταύτης εὐτυχίας; Ἡδυνάμην λέγω νὰ ἀναπτύξω ἡμῖν πάντα ταῦτα· ἀλλ' ὅμως μὴ θέλω ἐγὼ νὰ ἄρω τὸν πέπλον, ὅστις καλύπτει τὴν γυμνωσιν τῆς κοινωνίας ἡμῶν, παραλείπω πάντα ταῦτα· καὶ ἔρχομαι ὀλίγιστα ἔτι νὰ εἴπω ἡμῖν περὶ τοῦ τίς ἐστὶν ἡ ἀληθὴς τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονία.

Ὁ ἀνθρώπος, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ, δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἵνα βιώσας ἀπλῶς ἔτη τινὰ ἐν αὐτῷ ἀπολεσθῇ ἀκολούθως εἰς τὸ ἀχανές βασιλεῖον τῆς

αγωνιότητος, ἵνα μόνον γεννηθῆ, ζήση καὶ ἀποθάνῃ, ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὑψηλότερον ἐν τῷ κόσμῳ νὰ ἐπιτελέσῃ προορισμὸν. Ὁ ἄνθρωπος προωρίσθη ἵνα γένηται πολίτης τῆς βασιλείας τοῦ ἀγαθοῦ, ἥτις ἐστὶν αὐτὴ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀρχομένη μὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διήκουσα δὲ μέχρι τεραμάτων αἰῶνος· ἕκαστος ἄνθρωπος λοιπὸν ἐγενήθη ἵνα πράττῃ τὸ ἀγαθόν, ἕκαστος ἐπομένως ὀφείλει νὰ προσεγγῆ τὸ λιθάριον αὐτοῦ πρὸς ἀνάγεισιν τοῦ οἰκοδομήματος τῆς βασιλείας τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡ βασιλεία λοιπὸν τοῦ ἀγαθοῦ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ τέλος καὶ ὁ σκοπὸς, πρὸς ὃν πρέπει νὰ κατατείνωσι πᾶσαι αἱ τοῦ ἀνθρώπου προσπάθειαι. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος ἡμῶν ὡς ἐν τῶν σπουδαιότερων αἰτημάτων τῆς Κυριακῆς προσευχῆς ἐδίδαξεν ἡμῖν τὸ «ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου», διότι ὅταν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἥτις ἐστὶν αὐτὴ ἡ βασιλεία τοῦ ἀγαθοῦ, ἐγκαθιδρυθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἄνθρωπος θεωματικῶς ἐκπληροῖ τὸν θεῖον ἐπὶ τῆς γῆς προορισμὸν αὐτοῦ καὶ ἀποβαίνει τὸ εὐγενέστερον τῶν ἐπὶ γῆς κτισμάτων καὶ ἡ κορωνὴ τῆς δημιουργίας.

Ἄφου λοιπὸν τοιοῦτος εἶναι ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀφου εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ ὄντος τινός, τοῦτο ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ εὐδαιμονίαν, τί ἄρα γε δύναται νὰ ἀποτελέσῃ καὶ τὴν ἡμετέραν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν, ἡ ὅ,τι ἀληθῶς καὶ πραγματικῶς συντελεῖ ἵνα ἔλθῃ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν; ἀλλὰ καὶ τί ἄλλο δύναται νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, τί ἄλλο δύναται νὰ καταστήσῃ ἡμᾶς πολίτας τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἢ ἡ πρᾶξις τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος, ἡ ἀκριβῆς καὶ ἀνελλιπῆς ἐκπλήρωσις τῶν καθηκόντων ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ πρὸς τὸν πλησίον; Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, λέγει ὁ μέγας τῶν ἔθνων ἀπόστολος, οὐκ ἐστὶ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ (Ρωμ. ιε' 17). Ὅταν ὁ ἄνθρωπος θέσῃ ὡς σκοπὸν τῶν προσπαθειῶν αὐτοῦ τὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς, ὅταν ὡς τελικὸν ἀντικείμενον τῶν ἀγώνων αὐτοῦ θέσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ, τότε βασιλεύει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, ἡ εἰρήνη μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἡ εἰρήνη μετὰ τοῦ κόσμου, ἡ εἰρήνη μετὰ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ· τότε ἔρχεται καὶ βασιλεύει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἡ ἀνεκλάλητος ἐκείνη χαρὰ καὶ εὐδαιμονία, ἥτις καὶ ἐν μέσῳ τῶν φοβερωτέρων δοκιμασιῶν καὶ ἐν μέσῳ τῶν μεγαλειτέρων δυστυχημάτων καὶ ἐν μέσῳ τῶν μᾶλλον ἀντιζῶν συμβαμάτων καὶ περιστατικῶν μένει ἀδικτήρατος καὶ ἀπρόσβλητος, διότι γίνεται κτῆμα τοῦ ἔσω ἀνθρώπου, κτῆμα τῆς καρδίας ἡμῶν. Καὶ πληροῦται λοιπὸν τότε εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον τὸ ρηθὲν, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ἡμῶν ἐστὶ. Ἄς ἐπιθώσῃι τότε τῆς δυστυχίας αἱ φοβεραὶ καταγιγίθεις καὶ λαλιπαρῆς, ἃς ὀρμήσωσι τότε κατὰ τοῦ ἀν-

θρώπου τῆς ἀδικίας καὶ συκοφαντίας τοῦ κόσμου ἡ λυσσῶδως μαινομένη θάλασσα καὶ τὰ ἄγρια καὶ οὐρανομήκη κύματα, ἃς πνεύσῃ ἀντίξουν τὸ ἄστατον καὶ εὐμετάβλητον τῆς τύχης ρεύμα, ἃς ἐπιτεθῶσιν τῶν δοκιμασιῶν, τῶν πόνων, τῶν δακρύων καὶ τῶν ἀσθενειῶν οἱ δηλητηριώδεις ὄφεις, ἃς πλέξῃ τὸν ἀκάνθινον στέφανον, ἃς στήσῃ τὸν σταυρὸν ἢ ἀγωνοσύνην τοῦ κόσμου, ὁ ἄνθρωπος ὁ πράττων τὸ ἀγαθόν, ὁ ἄνθρωπος ὁ πράττων τὸ καθήκον αὐτοῦ καὶ ἐν μέσῳ τῆς δυστυχίας καὶ ἐν μέσῳ τῆς συμφορᾶς καὶ ἐν μέσῳ τῶν δοκιμασιῶν καὶ πειρασμῶν καὶ ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς κλίνης τῆς αγωνίας εἶναι εὐτυχῆς, διότι ἔχει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὴν εἰρήνην μετὰ τοῦ Θεοῦ, τὴν εἰρήνην μετ' ἑαυτοῦ, τὴν εἰρήνην μετὰ τοῦ κόσμου, διότι αἰσθάνεται ἐν αὐτῷ τὴν ἀνεκφραστον καὶ οὐρανίαν ἐκείνην ἡδονήν, ἣν δίδωσιν ἡ πρᾶξις τοῦ ἀγαθοῦ, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος, ἡ θεία ἀρετὴ, διότι ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ, ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα Κυρίου ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

Χριστιανοὶ ἀδελφοί, προσεγγίξτε ἡμεῖς τὴν ἐκείνην καὶ πανεύρημος ἐκείνη ἡμέρα, ἡ βασιλεὺς τῶν ἡμερῶν, τὸ θεῖον καὶ γλυκύτατον Πάσχα, ἡ ἡμέρα ἐκείνη, καθ' ἣν τὸ ἄπλετον τῆς ἀληθείας φῶς ἐχύθη ἐπὶ τὴν ἐν σκοτεινῇ καθημένην ἀνθρωπότητα, καθ' ἣν οἱ καλλίκρουνοι ποταμοὶ τῆς ἀγάπης ἐπότισαν τὴν ὑπὸ τῶν αὐχμηρῶν τοῦ ἐγωϊσμοῦ κυμάτων ξηρανθεισάν ἀνθρωπότητα, καθ' ἣν αἱ σιδηραὶ τῆς πλάνης καὶ ἀμαρτίας πέδιλα ἐβρῦσθησαν, ἀνέλκυσε δὲ ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ἣν πρῶτον φορᾶν ἠκούσθη ἡ φωνὴ ὅτι οὐκ ἔνι δούλος ἡ ἐλεύθερος, πλούσιος ἡ πέννης, ἀλλ' ὅτι πάντες ἴσοι ἐσμέν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καθ' ἣν ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ βίος αὐτῆς, ἐσταμάτησεν, ἄλλος δὲ βίος ἤρξατο δι' αὐτήν, βίος, ὅστις ἀνέτρεψε τὸν ἀρχαῖον κόσμον καὶ παρήγαγε τὸν σημερινὸν θεωματικὸν χριστιανικὸν πολιτισμὸν. Ἄλλ' ἵνα ἡ ἡμέρα αὕτη ἡ ἡμέρα παλιγγενεσίας, ἡμέρα ἀναγεννήσεως καὶ δι' ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν, ὀφειλομένη καὶ ἡμεῖς οὐ μόνον ἀπλῶς ἐπιθυμῶμεν τὴν τῆς καρδίας ἡμῶν ἀναγέννησιν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀγωνιζώμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς ἐπιτυχίαν ταύτης· ἀφου ἡ εὐδαιμονία ἡμῶν ἡ ἀληθῆς καὶ πραγματικὴ συνίσταται εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ, εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς ἀρετῆς, καθῆκον ἀπαραίτητον ἔχομεν ἵνα γενώμεθα ἀγαθοὶ καὶ ἐνῆργοι, ἵνα ἀγαπήσωμεν τὸ καθήκον ἡμῶν καὶ διὰ πάσης θυσίας ἐπιτελέσωμεν τοῦτο, ὅπως οὕτω καὶ ἀληθῶς εὐτυχῆς ἐπιτελέσωμεν καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ τὰ νοήματα ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Γένοιτο!

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ὁ Μέγας ἤρξατο ἀκολουθῶν τῷ Πέτρῳ κατὰ

* Συνέχεις ἀπὸ σελ. 38—39 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

τὸ τεσσαρκοστόν δεύτερον ἔτος, ὅτε οὗτος καταδιωκόμενος ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ Ἀγρίππα ἠναγκάσθη νὰ ἀπομακρυνθῆ τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὁ Πέτρος μετέβη εἰς αὐτὴν τὴν Ρώμην ἕνα κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον. Τὸ κήρυγμα αὐτοῦ ἐν Ρώμῃ ἔτυχεν ἐκτάκτου ἐπιτυχίας.

Οἱ ἀδελφοὶ ἠθέλησαν νὰ ἔχουσιν ἔγγραφον μαρτύριον τοῦ κηρύγματος τοῦ ἀποστόλου καὶ ὁ Μάρκος ἔγραψε τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ. Ὁ Πέτρος ἐπεδοκίμασε τὸ ἔργον, ὅπερ περιβελημένον τὸ κύρος αὐτοῦ ἀνεγινώσκето τοῦ λοιποῦ ὄφ' ὅλης τῆς Ἐκκλησίας ὡς βεβαίαι τοῦτο ὁ ἱερός Κλήρως ἐν τῷ ἔκτῳ βιβλίῳ τῶν Ὑποστάσεων αὐτοῦ (Ἱερ. περὶ τῶν ἐνδ. ἀνδρ. 8). Ἡ ἀρχιότης ὁμοφώνως βεβαίαι τὰ γεγονότα ταῦτα. (Παπίας παρ' Εὐσεβ. Ἐκκλησ. Ἰστ. 3, 39 Κλ. ἀλεξ. παρ' Εὐσεβ. 11, 15, 6, 14 Εἰρην. κατὰ αἰρ. 3, 1 Ἐπιφ. αἰρ. 30, 40, 6). Παραβάλλοντες τὸ δεύτερον τοῦτο εὐαγγέλιον πρὸς τὸ πρῶτον ἀπὸ γενικωτέρας ἐπὶ τοῦ ὅλου περιεχομένου ἀπόψεως, βλέπομεν ὅτι διακρίνεται τούτου πρῶτον κατὰ τὴν βραχυλογίαν. Ὅλον τὸ ἰουδαϊκὸν τοῦ Ματθαίου στοιχεῖον, πᾶν ὅ,τι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἰησοῦ ἀπηθυνέτο ἰδίως εἰς τοὺς Ἰουδαίους ὡς ἀπόδειξις ὅτι οὗτος ἦν ὁ προαγγελθεὶς ὑπὸ τῶν προφητῶν Μεσσίας τοῦ Ἰσραὴλ παρελείφθη. Ἡ ἐκ τοῦ Δαβὶδ γενεαλογία, τὰ γεγονότα τῆς νηπιακῆς ἡλικίας, ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους διδάχῃ, ἐν ἧ ὁ νέος νόμος τοῦ Μεσσίας τίθεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ἀτελείας τοῦ ἀρχαίου νόμου καὶ πρὸς τὰς ἀρχαίας παραδόσεις, πρὸς τὰς πεπλανημένας διδασκαλίας τῶν ραββί καὶ αἱ πολυάριθμοι παραβολαὶ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ταῦτα πάντα παραλείπονται ἐπίσης ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τούτῳ. Φαίνεται ὅτι ἀπευθύνεται εἰς ἀναγνώστας ἀγνωστοὺς τὰς παραδόσεις τῶν Ἰουδαίων (Μάρκ. 7, 1—4).

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο διηγεῖται τὸν δημόσιον βίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αἱ σπουδαῖαι αὐταὶ παραλείψεις ἐγένοντο αἰτίαι νὰ ὀνομασθῆ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο συνοπτικόν.

Δὲν πρέπει νὰ βιάσωμεν τὴν ἔκφρασιν συνοπτικὸν εὐαγγέλιον εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ παραγνωρισθῆ ἡ πραγματικὴ πρωτοτυπία τοῦ εὐαγγελίου τοῦ ἱεροῦ Μάρκου. Προφανὲς τυγχάνει ὅτι συνετάχθη κατὰ τὸ πρῶτον Εὐαγγέλιον. Ἐκτὸς τῶν παραλείψεων, ἃς ἐσημειώσαμεν, ἡ ὁμοιότης ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν τάξιν τῶν γεγονότων εἶναι ἀναντίρρητος. Ὁ ἱερός Μάρκος πιθανῶς ὕπ' ὄψει εἶχε τὸ τοῦ Ματθαίου Εὐαγγέλιον καὶ ἐπωφελήθη τοῦτο διὰ τὴν ἑλληνιστὶ σύνταξιν τοῦ ἰδίου Εὐαγγελίου. Ἄλλ' ἐν τῇ διηγήσει τῶν γεγονότων καταρτίζεται ἡ πρωτοτυπία αὐτοῦ. Μετὰ προσοχῆς παραβολὴ καταδεικνύει ὅτι ὁ ἱερός Μάρκος ἔχει πληροφάνειαν ἀλλαχθεν καὶ ὅτι ἤκουσε τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Πέτρον. Ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης ἰδίας πηγῆς ἤντησε πιθανῶς τὰς νέας ὁλως λεπτομερείας τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ, ἃς ἐκτίθησι καὶ τὴν ἐντελεστέραν γνῶσιν τῶν ὀνομάτων, τῶν τόπων καὶ ἐν γενεῖ πᾶν ὅ,τι δίδωσιν ἰδιαιτέρον χαρακτήρα εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ.

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Μάρκου δὲν, εἶχε ὡς τὸ τοῦ Ματθαίου τάσιν ἀπολογητικὴν. Δὲν συνετάχθη διὰ νὰ καταδείξῃ τὸν μεσσιανικὸν χαρακτήρα τοῦ Ἰησοῦ. Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο εἶναι ἀπλῶς δηρώδης διήγησις τοῦ δημῶσι τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ βίου, τοῦ τραγικοῦ τέλους τοῦ βίου τοῦτου καὶ τῆς θρησκευτικῆς τοῦ Ἰησοῦ ἀναστάσεως ἐν Ἱερουσαλήμ.

Ἐν τούτοις καὶ τοῦτο ἐστὶ «Εὐαγγέλιον» τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτηρίας ἀποδεικνύει τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ. Περιλαμβάνει ὡσαύτως μεθ' ὅλην τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ μορφήν τὸ ἀποστολικὸν κήρυγμα, τοιοῦτον οἷον οἱ Ἀπόστολοι ἐξετέλουν αὐτὸ, δεῖ ἤρχοντο νὰ κηρύξουσιν εἰς τοὺς ἔθνικοὺς τὸ ρωμαϊκὸν κράτους τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος, τὸ μόνον ὄνομα, ὅπερ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν δεδομένον ἐστὶν ἐν ἀνθρώποις (Πράξ. 4, 12). Τὰ γεγονότα ἐν αὐτῷ κατέχουσι πλείονα θέσιν, ἢ αἱ διὰ λόγου διδασκαλαί. Ἡ δύναμις τοῦ Ἰησοῦ, εἰς ὃν τὰ πάντα ὑποτάσσονται, ἐξίρεται περισσύτερον ἢ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ. Ἐν τούτοις οὐδὲν συγκάλυπτονται οὐτὲ τὰ παθήματα αὐτοῦ, οὔτε ἡ καταδίχη αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, οὔτε τὸ ἐπενείδιστον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ πάθος. Οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἐρυθριῶσι διὰ τὸ πάθος τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Γινώσκουσιν ὅτι τὸ αἶμα αὐτοῦ τὸ χυθὲν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ εἶναι τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ καὶ ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ ἀναγεννηθῆ καὶ ὁ Θεὸς νὰ δοξασθῆ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ.

Ἠθέλομεν σχηματίσει πεπλανημένην καὶ ἀτελεῖν ἰδέαν περὶ τῆς θερμῆς δραστηριότητος τῶν χριστιανῶν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν ἐλησμονοῦμεν τὸν ζῆλον, μεθ' οὗ ἐζήτουν νὰ γνωρίσωσι τὸν βίον ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἀφιέρωσαν τὴν πίστιν αὐτῶν καὶ ὃν ἐλάτρευον ὡς τὸν Μεσσίαν, τὸν Σωτῆρα, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

Πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ ὡς ἐκ τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων, οἱ πρώτοι χριστιανῶν ἐνεπνέοντο ἐκ τῶν ἐλαχίστων λόγων ἢ πράξεων τοῦ Ἰησοῦ. Πολλοὶ μεταξὺ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν νεοφύτων προσεπέθον νὰ διατυπώσωσιν ἐγγράφως ὅ,τι εἶχον ἀκούσει ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν τῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων. Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου φαίνεται ὅτι ἐιδικώτερον ἦν τὸ κέντρον τῆς κινήσεως ταύτης. Ἀνεπτυσσον αὐτὸ, ἡρμήνευον αὐτὸ, προσεπέθον νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς αὐτὸ νέας λεπτομερείας καὶ νὰ συνδέσωσι τὰ γεγονότα ἐν τάξει μᾶλλον συναδούση πρὸς τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα. Τὰ προϊόντα τῆς φιλολογικῆς ταύτης ἐργασίας δὲν διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ βιβλία, ὧν ὑπόμνησιν παρέχει ἐν ἐκ τῶν Εὐαγγελίων (Λουκᾶς 1, 1) ἀπωλέσθησαν, ὅπως τόσα ἄλλα ἀτελεῖ ἔργα, ἅτινα δὲν ἐπιβάλλονται εἰς τὴν προσοχὴν ἡμῶν καὶ ἅτινα βεβῶσι δὲν ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ ἐπιζήσωσι τοῦ κύκλου ἐν μέσῳ τοῦ ὁποῦοιον παρήχθησαν.

Ὅπόταν ἀνάγκη πραγματικὴ καὶ νόμιμος γίνηται ἐπισησθητὴ ἐν τινὶ κύκλῳ ἀνθρώπων, ἡ ἀνάγκη αὕτη εὐρίσκει πάντοτε πνεῦμα ἰσχυρότερον τῶν ἄλ-

λων, ὅπερ νὰ ἀνταποκριθῆ πρὸς αὐτήν. Ἡ Ἐκκλησία ἐν τοῖς πρώτοις αὐτῆς βήμασιν εἶχεν ἀνάγκην ἵνα ἐργονοῖται διὰ τοῖς χριστιανοῖς εἰκόνα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰησοῦ πληρεστεράν. Εἰς ἔθνηκος ἐξ Ἀντιοχείας, ἴσως εἰς Ἰουδαίος, εἰς προσήλυτος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου βεβαίωτατα, ἄνθρωπος ὅστις δὲν ἐστερεῖτο ἀκνυτώσεως καὶ περὶ οὗ λέγεται ὅτι ἐδίδαξε τὴν ἰατρικὴν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀντιοχείᾳ, ἀνέλαβε νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην τῶν πρώτων πιστῶν. Ἐντεῦθεν τὸ νέον Εὐαγγέλιον, ὅπερ προσετέθη εἰς τὰ προηγουμένα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπήνεσε τὸ ἐργον τοῦτο ἐν τινι τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ (Β' Κορινθ. 8 18). Τὸ ἔργον τοῦτο διεδόθη ἀνὰ πάσας τὰς Ἐκκλησίας καὶ ἐγνώρισε τοῖς χριστιανοῖς πολλὰ γεγονότα καὶ πολλὰ πεπραγμένα, ἅτινα δὲν εἶχον καταχωρηθῆ ἐν τοῖς προηγουμένοις Εὐαγγελίοις.

Ὁ ἱερός Λουκᾶς πληροὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν ἄλλων τούτων Εὐαγγελίων. Τὸ τρίτον τῆς διηγήσεως ἀνήκει αὐτῷ κυρίως, ἰδίᾳ δὲ πέντε θεάματα καὶ δώδεκα παραβολαί (Λουκ. 1, 2, 7, 11—18, 36—50, 10, 1, 25—42, 12—16, 18 1—14, 19 1—28, 23, 6—12 24, 12—53). Ἰδιαιτέρῃν ὁ εὐαγγελιστὴς οὗτος καταβάλλει μέριμναν ὅπως τὰς πληροφορίας αὐτοῦ ἀντιλήσῃ ἐξ αὐτοπτῶν ἀπ' ἀρχῆς μαρτύρων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ κηρύγματος. Μαθητῆς τοῦ Παύλου, συνοδοιπόρος αὐτοῦ (2 Κορινθ. 8. 18), συμπληρῆτης τοῦ Βαρνάβα, εἰς ἐκ τῶν ἐβδωμάκων δύο, μετέβη εἰς Ἱερουσαλήμ. (Πρᾶξ. 20) ἤρῳησε τοὺς Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Ἰακώβον τὸν νεώτερον, ὅστις ἀπεκαλεῖτο ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου, καὶ Ἰωάννην τὸν μαθητὴν δι' ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς. Βεβαίως ἐγνώρισε τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἰησοῦ, τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῆς μετὰ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Εἶχεν ὅπ' ὄψεαι τὰς διακρόους συγγραφεῖς, ὧν ποιεῖται μνείαν ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ καὶ ἰδίᾳ τὰ Εὐαγγέλια τοῦ Ματθαίου καὶ Μάρκου. Θὰ ἦτο ἀληθῶς λίαν ἀπίθωνον τοιαῦτα συγγράμματα περιβεβλημένα τὸ ἀποστολικὸν κύρος καὶ ὡς τοιαῦτα ἀπολύοντα τοῦ σέβασμου πάντων τῶν πιστῶν νὰ μὴ περιέλθωσιν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Τὰ Εὐαγγέλια ταῦτα προφανῶς ὁ Λουκᾶς συμπλήρωσε διὰ τῶν διηγήσεων αὐτοῦ περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ Ἰησοῦ, ἃς ἤρῳηθη ἐξ ἀρχαιοτέρων πηγῆς, ὡς μαρτυρεῖ περὶ τούτου τὸ ὄλιος ἑβραϊκὸν αὐτῶν ὕμνος. Συμπληροὶ ὡσαύτως ὁ Λουκᾶς τὰ ἄλλα Εὐαγγέλια διὰ τῶν λεπτομερῶν ἐπεισοδίων, ἅτινα βρῆθουσιν ἐν τῷ ὅπ' αὐτοῦ ἐκτιθεμένῳ βίῳ τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τετράμηνον ἢ καὶ πεντάμηνον χρονικὸν διάστημα, ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ Ἰησοῦς ἀφῆκε τὴν Γαλιλαίαν, μὴ ἔχων πρὸς τὴν κερὰν κλῖναι, μέχρι τῆς εἰς Ἱερουσαλήμ θριαμβευτικῆς αὐτοῦ εἰσόδου.

Τὰ δύο πρώτα Εὐαγγέλια δὲν ἀναφέρουσι τι περὶ τῆς σπουδαίας ταύτης χρονικῆς περιόδου. Ὁ Λουκᾶς συμπληροῖ ἐτι τὰ ἄλλα Εὐαγγέλια διὰ τῶν διηγή-

σεων περὶ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς Ἀναλήψεως, δι' ὧν ἀρχεται τὸ ὅπ' αὐτοῦ γραφρὸν βιβλίον τῶν Πρᾶξεων.

(ἔπειτα συνέχεια).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναφ καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ

Α'.

1ον. Τὰ τέσσαρα ἡγεμονικά στασειδία ὀρίζονται κατὰ σειρὰν διὰ τοὺς πρέσβεις Ρωσσίας, Ἑλλάδος, Ρουμανίας καὶ Σερβίας καὶ τὸ στασειδίον τὸ κείμενον πρὸς τὸ τοῦ Λαμπαδαρίου διὰ τὸν πρέσβυν τοῦ Μαυροβουνίου.

2ον. Τὰ μετὰ τὰ ἡγεμονικά λοιπὰ στασειδία ὀρίζονται διὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὀφφικιάλους.

3ον. Τὸ παραβρόνιον καὶ τὸ παρ' αὐτῷ στασειδίον ὀρίζονται διὰ τοὺς προστελευσομένους μουσῖρηδες· ἂν δὲ ἔλθωσι πλείονες τῶν δύο, ὀρίζονται τὰ πρώτα ἀρχιερατικά στασειδία.

4ον. Τὰ ἀρχιερατικά στασειδία ὀρίζονται διὰ τὰ μέλη τοῦ ἔθν. Συμβουλίου.

Β'.

1ον. Ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ δεξιᾷ μὲν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρακαθίσουσι κατὰ σειρὰν οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρέσβεις, ἀπέναντι τὰ μέλη τοῦ ἔθν. Συμβουλίου καὶ ἀριστερᾷ οἱ μουσῖρηδες, οἱ ὀφφικιάλοι, τὸ προσωπικὸν τῶν πρεσβειῶν καὶ οἱ λοιποὶ πρόκριτοι ὁμογενεῖς καὶ ξένοι.

2ον. Τὰ χροσᾶ ὡς διανεμηθῆσονται εἰς τοὺς παρακαθημένους, ὅστινες θέλουσιν ἐγείρεσθαι ἀλληλοδιαδόχως κατὰ τὴν ὡς ἂν ὀρισμένην τάξιν.

Ἡ ἐποπτεία καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος προγράμματος ἀνατίθεται εἰς τοὺς τελετάρχας:

Δημητράκη ἐφένδην Γενιδοιουαν.

Νικόλαον βέην Ψυχάρην.

Ἄντ. Οἰκιάδην, Καπουκεχαγιάν.

Δ. Θ. Ξανθόπουλον.

Γ. Δημητριάδην.

Συμεὼν Παπαδάκην.

Ἰωάννην Δ. Τανταλιδην.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 12 Ἀπριλίου 1891.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 9.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

+ Ο Σισανίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)
 Ἀρχιγρ. Ἰ. Συνδ. Κωνστ. Ἀλεξανδριδης
 Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίης)
 Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
 Ἀρχισυντάκτης Γεράσ. Δωριζας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετ' ἕξαι ἀργυρᾶ 5
 διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδασκάλους 3
 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
 ἐξαμηνιαία τὰ ἡμισί.
 Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
 Αἱ συνδρομαὶ ἄρχοντα. τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἰτησὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυνέτω: ἡ Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. Ἀθανασίῳ Πρόεδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικῆν Ἀλήθειαν διευθυνοῦσας Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ.— Διὰ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὀλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν υπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλὰσσόντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φύλλα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου — Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Θεανθρώπου καὶ αἱ κατ' αὐτῆς ἐστάσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ τελετὴ τοῦ ἱεροῦ ἐπιταρίου ἐψάλη τὸ ἐσπέρας τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ μετὰ τῆς συνήθους τάξεως καὶ εὐπρεπείας. Τὰ ἐγκώμια ἐψάλησαν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν σεβασμ. ἀγίων συνοδικῶν. Κατὰ δὲ τὴν περιφορὰν τοῦ ἐπιταρίου ἐξῶ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν μέσῳ ἀπείρου πλήθους λαοῦ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ὕψιστον εὐχὴν ὑπὲρ ὑγιείας, μακροημερεύσεως καὶ ἀστεμφοῦς ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ θρόνου κραταιώσεως τοῦ μεγαλειότητος, κραταιότητος καὶ εὐσπλαγχνικωτάτου ἡμῶν ἀνακτος Σουλτᾶν Ἀβδούλ Χαμίτ Χάν. Τὸ εὐλαδῶς περιστάμενον πλῆθος μετὰ τὸ πέρασ τῆς εὐχῆς ἐνθουσιωδῶς ἐξητωκραύγησεν ὑπὲρ τοῦ ἀνακτος καὶ τοῦ οἴκου. πατριάρχου.

— Ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐτελέσθη ἐφέτος μετ' ἐξαιρετικῆς ὄλης πομπῆς καὶ μεγαλοπρεπείας. Πολὺ πρὸ τῆς ὀρισθείσης ὑπὸ τοῦ ἐπι τοῦτῳ προγράμματος ὥρα ἤρξαντο προσερχόμενοι καὶ πληροῦντες τὰς αἰθούσας τοῦ Πατριαρχείου πλείστοι ὅσοι ἐκ τε τῶν ὁμογενῶν καὶ ἐκ τῶν ξένων ἐνταῦθα, ἀπειρον δὲ πλῆθος λαοῦ ἀνέμενε τὴν ἐναρξιν τῆς ἱερᾶς τελετῆς. Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ μεγάλῳ συνοδικῷ περιβληθείσης τὴν πατριαρχικὴν στολὴν τὴν λεγομένην τῆς Τιβεριάδος, τῶν δὲ σεβ. ἀγίων συνοδικῶν τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτῶν στολὰς, ἤρξατο ἡ εἰς τὸν ναὸν κἀθὼς προπορευομένων τῶν πατριαρχικῶν ἱεροψαλτῶν, ἀκολουθοῦντος τοῦ ἱεροῦ κλη-

ρου, τῶν σεβ. ἀγίων συνοδικῶν καὶ ἐρχομένης εἰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἣτις δεξιᾷ μὲν εἶχε τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ρωσσίας Ἐξ. Νελιδωρ, ἀριστερᾷ δὲ τὸν τῆς Ἑλλάδος Ἐξ. Ν. Μαυροκορδάτου, παρ' αὐτοῖς δὲ τὸν τῆς Σερβίας Ἐξ. Νοβόκοβιτς, τὸν διπλωματικὸν πράκτορα τοῦ Μαυροβουνίου Ἐξ. Βάκιτς, τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ πρέσβους τῆς Ρουμανίας, πάντας ἐν μεγάλῃ στολῇ· εἶτα εἶποντο οἱ ὀρθόδοξοι ὑπ' ἀλληλοῖ τῆς Ὑψ. Πύλης, ἡ ἀκολουθία τῶν πρέσβων καὶ λοιποῖ ὁμογενεῖς καὶ ἐπίσημοι ξένοι. Πρὸ τῆς εἰς τὸν ναὸν εἰσόδου καὶ παρὰ τὴν μεγάλην πόλιν τῶν Πατριαρχεῶν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέπεμψεν εἰς τὸν Ὑψιστον εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ τῆς πολυτίμου ὑγιείας καὶ δόξης τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου. Ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἀρξαμένης τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας ἀνεγνώσθη τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς ἐξῆς γλώσσας: ἑλληνιστὶ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῶν σεβ. Βερροῖας καὶ Σωζουαγαθουπόλεως, καὶ ὑπὸ τοῦ Μ. ἀρχιεπισκόπου ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἀμβωνος, λατινιστὶ ὑπὸ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Ἡρακλείας, ἀγγλιστὶ ὑπὸ τοῦ σεβ. ἀγίου Δράμας, ρωσιστὶ ὑπὸ τοῦ σεβ. ἀγίου Σηλοβρίας, ἀλβανιστὶ ὑπὸ τοῦ σεβ. ἀγίου Βελεγράδων, γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ σεβασμ. ἀγίου Σισανίου, τουρκιστὶ ὑπὸ τοῦ σεβασμ. ἀγίου Προικοννήσου, σλαβωνιστὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς ρωσικῆς Πρεσβείας καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου, καὶ ἀρβανιστὶ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ. Γερασίμου Τανταλίδου. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἀκολουθίας ἀνεληθόντων αὐθις τῶν εἰρημένων προσώπων εἰς τὸ μέγα Συνοδικὸν ἐγένετο ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡ διανομὴ τῶν χρυσῶν ὠν εἰς τοὺς παριστώτας. Πλὴν τῶν πρεσβευτῶν Ρωσσίας, Ἑλλάδος, Σερβίας καὶ Μαυροβουνίου, τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ πρέσβους τῆς Ρουμανίας καὶ τῶν ἐπιτελείων τῶν πρεσβειῶν, ἐν αἷς

διεκρίνοντο ὁ α' διερμηνεύς τῆς ρωσικῆς Πρεσβείας Ἐξ. Ἰβάνωφ, οἱ κκ. Μανσούωφ καὶ Σμυρνῶφ, ὁ πλοίαρχος τῆς ρωσικῆς φυλακίδος μετὰ ἀποσπάσμα-τος ναυτῶν, ὁ β' γραμματεὺς τῆς ἑλληνικῆς Πρεσβείας κ. Ἄθως Ρομάνος, τοῦ α' γραμματέως κ. Ε. Ζαλακώστα ἀδιαθετούτος, ὁ κ. Γ. Γιαννόπουλος πρόξενος οἱ κκ. Ἰ. Νκούμ καὶ Β. Διγενής, ὁ κ. Ἡλιόπουλος πρόξενος ἐν Τατάρ Παζαρτζίκει, ὁ κ. Μ. Σεληνίδης διερμηνεύς, ὁ α' γραμματεὺς τῆς σερβικῆς Πρεσβείας, παρῆσαν ἡ Α. Ἐξ. ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας, ὁ πρέσβυς τῆς Ἰσπανίας μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, οἱ γραμματεῖς τῆς ἀμερικανικῆς Πρεσβείας, ὁ Φαίε πασσᾶς Δελασούδας, ὁ κ. Huart τῆς γαλλικῆς Πρεσβείας μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπίσημοι ξένοι. Ἐκ τῶν ἀνωτέρων βαθμοῦχον ὁμογενῶν παρῆσαν ἐν στολῇ ἡ Α. Ἐξ. ὁ ἀρχίατρος τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδιαιτέρος ἱατρός τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου Σ. Μαυρογιάνης πασσᾶς, ὁ Δημητράκης ἐρένδης Γενιδουνας, ὁ Μέγας Χρυσοφύλλξ Ν. Ψυχῆρος βέης, ὁ Δημ. Πασπαλῆς ἐρένδης, ὁ Κουμπάρης ἐρένδης, ὁ Ἰ. Ἀριστοκλῆς ἐρένδης, ὁ Ν. Σγουρίδης ἐρένδης, ὁ Α. Βακπορίδης ἐρένδης, ὁ Ἀνδρέαδης ἐρένδης ἱατρός, τὰ μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, οἱ εὐγενέστατοι κκ. Π. Στεφάνου, Θ. Μαυρογορδάτος, Γ. Κορωνιάς, Κ. Ράλλης καὶ ἄλλοι. Πρὸς τοὺς αὐτοὺς δὲ πλῆθος ἄπειρον λαοῦ μετ' εὐλαβίας καὶ τᾶξως ἀκροώμενον τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας. Ἐν τῷ συνοδικῷ πρὸ τῆς διακομῆς τῶν ὧν ἡ Α. Θ. Παναγιότης χειρεπίστα τοὺς παρισταμένους διὰ τοῦ «Χριστὸς Ἀνάστη» ἐπηύξατο πατρικῶς εἰς πάντας ὅπως τὴν θεῖαν καὶ κοσμοχαρμόσυνον τοῦ Πάσχα ἑορτὴν πανηγυρίζουσιν εἰς ἔτη πολλά ἐν ὑγειᾷ καὶ ψυχικῇ ὠφελείᾳ.

— Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ κραταιότατος καὶ λαοφιλὴς ἡμῶν Μονάρχης Σουλτάν Ἀβδοῦλ Χαμίτ Χάν λαβὼν ὡπ' ὄψεϊ τὴν οἰκονομικὴν δυστήριαν τῶν ἡμετέρων Πατριαρχείων κινδύνησε καὶ τὸ ἔτος τοῦτο ἰνα μεγαθύμως διατάξῃ δι' ὑψηλοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ἰραδὲ ὅπως χορηγηθῶσιν εἰς τὸ ταμεῖον τῶν Πατριαρχείων ἐκ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν 750 λίραι πρὸς ἀνακούρσιον τῶν τοῦ Πατριαρχείου ἀνάγκων. Ἡ Ἐκκλησία, πρὸς ἣν ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ εὐσεβητικώτατος ἡμῶν ἀνάξ τοσαῦτα ἔδωκε καὶ καθ' ἑκάστην δίδουσι τρανότατα τεκμήρια ὑψηλῆς εὐμενείας, οὐδέποτε παύεται ἱκετεύουσα τὸν Θεὸν ἰνα τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα διασπῆρῇ ἐπὶ μάκιστον ἕνωσιν τὴν ὑγίαν, μακροήμερεύουσαν τὸν βίον, ἐνδοξον ἀπὸ παντός καὶ ἐν παντί, πλήρη μεγαλείου καὶ δυνάμεως.

— Τῇ παρέλθούσῃ τρίτῃ μετὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Μ. τοῦ βραδελῶς τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου ψαλείσιν δοξολογίαν ἐν τῷ ἐνοριακῷ ναῷ τῆς Παναχίας ἐν Πέραν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον, μετὰ τοῦ Π. γραμματέως Ι. Τανταλίδου ὅπως ἀπὸ μέρους αὐτῆς συγχρῶσι τῇ Α. Ἐξ. τῷ πρεσβευτῇ κ. Ν. Μαυροκορδάτῳ ἐπὶ τῇ ἀγομένῃ ἑορτῇ.

Ὁ αὐτὸς ἐπισκέψατο ἐν Πέραν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοὺς αὐτοῖσι ἑορτάζοντας ὁμογενεῖς, τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου ποικισμένου τῆς αὐτῆς ἐπισκέψεως ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν Φανακρίῳ.

— Τῇ Τρίτῃ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀδιαθετούσης, ἱεροφύγησεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τιμωμένῳ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἑορτάζομένου ἁγίου, ὁ σεβασμ. Ἰέρων ἁγίου Ἡρακλείας κ. Γερμανός, συλλειτουργοῦντων αὐτῷ τῶν σεβασμ. Μετληβρίας Γερμανοῦ καὶ Προικοννήσου Νικοδήμου. Σητὰ δὲ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας ἐγένετο ὑπὸ τῆς Α. Σεβασμιότητος ἡ διανομὴ τῶν ὧν εἰς τὸ ἐκκλησιαζόμενον πλῆθος, ὕπερ τὸ ἔτος τοῦτο ἦν ἐξαιρετικῶς πολυπύθμον.

— Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῆς θείας Ἀναστάσεως συνεχρήσαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τηλεγραφικῶς καὶ διὰ γραμμῶν πάντες οἱ ὑπὸ τὸν οἰκουμηνικὸν θρόνον ἀρχιερεῖς, πρὸς τοὺς αὐτοὺς δὲ ὁ Μακρ. Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ὁ σεβ. μητροπολίτης Ἀθηνῶν, ε. Σ. Ἀρμεπισκόπος Σιναίου, ἡ Α. Ὑψ. ὁ ἡγεμὼν τῆς Σάμου Α. Καρθεοδωρῆ πασσᾶς, ἡ Α. Ἐξ. ὁ Χρηστικὸς ἐρένδης Ζωγράφος, ἡ Α. Ἐξ. ὁ Ἀντώνιος Ψυχῆρος βέης καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δικτελοῦντες ὁμογενεῖς.

— Ἐπὶ τῇ ἐξ Ἀθηνῶν ἐπανόδῳ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Μαυροκορδάτου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε τὸν Μέγαν Ἀρχιδιάκονον κ. Ἰωακείμ, ἰνα ἐκ μέρους αὐτῆς συγχρῆ τῇ Α. Ἐξοχότητι ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἐπανόδῳ αὐτῆς.

— Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Μ. τοῦ πατριαρχικοῦ τῶν ἀρμενίων ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπὶ ταῖς ἀγομέναις ἑορταῖς ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου συνοδευόμενος ὑπ' ἐνὸς ἀρχιμανδρίτου δύο συμβούλων καὶ τοῦ Καποῦ-Κεχαγιᾶ.

Ἐσαύτως προσῆλθον εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ πατριαρχικοῦ τῶν ἀρμενοκαθολικῶν καὶ πλείστοι τῶν ἡμετέρων λογῶδων ὁμογενῶν.

— Σήμερον ἐπὶ τῇ πανηγύρει τοῦ ἐν Βαλουκλίῳ ἁγιάσματος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν ἐτέλεσεν ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. ἁγίων συνοδικῶν μητροπολίτης Ἡρακλείας κ. Γερμανός, συλλειτουργοῦντων αὐτῷ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν Μητροπολιτῶν Σηλυβρίας Γερμανοῦ καὶ Βελεγράδων Δωροθέου.

— Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Κωνσταντῖος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ἰωάννου Τανταλίδου ἀντεπισκέψατο τὴν Α. Μ. τὸν πατριαρχικὸν τῶν ἀρμενοκαθολικῶν κ. Ἀζαρίαν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— Ὁ Μ. πρωτοσύγκελλος μετὰ τῆς συνθήους συνοδίας, ἀποτελουμένης ἑρέτος ἐκ τοῦ πνευσιοῦ. ἀρχιμανδρίτου καὶ Σχολάρχου τῆς Μεγάλης τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Μιχαὴλ Κλεοβούλου, δύο μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ἦτοι τοῦ Ἐξ. ἀρχοντος Μ. Χαρτοφύλακος, Ν. Ψυχῆρη βέη καὶ τοῦ Ἐξ. Π. Φενεελῆ βέη ἱατροῦ,

του Καπού-Κερχιζ των Πατριαρχείων και του κ. Γ. Ταντζλίδου μετέθετο σήμερα εις αντιπρόσωπον του Μ. Πατριάρχου των Αρμενίων. Μετά τοῦτο ἡ συνοδία μεταδίδεται εἰς Βαλουκλή πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Ἑθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων κατὰ τὰ εἰθιμμένα.

— Ἡ ἐν Μασσαλίᾳ ὁμογενὴς ὀρθόδοξος κοινότης τὴν αἰτίποτε πρὸς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν ἐλεδηλωμένη αὐτῆς στοργὴν καὶ ἀφοσίωσιν διατρηνόουσα καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μετ' εὐσεβῶς προθυμίας ἐσπευσεν, ὑπέκουσα εἰς πατρικὴν ἐπίκλησιν, νὰ προσέλθῃ ἐπίκουρος ταῖς οἰκονομικαῖς ἀνάγκαις τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου ἀποστέλλουσα ἐκουσίαν συνδρομὴν ἐξαιουσιῶν χρυσῶν εἰκοσυχρόχμων. Ἡ χρηματικὴ αὕτη ἀρωγὴ τῆς ἐν Μασσαλίᾳ ὁμογενῶς κοινότητος τεκμηριούσα τὰ εὐσεβῆ αὐτῆς πρὸς τὴν μητέρα ἄγιαν Ἐκκλησίαν αἰσθημάτων ἀποδεικνύει ζηλωτὸν παρὰδειγμα πρὸς τὰ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ πνευματικὰ αὐτῆς τέκνα καὶ ἐπισπᾶται πάντα ἔπαινον.

— Τὸ ταμεῖον τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καίπερ ἐν οὐκ ἀνήρηκα καταστάσει διατελοῦν, διένειμεν ἐπὶ ταῖς ἐσραϊκῆς τοῦ Πάσχα εἰς ἀπόρους, ἐνδεεῖς καὶ τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατούμενους τὸ ποσὸν 13,000 γρ.

— Χθὲς ἀνεχώρησεν εἰς Μόσχην ὁ νέος ἡγούμενος τοῦ αὐτοῦ Ἱερατικοῦ Μετοχίου πανσο. ἀρχιμανδρίτης κ. Γεράσιμος, ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων ἐν ἀγίῳ Ὀρει πατέρων.

— Ἀρίετο ἐκ Σερρών δι' ὑποθέσεις τῆς μετανοίας αὐτοῦ ὁ ἱερολογ. ἱεροδιδάσκαλος κ. Χριστοφόρος Προδρομῆτης, γραμματεὺς τῆς παρὰ τὰς Σέρρας ἱερᾶς Μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου.

— Ἐκ τηλεγραφήματος ἐξ Ἱερουσολύμων πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ πανσοιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀρσένιος Ἀγγελίδης ἀποκατέστη αὐθις μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἱεροσολυμιτικῆς Ἀδελφότητος, ἀρ' ἧς εἶχεν ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἀπομακρυνθῆ διὰ λόγους γνωστοῦς.

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Τὸ δρᾶμα τῆς ζωῆς παντὸς ἀνθρώπου λαμβάνει τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ λύσιν ἐν τῷ θανάτῳ. Εἴτε πρόκειται περὶ μεγάλου τινὸς καὶ φοβεροῦ κατακτητοῦ συναγείραντος ἀπειραρίμους στρατιᾶς καὶ καταβλόντος τῶς ἀνικήτους νομιζομένους ἀντιπάλους, εἴτε πρόκειται περὶ ἐνδόξου τινὸς σοφοῦ, βελύτερον πάντων τῶν πρὸ αὐτοῦ εἰσελθόντος εἰς τὰ ἄδυτα μυστήρια τῆς σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ, εἴτε πρόκειται περὶ μεγάλου τινὸς καὶ θαυμαστοῦ πλουσίου ἀμυθῆτους διχαιρεισθέντος ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ θησαυροῦς, εἴτε πρόκειται περὶ ἀσῆμου τινὸς καὶ πένητος, ὁ θάνατος ἐπιτίθηται εἰς τὸν βίον αὐτοῦ τὴν τελευταίαν σπαγίδα, ὁ δὲ κλεινὸς καὶ ὁ ἄστημος ἀνὴρ εἰσέρχονται διὰ τοῦ θανάτου εἰς κόσμον ἀόρατον, εἰς κόσμον ἀπροσπέλαστον τοῖς λοιποῖς τῶν ἀνθρώπων. Τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς μετὰ τὸν θάνατον ὑπολείπεται μόνον ἡ ἀνάμνη-

σις, τὰ ἔργα, ἡ μυστηριώδης ἐνέργεια τοῦ θανάτου αὐτοῦ πνεύματος.

Ὡς ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἰησοῦ διαφέρει τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, οὕτω καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ διαφέρει τοῦ θανάτου τῶν ἀνθρώπων. Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ δὲν εἶναι ἡ τελευταία λύσις τοῦ θαυμαστοῦ καὶ θεοτεύτου δρᾶματος τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. Ὁ θάνατος δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπὶ τοῦ παναγίου τοῦ Ἰησοῦ σώματος τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν, ἣν ἔχει ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας μεμολυμένου σώματος τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ Σάββατον ἐκλινεν εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ. Αἱ ἄγαι γυναῖκες ἀγοράσασαι ἄρωματα κατέλιπον λίαν πρὸ τῆς μῆς Σαββάτου τὴν Βηθανίαν διευθυνόμεναι πρὸς τὸν Γολγοθᾶν. Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Σωτῆρος μέγας εἶχε τεθῆ λίθος, αἱ δὲ ἄγαι γυναῖκες μετὰ θλίψεως καὶ μελαγχολίας ἔλεγον πρὸς ἀλλήλας αἰτίς ἀποκρίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

Καθ' ἣν στιγμήν αἱ ἄγαι γυναῖκες ἀνεχώρουν ἐκ Βηθανίας μέγα τι καὶ παρὰδοξον γεγονός ἐλάμβανεν ἄρωμα. Ἡ γῆ ἀφῆς καὶ ἀπροσδοκῆτως ἐσεισθη, θεῖα δὲ δυνάμεις, ἀγγελοῦ ἐξ οὐρανοῦ, κατέβηθεν, ἐκύλισαν τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου καὶ ἐκθήτητο ἐπ' αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσεισθησαν οἱ τηροῦντες τὸν τάφον καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροὶ, ἀκολουθῶντες δὲ καταλιπόντες τὸν τάφον ἀνεχώρησαν δρομαίως.

Ὁ ἥλιος ἤρξατο νὰ ἐκπέμπῃ τὰς εὐεργετικὰς αὐτοῦ μαρμαρυγὰς, καθ' ἣν στιγμήν αἱ ἄγαι γυναῖκες ἀρίκοντο ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. Εὐροῦσαι τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἐνόμισαν ὅτι βέβηλοι χεῖρες ἦσαν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου. Διὰ τοῦτο μία ἐξ αὐτῶν, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, τρέχει πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἡγαπημένον μαθητὴν τοῦ Ἰησοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς μετὰ πόνου ψυχῆς «ἦσαν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκον αὐτόν». Οἱ δύο μαθηταὶ σπεύδουσι πρὸς τὸν τάφον, κύψαντες δὲ ἐντός τοῦ μνημείου κατὰ πρῶτον καὶ ἀκολουθῶντες εἰσελθόντες ἐν αὐτῷ βλέπουσι τὰ ὀθόνια κείμενα μόνον καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ, μακρῶν τῶν ὀθονίων ἐντετυλιγμένον. Καὶ οἱ μαθηταὶ οὗτοι ἐπίστευσαν μετὰ τῆς Μαρίας ὅτι ἦσαν τὸν Κύριον. Ἡ ἰδέα τῆς ἐν σαρκὶ ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ, τῆς θριαμβευτικῆς αὐτοῦ κατὰ τοῦ θανάτου νίκης δὲν ἐπέβηθεν εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν. Αὐτοὶ οἱ εὐαγγελισταὶ ἀνομολογοῦσιν ὅτι οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἐγίνωσκον τὴν ἰδέαν ταύτην. Μολονοὶ δὲ ὁ Κύριος πολλὰκις προανήγγειλεν αὐτοῖς τὴν μέλλουσαν ἀπὸ τοῦ τάφου ἔγερσιν, οἱ Ἀπόστολοι οὐδὲως εἶχον ἐνοήσει τοῦτο. Τὴν μέλλουσαν ἀνάστασιν τοῦ διδασκάλου οἱ Ἀπόστολοι ἕνεκα τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν προλήψεων συνέχουν μετὰ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσοῦ ἐν τῇ δοξῇ αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ μνημεῖον οἱ μαθηταὶ ἀπῆλθον περιλυτοὶ καὶ ἀπογοητευμένοι.

Αἱ ἄγαι γυναῖκες περιπλακῶντο εἰς τὸν κῆπον

ἐν τούτοις Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ πλήρης θαυμάτων τοὺς ὀφθαλμοὺς παρακύψασα αὐθις εἰς τὸ μνημεῖον, ὅπως ἴδῃ τοῦλάχιστον τὸν τόπον ὅπου ἔθηκεν αὐτὸν, θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθιζομένους, οἵτινες ἐρωτῶσιν αὐτὴν, γύναι τί κλαίεις, τίνα ζητεῖς; ἦσαν τὸν Κύριόν μου, ἀποκρίνεται, πλήρης ἀθυμίας καὶ λύπης ἡ Μαρία καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκεν αὐτόν. Ἐνῶ δὲ ἐστράφη διὰ νὰ ἴδῃ τίς προσεγγίζει εἰς τὸν τάφον τοῦ περιληφμένου διδασκάλου, θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, ὅστις ἐρωτᾷ αὐτὴν γύναι τί κλαίεις, τίνα ζητεῖς; Ἄλλ' ἐνῶ ἐκείνη νομίζουσα ὅτι ὀμιλεῖ εἰς τὸν κηπουρὸν, παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ εἴπῃ αὐτῇ ποῦ ἔθηκε τὸν νεκρὸν τοῦ διδασκάλου, ὁ Ἰησοῦς καλεῖ αὐτὴν διὰ τὸ ὄνοματός αὐτῆς, «Μαρία». Εἰς τὸν ἦρον τοῦτον τῆς πρωῆς, τὸν ὅποιον τσακίς ἤκουσεν ἐν τῷ ἐπί γῆς βίῳ τοῦ Ἰησοῦ, ἀνεγνώρισεν ἀμέσως ἡ Μαρία τὸν διδασκαλὸν αὐτῆς, ριφθῆσα δὲ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ εἰζήτηε νὰ κατακλιθῆσθαι αὐτούς, ὡς συνείηζε νὰ πράττῃ κατὰ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ζωὴν αὐτοῦ· ἀμὴ μου ἄππου, ἀποκρίνεται αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, οὐπὼ γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου, πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπέ αὐτοῖς «ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν».

Τὸ σῶμα λοιπὸν τοῦ Κυρίου δὲν ἐκλάπη ἐκ τοῦ μνημείου. Ἡ ἀπειρος παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ ἔσειτε τὴν γῆν, ἐκάλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου καὶ ὁ ἐσταυρωμένος ἠγέρθη ζῶν, ἐνδύσας θριαμβεύσας κατὰ τὸ θανάτου. Ἀνέστησε τὸ σῶμα αὐτοῦ τὸ ὅποιον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ υποβληθῆ εἰς τὸν νόμον τῆς ἀποσυνθέσεως ἐν τῷ τέρῳ. Τούντεῦθεν ὁ Ἰησοῦς διατελεῖ ἐν τῇ ζωῇ, δὲν δύναται πλέον νὰ ἀποθάνῃ. Τὸ σῶμα αὐτοῦ, αὐτὸ ἐκεῖνο ὅπερ εἶχε παρδῶσει εἰς πᾶσας τῆς ὀδύνας καὶ εἰς πᾶσας τὰς βασάνους τῆς σταυρώσεως, ἀππλήχθη διὰ παντός τοῦ γενικοῦ νόμου τῆς ὀδύνης καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως, κατέστη οὕτως εἰπεῖν πνευματικόν τι. Ἡ ὄλη, οὐδὲν πλέον δύναται νὰ παρεμβᾷ εἰς αὐτὸ κώλυμα, τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἀπέκτισε τὴν λεπτότητα ἐκείνην δι' ἧς εὐχερῶς καὶ ἄνευ κωλύματος διέρχεται διὰ τῆς ὕλης. Ἡ βαρύτες δὲν ἔχει ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτοῦ, ὁ χώρος ὁ ὑλικὸς δὲν δύναται νὰ δεσμεύσῃ αὐτό. Εἶναι ταχὺ καὶ εὐκαμπτον ὡς ἡ θέλησις, ἧτις κινεῖ αὐτὸ καὶ ἧς κατέστη τέλειον ὄργανον. Εἶναι ψηλαρητὸν καὶ ὁρατὸν κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ Κυρίου, ἀναφαίνεται καὶ γίνεταί ἄφαντον ὡς ὁ Κύριος βούλεται· ὡς ἡ ψυχὴ λαμβάνει τὴν μορφήν τῶν ἰδεῶν αὐτῆς, οὕτω καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ λαμβάνει οἰκονομικῶς μορφήν, θέλει οὕτως, χωρὶς νὰ παύσῃ ποτὲ ὄν τὸ αὐτὸ καὶ χωρὶς οὐδέως νὰ ἀλλοιωθῆ ἡ φύσις αὐτοῦ. Ἐν τούτοις τὸ ἅγιον τοῦ Κυρίου σῶμα διετήρησε τοὺς τύπους τῶν ἡλίων, οὗτοι θὰ ὦσιν αἰετοί τε ἢ ἐνδοξοὶ καὶ ἀνεξάλειπτος ἀπόδειξις τῶν ἐπὶ γῆς ἀγώνων αὐτοῦ· καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οὐρανίῳ αὐτοῦ βασιλεῖα οἱ τύποι οὗτοι τῶν ἡλίων θὰ ὑπομνησκωσι τὴν νίκην τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τῆς ἀμαρτίας καὶ τὴν ἀπειρὸν αὐτοῦ ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Μετὰ τὴν εἰς τὰς ἀγίας γυναῖκας ἐμφάνισιν αὐτοῦ, ὁ Ἰησοῦς μέλλει νὰ ἐμφανισθῆ οὐχὶ ἄπαξ καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν, εἶτα δὲ καὶ εἰς τοὺς ἑνδεκα. Κατὰ τὰς ἐμφανίσεις ταύτας οἱ μαθηταὶ θὰ γνωρίσωσι τίς ὁ ἀληθὴς τοῦ ἀνθρώπου προορισμός. Θὰ ἴδωσι, θὰ ψηλαφήσωσι, θὰ ἀκούσωσι τὸν Κύριον, θὰ ἔλθωσιν εἰς συνάφειαν πρὸς τὸν ἀόρατον κόσμον. Ἡ δόξα τοῦ Ἰησοῦ, νικήσαντος τὸν θάνατον καὶ ἀναστάντος εἰς πλήρη καὶ ἀθάνατον ζωὴν θὰ ἀποβῆ κτήμα τῶν εἰς αὐτὸν πιστευόντων. Τοῦ λοιποῦ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς αὐτοῦ θὰ ὑπάρχῃ βεβαία, ἀπείριτος μεγάλη ἐλπίς. Θὰ γνωρίσωσιν οὗτοι ὅτι ἡ ἀμαρτία καὶ ὁ θάνατος νενίκηται. Θὰ διδασκῶσιν οἱ μαθηταὶ τὰ τελευταῖα μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Μεσσία, ἧτις ἐπραγματοποιήθη ἐν τῷ διδασκάλῳ αὐτῶν. Ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν ἔσται τοῦ λοιποῦ ὁ μέγας μοχλός, ὅστις θὰ εἰζεργῆ τὸν κόσμον.

Ἐν γεγονόσι ἐκεῖνοι σημεῖώσεως καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα τὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ γεγονός τοῦτο τυγχάνει ἡ λύπη καὶ ἀπογοήτευσίς αὐτῶν ἐκείνων, οἵτινες ὠνομάσθησαν οἱ ἑνδεκα καὶ οἵτινες μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς διατελέσαντες οἰκειότατοι τῷ διδασκάλῳ αὐτῶν, τσακίς ἐνουσιωδῶς διεβεβαίωσαν τὴν εἰς αὐτὸν ἀρχαῖαν πίστιν.

Ἡ σιγὴ τοῦ Θεοῦ ἐνώπιον τῆς καταδίκης καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ κατέβαλεν αὐτούς. Ἐνόμιζον ὅτι ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ θέλουσιν ἐμφανισθῆ ἐν ὅλῳ αὐτῶν τῷ μεγαλείῳ πρὸς καταστολὴν τῶν ἐχθρῶν τοῦ διδασκάλου αὐτῶν καὶ πρὸς ἐγκαινισμὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ ὡς Μεσσία. Ἐν τούτοις οὐδὲν ἄλλο παρίσταται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἢ τέρπος κενός καὶ διηγήσεις γυναικῶν διατεινομένων ὅτι εἶδον ἀγγέλους ἐν τῷ μνημείῳ καὶ εἶδε μόνον αὐτὸν τὸν διδασκαλόν. Οἱ μαθηταὶ εἶδον μόνον τὸ μνημεῖον ἀνοικτὸν καὶ τὰ ὄσθια κείμενα μόνα.

Ὅπως ἐνισχυθῆ ἡ πίστις τῶν ἑνδεκα ἔπρεπε νὰ βεβαιωθῶσιν οὗτοι περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ αὐτὸς ὁ ἀναστάς διδασκαλὸς εἶδε νὰ ἐμφανισθῆ αὐτοῖς ἐπαπειλημένους ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ἐν δόξῃ ζωῇ αὐτοῦ. Ἐβδὲ ἵνα ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου καταστῆ εἰς αὐτοὺς οὐχὶ μόνον ἀντικείμενον πίστεως, ἀλλὰ γεγονός· βεβαίον καὶ ἐναργές. Αἱ διχόροισι εἰς τοὺς μαθητὰς ἐμφανίσεις, ἢ εἰς τὸν δισταστοῦντα Θωμᾶν παρουσιάσεις πάντων τῶν σημείων τῆς σταυρώσεως, ἢ ἐνώπιον πάντων τῶν μαθητῶν ἄνοδος τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν οὐράνιον αὐτοῦ Πατέρα πρὸς τοῦτον καὶ μόνον ἐγένοντο τὸν σκοπὸν ἵνα δηλαδὴ ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τοῦ Κυρίου καταστῆ ἐναργὲς γεγονός, περὶ οὗ μὴδεμία νὰ ὑπολειφθῆ ἀμφιβολία ἐν τῇ συνειδήσει τῶν Ἀποστόλων.

Μεθ' ὅλας τὰς ἐναντίον τῆς ἀναστάσεως ἐγερθείσας ἐστάσεις ὑπὸ τῶν δισταστούντων, ὧν τὴν λεπτομερῆ ἔκθεσιν καὶ ἀναίρεσιν εὕρησι ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ κατωτέρῳ δημοσιουμένῳ ἄρθρῳ, ἡ ἀνάστασις

τοῦ Κυρίου τυγχάνει γεγονός ἀναμνήριστον. Ἄνευ τῆς ἀναστάσεως ὁ χριστιανισμὸς οὐ μόνον μένει ἀνεξήγητος ἀλλὰ καὶ στερεῖται τῆς βίας αὐτοῦ, ἡ ἀνάστασις εἶναι ἡ ἐπισφράγις τοῦ θαυμασίου γεγονότος τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, ἡ τελευταία λύσις τοῦ μεγάλου τούτου καὶ θαυμασίου δράματος. Ἐὰν ὁ Ἰησοῦς δὲν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἡ πίστις ἡμῶν εἶναι ματαία, ἡ ἐλπίς ἡμῶν εἰς αὐτὸν κενὴ καὶ ἀνωφελής.

Εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀντιτάσσουν ἡμῖν ὡς τελευταίαν ἔνστασιν τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν ὄντων, υπομνηστικῶς τοὺς καθολικοὺς νόμους τῆς φύσεως τῆς ἠθικῆς καὶ ἀνθρωπίνης, τῆς φύσεως τῆς λογικῆς καὶ θείας. Ὁ θάνατος εἶναι ἡ λογικὴ καὶ μοιραία συνέπεια τῆς ἀμαρτίας. Ἐὰν ἡ ἀμαρτία δὲν ἐμίλωνεν ὄν τι, τὸ τοιοῦτον ὄν εἶναι ὀρθὸν νὰ δικαφύγῃ τὸν θάνατον. Ἡ ἀπόλυτος ἀγιότης τοῦ Ἰησοῦ καθίστα αὐτὸν ἀνώτερον τοῦ θανάτου. Ἐὰν δὲ ἐξ ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὁ Ἰησοῦς παρεδόθη εἰς τὸν θάνατον βουλήσει τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ Πατρός, ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ὤφειλε νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κράτους τοῦ θανάτου διὰ παντός.

Καὶ ἦδη ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἰδρῦθη ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ Ἰησοῦς κατῆλθεν εἰς τὸν τάφον ἵνα ἐλευθερώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς κατάρτης, ἀλλ' ἀνέστη νικητὴς θριαμβευτικῶς τὸν θάνατον.

Ἡ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΚΑΤ' ΑΥΤΗΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

Ἄπας ὁ ἐπὶ γῆς βίος τοῦ Σωτῆρος, ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ ἐπιτελεσθέντα θαύματα ἔχουσι τὴν κατακλειδα αὐτῶν ἐν τῷ μεγάλῳ καὶ ὑπερφρεῖ θαύματι τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αὐτοῦ. Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ γενόμενος ἄνθρωπος ἠθέλησε νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἐνοχὴν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ προσενεγκῶν ἐαυτὸν θυσίαν πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων παρωργισμένης θεότητος. Ὁ θάνατος λοιπὸν τοῦ Ἰησοῦ ἦτο συνέπεια τοῦ λυτρωτικοῦ τούτου ἔργου τοῦ Σωτῆρος, ὅπερ οὗτος οἰκεῖ βουλήσει ἀνάλαβεν. Ἐὰν ὁ Ἰησοῦς ἔμενον ὀριστικῶς ἐν τῷ θανάτῳ, ὡς οἱ συνήθειες τῶν θνητῶν, οὐδῶλος θὰ ὑπῆρχε τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐπὶ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς νίκης αὐτοῦ, οὐδῶλος θὰ ὑπῆρχεν ἡ τελευταία ἐπιβεβαίωσις τῆς ἐλπίδος, ἣν αὐτὸς μόνος πρόωριστο νὰ ἀσφαλίσῃ τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει. Τὸ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι κακόν, ἡ δύναμις τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ ἄδου καὶ τὸ ἀδήριτον κράτος τοῦ θανάτου θὰ ἐθριαμβεύον ἐνώπιον τοῦ κόσμου, ἐὰν ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θυσίαν ἔμεινεν ὀριστικῶς ἐν τῷ τάφῳ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς προαγγέλλων τοῖς μαθηταῖς τὸν θάνατον αὐτοῦ προκηρύσσει σύνμαχον καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν

αὐτοῦ. Ἄλλ' οἱ μαθηταὶ περιορισμένην ἔχοντες τῶν πραγμάτων τούτων γνῶσιν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐνοήσῃσι πῶς τοιοῦτος φρικαλὸς θάνατος καὶ τοιαύτη ἦττα ἀπέναντι τῆς κακίας τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἰησοῦ ἠδύναντο νὰ ἐπισυμβῶσιν εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποσταλέντα Μεσίαν, πολλῶ ἦττον νὰ ἐνοήσῃσι πῶς ἦτο δυνατόν διὰ τοιοῦτου θανάτου νὰ παρασκευασθῇ διὰ τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ἐνδοξος θρίαμβος τοῦ Σωτῆρος. Βεβαίως βραδύτερον ἐπερχομένης τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὀρισθείσης ὥρας ἐμελλόν ταῦτα πάντα νὰ γίνωσιν αὐτοῖς καταληπτὰ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῶν συνδέσμῳ. Ἡμεῖς νῦν, ὅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος καθορώμεν τὴν πλήρη καὶ τελείαν νίκην τοῦ χριστιανισμοῦ, εὐχερῶς καὶ σαφῶς ἐνοοῦμεν τὸν σύνδεσμον τῶν ὑπερφρωῶν τούτων γεγονότων, πῶς δηλαδὴ ὁ Σωτὴρ εἶδει νὰ πάθῃ, νὰ ἀποθάνῃ καὶ διὰ τοῦ θανάτου εἰς ἀνάστασιν πλήρους δόξης νὰ ἐγερθῇ ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἡμετέρας ζωῆς καὶ σωτηρίας.

Δὲν εἶναι παρὰδοχὸν ὅτι οἱ ἐναντίοι τοῦ χριστιανισμοῦ πᾶσαν κατέβαλον καὶ καταβύλλουσι προσπάθειαν ὅπως ἀμυβηθῆσιν τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ, διότι ἐν τούτῳ κείτῃ ἡ τελευταία καὶ μεγίστη βεβαίωσις τῆς περὶ τῆς θεότητος αὐτοῦ διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ. Οἱ ἀπίστοι οὐκ εἶναι ἀνάστασιν αὐτοῦ σύνθητες ἐπιχείρημα προβάλλουσι ὅτι οὐδεὶς ἐκ τοῦ ὑπερφρωτικοῦ κόσμου ἀφίκετο εἰς ἡμᾶς πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τοῦ θαυμασίου τούτου γεγονότος. Ἄλλ' ὅμως τοιαύτην ἐκείθεν ἔλευσιν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως αὐτῆς εὐρίσκαμεν ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πᾶν ὅ,τι ἡ θρησκεία ἀπαιτῇ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου στηρίζεται εἰς τὴν ἡμετέραν ἐλπίδα περὶ τοῦ μετὰ θανάτου βίου. Τῆς ἐλπίδος ταύτης ὅσον οἶόν τε ἰσχυροτέρην βεβαίωσιν ἐπιζητεῖ ἀεὶποτε ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά. Πρὸς τοῦτο δὲν ἀρκεῖται εἰς συμπεράσματα τοῦ λογικοῦ μόνου, οὔτε εἰς διαβεβαιώσεις καὶ ἐπαγγελίας ἀπλᾶς. Μόνον γεγονός, ἀλλὰ βέβαιον καὶ πραγματικόν, δύναται νὰ παρὰσχῃ τὴν ποθυομένην ταύτην τῆς καρδίας βεβαίωσιν. Τοιοῦτο γεγονός εὐρίσκει ἡ ἀνθρωπότης καθ' ἅπαντας τοὺς αἰῶνας ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὴν μεγάλην ταύτην σπουδαιότητα τοῦ θαύματος τῆς ἀναστάσεως εὐνόητον τυγχάνει ὅτι οἱ ἀπίστοι ἀπ' ἀρχῆς εἶδει ν' ἀποδώσιν ὑψίστην σημασίαν κατὰ τὴν εἰς τὰ διάφορα ἔθνη ἐξάπλωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ. Πράγματι δὲ βλέπομεν ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου οὐδαμῶς συνιστῶσι δι' ἐπιχειρημάτων τοῦ λόγου τὴν ἀξίαν τῆς νέας ἐν Χριστῷ ζωῆς, τὸ ὅποιον θὰ ἦτο λίαν εὐχερὲς αὐτοῖς προκειμένου νὰ κηρύξωσι τὸν λόγον παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς μὴ στερομένους διανοητικῆς ἀναπτύξεως.

Τὸ σπουδαιότερον μέσον πρὸς ἐδραίωσιν τῆς πίστεως τυγχάνει παρ' αὐτοῖς πάντοτε ἡ δῆλωσις τοῦ γεγονότος τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ. Ἐκ τοῦ ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δεόν νὰ μάθῃ ὁ κόσμος

ὅτι ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὡς νικητὴς τοῦ θανάτου. Οὕτω δέον νὰ πεισθῇ ὁ κόσμος ὅτι ὁ Ἰησοῦς δικαιοῦται νὰ πράξῃ ἡμῖν πληροφόρος περὶ τοῦ ἄλλου κόσμου, ἀπὸ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων κατῆλθεν εἰς αὐτὸν καὶ ἀπέστως μετὰ τρεῖς ἡμέρας ζῶν καὶ πλήρης δόξης ἐπέστρεψεν ἐκείθεν ἀναστάς· ἐκ τοῦ τέρατος.

Τοιαύτη ὁμως παράδοξος καὶ ἀνυπόλητος διδασκαλία, ὡς ἡ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ, καθ' ἣν δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς δημοσίᾳ σταυρωθεὶς ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐκ τοῦ τέρατος πλήρης ζωῆς, οὐδόλος θά ἦτο θανάτων νὰ πιστευθῇ, ἔστω καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν εὐπίστων, οὐδόλος θά ἦτο θανάτων νὰ βρασιθῇ ἐπὶ μόνῃς τῆς πίστεως. Ἀλλὰ τότε πῶς συνέβη ὥστε οἱ ταπεινοὶ τῆς Γαλιλαϊκῆς ἀλιεῖς νὰ καταρωθῶσιν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ καὶ πανταχοῦ νὰ πείσωσι τοὺς Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ γεγονότος τῆς ἀναστάσεως οὕτως, ὥστε οὗτοι νὰ παρουσιαζῶνται πλήρεις πίστεως εἰς τὸν ἀναστάντα Ἰησοῦν; Τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος γεγονός ἐξηγεῖται μὲν ἀπλοῦστατα, ἀλλ' ὁμως ἐξηγεῖται διὰ μόνων τῶν ἐν τῷ ὄνοματι τοῦ ἀναστάντος Ἰησοῦ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων τελεσθέντων θαυμάτων. Οἱ νεκροὶ οὐδὲν δύνανται νὰ ἐπιτελέσωσιν. Ἐὰν δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶχε πράγματι μείνει ἐν τῷ τέρατι, ὡς οἱ ἄλλοι νεκροὶ, οὐδὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ, οὐδὲν θαῦμα ἐν τῷ ὄνοματι αὐτοῦ νὰ ἐπιτελεσθῇ. Ἐὰν ὁμως τὸ ὄνομα τῶν ὁ Χριστὸς ἐνεργῇ καὶ δὴ μετὰ τοσαύτης καταπληκτικῆς δυνάμεως, ὥστε ἐν τῷ ὄνοματι αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νὰ ἐπιτελῶσι διὰ μόνου τοῦ λόγου τοσαῦτα ὑπερφυῆ θαύματα, ἅτινα σύμπασα ἡ φύσις μεθ' ὅλης αὐτῆς τῆς δυνάμεως ἀδυνατεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ, τότε βεβαίως ἀληθῆς τυγχάνει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ζῆ καὶ μετὰ τὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θάνατον, τότε ἀναντὶρρητον δέον νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἐδόθη αὐτῷ πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Τοῦτου οὕτως ἔχοντος, τῶν δὲ Ἀποστόλων οὐ μόνον ἀνακηρυττόντων δημοσίᾳ τὸ ὑπερφυῆ γεγονός τῆς ἀναστάσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν τελοῦμένων ἐν ὄνοματι τοῦ ἀναστάντος θαυμάτων βεβαιούντων τοῦτο, ἦτο φυσικὸν νὰ μὴ φαίνεται ἀπίστευτος ἡ περὶ τοῦτου ἀρήγσις αὐτῶν εἰς τοὺς συγγρόνους αὐτῶν. Οἱ ἄνθρωποι πρὸς οὓς οἱ Ἀπόστολοι εὐαγγελίζοντο τὴν ἀνάστασιν, ἔβλεπον τοσαῦτα ὑπὸ τούτων τελοῦμενα θαύματα καὶ δι' αὐτῶν, ὡς λέγει εἰς τῶν τῆς Ἐκκλησίας διδασκάλων, τὸν ὄρανόν κατερχόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἔβλεπον τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ τοσοῦτον πρῶτον εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς ἀγάπης, ὥστε ἤρξαντο καὶ οὗτοι νὰ ἀισθάνονται προϊόντος τοῦ χρόνου ἐκεῖνο ὅπερ αὐτοὶ οἱ Ἀπόστολοι ἠσθάνθησαν ὅτι ὁ Κύριος ἐνίκησε τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀμαρτίαν. Ἀλλὰ καὶ μόνῃ ἡ κατὰ πρῶτον ἀκατανόητος πίστις, ἧς ἔτυχεν ἡ μαρτυρία τῶν Ἀποστόλων περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ παρὰ τοὺς συγγρόνους αὐτῶν ἐξηγεῖ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπικράτησιν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τὴν θεῖαν αὐτοῦ δύναμιν. Ὁ Μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος, ὅστις ἐξ

ἰδίᾳ πείρας ἐπέσθη περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος καὶ ὅστις διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ θαυμάτων ἐβεβαίωθη περὶ τοῦτου, στηρίζει ἀλόκληρον τὸν χριστιανισμὸν καὶ πᾶσαν μετὰ πίστεως εὐλαχίαν προθυμίαν εἰς θεοσίαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου προστιθεὶς ὅτι ἀνευ τῆς ἀναστάσεως ματαίᾳ θά ἦν ἡ πίστις ἡμῶν.

Τοιοῦτοτρόπως ἅπασα ἡ ἱστορία τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅστις βασίζεται ἐπὶ τῆς ζωῆς πίστεως τῶν πρώτων χριστιανῶν καὶ τῆς βεβαίας αὐτῶν πεποιθήσεως περὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ, τυγχάνει ἀσφαλῆς ἐγγύμων τοῦ γεγονότος τῆς ἀναστάσεως. Ἐκτός τοῦ χριστιανισμοῦ οὐδ' αὐτὸ ἀπαντῶντων ὄρατον φαίνόμενον. ὅτι δηλαδὴ ἡ θεία Πρόνοια τοιοῦτο μέσον ἐξελέξατο πρὸς ἀναγέννησιν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Πανταχοῦ ἐνθα δὲν διεχθῆν τὸ πῶς τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ πανταχοῦ ἐνθα καὶ μέχρι σήμερον δὲν εἰσέδυσεν, εὐρίσκομεν τοὺς λαοὺς βεβουλισμένους ἐν τῷ σκότει καὶ ἐν στασιμότητι διατελούντας. Παρὰ τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς τούτους τὸν αὐτὸν παρουσιάζεται ἡμῖν σχετικὸν ὕψος ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς τελειότητος. Καὶ αὕτη ἡ ἐξωτερικὴ εὐημερία σχεδὸν συμβαδίζει μετὰ τῆς ἠθικῆς. Ὁ Κύριος ἡμῶν εἰπέ ποτε τοὺς πλήρεις σημασίας τούτους λόγους: «Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν». Ἐν τοῖς λόγοις τούτοις ὁ Ἰησοῦς ὑπισχίνεται τὴν πρόσκαιρον εὐδαιμονίαν, ἐφ' ὅσον αὐτὴ συνδέεται μετὰ τῆς αἰώνιου εὐδαιμονίας, ὡς ἀμοιβὴν εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐπιδιώκουν τὴν αἰώνιον σωτηρίαν. Ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀτόμων ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐπαγγελίας ταύτης δὲν εἶναι πάντοτε προσκνήξ, ἡ ἱστορία ὁμως τῶν ἐθνῶν δείκνυσιν ἡμῖν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σαφέστερον τὸν σύνδεσμον, ὃν ἡ θεία Πρόνοια ὥρισε μετὰ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς προσκαίρου εὐδαιμονίας, ὅταν ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ἐκτάσει μελετήσωμεν τὴν ἱστορίαν ταύτην.

Τὸ πῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἰσέδυσεν εἰς τὰς ἀρχαίας χώρας τοῦ Βορρᾶ ἐνθα βαρβαρικαὶ μόνον φυλαὶ εἶχον τὸ ἐνδικαίτημα αὐτῶν, ἐν βραχυτάτῳ δὲ χρόνῳ περπατοῦμεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτῶν ὅτι πολιτισμός καὶ εὐημερία καταπληκτικὴν ἔλαβον ἀμὴν διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ. Οὕτω λοιπὸν ἡ εὐημερία παρουσιάζεται ὡς προσωρινὴ συνέπεις τῆς ἀποδοχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐὰν μελετήσωμεν ἐμβριθῶς τὴν μεγάλην ταύτην ἐπὶ τῆς ἀναγέννησεως τοῦ κόσμου σημασίαν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν ταῖς βουλαῖς τῆς θείας Προνοίας, οὐδέμῃ ὑπολείπεται ἀμφιβολία ὅτι ὁ χριστιανισμὸς τυγχάνει τὸ σπουδαιότερον μέσον οὐ ἐπονήσαστο χρόνῳ ἡ θεία Πρόνοια πρὸς ἀναγέννησιν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ κόσμου. Ἐὰν ἀρνηθῇ τις τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ, τότε αὕτη ἡ βία τοῦ χριστιανισμοῦ ἀποδίδεται ἀπλοῦν ψεύδος καὶ ἀπάτη, ἀλλ' ἡ ἀπάτη αὕτη παρουσιάζεται ταυτοχρόνως καὶ ὡς σπουδαιότα-

τον μέσον πρὸς σωτηρίαν, μέσον μὲθ' οὐ πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἢ θεῖα Πρόνοια συνέδεσε τὴν ἀπονομὴν εἰς τὸν κόσμον τῶν εὐεργεσιῶν αὐτῆς· τοῦτο ὅμως θά ᾔτο εἰς πληρυστάτην ἀντίφασιν πρὸς τε τὴν περὶ Θεοῦ ἰδέαν καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ὄρθιν λόγον. Βεβαίως εἶναι ἄξιον τῆς θείας Προνοίας τὸ μετατρέπειν τὴν τάσιν καὶ βούλησιν τῆς κακίας καὶ τῆς ἀκαμτίας εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν θεῶν αὐτῆς βουλῶν. Ὅπως ὅμως ἀνάξιν τοῦ Θεοῦ ἤθελεν εἰσθαι, ἐν ἀπλῶς διὰ τῆς πλάνης καὶ τοῦ ψεύδους· ἐξήτει νὰ ὁδηγήσῃ πρὸς τὴν ὑψίστην τελειοποίησιν ἐκείνους ἀριθῶς, οἵτινες δύνανται νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς πᾶσαν ἀγαθὴν αὐτοῦ βούλησιν καὶ τοῦτο διὰ σπουδαιοτάτων ὁσίων. Ἐκείνος, ὅστις εἶχε τὴν δυνάμειν, ὡς τρανῶς δείκνυται τοῦτο ὁ ἔθνητός, νὰ ἐγείρῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἐκ τοῦ βράχθρου εἰς ὃ εἶχε κατακρυσθῆ, τὸν κόσμον, δὲν ἠδύνατο ἀρχῆ γε νὰ εὐρῆ ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς πραγματικῆς ταύτης τοῦ κόσμου ἀναστάσεως ἐν τῇ ἐνδοξῇ αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσει;

Εὐνόητον λοιπὸν τυγχάνει διατὶ οἱ ἔχθροί τοῦ χριστιανισμοῦ ἀνέκαθεν πᾶσαν κατέβαλον καὶ καταβάλλουσι προσπάθειαν, ὅπως ἐπικρατήσῃ ἀκριβολία ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀληθειαν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πρῶτον ζήτημα ὑπερ ἀπαντῶμεν ἐν τῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῆς ἀναστάσεως συζητήσει τυγχάνει τὸ ἐξῆς: ἀπέθανεν ἀρχῆ γε πρᾶγματι ὁ Χριστὸς ἢ ἐξηγήθη ἀπλῶς ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς λεγομένης νεκροφανείας; Ἡ κατὰ τὸν ρωμαϊκὸν τρόπον φροβερὰ μαστιγώσις εἶχεν, ὡς μανθάνομεν, ἐκ τῶν ἱερυνῶν τῆς ἀρχαιολογίας, συνέπειαν τακτικὴν τὸν ἄμεσον θάνατον τοῦ μαστιγομένου. Ὅτι δὲ πρᾶγματι ὁ Ἰησοῦς ἐμαστιγώθη κατὰ τὸν αὐστηρότερον τρόπον τῶν Ρωμαίων, περὶ τούτου ἐγγυᾶται ἡμῖν ἀρ' ἐνὸς ἢ φιλέδικου μνησικαχία τῶν Ἰουδαίων, τῶν ἀσπόνδων τούτων ἔχθρων αὐτοῦ, οὓς ὁ φιλοπρόσωπος Πιλάτος ἤθελε νὰ κολακεύσῃ δούς τὴν περὶ τῆς μαστιγώσεως διαταγὴν, ἀρ' ἐτέρου δὲ ἢ ἀλαζονεία τῶν Ρωμαίων κατακτητῶν τῆς Ἱερουσαλῆμ, ὧν ἡ ματαιότης εὗρισκε τὸν θρίκμβον αὐτῆς ἐν τοῖς αἰκισμοῖς καὶ τοῖς βλαβῶνις τοῦ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων, καθόσον τὸν Ἰησοῦν ἐθεώρουν οὗτοι ὡς ἄξιον περιφρονήσεως στασιαστὴν κατὰ τῆς ἐξουσίας τῆς ἰσχυρᾶς Ρώμης καὶ κατὰ τῆς ἰδίης αὐτῶν στρατιωτικῆς τιμῆς. Ὅτι δὲ πρᾶγματι ἢ αἰμοβόρος αὕτη σπεῖρα τῶν στρατιωτῶν αὐστηρότατα ἐξεπλήρωσε τὴν διαταχθεῖσαν μαστιγώσιν, περὶ τούτου ἐγγυᾶται ἡμῖν ἡ ἀνάκουστος ἐκείνη ὠμότης μὲθ' ἢς ἡ ρηθείσα σπεῖρα πρασέθηκεν ἰδιοβούλως εἰς τὴν διαταχθεῖσαν μαστιγώσιν καὶ τὸν ἀκάνθινον στέφανον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὴν σταύρωσιν αὐτοῦ ἦν πλέον τι ἢ ἡμιθανής. Οἱ ἔχθροί αὐτοῦ ἐροδοῦντο μάλιστα, διότι καθ' ὅδον ἐπανειλημμένως ἐκαμπεν ὑπὸ τὸ βῆρος τοῦ σταυροῦ καὶ ὄλοσχερῶς θὰ κατεβάλετο πρὶν ἢ φθῆσθαι εἰς

τὸν τύποι τῆς καταδίκης· τούτου ἕνεκα ἠναγκάσθησαν ξένον ἄνθρωπον νὰ ἀγγυρεύσωσιν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ σταύρωσις προξένησε φροβερὰς μώλωπας εἰς τε τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ διέρρηξεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰς πληγὰς εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἐκ τῶν μεγάλων τούτων πληγῶν, αἵτινες ἐτι μᾶλλον διηρούχθησαν ἕνεκα τοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ βῆρους τοῦ σώματος, ἐπλήθε σπουδαιοτάτη ἀπώλεια αἵματος, ἧτις ἐπέβησε σῶμα καὶ ἐκ τῶν πολυπληθῶν πληγῶν τῆς μαστιγώσεως καὶ τοῦ ἀκάνθινου στεφάνου. Εἶναι μάλιστα θαυμαστὸν πῶς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὰ φροβερὰ ταῦτα παθήματα διετέλεσεν ἐτι ἐπὶ τρεῖς πλήρεις ὥρας ζῶν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἀνθρώπος ὑγιῆς καὶ ρωμαλέος ἠδύνατο ζῆναι προηγουμένης μαστιγώσεως καὶ κακοπεθείας ἀκαμριβόλως ἐπὶ μακρότερον χρόνον νὰ μείνῃ ζῶν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἐν τῷ Ἰησοῦ ὅμως προσετέθη ταύτοχρόνως καὶ δευτέρα θανατικὴ ποινὴ εἰς τὴν κυρίαν ἵνα συμπληρώσῃ ταύτην.

Ἐὰν νῦν ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν συμπεριφορὰν τῶν ἔχθρων τοῦ Ἰησοῦ, θέλωμεν ἐξ αὐτῆς ἀρυσθῆ πλήρη μαρτυρίαν περὶ τῆς βεβαιότητος τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι καθ' ὅλον τὸ ἀπὸ τῆς σταύρωσεως μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ διὰστημα παρέμενον παρὰ τῷ τάφῳ, διότι μέγα εἶχον ἐνδικερόν νὰ μάθωσιν ἀκριβῶς ἂν ὁ σταυρωθεὶς πρᾶγματι ἀπέθανε καὶ οὕτως ἀπέβη διὰ παντός ἀβλαβής εἰς αὐτοὺς καὶ ἀκίνδυνος. Ἴνα δὲ μὴ ἢ μεγάλη τὸ πᾶσχα ἑορτὴ μικρῆ διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὑπέρβους νεκρῶν ἔλαθον πρόνοιαν ἵνα ἐγκρίτως κατεαγῶσι τὰ σκέλη τῶν σταυρωθέντων καὶ ἀρθῶσιν οὗτοι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Οἱ Ρωμαῖοι στρατιῶται εἰθισμένοι εἰς αὐστηρὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν ἀνέλαβον τὴν ἐντολὴν ταύτην ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οἱ ἐσταυρωμένοι ἤθελον ζῆ ἐτι. Οἱ στρατιῶται οὗτοι ἠδύνατο ἐν ἀνάγκῃ νὰ καταβάλλωσι καὶ τὸ στήθεν τῶν ἐσταυρωμένων, ὅπως ἐπισπεύσωσι τὸν θάνατον αὐτῶν. Ἄλλ' ὅμως οἱ στρατιῶται καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν, ὁ ἐκπόντηρχος, τοσοῦτον ἦσαν βέβαιοι περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸ ἱκανοῦ ἤδη χρόνου λαθόντος γῶραν, ὥστε ἡ ἐντολὴ, ἣν ἔλαβον καὶ ἣν εὐεργῶς ἠδύνατο νὰ ἐπιτελέσωσιν ἐν ἡ περιπτώσει οἱ ἐσταυρωμένοι διετέλουν ἐτι ζῶντες ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, οὐδεμίαν εἶχε πλέον σημασίαν διὰ τὸν Ἰησοῦν. Ἐν τούτοις πρὸς ἄσιν πάσης ἀκριβολίας εἰς τὸν στρατιωτῶν ἐκέντησε τὴν πλευρὰν τοῦ Ἰησοῦ διὰ τῆς λόγχης. Ἐὰν καὶ ἔγνος ζωῆς ὑπῆρχεν ἐτι ἐν τῷ Ἰησοῦ, τὸ κέντημα τοῦτο τῆς πλευρᾶς ἦτο ἱκανὸν νὰ θέσῃ ὀριστικὸν τέρμα εἰς τὴν ζωὴν ταύτην. Ἄλλ' ὅμως οὐδεις σφραγισμὸς παρουσιάζεται εἰς τὸ πραγματογῶμον ὄμμα τῶν δημίων τούτων, ἄλλως οὗτοι θὰ προσέβηνον νὰ κατασυντρέψωσι τὰ μέλη αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ἦν νεκρὸς, ἢ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ ἱκανοῦ ἤδη χρόνου εἶχεν ἀναστελεῖ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, τὸ δὲ αἷμα χυθὲν ἐντὸς τοῦ περικαρδίου ἀνεμίγη μετὰ τὸ

ὕδατος καὶ ἤρατο ψυχραίνονμενον, ἐκ δὲ τῆς ἐμπείρου ὑπὸ τοῦ στρατιώτου ἀνοίγεισθαι κατὰ τὴν πλευρὰν πληγῆς τὸ αἷμα τοῦτο ἤρατο ῥέον ἐναλλάξ μετὰ τοῦ ὕδατος. Τοιοῦτοτρόπως ἡ θανάτωσις τοῦ Ἰησοῦ ἐξετελέσθη ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καθ' ἅπαντας τοὺς τύπους καὶ μετὰ δεξιότητος καὶ ἐμπειρίας ἐμποιοῦσης φρίκην. Ἡ δὲ δοκιμὴ τῆς θανάτωσις ταύτης ἐγένετο ἐπιστήμως καὶ ἐπεβεβαιώθη καλῶς. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κυρίου, οἱ σπουδαίως ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ Φαρισαῖοι καὶ ἡ σπεῖρα τῶν στρατιωτῶν οὐδεμίαν ἔχουσι πλέον ὑπόνοιαν ὅτι ὑπάρχει ἐτι ἔχνος ζωῆς ἐν τῷ Ἰησοῦ, ἐπομένως οὐδὲν φοβούνται ἀνάστασιν αὐτοῦ. Ἐν μόνον μέλημα ἔχουσι νῦν οἱ Φαρισαῖοι, τουτέστι μὴ ὁ νεκρὸς ἀραιρηθῆ ἀπὸ τοῦ τάφου ὑπὸ τῶν φίλων τοῦ Ἰησοῦ. Βεβαίως δὲ ἐν τῇ μερίμνῃ αὐτῶν ταύτῃ κατὰ πρῶτον καὶ πρὶν ἢ προβῶσιν εἰς τὰ γνωστὰ παρὰ τῷ Πιλάτῳ διαβήματα πᾶν τὸ δυνατόν ἐπραξαν ὅπως μηδεμίαν μείνη ἀμφιβολία περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὀριστικῶς αὐτοὶ πρῶτοι ἐπίστησαν περὶ τοῦτου. Καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν δὲ τοῦ Ἰησοῦ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κυρίου οὐδὲν διανοοῦνται νὰ ἀμφισβητήσωσιν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θανάτου αὐτοῦ καὶ νὰ δημιουργήσωσιν ὑπόθεσιν περὶ δῆθεν ἀναστάσεως ἐκ θανάτου φαινομενικοῦ. Ἐκατοντάδες θεάτων, οἵτινες παρήσαν κατὰ τὴν σταύρωσιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ, οἵτινες λίαν καλῶς ἐγίνωσκον τὰ τότε ἔθιμα καὶ οἵτινες αὐτόπται ἐγένοντο τῆς φοβερᾶς ὤμοψης, ἣν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κυρίου ἐπεδείξαντο κατὰ τὴν θανάτωσιν αὐτοῦ, θὰ διέψευθον ἐπιστήμως τοιαύτην τινὰ ἀπαράδεκτον ὅπως ὑπόθεσιν. Διὰ τοῦτο οὗτοι ἐδωκαν τοὺς στρατιώταις ἀργύρια, ἵνα ἐπιβεβαιώσωσιν τὴν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἰησοῦ διαδοθεῖσαν φήμην περὶ λαθροῦσις δῆθεν ἠώρων κλοπῆς τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, τῶν στρατιωτῶν κοινομένων. Παράδοξοι μάρτυρες, ἀναρωτῶνται δικαίως ὁ ἱερός Αὐγουστίνος, οἵτινες ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτῶν γινώσκουσιν ἵνα καταθῶσιν μαρτυρίαν.

Ὅπως οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ, οὕτω καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἦσαν ἐντελῶς πεπεισμένοι περὶ τοῦ ὅτι οὗτος ἀληθῶς καὶ πραγματικῶς ἀπέθανε. Καὶ αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ ἐνός καὶ μόνου φαίνονται μεριμνῶντες πῶς δηλαδὴ εὐπρεπῶς νὰ ἐνταφιάσωσιν τὸν νεκρὸν τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ προσεγγίζουσα ἐναρξὶς τῆς παραμονῆς τοῦ Πάσχα δὲν ἐπέτρεπεν εἰς αὐτούς, ἐπισπεύδοντας τὸ πρᾶγμα, ἵνα ταχτικῶς ταρχειώσωσιν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, προσεπάθουν ἵνα διὰ πολλῶν ἀρωμάτων, ἐν οἷς περιετύλιξαν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀποσοθήσωσιν τὸν κίνδυνον, ὅστις φαίνεται εἰς αὐτούς λίαν προσεχῆς, τουτέστι τὴν ἐναρξὶν τῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ τοσοῦτον προσφιλοῦς αὐτῶν νεκροῦ. Καθ' ὃν καιρὸν ἀποκαθίλωσαν τὸ σῶμα καὶ παρεσκευάζον τὸν ἐνταφιασμὸν αὐτοῦ, ἡ φιλόστοργος αὐτῶν μέριμνα οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ζωῆς εὗρεν ἐν αὐτῷ. Κομίζουσιν αὐτὸν εἰς στενὸν μνημεῖον, κατατιθεῖσιν

αὐτὸν ἐκεῖ μέχρι τῆς ἑορτῆς καὶ κυλίουσι μέγαν λίθον ἐπὶ τοῦ μνημείου. Ἐν τῷ μεταξύ τοῦτου οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ πεπεισμένοι ὀριστικῶς ὅτι οὗτος πρᾶγματι ἀπέθανε, λαμβάνουσι μόνον μέτρα κατὰ ἐνδεχομένης τυχόν ἀποπειρᾶς κλοπῆς τοῦ νεκροῦ διὰ τῆς ἐπὶ τοῦτο ὀρισεῖσθαι ρωμαϊκῆς κουστωδίας καὶ τῆς ἰδιαιτέρας ὑπ' αὐτῶν σφραγίσεως τοῦ λίθου τῆς εἰσόδου τοῦ μνημείου, ἧτις, ἀκριβῶς ἐξεταζόμενου τοῦ πρᾶγματος, φαίνεται γενομένη ἀμέσως μετὰ τὴν ταφὴν, διότι καὶ τὸ ἔργον τοῦτο κατὰ τὴν φαραισαϊκὴν εὐσυνειδησίαν καὶ ἀκριβεῖαν ἐν τῇ τηρήσει τοῦ νόμου, εἶδει νὰ ἦ τετελεσμένον πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ πρώτου ἀστέρου τῆς παραμονῆς τῆς ἑορτῆς. Τίς λοιπὸν λογικῶς δύναται νὰ ἀμφιβόληται περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ μεταξῶν τῶν συγχρόνων αὐτοῦ οὐδὲ εἰς καὶ μόνος διετύπωσε τοιαύτην ἀμφιβολίαν; Ἐὰν δὲ καὶ μετὰ τοῦτο ἤθελε τις ἐπιμένει εἰς τὴν τοιαύτην ἀνυπόστατον καὶ ἀπαράδεκτον ὑπόθεσιν περὶ ἀναστάσεως ἐκ φαινομενικοῦ θανάτου, εἰς τοῦτον ὑπομιμησκόμεν ἡμεῖς μετὰ πάσης τῆς βεβαιότητος τὸ ἀδύνατον ὅπως ἀναστάσεως, ἔστω καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀποθανόντος, ὑπὸ τῆς περιπτώσεως ὡς ἐγένετο ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου κατετέθη ἐν τῷ στενῷ τάφῳ δεδεμένον ὑθονίοις καὶ περιειλιγμένον διὰ βρέους ὄγκου ἀρωμάτων (ἐκατὸν λιτρῶν), τοῦτο δὲ κατόπιν φοβερᾶς ἀπωλείας αἵματος ἐκ τῶν πολλῶν πληγῶν. Πῶς λοιπὸν ἠδύνατο ὁ Ἰησοῦς ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἐντός τοῦ ἀπὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ μέχρι τῆς ἀναστάσεως χρόνου, ἄνευ τροφῆς, ἄνευ βοήθειας, διὰ μόνων τῶν δυνάμεων αὐτοῦ ἐκ τοῦ περιεχυμένου σώματος τοῦ ἀρωμάτων καὶ τοῦ ἐρηπτικῶς κεκλεισμένου μνημείου ἀστραπτικῶς καὶ αἰφνιδίως νὰ ἀναστῆ! Ἀλλὰ καὶ ἂν κατ' ὄρθρον τοῦτο διὰ τῶν τετρακυματισμένων χειρῶν αὐτοῦ, πῶς ἠδύνατο νὰ βαδίση ἢ ποῦ νὰ ἀπέλθῃ διὰ τῶν ὑπὸ τῶν φοβερῶν πληγῶν ἀχρήστων καταστάντων ποδῶν αὐτοῦ; Ταῦτα δὲ πάντα πῶς θὰ κατάρθου ὁ ἐξησθηνημένος καὶ εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν καταβεβλημένος Ἰησοῦς χωρὶς ἡ ρωμαϊκὴ κουστωδία νὰ ἐννοήσῃ τὰς κινήσεις αὐτοῦ καὶ τὰς πρὸς δραπέτευσιν προσπαθείας αὐτοῦ; Ἀλλὰ καὶ ποῦ θὰ εὕρισκε κατ' αὐτὴν ἐτι τὴν ἡμέραν τῆς ἐκ τοῦ τάφου φυγῆς αὐτοῦ τὴν ἀπαυτουμένην δύναμιν τοῦ ὑπὸ τῶν πληγῶν φθαρέντος σώματος αὐτοῦ καὶ τὴν εὐκαμψίαν τῶν ὑπὸ τῶν ἠλίων διατρητῶν αὐτοῦ ποδῶν, ὅπως κατορθώσῃ τὰς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπατηλὰς ἐκείνης ἐμφανίσεις εἰς τὰς ἁγίας γυναῖκας καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ; Ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἀποδέχεται τὸ φυσικῶς δυνατόν τῶν τοιούτων γεγονότων, ἔχει τῇ ἀληθεῖα μεγίστην δόσιν πίστεως, ἢ ἐκουστικῶς εὐπίσται εἰς τὰ τοιαῦτα διὰ νὰ ἀποφύγῃ μόνον τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἀληθείας. (ἔπειτα συνέχεια).

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΛΕ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 3 ΜΑΪΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 10.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ	
+ Ο Σισανίου 'Αθανάσιος (πρόεδρος)	καθ' ὅσον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετρίτῃ ἀργυρᾷ	5
'Αργυρ. 'Ι. Συνόδ. Κωνστ. 'Αλεξανδρίδης	διὰ τῶν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
N. A. Νικολαΐδης (ταμίος)	ἐν τῷ ἰσοπερικῷ φράγμα χρυσᾷ	25
'Ιωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)	ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.	
'Αλκιειάδης Μαυράκης.	'Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται	
'Αρχισυντάκτης Γεράσ. Δωριζας.	Αἱ συνδρομαὶ ἄρρογται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου	

Διὰ πᾶσαν αἰτίαν ἀφορώσαν εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Αλήθειαν ἀπευθυνόν: «Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. 'Αθανασίῳ Πρόδρῳ τῆς τῆν 'Εκκλησιαστικῆν 'Αλήθειαν διευθυνοῦσας 'Επιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς θλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αλήθειας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Εκκλησιαστικὰ χρονικά — Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη (συνέχεια) — Ἡ 'Ανάστασις τοῦ Θεοζωοῦ καὶ αἱ κατ' αὐτῆς ἐνστάται: (συνέχεια) — 'Αγγελία βιβλίων

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὴν Κυριακὴν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῶ ἐν μέσῳ ὅσον πολυχρίθμου τοσοῦτον καὶ ἐκλεκτῆς καὶ διακρεπούς συρροῆς ἡ Α. Θ. Παναγιώτης ὑλόγησε τοὺς γάμους τοῦ Καποῦ Κεχαγιά τῶν Πατριαρχείων ἐνδ. 'Αντωνίου ἐφένδῃ Οἰκιάδου μετὰ τῆς δεσποινίδος 'Ιουλίας θυγατρὸς τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. 'Εθν. Μ. Συμβουλίου 'Εξ. Δημητράκη ἐφένδῃ Γενίδουνα. Τὰ μνήστρα ὑλόγησεν ἡ Α. σεβ. ὁ Γέρον ἅγιος 'Ηρακλείας κ. Γερμανός, παρὰνυμφος δὲ ἦν ὁ μεγάλτεμος κ. Λεωνίδας Ζαρίφης.

— Ἡ Α. Μακκρίδης ὁ Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων κ. Γεράσιμος ἀπέστειλε πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμηνικὸν Πατριάρχην τὴν ἐπὶ τῇ ἐγκαθιδρύσει αὐτοῦ εἰθιμικῆν ἐπιστολήν, ἣν θέλομεν δημοσιεύσει ἐν τῷ προσεγεῖ φύλλῳ τῆς «'Εκκλησιαστ. 'Αλήθειας».

— Ὁ ὑπὸ τοῦ πανιερ. Μητροπολίτου Λέρου καὶ Καλύμνου, ἐπόπτου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Πάτμου, ἀναθεωρηθεὶς ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν πατέρων τῆς Μονῆς ταύτης Κανονισμός, ἐπιθεωρηθεὶς ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου 'Επιτροπῆς, ὑπεβλήθη μετ' ἐκθέσεως τῆς 'Επιτροπῆς ταύτης εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως αὐτῆς.

— Οἱ πανιερ. Μητροπολιταὶ Μογλενῶν καὶ Δεβρῶν καὶ οἱ θεοφιλέστατοι 'Επίσκοποι Κκκλιουπόλεως καὶ

Μυριόποτου διὰ γραμμάτων αὐτῶν ἀνήγγειλαν τῇ 'Εκκλησίᾳ τὴν ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων ποιμνίων ἀριζὴν αὐτῶν καὶ τὴν γενομένην ἐγκάρδιον ὑπὸ τῶν χριστιανῶν αὐτῶν ὑποδοχὴν.

— Ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ κ. Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου νέου ποιμήματος περὶ μνηστειᾶς διορίσθη ἐπιτροπὴ ὅπως μελετήσασα τοῦτο ὑπεβλή τὴν ἐπ' αὐτοῦ κρίσιν αὐτῆς εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Επιτροπὴν.

— Ἐκ γράμματος τοῦ σεβασμ. Μητροπολίτου Καισαρείας ἐγνώσθη τῇ 'Εκκλησίᾳ ὁ θάνατος τοῦ Καθηγουμένου τῆς ἐν Καισαρείᾳ Πατριαρχικῆς Μονῆς τῶν Ἰαζιάρχων 'Ανθίου.

— Ὁ πανιερ. Μητροπολίτης Αἴνου κ. Λουκάς ἐξέφρασεν εὐχαριστίας τῇ 'Εκκλησίᾳ ἐπὶ τῇ ἐγκριθείσῃ μεταθέσει τῆς ἑδρας τῆς Μητροπόλεως εἰς Δεδέ-'Αγάτζ.

— Αἰτήσιν τοῦ πανιερ. Μητροπολίτου Χαλδεῖς κ. Γερβασίου ἐνεκρίθη ἵνα ἐγγραφῇ ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν εἰς ἀρχιερατείαν ἐκλεξιῶν ὁ πανοσιολογ. Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Χαλδεῖς κ. Γερβάσιος Ὁρολογᾶς, τελεόφοτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀπὸ τριετίας δὲ ὑπηρετῶν ἐν τῇ Μητροπόλει Χαλδεῖς ὡς 'Αρχιδιάκονος, Πρωτοσύγκελλος καὶ Ἱεροδιδάσκαλος.

— Ἡ Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία ἀπέλυσε κατ' αὐτὰς ἐγκύκλιον, δι' ἧς ὑπομνησκουσα τοὺς προϊσταμένους καὶ ἐπιτρόπους τῶν διαφόρων 'Εκκλησιῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰ διὰ προηγουμένης πατριαρχικῆς 'Αποδείξεως ἐνταταλμένα πρότρεπται, ὅπως οἱ μὲν πρῶτοι σπεύσωσιν ἵνα συγκληθῶσιν ἐνοριακὴν συνέλευσιν, ἐνθα μέχρι τοῦδε δὲν συνεκλήθη ταυαύτη, πρὸς ἐκλογὴν νέας ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτροπῆς, οἱ δὲ δεῦτεροι, οἱ μὴ συμμεσβαθέντες

εἰσέτι εἰς τὴν διὰ τῆς ρηθείας πατριρχικῆς Ἀποδείξεως ἐντολὴν, καταστρώσῃ τοὺς λογιζομένους τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν.

Πρὸς τοῦτοις ἐριστάται ἡ προσοχὴ τῶν προϊστάμενων καὶ ἐπιτρόπων ὅπως οἱ μὲν, προκειμένου περὶ δαπάνης ὑπερβαίνουσας τὸ ποσὸν τῶν πεντακοσίων γροσίων, ζητῶσι προηγουμένως τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν τῶν Πατριρχεῶν κατὰ τὰς προηγουμένας περὶ τοῦτου παρακλήσεις τῆς Ἐκκλησίας, οἱ δὲ προσέγῃσι τακτικῶς καὶ ἐγκρίτως εἰς τὸ ἀρμόδιον Γραφεῖον τὰ μητρώα τῶν γάμων, βαπτισμάτων καὶ θανάτων, ἵνα μὴ διὰ τῆς ὀλιγορίας αὐτῶν ταύτης καθίστανται περὶ αὐτοὺς μὲν ἀνυπολογίστου εὐθύνης ἀπέναντι τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῶν ἀρχῆς, προξενεῖ δὲ ἰδιωτικῆς βλάβης.

Οἱ προϊστάμενοι, οἱ στερούμενοι μητρώων γάμων, βαπτισμάτων καὶ θανάτων, ὀρεῖται νὰ ἐροδισθῶσι διὰ τοιοῦτων λαμβάνοντες αὐτὰ ἐκ τοῦ ἐν τοῖς Πατριρχεῖσι ἀρμοδίου Γραφείου.

— Ἀρκετο εἰς τὴν βασιλεύουσαν ὁ πανσιώτατος ἱεραρχὸς κ. Δωρόθεος, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς διευθυνούσης τὴν μὴν τῆς Ὀλυμπιακῆς, προσκληθεὶς ἐνταῦθα δι' ὑποθέσεις ἀρρώστιας αὐτῆν ἐν δὲ τῇ χθεσινῇ συνεδριάσει τῇ Ἱ. Συνόδου διωρίσθη ἡγούμενος τῆς Μονῆς ταύτης.

— Ὑπὸ τοῦ ἐν Λειψίχ ὁμογενοῦς κ. Γωάρτου Νεράντλ, διευθυντοῦ τοῦ γνωστοῦ καλλιτεχνικοῦ καταστήματος πολυγραμματολιθογραφείου ἀπεστάλησαν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς συντάξεως τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» οἱ ὑπ' αὐτοῦ μετὰ πολλῆς τῆς φιλοκαλίας καὶ ἐπιμελείας ἐκδοθέντες γεωγραφικοί χάρται. Ἡ Συντάξις τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» εὐγνωμόνως ἀποδέξαμένη τὴν προσφορὰν ταύτην τοῦ φερρονόου καὶ ὁμογενοῦς ἐν Γερμανίᾳ ἐκδότου καθῆκον ἡγεῖται ὅπως θερμῶς συστήσῃ ταῖς διευθύνει τῶν ἑλληνικῶν σχολῶν τῆς ὀθωμανικῆς αυτοκρατορίας τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Νεράντλ ἐκδοθέντων γεωγραφικῶν χαρτῶν, τοῦτο μὲν πρὸς τελεσφόρον καρπορρίζον τοῦ μαθήματος τῆς γεωγραφίας, τοῦτο δὲ, διότι τὸ ἔργον τοῦτο ὑπερτερεῖ πάντα τὰ λοιπὰ παραπλήσια ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς φιλοκαλίας καὶ τὴν ἐπιμελημένην ἐκδοσὴν, ἀναδέχεται καὶ τὸ σχετικῶς εὐανότατον αὐτοῦ.

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ*

Ἄλλ' ὅμως ἡ πρωτοτυπία τοῦ ἔργου τοῦ Λουκᾶ συνίσταται ἐν τῷ χρονολογικῷ συνδέσμῳ τῶν γεγονότων, ὃν πειράζει νὰ καταρτίσῃ καὶ ἰδίχ ἐν τῷ πνεύματι, ὅπερ ἐπικρατεῖ παρ' αὐτῷ ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν ἐκτιθεμένων γεγονότων.

Ὁ χρονολογικὸς οὗτος τῶν γεγονότων σύνδεσμος,

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 54 - 56 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

καίτοι ἀτελῶς κατηρτισμένος, ἐπιτρέπει ἡμῖν ἐν τοῦτοις νὰ ὀρίσωμεν τὴν χρονολογίαν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως καὶ τὴν ἐναρξίν τοῦ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ κηρύγματος αὐτοῦ κατὰ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς βασιλείας Τιβερίου Καίσαρος, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἦν ἀδύνατον, εἰὰν εἶχομεν μόνον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου. Τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἐμπνέει τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο, δὲν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν κρείττον ἢ ἀποκαλοῦντες αὐτὸ πνεῦμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ ἱερός Λουκᾶς ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοῦ, νέον τι γεγονός ἐλάμβανε χώραν ἐν τῇ ἀρτισυστάτῳ Ἐκκλησίᾳ. Τὸ Εὐαγγέλιον, πολεμούμενον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἀπῆλθα παρὰ τοῖς ἔθνεσιν ὑποδοχὴν εὐνοικωτάτην. Παρὰ τὸν Ἰουδαῖον δυσπιστοῦντα αἰετοῦ καὶ μετὰ κεναντρεχείας καταδιώκοντα τὸ Εὐαγγέλιον, παρουσιάζεται ὁ ἔθνεσιν εὐπειθῆς καὶ πλήρης ζήλου. Ἡ προφητεία τοῦ Ἰησοῦ ἐπληροῦτο πραγματῶς. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἤρξατο νὰ ἀρκεῖται ἀπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ καὶ νὰ δίδωται εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐγκαταλειμμένα ἔθνη. Ὁ εὐαγγελιστὴς ἐγένετο αὐτόπτης μάρτυς τοῦ νέου τούτου γεγονότος καὶ ἀκολουθῶν τὰ ἔχνη τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Παύλου εἰργάζετο εἰς τὴν ἐπιστροφήν τῶν ἐθνῶν. Ἐν τοῖς κύλοις τῆς Ἐκκλησίας διακονοῦντις τινὲς ἡγέρθησαν. Οἱ ἐξ Ἰουδαίων χριστιανοὶ δὲν ἐβλεπον πάντοτε εὐνοικῶς τοὺς ἐξ ἔθνεσιν νέους ἀδελφούς. Ἐζήτουν νὰ ἐξουσιάζωσιν ὑπεροχὴν ἀπέναντι αὐτῶν ὡς τέκνα τοῦ Ἀβραάμ, μὴ συγκατοῦντες τὴν κυριεύουσαν αὐτοὺς ἀλαζονείαν ἀπέναντι τῶν ἀνευ περιτομῆς τούτων προσηλύτων. Ἐπεζήτησαν νὰ ὑποβάλλωσιν αὐτοὺς εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρχαίου νόμου, ἀλλ' οἱ ἐξ ἔθνεσιν οὗτοι χριστιανοὶ ἀνῆλθαν εἰς τοῦτο. Ὁ νόμος εἶχε πληρωθῆ, ἡ δὲ βασιλεία τοῦ Ἰησοῦ συνῆρψε τὰς ἀρχαίας ἀλύτους. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὑπερήφει τὴν ἐλευθερίαν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, ἀπῆλλαγμένων τοῦ λοιποῦ πάσης κηδεμονίας τοῦ νόμου, τῆς ἀτελοῦς δηλαδὴ ἐκείνης λατρείας, ἣν ἀπεκάλει «τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου τούτου» (Γαλ. 4, 3). Ὁ βίος τοῦ διδασκάλου ἦν πλήρης γεγονότων, ἐν οἷς ἡ νέα αὕτη κατάστασις τῶν πραγμάτων εἶχε προρρηθῆ καὶ δικαιολογηθῆ· ἡδὴ εἶδει τὰ γεγονότα ταῦτα νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸ μέσον.

Τὸ πνεῦμα τὸ ζῶν, ὅπερ ἡγρόνηε ἐπὶ τῶν ἀποστόλων, ἐνέπνευσε τὸν ἱερόν Λουκᾶν ὡς εἶχεν ἐμπνεύσει τὸν ἀπόστολον Παῦλον. Ἀναγινώσκων δὲ τις τὸ τρίτον Εὐαγγέλιον εὐρίσκει ἐν αὐτῷ τὸν Χριστὸν κοινόν Σωτῆρα τοιοῦτον, οἷον οἱ Ἐθνικοὶ ἐβλεπον αὐτόν, τοιοῦτον οἷον ὁ Παῦλος ἐκήρυττεν αὐτόν, τοιοῦτον οἷος αὐτός οὗτος εἰδείχθη ἐν τῷ δημοσίῳ αὐτοῦ βίῳ. Ὁ ἱερός Λουκᾶς πρὸς τοῦτο ἐπιμελῶς συνέλεξε πολλὰ χαρακτηριστικὰ γεγονότα, ἀτινα παρέλειψε τὸ πρῶτον Εὐαγγέλιον καὶ ἀτινα καὶ τοὺς Ἰουδαίους ἐταπείνουσιν καὶ ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσωσιν ἐπιστοσύνην εἰς τοὺς Ἐθνικοὺς τοιαῦτα γεγονότα εἰσὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς σωτηρίας εἰς Ζακχαῖον τὸν τελῶνην,

καί εἰς τόν καλόν ληστήν, ἡ ἀρεσίαι τῶν ἀμαρτιῶν ἡ χορηγηθεῖσα εἰς τήν δημοσίαν ἀμαρτωλῶν καί εἰς τόν ἄσωτον υἱόν, ἡ προτίμησις τοῦ τελώνου ἀπό τοῦ Φαρισαίου. Ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τούτῳ ὁ Κύριος ἐπιταίνει τόν Σαμαρείτην, τόν καταραζόμενον μὲν ἀλλ' εὐσπλαγγχον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τόν ἱερέα καί Λευίτην, οἵτινες κατεδείχθησαν ἄνευ σπλαγγχῶν, ἐγκωμιάζει πολλοὺς ἔθνηκούς, πρὸς τὰς προσευχόμενος ὑπὲρ τῶν θημιῶν αὐτοῦ καί προσελκύνων εἰς τήν πρὸς αὐτόν πίστιν τόν καλόν ληστήν καί τόν ρωμαῖον ἐκκτόνταρχον.

Τοιοῦτρόπως ὁ ἱερός Λουκᾶς περιέγραψε τὰς μᾶλλον συγκινητικὰς σκηνὰς τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἀρέσκειται κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Παύλου ἀπικαλῶν αὐτὸν Κύριος. Ἐὰν ὁ Μάρκος εἶναι ὁ εὐαγγελιστὴς τῆς δυνάμεως, ὁ ἱερός Λουκᾶς εἶναι ὁ εὐαγγελιστὴς τοῦ ἐλέους καί τῆς ἀγαθότητος. Ἡ ἀρχαιότης ἀρεσκομένη εἰς τὰ σύμβολα, ἔδοτο εἰς μὲν τόν Μάρκον τὸν λέοντα ὡς ἐμβλημα, ἐνῶ εἰς τόν Λουκᾶν τὸ θύμα, τὸν ταῦρον, ὃν σφαγίζομεν ἐν ἐκάστη σελίδι τοῦ Εὐαγγελίου τούτου ἀναγνωρίζομεν ἐκεῖνον, ὅστις σώζει καί ὅστις συγχωρεῖ, τὸν υἱόν δηλαδὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἦλθεν οὐχὶ ἵνα ἀπολέσῃ, ἀλλ' ἵνα σώσῃ, οὐχὶ ἵνα κρίνῃ, ἀλλ' ἵνα συγχωρήσῃ.

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Λουκᾶ ἐγράφη βεβαίως πρὸ τῶν Πράξεων, αἰτινὲς εἶσαι ἡ συνέχεια αὐτοῦ καί ἐπειδὴ αἱ Πράξεις λήγουσι εἰς τὸ τέλος τῆς δευτέρας ἐν Ρώμῃ διαμονῆς τοῦ Παύλου, πρέπει νὰ ἀναγνώσκωμεν τὴν σύνταξιν τοῦ Εὐαγγελίου τούτου πρὸ τοῦ ἔτους 64.

Ὁ κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμὸς τοῦ Νέρωνος ἠνάγκασε τὸν ἱερόν Λουκᾶν ἵνα ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς πρωτεύουσας τῆς αὐτοκρατορίας, ὅπου ὁ Παῦλος ἀπέθανεν, οὕτω δὲ τὸ ὑπ' αὐτοῦ γραφέν Εὐαγγέλιον μετνήνευθαι εἰς τὴν Ἀχαίαν καί τὴν Βοιωτίαν ἐνθα εἶχε ζητήσαι καταφύγιον (Ἱερων. περὶ τῶν ἐνδ. ἀνδρ. κεφ. 7).

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ πρώτου αἰῶνος, ὅτε τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἐξωογόνει τὴν Ἐκκλησίαν, ἤρξατο νὰ εὐρύνη αὐτήν, ἀποστέλλον τοὺς ἀποστόλους αὐτῆς πρὸς κατάρτησιν τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους διὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσίας καί τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀρτιγέννητος πίστις δὲν ἀπῆντα ἐξθρῆκτικὰς διαθέσεις μόνον πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ προσέτι ἤρξατο εἰς σύγχρουσιν πρὸς τὰς διδασκαλίας τῶν ἔθνηκῶν, πρὸς τὴν λεγομένην κερβαλιστικὴν θεωρίαν τῶν Ἰουδαίων, τούτεστι πρὸς τὸ σύστημα ἐκεῖνο τῶν ἰδεῶν, ὅπερ ἀπετέλει τὴν σοφίαν τῆς πεπολιτισμένης κοινωνίας τῶν χρόνων ἐκεῖνων. Τὸ κώλυμα τοῦτο ἦτο ἐπιφοβώτερον τῶν διωγμῶν, καθόσον οἱ διωγμοὶ προσέβαλον μόνον τὸ σῶμα, ἐνῶ ἡ ἀνθρωπίνη φιλοσοφία ἠδύνατο νὰ διαφθεῖρη τὴν πίστιν καί τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ.

Μεταξὺ τῶν ἐκ τοῦ ἐθνισμοῦ προσελθόντων πολ-

λοὶ ἦσαν ἐμπλεῆ τῆς σοφίας ταύτης. Ὅλοι οἱ αἰῶνες καί ὅλοι οἱ πολιτισμοὶ ὁμοιόζουσιν ἀλλήλοις. Ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε ἀπαλλάσσεται τῆς ἐπιρροῆς τοῦ περὶ αὐτὸν κύκλου, τούναντιον ἀκουσίως ἐμπνέεται τῆς ἰδέας τῶν περὶ αὐτόν, ὡς λεληθότως ἀποκτᾷ τὰ ἦθη χωρὶς μέλιστα νὰ σκερθῇ ἐπ' αὐτῶν καί λίαν συνήθως χωρὶς νὰ ἐννοῇ ταῦτα.

Αἱ θεωρίαι, αἰτινὲς ἀπετέλουσαν τὴν τότε ἀμύσφακον τὴν τε διανοητικὴν καί τὴν ἠθικὴν καί θρησκευτικὴν, ἀπεκλήθησαν ὀλίγον βραδύτερον γνωστικισμός, ὅστις ἦν κρᾶμα συγκεχυμένου μονισμοῦ, πανθεϊσμοῦ, dualismou, διδασκαλίας περὶ τοῦ πεπερωμένου τοῦ ἀνθρώπου, ἀνατολικῆς θεοσοφίας καί παραδόξου ἀσκητισμοῦ, μίγμα δηλαδὴ συγκεχυμένου θεωριῶν περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων καί περὶ τοῦ συμπαντος.

Δύο τάσεις ἐδέσποζον τότε, ἀρ' ἐνὸς μὲν μονισμὸς ὑπερβολικός, διδασκαλία ἣτις ἤρκεσεν εἰς τὴν μονοθεϊστικὴν θεωρίαν τῶν Ἰουδαίων, ἀρ' ἐτέρου δὲ καθαρὸς dualismos. Οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν πρώτην τάσιν παρεδέχοντο τὸν Θεὸν ὡς μονάδα ἀρηρημένην μακρὰν πάσης πρὸς τὸν κόσμον σχέσεως διατελοῦσαν καί ἀκατάληπτον ἐν ἑαυτῇ.

Τὸ σύμπαν ἐστὶ κατ' αὐτοὺς προῖον δευτερευουσῶν δυνάμεων, ἀπροσώπων, προερχομένων ἐκ τῆς ἀγνώστου καί ἀκατάληπτου ἐκείνης ἀρχῆς.

Μία ἀπὸ τῶν δυνάμεων ταύτας, εἰς ἐκ τῶν αἰῶνων τούτων, ὡς ἀπεκάλουν αὐτάς, ἦν ὁ Λόγος, ἡ ὁ ἀνώτερος Χριστὸς. Οὗτος εἶχεν ἐνωθῆ στυγμιακῶς μετὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ἀπολύτρωσις κατ' αὐτοὺς συνίστατο εἰς τούτο, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς ἀνήγγειλε τὴν ἀλήθειαν ἢ τὸν ἀγνωστον Θεόν, ἐνίκησε τὰς κοσμικὰς δυνάμεις, αἰτινὲς ἐδέσποζον τοῦ κόσμου τούτου καί αἰτινὲς παρέλκον τὴν πρὸς τὸ ἀρχαῖον ὄν τάσιν τοῦ πνευματικοῦ ὄντος. Δὲν ἐξηγοράσθημεν οὔτε διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Ἰησοῦν, οὔτε διὰ τῆς ἀξιωμασίας τοῦ θεοῦ Λυτροῦ, ἀλλὰ διὰ τῆς γνώσεως, τούτεστι διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Θεοῦ τῶν πνευματικῶν ἢ αἰῶνων, τῆς ἀνθρωπότητος καί τῶν σχέσεων αὐτῶν. Ἦρκει εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ μυηθῇ τὴν γνῶσιν, τοῦτο δὲ καλλίστα αὐτὸν ὄν πνευματικόν.

Κατὰ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς θεωρίας τοῦ dualismou, ἐπαναλαμβάνοντας τὴν διδασκαλίαν τῶν Περσῶν, ὁ κόσμος ἐστὶν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν δύο ἀντιθέτων δυνάμεων, προϋποσῶν ἐκ τοῦ βάλθους τοῦ ὄντος, τοῦ φωτός καί τοῦ σκότους. Ὁ ὕλικὸς κόσμος προῆλθεν ἐκ τοῦ σκότους, εἶναι κακὸς καθ' ἑαυτόν, ἀλλὰ τὸ φῶς θὰ θριαμβεύσῃ καί ἐπὶ τέλους θὰ λυτρώσῃ τὰ φωτεινὰ μέρη τὰ ἐν τῷ σώματι δέσμια. Ὁ Ἰησοῦς διὰ τοὺς αἰρετικοὺς τούτους ἦν ἀληθῶς ὁ Χριστὸς αὐτός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἠρνούτο ὅμως τὴν ἀληθῆ ἐνσάρκωσιν αὐτοῦ (Ἰγν. πρὸς Σμ. 2. Β', Τιμ. 2, 8—17). Εἶναι εὐχερὲς νὰ ἐννοήσῃ τις ποῖους κινδύνους διέτρεχε τὸ ἀποστολικὸν κήρυγμα ἐκ πνευματικῶν τοιούτων, ἄτινα ἀντὶ νὰ ἀποδέχωνται αὐτὸ ὡς παιδία κατὰ τὴν θελήσιν

τοῦ Ἰησοῦ, ἐσκέπτοντο μόνον πῶς νὰ ἐρμηνεύσῃσιν αὐτὸ κατὰ τὰς δοξασίας αὐτῶν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ἰδρυτὴς ὄλων σχεδὸν τῶν ἐν τῇ Μικροῦ Ἀσίᾳ Ἐκκλησιῶν, προεφύρασε τὸν κίνδυνον καὶ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν πρεσβυτέρων (Πρ. 20, 28—31) ἐναντίον τῶν διδασκάλων τούτων, οἵτινες ἐμελλοῦ νὰ παρακράξωσι τὴν πίστιν. Ζῶν ἐτι ὁ θεὸς Ἀπόστολος εἶχεν ἰδεῖ αὐτοὺς ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, κατέδειξε τὸ διάστροφον τῆς διδασκαλίας αὐτῶν (1 Τιμ. 1, 5—7) καὶ κατήγγειλε τὴν ψευδῆ αὐτῶν γνώσιν (1 Τιμ. 19 καὶ ἐφεξ. 6, 20, 21).

Ὁ κίνδυνος οὗτος ὑφίσταται δι' ὅλους τοὺς μεμορφωμένους αἰῶνας. Ἡ μεγαλειτέρα δυσχερεία διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸ νὰ ὑπαχθῆ μετὰ ἀπλότητος καρδίας εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, ὃ δὲ μεγαλειότερος αὐτοῦ πειρασμὸς τυγχάνει τὸ νὰ θέλῃ νὰ μεταβάλῃ τὸ Εὐαγγέλιον κατὰ τὴν βούλησιν αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἴδια αὐτοῦ συστήματα.

Οἱ γνωστοὶ ἤρουντο τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ καταβιβάζοντες αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν αἰῶνος, ἥτοι δυνάμει, κατωτέρως τοῦ Θεοῦ. Παραγνώριζον τὴν οὐσιώδη καὶ ἀληθῆ σχέσιν, ἥτις συνδέει τὸν Ἰησοῦν μετὰ τοῦ Πατρὸς. Δὲν ἤθελον νὰ παραδεχθῶσι τὴν ἐνανθρώπησιν αὐτοῦ, ἥτις τίθησιν αὐτὸν εἰς συνάφειαν μετὰ τῆς ὕλης, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τοῦ κκοῦ κατ' αὐτοὺς, περιώριζον δὲ αὐτὴν εἰς ἀπλὴν ἐμφάνειαν. Ἦρουντο εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἀπεκάλεσεν ἐαυτὸν οὕτως, ἴδιαν προσωποκρίτητα. Οἱ ἐξ Ἰουδαίων χριστιανοὶ, οἱ γνωστοὶ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ἰουδαϊζόντες, συνεμερίζοντο τινὰς ἐκ τῶν πλανῶν τούτων, αἵτινες αἰρούσκι ἐκ μέσου τὸν Χριστὸν, καταστρέφουσι διὰ τοῦτου καθ' ὁλοκληρίαν καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ἐβιωναῖοι καὶ Δοκῆται συνασπίζονται, οἱ μὲν ἀρνούμενοι τὴν πραγματικὴν ἐνανθρώπησιν, οἱ δὲ τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ, ἀπειλοῦντες οὕτως ἀφρότεροι τὸν χριστιανισμόν ἐν τῇ κοιτίδι αὐτοῦ. Εἰς τῶν αἰρετικῶν τούτων ἦν ὁ Κήρινθος. Ὁ Κίρηναιος διετήρησεν ἡμῖν τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ (κατὰ αἰρετ. 1, 26, 1). Εἶναι αὐτὴ ἡ διδασκαλία τῶν Ἐβιωναίων ἐν τῷ Ἰησοῦ βλέπει ἀπλοῦν ἄνθρωπον, ἐν ᾧ κατὰ τὸ βέπτισμα κατέβη εἰς Δημιουργόν, εἰς αἰὼν, ὀνόματι Χριστός. Ἄλλοι τῶν ψευδοδιδασκάλων τούτων ἦν ὁ διάκονος Νικόλαος, οὗ τὰ ἐκλελυμένα ἦθη συνεβλάδιζον μετὰ θεωριῶν τῶν μάλλον ἄνοητων περὶ τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ περὶ δημιουργίας καὶ περὶ τῶν σχέσεων μεταξὺ Θεοῦ καὶ κόσμου (Αὐγ. περὶ αἰρεσ.). Ὅπως καταπολεμήσῃ τὰς διδασκαλίας ταύτας εἰς ἐκ τῶν Ἀποστόλων ἔγραψε τὸ τέταρτον Εὐαγγέλιον (Εἰρ. κατὰ αἰρ. 3, 1, 1, Κλ. Ἀλεξ. παρ' Ἐυσεβ. ἐκκλ. ἱστ. 6, 14 Τερτ. κατὰ Μάρκ. 4, 22). Ὁ Ἀπόστολος οὗτος εἶναι ὁ Ἰωάννης, ὁ μαθητὴς ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Περὶ τοῦτου παρεκάλουν αὐτὸν πάντες οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀσίας, ἐπὶ κεραλῆς δὲ αὐτῶν ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας (Καν. Μουρατόρη, Ἱερ. περὶ τῶν

ἐνδ. ἀνδρῶν). Οὐδεὶς ἦν καταλληλότερος αὐτοῦ νὰ μαρτυρήσῃ περὶ τῆς ἀληθείας.

(ἔπειτα συνέχεια).

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΚΑΤ' ΑΥΤΗΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

Ἐτέρω ἀμφιβολία τῶν εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου δυσπιστοῦντων τυγχάνει ἡ ἐξῆς: Δὲν ἦτο ἀρκέ γε δυνατόν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ νὰ κλέψωσι τὸν νεκρὸν αὐτοῦ ἐκ τοῦ μνημείου; Ἡ ἐνστάσις αὕτη κατὰ τῆς ἀναστάσεως εἶναι ἡ μόνη, ἣν ἐτόλμησαν νὰ διατυπώσῃσιν οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἦν κατ' ἀρχὰς εἰσηγήσαντο καὶ τῷ Πιλάτῳ οἱ Ἰουδαῖοι. Εἰς τὴν ἐνστασιν ταύτην ἀπαντῶμεν διὰ τῶν ἐξῆς:

α] Εἶναι ἀδύνατον νὰ παραδεχθῆ τις ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἠθέλησαν νὰ κλέψωσι τὸν νεκρὸν αὐτοῦ. Ἐὰν οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου δὲν ἐγένοντο αὐτόπται τῆς ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ πραγματικῆς ἀναστάσεως καὶ δὲν ἐσχημάτιζον βεβαίαν περὶ ταύτης πεποιθήσιν, δύο τινὰς ὑποθέσεις ἦτο δυνατόν νὰ μορφώσῃσιν περὶ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν, ἥ ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἠπατήθη, νομίσας ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐγερεθῆ ἐκ νεκρῶν, ἥ ὅτι ἠπάτησεν αὐτοὺς προειπὼν αὐτοῖς ὅτι μέλλει νὰ ἀναστῆ ἐκ νεκρῶν καὶ εἰς δευτὴν οὕτω περιπαγῶν αὐτοὺς ἀμνησίαν. Καὶ κατὰ τὰς δύο ταύτας ὑποθέσεις οἱ μαθηταὶ τὸ μόνον συμπέρασμα, εἰς ὃ ἀναπορεύτως ἤθελον καταλήθῃ, ἦν ὅτι ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ὡς ἀπλοῦς γόης καὶ πλάνος θὰ ἔθεωρετο τοῦ λοιποῦ ὑπ' αὐτῶν ἀνίσχυρος, ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀναστῆ ἐκ νεκρῶν. Πῶς λοιπὸν ἦτο δυνατόν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νὰ συνερίσῃσιν τὴν ἀπάτην ταύτην ἐπὶ προφανεῖ κινδύνῳ αὐτῶν, κλέπτοντες τὸν νεκρὸν, ἀρῶν οὐδεμίαν θὰ εἶχον ἐλπίδα ἀναστάσεως αὐτοῦ; Τὸ τοιοῦτο θὰ ἦν οὐ μόνον ἀλυσιτελεές, ἀλλὰ καὶ ἀρροσύνη, εἰς βέβαιον ἀγούσκι κίνδυνον. Τὸ μόνον ὅπερ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ μαθηταὶ, ψευθεύοντες τῶν περὶ ἀναστάσεως ἐλπίδων, εἶχον νὰ πράξωσι, θὰ ἦν νὰ προστεθῶσι καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἰησοῦ, τὸ μὲν ὅπως ἀπχλαγγῶσι τῆς κατηγορίας, ἣν οἱ Ἰουδαῖοι ἠδύνατον νὰ διατυπώσῃσιν κατ' αὐτῶν ὡς συνενόηον τοῦ πλάνου ἐκεῖνου, κατηγορίας ἐν ᾗ μέγαν ἠδύνατον νὰ διατρέξωσι κίνδυνον, τὸ δὲ ὅπως καὶ ἐαυτοὺς ἰκανοποιήσῃσιν ὑβρίζοντες τὴν μνήμην ἐκεῖνου, ὅστις οὕτως οἰκτρῶς ἠπάτησεν αὐτοὺς.

β] Ἦτο ἀδύνατον οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ νὰ τολμήσῃσιν νὰ κλέψωσι τὸ σῶμα αὐτοῦ. Εἰς ποίους κινδύνους, εἰς ποίας ἀνυπερβλήτους δυσχερείας δὲν ἤθελον ἐκθέσει ἐαυτοὺς, διαπράττοντας τοιαύτην φοβερὰν ἀσέθειαν καὶ τούτοις πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Ἰησοῦ, ἀποθανόντος, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἀρῶσαν τὸν διδάσκαλον αὐτῶν

ἔτι ζῶντα καὶ καθ' ἡν στιγμήν ἔτι ἐπίστευον ὅτι δύναται οὗτος δι' ἐνὸς αἰφινίδου θαύματος νὰ καταστραφῆ τὸς ἐχθρούς αὐτοῦ; Ἐκτός τούτου ἡ κλοπὴ τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ, ἀνεκαλυπτομένη, θὰ ἐχρηματιζέτο βεβαιότατα ὡς ἐγκλημα πολιτικῶν καὶ θὰ ἐδικάζετο ἐνώπιον τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου ὡς ἐπιβουλὴ κατὰ τοῦ Πιλάτου, κατὰ τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου καὶ κατὰ τοῦ Καίσαρος, καθόσον ἤθελε θεωρηθῆ ὡς ἔνοχος ἀπόπειρα ἐγκλήματος, δι' οὗ νὰ φρακτισθῆ ὁ λαὸς κατὰ τῶν φονεῶν τοῦ σταυρωθέντος, ὅστις θὰ ἐκηρύσσεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὡς ὁ ἀληθῶς ἐπηγγελμένος Μεσσίας.

γ'] Ἦτο ἀδύνατον νὰ κατορθώσωσιν οἱ μαθηταὶ νὰ κλέψωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Αἱ περὶ τούτου ὑπόνοιαι τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἰησοῦ ἦσαν ἤδη τοῖς πᾶσι γνωσταὶ διὰ τῶν μέτρων, ἅτινα οὗτοι ἔλαβον ὅπως προλάβωσιν ἐνδεχομένην κλοπὴν. Ἦ περὶ τὸν τρόπον κουστῶδιά δὲν ὤρισθη βεβαίως πρὸς μόνην ἐπίβλεψιν. Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν κουστῶδιαν θὰ ἦσαν βεβαίως πειθήνεια ὄργανα τῶν Ἰουδαίων, μετὰ προθυμίας ἐκτελοῦντα τὰς διαταγὰς αὐτῶν. Ὅπως κατορθωθῆ ἡ κλοπὴ, ἀπαιτεῖτο ἐνοπλος ἐπίβουλος κατὰ τῆς κουστῶδιαις, ἥτις, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ὑπονοιών τῶν Ἰουδαίων, θὰ ἦν πολυάριθμος, ὅπως ἀποκρούσῃ ἐνδεχομένην ἀπροσδόκητον ἐπίβουλον. Ἦ κουστῶδιά αὕτη, ἡ ἐπὶ τοῦ λίθου ἐπιτεθεῖσα σφραγίς, ἡ δυσχερέα τοῦ ἀποκυλίσαι τὸν μέγαν λίθον, ὅς ἐτέθη ἐπὶ τοῦ τάφου, αἱ ὑπόνοιαι τῶν ἰσχυρῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ ὄχλου τῶν Ἰουδαίων, μὴ παραιτούμενων τὴν ἀγρυπνίαν περὶ τὸν τρόπον ἐπιτήρησιν, ὁ φόβος μὴ ἀνεκαλυφθῆναι βραδύτερον τὰ ἔχνη τῆς τοιαύτης πράξεως, καθίστων τὴν διάπραξιν τῆς κλοπῆς ἀδύνατον καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς ταπεινοὺς ἐκείνους καὶ πλήρεις δέους καὶ φόβου μαθητὰς, οἵτινες ἐν Ἱερουσαλὴμ ἦσαν ξένοι καὶ ὑποποιοί, μάλιστα δὲ κατὰ τοσοῦτο βραχὺ διάστημα! Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ τυγχάνει ἀξίον ἰδικιτέρως παρατηρήσεως, εἶναι ὅτι οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες διέδωκαν πρῶτον τὴν περὶ δῆθεν κλοπῆς τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ φήμην, οὐδόλως ἐτόλμησαν νὰ ἐνεργήσωσιν ἀνακρίσεις πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος. Πόσον ἐν τούτοις ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν εἶναι εὐχερὲς νὰ εὐρεθῶσι διάφορα τεκμήρια, δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀσφαλῆς ἀρετηρία πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος! Ἐὰν πράγματι οἱ Ἰουδαῖοι ἐπίστευον ὅτι οἱ μαθηταὶ ἐκλεψάν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, δικαίᾳ δὲν εἰσηγήσαντο ἀμέσως ἀνακρίσιν τῆς κουστῶδιαις ὡς ἐνόχου ἀμελείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος ἢ δωροδοκίας, ὅπερ μείζον; δικαίᾳ δὲν ἐσῴρην εἰς τὰ δικαστήρια τοὺς μαθητὰς ἐπὶ κλοπῇ καὶ παρνομίᾳ ρήξει ἐπισήμων σφραγίδων; Πόσον εὐχερῶς οἱ ἰσχυροὶ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ δὲν θὰ ἴκνανοποῖον τὴν δεινὴν ὕβριν τῆς ὑπόληψως αὐτῶν καὶ τὸ ἔλεεινὸν τόλμημα τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ἰησοῦ δὲν θὰ καθίστων γελοῖον, ἐὰν ἠδύνατον νὰ προσαγγίξωσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἀκούσας ἀποδείξεις ὅτι πράγματι

ματι διεπράχθη κλοπὴ τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ, ἢ ὅτι ἀπλῶς καὶ μόνον πιθανὴ τυγχάνει τοιαύτη τις πράξις! Ἐν τούτοις ἐνὸς βραδύτερον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τιμωροῦσι τοὺς μαθητὰς διὰ τὸ περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ κήρυγμα αὐτῶν, οὐδόλως καταγορεύουσιν αὐτοὺς ἐπὶ κλοπῇ τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ.

δ'] Οὐδεὶς ἐγγύρων ἐχθρῶν τοῦ χριστιανισμοῦ δύναται νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν ὑπόνοιαν ταύτην, διότι οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου δι' ὄλου τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας αὐτῶν τρανῶς κατέδειξαν ὅτι ἀκράδαντον ἔχουσι πεποιθήσιν ὅτι ὁ διδάσκαλος αὐτῶν ἠγήθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ὑπολάβῃ αὐτοὺς ὡς ἀπατεῶνας, διότι τὸ τοιοῦτο ἦτο προφανεστῆτα ἀσέβεια κατὰ τῆς ιστορικῆς ἀληθείας.

Ἐτέρω ἐνστασις συνίσταται εἰς τοῦτο τὸ νὰ παραδεχθῶμεν δηλαδὴ τοὺς Ἀποστόλους ὡς ἐξαπατηθέντας ἢ παραπληρηθέντας, τοῦτο δὲ ἄγει ἡμᾶς εἰς τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις:

α'] Τοιοῦτον ἔκτακτον γεγονός, λέγουσιν, οἷον τυγχάνει ἡ ἀνάστασις τοῦ νεκροῦ, προκαλεῖ βεβαίως τὴν ὑπόνοιαν μήπως οἱ μάρτυρες οἱ κηρύττοντες ἡμῖν ταύτην, ὑπέπεσαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἰς πλάνην τινά. Ἦ ὑπόνοια αὕτη θὰ ἦτο βέβαιος, ἐὰν εἰς καὶ μόνος ἐπαρουσιάζετο ἡμῖν ὡς μάρτυς τοῦ γεγονότος. Ἐν τούτοις ἡμεῖς βλέπομεν μαρτυροῦντας τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ οὐχὶ ἓνα, ἀλλὰ μέγαν ἀριθμὸν μαρτύρων. Οὐ μόνον οἱ Ἀπόστολοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τινὲς εἶδον τὸν Κύριον μετὰ τὴν ἐκ τοῦ τάφου ἔγερσιν αὐτοῦ καὶ ἔλαβον γνώσιν τῶν λόγων καὶ πράξεων αὐτοῦ. Ἄπαξ μάλιστα ὡς μάρτυρες τῆς ἀναστάσεως παρέστησαν ὑπὲρ τὰ πεντακόσια πρόσωπα. Διὰ τούτου αἵρεται ἡ ὑπόνοια ὅτι αἱ πεπλανημένοι ἰδέαι ἐνός καὶ μόνου ἐξημένου πνεύματος ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσεις τῆς περὶ τῆς ἀναστάσεως διηγήσεως.

β'] Εἶναι δυνατόν ὡσαύτως, λέγουσιν, ἡ διήγησις περὶ τῆς ἀναστάσεως νὰ στηρίζηται ἐπὶ τούτου: ὅτι δηλαδὴ καὶ πολλοὶ ἐνόμισαν ὅτι εἶχαν ἰδεῖ τὸ γεγονός, πάντες ὅμως οὗτοι νὰ ἦσαν προκαταληγμένοι ἐκ τῶν προτέρων περὶ τούτου καὶ διὰ τοῦτο νὰ ἐνόμισαν ὅτι πράγματι εἶδον τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως. Εἰς τοῦτο ἀπαντῶμεν διὰ τῆς ἐξῆς ἐρωτήσεως: Οἱ Ἀπόστολοι εἶχον ἄρα γε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ τῷ νῷ τοσοῦτο βεβαίαν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὥστε ἀσύνθητοι εἰς ἀπλόως γεγονός, ὡς ἐξήκει ὅπως τὴν ἐλπίδα ταύτην καταστήσῃ στερεῶν πεποιθήσιν περὶ τῆς ἀναστάσεως; Ἰνα καταδείξωμεν ὅτι παρὰ τοῖς Ἀποστόλοις οὐδ' ὁ ἐλάχιστος ἐγένετο λόγος τοιαύτης τινὸς ζωηρῆς προσδοκίας, παρατηροῦμεν ὅτι ἰλόκληρος ἡ πολιτεία αὐτῶν κατὰ τὰ φρικτὰ πλῆθη τοῦ διδασκάλου αὐτῶν καὶ μετὰ τὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θάνατον αὐτοῦ, οὐδὲν ἄλλο παρουσιάζει ἡμῖν, ἢ θλιψὴν ἀπογοήτευσιν καὶ ἀπελπισίαν. Κατὰ τὰς ἰδέας αὐτῶν δὲν φρίκνεται αὐτοὶ δυνατόν νὰ ἐνοήσωσιν τὸν φρικτὸν τοῦ Ἰησοῦ θάνατον, τὸν πλήρη θρίαμβον τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὡς τελευταῖον ἐκδῶσαν τὸ ἐπὶ γῆς

έργου αυτού. Τόσον δὲ τοῦτο τυγχάνει ἀληθές, ὥστε ἐν ἀθμίᾳ καὶ λύπῃ ἐγκατέλιπον αὐτὸν ἐν αὐτῇ τῇ συλλήψει αὐτοῦ. Καὶ αὐτῇ ἡ πρώτη περὶ ἀναστάσεως τοῦ διδασκάλου αὐτῶν ἀρικομένη αὐτοῖς ἀγγελία οὐδὲν πρὸς προξένησεν αὐτοῖς τὴν ἐντύπωσιν γεγονότος ἀνεκμενομένου ὑπ' αὐτῶν. Μόνον κατόπιν ἐκφρασεῖται τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀμφιβολιῶν ἐγένετο ἀποδεκτὸν τὸ πρᾶγμα, οἱ δὲ μαθηταὶ πορευόμενοι εἰς Ἐμπεύσους ὠμίλου καὶ συναζήτου περὶ τῆς ἀναστάσεως μετὰ τινος ἀθμίης καὶ ἀτελεισίας, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς θρύληκ ἢ τι γυναικῶν, οὐχὶ πολὺ ἄξιον πίστεως. Οἱ φίλοι τοῦ Κυρίου τόσον ὀλίγον ἀνέμενον τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ, ὥστε, ὅτε ἐγένετο γνωστὸν αὐτοῖς ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ τάφῳ, ἢ πρώτη ἐπελθοῦσα αὐτοῖς ἰδέα ἦν οὐχὶ ἡ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αὐτοῦ, ἀλλὰ ἡ τῆς βεβήλου κλοπῆς τοῦ σώματος τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἰδίως, ἧτις ἐν τῷ ἐθνουσιῶδῃ αὐτῆς σεβασμῷ πρὸς τὸν διδασκάλου ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔχουσα ζωηροτέρην τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως, φαίνεται τούναντι οὐδὲν ἔχουσα ἐν τῇ τῆς ἀνάστασιν. Διὰ τοῦτο δὲ μετὰ τινος ἀθμίης καὶ θλίψεως ἐρωτᾷ τὸν ὑποτιθέμενον κηπουρὸν μόνον ποῦ ἔβηκαν τὸν δι' ἀκατανόητου εἰς αὐτὴν τρόπου ἄφαντον γενόμενον Κύριον. Πρὸς τοῦτους οἱ αὐτόπται οὐτοὶ μάρτυρες τῆς ἐμφάνσεως τοῦ ἀναστάντος Ἰησοῦ παρουσιάζονται ἡμῖν τοσοῦτον ὀλίγον εὐπιστοὶ καὶ προκατειλημμένοι ὑπὸ τῆς προσδοκίας τῆς ἀναστάσεως, ὥστε κατ' ἀρχάς οὔτε τοὺς ἰδίους αὐτῶν ὀφθαλμοὺς ἐπίστευσαν καὶ ἐν γένει δὲ φαίνονται θεωροῦντες τὴν ἀνάστασιν ὡς ὄψασιν καὶ ἀπάτην τῆς φαντασίας. Διὰ τοῦτο ἐδέχθη ἕνα ὁ Κύριος προσκλήσῃ αὐτοὺς κατ' ὅλους τοὺς τύπους ὡς ψυχρόφρονες αὐτὸν καὶ ἰδῶσι καὶ οὕτω πεισθῶσιν ὅτι ἀληθῶς καὶ πραγματικῶς ζῆ ἐν σώματι. Ταῦτα πάντα τρανώτατα δεικνύουσιν ἡμῖν πόσον ὀλίγον ἐνθουσιῶδῶς ἀνέμενον οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ, καίτοι ἦσαν πρὸ πολλοῦ παρεσκευασμένοι εἰς ταύτην.

γ] Εἶναι δυνατόν ὡσαύτως νὰ προταθῆ ἡμῖν ἡ ἐξῆς ἔνστασις: Οἱ ἄλλοι καὶ εὐπιστοὶ ἀπόστολοι τοσοῦτο κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ τρόμου, κατ' ὃν χρόνον ἐλκόμενοι χωρὶν τὰ παρεδόξα καὶ ἀνεξήγητα γεγονότα τῆς θῆθεν εἰς αὐτοὺς ἐμφάνσεως τοῦ Κυρίου, ὥστε κατέστησαν ἕνεκα τῆς ἐν τῇ στιγμή ταύτῃ ψυχικῆς αὐτῶν καταστάσεως ὑποκείμενοι εἰς πᾶσαν πλάνην. Εἰς τοῦτο ἀπαντῶμεν ὅτι εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οἱ Ἀπόστολοι, καίπερ εἰθισμένοι εἰς τὸ ὑπερρρησικόν, καθόσον εἶχον παραστῆ εἰς τὴν ἐπιτέλεισιν πλειοσίων θαυμάτων, γενομένων ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, κατελήφθησαν ἐπὶ τῇ ἐμφάνσει τοῦ Ἰησοῦ ὑπὸ σπουδαίου τρόμου, ἀλλ' ὅμως δὲν κατεπλάγησαν καὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ καταντήσωσιν ὑποκείμενοι εἰς πᾶσαν πλάνην. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ πρώτη ἐμφάνσις τοῦ διδασκάλου ἐγένετο αὐτοῖς ἀπροσδοκῆτως, ἀλλ' ὅμως οὐχὶ καὶ τόσον ἀίρ-

νιδίως, ὥστε ἐν τῇ ἐκτάκτῳ ἐκπλήξει αὐτῶν οἱ μαθηταὶ νὰ ἀπολέσωσι κατ' ὀλοκληρίαν τὴν φρόνησιν αὐτῶν καὶ νὰ μὴ δυνηθῶσιν νὰ προβῶσιν εἰς παρατηρήσεις καὶ δοκιμὰς καὶ οὕτω πείσωσιν μὲν ἑαυτοὺς, ἐμπνεύσωσι δὲ τὴν πεποίθησιν αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους. Ἡ ἐμφάνσις τοῦ Ἰησοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς εἶχε τὴν δέουσαν προπαρασκευὴν καὶ τὴν κατάλληλον προεξαγωγὴν. Κατ' ἀρχάς ἐρχεται εἰς αὐτοὺς ἡ ἀγγελία ὅτι αἱ γυναῖκες εἶδον τὸν τάφον ἀνεφγμένον καὶ κενόν καὶ ὅτι μετὰ τοῦτο αἱ ἄγναι γυναῖκες εἶδον καὶ τὸν Κύριον· ὁ Πέτρος, καὶ ὁ μαθητὴς ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, οἵτινες μετὰ τὴν ἀφίξιν τῆς εἰδήσεως ταύτης εἰς τοὺς μαθητὰς, ἐστάλσαν αὐτοὺς πρὸς ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν, εἶχον ἰκανὸν καιρὸν κατ' ὄδον νὰ συνέλθωσιν εἰς ἑαυτοὺς καὶ ἀπὸ νηραλίας ἐξέτάσῃ καὶ συζητήσωσι τὸ πρᾶγμα, γνωστοποιήσωσιν ἡμῖν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων καὶ σκέψων αὐτῶν. Εἶρον τὰ ὀθόνια κείμενα μόνον καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τύπον. Τὸ τοιοῦτον ἐπίσειεν αὐτοὺς, συνετῶς σκεπτομένων, ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν ἐν ταῦθα ληστρικὴ καὶ ἐπομένως ἐσπευσμένη πράξις. Ἐὰν ὑπῆρξε κλοπὴ τοῦ σώματος τοῦ διδασκάλου, διατὶ νὰ ἐντυλιχθῆ μετὰ τοσαύτης ἐπιμελείης τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ νὰ τεθῆ εὐπεριπῶς μακρὰν τῶν ὀθονίων εἰς ἕνα τύπον; Ἐὰν διεπράττετο κλοπὴ τοῦ σώματος, ἐρ' οὐ ὡς γνωστὸν ὑπῆρχον τοσαῦτα τραύματα, πολὺ φυσικώτερον ἦτο νὰ μετακομισθῆ τοῦτο ἐν τῷ χεῖρι μετὰ τῶν ὀθονίων, ἀντὶ τοῦ ἀποσπᾶσαι ταῦτα ἀπὸ τοῦ τραυματισμένου σώματος, ἐρ' οὐ βεβαίως θὰ ἦσαν προσκεκολλημένα. Τοιαῦτα βεβήτως σκέψεις θὰ ἐγεννήθησαν ἐν τῷ νῷ τῶν Ἀποστόλων, πρὶν ἢ ὁ ἀναστὰς Ὡστὴρ ἐπίδειξῃ αὐτοὺς ἑαυτόν. Εἰς τὴν ἐμφάνσιν τοῦ διδασκάλου παρεσκευάσθησαν ὡσαύτως οἱ Ἀπόστολοι διὰ τῆς ἀγγελίας τῶν ἁγίων γυναικῶν, αἵτινες δραμοῦσαι πρὸς αὐτοὺς εὐηγγελίσαντο ὅτι εἶδον ἄγγελον καθήμενον ἐπὶ τοῦ τάφου καὶ ἐγνωστοποίησαν αὐτοῖς τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου δοθεῖσαν ἐντολὴν «παραεῖναι δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς μου κτλ.». Μόλις δὲ μετὰ τὴν προπαρασκευὴν ταύτην ἐπέρχεται ἡ πραγματικὴ τοῦ ἀναστάντος εἰς τοὺς μαθητὰς ἐμφάνσις, ἧτις μετὰ τὰ προσηγήθητα οὕτε τρόπον οὕτε ἐκπλήξιν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐμποιήσῃ αὐτοῖς.

Κατ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν γεγονότων τούτων εὐρίσκωμεν τοὺς μαθητὰς τοσοῦτον ὀλίγον ὑπὸ τοῦ τρόμου κατειλημένους, ὥστε αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀρελέστατα καὶ φυσικώτατα διηγούνται ἡμῖν μετ' ὅλων αὐτῶν τὸν λεπτομερειῶν τὰ περιστατικὰ ταῦτα. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου γινόμενη μνεία τοῦ οὐχὶ σπουδαίου περιστατικῆς ὅτι τὰ ὀθόνια ἦσαν κείμενα ἀλλοχθῶς, τὸ δὲ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν, ἀλλ' εὐρίσκειτο μακρὰν ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τύπον, καταδεικνύουσιν ἡμῖν ὅτι οἱ Ἀπόστολοι καὶ τὸν ἀπαιτούμενον εἶχον καιρὸν καὶ

τὴν δέουσαν ἡμερίαν τοῦ πνεύματος ὅπως ποιήσωσι τοιοῦτου εἴδους λεπτάς παρατηρήσεις. Μετ' ἀκριβείας ὡσαύτως περιγράφεται ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἡ μορφή τοῦ ἐπί τοῦ τόκου καθημένου ἄγγελου, ὅτι ἦν νεανίσκος περιβέβλημένος στολήν λευκὴν, ὅτι ἐκέθητο ἐν τοῖς δεξιῶν, ἀναφέρονται δὲ καὶ ὅτι αὐτοῦ ρηθέντες λόγοι. Προκειμένου ὄθεν περὶ τοιοῦτων μαρτύρων, οἵτινες τοσοῦτον ὀλίγον εἰσὶ κατελιγμένοι ὑπὸ τοῦ τρόμου, ὥστε οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον γεγονός νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν αὐτῶν καὶ τὴν ἀτάραχον παρατήρησιν, οὐδενὶ ἐπιτρέπεται νὰ μορφώσῃ τὴν ἀσθήρικτον ὑπόθεσιν ὅτι δῆθεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ τρόμου καὶ τῆς καταπλήξεως διατελοῦντες, ὑπέπεσαν εἰς φροβερὰν ἀπάτην νομίσαντες ὅτι εἶδον τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος γεγονότα, ἄτινα οὐδὲν πραγματικῶς συνέβησαν. Εἰς τοὺς Ἀποστόλους ἐδόθη προφανῶς ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος, ὥστε καὶ προκαταρκτικῶς οὕτως εἰπεῖν νὰ δυνηθῶσι νὰ ἐξοικειωθῶσι πρὸς τὸ μέγα καὶ παράδοξον γεγονός τῆς ἀναστάσεως καὶ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Κυρίου εἰς αὐτοὺς νὰ δυνηθῶσιν ἐξ ἰδίας πείρας νὰ σχηματίσωσι πεποιθῆσιν περὶ αὐτῆς καὶ τὴν ἀσφαλῆ ταύτην καὶ σπερρὰν πεποιθῆσιν νὰ μεταδώσωσι καὶ εἰς τοὺς ἄλλους.

δ') Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν ὑποποτι καὶ αἱ τῶν ἁγίων γυναικῶν εἰδοποιήσεις περὶ τῆς ἀναστάσεως, ἔαν μίαν καὶ μόνη ἐμφάνισιν τοῦ ἀναστάντος ἐλάμβανε χώραν. Τοιοῦτον ὑπερρῆς γεγονός ὡς ἡ ἀνάστασις νεκροῦ, ἠδύνατο καὶ παρ' αὐτῷ τῷ αὐτόπτη μάρτυρι νὰ φανῇ μετὰ παρελευσιν χρόνον ἀκριβῶν. Καὶ ἂν πάντες οἱ ἄλλοι λόγοι δὲν ὑπῆρχον διὰ τὸν αὐτόπτην μάρτυρα, οὐχ' ἦττον ἠδύνατο ἐπὶ τέλους καὶ οὕτως νὰ καταστήσῃ εἰς τὸ νὰ θέσῃ ἐν ἀμφιβόλῳ καὶ αὐτὴν τὴν ἀξιοπιστίαν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, ἔαν μίαν μόνη ἐμφάνισιν ἐλάμβανε χώραν. Διὰ τοῦτο ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις ἀπαντῶμεν ἐπανειλημμένας ἐμφάνσεις τοῦ ἀναστάντος. Ὁ εἰς μάρτυς εἶναι τοιοῦτοτρόπως εἰς θέσιν νὰ ἀκούσῃ βεβαιούμενον τὸ ὑπ' αὐτοῦ ὁραθὲν καὶ παρ' ἄλλων πολλῶν, ἐπειδὴ πάντες τὰς αὐτὰς παρατηρήσεις ἐποίησαντο. Πρὸς τοῦτοις αἱ ἐμφάνσεις ἐπαναλαμβάνονται ἐκ διαλειμμάτων οὐχὶ δὲ ἐν ἀστρακίῃ, καὶ ἀλλεπαλλήλῳ διαδοχῇ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τῶν μαρτύρων ψυχικῇ καταστάσει. Οἱ μαθηταὶ βλέπουσι τὸν Κύριον ἄλλοτε μὲν οὕτως ὅπως τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν Σαββάτων, ἐμφανισθέντα ἐν μέσῳ τῆς ἐσεσθῶς αὐτῶν συναθροίσεως, ἄλλοτε τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ἐκδρομὴν αὐτῶν, καὶ ἄλλοτε τὴν νύκτα κατὰ τὴν εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπασχόλησιν. Ἄλλοτε μὲν ὁ Κύριος ἐμφανίζεται αὐτοῖς ἀπροσδοκῆτως, ἄλλοτε δὲ ἀφ' οὐ προτέρου ρητῶς γνωστοποιήσῃ αὐτοῖς τοῦτο. Οὕτως ἐνὶ ἐκαστῷ αὐτῶν ἐδόθη ὁ κατάλληλος καιρὸς ὅπως καὶ καθ' ἑαυτὸν μελετήσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ τὰς ἰδίας παρατηρήσεις κοινοποιήσῃ τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀνταλλάξῃ τὰς ἰδίας ἰδέας. Ὁ εἰς τῶν μαρτύρων ἠδύνατο νὰ ποιήσῃ παρατηρήσιν τινα, νὰ γνωστο-

ποιήσῃ ταύτην εἰς τοὺς συντρόφους αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τέλους οἱ πάντες νὰ συμπληρώσωσι ἐπὶ τῶν πραγμάτων, τῶν ὁμοίων τὴν ἐπιβεβαίωσιν νὰ ἐπιζητήσωσι διὰ παρατηρήσεων κατὰ τὴν προσοχὴν ἐμφάνισιν.

Πρὸς τοῦτοις ποικίλλει, τὸ εἶδος τῶν θεατῶν καὶ ὁ ἀναστάς Ἰησοῦς δὲν ἐμφανίζεται πάντοτε εἰς μόνους τοὺς οἰκειότατα αὐτῷ διακεκμημένους φίλους αὐτοῦ. Ἄλλοτε μὲν κατὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ παρίστανται ὀλίγοι μόνον θεαταὶ, ἄλλοτε δὲ πάλιν περισσότεροι καὶ οἱ ἐν μιᾷ δὲ περιστάσει ἰδόντες τὸν ἀναστάντα Ἰησοῦν ἀνέρχονται εἰς πεντακοσίους. Πάντες οὗτοι οὐδὲν εἰσὶ προκατελιγμένοι ὥστε εὐχερῶς νὰ ἀποδεχθῶσι τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως, οἱ δὲ εὐαγγελιστὰι οὐδαμῶς ὑποδεικνύουσιν ὅτι τὸ γεγονός ἦν ἐκ τῶν προτέρων γνωστῶν, ὥστε μηδὲμὴν νὰ ἀπκητήσῃ δυσχέρειαν ἢ παραδοχὴ αὐτοῦ. Τοῦναντίον μάλιστα ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ρητῶς φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀναστάντος Ἰησοῦ ἦσαν παρόντες ἄνθρωποι δυσπιστοῦντες εἰς τὴν ἀνάστασιν, οἵτινες μόνον διὰ τῆς μαρτυρίας τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐπίστευσαν εἰς αὐτήν.

Ἐὰν ἦτο ἴσως δεδικαιολογημένη ἀκριβολογία τις, ἔαν ὁ Ἰησοῦς καθ' ὅλας τὰς ἐμφάνσεις αὐτοῦ ἐπαρουσιάζετο μόνον εἰς τὴν ὄρασιν τῶν μαθητῶν. Ἐν τοῦτοις οἱ Ἀπόστολοι δὲν εἶδον μόνον τὸν Σωτῆρα μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἤκουσαν τοὺς λόγους αὐτοῦ, ἔλαβον ἐκτενεῖς ἐντολὰς παρ' αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς προσκαλεῖ αὐτοὺς νὰ πισθῶσι διὰ τῆς ψηλαρήσεως ὅτι δὲν εἶναι μόνον πνεῦμα. Δείκνυσιν αὐτοῖς τοὺς ἐν τοῖς ποσὶ καὶ ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τύπους τῶν ἡλων, οὓς μόνον ὁ σταυρωθεὶς δύναται νὰ φέρῃ, δειπνεῖ ἐνώπιον αὐτῶν διδοὺς αὐτοῖς νὰ φάγωσιν ἐκ τῆς αὐτῆς τροφῆς, ἣν ὁ ἴδιος λαμβάνει. Οἱ μαθηταὶ ἀναγνωρίζουσιν ἐν αὐτῷ τὴν αὐτὴν μορφήν, τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου, τὴν αὐτὴν φωνήν, τὰς αὐτὰς κινήσεις καὶ τὸν αὐτὸν ἔτι τρόπον τῆς κλάσεως τοῦ ἔργου. Πλήρῃ τῶν ἀναντιρρήτων τοῦτων τεκμηρίων, ἄτινα καταδεικνύουσιν εἰς τοὺς μαθητὰς ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ διδάσκαλός αὐτῶν, ὁ Ἰησοῦς παρέχει αὐτοῖς καὶ σημεῖα προφανῆ τῆς θείας αὐτοῦ δυνάμεως καὶ ἐνεργείας. Ὁ Ἰησοῦς δηλαδὴ, ὅστις εἰδείχθη πιστικώτατα εἰς αὐτοὺς ὡς σωματικῶς παρὼν ἐν μέσῳ αὐτῶν, παρουσιάζεται σὺν αὐτοῖς ὡς ἀνώτερος τῶν ταπεινῶν νόμων τῆς ἐπιγείου υπάρξεως. Ἐμφανίζεται ἀφ' ἑνὸς ἐν μέσῳ αὐτῶν, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ μετ' ὀλίγον γίνεσθαι ἄφαντος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Ὁ Κύριος δὲν εἶναι πλέον ἐπιγείως ἀνθρώπων, ὅστις ὑπέικων τοῖς ἐπιγείοις νόμοις οἰκεῖ ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων ἐν μορφῇ δούλου, ἀλλ' εἶναι οὐράνιος, φρικνόμενος μόνον ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀναστρεφόμενος μετ' αὐτῶν, ἕως οὗ πληρωθῇ τέλος τὸ μυστήριον τῆς ἀγάπης αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως περατοῦται διὰ τοῦ ἐτέρου θαύματος τῆς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν ἀνάσθου αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν.

ε] Ἦτο δυνατόν νὰ ὑπέρξη ὑπόνοια τις περὶ τῶν ἐμφανίσεων τούτων, ἐὰν πάντοτε αὐταὶ ἐλαμβάνον χώρον ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ. Ἠδύνατό τις ἴσως τότε νὰ εἶπῃ: τίς οἶδεν ὅσοις τοπικοὶ λόγοι κατέστησαν πιστευτὰς τοιαύτας ἀπατηλὰς ἐμφανίσεις. Ἄλλ' ὅμως κατὰ τὰ εὐαγγέλια ὅπως αἱ ἐμφανίσεις αὐταὶ συμβαίνουσι καθ' ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, οὕτω λαμβάνουσι χώρον καὶ ἐν διαφόροις τόποις· ἄλλοτε μὲν ἐν οἴκῳ, ἄλλοτε ἐν ἰκαίθρῳ, ἄλλοτε ἐν τῷ κήπῳ, τῇ θαλάσῃ, τοῖς ἄρσιν, ἄλλοτε ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἄλλοτε δὲ πολὺ μακρὰν αὐτῆς ἐν Γαλιλαίᾳ καὶ εἶτα πάλιν ἐν Ἱερουσαλήμοις. Ὁ ἀναστάς Ἰησοῦς ἐξέρχεται μετὰ τῶν μαθητῶν ἐκ τῆς συναθροίσεως αὐτῶν καὶ πορεύεται μετ' αὐτῶν καὶ πρὸ αὐτῶν μακρὰν ὁδόν. Ἄλλοτε εὐρίσκεται ἐκεῖ αἴφνης ἐν μέσῳ αὐτῶν ἡμέρας καὶ νυκτός καὶ αἴφνης ὡσπύτως γίνεται ἄφαντος χωρὶς νὰ ἔχη ἀνάγκη εἰσοδοῦ ἢ ἐξόδου, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξὺ διὰ μακρῶν διδάσκει αὐτοῦς τὴν μέλλουσαν ἰδρῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ς] Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν οἱ αὐτόπται τῶν γεγονόντων ἐκείνων μάρτυρες πλήρη ἐσχματίσαν βεβαιότητα ὅτι ὁ Κύριος ἀληθῶς καὶ πραγματικῶς ἀνέστη, δυνάμει δὲ τῆς πεποιθήσεως ταύτης τῆς στερεῆς καὶ ἀκράδαντου ἀτρόμητοι βρῖνουν ἐκ ἐκπλήρωσιν τῆς κλήσεως αὐτῶν, περιτρονοῦντες τὸν θάνατον καὶ κηρύττοντες εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἔθνικοὺς τὴν θεῖαν τοῦ ἐσταυρωμένου ἀνάστασιν. Ὅτι ὁ θεὸς αὐτῶν διλλοκαλῶς προεῖπεν αὐτοῖς, τοῦτο ἐκπληροῦται νῦν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μετὰ πάσης ἀκριβείας. Ἐὰν ὁ ἀναστάς ἐνίκησε τὸν θάνατον καὶ τὸν ᾗδην, δὲν κατέβλεπεν ὅμως ὀριστικῶς τὴν κακίαν καὶ τὴν πλάνην τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἀπατῶσιν ἑαυτοὺς νομίζοντας ὅτι θὰ ἐκηθενίσωσι πᾶντα τοὺς ἐχθροὺς τοῦ διδασκάλου αὐτῶν, τοῦναντίον μάλιστα προφανῶς βλέπουσιν ὅτι αὐτοὶ θὰ ἐκτεθῶσιν εἰς πᾶν εἶδος καταδιώξεως. Καὶ ὅμως ἀντέχονται τοῦ κηρύγματος, ὑπερ παρασκευάζει αὐτοῖς βίον πλήρη ὀδυνῶν καὶ πικρίας καὶ ὅπερ παρέχει αὐτοῖς προσδοκίαν μαρτυρικοῦ θανάτου.

Ἐν τούτοις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ λαοῦ, ἐκτετακτομένου, ἐπιβεβαιούται καθ' ἐκαστὴν ἡ ἀλήθεια τοῦ κηρύγματος αὐτῶν διὰ πολλῶν θαυμάτων, ἅτινα ἐπιτελοῦσιν ἐν μόνῳ τῷ ὀνόματι τοῦ ἀναστάντος Ἰησοῦ.

Τὰ θαύματα ταῦτα πείθουσι τοὺς καλῶς σκεπτομένους ἐκ τῶν συγχρόνων ἵνα καὶ πλήρη παράσχῃσι πίστιν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν Ἀποστόλων καὶ μετὰ θάρρους γένωνται καὶ οὗτοι κοινωνοὶ τῶν διωγμῶν καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ αὐτῶν θανάτου.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ νέος χριστιανισμὸς, καίπερ ἐν μέσῳ φροδῶν καταγιγῶν καὶ θυσελῶν, ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι, ἀπήνεγκε τοὺς καρποὺς τῆς θείας δυνάμεως καὶ ἀγάπης. Ὅτι ἤρξαντο καὶ ἐστήριξαν τὰ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων τελούμενα θαύματα,

τοῦτο ἐξαικολοῦθε ἐκτοτε βεβαιούμενον καὶ ἀποδεκτὸν γινόμενον διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ κόσμου ἠθικῆς ἐνεργείας τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀναγεννήσαντος αὐτόν. Κατ' ἀρχῆς διὰ τῶν θαυμάτων οἱ χριστιανοὶ ἐνόησαν ὅτι ὁ ἀναστάς ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθεν, ἀκολούθως ὅμως ἡ διὰ τῶν ἐξωτερικῶν τούτων σημείων βεβαιώσις τοῦ πράγματος μεταβλήθη εἰς τοσοῦτον ἰσχυρὰν ἐσωτερικὴν πεποίθησιν, ὥστε οὐδεμίαν παρ' αὐτοῖς ὑπελείπετο ἀμφιβολία ὅτι τὸ γεγονός ἦν ἔργον τοῦ Θεοῦ, τοῦτο δὲ βλαμῆδὸν καὶ κατ' ὄλιγον ἦγε τὸν κόσμον ἄπαντα πρὸς τὸν χριστιανισμόν. Τοιοῦτοτρόπως μέγα πλῆθος ἀνθρώπων ἀπεδέξατο τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ ἐβεβαιοῦτο περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς διὰ τῶν θαυμάτων. Τὸ πλῆθος τοῦτο ἐχρησίμευσεν ὡς ἀρχὴ καὶ ἀρετηρία ὅπως προσέλθωσι βραδύτερον τοσαῦτα ἑκατομύρια ἀνθρώπων, ἀποδεχόμενα ὀλοφύχως τὴν εἰς τὸν ἀναστάντα πίστιν. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν τοσοῦτων παθημάτων καὶ τῶν τοσοῦτων φρικαλέων διωγμῶν οὐδεὶς ἐκ τῶν πρώτων ἐκείνων μαρτύρων τῆς ἀναστάσεως ἀπεσικόρησεν. Οὐδὲν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ πτοήσῃ αὐτοὺς, οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιβῆ σιγὴν εἰς τοὺς πρώτους μάρτυρας τῆς ἀναστάσεως. Ἡ ἀλήθεια ὅτι ὁ Σωτὴρ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ἦν τοσοῦτον ἐρριζωμένη ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ὥστε οἱ πρώτοι χριστιανοὶ ἀκράδαντοι ἔχοντες πεποιθησιν εἰς τὴν βεβαιότητα τῆς ἀναστάσεως περιετρόνον τὸν κόσμον καὶ τὸν ᾗδην παρὰ πᾶσας τὰς ἀπειλὰς καὶ παρὰ πάντας τοὺς διωγμοὺς, καίτοι ἡ δύναμις τοῦ ἀναστάντος οὐδεμίαν ἄμεσον βοήθειαν προφανῶς καὶ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου ἐχρησγεί αὐτοῖς. Οἱ πρώτοι χριστιανοὶ ἔν μόνον μέλημα εἶχον, τὸ τηρήσαι ἀσάλευτον τὴν εἰς τὸν ἀναστάντα πίστιν καὶ ὁδηγήσαι πάντας τοὺς οἰκείους αὐτῶν ἐκεῖ ἔνθα προσπορεύθη αὐτῶν ὁ ἀναστάς Κύριος.

(ἔπειτα συνέχεια).

ΑΓΓΕΛΟΓΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐξεδόθησαν.—Τὸ τῆς 15 ἀπριλίου φύλλον τοῦ «Ἐξηγητοῦ τῶν ἁγίων Γραφῶν» ἐκδομένου ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Γ. Ζιγαβινού, προϊσταμένου τῆς ἐν Μασσαλίᾳ ὁμογενούς κοινότητος, περιέχον καλλίστην θεολογικὴν ὕλην. Τὸ περιοδικὸν τοῦτο, ἐκ τῶν ἀρίστων εἰς τὸ εἶδος αὐτοῦ, τυγχάνει ἄξιον πάσης συστάσεως καὶ ὑποστηρίξεως.

—Τὸ 20 καὶ 21 τεύχος ὁμοῦ, ἕνεκα τῶν τοῦ Πάσχα ἑορτῶν, τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Π. Ἰωαννίδου ἐκδομένου ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ συγγραμματος, «Κήρυκος» περιέχον ὡς πάντοτε ἐλκετὴν φιλολογικὴν ὕλην.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΛΕ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 10 ΜΑΪΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 11.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)
Ἀρχιγρ. Ἰ. Συνδ. Κωνσ. Ἀλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
Ἀλκιβιάδης Μαυράκης.
Ἀρχισυντάκτης Γεράσ. Δωρίτζας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετ' ἕξια ἀργυρᾷ 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχοντα. τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορώσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυνέον: «Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. Ἀθανασίῳ Πρόδρῳ τῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀλήθειαν διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὕλης διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν υπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἐπιστολὴ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων — Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Θεανθρώπου καὶ αἱ κατ' αὐτῆς ἐστάσεις — Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις — Βιβλιοκριτικά.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτοῦ τῆς παρελθούσης παρασκευῆς διώρισεν ἐπιτροπὴν ἀπαιτιζομένην ὑπὸ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Σισανίου κ. Ἀθανασίου καὶ τῶν κκ. Β. Σαρακιώτη βῆθ καὶ Γ. Γαροφαλίδου, εἰς ἣν ἀνέθετο ἵνα ἐξελέγξῃ μὲν τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ κληρικῶν Γηροκομείου ἀπὸ πολλοῦ διορισθείσης ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐπιτροπῆς, ἐξακριβώσῃ δὲ καὶ τὴν μέχρι τοῦδε γενομένην ἐργασίαν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης.

Τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου ὑποβαλόντος κατὰ τὰ εἰρησμένα ἐκθεσιν τῆς διαχειρίσεως τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους, διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Σηλυβρίας κ. Γερμανοῦ, τοῦ κ. Γ. Γαροφαλίδου καὶ τοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν λογαριασμῶν κ. Ν. Νικολαΐδου πρὸς ἐξέλεξιν τῆς διαχειρίσεως ταύτης.

Ἐνεκκ λόγων ἐκκλησιαστικῶν προσκληθεὶς εἰς βασιλεῦσαν ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ἐδήλωσε τηλεγραφικῶς τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἀψεται τῆς ὁδοῦ ἅμα τῇ ἀναρρώσει ἐκ τῆς κατεχούσης αὐτὸν τό γε νῦν ἀδιαθείας.

Ἐνεκκ τῶν ἐνεργουμένων κοινοτικῶν ἐκλογῶν τῆς πόλεως Σερρών, μερίδος τινὸς τῶν πολιτῶν ἐκτραπέισις εἰς ἔνομα διχόματα κατὰ τῆς Μητροπό-

λεως, ἡ Ἐκκλησία μετὰ τὴν λήψιν τῶν σχετικῶν γραμμάτων καὶ τηλεγραφικῶν ἐνετείλατο τῷ σεβ. μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης κ. Σωφρονίῳ ἵνα μεταβῆς εἰς Σέρρας ἐπαναγγῆ τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν καὶ συνῆψῃ τὰ διεσπῶτα.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μακρονείας προέκυψαν διζωνοῖαι τινὲς ἀναγόμεναι εἰς ἐκδοσιν ἀρριστικῆς τιμῆς καὶ εἰς ζητήματα διοικητικῆς φύσεως. Συνεπεία δὲ γνωμοδοτήσεως τῆς πρὸς μελέτην τῶν ζητημάτων τούτων, τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐντολῶν τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ἀπαντήσεων τοῦ ἀγίου Μακρονείας καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ διορισθείσης τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἀπαιτιζομένης ἐκ τῶν σεβασμ. Μητροπολιτῶν Ἡρακλείας, Δέρκων καὶ Δράκμας, ἐνεκρίθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς παρελθούσης τρίτης ἵνα διὰ πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς προσκληθῇ ἐνταῦθα ὁ Μητροπολίτης Μακρονείας πρὸς ἀπολογίαν ἐνώπιον τῆς ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁ σεβ. μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως κ. Κύριλλος εἶχε ζητήσει παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀδειαν μεταβάσεως εἰς Βιέννην πρὸς περιποίησιν τῆς παθούσης ὑγείας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ αἰτιθείσης τῆς εἰς τοῦτο ἀπαιτουμένης ἀδείας τῆς σεβ. Κυβερνήσεως, ἐστάλη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τεσεκερὲς τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργείου, παρέχων δὴμνον ἀδειαν ἀπουσίας, ἐγένετο ἀνόλογος ἀπάντησις τῷ σεβ. μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως.

Τὸ ἔργον, οὗ ἔναρξιν ἐποιήσατο προκαταρκτικῶς ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Κεντρικῇ Ἐκπαιδευτικῇ Ἐπιτροπῇ βραίνει εἰς τὸ πέρας αὐτοῦ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῶν Πατριαρχείων προσεκάλεσε συνωδᾶ τοῖς ἐν τῇ ὑψηλῇ βεζυρικῇ Ἐγκυκλίῳ περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκπαιδεύσεως ὀριζομένους καὶ ταῖς διὰ τῆς πα-

τριαρχικής και συνοδικής Ἐγκυκλίου δεδομένης τοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσιν ὁδηγίας, πάντας τοὺς ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως διδασκάλους ὅπως, ὑποβλέποντες αὐτῇ τὰ πτυχία τῶν σπουδῶν αὐτῶν καὶ πάσας τὰς Ἐφορίας ἵνα παρουσιάσωσι τὰ προγράμματα τῶν διδασκόμενων ἐν τοῖς σχολείοις μαθημάτων μετὰ καταλόγου τῶν ἐν χρήσει βιβλίων. Μετὰ ἀκριβῆ πάντων τούτων ἔρευσαν καὶ μελέτην, ἡ Ἐπιτροπὴ τοὺς μὲν διδασκάλους καὶ τὰς διδασκαλίσσας ἐρωδίασε δι' ἐνδεικτικῶν, δηλοῦντος ὅτι παρέχεται αὐτοῖς ἡ ἀδεια τοῦ διδάσκειν ἐν τῇ σχολῇ, ἐν ἣ εἰσι διωρισμένοι, κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1890—91, συμμορφούμενοι ἀκριβῶς πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἀπέχουσι παντὸς ἀπέχοντος θρησκευτικῶς, ἠθικῶς καὶ πολιτικῶς—τοῦ ἐνδεικτικῶν τούτου ἐξήρθησαν μόνοι οἱ διὰ πατριαρχικῶν πιπτατικῶν διωρισμένοι καθηγηταὶ καὶ διδασκαλοὶ τῆς Χάλκης Θεολογικῆς καὶ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς,—τὰ δὲ προγράμματα ἐπεκύρωσε καὶ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῶν περιβεβλημένα ἐπέστρεψε ταῖς Ἐφορίαις ἵνα ἀναρτηθῶσιν ἐν ταῖς σχολαῖς συστάσασα ἅμα τὴν ἀπαρέγκλιτον αὐτῶν ἐφαρμογὴν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ εἰσηγμένα ἐν τοῖς σχολείοις βιβλία, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν δικτύων σχολειῶν ὑποβληθέντων αὐτῇ καταλόγων κατήρτισε γενικὸν κατάλογον τῶν ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν χρήσει διδασκτικῶν βιβλίων. Ἦδη πρόκειται ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ προμηθευθῇ ἀνά ἐν ἀντίτυπον ἐκάστου τῶν βιβλίων τούτων, μελετήσασα δὲ ταῦτα νὰ περιβλήῃ τὰ ἐγκριθεσάμενα διὰ τοῦ κύρους αὐτῆς, ὅπως τούτων μὴ εἰσάγῃται ἐν τοῖς σχολείοις διδασκτικῶν βιβλίων μὴ φέρον τὴν ἐγκρίσιν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ ἐργασία αὕτη γενήσεται λίαν προσεχῶς.

— Τῇ προσεχῇ Κυριακῇ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμηνικός πατριάρχης τελήσει μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἐν Βαλουκλίῳ τὴν ἑτησίαν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν λειτουργίαν.

— Ἐπὶ τῇ δικασίῳ τῆς ζωῆς τῆς Α. Α. Ὑψηλότατος τοῦ Μεγάλου Δουκῆς τῆς Ρωσίας Νικολάου Ἀλεξάνδροβιτς ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμηνικός Πατριάρχης ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ρωσικὴν Πρεσβείαν τὸν πανοσιολ. Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνσταντίνον μετὰ τὸν πατριαρχικὸν γραμματέως κ. Ἰωάννου Δ. Τανταλίδου, ὅπως προσενέγῃ τῇ Α. Ἐξ. τῷ Πρεσβευτῇ κ. Νελίδωφ τὰς συγχαρητήριους εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου.

— Τῇ περὶ τὴν Κυριακῇ ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τῆς Α. Μ. τοῦ πατριάρχου πρῶτον Ἱεροσολύμων κ. Νικοδήμου, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμηνικός πατριάρχης ἀπέστειλεν εἰς Χάλκην τὸν πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνσταντίνον, ὅπως ἐκ μέρους Αὐτῆς συγχαρῆ τῇ αὐτοῦ Μακρυότητι.

— Ἀρκομένους εἰς βασιλεύουσαν τοῦ μεγατέμου ὁμογενοῦς κ. Στεφάνου Ράλλη, ἡ Α. Θ. Παναγιότης

ἀπέστειλε τὸν πανοσιολογ. Μέγαν Πρωτοσύγκελλον κ. Κωνσταντίνον ὅπως προσενέγῃ τῷ διαπρεπεῖ ὁμογενεῖ τὰς Πατριαρχικὰς Αὐτῆς εὐλογίας. Χθὲς δὲ ὁ κ. Στ. Ράλλης συνοδεύμενος ὑπὸ τῆς εὐγενεστάτης συζύγου αὐτοῦ καὶ τινων ἄλλων ὁμογενῶν ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

— Τῇ τετάρτῃ ἄγοντος τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ ἑορτῆν τοῦ Ἐξοχ. κ. Ἰωάννου Α' διερμηνεύσας τῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασεν αὐτῷ τὰς εὐχὰς Αὐτῆς διὰ τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἰωακείμ.

— Ἐπὶ τῷ ἀώρῳ θανάτῳ τοῦ δεκαπενταετοῦς υἱοῦ τοῦ εὐγενεστάτου κ. Δημ. Εὐγενίδου, Ἰωάννου Εὐγενίδου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε τὸν πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλον ὅπως προσενέγῃ τὰ συλλυπητήρια Αὐτῆς τῇ βρυκενθούσῃ οἰκογενεῇ καὶ συνοδεύσῃ τὴν ἐκφοράν τοῦ πολυκλαύστου νεκροῦ.

— Ἡ Ἐφορία τοῦ Ἰωακείμου Περθναγωγείου δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς εἶχε παρακκλέσει τοὺς μεγάλους εὐεργέτας τῆς σχολῆς ταύτης ὅπως εὐαρεστηθῶσι νὰ πέμψωσι τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἵνα ἀναρτηθῶσιν ἐν τῇ αἴθρῃ τῆς σχολῆς. Ὁ μεγατέμος ὁμογενῆς κ. Ἀνδρέας Συγγρός ἀπέστειλεν ἤδη τοιαύτην, ἡ δὲ Ἐφορία διέταξε τὴν ἀνάρτησιν ταύτης πρὸς ὑπόμνησιν τῆς πρὸς τὴν σχολὴν εὐεργεσίας τοῦ μεγατέμου ἔθνικου ἀνδρός.

— Ἡ ἐφοροδόμογεροντία τῆς πόλεως Βελισσῶν δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς ἐξέφρασε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ Ἱ. Συνόδῳ τὰς θερμὰς αὐτῆς εὐχαριστίας, ἐπὶ τῷ δισορισμῷ τοῦ νέου μητροπολίτου Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ κ. Ἀνθίμου, ἀρχιερέως εὐπαιδέτου καὶ πεπειχημένου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἡ πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμηνικὸν Πατριάρχην ἐνθρονιστικὴ ἐπιστολὴ τῆς Α. Μακαρ. τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κ. Γερασίμου, περὶ ἧς μνείαν ἐποιήσαμεθα ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Παναγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμηνικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καὶ περισπούδαστε ἀδελφε καὶ συλλειτουργε τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Διονύσιε! Τὴν φιλίαν ἡμῖν σεβασμίαν Αὐτῆς Παναγιότητος ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Τῷ μὲν θεῷ διὰ παντὸς καὶ πανταχοῦ ὑπέκειν προστάγματι ἅπασα ἐκδιδάσκει τῶν Εὐαγγελίων ἡ θεόκρατος διδασκαλία, τοῦ μὲν οὐρανοδόχου Παύλου «τῷ βουλήματι Αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν» ἀναβοῶντος, Αὐτοῦ δὲ τοῦ τῆς ἀταλκθραίας στόματος «Γεννηθῆτω τὸ θελήμα σου ἡμῖν καθ' ἡμέραν προσεύγεσθαι προστάξαντος. Τὰς δ' ἀποφάσεις Συνόδων ἱερῶν ἐν πνεύματι ἁγίῳ συνθηροισμένων οὐ ξένας τοῦ θεοῦ θελήματος, μᾶλλον δ' ἱκείνου ἐκφράσεις καὶ ἐπιτάγματα ἢ θεοφαντορικῆ τῆς Ἐκκλησίας καὶ θεόπνευστος πα-

ράδοσις ἡμῖν παραδίδωκεν. Ὡς γὰρ ὁ πρῶτος τῶν χριστιανισμῶν Βασιλεὺς καὶ Ἰσαπόστολος Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας πρὸς τὸ τότε ἱερὰν τῶν ἱεραρχῶν σύστημα τὸν λόγον ποιοῦμενος, θεῖα ἐπινοῦσαι γράφει «Πάν ἐτι ἂν ἐν τοῖς ἀγίοις τῶν ἐπισκόπων συνεδρίοις πράττεται, τοῦτο πρὸς τὴν θεῖαν βούλησιν ἔχει τὴν ἀναφορὰν». Τί δὲ ταῦτα τὰ τῆ ὑμετέρᾳ μάλιστα θεοδιδάκτῳ συνέσει ἐγνωσμένα καὶ βέβαια γράφομεν; Ὅτι ἐπ' ἐσχάτων οὕτω καινῶς καὶ παρὰ δοξαν τὰ καθ' ἡμᾶς φημι γίνονται, ὥστε εἰ μὴ τοῖς θεοῖς προσταγμάσιν ὑπακοὴν ἀνευρέντηον καὶ ὑπατάξην ὠφειλομένην προθύμω καὶ εὐπειθῆ, οὐκ ἂν τὰ ἐνθρονιστικὰ ἡμῶν ταῦτα γράμματα τῆ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι ἐπεστειλόμεθα, οὐδὲ γὰρ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀντιοχείων, τὴν ἀποστολικὴν χάριτι δικαίως ἐνσημνομένην, ἀρ' ἑαυτῶν ποτ' ἂν καταλιπόντες, ἐπὶ τὴν λειτουργίαν ἐτάχθημεν τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν Μητρὸς καὶ ἡμῶν τροφῆς.

Ἀπὸ εἰς γὰρ που ἐτῶν ψήφῳ κανονικῆ ἄμα καὶ ὁμοφώνῳ κλήρῳ τε καὶ λαῷ τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης τῆς γεραρχίας, τὴν πνευματικὴν ἐν αὐτῇ προστασίαν, κατὰ θεῖαν συγκατάθεσιν, ἐγκεχειρισμένοι, διηκουόμεν ἐν αὐτῇ τὸ κατὰ δύναμιν, ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ εὐσταθείας αὐτῆς καὶ προκοπῆς ἐν Χριστῷ, καὶ, τέλει καθωσιωμένοι τῷ λαχόντι ἡμῖν κλήρῳ, ἐμένομεν καὶ μένειν ἠθέλομεν «ἐν ᾧ ἐκλήθημεν» ἕως ὑστάτης ἡμῶν πνοῆς, τοῦτο τέλος τῆς ἡμῶν πολιτείας ἔχοντες «καρπὸν τινα σχεῖν» ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκείνῃ καὶ αἰὲ μωμηθῆναι ἡμῶν τὴν διακονίαν.

Ἄλλ' οὕτως ἡμῖν διακειμένοις, αἰφνης καὶ παρ' ἐλπίδα ἄκουσμα ἐπιφοιτᾷ ξένον καὶ ἄελπτον, ὅτι μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀγιωτάτου ἀποστολικοῦ καὶ πατριαρχεικοῦ Ὁρόνου τῶν Ἱεροσολύμων κανονικὴν ὑποχώρησιν τοῦ ἐν Χριστῷ περισπουδάστου καὶ σεβασμοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ τῆς ἡμῶν Μετριότητος Μακαριωτάτου Πατριάρχου κυρίου Νικοδήμου, ἡ ἀγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, ὁ κληρὸς ἅπας καὶ ὁ λαὸς τῆς καὶ ἡμῶν μητρὸς ἐν Χριστῷ καὶ τροφῆς, τῆς Σιωνίτιδος, φάμεν, Ἐκκλησίας, ὁμοθυμῶν γνῶμη καὶ ψήφῳ κοινῇ, πάντων ἐπιπροσούτων καὶ ἐν ἀγαλλιάσει τὸν Θεὸν δοξολογούντων, ἐξελέξαντο τὴν ἡμῶν Μετριότητα εἰς πνευματικὴν προστασίαν ἐπὶ τοῦ κεκλιμένου Ὁρόνου τοῦ Ἀδελφοῦ.

Καὶ ὅπως μὲν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ διετίθημεν καὶ ὅση ἀπορίη καὶ ἐκπλήξει καὶ θύμβει προσωμιλήσαμεν, τῆς ἂν παραστήσει λόγος; Εὐθύς μὲν γὰρ καὶ τὰ πρότερον ἐφ' ἡμῖν θεῖα ἐλέει φημι γινόμενα τῆς διανοίας ἡμῶν ἐπήρχετο, καὶ τὰ ἱερὰ πρὸς τὴν ἐμπειπιστευμένην ἡμῖν Ἐκκλησίαν καθήκοντα προέκυπτεν, ἀπαράβια καὶ ὅσα ἐν ἀληθείᾳ φανερούμενα, καὶ τῶν ἀποστολικῶν καὶ ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας κανόνων τὰ θεσπέσια κελεύσματα, ἀπαρεγκλίτως καὶ πιστῶς τηρητέα, ἐξεφαίνετο. Πύση δ' ἄρα ἡ τῆ ἀπορίης καὶ ἐκπλήξει ταύτῃ ἐπακολουθοῦσα λύπη ἐπὶ τῷ ἱερῷ χορῷ τῶν ἀρχιερέων, ἀρ' ὧν ἐχωρίζομεθα, ἐπὶ τῷ σεμνῷ

ἡμῶν κλήρῳ, ἀρ' οὐ μετετιθέμεθα, ἐπὶ τῇ ποιμνῇ ἡμῶν τῇ πεφιλημένῃ, ἐπὶ τῷ περιουσίῳ τῶν Ἀντιοχείων λαῷ, τῷ παρ' ἡμῖν τέκνω καὶ φίλῳ ἐρατεινῶν τόπον ἐπέχοντι, ἀρ' οὐ παρ' ἐλπίδα πᾶσαν μετεκινούμεθα; Ποῖα δ' ἡ περὶ τούτων πάντων κατ' ὀρεῖλῃν ἱερὰν καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν καρδίας καὶ συνειδήσεως ἐπιούσα μέριμνα, ὁρραγιζομένων αἰφνης τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ἢ ἴσα καὶ πατέρα φιλόστοργον ἐφίλου τε καὶ περιέβαλον;

Καὶ ὅμως τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀηῶσαν καὶ ἴσχυεν. Ἦδη ἐπισήμως ἀνηγγέλλετο ἡμῖν τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τετελειωμένα, ταύτοχρονως δὲ σχεδὸν συγχαρητικαὶ ἐπέυχαι τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῶν ἄλλων προέδρων τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ ἀλλεπάλληλοι ἐπικολούβου, πεισθῆναι τῇ καλοῦσῃ ἡμᾶς φωνῇ παρασκευάζουσαι, καὶ ἐπίνευσις ὑψηλῆ τοῦ ἐφ' ἡμᾶς τεταχμένου θεοῦ βασιλείου Κράτους ἀσπάσασθαι τε τὰ κοινῇ δεδομένα καὶ ὑποταγῆναι αὐτοῖς ἐκέλευε, καὶ αὐτῇ δ' ἡ ἐγκεχειρισμένη ἡμῖν Ἐκκλησίαν ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς ἀγάπης, καὶ ἀρωσιώσεως ὑπερβαλοῦσης πρὸς τὴν μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν ὑπεχώρει, ὑπενδεικνυμένη τῇ ἡμῶν Μετριότητι, ὅτι ὀφειλομένη μνησθῆναι αὐτὴν ἐν αὐταπαρνήσει καὶ δραμεῖν ὅπου «κρίσει πολλῶν ἐπισκόπων καὶ παρακληθεῖ μεγίστη ἐβιάζομεθα» μετατεθῆναι.

Ταῦτα δὴ πάντα, τὴν ὁμοθυμῶν δῆλον ὅτι καὶ ὁμόψυχον ἐκλογὴν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, τὴν αὐταπαρνήσει τῆς τῶν Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ὑψηλὴν ἐντολὴν τῶν μεγαθύμων καὶ φιλονόμου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν Ἀνακτοῦ, ὡς δειγμάτων περίτρανα τῆς ἐφ' ἡμῖν θεῖας εὐδοκίας ὑπολαβόντες, καὶ φύβῳ πολλῷ συνεχόμενοι μὴ «τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἀπειθήσωμεν», μὴ «τῇ διαταγῇ αὐτοῦ ἀνθεστηκότες κριμα ἑαυτοῖς ληψόμεθα», μὴ «τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ μακροθυμίας» δοῶμεν καταφρονεῖν, ἢ τὴν χάριν ἀθετεῖν, ὑπεκλίναμεν κεφαλὴν τῷ «Ποιμένι καὶ Ἐπισκόπῳ τῆς ψυχῆς ἡμῶν» καὶ τὴν μὲν τέως ὑπὸ τῆ πνευματικῆς ἡμῶν προστασίας τελοῦσαν ἀποστολικὴν καὶ σεπτὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀντιοχείων παρεθέμεθα «τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομησῆναι» τὰ πάντα, κανονικὴν δόντες παραίτησιν καὶ τὸ ποιμνιον παραδόντες τῇ προσοχῇ καὶ ἐπιστάσει τῶν ἐκεῖ σεβασμιῶν ἀρχιερέων, «τῷ δὲ πνεύματι δεδεμένοι» καὶ ὅλως τῷ θεῷ θελήματι παραδεδομένοι, ἵνα ἀγῆ ἡμᾶς καὶ κινή ὅπου καὶ ὅπως ἂν θέλῃ, ἡψόμεθα τῆς εἰς Ἱεροσόλυμα ἀγοῦσης.

Καὶ προέπεμπον ἡμᾶς ἐκεῖθεν κληρὸς ἄμα καὶ λαὸς ἐν δάκρυσι πένθους γνησίου καὶ λύπης ἀληθοῦς καὶ ὑπεδέχοντο ἡμᾶς ἐν ταῦθα πᾶσα ἡ Ἐκκλησία μετ' εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιμάτου, καὶ μολὶς ἀφικαμένους τῇ δευτέρᾳ καὶ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου ἐνεθρόνιζον

ἡμᾶς ἐπὶ τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν καὶ πατριαρ-
χικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιοτά-
της ἐν χερσὶ κοινῇ ὡς ἐπὶ πληρώσει θελήματος Θεοῦ.

Ταῦτα, Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε ἀδελ-
φεῖ, τὰ ἐφ' ἡμῖν περὶ δόξως ὠκονομημένα, καὶ ταῦτα,
κατὰ τὸ κεκρατῆκος ἱερὸν ἔθος, πρὸς ἐπίφρῳσιν καὶ
σύσφιγγιν τοῦ ἐν εἰρήνῃ συνδέσμου τῆς ἀγάπης ἀνά-
μέσον τῶν Ἐκκλησιῶν τῆ Ἑμετέρας Θειοτάτης Πανα-
γιώτατης ἐξηγγελόμενον διὰ τῶν ἐκθρονιστικῶν τούτων
πραγμάτων, ἐτι ἐξηπορκότες καὶ θάμβει συνεχόμε-
νοι. Καὶ ἐμπειστεύμεθα μὲν, θεῖα χάριτι, καὶ ἀνει-
λήφμεν, οἰκεία συγκρατήσῃ, τὴν βραδείαν καὶ ἀγω-
νωστάτων μεστὴν διακονίαν ἐν τῇ πνευματικῇ δικυ-
βερνοσί τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἀλλ' οὐδὲ κρύ-
πτομεν, οὐδὲ κρύψαι δυνάμεθα, ὅτι καὶ νῦν ἐτι περι-
σπάται ἡμᾶς ἡ μέριμνα, ἡ περὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἣν
ὄφρα ἡμεῖς καταλείπομεν, καὶ αὐτὴ λύπη ἐστὶν ἡμῖν με-
γάλη καὶ ἀδιέλπιτος ὁδὸν ἐπ' αὐτῇ ἐν τῇ καρδίᾳ
ἡμῶν. Διὰ ταῦτα, εἰ καὶ πεποιθήμεν, ὅτι τὰ πάντα
καθεὶ τῷ θεῷ ἔλεει ὁσίως καὶ εὐσεβῶς καὶ λυσιτελῶς
οἰκονομηθήσεται, κατὰ τὰ κρατούσα θέματα, ὅμως
μένοντι θερμῶς παρακαλοῦμεν καὶ τὴν Ἑμετέραν
Θειοτάτην Παναγιώτητα μὴ ἀμεριμνήσῃ τῆς Ἐκκλη-
σίας ἐκείνης τῆς γενομένης, ἀλλὰ καὶ ἔργοις καὶ λόγοις
καὶ ταῖς εὐχαῖς μάλιστα Αὐτῆς ταῖς πρὸς τὸν Μέγαν
Ἀρχιερέα καὶ Ἀρχιεπίσκοπον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
συναντιλαβέσθαι αὐτῆς, ὅπως ἂν ἐξέλθοι τῆς ὄφρα
ἀδελφῆς καὶ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερα ἢ
ὅτε ἡ ἡμῶν ἀσθένεια τὰ ἐκεῖ ὠκονομῇ. Οὐ μὲν
δ' ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Σιών, τῆς ἀρετῆς ἡμῖν ἐγκαγερισμένης, αἰ-
τούμεθα ἐνθέρμως τὴν ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ δεήσει
συναντιλήψιν καὶ συναρωγὴν τῆς Ἑμετέρας Θειοτά-
της Παναγιώτητος, ὅπως ἀγαθὰ λόγους τοῖς τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς κατ' εὐσεβείαν
διδασκαλίας δυνήσῃμεν καθοδηγῆσαι τὸν περιούσιον
τοῦ Κυρίου λαὸν εἰς νομὰς σωτηρίου καὶ ἐποικοδομή-
σωμεν ἐπὶ ταῖς θεμελίαις τῶν μακαρίων ἡμῶν προκα-
τόχων ἔργων μένον· οὐκ εἰς φθορὰν, ἀλλ' εἰς σωτη-
ρίαν τοῦ ἱεροῦ ἐκταύθου συστήματος, τῆς ἱερᾶς ἡμῶν
Ἀδελφότητος, τοῦ περιουσίου λαοῦ καὶ τῆς ὅλης
Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας.

Αὐτοὶ δ' ἡμεῖς ἐξ εὐγνώμονος καρδίας οὐ διαλεί-
ψομεν μείναν τῆς Ἑμετέρας Θειοτάτης Παναγιώτητος
ποιεῖσθαι ἐπὶ τε τοῦ Ζωηφόρου καὶ Θεοδέγμονος Τά-
φου, ἐπὶ τε τοῦ Θεοσημίτου Γολγοθᾶ καὶ πανταχοῦ
ἐν πάσῃ ἡμῶν προσευχῇ καὶ δεήσει, αἰτούμενοι παρὰ
τοῦ Κυρίου τὰ ἔτη Αὐτῆς ὅ,τι πλείστα, ὑγιεινὰ, εὐ-
φρόσυνα καὶ σωτήρια.

Ἐν τῇ ἀγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ, αὐγῆς Ἀπριλίου κ'.

τῆς λίαν περισπούδαστου ἡμῖν σεβασμίας Αὐτῆς Παναγιώτητος
ἀγαπητῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφῆς
καὶ διως πρῶτης

† Ὁ Ἱεροσολύμων ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΚΑΤ' ΑΥΤΗΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ*

Μίαν ἐτι περίπτωσιν ἀρροῶσαν εἰς τὴν ἀνά-
στασιν τοῦ Κυρίου δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν ἐν-
ταῦθα. Ὁ Θωμᾶς, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα δὲν ἦτο μετ'
αὐτῶν, ὅτε ὁ Κύριος ἐφανερώθη κατὰ πρώτην φοράν
εἰς τοὺς λοιποὺς μαθητάς. Μετὰ τὴν τοσοῦτο φοβερὰν
ἀπογοήτειαν, ἣν αἱ Ἀπόστολοι ἠσθάνθησαν κατὰ
τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου, ὁ Θωμᾶς φαίνεται ἀπο-
στέργων καὶ τὴν πειστικωτάτην πασῶν τῶν μαρτυ-
ριῶν περὶ τῆς ἀναστάσεως. Πρόσωπα, ἅτινα κλίσι-
στα ἐγίνωσκον οὗτος καὶ τῶν ὑποίων τὴν τε ἡμερίαν
τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ χαρακτήρος τὴν τιμιότητα
διὰ μακρὰς φιλικῆς καὶ καθημερινῆς πείρας ἀπὸ πολ-
λῶν ἐδοκίμασε, βεβαιούσιν αὐτὸν διὰ πασῶν τῶν δυ-
νατῶν ἀποδείξουν, ὅτι εἶδον τὸν ἀναστάντα διδασκα-
λον. Ὁ Θωμᾶς οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον λόγον δύναται νὰ
ἀντιτάξῃ αὐτοῖς, ἐν τούτοις κατηγορηματικῶς ἀρνεῖ-
ται νὰ πιστεῖσῃ εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν φίλων αὐτοῦ.
Καὶ εἰς αὐτοὺς δὲ τοὺς ἰδίους ὀφθαλμοὺς φαίνεται
ὅτι δὲν ἔχει διὰθεσιν νὰ δώσῃ πίστιν. Ὁ Θωμᾶς ζη-
τεῖ ὄχι μόνον νὰ ἐγγίσῃ τὰ μέλη τοῦ Θεοκνηρώπου,
ἀλλὰ καὶ νὰ βάλῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν τύπον τῶν
ἤλων πρὶν ἢ μετὰ πεποιθήσεως ἀποδεχθῆ τὸ γεγονός
τῆς ἀναστάσεως. Τὴν ἀπαίτησιν ταύτην τοῦ Θωμᾶ,
ἣν οὐδὲως δικαιολογεῖ ὁ ὀρθὸς λόγος, τὴν ἀνεξήγη-
τον ταύτην μετὰ τινος φαντασμοῦ ἐμμονὴν εἰς τὴν
δυσπιστίαν προέλαβεν ἐν τῇ ἀπειρῳ αὐτοῦ ἀγάπῃ ὁ
Ἰησοῦς Χριστός. Ἐπειδὴ ὁ Θωμᾶς δὲν ἤθελε νὰ πι-
στεύσῃ εἰς τὴν ἀνάστασιν, ἐὰν ἐξ αὐτῶν τῶν πραγ-
μάτων δὲν ἐξηναγκάζετο νὰ πιστεῖσῃ, ὁ Κύριος ἐν
τῇ ἀπειρῳ αὐτοῦ ἀγάπῃ καὶ μακροθυμίᾳ ἠνάγκασε
διὰ τῶν πραγμάτων τὸν ἕνα καὶ μόνον τούτων δὺς-
πιστον ἵνα πιστεῖσῃ.

Ἐμφανισθεὶς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν συναθροισμέ-
νων, ὄντος καὶ τοῦ Θωμᾶ μετ' αὐτῶν, ὁ Ἰησοῦς ἐκά-
λεσεν αὐτὸν παρ' ἐαυτοῦ καὶ εἶπε: «φέρε τὸν δάκτυ-
λόν σου ὅδε καὶ ἴδε τὰς χειράς μου· καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρά μου· καὶ μὴ γί-
νου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός». Ὁ τῶς ἀπιστῶν Θωμᾶς
ἀνέκραξε τότε: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου». Τὴν
ἀπιστίαν αὐτοῦ διεδέξατο ἐνθουσιῶδης πίστις, οὕτως
ὥστε καὶ οὗτος πλήρης χαρᾶς καὶ προθυμίας ἐγένετο
κοινωνὸς τῶν παθημάτων καὶ τοῦ θανάτου τῶν λοι-
πῶν μαθητῶν τοῦ ἀναστάντος. Ἦ πιστὸς λοιπὸν τοῦ
Θωμᾶ δύναται νὰ προσταθῆ ὡς τρανῆ τῆς ἀναστάσεως
μαρτυρία πρὸς πάντας τοὺς μὴ θέλοντας νὰ πιστεῦ-
σωσιν ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς ὁμολογίας τῶν λοιπῶν Ἀ-
ποστόλων τὸ παράδοξον καὶ ὑπερφυῆς γεγονός τῆς
ἀναστάσεως. Οἱ τούτοις δέον νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψει

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 76--80 τοῦ μετὰ χειρὸς τόμ. καὶ τέλους.

ὅτι ὁ Κύριος τούτου ἕνεκα ἀκριβῶς ἐπέτρεψε τῷ ἀπιστοῦντι Θωμᾷ τὴν ψηλαρητὴν ταύτην δοκιμὴν, ὅπως καταστήσῃ τὴν περὶ τῆς ἀναστάσεως μαρτυρίαν τοῦ μαθητοῦ τούτου μέχρι συντελείας τῶν αἰῶνων ἀναμφισβητήτως πιστευτὴν, ὡς ὁ ἴδιος ρητῶς λέγει «ὅτι ἐώρακάς με Θωμᾶ, πεπίστευκας, μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύοντες». Μακάριοι αἱ μυριάδες μυριάδων, αἵτινες μέχρι συντελείας τοῦ κόσμου πιστεύουσιν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν Ἀποστόλων μου καὶ τῆς Ἐκκλησίας μου, πιστεύουσιν εἰς ἑκείνον, ὃν οὐκ εἶδον.

ζ'] Ἡ συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς ἀναστάσεως τυγχάνει πειστικωτάτη. Ἐὰν αἱ ἐμφανίσεις τοῦ ἀναστάντος ἦσαν μόνον ἀπατηλαὶ εἰκόνας, τότε καὶ αἱ μεγάλα ἐπαγγελία, αἵτινες μετεδόθησαν διὰ τῶν μαθητῶν εἰς τοὺς πιστεύσαντας δὲν ἦν ἤτο βεβλῶως δυνατόν νὰ ἐκπληρωθῶσιν. Ἐν τούτοις τῆς ἐπαγγελίας ταύτας καὶ ὁ μᾶλλον δὲσπιστος καὶ ὁ μᾶλλον ἀκριβέλλων δύναται νὰ ἴδῃ πανηγυρικώτατα πραγματοποιούμενας ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ. Ὅτι ὁ ἀναστὰς ἐπαγγελιατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, τούτο ἐπραγματοποιήθη μετὰ τινος ἑβδομάδας. Δι' ὑπερρωῶν σημείων τῆς θείας αὐτοῦ δυνάμεως ὁ ἀναστὰς προστίθησιν εἰς τὴν μικρὴν ὁμάδα τῶν μαθητῶν αὐτοῦ χιλιάδας λαοῦ. Πάντες οὗτοι ἐβαπτίσθησαν, διότι ἀκράδαντον ἐμάρψωσαν πεποιθήσιν ὅτι ὁ σταυρωθεὶς ζῆ καὶ βραβλεύει ἐν τε τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐν τῇ δυνάμει τῆς πίστεως ταύτης ἀρειδῶς ἐκτιθέσιν ἑαυτοὺς εἰς διωγμούς καὶ βασάνους καθόσον πλείστας ὅσας ἔλαβον εὐκαιρίας ἵνα δοκιμάσωσι τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀναστάσεως καὶ ριζωθῆ οὕτως ἐν ἑαυτοῖς ἢ πρὸς τὸν ἀναστάντα πίστις, ἥτις πᾶσαν θυσίαν ἀπῆται παρ' αὐτῶν, συγγένει δὲ καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ζωὴν.

Τὴν ὁδὸν ταύτην ἀμέσως ἠκολούθησαν μυριάδες ἀνθρώπων καὶ μυριάδες ἐξ ἀπάντων τῶν μερῶν τῆς εὐρείας ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας προσήλθον εἰς τὸν χριστιανισμόν. Ἐκτοτε δὲ μετὰ δίδοται βλαμηδὸν ἢ ἀδιέλπιτος πεποίθησις περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ μετ' αὐτῆς ἀναποσπάτως συνδεόμενος χριστιανισμὸς.

Ἐὰν αἱ μεγάλα αὐτὰ συνέπειαι καὶ ἡ ἐπιρροὴ τῆς πεποιθήσεως περὶ τῆς ἀναστάσεως δὲν ὑπῆρχον ἐν τῷ κόσμῳ καθ' ἀπαντας τοὺς αἰῶνας καὶ ἐν ἡ χριστιανικῇ θρησκείᾳ δὲν παρίστατο πρὸ τῶν ὀρθολογῶν ἡμῶν ὡς δένδρον, οὕτινος σπόρος ὑπῆρξεν ἡ πεποίθησις περὶ τῆς ἀναστάσεως, βεβλῶως ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν καὶ νὰ προσαγγῆ καὶ ἀποδείξει τινὰς πρὸς τούτο. Τότε ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ: ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἐξέτελεσε τοιοῦτον ἔκτακτον ὄλωσ καὶ ὑπερρωῆς γεγονός ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄλωσ ἐκτάκτους ἔδει νὰ συνδέσῃ μετ' αὐτοῦ συνέπειαι καὶ ἐπενέργειαν ἐπὶ τοῦ κόσμου. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὐδὲν ἐκ τούτου προέκυψεν, τίς δύναται νὰ κρίνῃ ἐὰν τὸ λεγόμενον ὡς θεῖον ἔρ-

γον ὑπῆρξεν ἀληθὲς καὶ γνήσιον; Νῦν ὁμως ὅτε ἔχομεν πρὸ τῶν ὀρθολογῶν ἡμῶν τὸ δένδρον, ὅπερ ἠξήσῃ καὶ ἐμεγαλύνθη ἐκ τοῦ σπόρου τούτου, τούτο παρέχει ἡμῖν διὰ μόνῃς τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ τὴν ἐπίσημον πιστοποίησιν περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ εἰς τὴν γῆν πεσόντος κίρκου, ἐξ οὗ ἐβλάστησε.

Μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὸ ζήτημα, ὅπερ ἐθίξεν ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ χριστιανισμοῦ ὁ ἐθνικός φιλόσοφος Κέλσος. Διατί δηλαδὴ ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἐγένετο δημοσίῃ ὡς ἡ σταύρωσις αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατος; Εἰς τούτο ἀπαντῶμεν διὰ τῶν ἐξῆς: Ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου δὲν ἐγένετο δημοσίῃ, διότι τοιοῦτον ἦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἀδυνατεῖ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ ἀπειρος σοφία τοῦ Θεοῦ ἠθέλησε νὰ διατάξῃ τὸ γεγονός οὕτω καὶ οὐχὶ ἄλλως. Τούτο βεβλῶως δὲν ἐξαναγκάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀποδοχὴν τοῦ γεγονότος ἀλλ' ὁμως ὁ εὐσυνειδήτως σκεπτόμενος καὶ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ ἐπιθυμῶν οὐδῶως διὰ τὸ ἀνεξήγηστον τῶν θεῶν βουλῶν δικαιοῦται νὰ ἀπορρίψῃ τὰς μαρτυρίας, αἵτινες λίαν ἐπαρκεῖς εἰσὶν ὅπως ὁ ὀρθὸς λόγος ἀποδεχθῆ τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐπιτύχῃ τὴν σωτηρίαν καὶ αἰτινὴς εἰσι τοιοῦται ὥστε ὑποχρεοῦσιν αὐτὸν εἰς ἀποδοχὴν τοῦ γεγονότος τούτου. Ἄλλ' οὐχ' ἦπτον καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ προσεγγίσωμεν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν λόγον, ὅστις προῦκλάσε τὴν τοιαύτην βουλήν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἀνέστη δημοσίῃ καὶ δὲν ἐνεφανίσθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δι' ὃν δὲν κατέβη ἀπὸ τοῦ σταυροῦ κατὰ τὴν ἀξίωσιν τῶν Φαρισσαίων, φωνασκούντων καὶ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, καταβῆτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν αὐτῷ καὶ δι' ὃν δὲν παρουσιάζεται καὶ σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ κατὰ τὴν ἀξίωσιν τῶν χλευαστῶν δι' ἐκτάκτων καὶ ὑπερρωῶν θαυμάτων. Καὶ ἡ χάρις ἔχει ὅρα, αἵτινα ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου προνοεῖ δὲν θέλει νὰ ὑπερβῆ. Συγγένεις ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἡ χάρις ἀπαντᾷ βλαμῶν τινὰ ἀντιστάσεως, ἢν οὐδέποτε ζητεῖ νὰ ἐκβιάσῃ, ἵνα ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἦ καὶ ἔργον τῆς ἰδίας βουλήσεως.

Ἀνέλογος τῇ ἀναστάσει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ περίπτωσις ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἠλικῇ καταστάσει τοῦ Ἰουδαίου λαοῦ. Ὁ Ἰσραὴλ προωρίσθη ἵνα διὰ τῆς ἐπὶ αἰῶνας γινομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀγωγῆς ἀποβῆ λαὸς ἀποστόλων καὶ κηρύκων τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Καὶ σήμερον δὲ ἐτι τὰ τῆδε κακείσε διεσκορπισμένα λείψανα τοῦ λαοῦ τούτου δεκνύουσι σαρὰς τὰ ἔθνη τῆς μεγάλης ταύτης καὶ παγκοσμίου αὐτοῦ ἀποστολῆς. Πᾶσαι αἱ τῷ λαῷ τούτῳ περὶ δόξης καὶ μεγαλείου δοθεῖσαι προφητεῖαι δὲν ἦσαν μάστιγα καὶ κεναί, ἰδίως μάστιγα αἱ τῷ Ἰσραηλιτικῷ λαῷ δοθεῖσαι ἐπαγγελίαι διὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπὶ γῆς ἐλευσεως τοῦ Μεσσοῦ. Ἄλλ' ὁμως πᾶσαι ἐκείναι αἱ ἐπαγγελίαι τοῦ Ἰερωθᾶ, ὡς καὶ πᾶσαι αἱ περὶ προσκαίρου εὐδαιμονίας καὶ δόξης τοῦ Ἰσραὴλ ὑπο-

σχέσεις, ἐδόθησαν αὐτῷ ὑπὸ τύπον διαθήκης, τοῦτέστι τότε μόνον θὰ ἐξεπληροῦντο αἱ ἐπαγγελίαι αὐταὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅταν οὗτος θὰ ἐπραγματοποιεῖ τοὺς ὅρους ὅρ' οὓς ἐδόθησαν αὐτῷ αὐταί, ἐν ἐναντίῳ δὲ περιπτώσει θὰ ἐπῆρχετο ἐπ' αὐτοῦ ἡ κατάρχαι. Τοιοῦτός ἐστὶν ὁ χαρακτήρ πάσης τῆς παλαιᾶς Διαθήκης, ἥτις διὰ τὸν τοιοῦτον αὐτῆς χαρακτήρα καλεῖται καὶ Διαθήκη. Ἐνθὲν δὲ τὴν κατακλιθεὶς πασῶν τῶν ἐπαγγελιῶν ἀποτελοῦσιν αἱ περὶ τῶν χρόνων τῆς ἐλευσέως τοῦ Μεσσοῦ, κατ' αὐτοὺς ἀκριβῶς ὁ Ἰσραὴλ πράττει πᾶν ὅ,τι ἀντικρως ἀντιτάσσεται εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, εἰς πραγματοποιήσιν τῆς γενομένης μετ' αὐτοῦ διαθήκης. Ὁ ἰουδαϊκὸς λαὸς ἀσεβῶς ἀπώθει καὶ ἀποστέρει τὸν ἐμπροσθέντα Σωτῆρα, ὅστις ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ταπεινότητι λίαν φανερῶς ἀπεκάλυψεν αὐτῷ τὴν θεῖαν αὐτοῦ δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν. Ὀλίγιστοι μόνον ἐν αὐτῷ ἐβρέθησαν περσεκωσμένοι εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἐκείνο ἔργον. Ὁ λαὸς ὡς ἔθνος οὐ μόνον οὐδῶλως ἀπεδείχθη τὸν Σωτῆρα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ προδοτικῶς καὶ ἀσπλάγγχως ἀπέκτεινεν αὐτὸν, ἀρρώτως ἐφώνησε αὐτὸ αἷμα αὐτοῦ ἐρ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν». Ἐκὼς ὁ Ἰησοῦς ἐνεργαζέτο ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τούτου, οὐ αἱ χεῖρες ἦσαν πλήρεις αἱμάτων, τοῦτο εἰς οὐδὲν ἄλλο θὰ συνετέλεε ἢ μόνον ἐς στηλίτευσιν τῶν ἀποκατείναντων τὸν Ἰησοῦν Φαρισαίων καὶ τοῦ αἰμοχρῶδους ὄχλου καὶ εἰς ἐπίτασιν τῆς ἐπ' αὐτοῦ πεσοῦσης κατάρχαις, οὐδῶλως δὲ θὰ ἀπειργάζετο τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν, ἐνθὲν ἡ παρελεύσις χρόνου παρεῖχεν ἐλπίδα εὐλικρινεστέρως αὐτῶν ἐπιστροφῆς. Βεβχίως ἐάν ὁ Ἰησοῦς ἀνίστατο δημοσίῃ ἡ κατῆρχετο ἀπὸ τοῦ σταυροῦ ἐνώπιον πάντων, οἱ ἔχθροί αὐτοῦ θὰ ἐξηναγκάζοντο νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως καὶ τὴν ὑπερφυσικὴν τοῦ σταυρωθέντος δύναμιν, ἀλλ' ἢ ἀπλῶς φυσικῆ οὕτως εἶπεν πίστις αὐτῆ οὐδεμίαν θὰ εἶχεν ἀξίαν, θὰ ἦτο ἡ πίστις τῶν ἐκπεποκωτότων ἀγγέλων, διότι καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίττουσι. Διὰ πάντας τοὺς ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἀξίους τῆς σωτηρίας ὄντας, ἡ βραδύτερον τοιοῦτους καταστάντας, τὰ θυμῶματα τῶν Ἀποστόλων καὶ ἡ μαρτυρία αὐτῶν περὶ τῆς ἀναστάσεως ἦσαν ἐπαρκῆ. Ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ χορηγεῖ ἡμῖν πάντοτε ἐπαρκῆ μέσα ὅπως πιστεῦσάμεν, χωρὶς ὅμως νὰ ἐκβιάζῃ τὴν πίστιν ἡμῶν διότι ἐκεῖναι μόνον ἡ πίστις εἶναι ἀξιόμισθος, ἥτις δὲν ἐπιβάλλεται καὶ ἢν ἐνδεχομένη κακῇ θέλησιν δύναται νὰ ἀποκρούσῃ. Τοιοῦτός ἐστὶν ὁ χριστιανισμὸς· εἶναι μὲν ὡς δύναμιν ἐν φωτισμῷ καὶ καθοδηγήσει εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, ἀλλ' εἶναι δι' ἐκείνους οἵτινες θέλουσι νὰ ἴδωσιν αὐτὸ καὶ καθοδηγηθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ διὰ τοὺς στερομένους τοιαύτης θελήσεως.

κ] Ὡς ἐτέρην ἔνστασιν κατὰ τῆς ἀναστάσεως ἠδύνατό τις νὰ προτείνῃ καὶ τὸ ἐξῆς: Πῶς οἱ φρουροὶ τοῦ τάφου οἱ ἰδίους αὐτῶν ὀφθαλμοῖς ἰδόντες τὸν ὑπερφυσικὸν τρόπον τοῦ γεγονότος, οἱ ἐξαγγελιαντες

πρῶτοι τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, νὰ περσετήσωσιν αὐτὴν ἀκολουθῶς ὡς ψεῦδος; Βεβχίως ὅθ' ἐδίσταζον νὰ πράξωσιν τοῦτο μετὰ τὴν ἐντύπωσιν, ἢν ἠσθάνθησαν κατὰ τὴν ἀνάστασιν. Ὅθ' ἐσκέπτοντο βεβχίως πόσον ὅθ' ἦτο ἐπικίνδυνον δι' αὐτοὺς νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς τὴν ὄργην τοῦ ἀναστάντος. Πρὸς τοῦτους σημειωτέον καὶ τοῦτο, πῶς δηλαδὴ οἱ ἔχθροί τοῦ Ἰησοῦ, οἵτινες ἀπ' εὐθείας ὑπ' αὐτῶν τῶν αὐτοπτῶν μαρτυρῶν τῆς ἀναστάσεως, τῶν φρουρῶν δηλαδὴ τοῦ τάφου, θὰ ἦσαν πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν, ἤθελον τολμήσει νὰ ἐπιδειξώμεθα τοιαύτην πρὸς τὸ θεῖον γεγονός τῆς ἀναστάσεως ἀσέβειαν;

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶμεν: ὅσον ἀφορᾷ πρῶτον εἰς τοὺς φύλακας τοῦ τάφου, τοὺς ρωμαίους στρατιώτας, δι' αὐτοὺς, ἀνθρώπους βραβχίους καὶ χυδαίους τὸ γεγονός ἐλαχίστην εἶχε σημασίαν· διότι πρῶτον οὗτο δυσχερῶς ἐνόησαν τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου καὶ δὲν ἠδύνατο ἐπομένως νὰ ἀντιληθῶσι ποῖαν θρησκευτικὴν σημασίαν εἶχε τὸ πρᾶγμα καὶ διότι εἶτα ἕνεκα τῆς ἀγροικίας καὶ ἀμαθείας αὐτῶν οὐδῶλως ἠδύνατο νὰ προσκολληθῇ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν ὑπὲρ τοιαύτης φύσεως γεγονότος. Ἄλλως τε οἱ στρατιῶται οὗτοι ὡς ἔθνηοι καὶ δεισιδαίμονες, τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ βεβχίως ὅθ' ἐξέλαθον ὡς ἀπλοῦν φάντασμα ἀνάξιον πολλῆς προσοχῆς.

θ] Οἱ ἔχθροί τοῦ χριστιανισμοῦ ἀγωνίζονται προσέτι νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι οἱ ἱεροὶ εὐαγγελισταὶ ἀρηγοῦμεν τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως διαφωνοῦσιν ἐν πολλοῖς. Ἐν τούτοις ἀκριβέστερον ἐξεταζόμενου τοῦ πράγματος, ἀπαντᾷ μὲν διαφορὰ τις περὶ τὴν ἀρίθμησιν, ἀλλὰ οὐχὶ καὶ διαφωνία. Ὁ εἰς ἀρηγεῖται διὰ βραχέων, ἐνθὲν ὁ ἕτερος διεξοδικώτερον, ὁ εἰς περσελεύει ὅ,τι ὁ ἕτερος ἀρηγεῖται καὶ πάντῃ ἀπλῶς, οὐδεὶς ὅμως ἐκτίθησι πάσης τῆς ἐμφανίσεως ἀκριβῶς καὶ κατὰ τάξιν, ἐν τούτῳ δὲ καὶ μόνῳ ἐγκριτεῖται πᾶσα ἡ διαφορὰ αὐτῶν. Ἐν τούτοις ἡ διαφορὰ αὐτῆ μακρὰν τοῦ νὰ παραβλάψῃ τὴν ἀξιοπιστίαν τῶν ἱερῶν εὐαγγελιστῶν, ἐπιβεβχίαι τοῦναντίον ταύτην. Ἡ διαφορὰ αὐτῆ δεικνύσιν ἡμῖν τρανῶς ὅτι οἱ ἱεροὶ εὐαγγελισταὶ ἤμισα ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ στηρίξωσι τὴν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος πίστιν τῶν πρώτων χριστιανῶν, ἥτις βεβχίαι καὶ ἀκλόνητος οὖσα, δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοιαύτης προσπαθείας. Ἐνθὲν οἱ ἱεροὶ Ἀπόστολοι ἐνώπιον τῶν ἀρχιδόντων εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος πιστεύοντων συγχρόνων αὐτῶν ὕψιστη ἀπλότητι καὶ ἐναργεῖ δι' ὀλίγων χαρακτηριστικωτάτων λόγων ζωγραφουσι τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως, ἀμελοῦσι νὰ ἐκθέσωσιν ἐν ἐκτάσει καὶ ἀκριβεῖ τῆς διαφύσεως αὐτοῦ λεπτομερείας, ὡς ἰδίους εἶδον ὀφθαλμοῖς ἢ ἀμείως ἐγνώρισαν.

Αἱ διαφοραὶ αὐταὶ εἰσι σύνμα πιστικωτάτη ἀπόδειξις τῆς εὐλικρινείας καὶ ἐπομένως τῆς ἀξιοπιστίας τῶν εὐαγγελιστῶν. Ἐκὼς οἱ ἱεροὶ εὐαγγελισταὶ ἦσαν ἦσαν ἐλικρινεῖς, ὅθ' ἠγωνίζοντο νὰ καταρτίσω-

σι πλήρη συμφωνία μεταξύ αὐτῶν ἐν τῇ διηγήσει οὕτω σπουδαίου γεγονότος, ὅπως προλήθωσιν πᾶσαν τυχόν ὑπόνοιαν τῶν ἐναντιῶν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ πᾶσαν ἔνστασιν ἀπορώσων εἰς τὴν διαφορὰν ταύτην τῆς ἀφηγήσεως αὐτῶν. Οἷδεῖς ὅμως τῶν εὐαγγελιστῶν ἐθεώρησεν ὅτι ἐπιβάλλεται αὐτῷ ἕνα διὰ τῆς ἀφηγήσεως αὐτοῦ ἰδίᾳ ἐδραϊώσῃ τὴν πίστιν εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ, καθότι τὸ μέγα τοῦτο καὶ ὑπερφύεις γεγονὸς ἀπετέλει δι' αὐτοῦ τὴν ἀλόγητον βῆσιν τοῦ χριστιανισμοῦ, ἣ δὲ εἰς αὐτὸ πίστις τῶν χριστιανῶν ἤθελεν εἰσθαι μέχρι συντελείας τῶν αἰῶνων ἀκράδαντος καὶ ἀνευ τῆς ἀφηγήσεως αὐτῶν.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ
ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 7 τῆς 30 Δεκεμβρίου τοῦ 1887 φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» εἶχε δημοσιευθῆ ἔκθεσις ἀναφερομένη εἰς τὰς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης γενομένης ἐργασίας ἀπορώσας εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν περιουσιῶν τινῶν ἀποβιωσάντων ἀρχιερέων. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἢ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῇ ἐγκολούθησε τὸ ἔργον αὐτῆς ἐκκαθάρισσα διαφόρων ἀποβιωσάντων ἀρχιερέων περιουσίας, θεωρεῖ δὲ ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» καθῆκον αὐτῆς, ἵνα, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἱκανὸς παρήλθε χρόνος, παρέσχη περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου πληροφορίας τινὰς πρὸς διακρίτως. Μολονότι πολλὰς ἐσημειώθη κατὰ τίναν τρόπον γίνεταί ἡ ἐκκαθάρισις καὶ ἡ διαίτησις τῶν περιουσιῶν τῶν ἀποβιωσάντων ἀγίων ἀρχιερέων, ἐδημοσιεύθησαν δὲ οὐχ ἀπαξ καὶ τὰ σχετικὰ τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν τοῦ Πατριαρχείου ἀρχαί, οὐχ ἦσαν πρὸ πάσης ἄλλης πληροφορίας καθῆκον θεωροῦμεν νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι κατὰ τὸ 10 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἀρχιερέων κεραλαίου τοῦ Κανονισμοῦ, μὴ ἐπιτρεπομένου τοῖς ἀγίοις ἀρχιερεῦσι τοῦ ποιεῖσθαι διαθήκας ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν περιουσίας, μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ἐνὸς ἐκ τῶν ἀγίων ἀρχιερέων, ἐξαιρουμένων ἐκ τῆς περιουσίας τῶν εἰς κηδεῖαν, μνημόσυνα καὶ ψυχικὰ δαπανῶν, ἢ λοιπὴ κινητὴ καὶ ἀκίνητος περιουσία μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν, προνομιοῦχων τε καὶ μὴ, διαιρεῖται εἰς τρία ἴσα μέρη, ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀνήκει εἰς τὸν οἰκουμηνικὸν Ἐθρὸνον, τὸ ἕτερον εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος καὶ τὸ τρίτον εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ἣν κατέχειν ὁ ἀποθανὼν ἀρχιερεὺς.

Μετὰ τὰς πληροφορίας ταύτας, ἄς ἐκτενέστερον δύναται νὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ μνησθέντι φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» συνεχίζοντες τὰς τότε δοθείσας πληροφορίας σημειοῦμεν τὰ ἑξῆς:

Ἐκ τῶν τότε σημειωθείσων ὡς ἀνεκκαθαρίστων

ἡ ἐκπερῶν περιουσιῶν ἐξεκκαθαρίσθησαν ὀριστικῶς αἱ ἑξῆς:

α] Περιουσία Προύτης Νικητόμου: Τῆς περιουσίας ταύτης μετὰ τὴν γενομένην ἐκκαθάρισιν αὐτῆς τὸ μὲν ἐνεργητικὸν προερχόμενον ἐξ εὐρεθέντων ἐν τῇ περιουσίᾳ χρημάτων, ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἀρχιερατικῶν, βιβλίων καὶ τῶν ἄλλων πραγμάτων καὶ σκευῶν τοῦ μακαρίτου καὶ ἐξ εἰσπραχθέντων καθυστερημάτων ἐκ τῆς ἐπαρχίας, ἀνήλθον εἰς γρόσια 105, 986, 20 τὸ δὲ παθητικόν, ἦτοι χρέη τοῦ μακαρίτου προνομιοῦχ' τε καὶ μὴ, συνεποσώθη εἰς 36,350 γρόσια. Τοῦ περισσεύματος τῆς περιουσίας ταύτης ἀνιόντος εἰς γρόσια 69, 396, 20 τὸ τρίτον περιήλθεν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἐθνικοῦ Ταμείου τῶν δύο ἐτέρων τρίτων διατεθέντων ἐπίσης κατὰ τὸν νόμον.

β] Περιουσία Ἰκονίου Ἀγαθῆγγέλλου: Τῆς περιουσίας ταύτης τὸ ἐνεργητικὸν ἀνήλθεν εἰς γρόσια 17, 747, τὸ δὲ παθητικόν συνεποσώθη εἰς 12,033. Τὸ περισσεύμα τῆς περιουσίας ταύτης ἀνερχόμενον εἰς 714 γρόσια θέλει προστεθῆ εἰς 2,000 γρ. ἀτινά εἰσι προῖον ἐνοικίων κτημάτων τοῦ μακαρίτου ἐν Μεθόμνῃ, ἔνθα ἄλλοτε διετελέσεν ἀρχιερεὺς καὶ εἰς τὴν ἀξίαν τῶν κτημάτων τούτων, ὅταν ταῦτα πωληθῶσιν ἐκ τοῦ ὅλου δὲ ποσοῦ τοῦ προκύψοντος ἐκ τῶν τριῶν τούτων κονδυλίων, ἀπὸ ἐξαιρηθῶσι 24,415 γρ. πληρωθησόμενα εἰς χρέη τοῦ μακαρίτου, τὸ περισσεῦσον ποσὸν διανεμηθήσεται εἰς τρία ἴσα μέρη κατὰ τὸν νόμον. Σημειωτέον ἐν τούτοις ὅτι πρὸς ἀγορὰν τῶν ἐν Μεθόμνῃ κτημάτων τοῦ μακαρίτου ἐπαρουσιάσθη ἀγοραστῆς προσενηγῶν 35,000 γροσίων, ἀλλ' ὅτι ἡ ἀγορὰ προσέκυψε τῶς ἑνεκα τῆς δυστροπίας τοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν κληρονόμων ἦτοι τῶν συγγενῶν τοῦ μακαρίτου.

γ] Περιουσία ἐπισκόπου Κρητοῦ Νεοφύτου: Ἐκτός τινων ὁμολόγων, ὧν ἡ εἰσπραξις δὲν ἐπιτεύχθη μέχρι τοῦδε, τὰ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν εἰσπραχθέντα χρήματα ἀνήλθον εἰς 22,280 γρόσια. Τὸ ποσὸν τοῦτο δηλώσει τοῦ μακαρίτου ἀποράσει δὲ ἐκκλησιαστικῇ, διετέθη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

1] Τῇ ἐν Καλλιμασιᾷ τῆς Χίου Ἱερᾶ Μονῇ γρόσια 5,400.

2] Τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς καταστήμασιν Ἀλατσάτων, πατρίδος τοῦ μακαρίτου γρ. 10,800.

3] Τῷ κληρικῷ γηροκομείῳ, Ἱερατικῇ Σχολῇ καὶ Δημοτικῇ Σχολῇ Φαναρίου 6,080 γρόσια.

ἦτοι τὸ ὅλον γρόσια 22,280

δ] Περιουσία Ἐλασσῶνος Κυρίλλου: Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς περιουσίας ταύτης συνεποσώθη εἰς γρόσια 279,885, τὸ δὲ παθητικὸν εἰς 52,982 γρ. Τὸ προκύψαν περισσεύμα ἦτοι 226,903 γρ. διανεμήθη κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς εἰς τρία ἴσα μέρη, τοῦ ἐνὸς τρίτου εἰσελθόντος εἰς τὸ ἐθνικὸν Ταμεῖον. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι τὸ παθητικὸν τῶν 52,982 γροσίων δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἐκ πληρωμῆς εἰς δαπάνας κηδεῖας,

μνημοσύνων, ψυχικῶν, μεταφορᾶς τῆς περιουσίας καὶ ἄλλων τοιούτων, ἀλλὰ καὶ ἐκ διακοσίων δέκα λιρῶν ἀποτιθεῖσθαι τῇ ἐν Χάλκῃ Θεολογικῇ Σχολῇ διὰ δύο ἱεροσπουδαστὰς συμπληρώσαντας μὲν ἐν αὐτῇ ὑπὸ τῆν ἐγγύθησιν τοῦ μακαρίου τὰς σπουδὰς αὐτῶν, μήπω δὲ ἱερωθέντας.

ε] Περιουσία Μητροπολίτου Γρεβενῶν Κυρίλλου. Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς περιουσίας ταύτης ἀνήλθεν εἰς γρ. 200,243, τὸ δὲ πηλικτικὸν εἰς 37,940. Τὸ τοιοῦτοτρόπως προκῆν περιουσιακῶν ἀνῶν εἰς 162,203 διηρέθη κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς εἰς τρία ἴσα μέρη, ὧν τὸ τῷ Πατριαρχεῖῳ ἀνήκον συμποσούμενον εἰς 54,101 διετέθη ἀποφάσει τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, εἰς ἀγορὰν τῶν ἀπέναντι τοῦ Πατριαρχείου οἰκοπέδων, ἅτινα ὡς γνωστὸν, μετεβλήθησαν εἰς κήπους τῶν Πατριαρχείων.

ς] Περιουσία ἐπισκόπου Λέρνης Δανιὴλ: Ἐνεργητικὸν ἀνελθὼν εἰς γρ. 8,664 ἔτινα ἤρκεσαν εἰς ἀπόμισιν τῶν προνομιούχων χρεῶν μόνον.

ζ] Περιουσία πρῶην προέδρου Πολυκῆς Γερσίου: Ἐνεργητικὸν συμποσούμενον εἰς γρ. 8,146, ποσόν, ὅπερ διετέθη εἰς ἀπόμισιν τῶν χρεῶν τοῦ μακαρίου πέντων.

η] Περιουσία Ἡρακλείας Γρηγορίου καὶ Ἀμυσεῖας Σωφρονίου: Αἱ περιουσίαι αὗται ἐξεκαθάρσθησαν μὲν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὸ συνταχθὲν καταστατικὸν ὑπεβλήθη τῇ Ἐκτῇ Συνόδῳ ἑπειδὴ ὅμως παραπεμφθὲν κατὰ τὴν τάξιν εἰς τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον πρὸς ἐπιχώρωσιν δὲν ἐλήφθη εἰσέτι ὑπ' ὄψει, αἱ σχετικαὶ εἰς τὰς περιουσίας ταύτας πληροφοριαὶ δημοσιευθήσονται μετὰ τὴν ὑπό τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀνάγκωσιν καὶ ἐπιχώρωσιν τοῦ καταστατικῆς τούτου.

Καὶ αὗται μὲν εἰσιν αἱ ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1887 ὀριστικῶς ἐκκαθαρισθεῖσαι περιουσίαι, ὑπολείπεται δὲ ἡ ἐκκαθάρισις τῶν ἐξῆς περιουσιῶν:

α] Περιουσία περιελθούσαι ἡδὴ εἰς χεῖρας τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐρῶν αὐτὴ ἀπὸ μικροῦ χρόνου ἐργάζεται.

Περιουσία τοῦ αἰθίου Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Δ' τοῦ ἀπὸ Δέρων. Μαλονότι τὸ πλείστον τῆς ἀπικουμένης ἐργασίας ἐγένετο ἡδὴ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν τούτοις ἡ περιουσία αὕτη ἔμεινε τῶς ἀνεκαθαρίστος ἕνεκα καθυστερήσεως πατριαρχικῶν ἐπιχορηγήσεων ὀφειλομένων τῇ περιουσίᾳ ταύτῃ ὑπὸ τε ἀρχιερέων καὶ ὑπὸ τινῶν ἱερῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησιῶν.

Περιουσία Στραωνίτης Ἀγαθαγγέλου

» Χηλκιδῶνος Κελλινίκου

» Νικαίας Σωφρονίου

» Ἰκονίου Ἀμβροσίου καὶ

» Λήμων Ἰωακείμ.

Ἐπὶ πᾶσιν τούτων τῶν περιουσιῶν μετὰ τὴν ὀριστικὴν αὐτῶν ἐκκαθάρισιν, ἧτις δὲν θέλει βραδύνει ἐπὶ πολὺν χρόνον, θέλομεν περᾶσαι τὰς δεύσας πληροφορίας.

β] Μήπω εἰς χεῖρας τῆς Ἐπιτροπῆς περιελθούσαι: Πρῶην Σεργίου καὶ Κοζῆνης Εὐγενίου Βάρνης Γρηγορίου Ἐπισκόπου πρῶην Νικοπόλεως Γενναδίου Πρῶην Ἱεροσιταίας Γρηγορίου καὶ Πέτρως Μελετίου.

Ἡ δικαίτησις τῶν τελευταίων τούτων δύο περιουσιῶν ἕνεκα λόγων ἐκκλησιαστικῶν ἀνετέθη ἀρμοδίως τῷ σεβασμ. Μητροπολίτῳ Κρήτης. κ. Τιμοθέῳ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Τὸ ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ παρ' ἡμῖν λογιῶ καὶ μουσικολόγου κ. Γ. Παπαδοπούλου πρὸ πολλοῦ ἀγγελθὲν πόνημα ἐξεδόθη τελευταῖον εἰς φῶς τυπωθὲν ἐν Ἀθήναις μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς φιλοκαλίας. Ὁ συγγραφεὺς ἔδωτο εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ τὸν μετρίφροντα τίτλον «Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς» κυρίως δὲ ἀποτελεῖ τούτο πλήρη καὶ σπουδαῖαν μελέτην ἱστορικὴν, μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας καὶ πολλοῦ τοῦ κύρους διαφωτίζουσαν πλείστα ὅσα ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τοῦ τιμιωτάτου τούτου κληροδοτήματος τῶν πατέρων ἡμῶν. Λίαν ἐνδιαφέρουσαι ἐπίσης τυγχάνουσι καὶ ἐν τῷ ἀξιολόγῳ τούτῳ πόνηματι ἐγκατεσπαρμέναι βιογραφικαὶ σημειώσεις τῶν διαφόρων ἀξματογράφων, ὕμνογράφων, μουσικῶν καὶ μουσικολόγων, οὓς ὁ φιλιώτωρ συγγραφεὺς ἐξάγει λίαν ἐπιτυχῶς ἐκ τοῦ σκότους τῆς λήθης εἰς τὸ φῶς τῆς ἱστορίας. Τὸ συμπέρασμα ἰδίως τοῦ ὅλου συγγραμματος, ὅτι δηλαδὴ εἶναι ἀδύνατος ἡ ὑπὸ τινῶν ζητούμενη ἀντικατάστασις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς διὰ τῆς τετραφώνου εὐρωπαϊκῆς, δι' ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταμάχητων ἐπιστημονικῶν λόγων καὶ ἐπιχειρημάτων πειστικωτάτα ἀποδεικνύει ὁ συγγραφεὺς, εὐκαίρων ἀμα εὐρίσκων περίστασιν ἔνα μετ' εὐχλωττικῆς ζωηρᾶς ὑπεραμύνηται τοῦ τιμαλφεστάτου ἡμῶν ἐθνικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ κειμηλίου, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ παραστήσῃ ταύτην ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ἐξόχῳ ἀξίᾳ. Τὸ σύγγραμμα τοῦ κ. Γ. Παπαδοπούλου οὐ μόνον μεγάλως ἐξέτιμήθη ὑπὸ τῆς δημοσιογραφίας, τῆς τε ἡμετέρας καὶ τῆς ξένης, σπουδαῖα ἀφιερωσάσης ἀθροα εἰς ἐπικρίσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῷ δημοσίῳ, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τῷ κλήρῳ καὶ παρὰ τοῖς φιλομούσοις ἐκ τῶν ὁμογενῶν εὐμενεστάτης ἔτυχεν ὑποδοχῆς καὶ πύρρονος ὑποστηρίξεως ἀναλόγου τῆς ἀξίας αὐτοῦ. Ἐρ' ὃ συγχαίροντες καὶ ἡμεῖς τῷ κ. Γ. Παπαδοπούλῳ, συνστάτῳ ἐκθῶμως τὸ πόνημα αὐτοῦ εἰς πάντα τοὺς φιλομούσους καὶ φιλιώτας, καθύστεν τοιαῦτα ἔργα τυγχάνουσι ἀξία πάσης ὑποστηρίξεως, ἧτις ἐνθαρρύνει τοὺς φιλοπόνους ἐργαζομένους εἰς σύνταξιν καὶ ἄλλων ὁμοίας σπουδαιότητος, ὧν ἀπόλυτον ἔχει ἀνάγκην ἡ πενιχρὰ ἡμῶν νεωτέρη φιλολογία.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 17 ΜΑΪΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 12.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
+ Ο Σισανίου 'Αθανάσιος (πρόεδρος)	καθ' ὄλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετρίτια ἀργυρᾶ
'Αρχιγρ. 'Ι. Συνόδ. Κωνστ. 'Αλεξανδρίδης	διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδοσκακλούς
N. A. Νικολαΐδης (ταμίης)	ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκῳ χρυσᾷ
'Ιωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)	ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.
'Αλκιβιάδης Μαυράκης.	'Η συνδρομὴ προκαταβάλλεται
'Αρχισυντάκτης Γεράσ. Δωριζας.	Ἀτὶ συνδρομᾷ ἄργοντα τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου.

Διὰ πᾶσαν ἀφῆσιν ἀφορώσαν εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Αληθεῖαν ἀπευθυνόντες: «Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. 'Αθανασίῳ Πρόεδρῳ τῆς τῆν 'Εκκλησιαστικῆν 'Αληθεῖαν διευθυνοῦσας 'Επιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὕλικῆς διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας καὶ τὴν υπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Εκκλησιαστικὰ χρονικά — Μελετᾶται ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ἢ ἠθικῆς πρὸ τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ — Ὁ βίος τοῦ 'Ιησοῦ καὶ ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη (συνέχεια) — Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον 'ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

'Επὶ τῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἡμῶν ἀρῖζει τῆς Α. Α. Ὑψ. τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Ρωσίας Γεωργίου, δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ αυτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσιῶν, ἐπιτροπῇ διορισθεῖσα ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀποτελουμένη δὲ ἐκ τῶν σεβασμ. ἁγίων Συνοδικῶν 'Ηρακλείας καὶ Σισανίου, μετὰ τοῦ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ καθηγητοῦ τῆς ρωσικῆς γλώσσης πανοσιολογ. ἀρχιμ. κ. 'Αποστόλου Χριστοδοῦλου μετέβη χθὲς παρὰ τῇ Α. Ὑψηλότητι, ἐπὶ τοῦ θωρηκτοῦ «Κορνίλωφ», ὡπὸς ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος προσενέγκη τὰς ἐπὶ τῇ ἀρῖζει αὐτοῦ εὐχὰς αὐτῆς καὶ πατριαρχικὰς εὐλογίας.

— 'Επὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ 'Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἀγόντων τὴν ἐπέτειον αὐτῶν ἑορτῆν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου 'Αθηνῶν καὶ προέδρου τῆς 'Ι. Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, τοῦ σεβ. Γέροντος ἁγίου 'Ηρακλείας καὶ τῶν σεβασμ. Δράμας καὶ Σηλυβρίας, ἢ Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τῷ μὲν σεβασμ. Μητροπολίτῃ 'Αθηνῶν συνεχάρη δι' ἐπιστολῆς, τοῖς δὲ ἁγίοις συνοδικαῖς διὰ τοῦ πανοσιολ. Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Κωνσταντίου.

— 'Αρτίκο εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὁ ἐντολῇ ἐκκλησιαστικῇ προσκληθεὶς πανιερ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. 'Ιωακείμ.

— Μέλος τῆς 'Εφορείας τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολο-

γικῆς Σχολῆς διορίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ σεβασμ. Μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Δωρόθεος εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἄλλοτε τοιοῦτου πανιερωτάτου Μητροπολίτου πρ. Μογλεῶν κ. Καλλιπικού.

— 'Η πρὸς σύνταξιν δικονομίας, μελλούσης νὰ ἰσχύῃ ἐν τε τοῖς πατριαρχικοῖς καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἐν γένει δικαστηρίοις, διορισθεῖσα ὑπὸ τῶν δύο διοικητικῶν τῆς 'Εκκλησίας Σωμάτων 'Επιτροπῇ, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν σεβασμ. ἁγίων Συνοδικῶν 'Ηρακλείας, Δέρκων καὶ Σισανίου καὶ τῶν κκ. Δημητράκη ἐφένδῃ Γενίδου καὶ Ξ. Ζωγράφου, εἶχε διορίσει ὑποεπιτροπῇ, ἐντολῆν ἔχουσαν νὰ καταρτίσῃ σχέδιον δικονομίας, ὡπερ ὑποβλήθῃ τῇ 'Επιτροπῇ καὶ μελετηθῇ ὑπ' αὐτῆς νὰ ὑποβληθῇ εἰτα εἰς τὰ δύο Σώματα πρὸς συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν. Τῆς ὑποεπιτροπῆς ταύτης συμπληρωσάσης τὸ ἔργον αὐτῆς καὶ καταρτισάσης τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σχέδιον, ἡ περαιτέρω ἐπ' αὐτοῦ ἐργασία γενήσεται λίαν προσεχῶς.

— Ὑποβληθέντος τῇ 'Εκκλησιαστικῇ 'Επιτροπῇ πονήματος πραγματευομένου περὶ μνηστείας, φιλοπονηθέντος δὲ παρὰ τοῦ γνωστοῦ λογιῶν καὶ φιλοπόνου κ. Μελισσηνοῦ Χριστοδοῦλου, διδάκτορος τὰ νομικὰ, ἡ 'Εκκλησιαστικὴ 'Επιτροπῇ ἀνέθετο τῷ πανοσιολογ. ἀρχιμηνδρίτῃ καὶ ἀρχιγραμματεῖ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου κ. Κωνσταντίνῳ 'Αλεξανδρίδῃ καὶ τῷ 'Ιερολογ. κ. Γερσάκιῳ Τανταλίδῃ, γραμματεῖ τῆς Μεγάλῃς Πρωτοσυγκέλλου καὶ τοῦ 'Εκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, οἵτινες ἀμφοτέρω εἰσι μέλη αὐτῆς, ἵνα μελετήσαντες τὸ ἔργον ὑποβῶσι τὴν ἐπ' αὐτοῦ κρίσιν αὐτῶν.

— 'Εργάξμεν ἐν προηγουμένῳ τῆς «'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας» φύλλῳ ὅτι ἡ 'Επιτροπῇ τῆς ἐν 'Αγίῳ Ὁρει ἱερᾶς Μονῆς τοῦ 'Εσφιγμένου ὑπερβαίνουσα τὰ

δικαιώματα της δικαιοδοσίας αυτής, είχε προβή εις έκνομον πώλησιν κελλίου ἀνίκοντος τῆ Ἱερᾶ Μονῆ καὶ ὅτι ἡ ἱερὰ Κοινότης ἀποδοκιμάσασα τὴν παρόνομον πρᾶξιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀνεκρινώσασα τὸ πρᾶγμα τῆ Ἐκκλησίᾳ. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐγκρίνασα καὶ ὁλοκληρίαν τὴν ἀπόφασιν τῆς Κοινότητος, ἐγκρίτως δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς εἶχε κοινοποιήσει τούτο πρὸς τοὺς πατέρας τῆς Μονῆς προτροπομένη ἄμα αὐτοῦ: ἕνα προβῶσιν εἰς ἐκλογὴν ἡγουμένου.

Ἦδη ἡ Ἱερὰ Κοινότης διὰ γράμματος αὐτῆς ἀνήγγειλε τῆ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἡ Μονὴ συμμορφώθη πρὸς τὰς ἀθείας αὐτῆ ὀδηγίας καὶ ὅτι προέβη εἰς ἐκλογὴν ἡγουμένου ἐκλεξαμένη ὡς τοιοῦτον τὸν πανοσιολογιώτατον ἀρχιμανδρίτην κ. Λουκᾶν.

— Ἀρίκειο εἰς Βασιλεύουσαν ὁ ἀπόρριξις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προκληθεὶς ἐνταῦθα πανιερ. Μητροπολίτης Μαρωσιᾶς κ. Χρυσάνθος.

— Τῆ προσεχῆ τρίτῃ τοῦ Ζαππεῖου Παρθενωγαγείου πανηγυρίζοντος ἐπὶ τῆ ὀνομαστικῆ ἑορτῇ τοῦ μεγάλου ἱδρυτοῦ αὐτοῦ κ. Κωνσταντίνου Ζάππα, τῆ μὲν πρωτῆ τελεσθήσεται ἐν τῷ ἐν Πέραν ἱερῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος θεῖα καὶ ἱερὰ λειτουργία ὑπὸ τὸν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν ἀρχιερέων Ἡρακλεῖας, Βελεγράδων καὶ Σισανίου, εἶτα δὲ γενήσεται ἑναρξίς τῶν ἐπισπίων τοῦ καθιδρύματος ἐξετάσεων, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ νηπιαγωγείου.

Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ διορίσθη κατὰ τὸν Κανονισμὸν ἐξεταστικῆ Ἐπιτροπῆ ὑπὸ τὸν Πατριαρχεῖον, ὅπως ἐκ μέρους αὐτῶν παρίσταται κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐξετάσεων καὶ ὑποβᾶλη κατόπιν τὴν οἰκίαν ἔχθειν περὶ τῆς κατὰ τὸ λῆγον σχολικὸν ἔτος πνευματικῆς ἐργασίας τοῦ ἐκπαιδευτηρίου. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ σεβασμ. ἀγίου Δέρκων καὶ τῶν ἐλλογιμῶν κκ. Χριστοφόρου Σμαρτσίδου καὶ Μιχαῆλ Ι. Κεφάλα.

— Ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πρὸς καταρτισμὸν πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης συστάσα Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Γέροντος ἀγίου Ἡρακλεῖας κυρίου Γερμανοῦ εἶχαν ἀποταθῆ εἰς διαφόρους ἐν Εὐρώπῃ ὁμογενεῖς ἐπικαλούμενη τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν λυσιτελοῦς ἔργου, ὅπερ ἀνέλαβεν. Ἡ ἐπίκλησις τῆς Ἐπιτροπῆς πανταχοῦ ἔτυχε προθύμου καὶ ἀγαθῆς δεξιώσεως, πολλῶν ἐκ τῶν ὁμογενῶν ἐκθῶμος ὑποσχεθέντων πᾶσαν αὐτῶν συνδρομήν. Μεταξὺ δὲ τῶν πρώτων καταλέγεται ἡ Α. Ἐξ. ὁ Στέφανος Κρηθεοδωρῆς ἐρένης, προσθευτῆς τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου παρὰ τῆ αὐτῆ τοῦ Βελγίου, ὅστις δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν σεβασμ. ἅγιον Ἡρακλεῖας οὐ μόνον ἐδήλωσεν ὅτι ἀσμένως θέλει παρᾶσχει τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐνταῦθα βιβλιοθήκης αὐτοῦ ἐγνωστοποίησεν ὅτι δωρεῖται τὸ γε νῦν τῆ ἀνακτιστωμένη πατριαρχικῆ βιβλιοθήκῃ ὀλόκληρον τὴν σειρὰν τῶν βυζαντινῶν ιστοριογράφων. Ἡ Α. Ἐξοχότης διὰ τῆς πράξεως αὐτοῦ ταύτης νέον δίδωσι περιττανον δειγ-

μα τῆς ἀγάπης καὶ εὐλαθείας αὐτοῦ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἣτις οὐχ ἄπξι οὐδὲ δις ἔλαβεν ἥδη τοιαῦτα ἀραιφύρον: ἀγάπης δείγματα παρὰ τῆς Α. Ἐξοχότητος.

— Τὴν Κυριακὴν ἐγένετο ἐν Φαναριῷ ἡ κηδεία τοῦ κοιδίμου Κωνσταντίνου Θωμαΐδου (Μαμπενιτζῆ) ἐν μέσῳ μεγάλῃς συρροῆς, ἰδίᾳ Μακεδόνων, τιμώντων τὴν σεβαστὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός, ὅστις πολλαχῶς καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰργάσθη πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Μακεδονίᾳ, ἀρειθῶς θυσίας ἐκ τῶν ἰδίων ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ. Ὁ μακρότης ἦν ἐκ τῶν πρώτων ἰδουτῶν τῆς Μακεδονικῆς ἀδελφότητος, ἧς ὑπῆρξε μέγας εὐεργέτης, πρόεδρος ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ ἐπίτιμος πρόεδρος μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ. Πλὴν τούτου ὁ ἀποθνῶν διετέλεσεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη μέλος τῆς ἐπὶ ἀναθεωρήσει τῶν Κανονισμῶν Ἐθνοσυνελεύσεως, πρόεδρος δὲ τοῦ ἀγίασματος τῶν Βλαχερνῶν ὑπὲρ οὗ εἰργάσθη ἀκόνας καὶ λίαν ἀποτελεσματικῶς. Τὴν ἐπικήδειον τελετὴν ἐτέλεσεν ὁ σεβασμ. Μητροπολίτης Βεροῖκας κ. Προκόπιος μετὰ τοῦ σεβασμ. Μητροπολίτου Προικονήσου κ. Νικοδήμου καὶ τοῦ πανιερ. πρῶην Μογλενῶν κ. Καλλινίκου. Καὶ τὴν μὲν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀντιπροσώπευεν ὁ Ἱερολογ. Δευτερευόντων τῶν Πατριαρχεῖων κ. Κωνσταντίνος, ἐπικήδειον δὲ λόγον ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἄμβωνος ἐξερῶνσεν ὁ Ἱερολογ. κ. Γεράσιμος Δωρίτζας, πατριαρχικός ἐπόπτης τῶν σχολείων καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας.

— Ἐν τῇ ἐνορίᾳ Σαλατομβρούκιου ἐγένετο προχθῆς ἐκτενῆς δέησις μετ' ἀγρυπνίας ὑπὲρ ἀναρρώσεως τοῦ εἰς Εὐρώπην χρίν τῆς πασχούσης υγείας αὐτοῦ μεταβάντος κυρίου Κυριάκου Χατζοπούλου. Γνωστὸν δὲ ὅτι ἐν τῇ ἐνορίᾳ ταύτῃ, πατρίδι αὐτοῦ, ὁ φιλογενὴς ἀνὴρ ἰδίως διαπᾶνας ἀνήγειρε κἀλλιστον οἰκοδόμημα παρθενωγαγείου καὶ νηπιαγωγείου, ὅπερ καὶ λίαν ἀξιοπρεπῶς συντηρεῖ. Αἱ αὐταὶ δειήσεις ἀνεπέμθησαν εἰς τὸν Ὑψιστον ὑπὲρ τοῦ κ. Κ. Χατζοπούλου καὶ ἐν Πριγκιπέω καὶ ἀλλαχοῦ. Εὐχαρίστως δὲ πληροφоруμένα ὅτι ἡ κατὰστασις τῆς υγείας αὐτοῦ βραίνει ἐπὶ τὰ βελτίω.

— Ὑπὸ τὸ αἰδεσιμωτάτου Κατηγοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ καθηγητοῦ τῶν Ἱερῶν μαθημάτων ἐν τῷ Ζαππεῖῳ καὶ ἄλλαις ἀνωτέρας σχολαῖς κ. Κωνσταντίνου Παρίτη ὑπεβλήθη τῇ ἀγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ ἐν χειρογράφῳ «Βίσαγωγὴ εἰς τὰς ἀγίας Γραφάς». Ἡ ἱερὰ Σύνοδος παρέπεμψε τὸ ἔργον εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐκκλ. Ἐπιτροπὴν διὰ τὰ περαιτέρω.

— Τῆ προσεχῆ τρίτῃ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Ἱσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, πανηγυρίζοντος τοῦ ἐν Πέραν κατὰ τὸ Κκλοντζῆ-Κουλοῦκ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν τελέσονται οἱ σεβασμ. Μητροπολίται Βεροῖκας κ. Προκόπιος καὶ Προικονήσου κ. Νικοδήμος μετὰ τοῦ χωρεπισκόπου τοῦ Πέραν κ. Γεωαδίου.

Ἰωακείμειοι Παρθεραγωγεῖοι.— Ἐνεκα τῆς ἀρ-
ζομένης λίαν προσεχῶς εὐρύσεως τοῦ οἰκοδομήματος
τῆς Σχολῆς, δι' ἣν ὁ μὲν μέγας ἐθνικός εὐεργέτης κ.
Ἀνδρέας Συγγρός προσήνεγκε 350 λίρας, ὁ δὲ ἐκ τῶν
ἐφόρων τοῦ καθιδρύματος φιλογενέστατος κ. Δημή-
τριος Μεζίκης λίρας 100, αἱ γραπταὶ ἐξετάσεις τοῦ
ἐθνικοῦ τούτου παρθεραγωγείου ἀρξάνμεναι ἤδη περ-
τωθήσονται τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα. Ἐνεκα τῆς αὐ-
τῆς αἰτίας αἱ προφορικαὶ ἐξετάσεις παρελείφθησαν
κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Σύντομοι μόνον προφορικαὶ ἐξε-
τάσεις ἐγένοντο ἐνώπιον τοῦ πατριαρχικοῦ ἐπόπτου
τῶν Σχολείων ὑπὸ τῆς ἐλλογίμου καὶ σεβαστῆς Διευ-
θυντρίας κ. Χρυσούλας Ἰωαννίδου, ὑπὸ τὴν συνετήν
καὶ δεδουκισμένην διεύθυνσιν τῆς ὁποίας τὸ ἐθνικὸν
τοῦτο καθίδρυμα λίαν ἐπιτυχῶς ἐκπληροῖ τὸ ἔργον
αὐτοῦ.

Ἐκκλησιὰ Ἱεροσολύμων. Καθὰ γνωστο-
ποιοῦσιν ἡμῖν ἐξ Ἱεροσολύμων, ἐν τῷ σεπτῷ σπηλαίῳ,
ἐν ᾧ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἠδούκησε νὰ
ἀνακλιθῆ, ἔλαβε καὶ αὐτῆς χώραν μίαν ἐξ ἐκείνων τῶν
θλιβερῶν καὶ ἀγρίων σπηλιῶν, ἅς ἀπὸ καιροῦ εἰς και-
ρὸν προκαλοῦσι τὰ ἐκ τῆς Δύσεως εἰς τὴν ἡμετέραν
Ἀνατολὴν ὡς στοιχεῖα καταστρεπτικὰ ἐπιπίπτοντα
μοναχικὰ τάγματα καὶ αἰτίνες σκοπὸν ἔχουσι τὸν νο-
σηριῶν τῶν ἀπαρχαρίπτων τῆς ὀρθοδοξίας δικαιω-
μάτων ἐπὶ τῶν σεπτῶν καὶ ἀγρίων προσκυνημάτων.
Ἡ σύνοσις τῆς Α. Ἐξ. τοῦ μουτσαρίφου καὶ ἡ ἔγ-
καιρος ἐπέμβασις αὐτοῦ κατώρθωσαν εὐτυχῶς νὰ πε-
ριστείλωσι τὸ πρᾶγμα ἐν λίαν στενῷ κύκλῳ. Πεποί-
θαμεν ὅτι ἡ αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἐν τῇ οὐλητῇ
αὐτῆς ἀμεροληψίᾳ καὶ τῇ ἐγνωσμένῃ αὐτῆς ὑπὲρ τῆς
τάξεως καὶ εἰρήνης τῶν πιστῶν αὐτῆς ὑπηκόων με-
ρίμνῃ θέλει ἐπαναρχῆει εἰς τὴν τῆξιν τοῦς οὗτω λη-
στρικοῦς ἐπιζητούτας νοσηριῶν ξένων δικαιωμάτων.

Ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ φιλεκαθιδευτικὸς Σύλλογος,
συνεπλήρωσεν ἤδη τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος ἀπὸ
τῆς συστάσεως αὐτοῦ, ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου κ.
Γρηγορίου Γράβαρη, ἱατροῦ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος
ἀναγνωσθεῖσα ἔκθεσις τῶν πεπραγμένων τῷ Συλλόγῳ
καταδεικνύσιν οἷαν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ἀρωγὴν παρε-
χεται καθ' ἅπαντα τὴν ἐπαρχίαν Θεσσαλονίκης τὸ
σωματεῖον τοῦτο εἰς τὴν δημοτικὴν παιδείαν. Εὐχό-
μενοι τῷ εὐγενῶς σταδιοδρομοῦντι σωματείῳ ἀπρόσ-
κοπτον τὴν πορείαν συγχάριμεν καὶ τῷ πρὸςδρῳ κ.
Γρηγορίῳ Γράβαρη, ὅστις μετὰ τῶν μελῶν πάντα
πόνον ὑπομένει καὶ πᾶσαν θυσίαν ὑφίσταται χάριν
τῆς εὐγενούς ἀποστολῆς σωματείου, οἷον ὁ ἐν τοῖς
μάλιστα εὐδοκίμως ἐργαζόμενος φιλεκαθιδευτικὸς
Σύλλογος ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Μακεδονίας.

— Ἐξεδόθη τὸ 29ον φυλλάδιον τῆς μεταφράσεως
τῶν ὀθωμανικῶν Κωδικῶν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Δημητρ.
Νικολαΐδου ἐκδιδόμενης περιέχον διαιρητικὰ.

ΜΕΛΕΤΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

Η ΗΘΙΚΗ ΠΡΟ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Μεταξὺ τῶν διαφόρων ιδιοτήτων αἰτίνες καθι-
στῶσι τὸν ἄνθρωπον ἀνώτερον τοῦ ζώου, ἡ ὑψηλοτέρα
καὶ εὐγενεσττέρα ἰδιότης, ὁ διακριτικώτερος χαρακτήρ
τυγχάνει ὁμολογουμένως ἡ ἠθικότης. Ὁ ἄνθρωπος μόνος
κέκταται τὸ τιμαλφές προνόμιον τοῦ διακρίνειν τὸ
καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, τοῦ θυσιάζειν τὸ ἀρέσκον εἰς
τὰς αἰσθήσεις, ὅπως ὑπακοῆσιν εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις
καὶ τὰ παραγγέλματα τοῦ ἠθικοῦ νόμου, τοῦ αἰσθά-
νεσθαι τῷ φέει τῆς συνειδήσεως καὶ κατακρίνειν αὐτὸς
ἑαυτὸν, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ βούλησις αὐτοῦ ἐν
τῷ ἀγῶνι τούτῳ ἤθελεν ἠττηθῆ, τοῦ προτιμᾶν τέλος
τὴν ἀρετὴν, ἣτις ἐλέγχει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς
πράξεις αὐτοῦ καὶ κατακρίνει ταύτας, ἀπὸ τὴν καλίαν,
ἣτις δικαιολογεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ συγχωρεῖ ταύτας.

Οὐδὲν τοιοῦτον δυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὰ
κατώτερα τοῦ ἀνθρώπου ὄντα. Τὸ ζῶον ὠθοῦμενον ἐκ
τῆς ἐπιθυμίας ἢ τῆς ἀνάγκης, δύναται ἐνίοτε νὰ ἐπι-
βῆλῃ εἰς ἑαυτὸ στέργειν ἀπολαύσεως τινος ἢ ἡδονῆς.
Ἄλλ' ὅμως τὴν θυσίαν ταύτην κἀκεῖναι τὸ ζῶον εἰς μό-
νην τὴν ἡδονὴν αὐτοῦ, πᾶντοτε δὲ μόνον μεταξὺ δύο
ἡδονῶν δύναται νὰ ποιήσῃται διακρίσειν τινα. Μόνος
λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος μεταξὺ τῶν λοιπῶν ὄντων ὄντων
κατέχει τὴν ἠθικότητα, εἶναι δηλαδή ἱκανὸς νὰ γίνῃ
ἠθικός. Τὴν ιδιότητα ταύτην κατέχει ὁ ἄνθρωπος
ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.
Καὶ αὐτοὶ οἱ μᾶλλον ἀγριοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ μᾶλλον ἀ-
καλλιέργητοι ἄνθρωποι γινώσκουσι νὰ διακρίνωσι
ποῖον εἶναι τὸ ἀγαθόν, τὸ σύμφωνον πρὸς τὸν ἠθικὸν
νόμον, καὶ ποῖον εἶναι τὸ ἀπλῶς εὐάρεστον καὶ ὑφέ-
λιμον.

Ἐν τούτοις πάντα τὰ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι περιω-
θέντα μνημεῖα, δι' ὧν καθίσταται σήμερον δυνατὴ ἡ
μελέτη καὶ δὴ ἡ ἀνακρυστάσις τῆς ἀνθρωπότητος,
ἀριθμῶς δεικνύουσιν ἡμῖν ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ ἀγαθοῦ καὶ
τοῦ κακοῦ εἰσι στενωῶς συνδεδεμένοι μετὰ τῆς μορφώ-
σεως τῶν κοινωνιῶν. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὑπάρχουσιν οἱ
προνοῦντες ὅτι δὲν συνέβαινε τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς
βιώσαντας πρὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν κοινωνιῶν ἄν-
θρώπους. Ἄλλ' ὅμως εἰς τοὺς τοιοῦτους ἡμεῖς ἀπαν-
τῶμεν ὅτι ἡ ἰδέα αὕτη, καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι ἐξῆσαν
ἄνευ κοινωνίας καὶ καθ' ἣν αἱ κοινωνίαι ἐμορφώθησαν
ἀκολούθως, εἶναι ὑπόθεσις πεπλανημένη, ἣν ἡ ἐπιστή-
μη ἀπέρριψεν ὁμοφώνως, ἀναγνωρίζουσα ὅτι ὁ ἄνθρω-
πος ἀπ' ἀρχῆς ἐξῆσεν ἐν κοινωνίᾳ. Οὐδεμία μαρτυρία
τῆς ἱστορίας, οὐδεμία μελέτη τῆς λεγομένης προ-
στορικῆς ἐποχῆς ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ φαντασθῶμεν τὸν
ἄνθρωπον ἄλλως, ἢ ἐν κοινωνίᾳ ζῶντα. Ἄλλ' ὅμως ὁ
ἐν κοινωνίᾳ οὗτος βίος συνοδεύεται πάντοτε μετὰ τῆς
ὑπάρξεως κανόνων, νόμων, ἠθίμων, ἅτινα κανονίζουσι
πρὸς ἀλλήλους τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ὀρίζουσι
τὰ δικαιώματα ἐκάστου αὐτῶν. Οἱ θεσμοὶ οὗτοι ἐμ-

βριθώς μελετώμενοι δὲν ἀποδεικνύονται ὡς προϋόντα τῆς θελήσεως ἐνὸς ἄρχοντος ἰσχυροῦ ἢ τῆς μελέτης καὶ σκέψεως ἐνὸς σοφοῦ. Τούλκντιον οἱ θεσμοὶ οὗτοί εἰσιν ἀείποτε συνδεδεμένοι μετ' ἄλλων ὑψηλοτέρων καὶ ἱερωτέρων. Οἱ θεσμοὶ οὗτοι καὶ οἱ κανόνες τοῦ βίου καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ καταστάσει εὐρίσκομένων ἀνθρώπων ἀντλοῦσι τὸ κύρος καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐκ τινος δυνάμεως ὑπερτέρας, οἱ θεσμοὶ καὶ νόμοι οὗτοι παρουσιάζονται εἰς ἡμᾶς πάντοτε ὡς διατελοῦντες ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ ἐγγύησιν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Τοιοῦτοτρόπως μεταξὺ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς στενὸς ὑφίσταται σύνδεσμος ἀπ' αὐτῆς ἔτι τῆς ἀρχῆς καὶ ὑπάρξεως τοῦ κόσμου. Ὅσον ἀρχαιότερον καὶ ἂν ἀνατρέξῃ τις εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἀναζητῶν ἐν αὐτῇ τὴν ἀρχὴν τῆς ιδέας τοῦ καθήκοντος, πανταχοῦ καὶ πάντοτε θὰ συναντήσῃ τὴν ιδέαν αὐτήν, τὴν ιδέαν δηλαδὴ τοῦ τί θεὸν νὰ πράττῃ ὁ ἄνθρωπος, στενῶς συνδεδεμένην μετὰ τινων θρησκευτικῶν δοξασιῶν καὶ θρησκευτικῶν τελετῶν. Βαθύτερον καὶ ἰδίως εἰς τινὰ μακρὸν ἐν τῷ πολιτισμῷ βιώσαντα ἔθνη, ἐν οἷς μάλιστα αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις ἐπαυσαν ἀπολαύουσαι τὸ πρῶτον αὐτῶν κύρος καὶ τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ἰσχύϊν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι παρὰ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Ῥωμαίους ἐν τῇ ἐποχῇ, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ μεταίχιμιον μεταξὺ τῆς ὑψίστης αὐτῶν ἀκμῆς καὶ τῆς ἐνδράξεως τῆς παρακμῆς καὶ ἐν οἷς ἡ ἐισδύσασα εἰς τὸν βίον διαφθορὰ τῶν ἠθῶν ἀπειλεῖ κίνδυνον τῆς κοινωνίας, ἐμφανίζεται εἰς τὸ μέσον ἡ φιλοσοφία, ἐπιζητοῦσα νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴ ἀντὶ τῆς θρησκείας τὴν διακανόνισιν τῶν ἠθῶν, ἀστοχοῦσα δὲ πάντοτε τοῦ ἔργου τούτου, ἐφ' οὗ τοσαύτας ἀγερώχως προβάλλει ἀξιώσεις. Οὕτω λοιπὸν ἐάν θελή τις νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἠθικῶν ιδεῶν ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ὀφείλει νὰ ἀνατρέξῃ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν θρησκειῶν καὶ δι' αὐτῆς νὰ καθοδηγηθῇ ἐν τῷ δυσχερεῖ τούτῳ ἔργῳ.

Πανταχοῦ ἐνθα ὁ ἄνθρωπος ἀπετύπωσε τὴν σπραγίδα αὐτοῦ, ἀπαντῶσι μνημεῖα λατρείας εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ἱστορία τῆς θρησκείας ἔχει τοιοῦτοτρόπως τὴν ἀρχὴν αὐτῆς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἄρχεται ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐκτὸς τούτου ἅπανσαι αἱ ἀρχαῖαι θρησκείαι παρὰ τὰς ποικιλίας αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας διαφορὰς, περιέχουσιν ιδέας περὶ κοσμογονίας, τελετὰς καὶ ἠθικὰ παραγγέλματα εἰς ἀπλάσας κοινὰ, τοῦθ' ὅπερ βεβαίως ὑπεμαρτύνει ὅτι ἅπαναι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσιν ἀρχὴν καὶ καταγωγὴν.

Μολονότι δὲ νεώτεροί τινες ἠγωνίσθησαν νὰ παραστήσωσιν ὅτι ἡ ἁμοιότης αὕτη τῶν διαφορῶν θρησκειῶν εἶναι προῖον τῆς φυσικῆς ἐργασίας τοῦ ἀνεύματος τοῦ ἀνθρώπου, ἐνεργούντος πανταχοῦ καὶ πάντοτε κατὰ τοὺς αὐτοὺς νόμους καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐν τούτοις ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης, χωρὶς δηλαδὴ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ θεία ἀποκάλυψις, ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἡ μᾶλλον πιθανὴ καὶ ἡ μᾶλλον γόνιμος πρὸς ἐξήγησιν τοῦ γεγονότος τούτου, τῆς ὁ-

μοιότητος δηλαδὴ καὶ σχεδὸν ταυτότητος παπῶν τῶν ἀρχαίων θρησκειῶν ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν, εἶναι ὅτι κατ' ἀρχὰς μίαν καὶ μόνην ὑπῆρξε θρησκεία, ἥτις μεταδοθεῖσα εἰς τὰς διαφόρους διακλαδώσεις, ἄς ἔλαβε τὸ ἀνθρωπίνον γένος ἐπὶ τῆς γῆς, ὑπέστη διαφόρους ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὰς, αἰτίας παρὰ τὰς τὴν φροβερὰν ποικιλίαν τῶν θρησκειῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν τῆς ἐπιστήμης ἡ ἀγία Γραφὴ περιβάλλει διὰ τοῦ Θεοπνεύστου κύρους αὐτῆς μεταβάλλουσα αὐτὴν δι' ἡμᾶς εἰς ἀντικείμενον πίστεως.

Ἄλλ' ἀρχὴ γὰρ ἐν μέσῳ τῶν κοινῶν τούτων ἐν τῇ ἀρχαιότητι θρησκευτικῶν δοξασιῶν καὶ τελετῶν, ποῖαν θέσιν κατέχει ἡ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ἠθικὴ διδασκαλία; Τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν δυνάμεθα νὰ συνοψίσωμεν ἐν τοῖς ἐξῆς: Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὰς ἀρχαίας θρησκευτικὰς ιδέας ὀφείλει τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ εἰς τὸν Θεόν, παρ' οὗ ἐξαρτᾶται ὡς ἐκ τούτου. Ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ὑπάρξεως. Ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξαρτᾶται ὁ ἄνθρωπος πρῶτον ὡς ἐκ τῆς ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ καταστάσεως αὐτοῦ, ὑποτασσούσης αὐτὸν εἰς τὸν νόμον τοῦ καθήκοντος, οὗ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν καὶ φυλακὴν ἐγγυᾶται αὐτὸς ὁ Θεός. Ὁ ἄνθρωπος ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ Θεοῦ δεύτερον καὶ πέραν τοῦ βίου τούτου, ἐν τῇ ἐκείθεν τοῦ τάφου ζωῇ, διότι ἐν αὐτῇ ἐπιφυλάττεται ἡ ἀμοιβὴ τῶν ἀγαθῶν πράξεων καὶ ἡ τιμωρία τῶν κακῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐκ τούτων προφανῶς καταφαίνεται ὁ στενὸς σύνδεσμος καὶ ἡ ἀλληλεγγύη μεταξὺ τῆς λατρείας πρὸς τὸν Θεόν καὶ τοῦ ἠθικοῦ νόμου. Ἰνα δυνήθωμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐντῷ ἡμῶν πλήρη καὶ ἀκριβῆ ἀνάπτυξιν τοῦ πράγματος τούτου, ὀφείλομεν ἀρ' ἐνὸς μὲν νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ ὄλων τῶν ἀρχαίων λαῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν πηγὴν τῶν διαφορῶν ἐν τῇ ἀρχαιότητι θρησκευτικῶν, ὅπως διὰ τῆς ἀναπτύξεως καὶ μελέτης ταύτης δυνήθωμεν νὰ ἀποδείξωμεν ἐν ἐκάστῳ τῶν λαῶν τούτων τὴν ὑπαρχούσαν σχέσιν μεταξὺ τῆς λατρείας εἰς τὸν Θεόν καὶ τῆς ἠθικῆς. Ἐν τῇ παραοσῇ συντόμῳ ἡμῶν μελέτη, μὴ ἐπιτρεποσῇ ἡμῖν μακρὰς ἀναπτύξεις, θὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς ἀπλὴν ὑπόδειξιν τῶν κυριωτέρων σημείων.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις, ἥτις γεννᾶται εἰς τὸν ἀναλαμβάνοντα τὴν μελέτην τῶν ἐν τῇ ἀρχαιότητι θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν δοξασιῶν εἶναι ἡ τῆς ἐκπλήξεως, προερχομένης ἐκ τῆς φροβερᾶς περιπλοχῆς καὶ τῆς μεγίστης ἐκτάσεως τοῦ ὑπὸ μελέτην ζητήματος. Παρ' ἄλλων ἦδη οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι, καθ' οὓς πρὸς μελέτην τοῦ μὴ ἑλληνικοῦ κόσμου, τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν ιδεῶν αὐτοῦ, τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ, ἤρκει μόνον ἡ ἐξήγησις καὶ ἀνάπτυξις σελίδων τινῶν τοῦ ἀγαθοῦ Ἡροδότου. Σήμερον εὐτυχῶς μετὰ μεγίστης εὐχερείας δυνάμεθα νὰ ἀναγνώσωμεν τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Ἰνδῶν καὶ μετὰ ἀκριβεῖς νὰ πληροφορηθῶμεν τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς αὐτῶν δοξασίας. Ἐπὶ τῶν ὀβελίσκων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν ἄλλων

ὕπὸ τῶν δικασῶν αἰγυπτιαλῶν περισυλλεγόντων καὶ τοῖς πᾶσι γνωστῶν καταστάντων μνησίων, ἐπὶ τῶν στηλῶν καὶ τῶν εὐρεθέντων ἐν τοῖς τάφοις παύρων δυνάμεθα ἐν πλῆρῃ ἀνάσει νὰ μελετήσωμεν τὴν μεγάλην καὶ γόνιμον ἐν γεγονούσιν ἱστορίαν τῆς Αἰγύπτου καὶ νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὸ πῶς ἄδουτο μυστήριον τῆς διδασκαλίας τῶν Αἰγυπτίων. Ἡ Σινική αὐτὴ, καίπερ καὶ νῦν ἐστὶ ζηλοτύπως ἀπομεμακρυσμένη τῶν λοιπῶν τῆς ὑψηλοῦ ἔθνους κατὰ τὴν ἀπόστασιν καὶ κατὰ τὰς ἰδέας, δὲν ἠδυνήθη ἐν τούτοις νὰ παρακωλύσῃ τὴν ὑπὸ τῶν σοφῶν ἀνάγκων τῶν ἀρχαίων αὐτῆς ἱερῶν βιβλίων καὶ ἀπαγορεύσῃ αὐτοῖς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι, καίπερ ἡ περιλάλητος παναρχαϊότης τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς δύναται νὰ κατακλιθῇ μεταξὺ τῶν μύθων, ἐν τούτοις εἰκοσι καὶ τρεῖς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ ἡ Σινική κατεῖχε πληρέστατα ἀνεπτυγμένον ἴδιον αὐτῆς πολιτισμόν. Αἱ ἀμυδρῆς χωρὶς τῆς Χαλδαίας κρύπτουσιν ἐστὶ ὑπὸ τὰ κινητὰ ὄρη αὐτῶν τὰ ἐρείπια τῆς Νινευῆ καὶ τῆς Βαβυλώνας, ἀλλ' ὅμως καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ ἱστορία τῶν Ἀσσυρίων ἤρξατο δημιουργουμένη μικρὸν κατὰ μικρὸν χάρις εἰς τὰς ἀκαταγωνίστους προσπαθείας πολυαριθμῶν ἐξόχων ἀνδρῶν. Αὐτὸς ὁ Βουδδισμὸς, ἡ βραχμανικὴ αὕτη αἵρεσις οὐδὲν πλὴν ἀποκρύπτει ἡμῖν μυστήριον. Ἐνεκα μάλιστα τῶν ἀπεισιδύζων αὐτῆς διδασκαλιῶν, αἵτινες συμβιβάζονται πρὸς τὰς σήμερον ἐν Εὐρώπῃ κυκλοφορούσας ἀπεισιδύζους ἰδέας, ἡ αἵρεσις αὕτη κατέστη λίαν γνωστὴ ἐν Εὐρώπῃ.

Βεβαίως δυσχερέστατον εἶναι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ροβερού τούτου διαιδέλου τῶν διαφόρων δοξασιῶν νὰ ζητήσῃ τις νὰ εὕρῃ τὰ ἴχνη μιᾶς καὶ σταθερᾶς παραδόσεως ἀφωρώσως εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἠθικὴν, ἀλλ' ὅμως δὲν εἶναι τὸ πρᾶγμα καὶ ἀδύνατον εἰς ἐκεῖνον, ὅστις μετὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ καρενίας ἀποδύεται εἰς τὴν μελέτην τοῦ πηλαχῶς διδακτικοῦ τούτου ζητήματος.

Πρῶτος κοινὸς χαρακτήρ τῶν διαφόρων πρὸς ἀλλήλας θρησκειῶν τούτων εἶναι ἡ ἰδέα περὶ Θεοῦ, οἰκδῆποτε καὶ ἂν ἦ αὕτη. Βεβαίως ἡ ἰδέα αὕτη παρ' ἐκείστη τῶν θρησκειῶν τούτων λαμβάνει καὶ διαφόρους μορφάς. Εἴς τινες ἐκ τῶν θρησκειῶν τούτων, ἐνῶ ἡ φιλοσοφία δίδωσιν εἰς τὸ ὕψιστον Ὀν διαφόρα ἀφηρημένα ὀνόματα πρὸς διάκρισιν καὶ διαστολήν τῶν διαφόρων ἰδιοτήτων αὐτοῦ, ὁ ἄπλοῦς καὶ ἀμαθὴς ὄχλος ἀπατόμενος ἐκ τῶν ὀνομάτων τούτων ὑποτίθειναι ὅτι ἐκάστη ἰδικιτέρα ὀνομασία ὑποκρύπτει καὶ ἓνα ἰδικιτέρον Θεόν. Εἰς ἄλλας πάλιν θρησκείας ἡ ἱερὰ καὶ θρησκευτικὴ ποίησις, ὅπως καταστήσῃ τὴν περὶ Θεοῦ ἰδέαν προσιτὴν εἰς τὸν λαόν, παρίστησι τὸν Θεὸν ὑπὸ χαρακτηριστικὰ ἀνθρώπινα καὶ ἀποδίδωσιν αὐτῷ ἰδιότητας ἀνθρωπίνους καὶ βίον ὅμοιον πρὸς τὸν τῶν ἀνθρώπων, ὁ τοιοῦτος δὲ ἀνθρωπομορφισμὸς παρᾶγει τὰς διαφόρους δυναστείας τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων.

Ὅπως ἐκ τοῦ ἀκαθάρτου τούτου κρήματος δυνηθῶμεν νὰ χωρίσωμεν τὴν καθάραν περὶ Θεοῦ διδα-

σκασίαν, ἣν ἐκ τῆς παραδόσεως παρέλαβεν ἡ ἀνθρωπότης, δὲν ἀρκεῖ πάντοτε νὰ ἀναγίγωμεν τὴν περὶ Θεοῦ διδασκαλίαν τῶν φιλοσόφων εἰς τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς τύπον, καθόσον καὶ οἱ μᾶλλον ἐξοχοὶ ἐκ τῶν φιλοσόφων προσέκοψαν προκειμένου νὰ παρουσιάσωσι λύσιν τοῦ μεγάλου καὶ ροβεροῦ προβλήματος, τῆς σχέσεως δηλαδὴ τοῦ ἀπείρου πρὸς τὸ πεπερασμένον. Ὁ πανθεισμός ὑπὸ πάσας αὐτῶν τὰς μορφάς ἐν Ἰνδῇ καὶ Ἑλλάδι, ὁ δυνασμός παρὰ τοῖς Πέρσαις, ἡ λατρεία τῆς φύσεως ἐν Αἰγύπτῳ τοσοῦτον ἐπηρέασαν τὴν ἐν γένει περὶ Θεοῦ ἰδέαν παρὰ τοῖς λαοῖς τούτοις, ὥστε ἡ πλῆρῃ ἐσχημάτισε μετὰ τῆς ἀληθείας κρῆμα, σχεδὸν ἀδιέλκτον. Μεθ' ὅλα ταῦτα ὑπεράνω τοῦ ροβεροῦ τούτου σκοπούς τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν δοξασιῶν, ἀνακλῆμι ἡ ἰδέα περὶ Θεοῦ, ἐκπροσωποῦντος τὴν ἰσῆν καὶ ταυτοχρόνως τὸ δίκαιον, τὴν ἀρχικὴν καὶ πρώτην δύναμιν καὶ τὴν αἰωνίαν δικαιοσύνην. Ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἡ πρώτη ἀκτίς τοῦ φωτός ἐν μέσῳ τοῦ παχυλοῦ τῆς ἀρχαιότητος θρησκευτικοῦ σκοπούς.

(ἔπεται συνέχεια).

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης δὲν ἀντιτάσσει ἀνθρωπίνην διδασκαλίαν, σύστημα φιλοσοφικὸν εἰς ἀνθρωπίνους διδασκαλίας, εἰς κενὰ φιλοσοφικὰ συστήματα, δὲν εἶναι φιλόσοφος, εἶναι αὐτόπτης μάρτυς. Γνωρίζει μόνον τὸν λόγον τοῦ διδασκᾶλου αὐτοῦ καὶ λέγει μόνον ἐκεῖνο, ὅπερ ἤκουσεν. Ἐνῶ ὁ Παῦλος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ ἐκφέρει σκέψεις καὶ διαλέγεται ἐπὶ τῶν γεγονότων τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς ἀπολυτρώσεως, ἐπὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἅγιος Ἰωάννης περισυλλέγων τὰς ἀναμνήσεις αὐτοῦ καὶ ἐμπνευσμένος ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, ὕρ' οὐ ἐρωτιζέτο καὶ ὅπερ ὑπέβαλεν αὐτῷ κατὰ τὴν εἰς τοὺς πιστοὺς ἐπαγγελίαν τοῦ Ἰησοῦ πᾶν ὅ,τι ἔδει νὰ εἴπῃ, κατατίθει μαρτυρίαν. Πᾶν ὅ,τι ἐκτίθεισιν ἔχει ἓνα καὶ μόνον σκοπὸν νὰ θεμελιώσῃ τὴν πίστιν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ Μονογενῆ, πηγὴν αἰωνίου ζωῆς.

Δὲν πρόκειται νὰ ἀποδειχθῇ πλὴν διὰ τῆς ἱστορίας, ὡς ἐπραξαν οἱ εὐαγγελισταὶ Ματθαῖος, Μάρκος καὶ Λουκᾶς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ ἀληθὴς Μεσσίας, ὁ ἐπαγγελθεὶς εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ ὁ Σωτὴρ παντός κτισμάτος διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῆς πίστεως, πρόκειται νὰ καθορισθῇ ἡ θεία καὶ ἀληθὴς φύσις ἐκείνου, ὅστις ἐφανερῶθαι ἐν σαρκί.

Τίς ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ποῖαι αἱ σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὸ θεῖον Ὀν, ὅπερ ἀποκαλεῖ πατέρα αὐτοῦ; Τί ἦλθε νὰ ἐπιτελέσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ; Εἰς τί

συνίσταται ἡ σωτηρία, ἧς εἶναι ἀρχηγός· Ἡ ἀπάντησις εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας εἶναι τὸ τέταρτον Εὐαγγέλιον. Ἐν αὐτῷ δὲν ὁμιλεῖ ὁ Ἰωάννης, ἀλλ' αὐτός ὁ Ἰησοῦς, διότι μόνος αὐτός δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἡμᾶς περὶ τῆς ἀληθοῦς θείας αὐτοῦ φύσεως. Ἡ λέξις δι' ἧς ὁ εὐαγγελιστὴς ἀρχεται τοῦ βιβλίου αὐτοῦ καὶ ἣτις ἀποτελεῖ περιληψὶν τῶν μετὰ ταῦτα ἐκτεθησομένων εἶναι ἡ λέξις Λόγος. «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν, πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαθεν» (Ἰωάν. 1, 1).

Τὴν ἔκφρασιν ταύτην, ἣτις ἐρμηνεύει τὴν θεϊαν αὐτοῦ οὐσίαν οὐδέποτε ἀπέδωκεν εἰς ἑαυτὸν ὁ Ἰησοῦς οὐδὲ ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ, οὐς κατόπιον ἀναγράφει αὐτός, οὗτος ὁ Ἰωάννης. Ἡ ἔκφρασις αὕτη οὐδὲν ἔχει τὸ κοινὸν μετὰ τοῦ «νοῦς» τῶν Ἑλλήνων, τοῦ «λόγου» τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Φίλωνος τοῦ Ἀλεξανδρέως, ὑπομιμνήσκει μᾶλλον τὸν «λόγον» τῶν προφητῶν καὶ τὴν σοφίαν τῶν προσωποφάνων τῶν παρομιῶν καὶ τῶν ἄλλων βιβλίων τῆς Σοφίας. Ἰσως ὁ Ἰησοῦς ἀπεκάλυψε ταύτην τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτε διηνοῖεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς Γραφὰς (Α. 24, 45)· οὐδεμία ἄλλη ἔκφρασις παρίστησι κἄλλιον τὸ τί ἐστὶν ὁ Ἰησοῦς. Ἐμπεριέχει τὴν αἰώνιαν αὐτοῦ ἀρχὴν ἐκ τῶν κλητῶν τοῦ Πατρὸς, ὅπου ὁ Λόγος εἶναι πάντοτε ζῶν, τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Πατρὸς, ὅθεν γεννᾶται ἐν τῇ ἰσότητι μίαν καὶ τῆς αὐτῆς ζωῆς καὶ τὴν σχέσιν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν κόσμον, δημιουργηθέντα ὑπὸ τοῦ Λόγου, κυβερνώμενον ὑπὸ τοῦ Λόγου καὶ σωθέντα ὑπὸ τοῦ Λόγου, ὅστις ἐγένετο σὰρξ. «Ὅλη ἡ περὶ Θεοῦ διδασκαλία θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἰδέας ταύτης. Πρῆκε δὲ τὸ θεῖον ὄνομα, ὅπερ ἐκφράζει τὴν ἰδέαν ταύτην ἵνα ὁ Ἰωάννης ἐπαξίως ὀνομασθῇ ὁ Θεολόγος καὶ ὁ Θεόσοφος.

Πῶς ὁ Λόγος, Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Πατρὸς, ἀπεκάλυψε ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ αὐτοῦ ζωῇ; Οἱ Εὐαγγελιστὰι ἀπαντῶσιν ἕκαστος κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Οἱ τρεῖς πρῶτοι διδάσκουσιν ἡμᾶς τοῦτο ἀρηγοῦμενοι τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ. Ἐδίδαξε, λέγουσιν ἡμῖν, ὡς ἀπόλυτος Κύριος, συνεχῶς ἀμαρτίας ὡς Θεὸς καὶ διηύθυνε τοὺς νόμους τῆς φύσεως τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ δυνάμει καὶ ὡς μὴ ἔχων ἀνώτερον ἑαυτοῦ. Τὸ τέταρτον Εὐαγγέλιον διδάσκει ἡμᾶς διὰ λόγων ἀμέσων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ὧν αὐτός οὗτος βεβαίως τὴν αἰώνιαν ὑπαρξίν αὐτοῦ, τὸ μετὰ τοῦ Πατρὸς ὁμοούσιον, τὴν δύναμιν αὐτοῦ τοῦ φωτίζειν, τοῦ δημιουργεῖν, τοῦ σώζειν, τοῦ παρέχειν ζωὴν, τοῦ κρίνειν ὡς ὁ Πατήρ.

Ἰνα δὲ μὴ ὑποληφθῇ ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι εἰσι μᾶλλον προϊόντα τέχνης, συμπεριελήφθησαν ἐπιτήδες ἐν γεγονόσιν ὀρισμένοι, ἐξηκριθῶμενοι ὄντος τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου αὐτῶν, τοῦτο δὲ μετὰ ἰδιαιτέ-

ρας ἐπιμελεῖς καὶ προφανοῦς, προθέσεως. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ὑψηλότερα ἀποκάλυψις παρουσιάζεται διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὑπὸ μορφῆν αἰσθητὴν καὶ δημώδη, ἣτις ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἀναγινώσκωμεν τὴν θεϊαν ἀλήθειαν ἐν εἰκόσι καὶ παραβολαῖς ζωηροτάτην προκαλοῦσαι ἐν ἡμῖν ἐντύπωσιν, ὅπως ὁ Ἰησοῦς ἠρέσκετο νὰ ἀποκαλύπτῃ ἡμῖν αὐτὴν ταύτην (Ἰωάν. 4, κερ. 6, κ. 9 κ. 10 κ. 11).

Τὰ γεγονότα ἅτινα ὁ Εὐαγγελιστὴς διηγείται εἰσιν ἅπαντα ἐκτὸς δύο—τῆς πολλαπλασιασέως δηλαδὴ τῶν ἄρτων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Βηθσαϊδᾶ καὶ τῆς ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης πορείας τοῦ Ἰησοῦ—εἰλημμένα ἐκ περιόδων τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ, περὶ ὧν δὲν εἶχον ποιήσει μνεῖαν οἱ τρεῖς πρῶτοι Εὐαγγελιστὰι. Τὸ θαῦμα τῆς εἰς οἶνον μεταβολῆς τοῦ ὕδατος δεῖκνυσιν ἡμῖν τὴν ἐν τῷ Ἰησοῦ δύναμιν τοῦ μεταβάλλειν τὰ στοιχεῖα, ἣτις τυγχάνει ἴσα πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ δημιουργεῖν αὐτά. Ἡ μακρόθεν γενομένη θεραπεία τοῦ ἐκκοντόχρου τῆς Καπερναοῦμ ἀποδείκνυσιν ὅτι ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ εἶναι κύριος πάντων καὶ ὅτι ἐνεργεῖ ἀνεξαρτήτως τοῦ τοπικοῦ ἢ χρονικοῦ δικαστήματος. Ὁ πολλαπλασιασμός τῶν ἄρτων ἐκδηλοῖ τὴν δημιουργικὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἡ ἐπὶ τῶν ὑδάτων πορεία αὐτοῦ καὶ ἡ ἡρέμια, ἣν ἐπέβαλε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῇ θαλάσῃ ἐμφαίνουσι τὴν ἐπὶ τῆς φύσεως ἀπόλυτον κυριαρχίαν αὐτοῦ. Ἡ θεραπεία τοῦ παραλυτικοῦ τῆς Βηθεσδᾶ ἀποκαλύπτει ἡμῖν ὅτι ἡ ἀρχαιοτέρα καὶ μᾶλλον ἐρριζωμένη νόσος δὲν δύναται νὰ ἀντιστῇ εἰς αὐτόν, ἡ θεραπεία τοῦ γεννηθέντος τυφλοῦ μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Ἰησοῦς τυγχάνει ἡ ἀρχὴ τοῦ φωτός, ἡ δὲ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου καταδείκνυσιν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ κύριος τοῦ θανάτου καὶ τῆς ζωῆς. Αἱ ὀμιλῖαι αὐτοῦ, οἱ ἀναγράφονται ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τεμαχικῶς δηλαδὴ, εἰσὶν ἡ ἔκφρασις τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως, τῆς ἐσωτερικῆς αὐτοῦ ζωῆς, τῶν σχέσεων αὐτοῦ μετὰ τοῦ Πατρὸς, τῆς ἀπόλυτου ἰσότητος αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, ἀφοῦ ὁ Πατήρ ἀπ' αἰῶνων γεννήσας αὐτὸν ὡς Μονογενῆ αὐτοῦ Υἱὸν πάντα δέδωκεν αὐτῷ. Ὁρῶμεν δὲ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀποκαλύπτων τὰ ἀπόρητα ταῦτα μυστήρια οὐδόλως ἐκδηλοῖ διδασκαλίαν τινά, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐκτίθειν ἡμῖν ἀπλῶς ἐσωτερικὰ γεγονότα, ὧν πλήρη ἔχει συνείδησιν, γεγονότα, ἅτινά εἰσι θεῖα καὶ ὑψηλά, καθόσον ἀποτελοῦσι τὴν ζωὴν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ (Ἰωάν. ε' 1).

Δίδωσι τέλος τὴν βιβλιόταν ἀποκάλυψιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ὅπερ συνίσταται εἰς τὸ ποιῆσαι κοινωνοὺς πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστευόντας τοῦ Πνεύματος τοῦ Πατρὸς καὶ ἑαυτοῦ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἰδέα ἡ ἐν τῷ βίβλῳ ὄλων τῶν παραβολῶν, πᾶν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἐκτιθεμένων πάντοτε ἀνευρισκομένη. Τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, περὶ οὗ ὁμιλεῖ εἰς τὴν Σαμαρείτιδα, τὸ μυστηριώδες πνεῦμα, περὶ οὗ γίνεται λόγος ἐν τῇ μετὰ τοῦ Νικοδήμου συνδιαλέξει αὐτοῦ, ἡ ἐκ τῆς πέτρας ἀναβρούσα πηγὴ, τὸ φῶς τὸ φωτίζον τὸν κό-

σμον, ὁ ποιμὴν, ὅστις ὀδηγεῖ τὰ πρόβατα καὶ ἔχει αὐτὰ εἰς νομάς, ὅλα· αὐτὰ αἱ συμβολικαὶ ἐκφράσεις ἐκφράζουσι τὸ μυστηριώδες καὶ θεῖον τοῦ Ἰησοῦ πνεῦμα, τὴν δύναμιν δι' ἧς τὸ ἔργον αὐτοῦ τελειοῦται ἐν τῷ ἀπορρήτῳ τῶν ψυχῶν καὶ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι.

Οὐδεμία ὑπάρχει ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς ταύταις ὁμιλίαις ἀρρηγμένη μεταφυσική. Καὶ ὁ Ἰησοῦς οἷον ἀποκαλύπτει ἡμῖν ὁ Ἰωάννης δὲν εἶναι φιλόσοφος, ὡς δὲν εἶναι τοιοῦτος ὁ ὑπὸ τῶν ἄλλων τριῶν Εὐαγγελιστῶν περιστακόμενος. Δὲν ἦλθε νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν δι' ἐπιχειρημάτων, οὔτε νὰ ἐκθέσῃ θρησκευτικὸν σύστημα. Ὁ λόγος αὐτοῦ εἶναι ἡ πλήρης, ἡ ζῶσα, ἡ τελεία ἐκφρασις ἐαυτοῦ. Ὁ ἡθικός νόμος εἶναι ἡ θέλησις καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. Ὁ Θεός δι' αὐτὸν εἶναι ὄν ζῶν, ἀγαπῶν, παντοδύναμον, ὁ Πατήρ. Ὁ Ἰησοῦς ἐρμηνεύει εἰς γλώσσῃ ἀνθρωπίνῃ οὐχὶ τὴν περὶ Θεοῦ ἑσωτερικὴν ἰδέαν, ἣν ἔχει σχηματίζει περὶ αὐτοῦ διὰ θεωρίας συστηματικῆς, ἀλλὰ τὴν πραγματικότητα, ἧς ἔχει τὴν ἄμεσον ἀντίληψιν.

Τὰ πρῶτα τρία Εὐαγγέλια διηγούνται τὸ φαινόμενον ἐν τῷ Ἰησοῦ, τὸ τέταρτον Εὐαγγέλιον ἐκτίθειν ἡμῖν τὸ μὴ φαινόμενον. Ἐπειδὴ ὁμοῦ τὸ φαινόμενον ἔχει πάντοτε τὴν μὴ φαινομένην αἰτίαν αὐτοῦ, τὰ γεγονότα τῶν συνοπτικῶν Εὐαγγελίων ἔχουσι τὴν κεκρυμμένην αἰτίαν αὐτῶν ἐν τῷ ἀοράτῳ Θεῷ, ὅστις ἐστὶν ἐν τῷ Ἰησοῦ καὶ ὃν ὁ Ἰωάννης ἀποκαλύπτει. Οἱ τρεῖς Εὐαγγελισταὶ δεικνύουσιν ἡμῖν τὸν Θεὸν ζῶντα ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ὁμοῖον αὐτοῖς, ὁ Ἰωάννης παρίστανει ἡμῖν τίς ἐστὶν οὗτος ἐν ἑαυτῷ, ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρὸς.

Οἱ πρῶτοι Εὐαγγελισταὶ παριστῶσιν ἡμῖν τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ Ἰησοῦ, ὁ τέταρτος ἀποκαλύπτει ἡμῖν τὸν Θεὸν ἐν αὐτῷ. Πάντες καὶ αὐτοὶ οἱ περὶ τὴν πίστιν ἀμύητοι δύνανται νὰ ἀναγνώσῃσι τὰ τρία πρῶτα Εὐαγγέλια, τὸ τέταρτον ἐπιφυλάσσεται ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς μεμυημένους, οὓς τὸ αἰώνιον φωτίζει φῶς. Τὰ μεγάλα πνεύματα, ἐγκαταλειμμένα εἰς τὰ πενιχὰ ἀνθρώπινα φῶτα, δὲν ἐννοοῦσι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο, ἀλλ' ὁμοῦ καὶ ἐν ἀπλότῃ διατελοῦσι ψυχαὶ θὰ ἐννοήσωσιν αὐτὸ μεθ' ὅλων αὐτοῦ τὸ ὑπεράνθρωπον ὕψος. Ὅστις δὲ ἀνοίγει τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο δέον νὰ ἀναμνησῆσθαι τῶν λόγων τοῦ Κυρίου «μακάριοι οἱ καθαρὸι τῇ καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται».

Ἡ γνησιότης τοῦ θεοτερότερον τῶν Εὐαγγελίων οὐδέποτε διεριλονεικήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Μία μόνη ἄσχημος αἵρεσις, οἱ ἄλογοι, ἀπεκηρύχθη ἐκτὸς χωρὶς ὁμοῦ νὰ ἀναφέρῃ μαρτυρίαν τινὰ, σπληνιζομένη ἀπλῶς ἐπὶ δογματικῶν λόγων. Οἱ αἰρετικοὶ οὗτοι, οἱ τὸν Λόγον ἀρνούμενοι, δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ ἀποδείξωσι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Λόγου.

Πάντες σχεδὸν οἱ ἀποστολικοὶ πατέρες περιέχουσι χωρὶς ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου τούτου ἐπιμελῶς συλλεγόμενα καὶ ἐκτιθέμενα ὑπὸ τοῦ Φοῦνκ (Opera

Patrum apostol. T. I σελ. 565 καὶ ἐρ.) Οὐδὲν δύναται τις νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Εἰρηναίου, μαθητοῦ τοῦ Πολυκάρπου, μαθητοῦ τοῦ Ἰωάννου, ὅστις βεβαίως τὴν ὑπαρξίν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰωάννου (Εἰρην. κατὰ αἰρετ. III, I, I). Συνετέθη τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς γλώσσῃ ἑλληνικῇ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ κατὰ τοὺς μὲν, ἐν Ἐφέσῳ δὲ κατ' ἄλλους. Ἡ παράδοσις ἐστὶν ἀβεβαία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐποχῆς ἀκριβῶς τῆς συντάξεως αὐτοῦ. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ὁ Ἀπόστολος ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν τῷ γήρατι αὐτοῦ, ὅπου μόνος ἐπιζῶν μέγρους τοῦ βίου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκλήθη ὑπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων τῆς Μικρῆς Ἀσίας ἵνα ὑψώσῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ φωνὴν καὶ ἐξελέγησιν τὰς νεωστὶ τότε ἀναρνεύσας διδασκαλίας, τὰς ἀρνούμενας τὴν θεῖαν φύσιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ αἰτίνας ἐπληθύνθησαν ἐπὶ ἐξ αἰῶνος πάντοτε κατακαλλόμενα ὑπὸ τῆς μαρτυρίας τοῦ τέταρτου Εὐαγγελίου.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν σιωπὴν τοῦ Παπίου περὶ τοῦ Εὐαγγελίου τούτου, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀρυσθῇ τις ἐπιχείρημα ἐκ τούτου κατὰ τοῦ Εὐαγγελίου τούτου. Τεμάχιόν τι ἀνῆκον εἰς τὸν ἐπίσκοπον Ἰερσάπλεως, μνημονευόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ Θωμάζιου (I, 344) καὶ ὅπερ παρεκλήθην ἐκ τοῦ συγγραμματος τοῦ καθηγητοῦ Ἀβέρλου (Εἰσ. εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην σελ. 112) μαρτυρεῖ ὅτι οὗτος ἐγίνωσκε τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου.

Ἄλλως τε ἡ γνησιότης τῶν τεσσάρων κανονικῶν Εὐαγγελίων εἶναι ζήτημα τοῦ λοιποῦ λελημένου.

Ἀποδεικνύεται ἐξ ἀποσπάσματος τοῦ Κανόνος τοῦ Μουρατόρη ὅτι ἐπὶ τοῦ Πίου τοῦ Α' πάπα Ρώμης τῷ 142 ὑπῆρχον τέσσαρα Εὐαγγέλια, ὅτι ἡ ρωμαϊκὴ Ἐκκλησίαι δὲν ἐγνώριζεν ἄλλα Εὐαγγέλια, ὅτι ἀνεγινώσκοντο ταῦτα ἐν τῇ αὐτῇ ὡς σήμερον τάξει, ὅτι ἐθεώρει ταῦτα ὡς ἐκ θείας ἐμπνεύσεως γεγραμμένα, ὡς ὑπαγορευθέντα ὑπ' ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ἀπεδείχθη διὰ παρεβολῆς σοφῆς καὶ λεπτομεροῦς ὅτι ὅλα τὰ Εὐαγγέλια εἶναι δυνατόν ἐκ νέου νὰ συναρμοσθῶσι κατὰ τεμάχια μὲν, ἀλλὰ καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἀκεραιότητα τῇ βοηθεῖα χωρίων λαμβανόμενων ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν πατέρων τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου αἰῶνος, ἀπὸ τοῦ συγγραφέως τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βαρνάβα μέχρι τοῦ Τερτυλλιανοῦ καὶ τοῦ Εἰρηναίου.

Ἀπεδείχθη ὅτι ὄχι μόνον ἀπὸ τῶν μέσων αὐτοῦ τοῦ δευτέρου αἰῶνος, τῷ 150, ὑπῆρχεν ἤδη λατινικὴ μετάφρασις τῶν Εὐαγγελίων, ἡ ἀρχαία Ἰταλική, ἀλλ' ὅτι καὶ πρὸ αὐτῆς ὑπῆρχον ἤδη δύο, ἡ μὲν ἐν Ἀφρικῇ, ἡ δὲ ἐν Ἰταλίᾳ. Ἀπεδείχθη χάρις εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ κ. Κουρετόν ὅτι πρὸ τῆς ἀρχαίας Ἰταλικῆς ὑπῆρχεν ἡ Συριακὴ μετάφρασις καλουμένη *Πεσρίτα*, ὅτι αὕτη εἶχε μεταφρασθῆ εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ὅτι ὁ μεταφραστὴς τῆς Ἰταλικῆς

είχεν ὑπ' ὄψει τὴν ἑλληνικὴν ταύτην μεταρρασίαν, φέρουσιν ἐν τῷ περιθωρίῳ συριακῆς διαφοράς γραφῆς, ἧς πρὸ πάντων φαίνεται ὅτι ἔλαθεν ὑπ' ὄψει. Ἀπεδείχθη ὡσαύτως ὅτι αἱ μεταρρασίαι εἰσι σύγγραφοὶ τῶν πρωτοτύπων.

Ἀπεδείχθη τέλος διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ σιναιτικῆς κώδικος ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Τισσενδρόφιου ὅτι ἐν τῇ ἐποχῇ αὐτῇ, καὶ ἦν κατὰ τὸν Τερτυλλιανὸν τὸ αὐτόγραφον χειρόγραφο τῶν Εὐαγγελίων διεσώζετο ἐτι ἐν ταῖς ἀποστολικαῖς Ἐκκλησίαις, ὑπῆρχεν ἀντίγραφον αὐτοῦ σύγχρονον. Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο παρουσιάζεται ἡμῖν ἐν τῷ συναϊτικῷ κώδικι, ὅστις ἐστὶν προγενέστερος τῶν διορθώσεων τῶν χειρογράφων τῶν ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου ἐπισήμως ἀπαιτηθειῶν.

Οὕτω δικαιούμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὰ Εὐαγγέλια ὑπῆρχον ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πρώτου αἰῶνος καὶ ὅτι ἦσαν ταυτά, οἳ ἔχμεν αὐτὰ σήμερον. Ἐλλείψει χειρογράφων πρωτοτύπων καὶ αὐτογράφων ἔχμεν τοὺς ἀρχαίους μεταρρασίας συγχρόνους. Ἡ κριτικὴ ἱκανοποιεῖται ἐκ τούτου. Μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἱερᾶς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ οὐσιώδους τούτου σημείου ἡ ἁρμονία εἶναι πλήρης.

Ὁ πρῶτος χαρακτήρ τῶν συγγραμμάτων τούτων εἶναι ὅτι πρῶτιστα πάντων εἰσι μαρτυρίαι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως τῇ αὐστηροτέρᾳ καὶ μᾶλλον ὀρισμένῃ. Τὰ βιβλία ταῦτα δὲν συζητοῦσι, δὲν ἐξηγοῦσιν, ἀλλὰ ἀρηγοῦνται γεγονότα, ἀναγράφουσι λόγους καὶ βεβαιοῦσιν αὐτούς. Ἐντεῦθεν τὸ ἀπρόσωπον αὐτῶν. Ὁ συγγραφεὺς ἐκλείπει πρὸ τῶν πραγμάτων. Ἐὰν ἐνίστε ἀναρρήνεται ὡς π. χ. ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ τρίτου Εὐαγγελίου ἢ ἐν τῷ τετάρτῳ, τοῦτο δὲ μετὰ μεγίστης ἐπιφυλάξεως, πράττει τοῦτο ὅπως διακηρῖξῃ ὅτι εἶναι μόνον μάρτυς, ὅστις ἐπιπροσρήθη περὶ πάντων καὶ ὅστις εἶδεν ἢ ἤκουσεν ὅ, τι γάρρει. Δὲν δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ἐν τοῖς βιβλίοις τούτοις τὴν ἔκφρασιν τῶν ἐνδομύχων αἰσθημάτων, ὧν ὑπερεπληροῦτο ἡ καρδία τῶν συγγραφέων τούτων περιγραφόντων τὸν βίον τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Οὐδεὶς φαίνεται ἐν αὐτοῖς ἐνθουσιασμός, οὐδεμία φωνὴ θυμασμοῦ, οὐδεμία ἰδιὰ σκέψις, ἀναμνησκονται μόνον καὶ γράφουσι τὰς ἀναμνήσεις αὐτῶν ὅπως τὸ Πνεῦμα ὑπαγορεύει αὐτοῖς ταύτας, ἢ καὶ ὡς ἄλλοι μάρτυρες δύναται νὰ βοηθήσωσιν αὐτοὺς εἰς μείζονα ἐξακρίβωσιν τούτων.

Γεγονότα τινὰ ἐποίησαν περισσοτέρων ἐντύπων εἰς τοὺς μὲν, ἢ εἰς τοὺς δέ· ἡ διήγησις αὐτῶν ἐπομένως εἶναι λεπτομερέστερα, ζωηρότερα καὶ ἀνθρωπότερα. Ἐπίσης αἱ περιστάσεις, ὑπ' ἧς ἕκαστος τῶν Εὐαγγελιστῶν ἔγραψεν, ὑπῆρχαν μίᾳ τῶν θετικῶν αἰτιῶν τῆς διαλογῆς καὶ ἐκλογῆς τῶν ἀναριθμητῶν πράξεων καὶ λόγων, ἅτινα ἠδυνήθησαν νὰ ἰδῶσιν ἢ ἀκούσωσιν κατὰ τὸν βίον τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Ὁ κύκλος τῶν ἀναγνωστῶν ἐπίσης, πρὸς οὓς οἱ Εὐαγγελισταὶ ἀπευθύνοντο, δὲν συνετέλεσεν ὀλίγον εἰς τρα-

ποποίησιν τοῦ ἔργου αὐτῶν. Δὲν ἠδύναντο νὰ ὁμιλήσωσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τοὺς ἀρνούμενους τὸν μεσσιανικὸν αὐτοῦ χαρακτήρα Ἰουδαίου καὶ εἰς τοὺς ἄνευ προλήψεων Ἰουδαϊκῶν ἔθνικους, εἰς τοὺς ἄνευ καλλιέργειας ἀπλοῦς καὶ εἰς τοὺς προσελθόντας μὲν εἰς τὴν πίστιν, ἀλλὰ πλήρεις τῆς Ἰουδαϊκῆς ἢ ἑλληνικῆς Γνώσεως, εἰς τὰς ἐκκλησίας ἐν αἷς οἱ Ἰουδαῖοι ἤζιζον νὰ συνδέσωσι τὴν εὐαγγελικὴν ἐλευθερίαν μετὰ τῆς δουλείας τοῦ νόμου καὶ εἰς ἀπληλαγμέριαν τοιούτων ζητημάτων, προκαλούντων ἐξερεθισμόν τῶν πνευμάτων. Ἐκεῖνος, ὅστις ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας ἦν ὁ ἡγαπημένος μαθητὴς τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ, ὅστις ἐν τῇ πλήρει ἀγάπῃ καρδίᾳ αὐτοῦ συνεκέντρωσε τὰς καλλιτέρας ἀποκαλύψεις τοῦ Ἰησοῦ, εἰς ὃν πλῆον παντὸς ἄλλου ἐποίησαν ἐντύπων αἱ διαλέξεις τοῦ Ἰησοῦ, ἐν αἷς οὗτος ἀπεκάλυπτε τοῖς μαθηταῖς τὴν θεῖαν αὐτοῦ φύσιν, τὴν αἰωνίαν γεννησιν ἐκ τοῦ Πατρὸς, τὰ ἀπόρρητα μυστήρια τῆς πίστεως καὶ τῆς διὰ τοῦ Πνεύματος σωτηρίας, εἶδει βεβαίως ἐν τῇ μαρτυρίᾳ αὐτοῦ νὰ ἔχῃ χάριν, φίλτρον, ἡδύτητα, ζωηρότητα ἐν ταῖς ἀναμνήσεσιν, ἢν οὐδεὶς ἕτερος δύναται νὰ φθάσῃ. Ὅλοι ὅμως αἱ διαφοραὶ αὐταὶ ἐκλείπουσιν ἐνώπιον ἐνός ὑπερέτερου γεγονότος, ἐνώπιον ἐντύπου ἀνωτέρας. (Ἐπεταὶ συνέχεια).

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἄριθ. πρωτ. 2418.

Τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Διὰ ταῦτα δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης Στυλιανῆς Κοκκινόπουλου

Δέχεται τὴν ἀγωγὴν τοῦ Παναγιώτου Χρυσόπουλου.

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν ὑπισταμένον γάμον ἐξ ὑπατιότητος τῆς γυναικός.

Ἐπιτίθησιν αὐτῇ τὰ ἔξοδα τῆς περὶ αὐτῆς ἀποφάσεως, τῶν διαζευκτικῶν ἐγγράφων καὶ λοιπὰ δικαστικὰ τέλη, ἀνόντα εἰς γρόσια 540, προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ὅριζει προσβίβαν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακοπῆς 31 ἡμέρας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Παραγγέλλει τὴν δημοσίευσιν τοῦ δικαστικοῦ ταύτης τῆς κατὰ συνέχειαν εἰς τὰς ἐντάθῃ ἐκδομένους ἐφημερίδας «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθειαν», «Νεολόγον» καὶ «Κωνσταντινούπολιν».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 25 φεβρουαρίου 1891.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Σισανίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ὁ γραμματεὺς

Ἰεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Ἄριθ. ἀκριβῆς ἀντίγραφον, τῇ 12 μαρτίου 1891

Ὁ γραμματεὺς

Ἰεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 24 ΜΑΪΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 13.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου 'Αθανάσιος (πρόεδρος)
 'Αρχιγρ. 'Ι. Συνός. Κωνστ. 'Αλεξανδρίδης
 Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
 'Ιωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 'Αλκιβιάδης Μαυράκης.
 'Αρχισυντάκτης Γεράσ. Δωριζάς.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅσον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετ' ἔτιτα ἀργυρᾶ 5
 διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγμα χρυσᾶ 25
 ἐξαμηνιαία τὰ ἡμῖς.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Αλήθειαν ἀπευθυνόντων: ἠ' Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. 'Αθανασίῳ Προέδρῳ τῆς τῆν 'Εκκλησιαστικῆν 'Αλήθειαν διευθυνοῦσας 'Επιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ. — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὀλίγης διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλοδαπῶν συνδρομητῶν πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Εκκλησιαστικά χρονικά — Μελέται ἐπὶ τῆς ἠθικῆς· ἡ ἐνότης τῆς ἠθικῆς πρὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου (συνέχεια) — Ἡ προπαρασκευὴ τῆς σωτηρίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ τῷ ἔθνικῷ νόσση (συνέχεια) — Λόγος τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Χαρκίου τοῦ 'Αμβροσίου περὶ τῆς χριστιανικῆς προόδου (συνέχεια) — Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον· ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεπεῖχ προσκλήσεως ἀπευθυνθείσας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπὸ τοῦ μεγάλου τελετάρχου τῶν αυτοκρατορικῶν ἀνακτόρων ἐξωχωτάτου Μουνίρ πασᾶ, ὡς ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν εἰθίσται, ἐπιτροπεία ἀποτελουμένη ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων 'Ηρακλείας κ. Γερμανοῦ, Δέρκων κ. Καλλινίκου καὶ Σισανίου κ. 'Αθανασίου συνοδευομένη δὲ ὑπὸ τοῦ Καποῦ-κεχαγιᾶ 'Αντωνίου ἐφένδη Οἰκιστοῦ μετέβη χθὲς εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ὑπέβλετε τὰ ἐπὶ τῇ περιτομῇ τῶν αυτοκρατορικῶν πριγκιπῶν συγχρητῆριζα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τυχοῦσα φιλοφρονηστικῆς δεξιώσεως ὑπὸ τοῦ μεγάλου τελετάρχου Μουνίρ πασᾶ.

Ἐνεκα τῆς εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐπισκέψεως ταύτης τῶν ἁγίων συνοδικῶν συνεδρία τῆς ἱερᾶς Συνόδου δὲν ἐγένετο χθὲς.

— Ἡ Α. 'Εξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Αὐστροουγγαρικῆς βαρῆνος δὲ Κάλιτς ἐποιήσατο τῇ τετάρτῃ ἐπίσκεψιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, δεκτὸς γενόμενος ὑπὸ τοῦ σεβασμ. Γέροντος ἁγίου 'Ηρακλείας.

— Ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Σωφρόνιος, ὅστις ἐνετάλη ὑπὸ τῆς Μητρὸς 'Εκκλησίας, ὡς ἀνεγκρίχμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἡμῶν φύλλῳ, ἔνα μεταβῆ εἰς Σέρρας, ἔνεκα τῆς αὐτοῦ ἀναφυεῖσας δια-

φωνίας, διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἐγνώρισεν ὅτι διακόψας τὴν περιοδείαν αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Σερρῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνατεθείσας αὐτῷ ἐντολῆς.

Μ. τοῦ Γ'. Σχολῆ.— Αἱ μὲν γραπταὶ ἐξετάσεις τῆς τε τᾶξως τῶν τελειοφοίτων καὶ τῶν ἐπιλοίπων τᾶξων ἤρξαντο ἀπὸ τῆς παρελθούσης τετάρτης 22 μαΐου, γενόμενα καθ' ἑκάστην ὑπὸ τῶν οἰκείων καθηγητῶν, αἱ δὲ προσωρικαὶ τῶν τελειοφοίτων ἄρχονται ἀπὸ τῆς 3 ἰουνίου καὶ λήξουσι τῇ 12 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Ἡ νενομισμένη ἱερὰ τελετὴ τῶν ἐξετάσεων γενήσεται τῇ 2 ἰουνίου Κυριακῇ.

Ζάππειον Παρθεγαγωγεῖον.— Μετὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ Νηπιαγωγείου γενόμενας, καθὰ ἠγγέλθη, τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐνώπιον τῆς Α. σεβασμ. τοῦ Γέροντος ἁγίου 'Ηρακλείας καὶ πολλοῦ ἐπιλέκτου ἀκροατηρίου, ἄρχονται αἱ μὲν γραπταὶ ἐξετάσεις τῶν ἐπιλοίπων τᾶξων ἀπὸ τῆς 27 μαΐου καὶ διαρκέσουσι μέχρι τῆς 3 ἰουνίου, αἱ δὲ προσωρικαὶ ἀπὸ τῆς 9 ἰουνίου καὶ λήξουσι τῇ 16 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Τῇ δὲ 23 τοῦ αὐτοῦ, Κυριακῇ, γενήσεται ἡ τελετὴ τῆς ἐπίδοσεως τῶν πτυχίων ταῖς τελειοφοίτοις.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ἠγγέλθη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ θάνατος τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου Κυριακοῦ Χατζοπούλου, περὶ οὗ ἐγγράφη ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς 'Εκκλησιαστ. 'Αληθείας ὅτι διέμενεν ἐν Παρισίοις πρὸς περιθάλψιν τῆς προσδληθείσας ὑγείας αὐτοῦ. Ἐπὶ τῷ λυπηρῷ τούτῳ ἀγγέλλεται τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον διέλυσε τὴν συνεδρίαν

αυτοῦ πρὸς ἐνδειξίν πένθους, ἐγένετο δὲ καὶ τηλεγράφημα ἐκ μέρους τοῦ Συμβουλίου πρὸς τὴν χήραν τοῦ μακαρίτου, δι' οὗ ἐξεργάσθησαν τὰ συλλυπητήρια αὐτοῦ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ αἰοιδίου ἀνδρός, ὅστις καὶ νῦν καὶ ἄλλοτε ἐπὶ πολλὰς περιόδους διετέλεσεν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ. Ὡσαύτως ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τῶν ἀξιότιμων μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου Δημητρίκη ἐφένθη Γενίδουκα καὶ Ν. Ψυχῆρη βέη ἀπεφασίσθη ἵνα μεταβᾶσιν παρὰ τῷ υἱῷ τοῦ ἀποθανόντος κ. Γ. Χατζοπούλῳ ἐκφράξῃ τὰ συλλυπητήρια αὐτοῦ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός.

Τὸ τηλεγράφημα τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἔχει ὡς ἑξῆς:

Κυρία Χατζοπούλου

εἰς Παρίσιον.

Τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον μετὰ λύπης πληροφροσθὲν τὸν θάνατον τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ὑμετέρου συζύγου, διακινδύνησεν ὑμῖν τὰ ἐγκαρδία αὐτοῦ συλλυπητήρια καὶ ἐξαιτεῖται παρὰ τοῦ Ὑψίστου ὅπως δῶ ὑμῖν προσηγορίαν.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου

Πραξιλάης ΓΕΡΜΑΝΟΣ.

Καὶ ἡ Κοινότης Σαλματομβρουκίου, ἐν ἧ ὁ αἰοιδίμος ἀνὴρ ἐγεννήθη καὶ ἐν ἧ ἀπὸ πολλοῦ ἰθιῶς θάπνικας ἀνήγειρε Παρθενιαγωγεῖον μετὰ Νηπιαγωγεῖου καὶ δι' ἰδιαίτερου κληροδοτήματος ἐπροίκισε καὶ ἐξησφάλισε τὴν συντήρησιν ἀμειωτέρων τῶν ἐκπαιδευτηρίων, ἅμα τῷ θλιβερῷ ἐκ Παρισίων ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου ἰδρυτοῦ προέβη εἰς τὴν μᾶλλον ἐνθέρμον ἐκδήλωσιν τοῦ πένθους αὐτῆς καθὰ μαρτυρεῖ τὸ ὑπὸ τῆς κοινότητος πεμφθὲν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ψήφισμα.

Ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» συνεχρᾶζούσα θερμὰ συλλυπητήρια τῇ εὐγενεῖ οἰκογενεῖ τῷ αἰοιδίμου εὐχεται τάτῃ μὲν τὴν ἐξ ὕψους παραμυθίαν, τῷ δὲ μεταστάντι αἰώνιαν καὶ ἀγήρω τὴν μνήμην.

ΨΗΦΙΣΜΑ

τῆς Κοινότητος Σαλματομβρουκίου

Ἡ Κοινότης Σαλματομβρουκίου ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου μεγάλου εὐεργέτου, εὐγενοῦς καὶ γησιῶ τίκτου καὶ θρέμματος αὐτῆς, αἰοιδίου Κυριακοῦ Χατζοπούλου εἰς ἔκτακτον συγκληθεῖσα σήμερον συνέλευσιν ἐψήφισεν ἵνα:

Α' Δικαιοῦσι τὰ μαθήματα τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνεγερθεῖσων καὶ προικοδοτηθεῖσων σχολῶν, τοῦ Παρθενιαγωγεῖου καὶ Νηπιαγωγεῖου, ὡς καὶ τῷ τῆς Κοινότητος σχολῆς τῶν ἀρρένων, μέχρις ἐνταξιασμοῦ τοῦ νεκροῦ εἰς ἐνδειξίν βαθυτάτου πένθους.

Β' Ἠγῶσι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας οἱ κώδωνες τοῦ

Ναοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταξιασμοῦ τοῦ μακαρίτου παρακολουθήσῃ δὲ τὴν κηδεῖν ὁ ἱερός ἐνοριακὸς κλήρος μετὰ τῆς Ἐφοροπετροπλῆς, τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ ὡς καὶ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ἀπάντων ἐν πένθει.

Γ' Ἀντιπρόσωποι τῆς Κοινότητος καταθῶσι στέφανον ἐκ μέρους αὐτῆς ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ μακαρίτου μετὰ ἰδιαίτερου προσωνήματος καὶ παρακολουθήσῃ τὴν ἐκφοράν.

Δ' Ἀναστηθῶσι μέλανεσ πέπλοι ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν ἐκπαιδευτηρίων εἰς ἐνδειξίν πένθους.

Ε' Ἐπιδοθῇ τῇ εὐγενεῖ οἰκογενεῖ τῷ μακαρίτου τὸ παρὸν κοινοτικὸν ψήφισμα μετὰ συλλυπητηρίου ἐπιστολῆς ὑπὸ ἀντιπροσωπείας τῆς Κοινότητος ἀπορφανισθείσης τοιοῦτου μεγάλου προστάτου καί:

ΣΤ' Δημοσιευθῇ τὸ παρὸν ψήφισμα ἐν ταῖς ἐγχορικάς ἑλληνικαῖς ἐφημερίσιν.

Ἐν Σαλματομβρουκίῳ, τῇ 22 Μαΐου 1891.

Ἡ Κοινότης Σαλματομβρουκίου.

Περιοδικὸς τόμος.— Ἐξεδόθη μετ' ἐκπρεποῦς φιλοκαλίαις καὶ ἐκλεκτοῦ τὴν ὕλην ὁ δεῦτερος ἀριθμὸς τοῦ δευτέρου ἐξαμήνου τοῦ Ζ' ἔτους τῆς ἐν Λειψίῳ ὑπὸ τοῦ ὁμογενοῦς κ. Ζυγοῦρη ἐκδομένης *Κλεισθε*.

— Ὡσαύτως ἐξεδόθη ὁ 74ος ἀριθμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις δις τοῦ μηνὸς ἐκδομένης καλλίστης Ἀναπλασσεως, περιοδικοῦ τοῦ αὐτοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου.

— Ἐπίσης ἐξεδόθη ὁ 22ος ἀριθμὸς τοῦ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεως βελτιωθέντος περιοδικοῦ συγγράμματος «Κήρυκος»

ΜΕΛΕΤΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΘΘΙΚΗΣ*

Η ΕΝΟΘΗΣ ΤΗΣ ΘΘΙΚΗΣ ΠΡΟ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝ ΤΟΥ ΚΥΡΡΟΥ

Ἐτέρη ἀκτίς φωτός ἐν μέσῳ τοῦ παχυλοῦ σκότους τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν ἐν τῇ ἀρχαιότητι τυγχάνει καὶ ἡ ἐξῆς: Ὁ ἀνθρωπος περισταταὶ λίαν σμικρὸς ἐν μέσῳ τοῦ ἀπερέντου σύμπαντος, ἀλλ' ὅμως ὁ ἀνθρωπος εἶναι παυτοχρόνως μείζων πάντων τῶν κτισμάτων, ὁλοκλήρου τοῦ σύμπαντος, διότι ὁ Θεὸς ζητεῖ παρ' αὐτοῦ περισσύτερα ἢ ὁ τι ζητεῖ παρὰ τῶν ἄλλων κτισμάτων, παρὰ τοῦ σύμπαντος ὁλοκλήρου. Ὁ Θεὸς ζητεῖ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα ἀποδείξῃ τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας αὐτοῦ διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος, διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν λατρείας, ἐν τῇ πέραν δὲ τοῦ τάφου ζωῇ θά ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ λόγον τῆς ἀποτίσεως τοῦ διπλοῦ τούτου πρὸς αὐτὸν φόρου. Ἐν μόνῃ τῇ ἐπὶ γῆς ὑπάρξει δὲν ἐκπληροῦται ὁ προορισμὸς τοῦ

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 91—93 τοῦ μετὰ γείρας τόμου.

ἀνθρώπου, καθότι ὁ ἐπὶ γῆς βίος εἶναι ἀπλὴ δοκιμασία. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἰδέα τῆς μελλούσης ζωῆς ἐν ἀπάσαις ταῖς θρησκείαις τῆς ἀρχαιότητος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς μετεμψυχώσεως, ἐνυπάρχει ὡς συνέχεια τοῦ παρόντος βίου. Ἄπασαι αἱ θρησκείαι ὑπισχονται εἰς τὸν ἀνθρώπον ὑπαρξῆν πέραν τοῦ τέρου, ἧς τὴν εὐτυχίῃ ἢ δυστυχίῃ κατὰστασιν αὐτός οὗτος ὁ ἀνθρώπος δημιουργεῖ διὰ τῆς ἐνταῦθα διαγωγῆς αὐτοῦ. Ὁ μέγας τοῦ κόσμου ἄρχων οὐδὲν ἄλλο ζητεῖ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου ἢ δικαιοσύνην, ἀγαθότητα καὶ βίον χρηστὸν, ὅπως ζητεῖ παρ' αὐτοῦ προσευχὴν καὶ θυσίαν. Τὸ τοιοῦτο δυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν ἐνότητα τῆς ἠθικῆς, ἢ ἀκριβέστερον ἀρχὴν πρὸς ἐνότητα. Ἀλλὰ τὴν ἐνότητα ταύτην δυνάμεθα ἀρχεῖ νὰ ἀνεύρωμεν ἐν πάσαις ταῖς θρησκείαις τῆς ἀρχαιότητος. Ἐὰν ἐπιπολιῶς μελετήσωμεν τὰς θρησκείας ταύτας, θέλωμεν βεβαίως καταστήσει εἰς τὸ ἐναντίον συμπέρασμα. Ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς θρησκείας θὰ ἴδωμεν ροβερὰν ἐκλυσιν ἠθῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ τερατώδη κακουργήματα διαπραττόμενα ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας· θὰ ἴδωμεν παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς παραδείγματος χάριν παρὰ τὴν τιμωρομένην διὰ σκληροτάτων βασάνων, ἐν ᾗ ἡ μάλλον ἐπίμεμπτος ἠθικὴ πράξις, τὸ στυγερώτερον κακούργημα δὲν ἀρκεῖ ὅπως ἀφαιρήσῃ ἀπὸ τοῦ εἰς τὰ ἄδυστα τῆς θρησκείας ταύτης μυηθέντος τὴν ψευδῆ δόξαν ἀγίου, ἣν ἡ τοιαύτη μύσις παρέχει αὐτῷ. Ἡ ἑλλειψὶς μάλιστα τῆς ἐνότητος ταύτης ἐν ταῖς ἀρχαίαις θρησκείαις, ἐπιπολιῶς μελετωμέναις, δύναται νὰ φανῇ ὅτι ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἐξῆς γεγονότος. Ἀπέναντι τῆς ἐκλύσεως τῶν ἠθῶν, ἣν ἡ θρησκεία φαίνεται καλύπτουσα ὑπὸ τὸν πέπλον αὐτῆς, διάφοροι παρουσιάζονται ἀπόπειραι ἠθικῆς ἀναμορφώσεως, ἧτις κρίνεται ὡς ἀντιδράσεις κατὰ τῆς ἀποκλειστικῆς τυραννείας τῆς λατρείας ἐξασκουμένης ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν ἠθῶν. Τοιοῦται ἀπόπειραι εἶναι ἐπὶ παραδείγματι ἡ τοῦ Κομφουκιῦ διδάσκοντος εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὅτι, ἐὰν ὑπάρχωσιν ἀνώτερα ὄντα, ὀφείλουσι νὰ σέβωνται μὲν αὐτὰ, ἀλλὰ νὰ κρατῶσι μακρὰν αὐτῶν, ὅτι ἡ θρησκεία συνίσταται κυρίως εἰς τὸ διὰ θυσιῶν τιμᾶν τὰ πνεύματα τῶν προγόνων καὶ ὅτι τὰ ἠθικὰ μόνον καὶ κοινωνικὰ καθήκοντα εἶναι ἄξια τῆς προσοχῆς τοῦ σοφοῦ. Ἀλλ' ὁμως ἐμβριθεστέρως μελέτη τῶν ἀρχαίων θρησκειῶν θέλει διδάξει ἡμᾶς τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν σημασίαν τῶν πραγμάτων τούτων. Τὸ πρῶτον ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ἄξιον παρατηρήσεως γεγονός τυγχάνει τὸ ἐξῆς: ὅτι δηλαδὴ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἡ ἠθικὴ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦν στενωῶς συνδεδεμένη μετὰ τῆς θρησκείας. Οὕτω παραδείγματος χάριν ὁ μὲν Κομφουκιὸς ἐξῆσεν ἀπὸ τοῦ Ε' μέχρι τοῦ ΣΤ' πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος, ἐνᾷ ἡ θρησκεία τῶν Σινῶν εἶχε λάθει τὴν πλήρη αὐτῆς ἀνάπτυξιν κατὰ τὸν ΚΓ' αἰῶνα. Κατὰ τὴν παναρχαίαν ταύτην ἐποχὴν, ὁ Ὑψιστος Θεὸς, δημιουργὸς καὶ κύριος πάντων, ἐλατρεύετο

ἤδη ὑπὸ τῶν Σινῶν. Τὰ δὲ ἱερὰ βιβλία, ἅτινα ὀρίζουσι τὰ τῆς λατρείας καὶ ἅτινα περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, ἔθετο ὑπὸ τὴν ἐγγύθησιν τοῦ ἐνός καὶ μόνου Θεοῦ τὰς διατάξεις τῆς ἠθικῆς καὶ τὰ παραγγέλματα τοῦ πολιτικοῦ νόμου.

Αἱ ἀρχαῖαι Ἰνδικαὶ παρουσιάζουσι ἡμῖν ὅμοιον θέμα. Πολλοὺς αἰῶνας πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Βουδδᾶ, τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Ἰνδῶν περιείχον ἱερὰ ἄσματα, ἅτινα ὑπηγόρευεν εἰς τοὺς ψάλλοντας ἢ θρησκευτικῶς μεμορφωμένη συνείδησις αὐτῶν. Βραδύτερον ὁμως ἐπειδὴ ἡ θρησκεία τῶν Ἰνδῶν, ἐρ' ἧς ἐθεμελιούντο τὰ παραγγέλματα τῆς ἠθικῆς, διεφθάρη, ἐπῆλθεν ἡ διὰ τοῦ βουδδισμού ἀναμορφώσις, ἧτις καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἠξιώθη τοσαύτης ἐπιτυχίας, διότι ἡ θρησκεία, βίσις καὶ στήριγμα τῆς ἠθικῆς, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἱερὰν αὐτῆς ἀποστολήν. Ἡ ἱστορικὴ Χαλδαια, ἐνθα τινὲς τῶν νεωτέρων ἐνόμισαν ὅτι εὗρον τὴν κατ' ἐξοχὴν λατρείαν τῆς φύσεως, ἠνοιξε τέλος ἡμῖν τὰ λειτουργικὰ καὶ ἱερὰ αὐτῆς βιβλία, ἐν αὐτοῖς δὲ ἀναγινώσκουμεν ὅτι ὁ ἀνθρώπος ὁ μὴ ἐκπληρώσας πιστῶς τὸ καθήκον αὐτοῦ ὀφείλει νὰ ταπεινωθῇ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι πρὸς αὐτὸν πρέπει νὰ ἀνεύξῃ ὁ ἀποθνήσκων καὶ ὅτι ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Θεοῦ, βραβεύοντος τὴν ἀρετὴν, ἡ ὑπὸ τὴν ροβερὰν χεῖρα τῆς ἐκδικήσεως αὐτοῦ δέον νὰ ἀναμῆν ὁ ἀνθρώπος κατὰ τὴν ἐκ τοῦ βίου τούτου ἐξοδὸν τὴν ἀμοιβὴν τῶν καλῶν ἢ κακῶν ἔργων αὐτοῦ.

Ἡ θρησκεία τῶν Περσῶν ἢ ἐδραζομένη ἐπὶ τοῦ διακτοῦ οὐδόλου ἀποτελεῖ ἐξίχρισιν εἰς τὸν γενικὸν τοῦτον νόμον. Ἡ ὀθελισὶ τοῦ ἀνθρώπου ἵσταται μεταξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Ἀλλ' ὁμως ὁ Θεὸς τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι ἀνώτερος τοῦ Θεοῦ τοῦ κακοῦ καὶ ἐπὶ τέλους ἔσται καὶ ὁ νικητὴς αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι ὁ ἐμπνέων τὰς ἀγαθὰς πράξεις. Τὰ ἱερὰ βιβλία εἰσὶ πλήρη ὕμνων καὶ δεήσεων, δι' ὧν γίνεται ἐπικλήσις τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν προσπαθειῶν τοῦ ἐναρέτου ἀνθρώπου καὶ ἐν οἷς ὁ ἀμαρτωλὸς ἀπειλεῖται διὰ ποινῶν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ προσκαλουσῶν αὐτὸν εἰς μετάνοιαν. Εἶναι ἀνάγκη νὰ κάμωμεν λόγον περὶ τῆς Αἰγύπτου· καὶ τίς δὲν γνωρίζει σήμερον ὅτι ἡ κοιλὰς τοῦ Νείλου εἶναι ἡ κοιτίς τοῦ ἀρχαιότερου πολιτισμοῦ; Ἀκριβῶς λοιπὸν εἰς τὴν ἀρχαιότεραν τοῦ πολιτισμοῦ τούτου ἐποχὴν ἀπαντῶσιν αἱ ὑψηλαὶ εἰκεναὶ ἠθικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ ταυτόχρονας δοξασαί, ὧν ἡ κρίσις τῶν νεκρῶν εἶναι ἡ σπουδαιότερα. Οἱ Ἕλληνες ἐδημιούργησαν πολιτισμὸν πολὺ βραδύτερον τῶν ἑθνῶν τούτων, ὧν ἀνωτέρω ἐγένετο μείξις. Ἐν τοῖσι ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν δύο περιόδους, εἰς τὴν πρώτην δὲ περιόδον ἀκριβῶς πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν τὴν θρησκευτικὴν ἐμπνευσιν τῆς ἠθικῆς, ὅτι δὲ ἐκ τούτου διετηρήθη εἰς τὴν δευτέραν περίοδον, φέρει ἐναποτυπωμένον τὸν χαρακτῆρα κληροδοτήματος τοῦ παρελθόντος. Ὅτι οἱ Θεοὶ τοῦ Ἡσιόδου καὶ αὐτοὶ οἱ

του Ὁμήρου μεθ' ὅλην αὐτῶν τὴν σκανδαλώδη διαγωγὴν εἰσι κατὰ τὰς ιδέας τῆς τότε ἐποχῆς οἱ φύλακες τῆς ἀρετῆς καὶ οἱ ἐδικηταὶ τῶν παραβάσεων τῶν παρεγγελημάτων αὐτῆς καὶ οὗτοι οἱ Πίνδαρος, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Εὐριπίδης τιθέμενοι τὰς ἠθικὰς ἡθικὰς αὐτῶν διδασκαλίαις ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἀθανάτων θεῶν ἐρμηνεύουσι τὰς ἀρχαίας ἑλληνικὰς παραδόσεις τοῦτο, νομίζω, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῆ. Ὑπῆρχε λοιπὸν πανταχοῦ παράδοσις περὶ ἠθικῆς καὶ ἡ ἠθικὴ αὕτη παράδοσις ἦτο πανταχοῦ παράδοσις θρησκευτικῆ. Ἐρ' ὅσον ἡ θρησκεία ἠλλοιοῦτο βαθμηδόν, ἐπὶ τοσοῦτο καὶ ἡ ἠθικὴ ἔχνε τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχύν αὐτῆς. Πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν ἠθῶν, δύο ὁδοὶ ἠνοίγοντο εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας ταύτην, ἡ νὰ ἐπαναγγέλωσι τοὺς λαοὺς εἰς τὴν ἀρχικὴν καθαρὰν θρησκείαν τῶν πρώτων πατέρων αὐτῶν, ἡ νὰ χωρῶσιν τὴν ἠθικὴν ἀπὸ τῆς λατρείας καὶ νὰ παραδώσωσι τὴν διδασκαλίαν τῆς ἠθικῆς εἰς τὴν φιλοσοφίαν.

(ἔπειτα συνέχεια)

Η ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

EN Τῷ ΙΣΡΑΗΛ
ΚΑΙ Τῷ ΕΘΝΙΚῷ ΚΟΣΜῳ*

Ὁ Ἰερωβὰμ, πιστὸς εἰς τὴν διαθήκην, ἐκλέγει ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Σήμε ἀνθρώπον, ὅστις, ἐνεκὰ τοῦ αἰσθητικῆτος αὐτοῦ περὶ τοῦ οὐρανίου κόσμου, ἦν ἰκανὸς νὰ καταστῆ σκευὸς τῆς ὑπερβαλλούσης χάριτος τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο ἀποκαλύπτεται ὁ Θεὸς ὡς ὁ ζῶν καὶ ὁ ἀληθινός, ἀποχωρίζει αὐτὸν ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρικῆς φυλῆς καὶ ποιεῖται διαθήκην μετ' αὐτοῦ. Ἀποχωρίζει τὸν ἐκλεκτὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πατριδος καὶ τῆς συγγενείας τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ὅπως εὗρε αὐτὸν καὶ μόνον ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ παρέχει αὐτῷ τὴν ἐπαγγελίαν πλήρη εὐλογίας, ἧτις καθίσταται τὸ κέντρον τῆς πίστεως καὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀβραάμ. — Καὶ αὖθις εἰς τὸν φαινομενικὸν περιορισμὸν τῆς περὶ σωτηρίας βουλῆς ἐν τῇ ἐκλογῇ ἐνὸς ἀνθρώπου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ ἀντιτάσσεται ἡ ἀπεριόριστος ἐξάπλωσις τῆς θείας χάριτος. — Ἐν τῇ ἐκλογῇ ἐνὸς ἀνθρώπου ὁ Κύριος ἐπέλεγε πάντας (Γεν. 12 3.) «καὶ εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα αἱ φυλαὶ τῆς γῆς». — Ἡ πίστις ἀποθνήσκει καὶ αὖθις ὁ αἰώνιος καὶ μόνος ὅρος, μεθ' οὗ συνδέεται ἡ προσφορά καὶ ἡ ἀποδογῆ τῆς σωτηρίας, ὡς γέγραπται αἶνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ (Ρωμ. Δ' 16). Πίστει καὶ οὐχὶ ἔργοις δεικνύεται Ἀβραάμ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ πατὴρ ἐγγενέων πάντων τῶν ἐν πίστει κινωμένων τῆς ὠφελείας αὐτοῦ γενομένων (Ρωμ. 4, 21).

Καθ' ἅπαντας τὸν βίον τοῦ ἀπατρός τούτου τῶν

πιστῶν ὑπάρχουσι ἀπειροὶ ἐνδείξεις χάριτος καὶ φαινομενικαὶ ἀποστερήσεις τῆς χάριτος· ἀποκαλύψεις αἰτινας σκοτεινῶς ἄρχονται καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον καθίστανται ἐνκρηστότεροι ἐρ' ὅσον αἱ δοκιμασίαι τῆς πίστεως, εἰς ἃς ὑποβάλλεται οὗτος, κρατύνονται. Ὁ Κύριος συγκρατεῖ αὐτὸν ἐν ἐξεγέρσει πάντοτε ἐκ νέου διὰ τοῦ καὶ τῆς ἐπαγγελίας, ἐνῶ πᾶν τὸ περὶ αὐτὸν λέγει τὸ οὐ. Δικαιοῖται καθ' ὁλοκληρίαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ διδάσκων αὐτὸν ὅπως στηριχθῆ μόνον ἐπὶ τοῦ ἀοράτου αὐτοῦ λόγου. Ἐπὶ τοιαύτης πίστεως ἐδράζεται ἡ διαθήκη τῆς ἐπαγγελίας, ἢ ὁ Θεὸς μετὰ πολλῶν ἐπὶ τῶν προσδοκῶν ἐπαυξάνει τῷ Ἀβραάμ, ὅστις μεταθιβάσει αὐτὴν εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ καὶ σφραγίζει διὰ τοῦ σημείου τῆς διαθήκης. Διὰ τῆς γεννήσεως τοῦ υἱοῦ τῆς ἐπαγγελίας στεφανοῦται ἡ πίστις τοῦ Ἀβραάμ· ἀλλὰ τοσοῦτον μεγάλαι ἐνδείξεις χάριτος ἀπαιτοῦσι πάντοτε καὶ μείζονας δοκιμασίας πίστεως. Καὶ ἡ πίστις δὲ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Ἀβραάμ εἶδει νὰ δοκιμασθῆ διὰ τῆς τοῦ πυρὸς δοκιμῆς. Διὰ τῆς μεγίστης τῶν δοκιμασιῶν τῆς ἐπιβληθείσης τῷ τῆς πίστεως ἡρώϊ, τῆς ἀπειθήσεως τοῦ θύσαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ἐξηγγίνθη ἀπὸ πάτης ἐπιγείου σωφίας καὶ ἐδοξάσθη ὡς ὅλως πνευματικῆ διὰ τῆς θυμασίας πνευματικῆς συμπεριζέως τοῦ ἀληθοῦς τέκνου τῆς ἐπαγγελίας. Μόνον εἰς πίστιν, ἢν ὁ Θεὸς ἐκράτνει διὰ τοιοῦτον δοκιμασιῶν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀφοσιώσεως, ἠδύνατο νὰ ἐπιβῆ τὸιαύτην δοκιμασίαν, εἰς ἣν αὐτὸς οὗτος προφανῶς ἔρχεται εἰς ἀντίφασιν. Ἄπας ὁ τοῦ Ἀβραάμ βίος στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ. Ἄνευ αὐτῆς ἦν οὐδὲν, δι' αὐτῆς τὸ πᾶν! καὶ νῦν εἶδε τὸ τὸν πυρῆν τοῦ βίου αὐτοῦ διανοεῖν εἰς τὸ μηδὲν διαλυόμενον. Ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ ἦν ἀκριβὲς ἐναντίᾳ τῷ ὄνματι, ὅπερ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν αὐτῷ πρὸ πάντων τῶν ἄλλων ὀνομάτων: Ἀληθινός! πιστός! — Ἄλλ' ὁ Ἀβραάμ ἐνισχυθῆ ἤδη εἰς τὴν πίστιν, ὥστε στερρῶς εἶχετο τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, διότι ἐγίνωσκε βεβαίωστα ὅτι: «Ὁ ὁ Θεὸς ἐπήγγελλται δυνατὸς ἐστὶ καὶ ποιῆσαι» — καὶ ὅπως καταστήσῃ ἀληθῆ τὸν λόγον τῆς ἐπαγγελίας, δυνατὸς ὁ Κύριος, ὁ ζῶν ἐκ νεκρῶ σώματος παραστῆν καὶ αἶκ νεκρῶν ἐγείρειν» (Ἐβρ. 1Α' 19). Ἄλλ' ὁμοῦ καὶ εἰς τὴν πεποιθησὶν ταύτην ἤρμοσεν ἡ ὑπακοὴ τῆς πίστεως, αὐτοῦ τοῦ Ἀβραάμ, ἵνα ἀπερνούμενος πᾶν ὀρατὸν καὶ πάντα τὰ φυσικὰ αἰσθητά ἐξαρπάζῃ τὸν υἱὸν ἀπὸ τῆς καρδίας καὶ παραδώσῃ εἰς τὸσάυτην ὀδυνηρὰν δοκιμασίαν. Ἄλλ' ὁ Κύριος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τῷ ἐκλεκτῷ αὐτοῦ τὴν μεγίστην ταύτην δοκιμασίαν. Πλέον πασῶν τῶν ἄλλων ἡ δοκιμασία αὕτη ἐστερέωσε τὸν Ἀβραάμ εἰς τὴν ἀγάπην, καθ' ἣν ὁ Κύριος ἐστὶ τὸ πᾶν καὶ συγχρόνως ἡ θυμασία ἐκβασίς τῆς θείας ἐντολῆς τωρῶτερον παντὸς λόγου ἐβεβαίωσε τὰ ὀνόματ' αἰ «Πιστός καὶ ἀληθινός!».

Ὅτω πάντοτε ἀμειβάτως συμπληροῦσαι διαδέχονται τὰς ἐπαγγελίας ἐν τῷ λόγῳ προφητείας καὶ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 47 — 48 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

τύποι ἐν εἰκόσι καὶ πράξεσι καὶ ἑκαστον συμβεβη-
κὸς ἔχον καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἐπιρροήν ἐπὶ τῆς
ἀναπτύξεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ φέρει ἐν ἑαυτῷ
τὸν εἰκονικὸν τοῦτον χαρακτήρα. Οὕτως ἡ θυσία τοῦ
μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ, εἰναι εἰκονικὴ δὴλωσις
τῆς παραδόσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ
ἀψήγη γῆ ἢ ἡ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὑποδειχθεῖσα τῷ Ἀβραάμ
—σημεῖον τῆς εὐσπλαγγχίης αὐτοῦ— ἦν ὁ τύπος,
ἐνθα ὁ Θεὸς τοῦ παντός ἐμελλε νὰ ἀνοψώτῃ τὸ
σημεῖον τῆς χάριτος αὐτοῦ. Ἐκν τοιαύτη ἀγάπης
θυσία—καὶ τοῦτο φέρει ἡμᾶς εἰς ἐμβριθεστέρην θεω-
ρίαν τοῦ γεγονότος τούτου—δυνατὸν ἦν νὰ προσενε-
χθῆ ὅρ' ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅστις ὅσον ἀνωτέρω καὶ ἐάν
ἴστατο, οὐχ' ἄττον ἦν ἄνθρωπος, πόσω μᾶλλον ὀρεί-
λομεν νὰ πιστεύσωμεν εἰς τοιαύτην ἀγάπης θυσίαν
παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗ ἡ ὑπερξίς ἐστίν ἡ ὑψίστη καὶ
ἀγνοία ἀγάπη!

Εἰς τοιαύτην πίστιν καὶ τοιαύτην ἀρσώσιν ἦτο
δυνατὸν ὁ Θεὸς ν' ἀποκαλύψῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς
χάριτος αὐτοῦ. Ἡ ἐκπλήρωσις τῶν θεῶν ἀποκαλύ-
ψειν καὶ τῆς εὐλογίας δίδεται τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ
σπέρματι αὐτοῦ, ἦν εὐλογίαν ὁ Θεὸς ἐπαγγέλλεται
νὰ ἐκχύσῃ ἐπὶ πάντας τοὺς λαοὺς διὰ τῆς φυλῆς αὐ-
τοῦ. Ὁ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, οἱ τρεῖς σπου-
δαίτεροι φορεῖς τῆς θεῆς διαθήκης, ἔχουσιν ἑκα-
στος τὴν ἰδιόζουσαν σημασίαν διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ. Ἐν ἑκαστον χαρακτικῶν σημείων τοῦ βίου
αὐτῶν, ὡς τοῦτο ἀπλοῦστατα, ἀλλὰ ζωηρότατα προ-
βάλλει πρὸς μελέτην ἡ ἱερὰ Γραφή, εἶναι πλήρες ση-
μασίας. Ἐν πιστῇ εἰκόνι κεινται πρὸ ἡμῶν ὡς ἀμαρ-
τωλοὶ, ἀλλ' αὐξάνοντες ἐν τῇ ἀγιότητι, ὡς πολε-
μοῦμενοι, ἀγωνιζόμενοι, συχνὰ καταβαλλόμενοι, συ-
χνότερον νικῶντες καὶ ἐν τέλει ὑπερνικῶντες ἄνθρω-
ποι.—Ὁ πνευματικὸς χαρακτήρ τοῦ Ἀβραάμ εἶναι
ὑπακοὴ καὶ εὐθύτης ἐκ πίστεως πηγάζουσα. Ἰστα-
ται ὡς ἥρωσ τῆς πίστεως μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου,
ὑπέροχος ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, σκευὸς
τῆς σωτηρίας δι' ἀπαντας τοὺς λαοὺς.

Ἦττον συμπληρῶς, ἑσωτερικῶς δὲ κλονούμενος,
ἀλλὰ καὶ οὐχὶ ἦττονος σημασίας διὰ τὴν ἱστορίαν
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ βίος καὶ ὁ χαρακτήρ
τοῦ Ἰσαὰκ. Ἡ ἀγία Γραφή παρέχει ἡμῖν ἐν αὐτῷ τὴν
εἰκόνα ἡρέμου, μᾶλλον παθητικῶς ἢ ἐνεργητικῶς δια-
κειμένου πνεύματος. Εἰς ἐλάχιστους δοκιμασίας ὑπε-
βλήθη οὗτος καὶ ἐλάχιστους ἀποκαλύψεις ἐγένοντο αὐ-
τῷ. Πιστὴ διαφυλάξις τῆς ἐπαγγελίας ἐν ἡρέμῳ,
προδοκῶσα καρδίη, ἰδοὺ τί ἀπαιτεῖ παρ' αὐτοῦ ὁ
Κύριος. Ὅταν ὁ Κύριος ὠδηγῆ τὸν Ἀβραάμ εἰς τὸν
ἀγῶνα, τῷ Ἰσαὰκ ἐπιφυλάσσει τὸν ἀσθενέστερον.
Ἀποκωλύει αὐτὸν τῆς εἰς Αἴγυπτον μετακινήσεως,
διότι τὸ ἐν τῇ πίστει ἀσθενέστερον φρόνημα τοῦ
Ἰσαὰκ ἐπὶ τῶν πηγῶν βοσκῶν τῆς Αἰγύπτου θὰ
ἐπέκλυθῆτο τῆς χώρας τῆς ἐπαγγελίας. Ἡ συχνά-
τάχισις καὶ πίστις, μεθ' ἧς ὁ Κύριος ἄγει τὸν ἀδύνα-
τον, εὐλογεῖ, προφυλάττει καὶ ἀνανοεῖ μετ' αὐτοῦ

τὴν διαθήκην, τίθησιν οὐχὶ ὀλιγώτερον ζωηρῶς πρὸ
τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰσαὰκ, παρ' ὅσον
γίνεται τοῦτο διὰ τῶν μεγάλων τῷ Ἀβραάμ δοθει-
σῶν ἐπαγγελιῶν. — Κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ὁ
Ἰσαὰκ ὀδεύει ὡς ξένος προσευχόμενος ἐν ταῖς ὁδοῖς
τοῦ Κυρίου καὶ ὅπου σωματικὴ ἀδυναμία θὰ παρεμ-
βῆ αὐτῷ πρόσκομμα εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
δείκνυται αὐτῷ λίαν σαφῶς διὰ τῶν ἀπορρήτων, ἄλ-
λὰ βεβαίων ὀδηγιῶν τοῦ Θεοῦ, ὅτι τοιγάρνη οὗτος
ἀπλοῦν ὄργανον τῆς χειρὸς τοῦ Ὑψίστου, ὅτινι καὶ
ἡ ἀσθένεια τῶν τέκνων αὐτοῦ δεῖν νὰ χρησιμεύσῃ
πρὸς δόξαν.

Ἐπὶ τοῦ Ἰακώβ, τοῦ νεωτέρου τῶν δύο υἱῶν
τοῦ Ἰσαὰκ, ὅστις καὶ πρὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἦδη
διὰ τῆς θεῆς χάριτος εἶχε προαρσθῆ ὡς φορεὺς τῆς
διαθήκης, μεταβιβάζεται ἡ εὐλογία τῆς ἐπαγγελίας.
Ἡ ἀγία Γραφή σαφῶς δείκνυται ἡμῖν ἐνταῦθα τὴν
διέπουσαν χεῖρα τῆς Προνοίας καὶ τὴν ἀνάμειξιν αὐ-
τῆς ἐν τοῖς ἔργοις τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες διασταυροῦσι
τὸ ἔργον τῆς βασιλείας. Ἐκτός τοῦ ὀλοεροῦ μέσου,
δι' οὗ ἐπίζητεῖ ὁ Ἰακώβ νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν, ἐκτός
τῆς σωματικῆς ἀδυναμίας τοῦ Ἰσαὰκ, ὅστις τὴν εὐ-
λογίαν τὴν ὀπίαν ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ ἦν
κεκλημένος νὰ ἀναγγεῖλῃ, θέλει νὰ ἐπιφυλάξῃ τῷ ἐκ-
λεκτῷ αὐτοῦ (τῷ Ἠσαῦ), ἐκτός τῆς μηχανοραφίας
τῆς ἐκ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς ἀμαρτίας, ἧτις ἄλ-
λοιοὶ τὰ σχέδια τοῦ Θεοῦ, παρὰ πάντα ταῦτα ἢ περὶ
σωτηρίας αἰωνία βουλή τοῦ Θεοῦ ἐνεργεῖται. Παντα-
χοῦ βλέπομεν τὸν ἕνα καὶ μόνον νόμον ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῆς χάριτος, πρὸς ὃν ὁ Θεὸς φέρει τοὺς ἀδύνατους
χάριν τῆς διαθήκης μεταβάλλων καὶ τὰς παρεκτρο-
πὰς αὐτῶν εἰς σωτηρίαν.

Ἡ ἀγία Γραφή ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰακώβ πα-
ρέχει μίαν ψυχολογικῶς τοσοῦτω ἀκριβῶς καὶ πιστῶς
ἐσχεδιαγραφημένην εἰκόνα τοῦ βίου, ὥστε θεωμασίως
ἐπιενεργεῖ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Προβάλλει ἡμῖν ἐν
αὐτῷ ἄνθρωπον, οὗτινος ὁ πνευματικὸς διοργανισμὸς
γνωρίζει ἡμῖν λίαν καλῶς τὴν διασφορὰν τῆς μὴ ἀνα-
γεννηθείσης φύσεως καὶ ὅστις ἐν τούτοις προωρισμέ-
νος ἐστίν διὰ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ὀρανοῦ κόσμου
ἄνθρωπον, ὅστις ἐστὶ πλήρως ἐλαττωμάτων καὶ ἀ-
μαρτιῶν, ἐν τούτοις διὰ τῆς μακροθύμου καὶ παι-
δευσῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο μαχητῆς δυνάμει
τοῦ Θεοῦ καὶ ὅστις τοσαῦτα μέγιστα σημεῖα ἐτέλεσε
καὶ τοσοῦτων ἰδιαιτέρων ἀποκαλύψεων ἄξιός κατέστη!
Καίτοι μετ' ἀγανακτήσεως ἀποστρέφομεν ἀπ' αὐτοῦ
τὸ πρόσωπον, ὅτε ἀπαντῶμεν αὐτὸν ὡς ὑποῦλαν ἀπα-
τεῶνα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐν τούτοις μαθητριώδης
τις συμπάθεια πρὸ αὐτοῦ δεσμεύει ἡμᾶς, καὶ τοῦτο,
διότι ἐν αὐτῷ ἀναγνωρίζομεν τὸν χαρακτήρα, ὅστις
καθίστη αὐτὸν ἱκανὸν νὰ γίνῃ φορεὺς καὶ κομιστῆς τῆς
ἀποκαλύψεως. Ὁ Ἰακώβ ἐζητεῖ τὴν σωτηρίαν καίπερ
ὑπόψῳ τῷ τρόπῳ, ἐν τῷ βῆθει τῆς καρδίας αὐτοῦ
ἦν ἀφωσιωμένος πρὸς τὸν Θεόν καὶ διερούλαττε τὸν
λόγον τῆς κλήσεως ἢ ψυχὴ αὐτοῦ ἦν ἀπαλή, ἱκανὴ

ν' ἀποδεχθῆ ἐντωπώσεις καὶ ἐνεργήσῃ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἁρμοδίᾳ νὰ ὑποστῆ μεγάλας δοκιμασίας. Τούτων ἕνεκα εἶδει νὰ διέλθῃ διὰ τινος τραχείας σχολῆς πρὶν ἢ γενέσθαι μαχητὴς τοῦ Θεοῦ καὶ ἥρωας τῆς πίστεως, οὗ ὁ Κύριος ἐβόησε διὰ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ.—Ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ βίου αὐτοῦ κατοπτρίζονται σαφέστατα αἱ ὁδοί, ἧς ἡ παιδαγωγοῦσα σοφία τοῦ Θεοῦ πορεύεται μετὰ τῶν ἀνθρωπίνων καρδιῶν—σωφρονισμὸς καὶ μετ' ἀγάπης παρακολούθησις καὶ ὁδήγια βυθίζουσι πάντοτε παραλλήλως.—Ὅτε ὁ Ἰακώβ φυγὰς καὶ πλανώμενος, μετὰ τοῦ βόρου τῆς ἐνοχῆς ἐν τῇ καρδίᾳ, εἶχεν ἀνάγκην τῆς ἐνισχυούσης καὶ παραμυθούσης ἀποκαλύψεως τῆς θείας χάριτος, ἥτις ἐστὶν ἐγγὺς τῷ ἐγκαταλειμμένῳ καὶ στερεῶς συγκρατεῖ τὴν διαθήκην καὶ ἐκεῖ ἐνθα ἡ ἀνθρωπίνη ἀμαρτία διαπραγνύσιν αὐτὴν, πᾶρατα περὶ αὐτοῦ ἐπέρχεται ἡ πλήρης χάριτος συγκρατήσας τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ὀράματι τοῦ ἀνοιγομένου οὐρανοῦ, ἡ φανερώσις τῆς θείας εὐσπλαχνίας καὶ ἡ κατάκλισις τῶν οὐρανίων ἀγγέλων εἰς πτωχὴν, τεταλιπωρημένην, ἀθυμοῦσαν καὶ σφόδρα ἐπιποθοῦσαν καρδίαν. Τῷ ἀπὸ τοῦ πατρικοῦ οἴκου καὶ τῆς πατρίδος φυγᾷ, τῷ μάλιστα τολμῶντι νὰ κληθῆ τὴν κεφαλὴν, δίδεται ἡ ἐπαγγελία τῆς χάριτος ταύτης δι' αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ· τῷ μονῆρι ἐπαγγέλλεται ὁ Κύριος φυλὴν ἀναρίθμητον ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, καὶ διεσπαρμένην πρὸς δύσιν καὶ ἀνατολήν, πρὸς βορρᾶν καὶ νότον.—Ὅτως ὁ Θεὸς δείκνυται ἰλεως πρὸς τὸν ἐγκαταλειμμένον καὶ ἐρχεται πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν αὐτὴν σέβειν, εἰς ἣν πρὸς τὸν πιστὸν αὐτοῦ δούλον Ἀβραάμ. Ἐκ νέου δὲ ὁ στενὸς σύνδεσμος τῆς διὰ λόγου προφητείας μετὰ τῆς δι' εἰκόνων καὶ πράξεων ἐπαγγελίας ζωηρῶς περιστείνεται ἐν τῇ ἀποκαλύψει ταύτῃ, ἥτις τότε ἰδίως πληρέστατα ἐπιλήθεισεν ὅτε οἱ οὐρανοὶ ἀνεψήθησαν καὶ ὁ Μονογενὴς υἱὸς κατήλθεν ἐκ τῶν κελύων τοῦ Πατρὸς—ὅτε δηλονότι ἡ ἔνωσις τοῦ ἄλλου μετὰ τοῦ ἰλικού κόσμου ἐγένετο ὀρατὴ καὶ αἰσθητή.

Μόλις δὲ μετὰ μακρᾶν σειρὰν ἐτῶν ὡς τεταπεινωμένος καὶ πλήρης μόθων καὶ ὑπομονῆς ἐπανακάμπτει ὁ Ἰακώβ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου εἰς τὴν χώραν τῶν πατέρων αὐτοῦ. Ἀλλὰ πρὶν ἢ δυνῆθῆ νὰ καταλάβῃ τὴν ἐπηγγελμένην γῆν, ἀνάγκη ὁ παλαιὸς, ὁ ἀσεβὴς ἄνθρωπος ὀλοσχερῶς νὰ ἐκλήθῃ καὶ δυνάμει τοῦ Θεοῦ νὰ παραχθῆ ἐξ αὐτοῦ νέος ἄνθρωπος. Κατὰ τὰ μεθῆρα τῆς χώρας, ἣν ἕνεκα τῆς ἀμαρτίας ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐδέξατο νὰ ἀποφύγῃ, στενοχωρεῖ λίαν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἡ πιέζουσα αὐτὸν συναίσθησις τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς ἀναξιοῦτος καὶ ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ ἀποδειλιάσῃ πρὸς τὴν ἐπαγγελίαν. Εἰς τὴν πιέζουσαν δὲ ταύτην συναίσθησιν προστίθεται καὶ ἡ ἀγωνία περὶ τὴν ἐκδίκεσιν τοῦ Ἠσαῦ. Νῦν ἀναγνωρίζει ὅτι μόνος ὁ Θεὸς δύναται νὰ προστατεύσῃ αὐτὸν, ἀλλ' ἡ ἀμαρτία αὐτοῦ ἵσταται νῦν μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κυρίου βρυτέρα—χωρίζουσα αὐτὸν νῦν εἰς πέρσπε. Αὕτη ἐστὶν ἡ ζοφωδέστερα στιγμή τοῦ βίου

τοῦ Ἰακώβ, διότι καὶ αὕτη ἡ παραμυθία τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπικοινωνίας ἀραιρεῖται ἀπ' αὐτοῦ καὶ ὁ Θεὸς ὁ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ τὴν βοήθειαν κατὰ τὴν θρησκευτικὴν περιόδον χορηγήσας ἤδη παρίσταται ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς ἐχθρὸς καὶ κατήγορος. Ἐνταῦθα δὲ δύναται νὰ ὑπερικήσῃ μόνος ὁ Θεός. Ὁ Ἰακώβ ἀγωνίζεται ἐν πίστει μετὰ τοῦ Θεοῦ· ἡ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀποθάρρυνσις ἀναγκάζει αὐτὸν ἵνα ἐρωμενεότερον ὀλονὲν στρέφεται περὶ τὴν προσευχὴν μέχρις οὗ διὰ τοῦ Θεοῦ τούτου ὄπλου ἐν τῇ ἀποδειλιάσει μὲν πρὸς τὰς ἰδίας ἀδυναμίας, στερεῶς δὲ ἐμμονῆ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ ὑπερικήσῃ δυνάμει τῆς διαπύρου αὐτοῦ προσευχῆς αὐτὸν μὴ σὲ ἀποστείλω, ἐν μὴ μὲ εὐλογήσῃς, λαμβάνει τὴν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου καὶ γίνεται Ἰσραὴλ, ἀγωνιστὴς τοῦ Θεοῦ. Ἦδῃ αὐτὸς ἐαυτὸν τῷ Κυρίῳ ἀριερώσας ἐξαγνίζει τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀπὸ παντὸς ἵχνους εἰδωλοκρατίας καὶ καθιστᾷ, συμφῶνως πρὸς τὸν θεῖον προορισμὸν τῆς φυλῆς ταύτης, ὅπως ὑπῆκουσεν τῷ Κυρίῳ. Ἐν τῷ τύπῳ, ἐν ᾧ ἐδέξατο τὴν πρώτην πλήρη χάριτος ἀποκαλύψιν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς ὃν ἦδη ἀρίετο, ἵνα ἐκπληρώσῃ τὴν πρὸς τὸν Κύριον ἱερὰν αὐτοῦ ὑπόσχεσιν, παρέχεται αὐτῷ ἡ ἐπιβεβαιώσις τοῦ ὀνόματος, ὅπως ἐστὶν ὁ ἕσχατος μὲν λίθος τοῦ παρελθόντος βίου αὐτοῦ ὁ ἀερρωματικὸς δὲ νέου, ἐπαναληφθεῖστος δι' αὐτῷ τῆς τοῖς προγόνους αὐτοῦ δοθείσης ἐπαγγελίας, εἰσέρχεται εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ.

Ἡ θρησκευτικὴ γνώσις τῶν πατριάρχων στηριζομένη ἐπὶ τῆς παραδόσεως καὶ καθαρῆς θείας, βαθείως δὲ εὐρυνθεῖσα καὶ ἐξαπλωθεῖσα διὰ θείων ὄπτασιν, ἦν μὲν ἀγνή καὶ ὀρθή, ἀλλ' ἐν τούτοις στοιχειώδης. Διὰ τοῦτο πανταχοῦ ἐν ταῖς ἀποκαλύψεσι τοῦ Κυρίου παρουσιάζεται ἡμῖν οἰονεὶ παιδικῆ τις κατανόησις τοῦ Θεοῦ ὑπ' αὐτῶν· καὶ ὅσα πλείον ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ, ἀγαπῶσθαι προσωπικῇ συγκρατήσας τοῦ Κυρίου ἀναγνωρίζομεν τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ, τόσῳ ζωηρότερον κατανοοῦμεν τὴν θαυμασίαν σέβειν τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς Πατριάρχας, τόσῳ ἐμβριθέστερον δυνάμει μετ' αὐτῶν νὰ διέλθωμεν τὴν ἱστορίαν αὐτῶν.

Διατί ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὴν φυλὴν ταύτην τοσοῦτον μέγαν ἀποκαλύψει; Διατί ἠλόγησεν αὐτὴν πανταχοῦ τοσοῦτον θαυμάσιον καὶ ἡγήθη τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆς μετὰ τοσαύτης μακροθυμίας; Διότι ἐν τῇ φυλῇ ταύτῃ ἐξελέξατο λαὸν, ὃν ἠθελε νὰ προπαρασκευάσῃ ὅπως ἐξεικονίσῃ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ καὶ ἀγγεῖλη εἰς τοὺς ἐθνικούς.

Ἐνταῦθα καὶ πάλιν ἀπαντῶμεν προπὴν τινα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς σωτηρίας. Οὐχὶ πλέον ὁ βίος ἐνίων, ὁ στενὸς κύκλος οἰκουμένης τινὸς δέον νὰ συνυπάρθῃ μετὰ τῶν θείων πράξεων τῆς σωτηρίας καὶ τῶν ἀποκαλύψεων, ἀλλ' ὁ βίος ἐνὸς ὁλοκλήρου λαοῦ δέον νὰ εἰσέλθῃ ἐν αὐτῇ.

(ἔπεται συνέχεια).

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΧΑΡΚΟΒΟΥ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ
ΠΕΡΙ
ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ*

Τὴν χριστιανικὴν ταύτην διδασκαλίαν πολλοὶ τῶν συγχρόνων λογίων ὀνομάζουσι μυστικισμόν, ἀποδιδόντες τῇ λέξει ταύτῃ τοιαύτην σημασίαν ὡσεὶ ὑπεκρύπτετο ἐνταῦθα ἰδιαιτέρως τὴν τάσιν, γρήζουσα ἐξετάσεως, καὶ διὰ τοῦτο ἐκφράζουσιν ἀμφιβολίας καὶ προβάλλουσιν ἀντιρρήσεις, συγκρίνοντες τὰς μυστικιστικὰς φιλοσοφικὰς σχολὰς καὶ τὰς ψευδοχριστιανικὰς αἵρέσεις πρὸς τὴν ἀληθῆ διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος περὶ τῶν μυστηρίων τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ (Μάρκ. 4, 11) ἢ κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου πρὸς τὸν «πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι (Κολ. 2, 2), τὴν δὲ ἀληθῆ ταύτην διδασκαλίαν συγχέουσι μετὰ τῶν ψευδοδιδασκαλιῶν τῶν αἰρετικῶν καὶ ἀποκαλοῦσιν αὐτὴν μονομερῆ, σκοτεινὴν, ἀναπόδεικτον. Ἄλλ' ὁ Ἀπόστολος εἰπὼν τοὺς ὑπ' ἡμῶν μνημονεύθέντας λόγους προστίθει «τοῦτο δὲ λέγω ἵνα μὴ τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ».

Ἄλλ' ὡς φαίνεται πολλοὶ ἐκ τῶν σημερινῶν χριστιανῶν, καὶ μάλιστα τῶν ὀρθοδόξων, ἐδεδείχθησαν ἐκ τῆς πιθανολογίας ταύτης προτιμῶντες μὲν ἀκολουθεῖν τῇ φιλοσοφικῇ περὶ προόδου διδασκαλίᾳ, ἀρνούμενοι δὲ τὰ οὐράνια ῥήματα (Ἰωάν. 3, 12) καὶ τὸν τρόπον τῆς κτήσεως τῆς οὐρανίου ταύτης διδασκαλίας.

Ἄλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἀρμυζει αὐτοῖς καὶ μόνος ἡ σήμερον ἐν γῆσει προσηγορία ὀπισθοδρομικοί. Καὶ ὡς οὗτοι πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μομφῆς ταύτης ἐπὶ ὀπισθοδρομικότητι προσκαλοῦσι τοὺς ἀδελφεοὺς νὰ διδασθῶσι παρ' αὐτοῖς, οὕτω καὶ ἡμεῖς μετὰ μείζονος δικαίου δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν αὐτοὺς νὰ διδασθῶσι, νὰ ἐρευνηθῶσι καὶ ἀπ' αὐτῶν δοκιμάσωσι τὴν ἀγνότητα τῶν τοσοῦτον εὐεργετικῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν, οὐχὶ δὲ νὰ ἀπρνῶνται ταύτας ἀβασανίστως.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ τῆς Κλίμακος τὰ δῶρα τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἐπιτελέσεως θιαμάτων, ὧν ἤζιόντο ὑπὸ τῆς χάριτος ὁ ἐλεγκτοὶ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ ἀποκαλεῖ ἐπαθλα τῶν ἀσκητῶν (Λόγ. 2, 15). Ὑπὸ τούτων τῶν ἀληθῶν ἡγετῶν τῆς χριστιανικῆς φάλαγγος μετεδόθη ἡμῖν τοῖς στρατευομένοις ἡ τέχνη τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνος καὶ ἐκληροδοτήθησαν οἱ καρποὶ τῶν πνευματικῶν αὐτῶν θριάμβων. Παραβάλετε τὰ πνευματικὰ ἀποτελέσματα τῶν αγῶνων αὐτῶν πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς κατακτήσεις τῶν προοδευτικῶν, συγκρίνατε τοὺς καρποὺς ἀμφοτέρων καὶ θὰ ἴδητε τὸ μεταξὺ αὐτῶν μέγα χάσμα. Παρὰ τῶν προοδευτικῶν χριστιανῶν, οὗς ὁ Ἀπόστολος κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῆς πνευματικῆς αὐτῶν τελειότητος παραβάλλει πρὸς τὸν

ἄλιον, τὴν πελίνην καὶ τοὺς ἀστέρας (Α' Κορινθ. 15, 41) διδασκόμεθα κατευθύνειν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν εἰς τὴν αἰώνιον τελειοποίησιν ἐν τῷ Θεῷ, ἣτις ἀρχεται μὲν ἐντεθεῖν, παρατείνεται δὲ καὶ πέραν τοῦ τέφρου, ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν δὲ τῶν φωστῆρων τῆς συγχρόνου φιλοσοφικῆς γνώσεως λαμβάνομεν ὅλως ἐναντίαν διεύθυνσιν, ὠθούμενοι ὑπ' αὐτῶν εἰς τὰ πρόσκιρα, τὰ πεπερασμένα, τὰ ἀδέξια, τὰ ἐπίγεια, ἐν οἷς ἄπασαν τὴν πρῶτον δυνάμεθα μετὰ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ ἀποκαλέσαι ματαιότητα καὶ ἐξουδένωσιν πνεύματος. Παρ' ἐκείνων διδασκόμεθα ἐπιγνώσκων τὴν ὑψηλὴν ἀξίαν καὶ τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, παρὰ τούτων μανθάνομεν ὅτι πᾶσα ἐκδήλωσις τῆς πνευματικῆς ζωῆς οὐδὲν ἄλλο πρέπει νὰ θεωρῆται ἢ ἐνέργεια τοῦ σωματικοῦ ἡμῶν ὀργανισμοῦ καὶ ὅτι δεῖν νὰ ἀπορρίψωμεν καὶ τὴν ἰδέαν τῆς ὑπάρξεως ψυχῆς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Παρ' ἐκείνων διδασκόμεθα νὰ λάβωμεν συναίσθησιν τῶν πληγῶν, ἃς βθεῖαις ἀνοίγει ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ἡ ἁμαρτία, παρὰ τούτων μανθάνομεν νὰ καταπνίγωμεν μὲν τὰ παθήματα τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεως διὰ τῆς ἀπολύσεως τῶν ὕλικῶν ἡδονῶν, νὰ ἀπομακρύνωμεν δὲ ἀπ' ἡμῶν τὰς περὶ ἁμαρτίας ἰδέας. Παρ' ἐκείνοις εὐρίσκομεν σεβασμὸν μὲν πρὸς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ἀλλὰ καὶ προσύλαξιν ἀπὸ τῶν ἰδιαιτήτων αὐτῶ ἀποπλάνησεων, ἐν δὲ τῇ μελέτῃ τῶν ἔργων αὐτῶν ἀποκτῶμεν τὴν ἀκριβῆ συναίσθησιν τῆς ἀληθείας, ἣτις προυλάττει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς διδασκαλίας κομφῶν συστημάτων καὶ ἀπικτητῶν νεωτερισμῶν· παρὰ τούτων μανθάνομεν ἵνα αὐτοὺς τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ τὰς καινοτομίας, οἰαυδῆποτε καὶ ἂν ὦσι, θεωρῶμεν ὡς βῆμα πρὸς τὰ πρόσω ἐν τῇ ἐπιγνώσει τῆς ἀληθείας. Παρ' ἐκείνοις εὐρίσκομεν ἐν ταῖς ἀσκήσεσι τοῦ ἡθικοῦ βίου βάσεις πρὸς διατύπωσιν σταθερῶν καὶ εὐεργετικῶν νόμων κοινωνικῶν τε καὶ πολιτικῶν· παρὰ τούτων ἀκούομεν ὅτι πάντες οἱ νόμοι τῆς ζωῆς περιέχονται ἐν τῇ σωματικῇ ἡμῶν φύσει καὶ μόνον ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτῆς ἐν τῷ μέλλοντι οἱ νόμοι οὗτοι θέλουσιν ἀποκτήσει τὴν προσηκούσαν ἰσχὺν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀνθρωπίναις κοινωνίαις. Παρ' ἐκείνοις εὐρίσκομεν πρότυπα τελειότητος τοῦ τε κατ' ἰδίαν ἀνθρώπου καὶ ὁλοκλήρων κοινωνιῶν· παρ' αὐτοῖς ἀπαντῶμεν οὐ μόνον τερατώδεις περὶ τῶν ἀνθρωπίνων τελειότητων ἰδέας ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἔργα τοιαῦτα ἄξια τῶν παραδόξων τούτων τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν ἀναμορφωτῶν καὶ ἐπὶ τέλους τὰ κοινωνικὰ ἐκείνα ἀπεβόσματα, ἅτινα προκηρύττουσι τὴν ἀντροπὴν πάντων τῶν πολιτικῶν θεσμῶν καὶ πασῶν τῶν ἐξουσιῶν.

Τοιοῦτοτρόπος ἡ μὲν χριστιανικὴ πρόοδος πράγματι ἀγεῖ τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν εἰς ἐποικοδόμησιν καὶ διευθέτησιν, ἐνῶ ἡ σύγχρονος φιλοσοφικὴ πρόοδος ὠθεῖ αὐτὴν εἰς διατάραξιν καὶ καταστροφὴν.

Ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς προόδου τῆς χριστιανικῆς ἀπὸ τῆς φιλοσοφικῆς εἶτι σαφέστερον ἐκδηλοῦται ἐν

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 30--32 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

τῶ πρακτικῷ βίῳ, ὅστις ἐστὶν ἡ ἔκφρασις καὶ ἡ παρὰ τῶν ἰδίων τῶν ὁπαδῶν ἐκτέλεσις.

Παρὰ τῷ ἀποστόλῳ Πέτρῳ ἀπαντῶμεν λαμπρὴν παράστασιν τῆς ἀναβάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς ἐκ τῆς γνώσεως τῶν θεῶν δογματικῶν τῆς ἀποκαλύψεως πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς χάριτος ἀμέσως παρ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ διδόμενον φωτισμόν, περὶ οὗ προηγουμένου ἐπισημάμεθα λόγον. Παρὰβλῶν ὁ θεὸς Ἀπόστολος τὸν ἀνεπίστεως βίον ὡς τύπον ἀγμυρῶν, ζοφερῶν, σμυρῶν, σκοτεινῶν, ὀνομάζει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ λέγοντα ἐν αὐτῷ, τοὺς δὲ πιστοὺς προσκαλεῖ νὰ ἐπωφεληθῶσι τὸν λόγον τοῦτον «ὡς οὐ ἡμέρα διανοήσῃ καὶ σωσθῆσθε ἀνατελλῆ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν» (2 Πέτρ.). Τὸ φῶς τοῦτο τὸ ἀνατελλόν ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ διαυγάζον τὸν ἄνθρωπον ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς τοῦ βίου αὐτοῦ ἦν γνωστὸν καὶ τοῖς δικαίοις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Περὶ αὐτῶν λέγει ὁ ψαλμῶδης «Κύριε ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου παρεύονται καὶ ἐν τῷ ὄνοματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ἡμέραν» (Ψ. 78, 16).

Τὴν εὐλαβῆ διάθεσιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος διαυγάζομενον ὑπὸ τοῦ φωτός τούτου οἱ ἀλλήλοις τῆς πίστεως πάντων τῶν χρόνων ἀποκαλοῦσι ἀρόβον Θεοῦ, τὴν δὲ ἐπενεργεῖαν, ἣν ἔχει ἡ συναίσθησις τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ ὀνομάζουσι πορείαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτῳ κυρίως ἐστὶν ἡ ἀρετηρία, ἀρ' ἣς κατευθύνονται τὰ δικήματα τοῦ χριστιανοῦ πρὸς τὴν ἄβυσσον τελειότητος καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου μακαριότητος ἐν τῷ Θεῷ. Ἐνταῦθα δοκιμάζονται οἱ ἀκάρτοι ἡμῶν λογισμοὶ καὶ αἱ ἐπιθυμίαι, πρὶν ἢ μεταβληθῶσιν ἐξ ἐπιθυμιῶν εἰς πράξεις ἡ λόγους καὶ ἀποκαλοῦνται βδελύγματα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου (Λουκ. 16, 15), ἐκδηλοῦμενοι δὲ εἰς λόγους καὶ πράξεις σημαίνουσιν ἀδικίαν, ἢ παρανομίαν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ἐνεσθῆεν πηγάζουσι αἱ ἀγαθαὶ ἔννοιαι, αἱ καθαροὶ ὕμνοι μεταποιούμενοι εἰς ἀρετὰς ἀποτελούσας τὴν δικαιοσύνην. Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ τῆς χάριτος φωτισμῷ, τῷ πηγάζοντι ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ, προκύπτει ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τὸ αἶσθημα τῆς ἡμετέρας ἀναξιοτήτος ἐνώπιον Θεοῦ, ὀρίζονται τὰ δικαίωμα τῶν πληρίων ἡμῶν εἰς τὸ εἶναι καὶ εἰς τὸ ἐνδικαφεῖν ἡμῶν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἐμφανίζεται ἡ ἀνάγκη τοῦ μεταδιδόναι αὐτοῖς τῆς εὐτυχίας καὶ συμπάσχειν αὐτοῖς ἐν ταῖς δυστυχίαις. Ἐν τούτῳ ἐμφύεται ἡ διὰ τῆς πρὸς τὴν σὺσταπάρνησιν καὶ αὐτοθυσίαν, ἥτις ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ μεταβάλλεται εἰς τὴν ἀγάπην. Τοιοῦτοτρόπως ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀγάπη καθίστανται νόμος τοῦ βίου. Ἡ διακλάσσις τῶν δύο τούτων ἰδιοτήτων, ὡς δύο μεγάλων ποταμῶν διοχετεύεται διὰ τὴν ρυακίαν τῶν μερικῶν ἀρετῶν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τοῦ ἀνθρωπίνου βίου (Μάρκ. 21), τοιαῦται εἰσὶν: ἡ τιμιότης, ἡ πιστότης, ἡ κοσμιότης, ἡ σωφροσύνη, ἡ φιλεργία, ἡ ἐγκράτεια, ἡ ἀφιλοκέρδεια καὶ καὶ ἅπαντα τὰ εἶδη τῆς φιλάνθρωπίας. Λαβέτω τὴν διεύθυνσιν ταύτην ἅπαντα ἡ ἀνθρωπότης, ἔστω αὕτη

πειθήνιος τῇ θεῇ ἀποκαλύψει, βιοῦτο κατὰ τὰς ὑποδείξεις αὐτῆς, ἀνεργέσθω τὰς βλαμίδας, ἅς διήλθον οἱ μεγάλοι ἀσκηταί, ἀποδείξαντες τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν πείρα τὸ δυνατὸν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑψηλοτέρων ἐντολῶν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἰδοὺ ἡμῖν ἡ ἀληθὴς πρόοδος ἡ οὖσα ἰκανῆ περιλαβεῖν ἅπαντα τὸν κόσμον καὶ πάντοθεν ὑποδείξει τὰς ὁδοὺς πρὸς τὴν αἰώνιον τελειότητα καὶ μακαριότητα. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον δυστύχημα τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τούτῳ συνίσταται, ὅτι τὸ πλεῖστον αὐτῆς, ὡς εἶπεν ὁ Κύριος, προτιμᾷ ἀντὶ τῆς στενῆς πύλης τῆς ἀγούσης πρὸς τὴν πνευματικὴν αὐτῆς τελειότητα, τὴν εὐρύχωρον ὁδὸν τῆς σαρκικῆς ζωῆς, ἐν ἣ καὶ ἀπόλλυται (Ματθ. 7, 13, 14).

Ταῦτα βλέπομεν ἐκ πείρας ἐν τῷ συγγράμῳ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος. Διακιδιζόμενον τῶν ὀλιστικῶν θεωριῶν ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐνέργεια κατ' ἐξοχὴν συγκεντρῶνται ἐν τῷ χῶρῳ τῆς αἰσθητικῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ δὲ φύσις αὕτη κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν τῶν λογίων συνορεύει τῇ φύσει τῶν ζώων, τῇ χειραγωγουμένῃ, ὡς γνωστὸν, ὑπὸ ζφωδῶν ἐνοστικῶν. Καὶ ἰδοὺ ἀντὶ τῆς χριστιανικῆς αὐστηρότητος ἐν τῇ διακρίσει τῶν ἐνοιῶν καὶ τῶν ἐλαττηρίων λαμβάνεται πλήρης ἐλευθερία ὅλων τῶν ὕμνων καὶ βεβίως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν ζφωδῶν τῶν ἰδιχουσῶν τῇ σαρκί.

(ἔπειτα συνέχεται).

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. πρωτ. 2418.

Τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Διὰ ταῦτα διχάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης Στυλιανῆς Κοκκινούσου

λέγεται τὴν ἀγωγήν τοῦ Παναγιώτου Χρυσοῦλου.

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαίτιότητος τῆς γυναικός.

Ἐπιτίθειν αὐτῇ τὰ ἔξοδα τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν διασκευτηρίων ἐγγράφων καὶ λοιπὰ δικαστικὰ τέλη, ἀνίστα εἰς γρῶσια 540, προκαταβάλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ὅριζει προθεσίαν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακοπῆς 31 ἡμέρας ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Παραγγέλλει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ ταύτης τρίς κατὰ συνέθειαν εἰς τὰς ἐνταῦθα ἐκδοδιμένας ἐφημερίδας α' Ἐκκλησιαστ. «Ἀληθεῖαν», «Νεολόγον» καὶ «Κωνσταντινούπολιν».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 25 φεβρουαρίου 1891.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Σισανίου ΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ὁ γραμματεὺς

Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Ὅ, τι ἀκριβῆς ἀντίγραφον, τῆ 12 μαΐου 1891

Ὁ γραμματεὺς

Ἱεροδ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 31 ΜΑΪΟΥ 1891

ΑΡΙΘ. 14.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)
 Ἀρχιγρ. Ἱ. Συνδ. Κωνσ. Ἀλεξάνδριδης
 Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
 Ἰωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
 Ἀλκιβιάδης Ναιυράκης.
 Ἀρχισυντάκτης Γεράς. Δωρίτζας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅσον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετρίτεια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκῳ χρυσᾷ	25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.	
Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται	
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Μαρτίου καὶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου	

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυνέτω: Ἐτῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. Ἀθανασίῳ Πρόεδρῳ τῆς τῆν Ἐκκλησιαστικῆν Ἀλήθειαν διευθυνοῦσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ. — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὕλης διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλὰσσόντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν ἐνθρονιστικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων — Τὸ ὄραμα τῆς θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ — Λόγος τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Χαρκόβου Ἀμβροσίου περὶ τῆς χριστιανικῆς προόδου (τέλος) — Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔκκλησιαστικὸν δικαστήριον — Βιβλία πωλούμενα ἐν τῷ Π. Τυπογραφεῖῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀπὸ πολλοῦ ἡ Ἐκκλησία σπουδαίως ἐλάβεν ἀφορμὰς καταδεικνυούσας τὴν ἀνάγκην τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ πνευματικῶς δικαυθερωμένου τὴν ἐπαρχίαν Σβορνικίου παν. μητροπολίτου κ. Διονυσίου. Ἐπειδὴ ἐσχάτως καὶ ἄλλοι σοβαρὰς φύσεως λόγοι προστεθέντες κατέστησαν ταύτην ἀναπόφευκτον, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐν τῇ προτελευταίᾳ αὐτῆς συνεδριάσει προέβη εἰς τὴν παῦσιν αὐτοῦ, ἧτις καὶ ἀνεκοινώθη τῇ Α. Πανιερότητι διὰ πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς, διαταχθέντος ἕκαστου καὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἀρχαιοτέρου ἀρχιμανδρίτου κ. Ἀλεξίου ἵνα ἀνυπερβίωσιν τὴν διεύθυνσιν τῶν ὑποθέσεων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μέχρι τοῦ προσεχοῦς διορισμοῦ κανονικοῦ Μητροπολίτου.

Περιελθόντος εἰς γνῶσιν τῆς Ἐφορείας τῶν ἐθνικῶν φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ὅτι σπουδαίην ἀταξίαν συμβαίνουσιν ὅσον ἐφορᾷ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διεύθυνσιν καὶ διαχείρισιν τούτων, εἶχεν ἐκλεγῆ ἐπιτροπὴ ἀπαρτιζομένη ἐκ τοῦ Σ. Γέροντος ἀγίου Ἡρακλείας, προέδρου τῆς Ἐφορείας, τοῦ Ἐξ. Ν. Ψυχάρη Βέη, τοῦ κ. Β. Ἐλευθεριάδου καὶ τοῦ κ. Α. Δάλλα ἱατροῦ, ὅπως προβῆ εἰς ἀκριβῆ ἐξέτασιν καὶ αὐστηρὰν ἐξέλεγκσιν τῆς ὅλης ἐσωτερικῆς τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καταστάσεως. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἐν

ἐπανειλημμέναις συνεδριάσει καὶ μετὰ μακρὰν ἐπιτόπιον ἐξέλεγκσιν τῶν πραγμάτων περὶ ἅντα τὸ ἔργον αὐτῆς συνέταξε μακρὰν ἐκθεσιν, ἣν μετὰ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων καὶ ἀνακρίσεω ὑπέβαλε τῇ Ἐφορείᾳ. Ἦδη πρόκειται ἵνα τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἀναγνωσθῶσιν ἐν συνεδρίᾳ γενικῇ τῆς Ἐφορείας καὶ ἐξενεγθῆ ἡ ἐπι τῶν πραγμάτων ὀριστικὴ ἐπιμνημορῆ ταύτης.

Ἀποβιώσαντος τοῦ Ἡγουμένου τῆς ἐν Τραπεζοῦντι Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἀγίου Γεωργίου Περιστερωτά, ἐξάρχου τῆς ἐκεῖ πατριαρχικῆς ἐπαρχίας, οἱ πατέρες τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς μετὰ τῶν προκρίτων τῆς ἐπαρχίας συνελθόντες ἐξελέξαντο Ἡγουμένον τῆς Μονῆς καὶ ἐξάρχον τὸν ὁσιώτατον ἐν Ἱερομονάχοις κ. Ἱερεμίαν ἀπολαύοντα τοῦ γενικοῦ τοῦ τε κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ σεβασμοῦ καὶ ἐνεργὸν ἀείποτε λαβόντα μέρος εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Μονῆς. Τῆς ἐκλογῆς ταύτης ἐγκριθείσης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διετάχθη ἡ ἐκδοσις τοῦ νομομισμένου ἡγουμενικοῦ καὶ ἐπαρχικοῦ Γράμματος.

Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἡ Α. Σ. ὁ ἅγιος Ἡρακλείας κ. Γερμανὸς καὶ ἡ Α. Σ. ὁ ἅγιος Δέσκιων κ. Καλλίνικος μετὰ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Ἰωάννου Δ. Τανταλίδου ἀντεπισκέψαντο ἐν Βαθυρρύκῃ τὴν Α. Ε. τὸν πρεσβευτὴν τῆς Αὐστρουγγαρίας βερόνον δὲ Κάλιτις.

Αὐθημερὸν μετέβησαν καὶ πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Ε. τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσσίας κ. Νεβίδωφ. Ἀποῦσης δὲ τῆς Α. Ε. ἐπισκέψαντο τὸν ἐξοχώτατον κ. Ζάδοβακην, σύμβουλον τῆς πρεσβείας.

Τῇ Τρίτῃ ἐποιήσατο ἐπίσκεψιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἡ Α. Εξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας κ. Στ. Νοβάκοβιτς δεκτὸς γενόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Γέροντος ἀγίου Ἡρακλείας. Καθῆκοντα διερμηνέως ἐξετέλεσεν ὁ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν Γραμματέων κ. Ι. Δ. Τανταλίδης.

— *Παρθενωγαγείτω Παλλήδος.*— Από τῆς 20ης τοῦ λήξαντος μηνὸς ἤρξαντο καὶ τῇ 25 ἔληξαν αἱ ἐξοτάσεις τοῦ παρθενωγαγείου τούτου, αἱ δὲ προρορικαὶ ἀρξάμεναι ἀπὸ προχθῆς, τετάρτη λήξουσι τῇ 1 ἰουνίου. Τῇ 16 τοῦ αὐτοῦ γενήσεται ἡ νεομισμένη τελευτὴ τῆς ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων ταῖς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀποροϊώσεως.

— *Ἐροσιακὴ Σχολὴ Παγαγίας.*— Αἱ ἐξετάσεις τῆς ἐν Πέρην ἐνοριακῆς Σχολῆς τῆς Παναγίας αἱ μὲν γραπτικὴ τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου ἄρχονται ἀπὸ τῆς προσεχοῦς τρίτης, 4 ἰουνίου, αἱ δὲ προρορικαὶ ἀπὸ τῆς 11 τοῦ αὐτοῦ.

Τῆς δὲ Α' Δημοτικῆς σχολῆς τῇ 17, τῆς δὲ Β' Δημοτ. τῇ 24 τοῦ αὐτοῦ. Ὡσαύτως τοῦ μὲν Νηπιαγωγείου γενήσονται τῇ 29, τοῦ δὲ Παρθενωγαγείου τῇ 30 τοῦ αὐτοῦ.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

τῆς Α. Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν ἐνθρονιστικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Ἰαν ἄγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος Κύριε Γεράσιμε, τὴν φιλίαν ἡμῶν αὐτῆς Σεβασμιᾶν Μακαριώτητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι ἠδιστα παρασηγορεύομεν.

Ὁ ἐν ἡμῖν καὶ τῇ ἱερᾷ περὶ ἡμᾶς Συνόδῳ, κατὰ τὸν ἀπὸ τῆς πατριότησεως τοῦ προκατόχου αὐτῆς, Μακαριωτάτου Πατριάρχου καὶ ἐν Χριστῷ ἡμῖν ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ κυρίου Νικοδήμου, διαγενόμενον οὐ βραγὴν χρόνον ἀναρλεγεῖς πόθος, ὡς τέλιστα πληρούμενον ἰδεῖν τὸ κενὸν τῆς προεδρείας ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ τοῦ Χριστοῦ Σιωνίτιδι Ἐκκλησίᾳ, καὶ τὸν χρήσιμον ταύτην ἀναλαμβάνοντα, οὐχ ὅπως ἐν τῷ βίβλει τῆς ψυχῆς ἡμῶν διαβαλλόμενος, ἀλλὰ καὶ φιλαδέλφου παρρησίας γράμματι ἐκρηνῆς ἐπ' ἐσχάτων γενόμενος, μονοῦ ταυτόχρονον τῇ ἐκδηλώσει τῆς εὐχῆς ἔσχε τῶν πραγμάτων τὴν προσδύμενον ἐκβασίαν. Τυχὴ γὰρ καταρθίσαντα εἰς ἡμᾶς, οὐ μετὰ πολὺ, τὰ παρὰ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πέτρας καὶ Τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου διαπεμφθέντα ἐν τηλεγράφῳ μνημόματα, αἰσιώτατα ἡμῖν ἐξήγγελλον συνετελεσθαι τὸ ποθούμενον. Ὅτε δὲ καὶ τὰ τῆς φίλης ἡμῖν αὐτῆς σεβασμίας Μακαριώτητος ἐξικουόντο ἐνθρονιστικὰ γράμματα, ἀρ' ὧν ἐγνωρίζοντο ἡ, τε ὁμοθύμῳ γνώμῃ καὶ ψῆφῳ κοινῇ τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ κλήρου ἅπαντος καὶ τοῦ λαοῦ ἐκλογὴ αὐτῆς καὶ ἀνάκλησις ἀπὸ τῆς γεραρῆς τῶν Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας, ἣν τέως διεκυβέρνησα, ἡ τε ὑψηλὴ αὐτοκρατορικὴ ἐπὶ τούτοις ἐπίνευσις, καὶ ἡ δημοτελής ἀνάρρησις αὐτῆς ἐπὶ τὸν ἀγιώ-

τατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἡλικίᾳ ἐνεφορήθημεν θυμηδίας καὶ εὐφροσύνης, οὐκ ἂν εἴπομεν. Καὶ γὰρ, ἵνα σιγῇ παρελθῶμεν ὅσον ἢ τῆς φιλίας οἰκείως ἐποίησεν ἡμᾶς ἡδῆσθαι τῇ ἀγγελίᾳ, ὑπερτερον εἶχομεν χαρᾶς αἴτιον, τὴν καὶ ἐν τοῖς ἐκεῖ τελεσιουργηθεῖσαν ἐμπάνειαν τῆς πρὸς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἀγάπης τοῦ οὐρανίου δομητορος, ὅς, οὔτε ὑφάλοις πέτραις προσκρούουσαν, οὔτε ἐναντίων πνευμάτων ἐπιπεσόντων τὰ ἱστία διαρρηγνύμενα καὶ τὴν ἀγκυραν ἐκκοπτομένην παρήσιν, ἀλλὰ πάρεστιν ἐπιτιμιῶν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῇ θαλάσσῃ, ὥστε πύσασθαι αὐτὴν τοῦ σάλου καὶ καταστορέσαι τὸν τάραχον. Ὁ αὐτὸς δὲ ἀγαθὸς Θεὸς «ὃ αἰεὶ ταῖς θλίψεσι τὰς παρακλήσεις παραζευγνύς» καὶ νῦν ἠυδόκησεν ἐν τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ τῇ ἐν Σιών, ἵνα τὸ κύμασι ποντούμενον νοσητὸν σκάφος αὐτῆς εἰς σωτηρίας καταγάγῃ λιμένα. Καὶ τοῖς δὲ τῆς ζωῆθεν προνοίας ἐκφαντορικὸν ὅτι—ἵνα κατὰ τὸν Ἱερὸν εἴπομεν Φῶτιον—«ὁμοφροσύνῃ τε καὶ ὁμογνωμοσίᾳ ταῖς ψυχαῖς ἐμψύεισιν τὰ διασκορπισμένα συνῆγε καὶ τὰ διερωγῶτα συσπρίγγουσα τὴν προτέραν ἐμόνοιαν ἐχρῶριζετο». Κρείττων δ' οὕτως ἐπαῖνου ὁ ἕθεος ἀληθῶς ἀναδεδείκται ζήλος τῆς ἱερᾶς Ἀδελφότητος ὅτι, τὰ κοινὰ περὶ πλείστον θεμέλιον εὐσεβῶς καὶ ὁσίως, μὴ προστηνίσει γνώμῃ εἰς τὴν φιλοθεον αὐτῆς εὐσεβίαν, εἰκότως γε ταύτην ἐγνωσκίαν ἱκανῶν οὖσαν, ποιμάνει μὲν τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου μετ' ἐπιστήμης, «ὕποσάξει δὲ πάντας ἀλλήλοις ἐν ἀγάπῃ, καὶ τὴν ἀρχίαν ἰσχύϊ ἀποδοῦναι τῇ Ἐκκλησίᾳ», καθάπερ εἰς ὁμοίαν που πραγμάτων εἰκόνα ἀφορῶν, ἠγούσῃ ποτε κλεινὴ καὶ μέγας τῆς Ἐκκλησίας Πατῆρ. Ὅσοι τε καὶ ἡμεῖς τὰ περὶ αὐτῆς ἔχοντες, ἀπὸ τε ἰδίας γνώσεως καὶ ἀπὸ τῆς διὰ πολλοῦ γενομένης δοκιμασιότητος αὐτῆς ἐν δυσὶν Ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ διακονίας, ἔτι δὲ ἀπὸ τῆς πέντοθεν ταῖς ἀκακίαις ἡμῶν ἐνηγουμένης πανδήμου εὐφημίας, ἄσμενοι μὲν συγχάρουμεν αὐτῇ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ἄσμενοι δὲ καὶ τῇ ἐμπειπιστευμένη αὐτῇ γεραρᾷ Ἐκκλησίᾳ ὅτι, οὕτω τῶν κατ' αὐτὴν εὐδοκίᾳ τοῦ Θεοῦ οἰκονομηθέντων, ἀγγύπου καὶ ζήλωτοῦ ἤξιστα φύλακος καὶ φρουροῦ τοῦ Παναγίου καὶ Θεοδόμενουσ Τάφου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Ἐν στερεῷ δ' ὄντες τῇ πεποιθήσει ὅτι, αὐτῆς προεστηκυίας, τὰ τε ἱερὰ θέσμια ἀπρακτάλευτα καὶ οἱ τῆς πνευματικῆς κοινωνίας καὶ ἐνόητος δεσμοὶ οἱ τῆς Ἀποστολικῆς πρωτογενῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀδελφοφθέντος ταῖς λοιπαῖς ἀγίαις τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις συνέχοντες, ἐπὶ μᾶλλον συσφιγγόμενοι, ἀρραγεῖς ὡς ἀπ' αἰῶνος παρακμενοῦσι καὶ ἀδιάλυτοι, ἅμα δ' αὐτὴν διαθεβαιοῦμενοι ὅτι προθύμους ἔξει καὶ ἡμᾶς συμπονήσαντας κατὰ δύναμιν, εἴ τι ἐπίφορον καὶ ἀρμόδιον ἐπέργητο αὐτῇ προβαλεῖν τῇ ἡμῶν ἀθθενείᾳ, δεόμεθα τοῦ ἄκρου ἀρχιερέως καὶ ἀρχισπούμενος Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅπως, τῇ παντευχῇ τῆς παρ' αὐτοῦ ἐπικουρίας καὶ βοηθείας καθοπλίζον αὐ-

τήν, «ἐνδύναμοί τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ»: δαίη δὲ οὐροδρομῆα τῇ ἐγγχειρισμένη αὐτῇ θεοτεύτῳ ὀλακὰδὶ καὶ εἰρήνῃ τῷ πληρώματι, «πληρώσει δὲ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης». Ἐπὶ τούτοις ἀσπάζομεθα αὐτὴν ἐν φιλήματι ἀγίῳ καὶ τὰ ἔτη αὐτῆς παρὰ Κυρίου αἰτούμεθα ὡς πλείστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια.

ἰωὴν, μαίου δ'.

Τῆς *Διαρ ἡμῖν περισπουδᾶστος σιθασμίας αὐτῆς Μακαριότητος ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός καὶ ὁλων πρόθυμος*

+ Ὁ Κωνσταντινῶπως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΚ ΓΕΝΕΤΗΣ ΤΥ ΦΛΟΥ

Αἱ ὀδοὶ πόλεων τινων καὶ αἱ πύλαι τῶν ναῶν εἰσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πλήρεις, τυφλῶν, χωλῶν, ἀναπήρων παντός εἶδους, ἐξαιτουμένων τὸ ἔλεος τῶν διαβατῶν καὶ διὰ φωνῆς κλυθμητρᾶς αἰτούντων ἔλεημοσύνην. Τὸ ἔθιμον τοῦτο δὲν μετεβλήθη ἀπὸ τοσούτων αἰῶνων.

Ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ ναοῦ ὁ Ἰησοῦς εἶδεν εἰς μίαν τῶν πυλῶν αὐτοῦ ἕνα ἐκ τῶν δυστυχῶν τούτων, τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Διδάσκων, ἐπηρώτησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, τίς ἤμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;

Κατὰ τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν, ἡ σωματικὴ ἀσθένεια ὡς καὶ ὁ θάνατος ἔχουσιν τὴν κεκρυμμένην αὐτῶν αἰτίαν ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ. Ἐν τούτοις ἠθέλην εἶναι πλάνη νὰ νομιζόμεν ὅτι ἡ ἀσθένεια τοῦ ἀνθρώπου ἔχει πάντοτε ἄμεσον αἰτίαν τὴν ἀμαρτίαν αὐτοῦ ἢ τῶν γονέων αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ἐπαυροῦ τὴν πρόληψιν ταύτην, ἀνυψῶν δὲ τὴν δίκαιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς ὑψιστέραν ἔνοιαν τοῦ πράγματός δεικνυσιν αὐτοῖς εἰς τί καὶ ἡ φυσικὴ τοῦ ἀνθρώπου πάθησις χρησιμεύει ἐν ταῖς βουλαῖς τοῦ Θεοῦ. «Ἐὼν ὁ ἀνθρώπος οὗτος ἐγεννήθη τυφλός, λέγει αὐτοῖς, τοῦτο ἐγένετο οὐχὶ διότι οὗτος ἤμαρτεν, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ».

Ἀληθῶς πᾶσα ὀδύνη τοῦ ἀνθρώπου ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἐνεργείαν αὐτοῦ μεταβάλλεται. Ὁ Ἰησοῦς συγκινεῖται ἐξ οἴκου ἐπὶ πάση ὀδύνη καὶ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρώπων· θεραπεύει ἐνίοτε ταύτας, πάντοτε ὅμως παραμιθεῖ τοὺς πάσχοντας, ὁ δὲ ἀνθρώπος ὁ πάσχων, ταχέως ἀναγνωρίζει διὰ τῆς εὐεργεσίας ταύτης τὸν Θεόν, τὸν σώζοντα τὸν κόσμον. Ὁ βίος τοῦ Κυρίου εἶναι πλήρης τοιούτων ἔργων εὐσπλαγγίας. Ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς ἐν τούτῳ ἀφιέρου τὰς σιγιμάς τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς αὐτοῦ, μηδεμίαν ἀρεῖς περίστασιν χωρὶς νὰ ἐπιτελέσῃ τοιαῦτα ἔργα, διότι ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐστὶ βραχύς. Τὸν βίον αὐτοῦ ὁ Κύριος συνέκρινε πρὸς τὴν ἡμέραν, τὸν δὲ θάνατον αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐπερχομένην νύκτα.

Ἀπόδειξιν τούτου τρανῆν ἔδοτο καὶ νῦν εἰς τὸν

τυφλὸν ἐκ γενετῆς. «Ἐπτισε γαρ καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πύσματος καὶ ἐπέγραψε τὸν πηλὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ τυφλοῦ»· ἀπαγε, λέγει αὐτῷ ἀκούσθως, νύψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωᾶ. Ἀπλήθεν οὖν καὶ ἐνίψατο καὶ ἤλθε βλέπων»· «ἦν δὲ Σάββατον».

Ἡ κολυμβήθρα τοῦ Σιλωᾶ ἔκειτο εἰς τοὺς πρόποδας καὶ πρὸς τὴν νοτιοδυτικὴν ἄκρην λίφου κατὰ τὴν ἔνωσιν δύο κοιλάδων, δεχομένη τὰ ὕδατα αὐτῆς ἐκ πηγῆς κλυομένης σήμερον Σιτι-Μαριζὺ διὰ ὄχου τοῦ κατεσκευασμένου ἐν τῷ βράχῳ τοῦ λόφου. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦ Ἡρώδου τὰ τεῖχη τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐξετείνοντο μέχρι τῆς κολυμβήθρας ταύτης, περιλαμβάνοντα ἐντὸς αὐτῶν καὶ μέγα μέρος τοῦ λόφου Ὁρᾶν, ὅστις σήμερον ἐστὶν ἔρημος. Τῆς κολυμβήθρας τοῦ Σιλωᾶ σώζονται μόνον ἔρειπια, ὀλίγα δὲ μόνον τεμάχια σπηλῶν εἰσι τὰ μόνυ ἐναπολειπούμενα λείψανα τῆς κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας ἀνεγερθείσης ἐκεῖ ἐκκλησίας, τιμωμένης ἐπ' ὄνοματι τοῦ Σωτῆρος φωτοδότου.

Ἡ κίβινδιχθεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ ἐγνώσθη πᾶραυτα. Οἱ γείτονες αὐτοῦ καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον κηθήμερον καὶ ἐπιτιοῦντα ἔλεγον ἐν ἑαυτοῖς. Οὐχ οὗτός ἐστιν, ὁ κηθήμερος καὶ προσαιτῶν; Ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν, ἄλλοι δὲ ὅτι ὁμοῖος αὐτῷ ἐστὶν, ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ εἰμι.

Οἱ πάντες ἠρώτουν αὐτὸν μετὰ περιεργίας: πῶς ἀνεψῆσάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, ἀνθρώπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε καὶ ἐπέγρασε μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπέ μοι, ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωᾶ καὶ νύψαι, ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψόμενος ἀνέβλεψα. Εἶπον οὖν αὐτῷ «ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; λέγει, οὐκ οἶδω». Ἄγρουν τότε τὸν τυφλὸν εἰς τοὺς φαρισαίους, οἵτινες ἠρώτουν αὐτὸν πῶς ἀνέβλεψεν, ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς: πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἐνίψαμην καὶ βλέπω.

Ἐνώπιον τοιούτου θαυμασίου γεγονότος οἱ φαρισαῖοι διεπρήθησαν ἐν τῇ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐκτιμησίᾳ αὐτῶν, οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν ἔλεγον: ὁ ἀνθρώπος οὗτος οὐκ ἐστὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ Σάββατον οὐ τηρεῖ, ἄλλοι ὅμως ἐξ αὐτῶν ἀπεκρίνοντο: πῶς ἄναται ἀνθρώπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Ἐν τῇ ἀπορίᾳ δὲ αὐτῶν ταύτῃ ἀπηυθύνθησαν εἰς τὸν τυφλὸν ἐρωτῶντες αὐτόν: Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅστις ἠνοῖξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; «ὅτι προφήτης ἐστίν». Ἡ λέξις αὐτῆ ἐτράχε τοὺς φαρισαίους. Προβλέποντες τὸ ἀποτέλεσμα ὅπερ τοιοῦτο θαῦμα ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ ἐπὶ τοῦ λαοῦ, ἠθέλησαν νὰ θέσωσιν ἐν ἀμειβολίᾳ αὐτὸ τὸ θαῦμα. Ὅπως ἐπιθετικῶσσαι τὴν ἀρνησιν τοῦ θαύματος οἱ φαρισαῖοι προσκαλοῦσι τοὺς γοεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος καὶ ἐρωτῶσιν αὐτούς: οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλός ἐγεννήθη, πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Μάλιστα ἀποκρίνοντα ἐκεῖνοι, οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλός ἐγεννήθη, πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· αὐτός ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτός περὶ αὐτοῦ λαλήσει.

Ἡ ἐπιρύλλις αὐτῆ τῶν γονέων τοῦ τυρλοῦ ἐν τῇ ἀπκντήσῃ αὐτῶν ὑψηγορεῖται αὐτοῖς ἐκ τοῦ φόβου, καθόσον οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον ἤδη ἀποφασίσει ἵνα «ἐκὼν τις ὁμολογήσῃ αὐτὸν Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται».

Μηδὲν ἐπιτυγόντες παρὰ τῶν γονέων τοῦ τυρλοῦ οἱ φαρισαῖοι διανοήθησαν νὰ ἐκφοβίσωσιν αὐτὸν τὸν ἰαθὲντα τυρλόν, ἐφ' ᾧ ἐρώνησαν αὐτὸν ἐκ δευτέρου καὶ εἶπον αὐτῷ, «ὁδὸς δόξαν τῷ Θεῷ ὑμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλὸς ἐστίν». Προφανῶς ὁ σκοπὸς τῶν φαρισαίων ἦν νὰ φέρωσιν εἰς θέσιν τὸν ἀπλοῦν καὶ ἄκακον τοῦτον ἄνθρωπον νὰ συμφωνήσῃ μετ' αὐτῶν καὶ ἐν ὀνόματι τῆς αὐστηρᾶς ἤθην εὐσεβείας καὶ τῆς τυρλῆς ὑπακοῆς εἰς τυραννικὴν ἐξουσίαν ἐξυβρίσῃ τὸν θεραπεύσαντα αὐτόν. Ἄλλ' ὅμως ἀρχατὸς τις δύναμις ἐπιβλέπει ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν καὶ ἐπὶ τῶν εἰλικρινῶν καρδιῶν. Εἰ ἀμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα, ἀποκρίνεται ὁ ἰαθεὶς τυρλός, ἔνθα οἶδα ὅτι, τυρλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. Ἡ εἰλικρινεὶς αὐτῆ καὶ ἡ παρησία τοῦ τυρλοῦ φέρει εἰς ἀνγκυλίαν τοὺς φαρισαίους. Ἐρωτῶναι λοιπὸν αὐτὸν καὶ πάλιν, τί ἐποίησέ σοι, πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ ἐκ γενετῆς τυρλὸς ἐμπνεόμενος ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Ἰησοῦ ἔλαβεν ἤδη συνειδήσιν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. «Εἶπον ὑμῖν ἤδη, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἠκούσατε, τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν; μετὰ τίνος δὲ εἰρωνεῖτε προσέθηκε; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε μαθηταὶ αὐτοῦ γενέσθαι; Σὺ εἰ μαθητὴς ἐκείνου ἀπάντησαν οἱ φαρισαῖοι λοιδοροῦντες αὐτόν, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσῆος ἐσμὲν μαθηταί, ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσῆς λελάληκεν ὁ Θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πῶθεν ἐστίν. Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν ἀπαντᾶ ὁ τυρλὸς ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πῶθεν ἐστὶ καὶ ἀνέφωξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, οἴδαμεν δὲ ὅτι ἀμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις τοὺς ὀφθαλμούς τυρλοῦ γεγεννημένου, εἰμὲν ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν».

Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ τοῦ τυρλοῦ δὲν ἦτο ἐπιδικτικὴ ἀντιρρήσιμος. Ἄλλ' ὅμως ἡ ταπεινωθεῖσα ἀλαζονεία καὶ ἡ κακὴ πίστις ὡς τελευταῖον καταρῦνον ἔχουσι τὴν βιαιότητα καὶ τὴν ὕβριν, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐρώνησαν ἐν τῇ περιστάσει αὐτῆ ὕβρισται καὶ βίαιοι. «Ἐν ἀμαρτίαις οὐ ἐγεννήθησθε ὅλος, λέγουσιν αὐτῷ, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω».

Ὁ Ἰησοῦς ἦκουσε ταῦτα, συνάντησας δὲ τὸν ἰαθὲντα συνεπλήρωσεν ἐν τῷ ἄνθρωπῳ τούτῳ τὸ ἔργον τοῦ Πικρὸς αὐτοῦ, ἐκεῖνος δὲ ὃν οἱ ἄνθρωποι ἐξέβαλον ἔξω οὕτως ἀδικῶς, ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ. Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; ἐρωτᾷ αὐτόν. Τίς ἐστίν, Κύριε, ἵνα πιστεύω εἰς αὐτόν, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἐώρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν, ὁ δὲ ἔφη, πιστεύω, Κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς μετὰ τίνος εὐχαριστήσεως φαί-

νεται διηγούμενος λίαν λεπτομερῶς πάντα τὰ περιστατικὰ τοῦ διδασκατικοῦ τούτου γεγονότος. Μεταξὺ τῶν γραμμῶν τῆς ἀρηγήσεως αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ ἀναγνώσωμεν τὴν ἱστορίαν τῶν ψυχῶν, αἰτινες ἀρικνοῦνται εἰς τὴν πίστιν καὶ τῶν ψυχῶν ἐκείνων, αἰτινες μετὰ ἐπιμονῆς σκληροτραχήλου ἐμμένουσιν ἐν τῇ ἀπιστίᾳ. Ὁ ἐκ γενετῆς τυρλὸς εἶναι τὸ πρότυπον τῶν μὲν, οἱ δὲ φαρισαῖοι ὁ τύπος τῶν δέ.

Τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ εἶσιν ἐναργῆ ὡς ὁ ἥλιος.

Ἡ θαυματουργικὴ αὐτοῦ δύναμις ἐξέπληξε τὴν ἀνθρωπότητα διὰ μυρίων εὐεργετημάτων, ἤγειρε τοὺς ἀναπήρους, ἀπέδωκε τὸ φῶς εἰς τοὺς τυρλοὺς, τὴν ἀκοὴν εἰς τοὺς κωφοὺς, τὴν κίνησιν εἰς τοὺς παραλυτικούς, τὴν ζωὴν εἰς τοὺς νεκροὺς. Ὅσοι ἔλαβον πείραν τῆς δυνάμεως ταύτης ὁμολογοῦσι τοῦτο, οἱ γονεῖς αὐτῶν, οἱ γείτονες, ὁ λαὸς ὅλος βεβαιοῦσι τοῦτο. Ἡ μαρτυρία εἶναι κοινὴ, γενικὴ, δημόσια. Τὰ εἰλικρινῆ πνεύματα ἀποδέχονται ταύτην, ἐν δὲ τῇ εὐθύτητι τῆς καρδίας αὐτῶν ἀναγνωρίζουσιν ἐπὶ τέλος ἐν τῷ θαυματουργοῦντι Ἰησοῦ τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπεσταλμένον. Ὅταν δὲ ὁ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ σταλεῖς οὗτος λέγῃ αὐτοῖς, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτὴρ εἰμὶ ἐγώ, πιστεύουσι καὶ προσκυνοῦσιν αὐτόν ὡς Θεόν.

Οἱ Φαρισαῖοι, οἱ κριταὶ οἱ πεφωτισμένοι ἐκπλαγέντες κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῷ θαύματι, ὃ ἡ δημοσία μαρτυρία ἀνήγγειλε, παραχθέντες μέλιστα ἐπὶ τῇ θέξῃ τοῦ αἰσίου, ἐφ' οὗ ἐπετελέσθη τὸ θαῦμα, ἀρχίζουσι νὰ ἀντιτάσωσιν εἰς τὸ θαῦμα καὶ εἰς τοὺς μάρτυρας ἐκ προκαταλήψεως τὴν σοφίαν αὐτῶν, τὴν δὲ τῆν γνώσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀδικηταῖστον αὐτῶν κριτικὴν. Εἶναι ἀδύνατον ἀναφωνοῦσιν, ὁ ἄνθρωπος οὗτος πράττει ἐναντίον τῶν δικαζέων τοῦ νόμου ἡμῶν, τοῦ νόμου τῆς θρησκείας ἡμῶν, τοῦ νόμου τῆς γνώσεως καὶ τῆς σοφίας ἡμῶν. Δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν γεγονὸς ἐναντίον τῶν ταυτοῦν νόμων. Ἄλλ' οἱ μάρτυρες ἐπιμένουσι, τὰ γεγονότα εἰσὶ προφανῆ, ἡ δὲ ἐνάργεια τῶν γεγονότων ὑπερνικᾷ. Ἡ συνειδήσις τοῦ λαοῦ εἰλικρινῆς καὶ ἀπροκατάληπτος βλέπει τὸ γεγονὸς, περιφρονεῖ δὲ τὴν θεωρίαν, ἥτις ἀρνείται τοῦτο. Ἄλλὰ τότε ἀρχεται καὶ ἡ δυσχέρεια τῆς ψευδοῦς γνώσεως, τοῦ πεπλανημένου λογικοῦ, τῆς ψευδοῦς θρησκείας. Αἰσθάνεται τὴν ἀνέγκλην μετὰ πάσης θυσίας νὰ διασειῇ τὴν δύναμιν τῆς μαρτυρίας. Προσπαθεῖ νὰ δολοφονήσῃ τοὺς μάρτυρας, πειρᾶται διὰ δολίας ἐρμηλείας νὰ παραμυρρώσῃ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα. Ἐὰν οἱ μάρτυρες διατελέσωσι πιστοὶ, τὰ δὲ ἄφωνα ἱστορικὰ μνημεῖα δὲν ἐπιτρέψωσι νοθεῖαν αὐτῶν, τελευταῖον ὑπολείπεται καταρῦνον ἡ ὕβρις καὶ τὸ ἀνάθεμα. Ἐν ὀνόματι τῆς δικτατορείας θρησκείας ὁ μάρτυς ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἀσεβῆς, ἐν ὀνόματι ἐπιστήμης ἀλαζονίας καὶ ὑπεραπτικῆς περιεφρονήθη ὡς ἀδάξ, ἐν ὀνόματι δὲ διοικήσεως ἐπὶ τῆς βίας καὶ τῆς ἀσπλαγγχίας στηριζομένης ἐξοστρακίσθη καὶ παρεδόθη εἰς τὸ ἀνάθεμα. Ἄλλ' ὅμως τὰ θαύματα ταῦτα τοῦ διωγμοῦ καὶ τὰ ἐξουθενημένα ὑπὸ τοῦ κόσμου εἰσὶ γνωστὰ τῷ Ἰησοῦ.

Ἄγαπῃ τὴν ἀπλότητα αὐτῶν, τὴν εἰλικρινεῖαν καὶ τὸ θάρρος αὐτῶν καὶ ὁδηγεῖ αὐτὰ εἰς τὴν πίστιν. Γνωρίζει αὐτοῖς τίς εἶναι καὶ ἐκεῖνα πιστεύουσιν αὐτῷ. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοί εἰσιν οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ ἦδη ἄρ' ἐνός μὲν παρίσταται ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός, ὁ ἐπιπίπτος, ὁ ἀπόκληρος τοῦ κόσμου, ὁ ἐκβληθεὶς διὰ τὸν Ἰησοῦν, ὁμολογῶν ὅμως τὴν θεότητα ἐκείνου, ὅστις ἤνοιξε τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸ φῶς, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν πίστιν. Ἄρ' ἐτέρου δὲ περυσίζονται οἱ Φαρισαῖοι, οἱ διδασκάλου τῆς γνώσεως, οἱ μεμυημένοι τὴν διδασκαλίαν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, οἱ κριταί, οἵτινες καταδικάζουσιν ἀδίκως, οἵτινες ἀναθεματίζουν ἐκεῖνον ὃν ἔδει νὰ σεβασθῶσιν, οἵτινες ἀνθίστανται εἰς γεγονὸς προφανές καὶ οἵτινες ἀποσκληρύνονται ἐν τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδοὺ ἡ διηνεκὴς ἀντίθεσις, ἣτις χαρακτηρίζει τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Κύριος δὲν ἐκπλήττειται ἐκ τούτου, οὐδὲ τυχράσεται. Περὶ τούτου ἐποίησε πολλὰς λόγους εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐβλεπεν ἐν αὐτῷ τὴν θέλησιν τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, αὐτὸν τὸν νόμον τῆς κλήσεως αὐτοῦ ὡς Μεσσία (Ματθ. 11, 25. Λ. 10, 21. Ἰωάν. 6, 36). Ἐν τῷ σημερινῷ Εὐαγγελίῳ ἐξηγεῖ τούτο κατὰ πρόσωπον τῶν Φαρισαίων. Ἐγὼ ἦλθον, λέγει, ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.

Οἱ ἄμαθεις, οἱ ἀπλοὶ, οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι οἱ μὴ γινώσκοντες οὕτε ἔχοντες τὴν ἀξίωσιν ἐνα γνωρίσων, ἰδοὺ ἐκείναι οὗς ὁ Ἰησοῦς φωτίζει. Οἱ δὲ ἦθεν σοφοί, οἱ γαυριῶντες ἐπὶ τῇ γνώσει αὐτῶν, ἐπὶ τῇ ἀναπτύξει αὐτῶν, ἐπὶ τοῖς φιλοσοφικοῖς συστήμασιν αὐτῶν, οἱ πεπεισμένοι ὅτι οὐδὲν ὑπολείπεται αὐτοῖς ἵνα μάθωσιν οὐδὲ πκρ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ὃν νομίζουσιν ὅτι ἀντιπροσωπεύουσιν ἐνταῦθα καὶ τῶν ἀπεισθαμένων αὐτοῦ, οὗς περιφρονοῦσι καὶ ἐκβάλλουσιν ἔξω ἐν ὀνόματι τῆς σοφίας αὐτῶν, ἰδοὺ ἐκείναι, οὗς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀποτυφλοῖ.

Ἀκούσαντες τὸν Ἰησοῦν ὁμιλοῦντα τοιοῦτοτρόπως τινὲς τῶν Φαρισαίων, εὐρισκόμενοι μετ' αὐτοῦ, ἐφώνησαν μετὰ τινος εἰρωνείας: μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἰησοῦ ἐν ὅλῃ τῇ πρῶτῃ αὐτῆς ἦν φοβερὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους τούτους. Ὡ, λέγει αὐτοῖς, δικαί νὰ μὴ εἰσθε τυφλοὶ; διότι τότε θὰ ἐζητεῖτε τὸ φῶς καὶ δὲν θὰ εἴχετε ἄμαρτιαν, ἐνῶ νῦν λέγετε ὅτι βλέπομεν καὶ ἡ ἄμαρτιὰ ὑμῶν μένει.

Μεθ' ὅλα τὰ κωλύματα ταῦτα, μεθ' ὅλα τὰ πάθη, τὴν ὑπεροπτικὴν σοφίαν τῶν διδασκάλων, τὰς ἀπειλὰς καὶ τὰ βίαια μέτρα τῶν Φαρισαίων τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ ἐτελεῖτο καὶ ἐκρῆνυτο ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἐν αὐτῇ ὡς ἀλλοχθὸν οἱ πτωχοὶ ἦσαν οἱ προωρισμένοι δι' αὐτὸ, ὁ Ἰησοῦς ἐβλεπε τὸ ποιμνίον αὐτοῦ πληθυνόμενον, ἠεώρει δὲ αὐτὸν ὡς τὸν ποιμένα τούτου. Ἐθαύμαζε τοὺς ἀπλοὺς τούτους καὶ ἀνάγκους ἀνθρώπους, οἵτινες δὲν ἐφοβοῦντο νὰ ριψακινδυνεύωσι δι' αὐτὸν καὶ ἀκολουθήσωσιν αὐτῷ μεθ' ὅλας τὰς ὕβρεις

καὶ τὰ ἀναθήματα τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν. Ἡ θέα τῶν πιστῶν αὐτῷ συνεκίνησε τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἔδωκε δὲ αὐτῷ ἀφορμὴν ὅπως ἀπαγγεῖλῃ μίαν τῶν ὠραιότερων καὶ συγκινητικωτέρων παραβολῶν.

Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβάντων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστής, ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων· τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξέρχεται αὐτὰ. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβῶλῃ, ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἄλλοτριῶν δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

Οἱ Φαρισαῖοι δὲν ἐνόησαν τὸν ὑπαινιγμὸν, οὐδὲ ὡς ἀνεγνώρισαν τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ποιμένι τῆς παραβολῆς, οὐδὲ κατενόησαν ὅτι αὐτοὶ εἶναι οἱ ξένοι, οἵτινες κρύφα εἰσερχονται εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ὡς κλέπται καὶ λησταί. Ὁ Ἰησοῦς ἠρμήνευσε τότε τὴν παραβολήν.

Ἄμην, ἀμην, λέγει αὐτοῖς, ἐγὼ εἰμὶ ἡ θύρα τῶν προβάτων, πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Ἐγὼ εἰμὶ ἡ θύρα, δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει. Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰμὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ (ἴδε Ἰωάν. 10, 10, 18).

Ἡ παραβολὴ αὕτη ληφθεῖσα ἐν ὄλις αὐτῆς ταῖς λεπτομερείαις ἐκ τοῦ τῶν ποιμένων βίου, τυγχάνει ἐξ ἐκείνων, αἵτινες μετὰ μείζονος χάριτος ἐρμηνεύουσι τὸ ἄρατον μυστήριον τοῦ τε ἔργου καὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ. Ὀλίγα ὀνόματα δεικνύουσι τὴν γλυκύτητα τοῦ Ἰησοῦ, ὡς τὸ ὄνομα ποιμὴν. Ἡ αὐλὴ τῶν προβάτων ἐστὶν ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ συναγμένος καὶ ἐν ἀσφαλεῖ περιπαλγμένος ὡς ποιμνίον ἐκλεκτὸν ἐν τῷ περιβόλῳ καὶ ἐν τῇ μένδρᾳ τοῦ νόμου. Ἡ θύρα τοῦ περιβόλου τούτου εἶναι ὁ Μεσσίας. Ἡ δὲ εἰσοδὸς εἰς αὐτὴν εἶναι δυνατὴ μόνον ἐπὶ τῷ ὄρῳ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος εἰς αὐτόν. Ἡ πίστις εἰς τὸν μέλλοντα Σωτῆρα ἦν ἡ ψυχὴ τοῦ νόμου. Οἱ Ἰουδαῖοι ἔζων ἐν αὐτῇ, δι' αὐτῆς δὲ καὶ μόνον ἀνῆκον εἰς τὸν λαὸν τὸν ἅγιον. Πάντες ὅσοι μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν παρεγγώρισαν τὴν πίστιν ταύτην εἰς τὸν μέλλοντα Σωτῆρα, οἷον βασιλεῖς ἄνομοι, ψευδοπροφῆται, ψευδομεσσίαί, διδασκαλοὶ πλανηθέντες ἐκ τῆς κενῆς αὐτῶν παραδόσεως καὶ τῆς υλιστικῆς λατρείας, οὐδὲν ἄλλο εἰσὶ ἢ κλέπται καὶ λησταί, οἵτινες ὡς τοιοῦτοι εἰσῆλθον εἰς τὸν νόμον τὸν ἅγιον. Οἱ τοιοῦτοι δὲν τρέφουσι τὰ πρόβατα, ἀλλὰ τρέφονται ὑπ' αὐτῶν, δὲν βόσκουσι ταῦτα, ἀλλὰ σφαγιάζουσιν αὐτὰ, δὲν ὁδηγοῦσιν αὐτὰ, ἀλλὰ ὠθοῦσιν εἰς τὴν ἀπώλειαν. Τούναντιον ἐκείνοι, οὗς ὁ ἀνακρινόμενος Μεσσίας ἐπέπευσεν ἡδὴ καὶ οἵτινες δι' αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων,

ἤτοι οἱ ἀληθῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπεσταλμένοι καὶ οἱ ἀληθῶς πιστεύοντες, εὗρον τὰς σωτηρίους νομὰς καὶ ἐσώθησαν.

Ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶναι μόνον ἡ θύρα, ἀλλὰ καὶ ὁ ποιμὴν. Ὁ Ἰησοῦς ἀπήγαγε μακρὰν τοῦ περιβόλου τῆς ἀρχαίας αὐλῆς, ἥτις κατέστη λίαν στενή, τὰ ἴδια πρόβατα. Καλεῖ ταῦτα κατ' ὄνομα καὶ τὰ πρόβατα ἀκούουσι καὶ ἀναχωροῦσιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ἐμπροσθεν αὐτῶν πορευόμενος ὁδηγεῖ αὐτὰ εἰς νέας νομὰς, ὅπου εὐρίσκουσι ταῦτα τὴν νέαν ζωὴν ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ ἀναπτύξει, ἀποθνήσκει δι' αὐτὰ, ὅπως σώσῃ αὐτὰ. Ἡ αὐτὴ τῶν προβάτων δι' αὐτὸν ὥστε ἡ Ἐκκλησία, εἶναι εὐρεῖα ὡς ὁ κόρμος, αἰωνία καὶ ὁ Θεός. Ὅπως δὲ πληρώσῃ ταύτην ὁ Ἰησοῦς θέλει καλέσει καὶ συναγεῖρει ἐν αὐτῇ ἐκ τῆς ἐν τῇ ἀπωλείᾳ διατελούσης ἀνθρωπότητος καὶ ἄλλα πολυάριθμα καὶ ἄγνωστα πρόβατα, ἅτινα ἀναμένουσιν αὐτόν. Τὰ πρόβατα ταῦτα ὑποδεικνύει ὁ Ἰησοῦς λέγων: Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κακεῖνὰ με δεῖ ἀγαγεῖν. Τὰ πρόβατα ταῦτα θέλει ἀγαγεῖν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ διὰ τῆς δικαιοσύνης τῶν ἀποστόλων.

Ὁ Ἰησοῦς ἔσται ἡ νομὴ τῶν προβάτων τούτων, τὸ ποιμῆνιον αὐτοῦ ζήσεται ἐν αὐτῷ. Κατὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἔσται ἀληθὴς ποιμὴν. Ἡ ἰδέα περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἡ τοσοῦτον ζωηρὰ ἀέριον ἐν αὐτῷ, ἐκφράζεται σήμερον μετ' ἰδικιτέρως ὅπως ἐπιτάσσει. Ὁ Ἰησοῦς θέλει ἵνα γνωρίσωσιν οἱ πάντες ὅτι ἀποθνήσκει ἐλευθέρως καὶ ὅτι ἐὰν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, οἵτινες εἰσιν οἱ λύκοι τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, θανατώσωσιν αὐτόν, θέλουσι δυνήθῃ νὰ πρᾶξωσι τοῦτο, διότι ὁ ἴδιος θέλει παραδοθῆ αὐτοῖς καὶ διότι παραδιδόμενος αὐτοῖς ἐκπληροῖ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Ἡ ἀγάπη ὑπερεκχειλεῖται ἐν τῷ πλήρει μυστηρίου λόγῳ τούτῳ, ὅστις περὶ τὴν σειρὰν τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις διδασκίας τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας τοῦ ἔτους 29 καὶ κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας.

Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ κηρύγματος τούτου ἐναργῶς καταδεικνύεται ὑπὸ τοῦ τετάρτου Εὐαγγελίου. Ἡ δημοσία γνώμη διασεισθεῖσα καὶ συνταραχθεῖσα, διζυρεῖται. Τινὲς ἐκ τῶν Ἰουδαίων οὐδὲν ἄλλο διακρίπουσιν ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Προφήτου ἢ παραληρήματα, ἐμπνευσιν τοῦ Σατὰν καὶ ζητοῦσι νὰ πείσωσι περὶ τούτου τὸν λαόν. Δαμιμόνιον ἔχει, λέγουσι καὶ μαίνεται, τί αὐτοῦ ἀκούετε; Ἄλλοι ὅμως ἀναλχηδάνουσι τὴν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, ἢ σοφία τῶν λόγων αὐτοῦ ἐκπλήττει αὐτούς, τὰ δὲ θαύματα αὐτοῦ θεωροῦσιν ὡς ἀπόδειξιν τῆς θείας αὐτοῦ ἀποστολῆς. Οὐχί, λέγουσι, τὰ ρήματα ταῦτα οὐκ ἔστι δαμιονίζομένου, μὴ δαμιμόνιον δύναται τυρῶν ὀρθαλοῦσιν ἀνοίγειν;

Ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῷ παρόντι, χθὲς καὶ σήμερον ὁ Ἰησοῦς θὰ ἀπαντᾷ ἀέριον ἀντιλογίαν, προβαίνων δὲ περαιτέρω εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔτι μᾶλλον θέλει ἀνακρῆν ὡς τὸ μέγα σημεῖον ἀντιλεγόμενον.

(Ἐκ τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ).

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠ'ΣΚΟΠΟΥ
ΧΑΡΚΟΒΟΥ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ
ΠΕΡΙ
ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ*

Ἄντι τῆς ἰδανικῆς τιμιότητος καὶ ἀγρότητας παρουσιάζεται ἡ δεξιότης καὶ ἡ τέχνη τοῦ ἐξευγενίζεσθαι τὸ ἀγενές, ἀντι τῆς αὐταπαρνήσεως ἢ ἰδιοτέλειαν, ἀντι τῆς παρχωρήσεως ἐκ τῶν ἰδίων δικαιομάτων πρὸς ὄφελος τοῦ πλησίον ἢ πάλιν διὰ τεμάχιον ἄρτου, ἢ ἐπιλανθανομένη τὸ ξένον δίκαιον, ἀντι τῆς μετριόφρονος περὶ ἑαυτοῦ κρίσεως, τῆς ὑποδεικνυοῦσης ἐκάστω τὸν ἴδιον τύπον, ἢ ἄγροικος τάσεως τοῦ στήναι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ἄλλων, ἀντι τοῦ ὀφίου ἀπέναντι τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ νόμου, ἢ ἀφοβία καὶ ἡ θρασύτης ἐν ταῖς παρὰβάσει. Καυχώμεθα ἐπὶ ἀναπτύξει καὶ ἀγνωστοῦμεν τὸ πῶς ἐπακρίσκει ταῖς ἀξιώσεσι τῶν μεμоргωμένων πρὸς τὴν ὕλικὴν εὐημερίαν. Γαυριώμεν ἐπὶ τῇ διχόσει περιουσιῶν ἐκδόσεων καὶ τῇ ἐπιταχύνσει τῆς τυπώσεως βιβλίων, οἱ δὲ ἐχθροὶ τῆς θρησκείας καὶ τῆς κοινωνικῆς τάξεως σπουδάζουσι ἵνα προλάβωσι τοὺς ἀγαθὰ βουλευομένους ἐν τῇ διχόσει τῶν ἰδίων συγγραμμάτων. Κομπάζομεν ἐπὶ ἀγαθοεργίαις, ἀλλ' ἐπιλανθανόμενοι τὴν ἀγίαν ὁδὸν τῆς ἐγαρτείας καὶ αὐταπαρνήσεως καὶ ἐνεκα τῆς συγχρόνου πολυτελείας διαπανθῶντες πάντα τὰ ὑφ' ἡμῶν ἀποκτηθέντα ἀνευ ὑπολοίπου, πνηθροῦμεθα ἐρευρεῖν τεχνικούς τρόπους ἀγαθοεργίας. Χαίρομεν ἐπὶ τῇ ἀναπτύξει τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἔθνικοῦ πλοῦτου, τὸν δὲ πλοῦτον καρποῦνται ὀλίγοι, ἐν τούτοις δὲ ἐξάπτεται ἡ ἐπιθυμία τῆς προακτίσεως αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἐργάταις, οἵτινες κτεδικάσθησαν εἰς κόπους καὶ στερήσεις. Καυχώμεθα ἐπὶ ταῖς περὶ τὴν χημεῖαν γνώσεσιν, ἀλλ' οὐδεὶς αὐτῶν τοσοῦτον καρποῦται, ὅσον οἱ νοθεύοντες τοὺς οἴκους, τὰ τρόφιμα καὶ λοιπὰ.

Τοιοῦτοτρόπως ψευδοῦς τῆς πορείας τοῦ ἡθικοῦ βίου, σὺν τῇ ἀνυψώσει τοῦ ἐξωθεν πολιτισμοῦ, βελύνεται ἡ διαφθορὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Τῆς περιόδου ταύτης φαίνεται τὸ τέλος, ὅπερ ἐστὶ μετατροπὴ τῶν μερικῶν ἐλαττωμάτων εἰς γενικὴν ἀνθρωπικότητα, ἀνάπτυξις τῶν προσωπικῶν παθῶν εἰς γενικὴν πυρκαϊκὴν ταραχὴν καὶ στάσεων, τῶν δὲ τοπικῶν δεινῶν εἰς τακτικωφῶς πᾶσης τῆς ἀνθρωπότητος.

Μέχρι κόρου ἐπαναλχηδάνεται νῦν ἡ ἰδέα τῆς τελείας καθυποτάξεως τῆς φύσεως τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἀνθρώπου σὺν ταῖς προόδου τῆς ἐπιστήμης. Καὶ τὰς θαλάσσας, λέγουσι, θὰ κατευνάσωμεν καὶ εἰς τὸν ἀέρα θὰ ἀνέλθωμεν καὶ τὰ μύσημα θὰ ἐξακρυσώσωμεν καὶ τοὺς σεισμοὺς θὰ προλάβωμεν καὶ θὰ καταστήσωμεν ἀβλαβεῖς καὶ τὰς ἀσθενείας, θὰ νικῶσωμεν καὶ τῷ γεραιῷ σώματι θὰ ἀποδώσωμεν τὴν νεύτητα, ἐπὶ τέλος δὲ καὶ τὸν θάνατον θὰ καταργήσωμεν.

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 103—104 τοῦ μετὰ γείρας τόμου.

Ἄλλ' ἡ φύσις ὀργίλως ἐναντιοῦται ἡμῖν καὶ ταπεινοῦ τὴν οἴησιν τῶν ἐπιστημόνων δι' ἀτελεσιγὰς μέχρι τοῦδε συμφορῶν καὶ δι' ἄνομβριῶν καὶ πλημμυρῶν καὶ θελλῶν καὶ χαλαζῶν καὶ λοιμῶν καὶ διὰ τῆς ἐμφανίσεως νέων ἀσθενειῶν. Ἐν τούτοις ὁ χριστιανισμὸς, ἐξ οὗ καὶ ἐλήθη καὶ περὶ κυριότητος τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς φύσεως ἔνοιαν προχέει ἀληθῆς φῶς ἐπὶ τὰς πρὸς αὐτὴν σχέσεις ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὸ δυνατόν τῆς ἐπ' αὐτῆς ἡμετέρας κυριότητος, ἀλλ' ὁμοῦ οὐχὶ τῆ ἰδίᾳ ἡμῶν δυνάμει, ἀλλὰ τῇ δυνάμει τοῦ ἡμετέρου καὶ αὐτῆς Δημιουργοῦ. Ἡ κυριότης αὕτη κατὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐδωρήθη τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ δημιουργίᾳ, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ πτώσει εἰς τὴν ἀμαρτίαν καὶ ἐπεστρέφη αὐτῷ ἀνορθωθέντι ἐν τῇ ἀνακαινήσει τοῦ πεσόντος ἀνθρώπου διὰ τῆς ἁγιωμοσύνης τοῦ λυτρωτοῦ. Ἀποδείξει τῆς τοιαύτης ἐπανορθώσεως παρέχει ἡμῖν ἡ ἱστορία τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ἐπέθλων τῶν ἁγίων βλέπομεν ὅτι κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οὗτοι ἐδέσποζον τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, περιεπάτουν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, κατηνύαζον τὰς καταιγίδας καὶ ἐπὶ τοῦ ἀέρος μετεφέροντο ὑπὸ χορῶν Ἄγγελων, καὶ ἀσθενεῖς ἰεράπευον καὶ νεκροὺς ἀνίσταν. Πρὸς τούτοις δὲ βλέπομεν ὅτι διὰ τῆς πίστεως ἔτι εἰς τὸν μέλλοντα Λυτρωτὴν καὶ πρὸ τῆς ἐλευσεως αὐτοῦ ἔτι εἰς τὸν κόσμον, πάντα ταῦτα ἐτελοῦτο ὑπὸ τῶν μεγάλων τῆς παλαιᾶς διαθήκης δικαίων, μετὰ δὲ τὴν τελείωσιν ὑπ' αὐτοῦ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, τὸ δῶρον τοῦτο τοῦ ποιῆν θάυματα ἀρέθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐξ οὗ ἡ ἐπαγγελία ὅτι παρόμοια πειράματα πάντοτε ἔσονται δυνατὰ ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας, τῆς πίστεως καὶ τῆς προσευχῆς. Οἱ ἔχοντες ὀρθαλμοὺς ἵνα βλέπωσιν καὶ ὧτα ἵνα ἀκούωσι περὶ αὐτῶν καὶ νῦν δύνανται βλέπειν καὶ ἀκούειν τὰς ἐκδηλώσεις τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, φανερομέναις ἐκεῖ ἔνθα οὐκ ἐξέλιπε ἡ πίστις. Ἄλλ' ὁ Κύριος θεὸς ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ χρόνους καὶ καιροὺς πρὸς φανέρωσιν θαυμάτων καὶ σημείων ὑπερεχόντων τοὺς νόμους τῆς φύσεως κατ' οἰκονομίαν τῆς ἀληθοῦς θείας αὐτοῦ προνοίας, ἔδωκεν ἡμῖν καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ προλαμβάνειν τὰ φυσικὰ δεινὰ διὰ τῆς δυνάμεως τῆς μετανοίας καὶ τῆς προσευχῆς: «Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοίγησεται ὑμῖν» (Ματθ. 7, 7), καὶ εὐφροσίνῃ ἔσονται καὶ αἱ πληγαὶ παύσονται καὶ ἡ εἰρήνη ἀληθινήσεται καὶ ἡ ζωὴ πνευματικήσεται μέχρις ἐσχάτων ὁρίων καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται φοβερὸς. Τὰ πειράματα τῆς πίστεως καὶ τοῦ εὐσεβοῦς βίου, ἂν μὴ ἀνήλωμεν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν, πιστώσουσιν ἡμᾶς περὶ τούτου ἰσχυρότερον τῶν πειραμάτων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Ἐπὶ τούτοις ἀρχὴ γὰρ μέσκα τοῦ συνδιαλλάξει τὴν χριστιανικὴν πρόοδον πρὸς τὴν πρόοδον τὴν ἀληθῶς ἐπιστημονικὴν; Ἐπὶ τούτοις καὶ εἰσὶ πρόχειρα ἡμῖν.

Πρὸς τοῦτο δέον πρὸ παντὸς ἵνα ἀποβάλωμεν ἐκ τῆς περὶ πρόοδου ἢ τελειοποιήσεως τῆς ἀνθρωπότη-

τος διδασκαλίας τὴν ἀνόητον φιλοσοφικὴν ἔνοιαν περὶ τῆς αἰωνίου ὕλης ἀναπτύξεως τῆς ζωῆς αὐτῆς καθ' ἑαυτὴν, συμπεριλαμβανομένου ἐνταῦθα καὶ τοῦ ἀνθρώπου, οὗτινος ἀφεται τὸ πνευματικὸν μέρος τῆς ἰδίας οὐσίας καὶ παρίσταται οὗτος ὡς πρᾶγμα κατεργασμένον καὶ τελειοποιούμενον ἐξ ἑαυτοῦ ἐν τῷ πελωρίῳ ἐργαστηρίῳ τῆς φύσεως.

Εἶτα δέον διεγείρειν παρὰ τοῖς διδασκόμενοις ζωηρὰν τὴν συνείδησιν τοῦ ἐν τῷ σώματι αὐτῶν οἰκούντος πνεύματος καὶ τὴν συναίσθησιν τοῦ ἔσω βίου τοῦ ἀσυγκρίτως ὑπερτεροῦντος τὴν σωματικὴν ζωὴν, ἰδίᾳ δὲ τὴν σαρκικὴν, τὴν διευθυνομένην οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἐνστικτικῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν φάλλων ἔτι κλίσεων καὶ παθῶν. Τοῦτο κατορθοῦται οὐχὶ διὰ τῆς συλλογῆς καὶ μελέτης μόνον γεγονότων, οὐχὶ διὰ τῆς παραγωγῆς φυσικῶν πειραμάτων, ἀλλὰ διὰ ἰσχυρῶς καὶ ἐμβριθοῦς μελέτης καὶ σκέψεως περὶ τῶν ὑψίστων ζητημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ τῆς ἐκμάθησιν τῶν ἀρίστων λύσεων τῶν ζητημάτων τούτων Ἄλλ' ὅπως ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐκμάθησις αὕτη ἔγῃ οὐχὶ ἐπιστημονικὸν μόνον ἐνδιαφέρον, ἀλλ' ἐνδιαφέρον ἐπιγνώσεως τῆς ἀληθείας τοῦ ἡμετέρου ὑψίστου προορισμοῦ καὶ τῆς εἰς αὐτὸν πεποιθήσεως, δέον ὑπὲρ πάντων ἄλλων γνῶσιν θείνειν τὴν ἐκμάθησιν τῆς θείας ἀποκαλύψεως, καὶ τῶν ἐπιστημῶν τῶν ἀνεπιτρεπῶν αὐτῇ, ἀλλοίως λήξει τὴν φιλοσοφικὴν γνῶσιν διακωλύειν καὶ ἐξελέγγειν διὰ τῆς ἀποκαλύψεως. Κατόπιν τοιαύτης συνενώσεως τῆς φυσικῆς μετὰ τῆς ἐκ τῆς χάριτος γνώσεως ταχέως ἐξεγερθήσεται καὶ ἡ πρὸς ἐξάγνισιν τῆς καρδίας τάσις ἡ εἰσάγουσα εἰς τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίαν. Εἶτα ἀνωτέρω πασῶν τῶν ἐπιδόσεων εἰς τὸν πολιτισμὸν πρέπει νὰ τεθῇ ἡ ἠθικὴ ἀνάπτυξις τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν κατὰ τὴν χειραγωγίαν τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. Μόνον ὑπὸ τὸν ὄρον ἀγνότητος διαλογισμῶν καὶ εὐθύτητος ἔργων ἐντελλομένων ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἐστὶ δυνατὴ ἡ κατάρτησις ἐξωτερικῆς εὐμερίας καὶ ἡ ἀμετάβλητος χρησιμοποίησις τῶν διὰ τῆς ἐπιστήμης κατορθουμένων τελειοποιήσεων τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Τέλος, δέον ἵνα ἀποθώμεθα τὴν ἐπὶ παιδείᾳ ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν ἀλαζύναν κομπορημοσύνην ἐπὶ ἀναπτύξει, αἰτινὴς εἰσὶν ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως, οὗσης περιορισμένης καὶ πρὸς τὸ ἀπέραντον τοῦ ἐπιστητοῦ τοῦ τῷ ἀνθρώπῳ προσίτου. Ἰδίᾳ δὲ δέον πρέπει νὰ ἀποδιδώμεν σημασίαν μεγάλων συμβεβηκότων πάσαις ἀδιακρίτως ταῖς ἀνακαλύψεις ἐν τῷ χώρῳ τῶν φυσιογραφικῶν ἐπιστημῶν, αἰτινὴς νῦν λαμβάνουσι χαρακτῆρα ἀθυμμάτων διὰ τοὺς ἀνήλικας. Οὕτω σαφνίζονται τὰ ἐξῆς οὐσιώδη χαρακτῆριστικά τῆς ἀληθοῦς χριστιανικῆς προόδου: προσέγγισις πρὸς τὸν Θεὸν διὰ πίστεως καὶ εὐσεβείας, διευτρίψις τοῦ βίου διὰ τῶν κοινωνικῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἀρετῶν, ἀνακούφισις τῶν δυσχερειῶν τοῦ βίου καὶ κόσμησις αὐτοῦ δι' ἐπιστημονικῶν γνῶσεων καὶ τελειοποιήσεων, μὴ

παραβλαπτουσών τὴν ἀγνότητά των ἠθῶν, τὴν μετριο-
σπῆθειαν καὶ τὴν ἐγκρατείαν.

Κατὰ μετάρρξιν **Ι. Δ. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. πρωτ. 2418.

Τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἰδρυθὲν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Διὰ ταῦτα δικάζον ἐρήμην τῆς ἀναγομένης Σουλτανῆς Κοκκινοπούλου

Δέχεται εἰς τὴν ἀγωγὴν τοῦ Παναγιώτου Χρυσοπούλου.

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν ὕψιστάμενον γάμον ἐξ ὑπατιότητος τῆς γυναίκος.

Ἐπιτίθηεν αὐτῇ τὰ ἔξωκα τῆς παρούσης ἀποράσεως, τῶν διαξουκτηρίων ἐγγράφων καὶ λοιπὰ δικαστικὰ τέλη, ἀνιόντα εἰς γροσία 540, προκαταβάλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπυδόντος.

Ὅριζει προθεσίαν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνίκου μίτου τῆς ἀνακοπῆς 31 ἡμέρας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἀποράσεως καὶ

Πραγγέλλει τὴν δημοσιεύσιν τοῦ δικαστικοῦ ταύτης τρίς κατὰ συνέσειαν εἰς τὰς ἐνταῦθα ἐκδιδόμενας ἐφημερίδας α' Ἐκκλησιαστικῆς, Ἀληθείας, α' Νεολόγον καὶ α' Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 25 φεβρουαρίου 1891.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Σισανίου **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ**

Ὁ γραμματεὺς

Ἱεροδ. **ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ**

Ὅτι ἀκριβῆς ἀντίγραφον, τῇ 12 Μαΐου 1891

Ὁ γραμματεὺς

Ἱεροδ. **ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.**

ΒΙΒΛΙΑ ΠΩΛΟΥΜΕΝΑ

ΕΝ Τῷ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚῷ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙῷ

ΣΥΝΟΧΙΣ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν πρὸς ψυχρωσὴν χρῆσιν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἐκδοθεῖσα ἐγκρίσει τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Πωλεῖται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ, τιμᾶται δὲ ὡς ἑξῆς:

Ἀδεσμένη μετὰ ἄπλου πανίου μαύρου γρ.	7
„ „ χρυσομάκτος ἑξώθεν „	10
„ „ φύλλων κεχρυσωμένων „	15
„ „ δερμάτους κεχρυσωμένων „	25

ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχιαῖς προσθεμιένου ἐνὸς γροσίου διὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

ΤΥΠΙΚΟΝ κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας δις ἐκδοθὲν ὑπὸ Κωνσταντινίου πρωτοφάλτου, δικασκευασθὲν δὲ καὶ πολλαῖς προσθήκαις καὶ ἐπιδιορθώσεσι συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ νῦν πρωτοφάλτου **ΓΕΡΓΙΟΥ ΒΙΟΛΑΚΗ** ἐργασθέντος μετὰ δύο ἀλλεπαλλήλων ἐπιτροπῶν ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικῷ κελύσει ὀρθοσειῶν ἐκδιδόσθαι ἀδεία καὶ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχίου καὶ τῆς περὶ αὐτῶν ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1888. Τιμᾶται δεδεσμένον γροσίων 40.

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ, περιέχον τὰς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ Γρηγορίου τοῦ Δακλύγου, ἦτοι τῶν προηγουμένων ἔτι δὲ καὶ τὰς τάξεις πασῶν τῶν χειροτονιῶν, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ, καὶ μέρος τῆς ἱερᾶς μεταλήψεως, καὶ

ἄλλας ἀναγκαίας τοῖς ἀρχιερεῦσιν εὐχὰς, ἐκδοθὲν ἤδη εἰς χρῆσιν τῶν ἀρχιερέων ἐπιμελεία συντόμου τῶν πανερωτάτων ἐφόρων τῆς Πατριαρχικῆς Τυπογραφίας. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ΑΔΚ'. 1820. Ἀδεία καὶ κελύσματα τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀντίτυπα τινὰ τοῦ ἀνωτέρου Ἀρχιερατικοῦ (Φυλλάδας), ἐκτυπωμένα λίαν φιλοκάλλως καὶ ἐπὶ καλοῦ χάρτου ἐν ἔτει 1820, πωλοῦνται ἐν τῷ Πατριαρχ. Τυπογραφείῳ ἀντὶ γροσίων 40 ἑκαστον, ἀδετα.

Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπιθυμοῦντες τὸ τοῦ πολυτελοῦς δεδεσμένου ἀπευθυνθήτωσαν τῇ Ἐπιτροπῇ τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου **ΠΟΙΚΗ ΨΥΧΑΙΩΓΙΑ**, ἦτοι ἀποσπάσματα ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐμμέτρως παραρρακθέντα εἰς ἀπλήν διαλέκτον ὑπὸ Ἀρχιμανθ. **ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΑΦΘΟΝΙΔΟΥ ΣΙΝΑΙΤΟΥ** ἀδεία τοῦ Ἱπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπ' ἀριθμ. 432 καὶ χρονολογίαν 5 ἡλλητῆς 1305. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1888, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. Τιμᾶται γρ. 10.

ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμ. Θρόνον ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἀνατυπωθέντες ἐπιμελεία τῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς, πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Τυπογραφείου καὶ ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις ἀντὶ γροσίων 5.

ΛΕΞΙΛΕΞΙΑ ΑΠΟΦΤΙΣ τῶν ἀξιώσεων τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀντικειμένων ταῖς λοιπαῖς χριστιανικαῖς ἐκκλησίαις ὑπὸ **J. J. OVERBECK**, μετάρρξιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ τὸν πανοσιολογ. πρῶτον ἄνδρα **Κ. ΙΩΑΚΕΙΜ Δ. ΦΟΡΟΠΟΥΛΟΥ**. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1883. Τιμᾶται γροσίων 10.

ΜΗΝΑ Δ. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΥ ΟΙ ΕΝ Τῇ ΑΝΑΤΟΛῇ ΜΙΣΙΟΝΑΡΙΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΤΑΝΙΣΜΟΥ δημοσιευθέντες τὸ πρῶτον ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ», ἤδη δὲ ἐπιτεωρηθέντες ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκδιδόσθαι αὐτῆς συνοδικῇ γνώμῃ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1882. Τιμᾶται γροσίων 3.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ἡ τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγέλαι ἐκτυπώσεως βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλάδιων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπητήριων καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἰς τὴν ἑλληνικὴν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας, καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκραταθαικάς. Παραγγέλαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν. Διὰ πάσαν τυπογραφικὴν ἐργασίαν ἀπευθυνθῆναι τῇ Ἐπιτροπῇ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου κ. Ἰωάννῃ Δ. Τανταλίῳ, γραμματεῖ τοῦ πατριαρχ. Γραφείου. Διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ ὁ Σισανίου Ἀθανάσιος, πρόεδρος. Συμεὼν Παπαδάκης, ταμίαι: Ἰ. Δ. Τανταλίδης, ἐπίπτης: Ἀλκιβιάδης Μαυράκης, ἐπιμελητὴς τῆς ἀποθήκης.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρεκκλινοῦνται αἱ κἀτοχαι τίτλων Ἰδιοκτησίας τῶν ἐν τῷ Γουναϊκῷ τοῦ Πηλικίου Νεοῦ κειμένων στασειδίων, ὅπως παρουσιάζωσιν αὐτὰς πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Πηλικίου Νεοῦ εἰς ἐπιθεώρησιν καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ἀπὸ πρῶτης ἐντός δύο μηνῶν ἀπὸ σήμερον.

Ἐν τοῖς Πηλίοις τῇ 27 Μαΐου 1891.

Ἡ Ἐπιτροπὴ
τοῦ Πηλικίου Νεοῦ.

Ὁ ὑπεύθυνος **Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.**

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ